[illegible] જવાહીરી.

રચનાર.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

અવસ્તાના જવાહીરો.

તથા

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

પુસ્તક બીજું.

રચનાર:

ફરેદુન કેરશાસ્પ દાદાચાનજી, બી. એ., એલ. એલ. બી.

સોલીસીટર.

પ્રગટ કરનાર:

ઇરાન લીગ.

શેઠ પેસ્તનજી ડોસાભાઇ મારકર

ધાર્મિક સાહિત્ય હારમાળા.

ઇ. સ. ૧૯૨૯.   યઝદજર્દી ૧૨૯૮.

પ્રગટ કરનાર:

કયખુસરો અર્દશીર રીટર,
સેક્રેટરી, ઇરાન લીગ,
૪૮, નાનાભાઈ લેન, કોટ,-**મુંબઈ.**

છાપનાર :

હોશંગ તેહમુરસ અંકલેસરીઆ,
ધી ફોર્ટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ,
નં૦ ૧, પારસી બઝાર સ્ટ્રીટ, કોટ,-**મુંબઈ.**

—:૦:—

કીંમત રૂ. ૩-૧૨-૦

અનુક્રમણીકા.

ભાગ ચોથો.

જરથોશ્તિ દીન પ્રમાણે અનષોઇના વિષયો.

શેઠ પેસ્તનજી ડોસાભાઇ મારકરનું
જરથોસ્તી ધાર્મિક સાહિત્ય હારમાળાનું
આ બીજું પુસ્તક
ઇરાન લીગે પ્રગટ કર્યું છે.

શેઠ પેસ્તનજી દોસાભાઇ મારકર, જેઓ ઇરાન લીગનાં એક "પેટ્રન" છે અને જેઓએ કેળવણીની અનેક સંસ્થાઓ મોટે ખર્ચે ઇરાનમાં ઉભી કરી છે, તેમણે એક સાહિત્ય ફંડની સ્થાપના "ઇરાન લીગ" હસ્તક કરી છે, જેની નેમો નીચે પ્રમાણે છે :—

૧. જરથોસ્તી દીનની બુલંદી અને ચઢીયાતાપણું દેખાડનારી કેતાબો બાહેર પાડવી;

૨. ઇરાનની કદીમ તવારિખ, સાહિત્ય, ફીલસુફી અને સુધારા દર્શાવનારૂં સાહિત્ય બાહેર પાડવું, અને તેનો ઇરાન ઉપરાંત હિન્દમાં પણ ફેલાવો કરવો. (ભાષાનો બાધ રાખવામાં આવ્યો નથી.)

પ્રસ્તાવના.

હૈયાંની કેળવણી.

હૈયાંની કેળવણીને પૂર્વના ધર્મસ્થાપકોએ 'જ્ઞાન' લેખ્યું છે. બીજી કેળવણીને અજ્ઞાનતા જણાવી છે.[1] ત્યારે હૈયાંને કેમ કેળવવું એજ સર્વથી મહાન પ્રશ્ન માનવીની આગળ ખડો છે. જેમ મનને યાદદાસ્ત ખીલવવાથી અને અનેક પદ્દ અને ગદ્યના અભ્યાસમાં નિત્ય રોકવાથી, વૃદ્ધિગત બનાવી શકાય છે, તેમ હૈયાંને કેળવવા કાજે 'અવસ્તામાં જવાહીરો' આવ્યાં છે, તેનો અભ્યાસ કરીને, તેમને રાત, દીવસ અમલમાં મુકવાં જોઇએ. કોઇપણ વસ્તુનો સ્વાદ મોઢાંમાં મુકીને ચાખ્યા વિના કહી કળી શકાતો નથી. તેમ નૈતિક અને અધ્યાત્મિક (રૂહાની) લક્ષણોનું દરેકે અનુકરણ કર્યા વિના, હૈયું તેમની પીછાણ કરી શકતું નથી. અષો અહુરમઝદે 'ફરોહર'ની મરજી પુછીને, તેને સંસાર ચક્રમાં ખૂબ રગડવા નાખ્યો છે. તેનો હાથ સ્પેના અને અંગ્રે મીનોએ તેની કેળવણી માટે બનાવેલા દુ:ખ સુખના ભવસાગરમાં ચાલતા નૌકાના યંત્રોમાં દબાવીને, સપડાવ્યો છે. હિમતવાન, કળાવાળો, શ્યાણો પૂરૂષ પોતાનો હાથ છોડવવા (મોક્ષ) માંગે છે. તેમ કરવાનું સાધન અષોઇ તરીકે અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબ શીખાડયું છે; ભક્તિ અને શરણાંગત લેખે શ્રી કૃષ્ણે શીખાડયું છે; પ્રેમ અને આધિનતા લેખે હઝરત ઇસુ ખ્રિસ્તે જણાવ્યું છે; ઇચ્છાત્યાગ લેખે પુણ્યશાળી ગૌતમ બુધ્ધે બનાવ્યું છે; ફનાફીલ્લા એટલે સન્યાસ લેખે સૂફીઓએ પ્રગટ કર્યું છે.

---

૧. જુવો ભગવદ્દ ગીતા અધ્યાય ૧૩ મો શ્લોક ૧૨ મો.

अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ।
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोऽन्यथा ॥

આત્મા સંબંધી જ્ઞાનમાં નિરન્તર નિષ્ટા, તત્વ જ્ઞાનનાં મોક્ષ રૂપ પ્રયોજનનું દર્શન, એને જ્ઞાન કહ્યું છે; એથી જે ઉલટું તે અજ્ઞાન.

મન કામનાઓ.

એ સઘળાં સાધનોના ઉંડાણમાં ઉતરશો તો એકજ 'મૂળ' વેરીને જીતવાની સીફારશ જણાશે–મન કામનાઓ. એ જીત અથવા પુરૂષાર્થ, સ્વાર્થત્યાગથી મેળવાય છે અને 'પરોપકાર' 'પરમાર્થ'થી હાથે આવે છે. ત્યારે પાકઝાદ ફીરદુસી તુસીએ રૂસ્તમે જહાન પહેલવાનનો ચિતાર અપૂર્વ 'રખ્શ'ની ઉપર નિત્ય સ્વારી કરતો દીધો છે, તે ગુપ્ત જ્ઞાનનો પડદો ઉંચકી નાખે છે. રથેશ્તાર અથવા લડવૈયાએ ઘોડા ઉપર અથવા અર્જુન સમાન અશ્વોના રથમા સ્વારી કરી, મનના ઘોડાને રૂહાની એટલે અધ્યાત્મ જ્ઞાનની લગામના કાબુમાં આણીને, જગત જીતવાની છે. રૂસ્તમે જહાનજાુઇની માફક દરેક નર, નારે 'હફતેખાન'[૧] એટલે અંગ્રે બીછાવેલી જાળમાંથી હુશ્યારીથી, હીમતથી અને યુદ્ધ મચાવતાં નીસરી જવાનું છે. તેમાંથી છુટકારો મેળવવાના માર્ગને જરથોશ્તિઓ 'એકતાન' લેખે છે; હિંદુઓ 'યોગ' લેખે છે; ખ્રિસ્તીઓ ક્રુસ ઉપર ખીલાએ ઠોકાવું (crucifixion of the flesh and salvation by baptism) લેખે છે; રોસીક્રુશ્યનો ઇત્યાદી Quest of the Holy Grail લેખે છે; ગૌતમ બુદ્ધ 'નિર્વાણની શાંતિ'ને નામે ઓળખાવે છે.

દુઇમાં સપડાયલો માનવી.

ટુંકમાં સ્પેનામીનો માનવીને અહુરમજદના પ્રેમ તરફ આકર્ષે છે અને અંગ્રેમીનો અહંકાર અથવા પોતાની ઉપરના પ્રેમ, એટલે સ્વાર્થ તરફ ઘસડે છે. આ બે મીનોના મહાન ખેલ અથવા હિંદુ શાસ્ત્રો પ્રમાણે લેખાતી પુરૂષ, પ્રકૃત્તિની લીલામાં માનવી ઘેરાયો છે. પરમકૃપાળુ અહુરમજદની સૃષ્ટિનું છેવટ તો પરમાનંદજ છે. પણ તે મેળવવા માટે અંગ્રેમીનો અથવા પ્રકૃત્તિના અતિ પ્રબળ ખેંચાણોની બેડીઓ અથવા ઝંજીરો તોડી, કચડી નાખવી પડે છે, જે ક્રિયા શૂરા નરો સીવાય કોઇ પણ બજાવવાને રાજી નથી અને સફળ થતા નથી. દરેક 'પાપ' એક બેડી ઠોકે છે, અને દરેક 'ભલાઇ' કે 'પુણ્ય' એ બેડીને તોડવાને

૧. આ ૭ બિકટ ખાનો અથવા અટકાવો સમાન ઈસુ ખ્રિસ્તે ૭ મૂખ્ય 'પાપો' જણાવ્યાં છે, (જુવો પાન ૫૩૨ મું). વળી સૂફીઓએ તેમને 'સાત વાદીઓ' અથવા ૭ ખીણો લેખી છે. હિંદુ શાસ્ત્ર પ્રમાણે માનવીના ષટ (૬) રીપૂ છે, જે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ અને મત્સર નામક છે.

વધતિ, ઓછી શક્તિ ધરાવે છે, અને એ બેનાં વધતાં, ઓછાં પ્રમાણના સરવાયાં પ્રમાણે દુઃખ, સુખના સંજોગો કુદરતમાં અચુક રીતે ઉભા થતાજ જાય છે. જીવનનો ભેદ આ રીતે સુજ્ઞો આગળ ખુલી જાય છે.

અષો જરથુશ્ત્રે શીખાડેલો માર્ગ.

અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબે દીર્ઘદ્રષ્ટિથી માનવીની ખુબી, ખામીઓનો સરવાળો કર્યો અને ત્યાર કેડે ભવસાગરના દરેક દુઃખની બેડીમાંથી મુક્ત થવા અને સંપૂર્ણ સુખ, શક્તિ અને જ્ઞાન મેળવવાનો જગતનો એક અત્યંત સીધો અને સરળ માર્ગ દેખાડી દીધો. તે અષોઇનો છે. એટલે કે તન, મન અને હૈયાંની સ્વચ્છતાનો તે માર્ગ છે અને તેમની સફાઇ પણ સર્વથી સરળ રીતે કરવાનો ઇલાજ દેખાડી દીધો. શરીરની સ્વચ્છતા માટે સ્નાન અને શરીરને અનેક અવસરે પાણીથી ધોવું, મનને નિરંતર સદ્‌વિચારો અને ભક્તિમાં રોકીને તેનો કાળાસ ધોવો અને હૈયાંને પ્રેમ, દયા અને સત્યના ગુણો કર્મ માર્ગ પકડીને જીવનમાં દેખાડીને, સાફ રાખવાને ફરમાવ્યું.

ત્યારે મન અને હૈયાંને ધોવાને અને કાબુમાં રાખવાને કેવી સુંદર અને સરળ ચાવી તેમણે આપી! માથ્રવાણી ભણવી, અને ધર્મના ઉપદેશનું સેવન અને તાબેદારી[1] કરવી. સમજુ માનવીઓ શરીરને રાત, દીવસ ધોઇને સાફ રાખવા માટે આનાકાની નથી કરતા. પણ પવિત્ર માથ્રવાણી ભણી મન અને હૈયાં ઉપર દર પળે ચઢતો મેલ ધોવાનું કંટાળાભર્યું, અણસમજુ, વાહ્યાત, ટાહેલું અને વખતની બરબાદી લેખવા તેઓજ રાજી થઇ જાય છે. પ્રથમ તેમને એટલુંજ ભાન રાખવું જોઇએ કે મન ભટકી, ભટકીને શરીર જઇ શકે તેના કરતાં વધારે મેલા મહોલા, દુર્ગંધી ગલીઓ અને અનિષ્ટ વાતાવરણમાં રાત, દીવસના ઘણાક કલાકો અથવા મોટો ભાગ વાસો કરે છે અથવા રખડયુંજ જાય છે. ત્યારે મન અને હૈયાંને ડાઘો અને કાળાસ લાગવાના, શરીર કરતાં પણ વધુ સંભવો રહે છે. શરીર તો ઘણી સાંકડી જગ્યાઓમાં પેશી શકતું નથી અને ઠમકમીને પાછું સ્વાભાવિક રીતેજ ફરે છે. પણ સૂક્ષ્મતાને અંગે મનને ગમે એવી દુષ્ટ અને કંપારી છુટે એવા વિચારોમાં રમવાને, રાત્રીએ કે દિવસે કશો બાધ નથી આવતો. ત્યારે દર્દો, વ્યાધીઓ અને કાંટાઓના ભારાઓ માથે ચઢે છે અને ભોગવવા

[1] સરોષ.

પડે છે, તેમાં નવાઇ શી છે, અન્યાય શો છે? કુદરતના નીયમોને કોઇ તોડી શકતુંજ નથી. નીયમોનો ભંગ કરવાને ઇચ્છનાર પોતેજ ભાંગે છે, પોતેજ અનેક દર્દો અને જંજાળો ઓઢી લે છે, છતાં છેવટે મોહપાશ અને અલ્પ બુદ્ધિને લીધે કુદરત સાથે વઢે છે અને કુદરતને બદનામ કરે છે. જ્યાં સુધી માનવી પોતાના વિચારો, વાણી અને વર્તન ઉપર હર પળે જાગૃતપણે લક્ષ દેતો નથી, ત્યાં સુધી તે પોતાને ઓળખી શકતો નથી, પોતાની નબળાઇઓ પીછાણતો નથી, સુધરવાનો માર્ગ મેળવવાને દોરવાતો નથી, વીવેક પ્રાપ્ત કરતો નથી અને ઘાંચીના બેલની સમાન જીવનના ચક્રમાં બંધ આંખે ફર્યોજ જાય છે. માટેજ શ્રવણ ઉપરાંત મનનની આવશ્યકતા છે, અને મનન કરવાથીજ માનવી પોતાની દુષ્ટતાથી કંટાળવા શીખે છે અને તેને વેરી સમજીને ત્યજે છે.

'મન' વશ કેમ થાય?

ત્યારે હવે આપણા પેગમ્બર સાહેબ શીખાડી ગયા છે કે ભમતાં 'મન'ને મજબુત અંકુશમાં બાળવયથીજ રાખવા મંડવું, તો તેમાં કેટલી દુરંદેશી છે, તે સહેજે સમજાશે. આ અંકુશ રાખવા કાજે દીવસમાં પાંચ વખતની બંદગી ફરમાવી છે, કે ન રાત કે દીવસ માનવી પોતાના શત્રુ સાથે ઝઘડવામાંથી જંપીને બેશે. જેમ દીવસમાં બે વેળાએ દર્યામાં ભરતી આવી જ જાય છે, તેમ જડ જગતમાં, શરીર પ્રકૃત્તિના પાણીનું બનેલું હોવાથી, તેમાં પ્રકૃત્તિના આકર્ષણના મોજા ઉછળ્યાજ જાય છે. તેમાં સ્થિર બેશવું અશક્ય છે. તરનાર કોશેષ કરે તોજ તેની સપાટી ઉપર રહે છે. બાકી બેપરવા અથવા આળસુ માનવીઓ તે મોજાને શરણ થઇ, તેમાં ડુબી જાય છે. તેમજ રાત અને દીવસ શારીરિક ખેંચાણો બહારની જગતમાંથી આવી પડે છે, માટે દિન, રાત તેની સામે બંદગીનું હથ્યાર ઉગામવું જોઇએ. તો બંદગી ટુંકી કરવાનું કારણ નથી, પણ હજી લાંબી કરવામાંજ શોભા અને બચાવ છે. કારણ કે હાલમી દોર અથવા કલીયૂગમાં તે અનષોઇ તરફના આકર્ષણોનું જોર પ્રતિદિન વધ્યું જ જાય છે. આપણને દુન્યવી ચતુરો શીખાડે છે કે આર્થિક નજરે નિહાળતાં ભક્તિમાં રોકેલો વખત બરબાદ થાય છે, માટે ભક્તિ ટુંકી કરીને 'પૈસા, પૈસા'નો લોભ વધારવો અને તેમ કરીને જગતની સેવા કરવી! એટલે કે ખુદાની પૂંજાને ઘટાડવી અને સંસારની પૂંજાને મસમોટી

બનાવવી! તે ભલા માનવીઓ ભુલી જાય છે કે નાણુંથી સુખ, જ્ઞાન, શાંતિ અને વૃદ્ધિ નથી, પણ તન, મનની અને હૈયાંની સ્વચ્છતામાં એ સર્વ, સંપૂર્ણ રીતે ભોગવી અને મેળવી શકાય છે, અને ખરી સ્વચ્છતાથી અપાર વૈભવ, શક્તિ, જ્ઞાન, પ્રકાશ અને આનંદના સ્વતંત્ર સ્વામી બની જવાય છે. જ્યારે થોડીક સ્વચ્છતાથી દુન્યવી રાજપાટ જેવો વૈભવ મળી જાય છે, ત્યારે સંપૂર્ણ સ્વચ્છતા અને અષોઇથી પીતા અહુરમજદની હકુમત પ્રકાશ અને આનંદ (સચ્ચિદાનંદ) પ્રાપ્ય છે, તેમાં શા માટે અચંબો હોય? માટે કહ્યું છે કે, માનવીઓમાંના હજારોમાંથી એક પણ કદાચજ 'સંપૂર્ણતા' (હઉર્વતાત) માટે પ્રયત્ન કરે છે, અને તેવા અનેક પુરૂષોમાંથી કદાપી એકાદજ અમરદાદને એટલે અમરપણાને અહુરમજદમાં પામે છે.[1] એટલું જાણવા કેડે પેલા દુન્યવી ચતુરોની શીખ ટુંક ભંડોળનુંજ પરીણામ લેખી શકાશે. આજકાલના પેગમબરો સાંકડી નજર રાખીને જગતનું કલ્યાણ કરવા માટે "પૈસાના દેવની પૂંજા" વીગેરે આર્થિક નીયમો અને સંસારી સુખ માટે "સસતા છુટા છેડા" અને "કસોટીનાં લગ્નો" (trial marriages) અને રાજ્યદ્વારી કલ્યાણને માટે "સ્ત્રીના હકો" અને "મજુર રાજ"ના 'મઝદકી' ફત્વાઓ બેધડક આપ્યાજ જાય છે. જોતા જાઓ જગતની વાતાવરણમાં ફેરફારો અને જગતમાં એ નવા પેગમબરોની પુઠે ઘસડાવાથી સુખનું પ્રમાણ વધે છે કે ઘટે છે, સંસારની સ્વચ્છતા નિર્મલ થાય છે કે કાદવ જેવી મેલી થાય છે, જગતમાં અમીરપણું વધે છે કે શઠપણું અને અગ્રહસ્થાઇ, તે તપાસો! પુડીંગ કેવું છે તે ચાખવે જણાય; બી કેવું છે, તે તેના ફળ ઉપરથીજ પરખાય. માટે જગતમાં સુખ દુઃખનો સરવાળો ધીરજથી, હુશ્યારીથી અને ન્યાયથી કરીને, પૂર્વ કાળના પેગમબરોના શીક્ષણો અને આજકાલના ધૂમકેતુઓના શીક્ષણોની વચમાંનો ભેદ પીછાણુતા શીખો. બાવળના બી વાવનાર સ્વાદીષ્ટ કેરીના ફળ કદી ચાખશેજ નહિં.

---

૧. ભગવત ગીતામાં વાંચ્યે છિયે (૭-૩):

मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये ।
यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः ॥

હજારો મનુષ્યોમાં કોઈકજ સિધ્ધિ માટે યત્ન કરે છે, યત્ન કરનારા સિધ્ધોમાં પણ કોઈકજ મને તત્વથી જાણે છે.

સ્વતંત્ર વિચાર કોણ કરે છે?

ઉંધા પાટા બંધાવવાને રાજી સ્ત્રી પુરૂષો જગતમાં ઉભરાઇ જાય છે, એ ખરૂં. માટેજ પેહેરવેશમાં તેમજ રાજ્યદ્વારી, સંસારી અને ધાર્મિક વિષયોમાં ફેશનના પૂંજારીઓ અસંખ્ય મળે છે, કવચીતજ સ્વંતત્ર વિચાર કરવાને આજે કોઇ હીમત કરે છે. તેથી લેખકોને અને જાહેર છાપામાં લખનારાઓને વિચાર કરવાનું સોંપી દઇને, તેમની રોજની 'હીપ્નોટીક' (hypnotic) સૂચનાઓને પ્રજાઓ શરણ થઇ જાય છે અને વિચાર કરવાનું તેમનેજ સોંપી દે છે. તૈયાર રાંધેલી દરેક વસ્તુ તેમને પસંદ હોય છે; ત્યારેજ ઘરેઘરનું રાંધવાનું ગયું અને હોટેલોમાં લાખો, કરોડો માનવીઓ ખાવા માટે ભરાયા છે. તેજ પ્રમાણે 'લાગણી'ને તૃપ્ત કરવા હલકી વાર્તાઓ, અને સીનેમાઓ અને નાટકો આઇતા વાંચવા, જોવા પડી જાય છે. તેમાં પણ ખરાં ખોટાંની વચમાં વીવેકથી ફેર જોવાને બદલે, તેઓ 'ફેશન'ને પૂંજે છે. તેજ ધોરણે 'મન'ને કસવા અને ખીલવવાને બદલે, આઇતા, તૈયાર વિચારો, જે જે વાંચે છે અથવા ભાષણો અથવા 'રેડયો' મારફતે સાંભળે છે, તે ગ્રહણ કરી લઇને, પોતાને 'સુધરેલા,' 'નવામાં નવા' (upto date) લેખીને સંતોષ પકડે છે. કમનસીબ જગત આ રીતે ચકડોળે ચઢે છે અને પડે છે. એવા હજારો કેહવાતા 'સુધારાઓ' જહાનની સપાટી ઉપર થઇ ગયા અને દર્યાના-મોજાઓની માફક ભૂસાઇ ગયા અને તેમનું નામ, તારીખ કે નીશાન પણ નથી રહ્યું. માત્ર "અહુરમજદનું વચન"[1] અચલ રહિ ગયું છે. બીજું સઘળું ધોવાઇ ગયું અને જવાનું. કારણ કે કુદરતની ભિત્તરની અંદર જઇને, સૃષ્ટિ રચનાનો ભેદ જાણનાર મહાત્મા પેગમબરો, રીષીઓ અને સંતો ત્રિકાળ દર્શી હોઇને, મહાન ધર્મો, જગદ્દોદ્ધાર કાજે આપી ગયા છે, તેનું શરણુ લેવાને બદલે, બહુરૂપી, સંસારી નેતાઓનાં ભેંસ સમાન પુછડાં પકડનારાઓ, સંસાર સાગર કોઇ કાળે તરી જઇ શકશે નહિં, એ તો નક્કિ છે.

ધાર્મિક સ્વતંત્રતા રાષ્ટ્રિય, રાજ્યદ્વારી સ્વતંત્રતાથી તદન નિરાળીજ છે. ધર્મિષ્ટ બનીને અહંકાર ઉપર સંપૂર્ણ જીત મેળવવાથી, 'મન' ઉપર સ્વતંત્ર સંયમ અથવા કાબુ મળે છે, જેથી માનવી નમ્ર બનીને અપાર શક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે. જ્યારે રાષ્ટ્રિય સ્વતંત્રતા મેળવવા

1. The word of God.

કાજે સાધારણ રીતે ‘ અહંકાર ’ને તો બહુ વૃદ્ધિગત બનાવવામાં આવે છે, જેથી માનવી ગર્વિષ્ટ બનીને સંસારના પાપ, પુણ્યના ભારાઓ માથે ઓઢી લેછે.

ધર્મની તાબેદારી તે ગુલામગીરી અથવા પુરાણાપણું કહેવાય કે ?

આટલો વિચાર કરવા કેડે જરથોશ્તિ ધર્મનો આખો પાયો ‘ તાબેદારી ’, ‘ સરોશ ’, ‘ આધિનતા ’ ઉપર રચાયો છે, તેની મહત્વતા સમજાશે. ‘ સુધારકો ’ તાબેદારીને, ગુલામગીરી અને અંધ શ્રદ્ધાનું નામ આપીને ધિક્કારે છે. ત્યારે તેઓ ગુલામગીરીથી નીરાળા અને પૂર્ણ અને ઉઘાડી આંખના શ્રદ્ધાળુ હશેને? લગાર તપાસી જુવો તેમનું જીવન! ધર્મ છોડનારા આવા ‘ ડાહ્યાઓ,’ ઇશ્વરની ‘ ગુલામગીરીવાળી’ ‘બંદગી’ કરવાથી છુટી જાય છે ખરા. પણ તેઓ અંગ્રેમીનોની ગુલામીમાં, હવસની પરસ્તીમાં, અનષોઇમાં, અનિતિમાં, અવ્યસ્થામાં અથવા કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ અને મત્સરની લોખંડી બેડીઓમાં ખુશીથી જકડાય છે–તેને તેઓ સ્વતંત્રતા લેખે છે! જેલખાનામાં બેડીઓમાં સબડતો બંધવો, દેશની પ્રજાઓને રાગડાઓ તાણીને, પોતાના છુટાપણાની ભલેને સીફારશ કર્યેજ જાય! શ્યાણાઓ તેનાં બંદીખાનામાં, તેની પૂંઠે ચાલીને સપડાવાને ના જ પાડશે.

શ્રદ્ધા માત્ર અંધ હોય કે?

અંધ શ્રદ્ધાના આ ‘ સુધરેલા ’ વેરીઓ કુદરતના સાધારણ નીયમોને તબીબોની સલાહને ‘ આધિન ’ થવામાં જીવ અને જીવનગાળો માને છે. રોજ ખાની, પીણી, કસરત, સારી હવા, રમત અને મહેનત કરવાનું માનવી માટે નિર્મિત છે, તે નીયમોને તો ‘ શરણ ’ થાય છેજ, અને તેમાં ડહાપણ વાપરે છે. ત્યારેજ તેમનું શારીરિક કલ્યાણ થાય છે. શરીરના નીયમો સહેજે અનુભવસિદ્ધ થાય છે. આંખોથી દેખી શકાય છે અને સાબીત થઇ શકે છે. માટે તેમનો આશ્રય લેવો સહેલ છે. પણ જ્યારે ‘ મીનોઇ ’ દ્રષ્ટિથીજ જોઇ શકાય એવા ઉંડા અને ઉંચ નીયમો, અષો પેગમ્બર સાહેબો અને આબીદો અને સાલીકોએ અનુભવ–સિદ્ધ કરીને, બતાવી ગયા છે, ત્યારે તેમને પાળીને ‘ મનની અને રવાનની’ આરોગ્યતા જાળવવાને પ્રયત્ન કરવામાં ‘ અંધશ્રધ્ધા ’ શા માટે લેખવી જોઇએ? માનવી, માત્ર ‘શરીર’ ધરાવનાર પ્રાણી તો નથીજ, એ નિર્વીવાદ છે. માનવીને

બીજી શક્તિઓ છે,–માનસિક અને આત્મિક શક્તિઓ છે–જેમને માટે નીયમો મહજ્ઞ, અહુરમજ્દ–જે બેહુમનની બુદ્ધિ અને અષ્વહિષ્તની વ્યવસ્થા ધારણ કરનાર છે,–તેણે નિર્મિત કર્યા છે, એમ આપણને 'મીનોઇ' દ્રષ્ટિવાળા અષો પરહેજગારો, જગતના સર્વથી પ્રાચીન કાળથી શીખાડતા આવ્યા છે. અને તે અમાન્ય રાખવાને કાંઇજ કારણ નથી. ત્યારે એ ભેદી 'મીનોઇ' નીયમો દયાના સાગર, બક્ષાંયદે, બક્ષાયજગરે, કરીમો, રહીમો, મહેરબાન કેરફેગર સાહેબે, પેગામ્બરોના પવીત્ર મુખથી જાહેર અને ફાહેશ કર્યા છે, એટલું સમજવું સહેલ છે. કારણ કે સકળ સૃષ્ટિના પ્રાણીઓને, સ્પેનામીનોની સહાયથી, સંપૂર્ણ આનંદ, શક્તિ અને જ્ઞાનની મૂર્તિ, જે તે પોતે છે, તેની તરફ અહો, રાત્ર તે ખેંચતોજ લઇ જાય છે. From good to better, thence to best, એટલે વૃદ્ધિ અને આબાદી[1]નો પ્રબળ સૃષ્ટિક્રમ, તેણેજ સ્થાપ્યો છે. અને તેથીજ 'માનવી'ના ઉધ્ધાર માટેનું હરેક પ્રકારનું જ્ઞાન તેણે જગતમાં, હરેક યુગ અને કાળમાં તેના પ્રિય પેગામ લાવનાર અથવા દૂતો મારફતે પ્રસાર્યું છે. એમ ન થાત તો અંગ્રેમીનોનું રાજ્ય સ્થપાત અને સ્પેનામીનો આ પ્રકૃતિના પ્રધાનપણાના સાગરમાં કદી ફાવી ન શકત. એ 'મીનોઇ' નીયમો સમજવા એજ 'ધર્મજ્ઞાન' છે. એ નીયમો કયા છે, તે હવે પુસ્તક પહેલામાં આવેલાં પ્રસ્તાવનામાનાં ચિત્ર ના૦ ૧૦ માં સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે. તે નીયમો ટુંકમાં 'હુમત, હૂખ્ત, અને હવર્શ્ત' છે, પણ તે ટુંક શબ્દોને સમજાવવાને સેંકડો પુસ્તકો સામર્થવાન નથી. તે સમજાવવાને આ પુસ્તકના આશરે ૧૧૫૦ પાનમાં યત્ન કર્યો છે. અમારાં પ્રિય ભાઇઓ અને બેહનો શ્રમ લઇને તે સમજશે, અને તેનું અનુકરણ કરશે તો પોતાનું, પોતાના કુલનું, દેશનું અને જગતનું કલ્યાણ કરી લેશે! અથ જમ્યાદ યથ આફ્રીનામિ.

જરથોશ્તિ આનંદી સ્વભાવનું મૂળ શું છે?

માટે હમેશ આશાવાદી રહો, આનંદમાં રહો, ફરજો અથવા કર્તવ્ય સમજો અને ખુશાલીથી અદા કરો, ભક્તિ, ભાવ, ભજનમાં મોજ લેતાં શીખો, જ્ઞાનમાં, દાનમાં, બળ પ્રાપ્ત કરવાનાં દરેક કાર્યમાં સુખ માની લ્યો અને ત્યારે સ્પેનામીનોની જગત કેટલી આશીર્વાદદાયી છે, તે આપોઆપજ

---

૧. Progress; જુવો એ વિષયનું પ્રકરણ પુસ્તક પહેલાનાં પાન ૧૮૬ ઉપર.

જોઇ શકશો. એવા સ્વભાવ અથવા પ્રકૃત્તિને 'પ્રસાદ મન' ગણ્યું છે! તે અને સુખદુ:ખમાં સમભાવ, મન ઉપર કાબુ અને શુદ્ધ ભાવને, મહાન માનસિક 'તપ' લેખ્યાં છે. ખરી 'તપ' જંગલમાં અથવા માત્ર એકાંતમાં બેશીનેજ નથી કરવાની; પણ સ્વભાવથી કરવાની છે.[1] સંસારમાં રહીને આવી 'તપ' કરવાથી માનવી 'સ્પેનામીનો'ની વૃદ્ધિની ગતી ચાલુ રાખે છે, ભલાઇ કરીને પાપોનો નાશ ઝટ કરે છે અને એકાંત વાસની કષ્ટો અને લાલચોમાંથી બચે છે. સંસાર, માનવીને પળેપળ ભલાં કર્મોનો ભારો બાંધવાની તકો દે છે, જે તકો કબજે કરવાથી પાપોનો નાશ થાય છે અને પુણ્યશાળી થવાય છે, જે જમે પાસું 'મીનોઇ'માં અનેક રીતે 'ચલણી રૂપ્યા' લેખે વાપરી શકાય છે. તેવી તકો એકાંતવાસમાં નથી મળતી; જો કે એકાંતમાં માનવીનો માર્ગ કાંઇક પ્રકારે સહેલો અને લીસો હોય છે. સંસાર અને વૈરાગ્ય ભિન્નભિન્ન પ્રકૃત્તિની પ્રજાને અનુકુળ હોય છે. રથેશ્તાર ગુણની પારસી પ્રજાને 'સંસાર'માં રહિને તેને શોભાવવાનું, સુધારવાનું, રસીલું બનાવવાનું કેટલું અનુકુળ છે, તે તેની તવારીખ ઉપરથી, તેની સખાવત, અને તેની વ્યવસ્થાપક બુદ્ધિ ઉપરથી સાફ જણાઇ જાય છે. ત્યારેજ જગતનું સર્વથી મહાન ચક્રવર્તિ રાજ્ય પારસીના હાથમાં ઘણાક મોટા કાળ પર્યંત રહ્યું અને તેટલા કાળ પર્યંત, તેના હાથ હેઠળની અનેક પ્રજાઓએ સુખ અને હરેક જાતની વૃદ્ધિ ભોગવ્યાં. કેહવતો છે કે મોગલને મોતે વાણ્યો મુવો, અથવા મોરની ચાલ તિત્તર ચાલે, મરે નહિં તો માદું પડે. તે પ્રમાણે એક પ્રકૃત્તિનું માનવી બીજી પ્રજાના ગુણોને અનુસરતો ધર્મ અંગિકાર કરવા જાય, તો તેમાં નિષ્ફળ નીવડે એ સ્વાભાવિકજ છે![2]

---

૧. જુવો ભગવદ ગીતા

मनःप्रसादः सौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रहः ।
भावसंशुद्धिरित्येतत्तपो मानसमुच्यते ॥

પ્રસાદ, મન, સમભાવ, મૌન, આત્મસંયમ, શુદ્ધભાવ—એ માનસિક 'તપ' ગણાય છે. (ગીતા ૧૭-૧૬.)

૨. श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥

સારી રીતે પાળેલા પરધર્મ કરતાં ઓછા ગુણવાળો સ્વધર્મ ઉત્તમ છે; સ્વધર્મમાં મરણ પણ સારૂં, પરંતુ પરધર્મ તો ભયાવહજ છે. (ગીતા ૩-૩૫.)

ધર્મ અને અધર્મમાં ફેર

ત્યારે નમ્રતાથી, વિશ્વાસથી, ધૈર્યથી, હિમતથી, દ્રઢતાથી, અચલપણે જરથોશ્તિએ અષો જરથોશ્ત સાહેબે શીખાડેલો ધર્મ અને હરેક પ્રજાએ પોતપોતાના સ્વિકારાયલા ગુરૂદેવનો પુર્વોક્ત ધર્મ સમજીને, તેનાં અનુકરણમાં ધર્મનુ શાસ્ત્ર સમાયલું છે, એમ વર્તવું. કોઇપણ મહાન ધર્મ બીજા ધર્મની વિરૂદ્ધ નથી, પણ દેશ, કાળ અને માનવીના પ્રકટીકરણને અનુસરીને અન્યોન્ય પેગમબરો, નિર્જીવ બાબદોમાં જુદા પડતા, જ્યારે મૂળ મર્મના વિષયોમાં એકમત થતા ધર્મોની સ્થાપના કરી ગયા છે. તે સર્વનો સત્કાર કરવો અને આપણો પોતાનો જે જન્મસિદ્ધ ધર્મ હોય એજ પાળવો, એમાં જ્ઞાન, ડહાપણ, શોભા તેમજ સહેલાઇ અને સુખ છે. ધર્મોને ધિક્કારનારાઓ ભલે નિંદા કરે કે જગતમાં લડાઇઓ ધર્મને કાજે થઇ છે અને વેર વસ્યું છે. ધર્મને સમજનારા તો માન્ય રાખે છે કે જગતના સર્વ પ્રાણીઓમાં ભ્રાતૃભાવ સ્વિકારવો અને ઇશ્વરજીને પીતા ગણવા, એ તો ધર્મનો પ્રથમ અને મૂખ્યજ પાઠ છે. ધર્મને નામે સ્વાર્થ સાધનારાઓ ધર્મને કાજે નહિં, પણ અહંકારને માટે લડાઇઓ, ઝઘડાઓ અને બંડો, બખેડાઓ મચાવી ગયા અને મચાવતા રહેશે. એમ તો આજે 'કસરત'ને નામે 'નાચ' થાય છે, જે બ્યાન માત્ર આંખમાં ધૂળ છાંટવા માટે છે; અને 'હુન્નર, કળા'ને નામે નગ્ન શરીરો, બિભિત્સ રીતે ચિતારવામાં 'યુરપ'ના ભલભલા ચિતારાઓ અને શિલ્પશાસ્ત્રિઓ હાયકાઓ થયા ગુંટાઇ ગયા છે. તેથી કાંઇ 'કસરત'ની આવશ્યકતા અથવા 'કળા'નું સૌંદર્ય ઘટતું નથી. ઢોંગ અને દર્પ તો જગતમાં વેશધારીજ હોય છે. ત્યારે ધર્મનું પવિત્ર બહાનું કાઢીને જે જે બદીઓ પ્રવૃત્ત થાય છે, તેને માટે પૂજ્ય ધર્મ જવાબદાર તો નથીજ. સંપૂર્ણ નીતિ જે અષોઇની એક શાખા છે, તે અને અષોઇ એજ ધર્મ; બાકી સર્વ અધર્મ. માટે જરથોશ્તિ ધર્મે સૂર્ય સમાન ઉઘાડા શબ્દોમાં શીખાડયું છે કે, અએવો પથાઓ યો અષહે, અન્યેષાંમ્ અપંથામ્, માર્ગ એકજ છે અને તે અષોઇનો, બાકીના સઘળા માર્ગો જુઠા. આટલા સ્પષ્ટ વચનોને જો આપણે માન્ય ન રાખ્યે, તો આપણી કુબુદ્ધિ હોવી જોઇએ. ધર્મનો પાયો નીતિ ઉપરજ છે; નીતિ શીખાડવાને ધર્મ ખોલીને સમજવો જોઇએ; નાહં તો નીતિ તો માત્ર ખેંચવાની, દુઃખ દેવાની, દાબી દેવાની, જાસ્તી ગુજા-

રવાની, અણુસમજુ બેડી થઇ પડે છે, જે ફેંકી દેવામાંજ માનવી પોતાનું સાર્થક માનવા પડી જાય છે.

ધર્મ અને નીતિશાસ્ત્ર.

કંઇકો ધર્મ અને નૈતિકશાસ્ત્રને પરસ્પર વિરૂધ્ધ મુકી દે છે, જે અયોગ્ય છે, અને માથું હલાવીને ધર્મની આવશ્યકતાની જ ના પાડે છે. પ્રથમનો એમાં એ દોષ છે, કે જ્યારે ધર્મમાંથી નૈતિક શાસ્ત્ર નીપજ્યું છે, ત્યારે તેના મૂળને હડસેલી શકાય નહિં. બીજું, નૈતિક શાસ્ત્રનું પ્રમાણ શું, અધિકાર શો, ખરાપણું કેમ સાબીત થાય, માન્ય કેમ રખાય, તેનું કષ્ટ શા માટે ઉપાડવું, માનવી જાતની નજર ચોરીને તેનો ભંગ કરવાથી શા માટે અચકાવું જોઇએ, એવા પ્રશ્નો બાળ બુદ્ધિ નિરંતર સુચવે છે. જ્યાંસુધી ધર્મનો અધિકાર તેની પાછળ ન હોય, 'મીનોઇ'ના નીયમાનુસાર તે નૈતિક શાસ્ત્ર ન હોય, ત્યાંસુધી માનવી, બાળકની પેરે તેને ઉડાવવાને જવબેજ ચુકે. કુદરતનાં ઉંડાણમાં ઉતરી, તેનું ભિત્તર સમજીને ધર્મોએ નૈતિક શાસ્ત્રને પ્રગટ કર્યું છે. ત્યારેજ તે શાસ્ત્ર અચુક અને અચલ ગણી શકાય છે. માનવીની ઉમેદો, ઇચ્છાઓ, કામનાઓ અને લાગણીઓમાંથી તે શાસ્ત્ર મનમનાવવા, મનમારવા અથવા સમજાવી દેવા ઉપજાવી કાઢયું નથી, પણ મહાત્મા પેગમબરો, આર્બાદો અને રીશીઓએ પરમ અષો અહુરમજદ સાહેબ પાસેથી શીખીને, માનવ પ્રજાના કલ્યાણાર્થે તેનો પ્રચાર કર્યો છે.

ધાર્મિક, એ નૈતિક વર્તન હોવું જોઇએ.

વળી ઘણાકો નૈતિક શાસ્ત્ર વાંચીને, ધર્મ ઉપર અશ્રદ્ધાળુ હોવાથી, નૈતિક વર્તનનું પૂર્ણ ફળ જોઇ, સમજી અથવા ભોગવી શકતા નથી. માટે તેઓ તે નૈતિક શાસ્ત્રને મોહજાળ અથવા બાળકોને ગભરાવવાનું સાધન લેખવા ઝટ તૈયાર થઇ જાય છે. તેમાં નવાઇ શી? વીજળીનું આખું યંત્ર ગોઠવો અને 'ફ્યુજ'[1] ન હોય અથવા બટન ન દબાવતાં આવડે, તો યંત્ર વ્યર્થ જાય છે અને રોશની પ્રગટતી નથી, અથવા મીલ ઇત્યાદી ચલાવી શકાતી નથી. તેમ નૈતિક વર્તન ધર્મશાસ્ત્ર સાથે જોડયા વિના, અજ્ઞાનપણે થાય, તો જો કે સ્તુત્ય છે, છતાં, તેનું પૂર્ણ ફળ 'મીનોઇ' લોચનાનો વીકાસ, અપાર શક્તિ, જ્ઞાન,

---

૧. Fuse.

અને આનંદની પ્રાપ્તિ થઇ શક્તિ નથી. ત્યારે કંઇકોને અત્યંત નાસીપાસી લાગે છે. તેના આવેશમાં જરમન 'ગથે'ની લખેલી ઉત્તમ કવિતા 'ફાઉસ્ટ'માં દર્શાવેલો અંત આવે છે. તે એ કે માનવી કંટાળીને 'શયતાન'ની દોરવણીથી અનષોઇમાં તણાઇ જાય છે, અને પોતાના જાનને પણ કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ, મત્સરની સંપૂર્ણ તૃપ્તિ કરવાનાં વચનને લીધે શરણ કરી દે છે, અને છેવટે પત અથવા દુઝખમાં વાસો કરવાનો સમય આવી લાગે છે. માટે 'મન' ઉપર મુશ્તાક ન રહીને, નૈતિકશાસ્ત્રને માનવીએ ધમકી દેવા માટે ઉભું કરેલું છે, એમ ન સમજીને, નમ્રતાથી ધર્મના 'દએન' (શાસ્ત્ર)નો અભ્યાસ અને તરીકતોનું અનુકરણ, સ્વચ્છ અંતઃકરણ અને પૂરા વિશ્વાસથી કરવાની આવશ્યકતાજ છે. ત્યારેજ 'મન'થી પર જે 'ઉર્વન, બઓધંગ અને ફ્રવષી' છે, તેમનો 'જન્મ' અથવા વીકાસ થાય છે, તેમની શક્તિઓ ખીલે છે, અને તે શક્તિઓ ભોગવવાથી પરમાનંદ, પરમ શાન્તિ અને પરમ જ્ઞાન પામી શકાય છે. જેમ માનવીના શારીરિક બાળકને ઉત્પન્ન કરવાના સૃષ્ટિ કર્મના નીયમો ગતીમાં મુકવા વિના, કદી પણ પુત્રોત્પિત્ત થઇ ન જ શકે, તેમ 'ઉર્વન, બઓધંગ અને ફ્રવષી'ના અથવા તેમને પ્રગટ થવાના નીયમોને પૂર્ણ રીતે પાળવા વિના, તેમનો 'જન્મ' એટલે ખરૂં જોતાં વિકાસ, કદી ન જ થાય તેમાં શી નવાઇ? 'મીનોઇ' અને 'જડ' જગત બન્નેમાં અચલ નીયમોનુંજ, મહાન અષ વહિશ્ત અમેશાસ્પંદની મારફતે ચલણ છે. આજનું 'જડ' શાસ્ત્ર પણ એટલું સ્વીકારતાં શીખ્યું છે, કે સૃષ્ટિ નીયમાનુસારજ ચાલી રહિ છે.

મીનોઇ રેહબરી.

જો 'જડ શાસ્ત્ર'ના શાસ્ત્રીઓનું કહ્યું તમે શ્યાણાઓ કબુલો છો, તો 'મીનોઇ' શાસ્ત્રીઓ જેઓ જગદગુરૂઓ, પેગમ્બરો, જરથુશ્ત્રોતેમાઓ, અહુરાઆઁધદો અને સંત, સાધૂઓ થઇ ગયા છે અને વિદ્યમાન છે, તેમનું વચન શા માટે અમાન્ય રાખો છો, શા માટે તીરસ્કારને પાત્ર લેખો છો, શા માટે બાજુએ મેલવા તત્પર બનો છો? અહા! અજ્ઞાનતા સિવાય આનું શું કારણ હોય? અને એવી અજ્ઞાન્તાના કેવાં દુઃખજનક, કેવાં કડવાં, કેવા લાંબા કાળ પર્યંત અકળાવનાર અને અંધકારમાં ડુબાવનાર પરીણામો આવે છે! તેજીને તુકારો બસ!

પાપ.

માટે નૈતિક વર્તન ધર્માનુસાર કરીને સુખમાં રહો, આશીષપૂર્વક જીવન ગાળો અંને આ દ્રષ્ય અને પરલોકમાં નીડર અને આશાજનક ભાવથી ફરો. નૈતિક વર્તણુંકનું ઉલંઘન કરવે 'પાપ'નો બોજો ચઢે છે. વળી 'પાપ' શબ્દ કાંઇ બાળકોને ડરાવવા કાજે ઉપજાવી કાઢયો નથી. સૃષ્ટિના નીયમોમાના એકનો 'ભંગ' થાય તેને 'પાપ' લેખ્યું છે. એ વ્યવહારિ શબ્દોમાં 'કેદીની બેડી' અથનો 'દેણદારનું દેવું' છે. માનવી ઇચ્છે કે ન ઇચ્છે, છતાં એ 'લેણાં-દેવાં'નો હિસાબ રાત અને દીવસ લખાયોજ જાય છે. લખનાર કોણ? અદ્રષ્ય શક્તિઓ જેઓ પાસે અસંખ્ય સાલો થયાં 'ફોટોગ્રાફી'[1] કરતાં ઉત્તમ સાધનો છે, જેમાં માનવીના વીચારો અને કાર્યોની આકૃત્તિ ન ભૂસાય એવા આકારમાં જળવાઇ રહે છે; અને જેમાં માનવીની વાણીના 'રેકર્ડ' ગ્રેમોફોનના[2] 'રેકર્ડ' કરતાં વધુ અચુક અને મોટા કાળો સુધી છવાઇ રહે છે. હિસાબ કરવાનું મહેર, સરોષ અને રશ્ને યજદોના હાથમાં છે. 'મહેર' હજાર કાન અને દશ હજાર આંખવાળો છે, એમ લખ્યું છે. તે માત્ર અલંકારી છે. તેનો અર્થ એજ છે કે સૂર્યમાં જોવા અને નોંધવા અને સાંભળવાની તે શક્તિ છે, જે દરેક પ્રાણીના વીચાર, વાણી અને વર્તનની અચુક ટીપણુ રાખે છે. તેનો સરવાળો કરીને છેવટે ચહારૂમની બામદાદે માનવીના મરણ પછી, મજકુર ત્રણ મહા-ન્યાયાધીશો-મહેર, સરોષ અને રશ્ને યજદો, તેને ઘટતો બદલો સદ્‌ગતી અથવા દુર્ગતીમાં આના, પાઇ સુધાં ગણીને, અચલ નીયમાનુસાર દે છે. જ્યારે સુખ આવે ત્યારે આપણે પોતાને અને પોતાની હુશ્યારી, ચપળતા, ભક્તિ, દાન ઇત્યાદીને તેના ન્યાયી કારણરૂપ લેખ્યે છિયે. પણ જે પળે દુ:ખો અને જંજાળો આવી પડે છે, ત્યારે આપણે કુદરતના ગેરઇન્સાફની.જ વાતો કર્યે છિયે, અને બંડ ઊઠાવ્યે છિયે! કેવો અન્યાય! ઇન્સાફી અહુરમઝદને શી પરવા છે, કે તમને વિના કારણે દંડ દે અથવા અનઘટતો લુમટો મોકલે? તેની દ્રષ્ટિ સમાન છે અને પોતાનાં જીગરમાં વસતાં હરેક નાના, મોટાં પ્રાણી માટે, યકસાન પ્રેમ અને દાઝ, તે મહા કૃપાળુ ઇશ ધરાવે છે. માનવી જો યજદાનના ન્યાય ઉપર અચલ શ્રદ્ધા રાખે, તો પોતાનાં સુખ, દુ:ખ માટે પોતેજ

---

૧. Photography. ૨. Gramophone records.

છેવટે જવાબદાર છે, એમ સમજીને સુખમાં છલકાય નહિં અને દુ:ખમાં નીરાશિ ન બને, જેથી અહુરમઝદની મરજીને આધીન થવાનો સુંદર અને સરળ માર્ગ, તેને ઝટ જડે. પાપ રહિત બનવા કોણ માંગે છે? કયાં છે, તેવાં આબીદ અથવા સંત નર, નારીઓ? અને જો ન હોય તો 'પાપ'ની શીક્ષા પામતાં એટલે 'દુ:ખ' સહેતાં જગતનાં નર, નારને જુવો, ત્યારે શા માટે અચરત થાઓ છો? સત્ય યુગમાં નર, નાર અહુરમજદને આધીન નમસ્કાર કરી તેની આજ્ઞામાં રહિને સુખ પામવાને યોગ્યતા ધરાવતાં. આ કળીયુગમાં તેનેથી વિરૂદ્ધ વર્તન કરીને, નર, નારી દુ:ખનો દંડ મેળવવાને અધિકારી થાય છે, તેમાં કુદરતનો શો દોષ?

પાપનું નિવારણ કેમ થાય?

હવે આવા લોખંડી, હાસમી કાળમાં જો 'પાપ'નો છેડો છોડવવો હોય, તો 'ધર્મ' સીવાય કોઇ શરણનું ધામ નથી, એવી ખાત્રી કરી લ્યો. 'ધર્મ'ના માર્ગની બહાર એકે માનવી 'પાપ'થી ડરીને, તેનો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરી શકતું નથી. એ અવલોકન ઉપરથી ઉઘાડું થાય છે. કદાપી કરોડોમાં એકાદ માનવી એવો પ્રભાવશાળી હોય, કે જેને 'ધર્મ'ના અતિ સુંદર પ્રકાશ અને બળની આવશ્યકતા ન જણાઇ હોય. પણ માનવ પ્રજાના મોટા જથ્થાને 'ધર્મ'નો નિવાસ તો જરૂરનોજ થઇ પડે છે. જો કે 'ધર્મ'ના વિરોધીઓ 'ધર્મ'ને જ 'સુધારા'ના વેરી તરીકે પોતાના મતાંધને લીધે લેખે છે. આજનો કેહેવાતો ઘણોક સુધારો 'ધર્મ'ના અચલ નીયમોથી ઉલટો હોવાને લીધે, 'ધર્મિષ્ઠો' તેની સામે થાય છે. પણ એ વિરૂદ્ધતા તો અવસ્તા વાણીમાં જણાવ્યા પ્રમાણે જ્યાં સુધી સૃષ્ટિ ચાલુ છે, ત્યાં સુધી રહેશે.[1]

ધર્મ વિનાનું નૈતિક જીવન નીહાળ્યું છે?

કંઇક શ્યાણા પુરૂષો માનવ જીવનની અસંખ્ય લાલચો અને મુસીબતોથી અજ્ઞાન હોવાને લીધે, માને છે કે 'ધર્મ' વિના પણ

૧. જુવો પુસ્તક પહેલાંમાં પવિત્ર યુદ્ધનો વિષય પાન ૩૮૯ થી ૪૫૮. દુન્યા આરંભથી હતી, તેવીજ અંત પર્યંત રહેશે. 'મન ખ્રથ્વાચ ચિસ્તિચ ચાઈશ્ આ અંઘહુશ્ પઓઉરૂયો બવત્, યથાચ અંઘહત્ અપેમેમ્ અંઘ્હુશ્, "મારી અક્કલથી તથા મારાં ડહાપણથી દુનિયાં શરૂઆતથી હતી, તેજ પ્રમાણે દુનિયાં છેડે સુધી રેહશે." (અહુરમઝદ યશ્ત, ક૦ ૨૬.)

'નૈતિક' જીવન ગાળી શકાય છે: માટે 'ધર્મ' જરૂરનો નથી. એનો ઉત્તર સરળ છે. અવલોકન ઉપરથી સાફ જણાય છે કે 'ધર્મ'ના આશ્રા અને સાધન વિના નૈતિક જીવન અત્યંત બિકટ અને દુઃખદાયક છે અને કવચિતજ પળાય છે. વળી 'ધર્મ' માત્ર નીતિ શીખાડતો નથી. પણ આગળ વધીને માનવીને હરેક પ્રકારના બંધનમાંથી મુક્ત કરીને, શાશ્વત મોક્ષ, જ્ઞાન અને આનંદ મેળવી આપે છે, જેને ગરોનેમાન અથવા અસરે રોશ્નીમાં વાસો, જરથોશ્તિ ધર્મ પ્રમાણે લેખ્યો છે. એ સર્વોત્તમ પદવી પામવાથી માનવી પવિત્ર અને પરમ કૃપાળુ અહુરમજ્દને ભેટે છે, જેનેથી પર કોઇપણ સ્થિતી અથવા મુક્તિ નથી.

હૈયાંની ભકિતવાળા નવા 'સુધરેલા' ભગતો જોતા જાવો !

હવે એક વધુ મુશ્કેલી કંઇક સમજુ પુરૂષોને નડે છે. તેઓ પ્રશ્ન કરે છે કે સર્વ વ્યાપક અહુરમજ્દને પામવા માટે કોઇપણ બાધા, ભક્તિ, પૂજા, યજશ્ને, ભણતર, યજ્ઞ, યાગ, આતશકદેહ, દેવાલય, દેવળ, મસજીદ, ધર્મગુરૂ, આતશ, સૂર્ય, ચંદ્ર આદિ અથવા પ્રતિમાની પૂંજા શા માટે જોઇએ ? એ માત્ર ભોળાઓને ભમાવવા માટે, નબળાઓને સમજાવી લેવા અથવા હીમત દેવા કાજે, ધર્મ ઢોંગ માટે, અથવા ધર્મગુરૂઓના પેટ ભરવાના સાધન માટે ઉભાં કર્યાં છે. માટે તેઓ પોતાના આપબળ ઉપર મુશ્તાક રહે છે અને કોઇપણ સાધન અને સાક્ષાત અહુરમજ્દના ચિન્હોને પૂજ્ય ગણવા ના પાડે છે. તેઓ પાધરો અને સીધો સંબંધ અહુરમજ્દ સાથેજ જોડી દેવાને તત્પર થાય છે અથવા હામ ભીડે છે. તેમને યજ્દો અને પંચ મહાભૂતોના સાધનો માનવીની પદવી ઉતારી પાડનારા અને કનિષ્ઠ લાગે છે. તેમનામાં નમ્રતા નથી, પણ સ્વતંત્ર બળ, જે તેમની ફવષી ધરાવે છે, તેની ઉપર તેઓ દ્રઢ રેહવા યત્ન કરે છે અને જગતને શીખાડે છે. ભલે! તેઓ કાંઇ ખોટા નથી. તેમનામાં એવો ઉત્કૃષ્ટ પૂરૂષાર્થ અને અદ્દભૂત પરાક્રમ હોય, તો ખરેજ સ્તૂતિપાત્ર છે. પણ 'બોલવા'થી અથવા માત્ર 'દાવો' કરવાથી આ અત્યંત કઠીણ કાર્ય થઇ શકતું નથી, એ તો ચોક્કસ છે. વળી માનવીના નવાણું ટકાથી કોઇપણ અદ્દભૂત શક્તિ દેખાડી શકાતી નથી, એ પણ નિશ્ચિત છે, અને એટલું અવશ્ય યાદ રાખવું જોઇએ કે સાધારણ માનવી માટે, 'અવ્યક્ત', 'અદ્રશ્ય' અહુરમજ્દને કોઇ પણ

સાધનની મદદ વિના, શારીરક મનુષ્ય, બહુજ કષ્ટથી પામી શકે.[1] જેમ જગતનો સમૂદ્ર હોડીથી પણ તરી શકાતો નથી, જેમ પૃથ્વિના સઘળા વિભાગો પગે પહોંચી શકાતા નથી, અને તે કાર્ય માટે પણ બુદ્ધિમાનો ઘટતાં સાધનોનો ઉપયોગ ઉત્સાહથી કરે છે, તેમજ ભક્તિ, યજશ્ને, ભણતર, માથ્રવાણી ઇત્યાદી સાધનો, છેવટના સ્વધામે પહોંચવાને (કદાચ એકાદ અપવાદ સીવાય) અવશ્યના છે. 'ધર્મ'ને શાસ્ત્ર શા માટે ગણ્યું છે, તે હવે સમજાશે. નૌકાશાસ્ત્રને શીખવા કાજે ૧૦ થી ૨૦ વર્ષનું શીક્ષણ અને અનુભવ લેવાનું જ્યારે સાધારણ છે અને અક્કલ પસંદ ગણાય છે, ત્યારે અદ્રષ્ય ભુવનો સાથે સમાગમમાં આવી, તેમને ઓળંગીને, સ્વર્ગના શ્રેષ્ઠ મુકામે પહોંચવાનું શાસ્ત્ર શીખતાં ૨૫), ૫૦), વર્ષની જબરી શ્રમ અને સબુરી રાખવી પડે, તો તેમાં શી નવાઇ?

હુમત, હુખ્ત, હુવર્શ્ત.

હુમત, હુખ્ત અને હુવર્શ્તનું મન્ત્ર જે અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબે શીખાડયું, તેજ આપણી જીંદગીની હોડીનું ખરૂં સુકાન છે. તેને સમજવા માટે, શીખવા માટે અને અમલમાં મુકવા માટે આખું જીવન ગાળવું, એજ પુરૂષાર્થ છે, એજ અષોઇ છે, એજ ધર્મ છે અને એજ માર્ગ છે. પુસ્તક પહેલાંનાં ચિત્ર નાં૦ ૧૦ માં હુમતની શાખા લેખે ભલું મન, શ્રદ્ધા, પ્યાર–દયા, અહુરની મરજીને આધિનતા, નમ્રતા, સ્વકાબુ, સંતોષ, આનંદ, ન્યાય, પશ્ચાતાપ, અને અષોઇ દેખાડયાં છે, તેમાં ઉમેરો જ્ઞાન, પ્રમાણીકપણું, અને ઉપદેશ; હુખ્તમાં વહિ, સત્યવચન, અને ભક્તિ જણાવ્યાં છે; અને હવર્શ્તમાં સ્વભોગ, સાત્વિક સત્તા, ઉદ્યોગ, વિજય, ઉપદેશ, આરોગ્યતા, સૌંદર્ય, પવિત્ર યુદ્ધ, દાન, સખાવત, વૃદ્ધિ અને ભક્તિ પૂર્વક વર્તન (બંદગી) દર્શાવ્યાં છે.

આ પુસ્તકની રચના.

હવે પહેલાં પુસ્તકમાં એ ભિન્ન, ભિન્ન વિષયોમાંથી અધ્યાત્મિક (રૂહાની) વિષયો ભાગ બીજામાં પ્રથમ હાથ ધર્યા છે અને તેમનું

---

૧. क्लेशोऽधिकतरस्तेषामव्यक्तासक्तचेतसाम् ।
अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं देहवद्भिरवाप्यते ॥

જેમના મન અવ્યક્ત ઉપર ચોટયાં છે, તેમનો ક્લેશ અધિક છે; કારણ કે (વ્યક્ત) દેહવાળાઓ માટે અવ્યકતનો માર્ગ બહુ ભારી છે. (ભગવદ ગીતા ૧૨–૪.)

સ્પષ્ટિકરણ અવસ્તા ઇત્યાદી લેખોના ઉતારાઓ ઉપરથી કરવામાં આવ્યું છે. આ બીજા પુસ્તકમાં ભાગ બીજો ચાલુ રાખ્યો છે અને તેમાં પણ ઉપલેજ ધોરણે અધ્યાત્મિક વિષયો પ્રથમ અને પાછળથી નૈતિક વિષયો લઇને, તેમના સંબંધમાં અવસ્તા ઇત્યાદીના લેખો ભેગા કર્યા છે. ભાગ ત્રીજામાં મોટે ભાગે નૈતિક વિષયોનો સમાવેશ છે. ભાગ ચોથામાં અનષોઇ વીષે જે જે લખાણો અવસ્તા ઇત્યાદીમાં મળે છે, તેનો ખુલાસો કરવામાં આવ્યો છે.

વિષયો કેમ ગ્રહણ કરવા.

એ સર્વે વિષયો માત્ર વાંચી જવા માટેજ નથી. પ્રથમ તેમનો ભક્તિપૂર્વક 'અભ્યાસ' થશે, તો શ્રદ્ધા બેસશે. શ્રદ્ધા સાથે નમ્રતા અને આધિનતા (સરોષ) ભળાશે, ત્યારે વર્તન કરવાને ઉત્સાહ થશે. વર્તન કરવા જોડે, જોડેજ 'મનન' કેમ કરવું એ ખરા ઉત્સુકને સમજાશે. કલાકો નહિં પણ હરરોજના કાંઇક કલાકોનું વર્ષો અને દાયકાઓના 'મનન' કેડેજ, 'ધર્મ'નો પડદો ખુલતો દેખાશે, તેના આશીષો પૂર બહારમાં આવતા જણાશે, તેનો મીઠાસ ચાખવાનો પ્રસંગ આવશે અને એ કાળે કોઇ ખરો રૂહાની ઉસ્તાદ અથવા ગુરૂ આપોઆપ આવીને હાથ ધરશે, અને ભેદી શિક્ષણ દેશે, તો રવાન બુખ્તગી અથવા 'મીનોઇ' અથવા અધ્યાત્મિક વૃદ્ધિ નક્કિ થશે.[1] માર્ગ લાંબો છે, સૂફીઓ તે માર્ગને સાત બીકટ વાદીઓ અથવા ખીણોનો બનેલો, ઉપર જોયું તેમ લેખે છે. શ્રદ્ધા, નમ્રતા, માથ્રવાણી, વેળાસરની નિર્મિત ભક્તિઓ, નૈતિક વર્તન, તરીકતનું પાલન અને હીમત જ્યાં હોય, ત્યાં આ માર્ગ સરળ અને સહેલો બની જાય છે. તલવારની ધાર જેવો ચીન્વત પૂલ, એજ માર્ગનું અલંકારી વર્ણન છે. એ માર્ગ અષોઇથી પહોળો અને લીલાંછમ ઝાડપાનો, ફુલફળોથી છવાયલો, સૂંવાળો અને બાદશાહી બની જાય છે.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

આ પુસ્તકમાં અન્ય ધર્મોની કાંઇક વિશેષ સરખામણીઓ જણાશે. કારણ કે જરથોશ્તિ ધર્મ પુસ્તકોનો કમનસીબે નાશ થયેલો હોવાથી,

---

૧. જુવો આતશની ન્યાયશ ફકરો ૬ અને આ પુસ્તકનું પાન ૬૬ મું, જ્યાં લાંબા કાળની અષોઈથી ગુરૂ પ્રાપ્તિ થાય છે, એવું સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે. (દાયાઓ...મે યા મે અંઘહ્ત્ અફ્રસાઓંધ્દાઓ...)

દરેક વિષય ઉપર અત્રે આપેલા છે, તે ઉપરાંત અવસ્તાના વધુ ઉતારાઓ મળી શકતા નથી. છતાં જે પણ ઉતારાઓ આ પુસ્તકમાં આપ્યા છે તે આ મહાન ધર્મની શ્રેષ્ટતા અને તેણે શીખાડેલી સર્વોત્તમ નીતિનો પૂરતો પુરાવો દેછે. ૧) તે દરેક વિષયનું ગાંભીર્ય દેખાડવા અને ૨) બ્હોળું સ્પષ્ટિકરણ કરવા કાજે, અન્ય ધર્મો અને સાહિત્ય-માંથી મૂખ્યત્વે કરીને નૈતિક લક્ષણો, વધારે પ્રમાણમાં આપવાં પડયાં છે. તે ઉપરથી ધર્મોનું સમાનપણું વધારે ઉઘાડું થાય છે, જે આવકાર દાયક લેખવું જોઇએ.

ધર્મની ફીલસૂફી.

આ પુસ્તકોમાં રજુ કરેલા વિષયો ઉપરથી જરથોશ્તિ ધાર્મિક અને નૈતિક ફીલસૂફી રચવાને માટે હસ્તિ ધરાવતું અવસ્તા સાહિત્ય મળે છે. કોઇક સૂચનાઓ હાલતુરત તો પાનોની નીચે નોંધો લેખે ટુંકમાં આપી છે. એજ ફીલસૂફી પૂર્ણ રીતે દર્શાવવા માટે બીજાં ઘણાક પુસ્તકો લખવાં પડશે. આશા છે કે હવે આ 'અવસ્તાના જવાહીરો'થી જે પાયો નાંખવામાં આવ્યો છે, તેની ઉપર સુંદર ઇમારતો બાંધવામાં આવશે અને જગકલ્યાણાર્થે તે અર્પણ થશે.

એક વિનંતી અને પ્રાર્થના.

ભાઇઓ અને બેહનો! વિશ્વાસથી, પૂરી હોશ અને અકકલથી, સંપૂર્ણ સંશોધક બુદ્ધિથી અને સત્યને અર્પણ થઇને, ડચમગયા વિના, શુધ્ધ હૈયું રાખીને, એ માર્ગમાં વળવાને અષો નિરંજન, નિરાકાર, અહુર-મજ્દ સાહેબની પ્રાર્થના કરો અને વોહુ મન અથવા ચિત્તશુધ્ધિની સર્વથી મહાન ચાવી મેળવો અને તેની મારફતે આખી સૃષ્ટિના દરેક ખજાનાની ચાવી હાથ લાગવે, જીવ ચાહે તે આનંદ, શક્તિ અને જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાને સામર્થ્ય મેળવી તમે કૃતાર્થ થાવો!

અષ વહિશ્ત, અષ સ્રએશ્ત, દરેસામ ઠ્વા, પઇરિ ઠ્વા જમ્યામ, હમેમ્, ઠ્વા હખ્મ.

હે અહુરમઝદ! સર્વોત્તમ અષોઇને અંગે, અમે તારાં દર્શન કર્યે, તને ભેટયે અને છેવટે તારી અમર મીત્રતાને પામ્યે!

ફરેદુન કે. દાદાચાનજી.

ચોપાટી, ૨૯-૧-૧૯૨૯.

અવસ્તાના જવાહીરો

અને

અન્ય ધર્મોની તેમની સાથ સરખામણીઓ.

ભાગ બીજો (ચાલુ).

અહુરમઝદ વહાલો દોસ્ત અને રક્ષક.[1]

અહ્યા યાસા નॅમંઘ્રહા
ઉસ્તાનજસ્તો રફॅધ્રહ્યા
મઈન્યૂશ મજદાઓ પઓઉર્વીમ
સ્પॅન્તહ્યા અષા વીસ્પॅંગ્ શ્યઓથના
વંઘ્હેઉશ ખ્રતૂમ મનંઘ્હો યા
ક્ષ્નॅવીષા ગેઉશ્ચા ઉર્વાનॅમ.

---

૧. જ્યારે એક જરથોશ્તિ રઝા અથવા આધિનતા અને હેત બતાવે ત્યારે અહુરમઝદ સાથે નીચે ટાંકેલા ફકરાઓમાં દર્શાવેલા તેના અંગત સમાગમમાં આવી શકે છે. જે સદગુણો આ ગ્રંથમાં જણાવ્યા છે, તેમને ગ્રહણ કરવે, માનવી આ ઉંચ પંક્તિએ પહોંચે છે. માત્ર તેમને વાંચી જવાથી અથવા તે કોઈને માટે છે, એમ માનીને, કેવા સુંદર છે એવો મત દર્શાવ્યાથી, કાંઈ વળતું નથી. "આપ મુવા વિના સ્વર્ગે ન જવાય." મીનોઈમાં દાખલ થવાને સ્વકાબુ અને ધર્માચરણ વિના 'અધિકાર'જ મળતો નથી. આખો જન્મ રાત દીવસ વાંચ્યાથી સાર્થક થાય નહિ, પણ વાંચવા ઉપરાંત ધર્મને વિશ્વાસથી પાળવે, ધર્મના મહાન વાક્યો ફળદાઈ થાય છે, અને સર્વોત્તમ ફળ, સકળ જંજાળો અને દુઃખોનું નિવારણ અને પરમાનંદની સર્વ શક્તિ અને મહજ્ઞતાની પ્રાપ્તિ છે.

અમુક પ્રમાણમાં "અહુરમજદ માનવીનો મિત્ર, માતા, પિતા અને છેવટની નેમ" એ નામના આ ગ્રંથના પુસ્તક પેહલાંના, ભાગ ૧, પાન ૧૩૩ થી ૧૬૨-ના વિષયની પુરવણી સમાન આ પ્રકરણ છે. જ્યારે માનવી અષો થઈ જાય છે, ત્યારકેડે આ પ્રકરણ તેને વધુ લાગુ પડે છે; જ્યારે, પુસ્તક પેહલાનું સદર પ્રકરણ દરેક માનવીને લાગુ પડી શકે છે.

નમ્રતાથી હાથ ઉચ કરીને, સર્વથી પહેલાં અનદીઠ તથા પરગજુ અહુરમજદનાં તમામ અષોઇ ભરેલાં કામોને તથા ભલાં મનની અક્કલને આ આનંદમાં હું માંગું છું, કે જેથી હું જગતના આત્માને[૧] ખુશી કરૂં. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૮ ફ૦ ૧.)

યે ઉર્વાનૅમ્ મેન્ ગઇરે વૉહૂ દદે હથ્રા મનંઘ્રહા.

ભલાં મનને લીધે મારા રવાનને ગરોથમાન (બેહશ્ત) તરફ હું લઇ જાવું. (ગાથા અહુનવદ, યશ્ન હા ૨૮, ફ૦ ૪)

અષા કત્ થ્વા દરૅસાની
  મનસ્ચા વૉહૂ વએદેમ્નો,
ગાતૂમ્ચા અહુરાઇ સૅવીશ્તાઈ
  સૅરઓષૅમ્ મઝ્દાઇ.

હે અષ! ભણેલો થઇને તને તથા વોહુમનોને તથા સર્વથી મહાન દાતાર તુ અહુરમજદના રેહઠાણને[૨] તથા સરોષ યજદને હું કયારે જોઇશ? (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૮, ફ૦ ૫.)

વૉહૂ ગઇદી મનંઘ્રહા...અષા-દ ઑ...અહુરા.

હે અષોઇની મારફતે ઉપકાર કરનાર સાહેબ! ભલાં મનની મારફતે તું આવ. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૮, ફ૦ ૬.)

વહિશ્તૅમ્ થ્વા વહિશ્તા યેમ્
  અષા વહિશ્તા હઝઑષૅમ્
અહુરૅમ્ યાસા વાઓનુશ્ નરોઇ
  ફ્રૅરષઑસ્રાઇ મઇબ્યાચા.
યએઇબ્યસ્ચા ઇત્ રાઑંઘહ્ંઘ્રહોઇ
  વીસ્પાઇશ્ યવે વંઘ્રહેઉશ્ મનંઘ્રહો.

ઓ સર્વોત્તમ! સૌથી શ્રેષ્ઠ પવિત્રાઇની મારફતે, તું સર્વથી ઉત્તમ દોસ્ત, જે (તમામ સૃષ્ટિનો) માલેક (તે) ને ફરશોસ્તર નરને માટે તથા મારે માટે, પ્યારથી હું માંગું કરૂં છું; જે મને હંમેશ સુધી ભલાં મનની (આશીષ) તું દેશે. (ગાથા અહુનવદ, યશ્ન હા ૨૮, ફ૦ ૮.)

ક્ષમઇબ્યા ગેઉશ્ ઉર્વા ગૅરૅઝ્દા
... ...

---

૧. Soul of the Earth. ૨. ગરોથ્માનને.

નોઇત્ મોઇ વાસ્તા ક્ષ્મત્ અન્યો.

(અહો! અહુરમજદ તથા અમેષાસ્પંદો!) જગતનાં આત્માએ તમારી આગળ પુકાર કરીને કહ્યું કે..."તમારા સિવાય મને બચાવનાર કોઈ નથી". (ગાથા અહુનવદ યરન, હા ૨૯, ફ૦ ૧.)

અદા તષા ગેઉશ્ પૅર્સત્ અૅમ
કથા તોઇ ગવોઇ રતુશ્
... ...
હ્દા વાસ્ત્રા ગઑદાયો થ્વક્ષો.

તે ઉપરથી સૃષ્ટાએ અષને પ્રશ્ન કર્યો કે કોણને તારી સૃષ્ટિ(ની સંભાળ)ને માટે આગેવાન (ઠેરવવો) કે જે ઉદ્યમથી તથા ચાલાકીથી હંમેશ દુન્યાનો કલ્યાણકર્તા થાય.? (ગાથા અહુનવદ, યરન હા ૨૯, ફ૦ ૨.)

અત્ એ વઓચત્ અહુરો મઝ્દાઓ
વીદ્વાઓ વફૂશ્ વ્યાનયા.

તે ઉપરથી સર્વજ્ઞ (તથા) પ્રિય કરનાર અહુરમજદે (પોતાના) જાતી જ્ઞાનથી કહ્યું કે........... (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૯ ફ૦ ૬.)

તૅમ આઝૂતોઇશ્ અહુરો માંથ્રૅમ
તષત્ અષા હજઓષો
મઝ્દાઓ ગવોઇ ક્ષ્વીદૅમચા હ્વો
ઉરૂષએઇબ્યો સ્પૅન્તો સાસ્ન્યા.

સંપત્તિના ચાહનાર અહુરમજદે, અષોઇથી આ માથ્રવાણી બનાવી. તથા વૃદ્ધિ કરનાર અહુરમજદે પોતે, સૃષ્ટિને માટે આબાદી તથા સત્યવાદી (માણસ)ને માટે શીખામણનાં વચનો (બનાવ્યાં). (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૯, ફ૦ ૭.)

અત્ચા ગેઉશ્ ઉર્વા રઓસ્તા,
યે અનએશૅમ ક્ષાંનમેને રાદૅમ.
વાચૅમ નૅર્શ અસૂરહ્યા યેમ
આ વસૅમી ઇષા-ક્ષથ્રૅમ.
કદા યવા હ્વો અંઘહત્ યે
હોઇ દદત્ જસ્તવત્ અવો.

તે ઉપરથી સૃષ્ટિનાં આત્માએ ગર્જના કરીને કહ્યું કે (મારાં સંકટની વેળાએ અનગમતો સરદાર, એક નબળા માણસનો અવાજ (મેં મેળવ્યો છે); (પણ) (હું) એક સ્વતંત્ર મૂખી માંગું છું. ક્યારે એવો કોઇ (સરદાર) (મને) મલી આવશે કે જે તેને (સકળ સૃષ્ટિને) મજબુત મદદ આપે? (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૯, ફ૦ ૯.)

યૂજ્ઁમ...મજાઇ મગાઇ આ પઇતી-જાનતા...નૃ-નાઓ અવરે.

તમે (આ) મ્હોટાં સાહસ કાર્યને માટે હવે અમને પુરતી રીતે મદદ આપો. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૯, ફ૦ ૧૧.)

આવરેંનાઓ વીચિથહ્યા નરેંમ્ નરેંમ્ ખ્ફ્યાઇ તનુયે.

(તે) મોટા બનાવોની પેહલાં દરેક જણને પોતાને માટે (પોતાની) પસંદગીની તે શ્રદ્ધા[1] હોવી જોઇએ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૦, ફ૦ ૨.)

તા મજ્દા મઇન્યૂ ઉક્ષ્યો, યે
આ નૂરેંમ્ચીત્ અહુરા હામો.

હે મીનો અહુરમજદ! (તું) કે જે હંમેશાં એકસરખો[2] (છે તે) તેમને આબાદ કરે છે. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૧, ફ૦ ૭.)

અત્ થ્વા મેંન્ગ્હી પૉઉર્વીમ્
મજ્દા યેજીમ્ સ્તોઇ મનંઘ્હા,
વંઘ્હેઉશ્ પતરેંમ્ મનંઘ્હો હ્યત્
થ્વા હેમ્ ચષ્મઇની હેન્ગ્રૅમ
હઇથીમ્ અષહ્યા દાંમીમ્ અંઘ્હેઉશ્
અહુરેંમ્ શ્યઑથનએષૂ.

જ્યારથી તને (ઓ અહુરમજદ) (મારી) આંખમાં મેં રાખ્યો છે, ત્યારથી નિત્ય સર્વથી પેહલો, પાક મનશ્નીથી ભજવાને લાયક, ભલાં મનના પિતા, અષોઇનું ખરૂં મુળ, (તથા) આ દુન્યાનાં (સર્વ) કાર્યો ઉપર સત્તા ભોગવનાર તરીકે, અહો અહુરમજદ! (મેં) તને ગણ્યો છે. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૧, ફ૦ ૮.)

---

૧. મન સમાધાન કરીને, શંકાઓ દુર કરીને, કોઈના પણ દબાણ અથવા કોઈ પણ વહેમ રાખ્યા વિના, અંતઃકરણપૂર્વક વિશ્વાસ. ૨. અવિકારી. Equipoised, equable, unchanging amidst the two Polarities.

મજ્‌દાઓ દદાત્‌ અહુરો
    હઉર્વતો અમેરેતાતસ્ચા,
બૂરોઇશ્‌ આ અષખ્યાચા
    ખાપઇથ્યાત્‌ ક્ષથ્રહ્યા સરો,
વંઘ્રહેઉશ્‌ વજ્‌દ્વરે મનંઘ્રહો, યે
    હોઇ મઇન્યૂ શ્યઓથનાઇશ્ચા ઉર્‌વથો.

જે માનવી (પોતાના) વિચારથી તથા કાર્યોથી તેનો (અહુરમજદનો) મિત્ર (થાય છે), (તે માનવને) અહુરમજદ પોતાની સત્તાથી તંદુરસ્તી તથા અમરપણું દેશે, (તથા) આબાદીની, અષોઇની, (તથા) હકુમતની સરદારી, (તથા) ભલાં મનનું સુખ અર્પશે.

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૧, ફ૦ ૨૧.)

ચિથ્રા ઇ હુદાઓંઘ્રહે
    યથના વએદેમ્નાઇ મનંઘ્રહા;
વૉહૂ હ્વો ક્ષથ્રા અષેમ
    વચંઘ્રહા શ્યઓથનાચા હચ્તિ;
હ્વો તોઇ મજ્‌દા અહુરા
  . વાજિશ્તો અંઘ્રહઇતી અસ્તિશ્‌.

જેમ મનથી[1] સમજનારને માટે. (તેમ) સારાં ડહાપણવાળાને[2] માટે (ઉપર જણાવેલા) આ (વીષયો) જાહેર (છે) તે મનુષ્ય પોતાની નેક શક્તિથી, વિચારથી તથા કાર્યથી અષોઇને જાળવે છે. એવો મનુષ્ય, એ અહુરમજદ! તારે માટે ઘણોજ મદદગાર પુરૂષ લેખાય.

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૧, ફ૦ ૨૨.)

અએઇબ્યો મજ્‌દાઓ અહુરો
    સારેમ્નો વોહૂ મનંઘ્રહા
ક્ષથ્રાત્‌ હચા પઇતિ-બ્રઓત્‌
    અષા હુશ્‌-હખા ખેન્વાતા;
સ્પેંનતાંમ્‌ વે આર્મઇતીમ
    વંઘ્રઉહીમ્‌ વરેમઇદી, હા-ને અંઘ્રહત્‌.

(જરથુશ્ત્રનો) એક શુભેચ્છક મીત્ર અહુરમજદ, જે પોતાની સત્તાથી (સર્વ સૃષ્ટિ ઉપર) સાહેબી ભોગવનારો છે, (તેણે) પોતાના વોહુમન

૧. Intellectual ૨. Spiritual

અને અષની મારફતે તેમને પાછો ઉત્તર દીધો કે, ભલી તથા આબાદી કરનાર નમ્રતા (અથવા ભક્તિ)ને અમે સ્વિકારી હતી, તે અમારી થાય!

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૨, ફ૦ ૨.)

તોઇ આબ્યા બઇરયાઓન્તે વંઘ્હેઉશ્ આ-દેમાને મનંઘ્હો.

આ બે (ખોરદાદ તથા અમરદાદ અમેષાસ્પંદ) ની મારફતે તેમને (એટલે દીનનાં કામમાં સહાયકો તથા નીતિમાન નરોને) બહમન અમેષાસ્પંદના નિવાસમાં[1] લઇ જવામાં આવશે.

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૨, ફ૦ ૧૫.)

અપાનો......
અષાત્ આ અઁરૅજૂશ પથો યએષૂ
મઝ્દાઓ અહુરો ષએતી.

(અમારી) અપોઇને અંગે નીતિના માર્ગો, જેમાં અહુરમજદ રહે છે (તે) તરફ અમને તું પહોંચાડ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૫.)

આ-માં આઇદૂમ...આ ઘઇશ્યાચ્યા મઝ્દા.

તું પોતે, હે અહુરમજદ! મારી આગળ આવ.

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૩, ફ૦ ૭.)

પઇરિગએથે ક્ષ્માવતો વહ્મે મઝ્દા નેરોબીશ સ્તૂતાંમ.

તારે લાયકની ભક્તિથી તથા તારાં ઇશ્વરી યશોગાનની મારફતે, અહો અહુરમજદ! હું તારી નજદીક પહોંચું.

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૪, ફ૦ ૨.)

કત્ વે ક્ષથ્રૅમ, કા ઇશતિશ્ શ્યઓથનાઇશ્
મઝ્દા યથા વાઓ હુમ્મી
અષા વૅહૂ મનંઘ્હા થ્રાયો ઇઘાઇ દ્રિગૂમ્ યૂષ્માકૅમ.

અહો અહુરમજદ! તારી રાજ્યસત્તા શેની ઉપર રચાયલી છે, તથા તારી ઇચ્છા શું (છે), (તે તું મને કેહ) કે જેથી (મારાં નેક) કાર્યોને લીધે તારી ભાઇબંધીમાં (રહીને) અષોઇથી તથા નેક નૈયતથી તારા ગરીબોને હું આશ્રો આપું. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૪. ફ૦ ૫.)

વાઓ યજ્ઞસ્ચા ઉર્વાઇધ્યાઓ સ્તવસ્ અયેની પઇતી.

---

[1] ધામમાં.

વધારે ભક્તિભાવથી તારૂં ભજન કરનાર તથા તારૂં સ્તવન કરનાર લેખે (હું) તારી નજદીક પહોંચું. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૪, ફ૦ ૬.)

નએચીમ્ તેમ્ અન્યેમ્ યૂષ્મત્
વએદા અષા અથા નાઑ થ્રાઝ્દૂમ

હે અષો! તારા શીવાય બીજા કોઇને હું જાણતો નથી, માટે મારૂં પાલન કર. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૪, ફ૦ ૭.)

ક્ષ્માકા ક્ષથ્રા અહુરા ફ્રૅરષેમ્ વસ્ના હઇથ્યેમ્ દાઑ અહૂમ.

અહો અહુરમજદ! મારાં જીવનને (તું) ખરેજ તાજું કર (અથવા મારી જીંદગીને મીનોઇ જેહાંનનું સુખ દે).

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૪, ફ૦ ૧૫.)

થ્વા ચીચીથ્વા સ્પેંનિશ્તા મઇન્યૂ મઝ્દા

ઓ સર્વથી મહાન વૃદ્ધિ કરનાર મીને અહુરમજદ! તું તારો જાહેર દેખાવ દે.[1] (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૩, ફ૦ ૨.)

અત્ થ્વા મેંગ્હાઇ તખ્મૅમચા સ્પૅન્તૅમ્ મઝ્દા.

ઓ અહુરમજદ! તને ખચીત સર્વશક્તિમાન તથા પ્રિયકર હું ગણતો રહીશ. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૩, ફ૦ ૪.)

સ્પૅન્તૅમ અત્ થ્વા મઝ્દા મેંગ્હી અહુરા
હ્યત્ થ્વા અંઘ્રહેઉશ્ જાંથોઇ દૅરૅસૅમ્ પઑઉરૂવીમ.

જ્યારથી તને, ઓ અહુરમજદ! દુન્યાની પેદાયશમાં સૌથી ચઢતો જોયો, ત્યારથી તને (મેં) જરૂર સંપત્તિ દેનાર ગણ્યો છે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૩, ફ૦ ૫.)

મઝ્દા ફ્રયાઇ થ્વાવાંસ્ સખ્યાત્ મવઇતે
અત્ ને અષા ફ્રયા દઝ્દ્યાઇ હાકુરૅના,
યથા–ને આ વૉહૂ જિમત્ મનંઘ્હા.

ઓ મજદ! તારા જેવો એક મીત્ર મારા જેવા એક દોસ્તને (હર વેળાએ) કુમક આપવાને માટે, તે ભક્તિ બાબે શીખાડે તો સારૂં, કે જેથી ભલાં મનથી (તું) અમારી નજદીક આવે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૪, ફ૦ ૧.)

---

૧. પ્રગટ થા; તારો સાક્ષાત્કાર અમને થાય.

હ્‌વો જી અષા સ્પૅન્તો ઇરીખ્તૅમ્‌ વીસ્પોઇબ્યો
હારે મઇન્યૂ અહ્મબીશ્‌ ઉર્વથો મઝ્દા.

અહો! મીનો અહુરમજદ! જરૂર તું પોતે અષોઇથી કલ્યાણકારી (તથા) અમ સઘળાઓથી દુષ્ટતા વેગળી કરનાર તથા બન્ને દુન્યામાં સ્નેહિ છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૪, ફ૦ ૨.)

અજેમ્‌ તાઇશ થ્વા ફ્રક્ષ્‌ને અવામી મઝ્દા
સ્પૅન્તા મઇન્યૂ વીસ્પનાંમ્‌ દાતારૅમ્‌.

......એ (વીષયો)થી જાણીતો થવાને સકળ (સૃષ્ટિ)ના, ઓ સૃષ્ટા તથા આબાદી કરનાર અનદીઠ અહુરમજદ! (હું) તારેથી ઇચ્છું છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૪, ફ૦ ૭.)

મઝ્દાઓ ક્ષથ્રા વૅરૅઝીનાઓ દયાત્‌ અહુરો,
પસૂશ્‌ વીરૅંગ્‌ અહ્માકૅંગ્‌ ફ્રદથાઇ આ,
વંઘ્રહેઉશ્‌ અષા હુઓજાંથ્વાત્‌ આ મનંઘ્રહો.

અમારાં માણસો તથા ગાયઢોરોને આબાદ કરવા સારૂં, (અમારાં) ભલાં મનનાં સારાં ડહાપણને લીધે (તથા) રાસ્તીને લીધે, (અહુરમજદ) પોતાની સત્તાથી અમને (જોઇતું) બળ આપે! (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૫, ફ૦ ૯.)

યસ્તા દએવેંગ્‌ અપરો મશ્યાંસ્ચા
તરે-માંસ્તા યોઇ ઈમ તરે-મન્યન્તા,
અન્યેંગ્‌ અહ્માત્‌ યે હોઇ અરેમ્‌ મન્યાતા
સઓશ્યન્તો દેંગ્‌ પતોઇશ્‌ સ્પૅન્તા દએના,
ઉર્વથો બરાતા પતા વા મઝ્દા અહુરા.

દૈત્યો તથા નીચ માણસો જેઓ (પ્રાણીઓ અને માણસોને) ધિક્કારે છે, તેમને જે કોઇ ધિક્કારે (તથા) જે કોઇ તેને (પવિત્ર માણસને), (તથા) જ્ઞાની સોશ્યન્તોને તે સાહેબની પવિત્ર દીનને અંગે માનની નજરે જુએ, તે નરનો મીત્ર, સહાયક અથવા પિતા અહુરમજદ છે. તેવા માણસોથી દૈત્યો તથા નીચ માણસો તદન જુદાજ હોય છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૫, ફ૦ ૧૧.)

રફ્રેધ્રેમ્‌ ચગ્‌વાઓ હત્‌ ફ્ર્યો ફ્ર્યાઇ દઇદીત્‌.

જેમ એક સ્નેહિ બીજા દોસ્તને દઇ શકે તેમ, (ઓ અહુરમજદ!) (તારેથી હું) દીલાસો ઇચ્છું છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૬, ફ૦ ૨.)

કદા મઝ્દા યોઇ ઉક્ષાનો અસ્નાંમ્
અંઘ્રહેઉશ દરૅથ્રાઇ ફ્રો અષહ્યા ફ્રાર્ૅન્તે
વૅર્ૅઝ્દાઇશ્ સેંગ્હાઇશ્ સઑષ્યન્તાંમ્ ખ્રત્વો.

અષોઇની દુન્યાની આબાદીને માટે હે અહુરમજદ! સોશ્યન્તોની ઉત્તમ બુદ્ધિ કે જે (કયામતના) દહાડાની પ્રકાશ આપનારી, (તે) એજમતી આકાશવાણી સાથે કયારે આવશે?

(ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૬, ફ૦ ૩.)

યે સ્પિતામૅમ્ જરથુશ્ત્રૅમ્ રાદંઘ્હા
મર્ૅતએષ્ ક્ષ્નાઉશ્ હ્વો–
ના ફ્રૅરસ્રૂઇદ્યાઇ ઍર્ૅદ્વો
અત્ હોઇ મઝ્દાઑ અહૂમ્ દદાત્ અહુરો
અહ્માઇ ગએથાઑ વોહૂ ફ્રાદત્ મનંઘ્હા
તેમ્ વે અષા મેહ્મઇદી હુશ-હખાઇમ્.

માણસોમાંથી જે કોઇ સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રને આનંદથી ખુશી કરશે, તે માણસ પોતે (દીનના હુકમો) જાહેર કરવાને લાયક[1] છે, તેને અહુરમજદ સ્વર્ગ દેશે, તથા નેક મનશ્નીને લીધે તેનાં બચ્ચાં છોકરાં, પશુ, ઢોરો આબાદ કરશે; તે માણસને, હે! અષ! (અમો) તારો ખરો સહાયક ગણ્યે છીએ. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૬, ફ૦ ૧૩.)

હુદા વેસ્તા વહ્મેંગ્ સૅરઑષા રાદંઘ્હો
યે વીચિનઑત્ દાથૅમચા અદાથૅમચા
દંગ્રા મન્તૂ અષા મઝ્દાઑ અહુરો.

જે કોઇ જણાયલી તાબેદારીથી આરાધનારૂપી ભેટો (અહુરમજદને) સદા (અર્પણ કરે છે), તથા જે કોઇ વાજબી તથા જે કાંઇ અન્યાયી[2] પીછાણી શકે છે, (તે ધણી ઉપર) અહુરમજદ પોતાની સર્વજ્ઞ અષોઇથી હેત રાખશે. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૬, ફ૦ ૧૭.)

---

૧. ઉપદેશ માટે "અધિકાર" કોણને છે, તે અત્રે જણાવ્યું છે. ૨. વીવેકી છે. વીવેક બુદ્ધિ વિના 'અધિકાર' મળતો નથી અને માર્ગ દેખાતો નથી. સરખાવો સાત્વિક બુદ્ધિ અને રાજસી અને તામસી બુદ્ધિ, જે ભગવદ ગીતામાં ૧૮ માં અધ્યાયમાં શ્લોકો ૩૦ થી ૩૨ માં વર્ણવી છે. "જે બુદ્ધિ પ્રવૃત્તિ તથા નિવૃત્તિને, કાર્યને તથા અકાર્યને, ભયને અને અભયને, બંધને અને મોક્ષને પીછાણે છે, તે બુદ્ધિ સાત્વિકી. જેણેથી ધર્મ

અહ્યા મન્યેઉશ્ સ્પેનિશ્તહ્યા વહિશ્તેમ,
હિજ્વા ઉખ્ધાઇશ્ વંઘ્હેઉશ એઅેઆન્ મનંઘ્હો,
આર્મતોઇશ જસ્તોઇબ્યા શ્યઑથના વૅરેજયત;
ઑયા ચિસ્તી હ્વો પતા અષહ્યા મજ્દાઑ.

(કોઇપણ માનવી) (પોતાની) જીભ (તથા) મોઢાની મારફતે (ઉચરેલા પવિત્ર) શબ્દોને લીધે, (તથા) (પોતાની) ભલી મનશ્નીના (તથા) નમ્રતાના બે હાથોથી (કરેલાં) કાર્યોને લીધે, તે સર્વથી આબાદી કરનાર મીનોની (અહુરમજ્દની) સર્વોત્તમ (આશીષ, એટલે અહુરમજ્દની ભાઇબંધી) મેળવી શકે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૪૭, ફ૦ ૨.)

અહ્યા મન્યેઉશ્ ત્વેમ્ અહી તા સ્પેન્તો.

(એ અહુરમજ્દ) આ મીનોનો તું આબાદી કરનાર છે.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૪૭ ફ૦ ૩.)

તાચા સ્પેન્તા મઇન્યૂ મજ્દા અહુરા,
અષાઉને ચોઇશ્ યા-જી ચીચા વહિશ્તા;

હે આબાદી કરનાર અદૃષ્ય અહુરમજ્દ! અષો માણસને જે કાંઇ સર્વોત્તમ (છે)[1] તે જરૂર તું આપે છે.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૪૭, ફ૦ ૫.)

અત્ હ્વો મજ્દા ઇઝાચા આઝૂઇતિશ્ચા
યે દએનાંમ્ વૅહૂ સારશ્તા મનંઘ્હા.

જે કોઇ દીનને નેક મનશ્નીથી શ્રેષ્ઠ ગણે છે, તે પોતે એ અહુરમજ્દ! પુષ્કળપણા તથા આબાદી (નું મૂળ) છે.[2]
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૪૯ ફ૦ ૫.)

તઑચા મજ્દા થ્વહ્મી આદાંમ નિપાઑઘ્હે
મનો વૅહૂ ઉરૂનસ્ચા અષાઉનાંમ
નૅમસ્ચા યા આર્મઇતીશ્ ઇઝાચા.

અને અધર્મ, કાર્ય અને અકાર્યને માનવી બરાબર જાણતો નથી, તે રાજસી બુદ્ધિ છે. મોહથી ઢંકાયલી જે બુદ્ધિ અધર્મને ધર્મ માને છે તથા સર્વ અર્થોને ઉલટાજ જાણે છે, તે બુદ્ધિ તામસી છે" જેમ કે આ અર્વાચિન કાળમાં અધર્મ અને નાસ્તિકપણાંને અને શઠપણાને વખાણવામાં આવે છે.!

૧. અહુરમજ્દ સાથે ઐક્યતા.
૨. ધર્મિષ્ઠપણાનો આ મહિમા છે!

નેક મનની, અષો (લોકો)નાં રવાંનો, તથા ભક્તિ જેને લીધે નમ્રતા તથા આબાદી (હોય છે)તે, ઓ અહુરમજદ! તારા આશ્રયમાં હું સોંપું છું.

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૪૯ ફ૦ ૧૦.)

કથા મજ્દા રાન્યો-સ્કૅરૅતીમ્ ગાંમ્ ઇષસોઇત્
યે હીમ્ અહ્માઇ વાસ્ત્રવઇતીમ્ સ્તોઇ ઉસ્યાત્.

આ ખુશાલી ઉપજાવનારી જગતને, ઓ હોરમજદ! (તે માણસ) કેવી રીતે અંગિકાર કરે, કે જે તેને હમેશાં આબાદીથી ભરપુર ઇચ્છે.

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૫૦, ફ૦ ૨.)

ઍરૅજેઝુશ્ અષા પૅાઉરૂષુ હ્વરે-પિષ્યસ્
આકાસ્તેંગ્ મા નિષાંસ્યા દાથેમ્ દાહ્વા.

અષોઇથી પરિશુદ્ધ જીંદગી ગાળનારા તથા (ઇશ્વરી જ્ઞાનથી) પ્રકાશીત થયેલાઓ સૂર્ય (ખુરશેદ) ના પુષ્કળ ચળકાટમાં (એટલે ખોરશેદ પાયા બહેશ્તમાં) (જાય છે). (હે અહુરમજદ!) મને તે સ્થિતીમાં લાવીને (ખોરશેદ પાયાની) બક્ષેશ તું આપ.[1]

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૫૦, ફ૦ ૨.)

આકાઑ અરૅદ્રેંગ દૅમાને ગરો સૅરઑષાને.

ગરોઠમાન (બેહશ્ત)માં (મારી) આરાધના (નાં ગાયનો) સ્પષ્ટ રીતે હું સાંભળું. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૫૦, ફ૦ ૪.)

આરોઇ-જી ક્ષ્મા મઝ્દા અષા અહુરા
હ્યત્ યૂષ્માકાઇ માંથ્રાને વઑરાઝથા,
અઇબી-દૅરૅશ્તા આવીષ્યા અવંઘ્હા,
જસ્તાઇશ્તા યા-નાઑ ખાથ્રે દાયાત્.

હે અષો અહુરમજદ! તારા ધર્મના શબ્દને પ્રસિધ્ધ કરનારને (તારી) દ્રઢ તથા જાહેર કુમક દઇને, પુરતી રીતે તું જરૂર ખુશી કર,

૧. જીવતાં જીવત ખુરશેદ પાયામાં પહોંચવાની આકાંક્ષા ભક્ત દર્શાવે છે. ખુરશેદ યજદ મહા કૃપાળુ અહુરમજદનું સ્વરૂપ અને આંખ, સાક્ષાત મહા ગુરૂ છે. તેનું ધ્યાન, મનન, તેના અસંખ્ય લક્ષણોનું અનુકરણ માનવીને મોક્ષ ધામમાં પહોંચાડવાને સમર્થ છે. ત્રણ વખતની દર દીવસની તેની ભકિત માથાકુખણ કરવા માટે નહિં, પણ મીનોઇ માર્ગમાં વેગથી વૃદ્ધિગત બનાવવા કાજે, મહાત્મા ત્રીકાળદર્શી અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબે ફરમાવી છે. જુવો પ્રસ્તાવના પુસ્તક પહેલું, ચીત્ર ૧૦ અને ૧૧. સરોષ એટલે તાબેદારી અને શરણાગતથીજ તે આશીષ અને બરકત પ્રાપ્ય છે.

કે જેથી (તારી સહાયતાને લીધે), (તે નર) પૂરજોરથી અમને સુખ દે.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૫૦, ફ૦ ૫.)

વૅાહૂ ક્ષથ્રૅમ વઇરીમ બાગૅમ અઇબિ–બઇરિશ્તૅમ
વીદીશ્‌મ્નાઇશ્‌ ઇજ઼ાચીત્‌ અષા અન્તરૅ–ચરઇતી
શ્યઑથનાઇશ્‌ મજ઼્દા વહિશ્તૅમ.
તત્‌ ને નૂચીત્‌ વરેષાને.

સારી સત્તા જે પસંદ કરવાને યોગ્ય તથા ઘણીજ મદદ આપનારી દોલત (છે, તે) અષોઇને લીધે તથા પવિત્ર કાર્યોને લીધે (દુન્યાનાં લોકોમાં) સંપત્તિ, સુખ, ઇત્યાદિ પાંથરે છે.
(ગાથા વોહુક્ષથ્ર, યસ્ન હા ૫૧, ફ૦ ૧.)

ગરો દૅમાને અહુરો મજ઼્દાઑ જસત્‌ પૅાઉરૂયો.

(તે બદલો એટલે ગરોથમાન[1] સ્વર્ગ) (કે જે) ગરોથમાનમાં અહુરમજદે સર્વથી આદિ પ્રવેશ કર્યો. (ગાથા વોહુક્ષથ્ર, યસ્ન હા ૫૧, ફ૦ ૧૫.)

દઇદૂયાઇ...
યજૅમ્નાઑંઘ્હો નૅમંઘ્હા મજ઼્દાઑ રફ્‌ધ્રૅમ ચગેદો.

અહુરમજદના આનંદને[2] આતુરતાથી શોધનાર (તથા) નમ્રતાથી (તેને) યાદ કરનારા (અમે બનયે). (ગાથા વોહુક્ષથ્ર, યસ્ન હા ૫૧, ફ૦ ૨૦.)

યેહ્યા મોઇ અષાત્‌ હચા વહિશ્તૅમ્‌ યેસ્ને પઇતી,
વએદા મજ઼્દાઑ અહુરો, યોઇ આઑંઘ્હરેચા હૅન્તિચા,
તાં યજાઇ ખાઇશ નામેનીશ્‌, પઇરિચા જસાઇ વન્તા.

જેઓ આગળ થઇ ગયા તથા હાલમાં (વિદ્યમાન) છે, (તેમનામાંના જેઓ) અષોઇથી ઇજશ્ને[3] કરવામાં સર્વથી શ્રેષ્ઠ (છે), (તથા જેમને) અહુરમજદ જાણે છે, તેવાં (નર નારી)નું તેમનાં પોતાનાં નામથી હું સ્મરણ કરૂં, તથા ખરા પ્યારથી તેમની નજદીક હું પહોંચું.
(ગાથા વોહુક્ષથ્ર, યસ્ન હા ૫૧, ફ૦ ૨૨.)

ખેન્વત્‌......
મજ઼્દાઑ દદાત્‌ અહુરો દએનાઇ વંઘ્હુયાઇ યવોઇ વીસ્પાઇ આ.

(દાદાર) અહુરમજદ (તેણીની) સારા ધાતનને લીધે હંમેશ સુધી (તેણીને) ગરોથમાન (સ્વર્ગ) દેશે. (ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, યસ્ન હા ૫૩, ફ૦ ૪.)

---

૧. વૈકુંઠ. ૨. બ્રહ્માનંદ, સચિદાનંદ. ૩. યજ્ઞ, યાગ.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

बुद्धीयुक्तो जहातीह उभे सुकृतदुष्कृते ।
तस्माद्योगाय युज्यस्व योगः कर्मसु कौशल्यम् ॥

(ગીતા ૨-૫૦)

બુદ્ધિમાન અત્રે બન્ને રૂડાં અને ભુડાં કાર્યો તજી દેછે; માટે યોગમાં મચ્યો રેહ; યોગ એ કર્મમાં કુશળતાજ છે.

संन्यासस्तु महाबाहो दुःखमाप्तुमयोगतः ।
योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म न चिरेणाधिगच्छति ॥
योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितात्मा जितेन्द्रियः ।
सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते ।

(ગીતા ૫ ૬-૭)

યોગ વિના હે મોટા બાહુવાળા! સન્યાસ મેળવવો કઠીણ છે. જે મુની યોગ કરે છે, તે ઝટ બ્રહ્મને પ્રાપ્ત કરે છે. યોગથી યુકત બનેલો, શુદ્ધ થયેલો, પોતાને જીતેલો, ઇન્દ્રિયજીત, સર્વ પ્રાણીઓના આત્મારૂપ બનેલો, (કર્મ) કરવા છતાં લેપાતો નથી.

कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिन्द्रियैरपि ।
योगिनः कर्म कुर्वन्ति संगं त्यक्त्वात्मशुद्धये ॥

(ગીતા ૫-૧૧)

યોગીઓ કાયા, મન, બુદ્ધિ અને સર્વે ઇન્દ્રિયો વડે વલગણ તજીને, આત્માની શુદ્ધિ માટે કર્મ કર્યા કરે છે.

बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा विन्दत्यात्मनि यत्सुखम् ।
स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा सुखमक्षय्यमश्नुते ॥

(ગીતા ૫-૨૧)

બહારના સ્પર્શોમાં આસક્તિ ન રાખનાર આત્મા પોતામાંજ સુખ મેળવે છે, તે બ્રહ્મ સાથે યોગથી યુક્ત થયેલો, અક્ષય સુખ ભોગવે છે.

योऽन्तःसुखोऽतरारामस्तथान्तर्ज्योतिरेव यः ।
स योगी ब्रह्मनिर्वाणं ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥

(ગીતા ૫-૨૪)

જે અંતરમાં સુખી, જે અંતરમાં ખુશી, અંતરમાં પ્રકાશ પામેલો, તે યોગી, બ્રહ્મ બનીને, બ્રહ્મની શાન્તિ મેળવે છે.

अनाश्रितः कर्मफलं कार्यं कर्म करोति यः ।
स संन्यासी च योगी च न निरग्निर्न चाक्रियः ॥
यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्धि पाण्डव ।
न ह्यसंन्यस्तसंकल्पो योगी भवति कश्चन ॥

(ગીતા ૬ ૧-૨)

જેપણુ પોતાનું કર્તવ્ય કર્મના ફળની આશા વિના કરે છે તે સન્યાસી, અને તેજ યોગી; જે અગ્નિ અને ક્રિયા વિનાનો હોય, તે યોગી કે સન્યાસી નથી. જેને સન્યાસ કહ્યો છે તેજ યોગ તરીકે હે પાણ્ડવ! તુ પિછાણુ; જે સકંલ્પો ન ત્યજે તે યોગી થઇ શકતો નથી.

सुखमात्यन्तिकं यत्तद्बुद्धिग्राह्यमतीन्द्रियम् ।
वेत्ति यत्र न चैवायं स्थितश्चलति तत्त्वतः ॥
यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते नाधिकं ततः ।
यस्मिन्स्थितो न दुःखेन गुरुणापि विचाल्यते ॥
तं विद्याद्दुःखसंयोगवियोगं योगसंज्ञितम् ।
स निश्चयेन योक्तव्यो योगोऽनिर्विण्णचेतसा ॥

(ગીતા ૬ ૨૧-૨૩)

જેમાં તે અત્યંત સુખ જે ઇન્દ્રિયોથી પર અત્રે જે બુદ્ધિથી મેળવાય છે, અને જેમાં સ્થપાયાથી તત્વથી તે ખસતો નથી; જે મળવે તેનાથી અધિક કાંઇ નથી એમ તે ધારે છે; જેમાં સ્થીર થઇને મોટાં દુઃખથી પણુ તે ગભરાતો નથી; તે દુઃખથી છુટકારાને યોગને નામે ઓળખવો. એ યોગને મજબુત નીશ્ચયથી અને નિરાશા વિનાના મનથી ધરી રાખવો જોઇએ.

योगिनामपि सर्वेषां मद्गतेनान्तरात्मना ।
श्रद्धावान्भजते यो मां स मे युक्ततमो मतः ॥

(ગીતા ૬-૪૭)

અને સર્વે યોગીઓમાં જેપણુ શ્રદ્ધાવાન અન્તર આત્મા મારામાં રાખી મને ભજે છે, સે મારો સર્વથી વધુ યુકત (યોગી) ગણાય છે.

वेदेषु यज्ञेषु तपःसु चैव दानेषु यत्पुण्यफलं प्रदिष्टम् ।
अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा योगी परं स्थानमुपैति चाद्यम् ॥

(ગીતા ૮-૨૮)

પુણ્યના જે ફળો વેદોમાં યજ્ઞ, તપ, અને દાનનાં જણાવ્યાં છે, તે આ (શીક્ષણ) જાણીને યોગી વટાવી જાય છે, અને શ્રેષ્ઠ અને જુનાં (આદી) સ્થાનને પ્રાપ્ત કરે છે.

من تو شدم تو من شدی من جان شدم تو تن شدی
تا کس نگوید بعد ازین من دیگرم تو دیگری

عمر خیام

پناه بلندی و پستی توئی همه نیستند انچه هستی توی
چو شد حجت بر خدای درست خرد داد بر تو گواهي نخست
همه زیر دستیم و فرما پذیر توئی یاوری و توئی دستگیر
گناهِ من ار نامدی در شمار ترا نام کی بودی آمرزگار
چوخواهم زتو روز و شب یاوری مکن شمارم دران داوری
سپردم بتو مایهٔ خویش را تو دانی حساب کم و بیش را

نظامی

خود توئي ناظر توئی منظور ایجان جهان
پس چرا باشی نهان از دیدهٔ نظّار ما
ای برتر از خیال و قیاس و گمان و وهم
و ز هر چه گفته اند و شنیدیم و خوانده ایم
دفتر تمام گشت و پایان رسید عمر
ما همچنان که اوّل در وصف تو مانده ایم

سعدی

ای فدای تو هم دل و هم جان — ای نثار رهت هم این و هم آن
دل فدای تو، چون توئي دلبر — جان نثار تو، چون توئی جانان
دل رهاندن ز دست تو، مشکل! — جان فشاندن بپای تو، آسان!
راه وصل تو راه پر آسیب — درد عشق تو درد بید رمان
بندگانیم، جان و دل برکف — چشم برحکم و گوش برفرمان
گر سر صلح داری، اینك دل — ور سر جنگ داری، اینك جان
دوش از شور عشق و جذبهٔ شوق — هر طرف می شتافتم حیران
آخرِ کار شوقِ دیدارم — سوي دیر مغان کشید عنان
چشم بد دور! خلوتی دیدم — روشن از نور حق، نه از نیران
هر طرف دیدم آتشي، کان شب — دید در طور موسی عمران
پیری آنجا بآتش افروزی — بادب گرد پیر، مغبچگان
همه سیمین عذار و گل رخسار — همه شیرین زبان و تنگ دهان
عود چنگ و نی و دف و بربط — شمع و نقل و گل و می و ریحان
ساقيِ ماه روی و مشکین موی — مطربِ بذله گوی خوش الحان
مُغ و مُغزاده، موبد و دستور — خدمتش را، تمام، بسته میان
منِ شرمنده از مسلمانی — شدم آنجا بگوشهٔ پنهان
پیر پرسید کیست این؟ گفتند! — عاشق بیقرار و سرگردان
گفت جامي دهیدش از مي ناب — گرچه نا خوانده باشد این مهمان
ساقي آتش پرست و آتش دست — ریخت در جام آتش سوزان
چون کشیدم، نه عقل ماند و نه هوش — سوخت هم کفر از آن و هم ایمان

مست افتادم و درآن مستی   بزبانی، که شرح آن، نتوان
این سخن مي شنیدم از اعضا   همه حتی‌الورید والشریان

که یکی هست و هیچ نیست جز او
وحده، لا اِلهٰ اِلاّ هو

از تو ای دوست! نگسلم پیوند   ور به تیغم بُرند بند از بند
الحق! ارزان بود ز ما صد جان   وز دهانِ تو نیم شکّر خند
ای پدر! پند کم دِه از عشقم   که نخواهد شد اهل این فرزند
پند آنان دهند خلق اي کاش!   که زعشق تو میدهندم پند
من رهِ کوی عافیت دانم   چکنم کاو فتاده‌ام بکمند
در کلیسا، بدلبری ترسا   گفتم، «اي دل بدام تو در بند»
«ایکه دارد بتار زنّارت   هر سر موي من جدا پیوند»
«ره بوحدت نیافتن تا کي؟   ننگ تثلیث بر یکی تا چند؟»
«نام حق یگانه چون شاید   که اب و ابن و روح قدس نهند»
لب شیرین کشاد و با من گفت   وز شکر خند ریخت از لب قند
که «گر از سِرّ وحدت آگاهی   تهمتِ کافری بما مپسند
«در سه آئینهٔ شاهد ازلی   پرتو از روی تابناك افکند
«سه نگردد بریشم ار او را   پرنیان خوانی و حریر و پرند»
ما درین گفتگو که از یکسو   شد ز ناقوس، این ترانه، بلند

که یکی هست و هیچ نیست جز او
وحده، لا اِلهٰ الاّ هو

دوش رفتم بکوي باده فروش	ز آتش عشق، دل بجوش و خروش
مجلس نغز دیدم و روشن	میر آن بزم، پیر باده فروش
چاکران ایستاده صف در صف	باده خواران نشسته دوش بدوش
پیر در صدر و میکشان گردش	پارهٔ مست و پارهٔ مدهوش
سینه بی کینه و درون صافي	دل پر از گفتگو و لب خاموش
همه را از عنایت آزلي	چشم حق بین و گوش راز نیوش
سخن این بآن هنّیاً لك	پاسخ این بدان که بادت نوش
گوش برچنگ و چشم برساغر	آرزوی دو کون در آغوش
بادب پیش رفتم و گفتم	«ای ترا دل قرارگاه سروش»
«عاشقم! دردمند! و حاجتمند!	درد من بنگر و به درمان کوش!»
پیر خندان بطنز با من گفت	«ای ترا پیر عقل حلقه بگوش»
«تو کجا! ما کجا! اي از شرمت	دختر رز نشسته برقعه پوش»
گفتمش «سوخت جانم! آبی ده	و آتش من فرونشان از جوش»
«دوش می سوختم ازین آتش	آه اگر امشبم بود چون دوش!»
گفت خندان که «هین پیاله بگیر»	ستدم، گفت، «هان زیاده منوش»
جرعهٔ در کشیدم و گشتم	فارغ از رنج عقل و محنت هوش
چون بهوش آمدم، یکی دیدم	ما بقي را همه خطوط و نقوش
ناگهان از صوامع ملکوت	این حدیثم سروش گفت بگوش

که یکی هست وهیچ نیست جزاو

وحده لا اِلٰه اِلاّ هو

چشم دل باز کن! که جان بینی　　آنچه نا دیدنیست آن بینی!
گر باقلیم عشق، رو آری　　همه آفاق گلستان بینی!
بر همه اهل این زمین بمراد　　گردِش دور آسمان بینی!
آنچه بینی، دلت همان خواهد　　و آنچه خواهد دلت، همان بینی!
بی سر و پا گدای آنجا را　　سر ز ملك جهان گران بینی
هم دران پا برهنه قومی را　　پای بر فرق فرقدان بینی
هم دران سر برهنه جمعی را　　بر سر از عرش سائبان بینی
گاه وجد و سماع هر یك را　　بر دو کون آستین فشان بینی
دل هر ذرهٔ که بشگافی　　آفتابیش درمیان بینی
هر چه داری اگر بعشق دهی　　کافرم گر جوی زیان بینی
جان گدازی اگر بآتشِ عشق　　عشق را کیمیای جان بینی
از مضیق جهات در گذری　　وسعتِ ملكِ لامکان بینی
آنچه نشنیده گوش، آن شنوی　　و آنچه ندیده چشم آن بینی
تا بجائی رساندت، که یکی　　از جهان و جهانیان بینی
با یکی عشق ورزی از دل و جان　　تا بعین الیقین عیان بینی

که یکی هست و هیچ نیست جز او
وحده، لا اِلهَ اِلاّ هو

یار بی پرده از در و دیوار　　در تجلی ست یا اولوالابصار!
شمع جوئی و آفتاب بلند　　روز بس روشن و تو درشب تار
گر ز ظلمات خود رهی، بینی　　همه عالم مشارق انوار
کوروش، قاید و عصا طلبی　　بهر این راهِ روشن و هموار

چشم بکشا بگلستان و ببین!	جلوهٔ آب صاف در گل و خار
زاب بیرنگ، صد هزاران رنگ	لاله و گل نگر درین گلزار
پا براه طلب بنه و از عشق	بهر این راه توشهٔ بردار
شود آسان زعشق کاری چند	که بود پیش عشق بس دشوار
یار گو بالغدوّ والاصال	یار جو بالعشیّ والابکار
صد رهت لن ترانی ار گویند	باز میدار دیده بردیدار
تا بجای رسی، که می نرسد	پای اوهام و دیدهٔ افکار
بار یابی بمحفلی، کانجا	جبرئیل امین ندارد بار
این ره، این توشهٔ تو، این منزل	مرد راهی اگر، بیا و بیار
ورنهٔ مرد راه چون دگران	یار میگوی و پشت سر می خار
هاتف! ارباب معرفت که گهی	مست خوانند شان و گه هشیار
از می و جام و مطرب و ساقی	از مغ و دیر و شاهد و زنار
قصد ایشان نهفته اسرار است	که بایما کنند گه اظهار
پی بری گر براز شان، دانی	که همین است سرّ آن اسرار

که یکی هست و هیچ نیست جز او

وحده، لا اِلٰه الّا هو

ترجیح بند هاتف اصفهانی

And call no man your father upon the earth, for one is your Father which is in heaven. Neither be ye called masters: for one is your Master, even Christ. But he that is greatest among you shall be your servant and whosoever shall exalt himself, shall be abased; and he that shall humble himself shall be exalted. (*Matthew 23, 9-12.*)

And those who strive after Us, We will guide them in Our ways; and verily God is with the doer of good.

(*Koran, XXIX—69.*)

આદર્શો–નમુનાઓ.

યોઇ હુખ્ત હુમો–મનંઘ્રહો, યોઇ હુખ્ત હુમો–વચંઘ્રહો, યોઇ હુખ્ત હુમો–શ્યઓથનાઓંઘ્રહો. યએષાંમ્ અસ્તિ હમેમ્ મનો, હમેમ્ વચો, હમેમ્ શ્યોથ્નેમ્.

જે સપ્ત (અમેષાસ્પંદો) એકજ વિચારના, જે સાત એકજ વાણીના, જે સાત એકજ કાર્ય કરનારા (છે), જેમના વિચાર સમાન, વચન સમાન (તથા) કાર્ય સમાન છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૮૩.)

મરેથ્વેન્તેમ્ હુમતએષુ, મરેથ્વેન્તેમ્ હૂખ્તએષુ, મરેથ્વેન્તેમ્ હ્વરશ્તએષુ, મરેથ્વેન્તેમ્ ગરો ન્માનેમ.

પવિત્ર વિચારોમાં પોતાનું ચિત્ત લગાડેલું, નેક વચનોમાં પોતાનું ચિત્ત ચોંટાડેલું, નેક કાર્યોમાં પોતાનું લક્ષ વલગાડેલું, ગરોથ્માન (સ્વર્ગ) તરફ પોતાનું ચિત્ત પરોવેલું. (ફ્રવર્દીન યશ્ત ક૦ ૮૪.)

પઓઇર્યાઇ વાહુ મમનાઇ, પઓર્યાઇ વાહુ વઓકુષે, પઓઇર્યાઇ વાહુ વાવેરેજુષે, પઓઇર્યાઇ અથઉરૂને, પઓઇર્યાઇ રથએશતાઇ, પઓઇર્યાઇ વાસ્તર્યાઇ ફ્રુષુયન્તે, પઓર્યાઇ ફ્રવએધાઇ, પઓઇર્યાઇ ફ્રવએધયમ્નાઇ, પઓઇર્યાઇ હંઘ્રહુનનાઇ, પઓઇર્યાઇ હંઘ્રહુનુષે, ગાંમ્ચ અષેમ્ચ ઉખ્ધેમ્ચ, ઉખ્ધખ્યાચ સ્રઓષેમ ક્ષથ્રેમ્ચ, વીસ્પચ વોહૂ મજ્દધાત અષચિથ્ર.

જેણે (પેગમ્બર જરથુશ્ત્રે) સર્વથી પ્રથમ (અહુરમજદના ધર્મના નીયમાનુસાર) નેક વિચાર કર્યો. (જે) સર્વથી પેહલાં નેક શબ્દ ઉચર્યો, (તથા) (જેણે) સર્વથી આદિ નેક કામ કીધું. (વળી જે) પ્રથમ પંક્તિનો અથોરનાન, સર્વથી પેહલો રથેશ્તાર (તથા) સર્વથી પ્રથમ (દેશની) આબાદી કરનાર ખેડુત (હતો). (જેણે) સર્વથી આદિ દીનનું જ્ઞાન સંપાદન કર્યું (તથા) સર્વથી પ્રથમ. (તે) (બીજાઓને)

શિખવ્યું. (વળી) (જે) ગાય ઢોરને, અષોઇને, દીનના મન્ત્ર, દીનના કલામની તાબેદારીને, (સાત્વિક અને ધર્માચારી) સત્તાને (તથા) અહુર-મજદની સરજેલી અષોઇના બીજની સઘળી આશીષોને સર્વથી પેહલાં પસંદ કરનારો (તથા) સર્વથી પ્રથમ (તેની ઉપર) પ્રીત રાખનાર (હતો).

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૮૮.)

યેહે જાંથએચ વક્ષએચ, ઉર્વાસેન્ આપો ઉર્વરાઓસચ; યેહે જાંથએચ વક્ષએચ, ઉક્ષિન્ આપો ઉર્વરાઓસચ; યેહે જાંથએચ વક્ષએચ, ઉશતતાતેમ્ નિમ્રવન્ત વીસ્પાઓ સ્પેન્તો-દાતાઓ દામાંન્.

જેના (પેગમ્બર જરથુશ્ત્રના) જન્મમાં તથા વૃદ્ધિમાં પાણી તથા વનસ્પતિ, ખુશાલ થયાં; જેનાં જન્મમાં તથા વૃદ્ધિમાં પાણી તથા ઝાડ-પાન વધવા લાગ્યાં; જેનાં જન્મમાં તથા વૃદ્ધિમાં સ્પેનામીનોની પેદા કીધેલી સકળ સૃષ્ટિ ધન્ય ધન્ય! પુકાર કરવા લાગી.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૯૩.)

ઉશ્ત-નો જાતો આથ્રવ યો સ્પિતામો જરથુશ્ત્રો ફ્રા-નો યજાઇતે જઓથ્રાબ્યો સ્તેરેતો-બરેસ્મ જરથુશ્ત્રો. ઇથ્ર અપાંમ્ વીજસાઇતિ વંઘ્વુઉહિ દએન માઝ્દયસ્નિશ્ વીસ્પાઇશ્ અવિ કર્ષ્વાંન્ યાઇશ્ હફ્ત.

શુકરાના, આપણે માટે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર (નામનો) એક અથો-રનાન જન્મ પામ્યો (છે). (હવે) (ક્રિયામાં) બરસમ પાંથરનાર જર-થુશ્ત્ર અમને ક્રિયાની ભેટોથી ભજશે. હવેથી ભલી માજદયસ્ની દીન અત્રે તમામ ભુમીના સાતે ખંડ (હફ્તે કેશવર) ઉપર ફેલાશે.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૯૪.)

ઇધ અપાંમ્ મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઓયઓઇતિશ્ ફ્રધાત્ વીસ્પાઓ ફ્રતેમતાતો દખ્યુનાંમ્ યઓજઇન્તીશ્ચ રામયેઇતિ. ઇધ-અપાંમ્ નપાઓ સૂરો ફ્રધાત્ વીસ્પાઓ ફ્રતેમતાતો દખ્યુનાંમ્ યઓજઇન્તીશ્ચ ન્યાસાઇતે.

હવેથી અત્રે બોહળાં ક્ષેત્રવાળો મેહર યજદ (આપણા) દેશની તમામ શ્રેષ્ઠતા (અથવા ખુબીઓ)ને વધારશે, તથા બખેડાઓને દબા-વશે, (હવેથી) અત્રે જબરો અપામ્ નપાત્ (આપણા) દેશોની સઘળી શ્રેષ્ઠતાને વધારશે તથા બખેડાઓને નીચે દાબી દેશે.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૯૫.)

દ્રવહેચ પઇતિ અઑજંઘ્રહો, ખરૅનંઘ્રહસ્ચ પઇતિ મઝ્દધાતહે, તનુયાઑસચ પઇતિ દ્રવતાતો, આસ્નયાઑસચ પઇતિ વંઘ્રહુયાઑ ફ્રજંતોઇશ દંઘ્રરયાઑ વ્યાખનયાઑ ક્ષોઇથ્ન્યાઑ, સ્પિતિ-દોઇથ્રયાઑ આંજો-બૂજો હ્વીસ્યાઑ, હુજન્તેઉશ પઇતિ અપસ્યાઑ વ્યરૅથ્યયાઑ વહિશ્તહે અંઘ્રહેઉશ.

મઝ્બુત જોર (મેળવવા)ને માટે, અહુરમજદનું પેદા કીધેલું ખુરેહ (મેળવવા)ને માટે, તનની મજબૂતી (તંદરોસ્તી) (મેળવવા)ને માટે, જાતી અક્કલવાળું, ખુબીવાળું, ડહાપણવાળું, સભામાં સરદારી ભોગવનારૂં, પ્રકાશીત, ચકચકથતી આંખવાળું (તેજ બુદ્ધિવાળું), સંકટમાંથી છુટકારો આપનારૂં તથા પહેલવાનનાં જેવું બળવંત સંતાન (મેળવવા)ને માટે, (તથા) અધર્મીપણાથી દૂર રહેનાર, સારાં ડહાપણવાળા નર (માટે)નું (નીર્માણ) સ્વર્ગ (મેળવવા)ને માટે (અમે મહાન પુરૂષોને[1] યાદ કર્યે છીએ.) (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૧૩૪.)

આઅત્ હીમ્ જઇર્યેન્ અવત્ આયપ્તૅમ્ દજદિ-મે વયુશ યો ઉપરો-કઇર્યો, યત્ ન્માનો-પઇતિમ્ વિન્દામ, સ્વાનો સ્રએશ્તો-કૅહ્રપ, યો નો હુબ્રૅરતાંમ્ બરાત્, યવત ગય જવાવ; ફ્રઝઇન્તીમચ હો વૅરૅઝ્યાત્ દંઘ્રો દન્તો હિઝુખ્ધો.

(ત્યારે) તેની (વાએ યજદ) પાસેથી માંગ્યું કે, હે બળવાન વાએ યજદ! આ મુરાદ મને તું દે, તે એ કે (અમે) જુવાન (તથા) સર્વથી સોહામણા શરીરવાળો ધણી મેળવ્યે. (વળી) જ્યાં સુધી જીંદગી સાથે અમે બન્ને જણાએ જીવીએ, (ત્યાં સુધી) તે ધણી અમારી સાથે સદાચારથી વર્તે. (વળી) તે (વર) (અમને) સંતાન આપે (એટલે તેનેથી અમારે પેટે બાળકો ઉતપન્ન થાય).

(જે વર) ડહાપણવાળો, નમ્ર, તથા સ્પષ્ટ બોલવાની શક્તિ ધરાવનારો[2] (હોય). (રામ યશ્ત, ક૦ ૪૦.)

ફ્રયરે નાંમ અહ્મિ, અઇપિયરે નાંમ અહ્મિ, અઇપિધ્બઑધે નાંમ અહ્મિ, ફ્રસ્પાઑ નામ અહ્મિ, નિસ્પાઑ નાંમ અહ્મિ, દહકે નાંમ અહ્મિ, જિનકે નાંમ અહ્મિ, વીદકે નાંમ અહ્મિ, વિન્દિખરૅને નાંમ અહ્મિ.

આગળ ચાલનાર નામવાળો હું છું; પાછળ ચાલનાર નામવાળો હું છું; આગળ ગગડાવી નાંખનાર નામવાળો હું છું; નીચે ગગડાવી

---

૧. આબીદો અને સંતોની આરાધનાનું જુવો આ એક ફળ. ૨. વકતા.

નાખનાર નામવાળો હું છું; દુષ્ટ સૃષ્ટિ નાશ કરનાર નામવાળો હું છું; છીનવી લેનાર નામવાળો હું છું; પામનાર નામવાળો હું છું; કીર્તિ મેળવનાર નામવાળો હું છું. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૪૫.)

તિઘ્જયર્શ્તે નાંમ અહ્મિ, તિઘ્જયર્શ્તિશ્ નાંમ અહ્મિ; પૅરેથ્વ-રેશ્તે નાંમ અહ્મિ, પૅરેથ્વરેશ્તિશ્ નાંમ અહ્મિ; વએઘ્જયર્શ્તે નાંમ અહ્મિ, વએઘ્જયર્શ્તિશ્ નાંમ અહ્મિ; ખરેનાઓ નાંમ અહ્મિ, અઇપિ-ખરે-નાઓ નાંમ અહ્મિ.

તીક્ષ્ણ ભાલો નામવાળો હું છું; તીક્ષ્ણ ભાલો રાખનાર નામવાળો હું છું; પોહળો ભાલો નામવાળો હું છું; પોહળો ભાલો રાખનાર નામ-વાળો હું છું; ભોકાએ એવો ભાલો નામવાળો હું છું; ભોયકાય એવો ભાલો રાખનાર નામવાળો હું છું; ખુરેહ રાખનાર નામવાળો હું છું; ઘણું ખુરેહ રાખનાર નામવાળો હું છું. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૪૮.)

યાંમ્ યજત હ્વોવિ અષઓનિ વીથુષિ, વૉહુ બંઘ્રહૅમ્ ઇસૅમ્ન અષવનૅમ્ જરથુશ્ત્રેમ, અનુમતેએ દએનયાઇ, અનુખ્તેએ દએનયાઇ, અન્વર્શ્તેએ દએનયાઇ.

જેણીને (દીન યજદની સહકાર ચિસ્તને) પંડીતા (તથા) અષો હ્વોવીએ (પોતાને માટે) સારૂં ધર્મજ્ઞાન ઇચ્છતી આરાધી, (તે એ કે) (તેણી) અષો જરથુશ્ત્રના દીનના વિચાર પ્રમાણે, દીનના વચનોનુસાર (તથા) દીનનાં કાર્ય પ્રમાણે (વર્તે). (દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫.)

યાંમ્ યજત આથ્રવ દૂરએક્રકાતો મરૅમ્નૅમ્ ઇસૅમ્નો દએનયાઇ, અમૅમ્ ઇસૅમ્નો તનુયે.

જેણીને (ચિસ્તને) દૂર (નાં દેશો) સુધી પ્રિય થઇ પડેલા ધર્મગુરૂએ, (જરથુશ્તિ) દીન (ફેલાવવા)ને માટે (જોઇતી) સારી યાદ દાસ્ત શક્તિ માંગતાં, (તથા) પોતાના બદનને માટે હિમ્મત માંગતા આરાધી. (દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૭.)

તખ્મૅમ્ સ્તઓતારૅમ્ વજૅન્તિ આસુ-અસ્પૅમ્ ઑરેજિ-રથૅમ તિજિ-અર્શ્તીમ દરેઘ-આરેશ્તએમ્ ક્ષિવિ-ઇષ્મ્ પરો-કૅવીધૅમ્ વીતારૅમ્ પસ્કાત્ હમૅરૅથૅમ્ જન્તારૅમ્ પરો દુશ્મઇન્યૂમ્, યોઇ હચહિ, અષિશ્ વંઘ્રઉહિ. ઉશ્ત બા યિમ્ હચહિ, ઉત માંમ્ ઉપંઘ્રહચહિ, વૉઉરૂ-સરૅધ અમવઇતિ.

બળવાન તેજ ઘોડા રાખનાર, લડાઇના મજબુત રથો રાખનાર, તીક્ષ્ણ ભાલો રાખનાર, લાંબો ભાલો રાખનાર, ઝટ જતો તીર રાખનાર, હથ્યારથી વીંધિ નાખનાર, વેરીને પછવાડેથી પકડી રાખનાર (તથા) આગળથી (રૂબરૂ) શત્રુને મારનાર (એવા ગુણોવાળા તેણીની આરાધના કરનાર માનવીને ઘોડા ગાડીમાં તેણી લઇ જાય છે).

(અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૧૨.)

હુમનંઘ્રહો હુવચંઘ્રહો હુશ્યઑથ્નાઑંઘ્રહો હુદએન. નએધ-ચિત્ મિથો-અઓંજાઑંઘ્રહો અએષાંમ્ ખ્શએપઇશ્ય હિજ્વો. અએષુ પરો ક્રાનામાઇતે અએષ્મો ખ્રવી-દ્રુક્ષ્ દુશ્ખરૅનાઓ, વનાત્ અષ અકાંમ્ દ્રુજિમ્ યાંમ્ દુશ્ચિથ્રૅમ્ તૅમંઘ્રહએનીમ.

તે મીત્રો પવિત્ર વિચાર રાખનારા, નેક વાણી બોલનારા, પવિત્ર કાર્યો કરનારા (તથા) ભલી દીનવાળા (છે). તેમનામાંના કોઇની પણ જીભે કદીએ જુઠો શબ્દ નહોતો ઉચર્યો, તેમની આગળ (સોશ્યોસના તે દોસ્તોની સમક્ષમાં) ભયંકર હથ્યારવાળો તથા ખરાબ ખુરેહવાળો એશમ (દૈત્ય) નમે છે. (વળી) (રસ્તાખેજને ટાંકણે) અષોઇ દુષ્ટ બીજના (તથા) અંધકારને લગતા[1] બુરા દ્રુજને મારશે.

(જમ્યાદ યશ્ત, ક૦ ૯૫.)

વનઇતિ મિથઓખ્તો વાક્ષ્, ઑરૅજુખ્ધો વાક્ષ્ તૅમ્ વનઇતિ; વનાત્ હઉર્વાઑસ્ચ અમૅરૅતાઑસ્ચ વ ષુધૅમચ તરષ્નૅમચ, વનાત્ હઉર્વાઓસચ અમૅરૅતાઑસ્ચ અઘૅમ્ ષુધૅમચ તરષ્નૅમચ. ક્રાનામાઇતિ દુઝ્વરૅશતાવર્શ અંઘ્રો મઇન્યુશ્ અક્ષયસ્નો.

જુઠો સખુન મારશે (અસત્યતા દુન્યામાં ખરાબી કરશે), (પણ) સત્ય વચન (અંતે) તેનો પરાજય કરશે. ખોરદાદ તથા અમરદાદ ભૂખ તથા તૃષા બન્નેને મારશે. ખોરદાદ તથા અમરદાદ ખરાબી કરનાર ભૂખ તથા તૃષાને (ભૂખમરાને તથા પાણીની ટીપણીને) મારશે. બુરાં કાર્ય કરનાર અહરેમન,[2] બળહિન થઇને, નમશે.[3] (તાબે થશે).

(જમ્યાદ યશ્ત, ક૦ ૯૬.)

વીસ્પચ હુવરૅશ્ત શ્યઓથ્ન યજમઇદે વરૅશતચ વર્ષ્યમનચ.

---

૧. દુઝખ (પત)માં રહેતા, તામસિક. ૨. Satan. ૩. જરથુશ્તિ ધર્મ કેટલો આશાવાદી (optimistic) છે, તે અત્રે સાફ જણાય છે.

તમામ સારાં કાર્યો (જે) કરવામાં આવેલાં છે, તથા હવે પછી કરવામાં આવશે (તેમને) અમે વખાણ્યે છીએ.

(સરોશ યશ્ત હાદોખ્ત ફ૦ ૯, હા ૫૭, ફ૦ ૪.)

સુકાઇ ષ્યઓથ્ન હુવંઘ્નહાઇ ઉરૂને ક્રદથાઇ ગએથનાંમ્ હુવંઘ્નહાઇ અષવસ્તનાંમ્. દાયાઓ-મે અહુરાને અહુરહે વહિશ્તૅમ્ અહૂમ્ અષાઓનાંમ્ રઓચંઘ્નહેમ્ વીસ્પો ખાથ્રૅમ્.

(મારાં) કાર્યની તેજીને માટે, (મારાં) રવાનની સુખાકારીને માટે, મુલકોની (આબાદીને માટે,) (તથા) પવિત્રાઇના કાર્યો વૃદ્ધિને સારૂં, અહો હોરમજદને લગતી, હોરમજદની (અરદીસૂર)! અષો લોકો (નું) ચળકતું (તથા) તમામ આરામવાલું સ્વર્ગ મને તું અર્પ.

(હા ૬૮, ફ૦ ૪-૫.)

યેંઘ્નહે મે અષાત્ હચા વહિશ્તૅમ્ યેસ્ને પઇતી વએદા મઝ્દાઓ અહુરો યોઇ આઓંઘ્નહરૅચા હૅન્તિચા તાં યઝાઇ ખાઇશ્ નામેનીશ્ પઇરિચા જસાઇ વન્તા.

જેઓ થઇ ગયા તથા છે, તેમનામાંના જેઓ અષોઇથી યજશને કરવામાં સર્વથી શ્રેષ્ઠ (છે), (તથા જેમને) અહુરમજદ જાણે છે, તેવા નરોને તેમના પોતાના નામથી હું ઇજું તથા મીત્રતાથી હું પહોંચું.

(હા ૬૯, ફ૦ ૧.)

અહમ્ય જઓથ્ર બરૅસ્મનચ રથ્વાંમ્ ક્રમરૅતારૅમ્ આયેસે યેશ્તિ યિમ્ નરૅમ્ અષવનૅમ્ દધરાનૅમ્ હુમતૅમચ મનો હૂખ્તૅમચ વચો હ્વરૂશ્તૅમચ ષ્યઓથનૅમ્ સ્પૅન્તાંમચ આરમઇતીમ્ દરૅતૅમ્ યોઇ માંથ્રૅમ્ સઓષ્યંન્તો યેંઘ્નહે ષ્યઓથનાઇશ્ ગએથાઓ અષ ફ્રાદૅન્તે.

આ જોર તથા બરસમથી સરદારોની આરાધના કરનાર અષો મનુષ્ય જે પવિત્ર વિચારેલા વિચારને, નેક બોલેલા વચનને તથા નેક આટપેલાં કાર્યને મજબુત પકડનારો તથા જે આબાદી કરનાર નમ્રતા (ભક્તિ, તાબેદારી)ને તથા સઓષ્યન્તના માંથ્રને માન આપનાર (એવી બુદ્ધિવાળા અષો નરને), યજશનેમાં હું યાદ કરૂં છું, જેનાં કાર્યોથી પવિત્રાઇની મારફતે જહાન સફળ થાય છે. (વીસ. ક૦ ૨, ફ૦ ૫.)

અત પધો અવ જસતે અત ઉષિ દારયધ્વેમ્ મઝ્દયસ્ન જરૂથુશ્ત્રયો દાઇત્યનાંમ્ રથ્વ્યનાંમ્ હુવરૂશ્તનાંમ્ ષ્યઓથનનાંમ્ વરેઝાઇ

પઈરિ અધાઇત્યનાંમ્ અરથ્વયનાંમ્ દુઝ્વરશ્તનાંમ ષ્યઓથ્નનાંમ વરે-જાઇ વૅરૅજયતાંમચ્ ઇધ વોહુ વાસ્ત્રય. ઉયમન્ અનુયમનાઇશ્ દસ્તે.

હે જરથુશ્તિ મજદયસ્નો! લાયક વખતસર અને નેક કાર્યો કરવાને, (તથા) નાલાયાક, કવખતના અને દુષ્ટ કાર્યો ન કરવાને કાજે, (તમારા) હાથ પગ તથા હુશ્યારી દ્રઢ રાખો. (અત્રે) આ દુન્યામાં તમે સારો ઉદ્યાગ કરો, તંગીમાં આવેલાઓને ગરજ વિનાના કરો.
(વીસ. કo ૧૫, ફo ૧)

અઇવિ-ગૅરૅધ્મહિ યસ્નહે હુપૂતંઘ્નહાતોઇશ હુમતચ હૂખ્તચ હ્વરશ્તચ.

યસ્ન હુપતંગહાઇતીના નેક વિચારો, નેક વચનો તથા નેક કાર્યોને અમે મનમાં ગૃહણ કર્યે છીએ. (વીસ. કo ૧૭, ફo ૧.)

ઉશ્તતાઇત્યચ વીસ્પૅમ અષવનૅમ હૅન્તૅમચ બવૅન્તૅમચ બુષ્યન્તૅમચ.

દરેક અષો (માણુસ) જે હમણા હસ્તીમાં છે, આગલ જીવિત હતો તથા હવે પછી હસ્તી ભોગવશે, (તેને) બહેશ્તના સુખમાં અમે ઇચ્છીએ છીએ.
(વીસ. કo ૧૮, ફo ૨.)

યત્ અસ્તિ અન્તરૅચ વૉહુક્ષથ્રાંમ વહિશ્તોઇશ્તીમ્ ફ્રમૅરૅતી હુમતનાંમચ હૂખ્તનાંમચ હ્વરશ્તનાંમચ પઇતિશ્તાતેએ દુશ્મતનાંમચ દુઝૂખ્તનાંમચ દુઝ્વરશ્તનાંમચ ઉજ્વરૅજાઇ માવોય મિથો-મતનાંમચ મિથોખ્તનાંમચ મિથોવરશ્તનાંમચ.

વોહુક્ષથ્ર તથા વહિશ્તોઇશ્ત (ગાથાના) (લુખાણ)માં (આવેલો) જે (વીષય) છે, તેના તથા નેક વિચારોના, પવિત્ર વાણીના તથા નેક કાર્યોના સ્મરણથી, મારા જેવાના દુષ્ટ વિચારોના, બુરા વચનોના તથા ખોટા કાર્યોના પશ્ચાતાપને માટે તથા બુરા વિચારોની, બુરાં વચનોની તથા બુરાં કાર્યોની સામે થવાને માટે (તે ગાથાનું લખાણ બનાવવામાં આવ્યું છે). (વી.સ. કo ૨૦, ફo ૨.)

અથ અઇબિગર અથ અઇબિજરૅત યા અમેષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ સઑષ્યન્તાંમચ અષઑનાંમ ગવે અધાઇશ્ તાદશ્ ષ્યઑથનાઇશ યાઇશ્ વહિશ્તાઇશ્ ફ્રએષ્યામહિ.

યાંમ અષવ વંઘ્નુહીમ્ અષ્યાંમ વએથ્ર તાંમ દ્વાઓ એવીધ્વાઓ મા અપએમ પઉરૂવાવયોઇત્ મા મનંઘ્નહ મા વચંઘ્નહ મા ષ્યૉથ્ન મા અધ કથચિન પઇતિ જિમે.

અમેષાસ્પંદો અને આ સોષ્યન્તોની સ્તુતી કરવાથી (તથા) આ કીર્તન કરવાથી, (તે સાથે વળી) દુન્યા(ના લોકોના લાભ)ને માટે પુણ્ય તથા ઉત્તમ કાર્યો કરીને અમે જીન્નત ઇચ્છયે છીએ.

અષો (માણસ), ભલી અષોઇ વિષે સમજે છે, (પણ) દુષ્ટ (માણસ) તેથી અજ્ઞાન (હોય છે). અમે, (તે દુષ્ટ માણસની) સંગત ન કર્યે, દુષ્ટ માણસ (પોતાના) વિચારથી, વચનથી તથા કાર્યથી તથા આચરણથી કોઇપણ રીતે (અમારી ઉપર) સરસાઇ ન ભોગવે.

(વીસ. કo ૨૨, ફo ૧-૨.)

અત્ યેંગ્ અષાઅત્ચા વોઇસ્તા વંઘ્રહેઉશ્ચ દાથેંગ્ મનંઘ્રહો
ઍરેથ્વેંગ્ મજ્દા અહુરા અએઇબ્યો પૅરેના આપનાઇશ્ કામેંમ્.

હે અહુરમજદ! અષોઇને લીધે જેમને બહુમનની ખરી પેદાયશ તરીકે તેં જાણ્યાં છે, તેમને માટે (તેમની) આકાંક્ષા પૂર્ણતાથી તું પાર પાડ. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૮, ફo ૧૦.)

થ્વોઇ અસ આર્મઇતીશ્, ...મજ્દા અહુરા.
સંપૂર્ણ મનશ્ની, હે અહુરમજદ તારી છે.

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૧, ફo ૮.)

હ્યત્ ને મજ્દા પઑઉર્વીમ્ ગએથાઑસ્ચા તષો દએનાઑસ્ચા,
થ્વા મનંઘહા ખ્રતુશ્ચા હ્યત્ અસ્તવન્તૅમ્ દદાઑ ઉશ્તનૅમ્,
હ્યત્ શ્યઑથનાચા સેંગહાંસ્ચા, યથ્રા વરેનેંગ્ વસાઑ દાયેતે.

ઓ અહુરમજદ! જ્યારે પ્રથમ (તેં તારી) વિચાર શક્તિથી (સકળ) પ્રાણીઓ તથા (તેમને માટેના) ધારાઓ બનાવ્યા, (ત્યાર બાદ) અમને (તેં) સ્થૂળ જીવન તથા અક્કલ દીધાં, (તે સાથે વળી) અમને કાર્ય કરવાની શક્તિ તથા ધર્મની આજ્ઞાઓ તેં આપી; જે (કાર્ય તથા દીનના ફરમાનો) તરફ (અમારી) બાહેશ (તથા અમારી) શ્રદ્ધા (અથવા પસંદગી) મુકરર કરવામાં આવે.

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૧, ફo ૧૧.)

પઇરિગએથે ક્ષ્માવતો વહ્મે મજ્દા ગરોબીશ્ સ્તૂતાંમ્.

તારે લાયકની બંદગીથી તથા તારાં ઇશ્વરી યશોગાનથી હે અહુ-મજદ! હું તારી નજદીક પહોંચું! (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૪, ફo ૨.)

અરેથા વોઈજ્દ્યાઇ કામહ્યા તેમ્ મોઇ દાતા

દરેગહ્યા યાઉશ્ ચેમ વાઓ નએચીશ્ દારેશત્ ઇતે;

(મારી) ઇચ્છાની નેમ સંપાદન કરવા સારૂં, (હે અહુરમજ!) લાંબી આયુષ્યનો તે (ભાગ) મને તું દે, કે જે કોઇ પણ માનવીએ એ પ્રમાણે તારી પાસેથી મેળવ્યો નથી. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૩, ફ૦ ૧૩.)

તુષ્ના મઇતિશ્ વહિશ્તા;

એક સંતોષી વિચાર[1] સર્વથી શ્રેષ્ઠ (છે.)

(ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૩, ફ૦ ૧૫.)

કા–મે ઉર્વા વૉહૂ ઉર્વાષત્ આઍમત્ તા.

મારૂં રવાન કઇ ભલાઇ (અથવા નેકી)થી ખુશાલી પામશે, કે જેથી તે, પોતાની મુરાદ પ્રાપ્ત કરે.) (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૪, ફ૦ ૮.)

કસેઉશ્ચીત્ ના અષાઉને કાથે અંઘ્રહુત્.

અષો માણસને (રાજી રાખવા) સારૂં કોઇપણ માનવી થોડી (વસ્તુ)ની ગરજમાં હોય છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, યશ્ન હા ૪૭, ફ૦ ૪.)

મખ્યાઑ ચિસ્તોઇશ્ થ્વા ઇશ્તીશ્ ઉસેન્ મઝ્દા.

અહો અહુરમજદ! મારાં ડહાપણની (તમામ) મુરાદો તારી તરફ઼ જ ઇચ્છા ધરાવે, (અથવા ઢળે). (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૪, ફ૦ ૧૦.)

આરકેતીમ્ ક્ષ્માકાંમ્, હ્યત્ચા મોઇ ખ્યાત્ વાક્ષ્ અએષો.

તારી સંપૂર્ણતાને કેવી રીતે હું પહોંચું, કે જેથી મારો શબ્દ મુરાદ પામેલો થાય[2]? (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૪, ફ૦ ૧૭.)

---

૧. એજ શબ્દના અર્થો એકાગ્રચિત્ત અથવા શાન્તિ અથવા મૌન (silence) પણ થાય છે. न योत्स्य इति गोविन्दमुक्त्वा तूष्णीं बभूव ह એટલે ગોવીંદને "હું લડીશ નહી" એમ કહિને (અર્જુન) ચુપ થઈ ગયો (ભગવદગીતા ૨-૯). तूष्णींનો અર્થ ચુપ છે. મનને બરાબર ચુપ કરવું, એટલે એકાગ્રચિત્ત કરવું, એજ તપ છે. એજ મીનોઈમાં દાખલ થવાનો જરથોશ્તિ ધર્મે ઉપલા ફકરામાં શીખાડેલો માર્ગ છે. હિંદુ શાસ્ત્રમા એને રાજયોગ લેખ્યો છે. એક નાના વાકયનો કેવો ઉંડો ભેદ છે તે જાણ્યા પછિ અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબને 'રમઝગો,' ભેદોમાં બોલનાર લેખ્યો છે, તેમાં સહરાધાત શી છે?

અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબે કેટલાંક વર્ષો મૌન ધારણ કર્યું હતું અને તેમના દાખલા પછી Pythagoras વીગેરે પોતાના શીષ્યોને અધિકાર આપવા પહેલાં ૩ થી ૭ વર્ષો સુધી મૌન પાળવાની ફરજ પાડતા હતા, એ જાણીતી બીના છે. તો હિંદના દેશનેતા મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધીજી અઠવાડયાંનો એક દીવસ મૌન પાળે છે, તે જરથોશ્તિ દ્રષ્ટિએ કેટલું બુદ્ધિમાન વૃત્ત છે, એ સહેજે સમજાશે.

૨. કયારે તારી સંપૂર્ણતા મળે, જેથી મારી સઘળી વાણી ફળીભૂત થાય.

કદા મજ્દા અષા મત્ આર્મઇતિશ્
જિમત્, ક્ષથ્રા હુષેઇતિશ્ વાસ્ત્રવઇતી.

કયારે, હે અહુરમજદ! અષોઇ સાથની સંપૂર્ણ નમ્રતા (અથવા ભક્તિ અમને) મળશે? (તથા) આબાદીવાળું સુંદર મુકામ સંપત્તિ સાથે (અમને) કયારે પ્રાપ્ત થશે? (ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૪૮, ફ૦ ૧૧.)

દાતા અંઘ્રહેઉશ્ અરૅદત્ વૉહૂ મનંઘ્રહા;
હુઇથ્યા-વરશ્તાંમ હ્યત્ વસ્ના ફ્રષોતૅમૅમ.

સત્ય કાર્ય કરનારાઓની ખાહેશ, જે સર્વથી ચઢતે દરજ્જેની (છે, તેને) જગતનો સરજનહાર (અહુરમજદ) (તે કાર્ય કરનારાઓની) પવિત્ર મનશ્નીને લીધે પાર પાડે છે.

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, યસ્ન હા ૫૦, ફ૦ ૧૧.)

દાઇષા-મોઇ ઇશ્તોઇશ ક્ષથ્રૅમ.

(મારી) ઇચ્છાનું ફળીભૂત થવું (અહો અહુરમજદ!) (તું) મને અર્પ. (ગાથા વોહુક્ષથ્ર યસ્ન હા ૫૧, ફ૦ ૧૧.)

કા સ્પૅન્તા આર્મઇતિશ્,
કે વા વંઘ્રહેઉશ્ મનંઘ્રહો અચિસ્તા મગાઇ ઍરૅશ્વો.

કોણની મારફતે પવિત્ર (અથવા આબાદી કરનાર) સંપૂર્ણ નમ્રતા (અથવા ઇશ્વર પ્રત્યે પ્રેમ) (મેળવી શકાય)? અથવા નેક મનશ્નીનો કયો ખાલેસ[1] (માણસ) (તે) માહાભારત કાર્યને માટે જણાયલો છે?

(ગાથા વોહુક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૧.)

વહિશ્તા ઇશ્તિશ્ સ્રાવી જરથુશ્ત્રહે
સ્પિતામહ્યા યેજી હોઇ દાત્ આયપ્તા,
અષાત્ હચા અહુરો મજ્દાઑ
યવોઇ વીસ્પાઇ આ હ્વંઘ્રહૅવીમ.

સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રની સર્વોત્તમ મુરાદ પાર પડી, જ્યારે અહુરમજદે (તેની) અષોઇને લીધે તેને એ બક્ષેશ દીધી, (તે એ કે) હંમેશ સુધીની સારી જીંદગી. (ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, યસ્ન હા ૫૩, ફ૦ ૧.)

યા ફ્રૅડ્રોઇ વીદાત્
પઇથ્યએચા વાસ્તર્યએઇબ્યો અત્ચા ખ્એતૅઑવે

---

૧. સંશુદ્ધ ભાવવાળો.

અષાઉની અષવવ્યો, મનંઘ્ર્હો વંઘ્ર્હેઉશ,
ખ્એન્વત્ હુંઘ્ર્હુશ્ મે બ્એએત્ ઉશ્,
મજ્દાઓ દદાત્ અહુરો દએનયાઇ
વંઘ્ર્હુયાઇ યવોઇ વીસ્પાઇ આ.

(પોઉરૂ-ચિસ્ત નીચે પ્રમાણે પોતાની બેહનપણીઓને શીખ દે છે.) જે (છોકરી) અષો (રહીને) પોતાના બાપને, પોતાના ધણીને, પોતાનાં માણસોને તેમજ પોતાના સગાંને (તથા) અષો માણસોને વફાદાર રેહશે, (તેણીની) સ્વચ્છ નૈયતની મુરાદ પુરતી રીતે સંધાશે, (અને) અહુરમજદ (તેણીની) સારી દાનતને માટે સદા (તેણીને) ગરોથમાન (બહેશ્ત) અર્પશે. (ગાથા વહિશ્તોઈશ્ત, યસ્ન હા ૫૩, ફ૦ ૪.)

IDEALS

Ideals are the World's masters. (*J. Holland.*)

Our ideals are our better selves. (*A. B. Aleath.*)

Honour to the idealists, whether philosophers or poets. They have improved us by mingling with our daily pursuits, great and transcendant conceptions.

(*Chaplin.*)

I died from the mineral and became a plant.
I died from the plant and became an animal.
I died from the animal and became a man,
Then why should I fear to die from the man?
When I die out of flesh I shall get, like an angel, wings.
Then after being angel, I shall become that which entereth not into thought,
Then I shall become nothing, for 'unto Him we return'. (*Jalaludin Rumi.*)

Oh! thou who layest a claim to Islam,
Without the wiser meaning thy claim hath no stability.
Learn what are the pillars of the Mussalman's creed—Fasting, pilgrimage, prayer and alms.
Know that fasting is abstinence from the fashions of mankind,
For in the eye of the soul, this is the true mortification.
Pilgrimage to the place of the wise,
Is to find escape from the flame of separation.
Alms are the flinging at His feet,
All else besides Him in the whole range of possibilities.
Depart from self that thou may'st be joined to Him.[1] (*Jalaludin Rumi.*)

---

1. This in short is Fakiri, Renunciation, Sanyas of the true type. Sufis have given such lessons in thousands of passages. Let every aspirant study them.

અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબ.

જરથુશ્ત્રૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે; જરથુશ્ત્રહે અષ-ઑનો ફ્રવષીમ્ યજમઇદે.

અષોઇના વડા અષો જરથુશ્ત્રને અમે નમ્યે છીએ. અષો જરથુ-શ્ત્રના ફ્રોહરને અમે (માનથી) યાદ કર્યે છીએ. (હાવન ગેહ, ફ૦ ૩.)

વીસ્પ સ્રવાઑ જરથુશ્ત્રિ યજમઇદે.

(પેગામ્બર) જરથુશ્ત્રના સર્વ કલામોને અમે વખાણ્યે છીએ.

(હાવન ગેહ, ફ૦ ૧૦.)

મ્રઑત્ અહુરો મજ઼્દાઑ સ્પિતમાઇ જ઼રથુશ્ત્રાઇ, અર્જ઼ૅમ્ દધાંમ્ હઉર્વતાતો નરાંમ્ અષઑનાંમ્ અવાઑસ્ચ, રફ્નાઑસ્ચ, બર્ઍાપૂના-ઑસ્ચ, ખ્શીતાઑસ્ચ.

(સરજનહાર) અહુરમજ્દે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રને કહ્યું કે અષો માણસોને માટેની સહાયતા, ખુશાળી, સુખ તથા મોજ ખોરદાદ (અમશાસ્પંદ)માંથી મેં ઉત્પન્ન કીધી. (ખોરદાદ યશ્ત, ફ૦ ૧.)

યિમ્ રતૂમ્ પઇતિ-દએમચ વીસ્પએષાંમ્ સ્તારાંમ્, ફ્રદથત્ અહુરો મજ઼્દાઑ, યથ નરાંમ્ જ઼રથુશ્ત્રૅમ્. યિમ્ નોઇત્ મૅરૅઘૅન્તિ અંઘ્રો મઇન્યુશ, નોઇત્ યાતવો પઇરિકાઑસ્ચ, નોઇત્ યાતવો મશ્યાનાંમ્, નએધ વીસ્પે હથ્ર દએવ, મહ્રકથાઇ ઉપ-દર્જ઼્વન્તિ.

જેમ અહુરમજ્દે (પેગમ્બર) જરથુશ્ત્રને માણસોના (મૂખી તથા તેમનો રક્ષક) ઠેરવ્યો, તેમ તેશ્તરને સર્વ તારાઓના સરદાર તથા જતન રાખનાર તરીકે સ્થાપ્યો.

જેને (પેગમ્બર જરથુશ્ત્રને) અહરેમન,[1] (અથવા) જાદુગર, પરીઓ, (અથવા) જાદુગર માણસો (અને) તે ભેગા સઘળા દૈત્યો મારી શકતા નથી, (અથવા) મારી નાખવાને હામ ભીડી શકતા નથી.

(તીર યશ્ત, ફ૦ ૪૪.)

દજ઼્દિ મે વંઘ્વઉહિ સૅવિશ્તે, દ્વાસ્પ તત્ આયપ્તૅમ્, યથ અર્જ઼ૅમ્ હાચયેને, વંઘ્વઉહીમ્ આજાતાંમ્ હુતઑસાંમ્, અનુમતેએ દએનયાઑ,

---

૧. Satan, શયતાન.

અનૂખ્તેએ દએનયાઓ, અનૂવર્શતેએ દએનયાઓ, યા મે દએનાંમ માઝ્દયસ્નીમ, જરસ્ચ દાત્ અપએચ અઓતાત્, યા મે વર્જાનાઇ, વંઘુઉહીમ્ દાત્ ફ્રસસ્તીમ્.

અહો ભલી (તથા) ઘણીજ કલ્યાણકારી દ્રવાસપ! (તુ) મને આ મુરાદ દે, તે એ કે સદગુણી (તથા) કુલીન હુતોશને દીનના મત પ્રમાણે, દીનના વચન પ્રમાણે, તથા દીનનાં કાર્યો પ્રમાણે હું ચલાવું. (તથા) જે (હુતોસ) મારી માજદયસ્ની દીન ઉપર (પોતાનું) ચિત્ત લગાડે (તથા) (પોતાની) ઇચ્છા જાહેર કરે. વળી જે (હુતોસ) (મારી પેગમ્બરીનાં) કાર્યને માટે મને સારી શીખામણ દે. (ગોશ યશ્ત, ક૦ ૨૬.)

હાવનીમ્ આ રતૂમ્ હઓમો ઉપાઇત્ જરથુશ્ત્રેમ આતરેમ પઇરિ-યઓઝ્દથ્રેન્તેમ્, ગાથાઓસ્ચ સ્રાવયન્તેમ્.

હાવન ગેહમાં હોમ (પેગમ્બર) જરથુશ્ત્રની પાસે આવ્યો, (જે) (મહાન જરથુશ્ત્ર) આતશને આસપાસથી પાક કરતા (હતા) તથા ગાથા ગાઇને ભણતા (હતા). (મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧.)

જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે ઇધ અષઓનો અષીમચ ફ્રવષીમચ યજમઇદે.

સ્પીતમાન અષો જરથુશ્ત્રની અષોઇને તથા (તેનાં) ફરોહરને આ સ્થળે અમે માનથી યાદ કર્યે છીએ. (મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨૧.)

યાવરનો અસ જરથુશ્ત્રો......તા વર્નાચા તકએષાચા.

જેવી રીત ધરાવતો (અષો) જરથુશ્ત્ર હતો તેવીજ રીતનો તથા ધર્મનો (હું છું). (દીનનો કલમો અવસ્તામાં, ક૦ ૭.)

અષવ બવાહિ યથ જરથુશ્ત્રો સ્પિતામો.

સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રના જેવો તું અષો થજે! (આફ્રીને જરથોશ્ત, ક૦ ૪.)

અર્જેમ્ હાચયેને, પુથ્રેમ યત્ પૉઉરૂષસ્પહે અષવનેમ્ જરથુશ્ત્રેમ્, અનુમતેએ દએનયાઇ, અનુખ્તેએ દએનયાઇ અનુ-વર્શતેએ દએનયાઇ.

(દાદારે અરદ્વીસૂર પાસે દુવા કરી કે) હું પોઉરૂશસ્પના છોકરા અષો જરથુશ્ત્રને (મારી) દીનના વિચાર મુજબ, (મારી) દીનના વચન પ્રમાણે (તથા) (મારી) દીનનાં કાર્ય મુજબ દોરવું.

(આવાં યશ્ત, ક૦ ૧૮.)

આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્...અરિત...યતચ અષઑનો જરથુશ્ત્રહે.

ત્યારે (અફ્રાસ્યાબે) (અરદ્દીસૂર પાસે) માંગ્યું કે જે (ખુરેહ) અષો જરથુશ્ત્રનું છે (તે હું લઇ લઉં). (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૪૨.)

ઍરૅજ્વો અષાઉમ્ સ્પિતમ, થ્વાંમ્ દથત્ અહુરો મઝ્દાઓ, રતૂમ અસ્તવઇથ્યો ગએથયાઓ.........અર્જૅમ બોઇત્ તૂમ્ તા નિપયેમિ વીસ્પ વૉહૂ મઝ્દધાત અષચિથ્ર, માંનયૅન્ અહે યથ પસૂમ પસુ–વસ્ત્રૅમ.

ખાલેસ (તથા) અષો સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! (દાદાર) અહુરમજદે તને જડ દુન્યાના (ધર્મના વીષયમાં) મૂખી તરીકે પેદા કર્યો......... અહુરમજદની સરજેલી અષોઇનાં બીજવાળી તમામ આશીષોનું હું (અરદ્દીસૂર) જરૂર રક્ષણ કરૂં છું, (તેમજ) તું (પણ) તે આશીષને જાળવે છે. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૮૯.)

આઅત્ અઓખ્ત અરૅદ્વી સૂર અનાહિત, ઍરૅજ્વો અષાઉમ્ સ્પિતમ, અન માંમ્ યસ્ન યજએષ, અન યસ્ન ફ્રાયજએષ, હચ હૂ વક્ષાત્ આ હૂ–ફ્રાશ્મો–દાતોઇત્. આ–ત્ મે અએતયાઓ જઓથ્રયાઓ ફ્રંઘ્રઉહરોઇશ, આથ્રવનો પરશ્તો–વચંઘ્રહો પઇતિ–પરશ્તો–સ્રવંઘ્રહો માંજ્દ્રો હધ–હુનરો તનુ–માંથ્રો.

ત્યારે નિર્મલ અરદ્દીસૂરે પ્રત્યુત્તર દીધો કે, અહો ખાલેસ (તથા) અષો સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! આ યજશ્નેથી તારે મને ઇજવો જોઇએ. (તે એ કે) સૂર્યના ઉદયથી (તે) સૂર્યના અસ્ત પામવાના વખત સુધીમાં (તારે મારી આરાધના કરવી). (અને) તું (જેવા), દીનના જ્ઞાની, દીનના હુકમોથી માહિતગાર થયેલા, માંથ્ર (જરથોસ્તી ધર્મના છુપા ભેદો)થી જાણીતા થયેલા, સારા સદગૂણો ધરાવનાર તથા માંથ્રના તનવાળા અથોરનાને તે મારી ક્રિયાની રૂએ ઇજેલી ભેટની ચાશ્ની[1] કરવી. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૯૧)

તાંમ્ યજત યો અષવ જરથુશ્ત્રો અઇરયેને વએજહિ વંઘ્રહુયાઓ દાઇત્યયાઓ, હઓમયો ગવ બરૅસ્મન, હિઝ્વો–દંઘ્રહંઘ્રહ, માંથ્રચ વચચ શ્યઓથ્નચ, જઓથ્રાબ્યસચ અર્શુખ્ધએઇબ્યસચ વાઘ્ઝિબ્યો.

૧. ચાખવી.

આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્ અવત્ આયપ્તેમ્ દજદિ મે વંઘ્રઉહિ સૅવિશ્તે અરેદ્વી સૂરે અનાહિતે, યથ અજૅમ હાચયેને, પુથ્રૅમ્ યત્ અઉર્વત્-અસ્પહે, તખ્મૅમ્ કવઍમ્ વીશ્તાસ્પૅમ્, અનુમતેએ દએનયાઇ, અનુ-ખ્તેએ દએનયાઇ, અનુ-વર્શ્તેએ દએનયાઇ.

તેણીને પેગમ્બર અષો જરથુશ્ત્રે વેહદાઇતી (નદી) આગળનાં ઇરાનવેજમાં, હોમ જે જીવામ (તથા) બરસમ સાથનો (તથા જે હોમ) મન, વચન તથા કરણી સાથની જીભના ડહાપણ વડે, (તથા જે હોમ) ક્રિયાની જોરને માટે અષો ઉચરેલા શબ્દોથી (તૈયાર કરવામાં આવે છે તે વડે) આરાધી.

ત્યારે તેણી પાસેથી માંગ્યું કે, હે ખુબીવાળી, ઘણોજ ફાયદો કરનારી (તથા) નિર્મળ અરદ્વીસૂર! (તુ) મને આ મુરાદ દે, તે એ કે હું લોહરાસ્પના છોકરા કએ વીશ્તાસ્પને (મારા) ધર્મના વિચાર પ્રમાણે, (મારી) દીનના વચન મુજબ (તથા) મારી દીનના કાર્યાનુસાર ચલાવું. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૧૦૪-૧૦૫.)

મિથ્રૅમ્ યજએષ સ્પિતમ, ફ્રશ્રવિષ અએથ્રયનાંમ.

અહો સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર!) મેહેર યજદને તારે ઇજવો જોઇએ; (તથા ઇજવાને માટે) (તારા) શીષ્યોને તારે જાહેર રીતે કહેવું જોઇએ. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૧૯.)

પઇતિ દિમ્ પૅર્સત્ જરથુશ્ત્રો, કુથ અહુર મજ્દ, ના અષવ યઑાજ્દાતાંમ્ જ઼ઑાથ્રાંમ્ ફ્રંઘ્રઉહરાત્, યો કૅર્નવાત્ યિમ્ યજઇતે મિથ્રૅમ્ યિમ્ વૉઉરૂ-ગઑાયઑાઇતીમ, ક્ષ્નૂતો અતિબિશ્તો હાત્.

જરથુશ્ત્રે તેને (દાદાર અહુરમજદને) પાછો પ્રશ્ન કર્યો કે, અહો અહુરમજદ! (તે) અષો માણસ (તે જોર) (ક્રિયાથી) તૈયાર કીધી હોય (તે) પવિત્ર મેહેર યજદને (તે) કેમ ઇજે, (જેથી) (મેહર યજદ) ખુશી (તથા) સંતોષ પામેલો બને? (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૨૧.)

આઅત્ ફ્રઑાત્ અહુરો મજ્દાઑા, અજૅમ્ બા-તે તત્ ફ્રશ્રવાની, ઑર્જવો અષાઉમ્ સ્પિતમ, માંથ્રો સ્પૅન્તો યો અશ-ખ્વર્નાઑા. તત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પેન્તહે, અર્શ-દાતૅમ, તત્ ફ્રશ-દાતૅમ, તત્ વીચિ-થ્રૅમ, તત્ થમનંઘ્રહુન્તૅમ,.... તરધાતૅમ અન્યાઇશ દામાંન.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું, અહો ખાલેસ અષો સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! તે હું તને જરૂર કહીશ; (અને તે), પુષ્કળ ખુરેહવાળી પવિત્ર માંથ્રવાણી (છે). પવિત્ર માંથ્રવાણીનો તે (ભાગ) અષો બનાવેલો, આબાદી કરનારો, (ખરૂં ખોટું) પીછાણનારો (તથા) બીજી સૃષ્ટિના કરતાં વધારે ચઢતો પેદા કર્યો છે. (રશ્ને, યશ્ત, ફ૦ ૨.)

યો હીશ્ અથ ફ્રાયજાઇતે, યથ હીશ્ હો ના યજત, યો અષવ જરથુશ્ત્રો, રતુશ્ અસ્તવઇથ્યો ગએથયાઓ, બરેષ્નુશ બિપઇતિશ્તનયાઓ.

જે પ્રમાણે મહાન પુરૂષ અષો જરથુસ્ત્ર, (જે) (આ) જડ દુન્યાંનો સરદાર (તથા) (તમામ) માણસોનો વડો, તેણે તે (ફરોહરો)ને ઇજીઆં.[1] (ફ્રવર્દીન, યશ્ત ફ૦ ૪૧.)

અષાઉનાંમ્ વંઘુહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે. યાઓ અવાંમ્ ક્ષુદ્રેમ અઇવ્યાક્ષઇન્તિ, યાંમ્ સ્પિતામહે અષઓનો જરથુશ્ત્રહે, નવચ નવઇતીશ્ચ નવચ સત નવચ હજંઘ્ર નવસેસ્ચ બએવાંન્.

અષોનાં ભલાં, શૂરવીર (તથા) (દુન્યાંની) આબાદી કરનારાં ફરોહરોનો અમે સત્કાર કર્યે છીએ. જે (ફરોહરો) નવાણું હજાર નવસો નવાણું (ની સંખ્યામાં) સ્પીતમાન અષો જરથુસ્ત્રનાં આ બીજને સંભાળે છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૬૨.)

જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે ઇધ અષઓનો અષીમચ ફ્રવષીમચ યજમઇદે.

સ્પીતમાન અષો જરથુશ્ત્રની અષોઇને તથા (તેનાં) ફરોહરને આ ઠેકાણે અમે વંદયે છીએ. (ફ્રવર્દીન, યશ્ત ફ૦ ૮૭.)

પઓઇર્યાઇ વોહુ મમનાઇ, પઓઇર્યાઇ વોહુ વઓકુષે, પઓઇર્યાઇ વોહુ વાવરેજાષે પઓઇર્યાઇ અથઉરૂને, પઓઇર્યાઇ રથએશ્તાઇ, પઓઇર્યાઇ વાસ્તર્યાઇ ફ્શુયન્તે,......પઓઇર્યાઇ હંઘ્રહનનાઇ, પઓઇર્યાઇ હંઘ્રહનુષે, ગાંમચ અષેમચ ઉખ્ધેમચ, ઉખ્ધખ્યાચ સઓષેમ્ ક્ષથ્રેમચ, વીસ્પચ વોહૂ મજ્દધાત અષચિથ્ર.

જેણે (જરથુશ્ત્રે)સર્વથી આદિ (અહુરમજદની દીનના ધારા પ્રમાણે) પવિત્ર વમાસન કર્યું, (જે) સર્વથી પ્રથમ નેક વાણી બોલ્યો, (તથા)

[1] ક્રિયાથી ભજ્યાં.

(જેણે) સર્વના આરંભમાં નેક કાર્ય કીધું. (વળી જે) પ્રથમ અથોરનાન, સર્વથી પેહલો રથેશ્તાર (તથા) સર્વથી પ્રથમ (પંક્તનિ દેશની) આબાદી કરનાર ખેડુત (હતો). (જેણે) સર્વથી આદિ દીનનું જ્ઞાન મેળવ્યું (તથા) સર્વથી પ્રથમ (તે) બીજાઓને શીખાડયું. (વળી) (જે) ગાય-ઢોરને, અષોઇને, દીનના મંત્રને, દીનના કલામની તાબેદારીને, (સાત્વિક) સત્તાને (તથા) અહુરમજદની ઉત્પન્ન કરેલી અષોઇના બીજની આશીષોને સર્વથી પ્રથમ પસંદ કરનારો (તથા) સર્વથી આદિ (તેની ઉપર) પ્રેમ કરનારો (હતો). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૮૮.)

યિમ જરથુશ્ત્રો ફ્રેરનઑત્ હ્વાવન્તૅમ્ અંઘ્રહ્વે અસ્તવઇતિ.

જેને (માંથ્ર સ્પેન્તને) જરથુશ્ત્રે જડ જગતમાં અંતઃકરણની નજરે નીહાળ્યો. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૪૬.)

વીસ્પનાંમ્ચ અએષાંમ જરથુશ્ત્રૅમ્ પઑઇરીમ્ વહિશ્તૅમ આહુઇરીમ્ સૂસ્રૂમ તકએષૅમ્.

એ તમામ (અશો નર તથા નારીઓ)માં જરથુશ્ત્રને (અમે) સર્વથી પેહલો (તથા) સર્વથી શ્રેષ્ઠ, અહુરમજદના નીયમ પ્રમાણે વર્તનારો, સાંભળતા આવ્યા છીએ. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૪૮.)

જરથુશ્ત્રૅમ વીસ્પહે અંઘ્રહેઉશ અસ્તવતો અહૂમચ રતૂમચ પઑઇરીમચ તકએષૅમ્ યજમઇદે; હાતાંમ્ હુદાસ્તૅમૅમ, હાતાંમ્ ખરૅનંઘ્રઉહસ્તૅમૅમ, હાતાંમ્ યેસ્ન્યોતૅમૅમ, હાતાંમ્ વહ્મ્યોતૅમૅમ, હાતાંમ્ ક્ષ્નઑઇથ્વોતૅમૅમ, હાતાંમ્ ફ્રસસ્તોતૅમૅમ્. યો નાઑ ઇશ્તસ્ચ યેસ્ન્યસ્ચ વહ્મ્યસ્ચ વઑચે, યથન કહ્માઇચિત્ હાતાંમ્, અષાત્ હચ યત્ વહિશ્તાત્.

(અષો) જરથુશ્ત્ર (જે) સકળ જડ દુન્યાનો પતિ તથા સરદાર તથા પોર્યોત્કેશ, (તે)નું અમે સ્તવન કર્યે છીએ.

(અષો જરથુશ્ત્ર) (સર્વ) હયાત માણસોમાં સર્વથી ઉત્તમ ડહાપણવાળા, હયાત માનવીઓમાં સર્વથી ઉત્તમ સત્તાધારી, હયાત મનુષ્યોમાં સર્વથી અધિક પ્રતાપિ, જીવીત માણસોનાં સર્વથી વધુ ખોરેહવાળા, હયાત માનવોમાં આરાધનાને સર્વથી અધિક લાયક, હયાત માણસોમાં સર્વથી વધુ માનને પાત્ર, હયાત માણસોમાં સર્વથી વધુ ખુશી કરવા યોગ્ય (તથા) હયાત મનુષ્યોમાં સર્વથી ભારે કીર્તીને લાયક (છે). જે

પ્રમાણે સર્વોતમ અષોઇને અંગે હયાત માણસોમાં[1] કોઇને માટે (પણ) (હોય) (તેમ), (અષો) જરથુશ્ત્ર (સાહેબ) વાહલા, આરાધનાને પાત્ર તથા સત્કારને લાયક આપણને જણાએલા છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫૨.)

વચુશ્ બા નાંમ અહ્મિ, અષાઉમ જરથુશ્ત્ર, અવત્ વચુશ્ બા નાંમ અહ્મિ, યત્ વ દાંમ વયેમિ, યસ્ચ દથત્ સ્પેન્તો મઇન્યુશ્, યસ્ચ દથત્ અંઘ્રો મઇન્યુશ્. અપયતે નાંમ અહ્મિ, યત્ વ દાંમ અપયેમિ, યસ્ચ દથત્ સ્પેન્તો મઇન્યુશ્, યસ્ચ દથત્ અંઘ્રો મઇન્યુશ્.

(વાએ યજદ કેહે છે) અહો અષો જરથુશ્ત્ર! ખચીત (હું) વયુ નામવાળો છું; (હું) જરૂર વયુ નામવાળો એટલા માટે છું કારણ કે બે (પ્રકારની) સૃષ્ટિ કે જે સ્પેનામીનોએ બનાવી તથા જે અંગ્રેમીનોએ સરજી તે બે પેદાયશમાં (હું) પંથરાએલો[2] છું.

અહો અષો જરથુશ્ત્ર! પહોંચનાર નામવાળો (હું) છું; (હું) પહોંચનાર નામવાળો એટલા કાજે છું, કારણ કે બે (ભાતની) પેદાયશ કે જે સ્પેનામીનોએ બનાવી તથા જે અંગ્રેમીનોએ ઉત્પન્ન કરી તે બે પેદાયશોને હું પહોંચું છું.) (રામ યશ્ત, ફ૦ ૪૩.)

યાંમ્ યજત જરથુશ્ત્રો, ઉર્સ-હિશ્ત્ હચ ગાત્વો, ફ્રષુસ હચ દેમાનાત્, રજિશ્તે ચિસ્તે મજ્દધાતે અષઑનિ, યેજિ અહિ પઉર્વ-નએમાત્, આઅત્ માંમ અવિ ન્માન્ય; યેજિ પસ્કાત્, આઅત્ માંમ અવિ અપય.

જેણીને (એટલે દીન યજદના સહકાર ચીસ્તને) અષો જરથુશ્ત્રે આરાધી (એમ કહ્યું), કે અહુરમજદની પેદા કીધેલી સર્વથી વધુ સત્યવાદી અષો ચિસ્ત! (તારી) બેઠક ઉપરથી તું ઉઠ તથા તારાં મુકામમાંથી તું આગળ ચાલ. (તું) (મારી) નજદીક હોય તો, મારી આગળ તું થોભ; (મારી) પછવાડે (હોય તો), મને પકડી પાડ.

(દીન યશ્ત, ફ૦ ૨.)

અધાત્ ઉદંતિ ફ્રવષત. યો સ્પિતામો જરથુશ્ત્રો, યો પઑઇર્યો મષ્યાંકો, સ્તઑત અષ્ઁમ યત્ વહિશ્તૅમ્, યજત અહુરૅમ્ મજ્દાંમ્, યજત અમૅષે સ્પૅન્તે. યેંઘહે જાંથએચ વક્ષએચ ઉક્ષિન્ આપો ઉર્વરાઑસ્ચ.

---

૧. અત્રે બહુ ધ્યાન રાખવાનું કે અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબ **જીવતા**, પ્રિય અને માનને પાત્ર લેખાયા છે. મૃત્યુવશ થઈને પરધામે ગએલા ગણાયા નથી! ૨. પ્રસરેલો.

ત્યારે (તેણે) એ પ્રમાણે કહ્યું કે, (તે તો) સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર (છે), જે સર્વથી પ્રથમ માણસ (હતો), (જેણે) સર્વોત્તમ અષોઇનું વંદન કર્યું, અહુરમજદને આરાધ્યો (તથા) અમેષાસ્પંદોને આરાધ્યા. જેના જન્મમાં તથા વૃદ્ધિમાં પાણી તથા વનસ્પતી ખુશાલ થયાં; જેના જન્મમાં તથા વૃદ્ધિમાં પાણી તથા ઝાડપાન વધવા લાગ્યાં.

(અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૧૮.)

યેહે જાંથએચ વક્ષએચ, અપ-દ્રવત્ અંઘ્રો મઇન્યુશ્, હચ જૅમત્, યત્ પથનયાઑ, સ્કૅરૅનયાઑ દૂરએ-પાર યાઑ. ઉઇતિ દવત હો યો દુશ્ઝદાઑ, અંઘ્રો મઇન્યુશ પૉઉરૂ-મહ્રકો, નોઇત્ માંમ્ વીસ્પે યજતા-ઑંઘ્રહો, અનુસૅન્તૅમ ફ્રઑરૅચિન્ત; આઅત્ માંમ્ અએવો જરથુશ્ત્રો અનુસૅન્તૅમ્ અપયેઇતિ.

જેના જન્મમાં તથા વધવામાં અંગ્રેમીનો (આ) પૃથ્વી જે પહોળી, ગોળ (તથા) ઓળંગવાને દૂર પડે એવી, (તેની) ઉપરથી દૂર નહાસી ગયો. (વળી) જે દુષ્ટ જાણનાર પુર મર્કીવાળો અંગ્રેમીનો એ પ્રમાણે બોલ્યો:—

તમામ યજદો મારી મરજી વિરૂદ્ધ મને તોડી શકયા નથી; પણ જરથુશ્ત્ર એકલો મારી મરજી ન છતાં મને પહોંચી વળી શકયો (મારી ઉપર ફાવીને મારો પરાજય કર્યો). (અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૧૯.)

જઇન્તિ માંમ્ અહુન વઇર્ય, અવવત સ્નઇથિષ યથ અસ્મ કતો-મસાઑ; તાપયેઇતિ, માંમ્ અષવહિશ્ત, માંનયૅન્ અહે યથ અયઑક્ષુ-સ્તૅમ; રએકો મે હચ અંઘ્રહાઑ જૅમત્ વંઘ્રહો કૅરૅનઑઇતિ, યો માંમ્ અએવો જામયેઇતિ, યો સ્પિતામો જરથુશ્ત્રો.

(અંગ્રેમીનો કેહ છે) અહુનવૈર્ય (જે) કત (માપના) જેટલા મોટા પત્થર જેવું હથ્યાર (તે)ની મારફતે (અષો જરથુશ્ત્ર) મને મારે છે; ધાતુ (ને પીગળાવી નાખે તે)ની માફક અષ વહિશ્ત (અષેમ વોહૂ)ની મારફતે (તે) મને ભસ્મ કરી નાખે છે. આ જગત ઉપરથી (મારૂં) જતું રેહવું, (એ) મારે કાજે (તે પેગમબર જરથુશ્ત્ર) વધારે સારૂં કરે છે. માત્ર તેજ સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર (અને બીજો કોઇજ નહી) મને (આ પૃથ્વી ઉપરથી) દુર હઠાવી શકે. (અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૨૦.)

યત્ આસ્ મષ્યાનાંમ્ વૅરૅથ્રવનાંમ્ વૅરૅથ્રવસ્તૅમો અઇન્યો જરથુશ્ત્રાત્ .

જે (ફરેહ્નને) (માત્ર અષો) જરથુશ્ત્રથી(જ) ઉતરતો, ફત્તેહમંદ, માણસોમાં ઘણોજ ફત્તેહમંદ હતો. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૩૬.)

યત્ થ્રિતીમ્ ખરૅનો અપનૅમત ખરૅનો યિમત હચ ક્ષએતાત; પૂસત ખરૅનો યિમત્ હચ વીવંઘ્હુષાત્, ઑરઘહે કેહ્ર્પ વારઘ્નહે. અઑામ્ ખરૅનો હુંગેઉર્વયત નઇરે-મનાઑ કૅરૅસાસ્પો; યત્ આસ્ મષ્યાનાંમ્ ઉગ્રનાંમ્ અઑાજિશ્તો અઇન્યો જરથુશ્ત્રાત્ નઇર્યયાત્ પરો હાંમ-વરૅતોઇત્.

ત્રીજી વેળાએ જમશેદ નરેશથી તે છુટું પડયું. (જ્યારે) તે ખુરેહ[1] પાંખ ફફડાવતાં પક્ષિના રૂપમાં વીંઘામના (બેટા) જમશેદ પાસેથી જતું રહ્યું, (ત્યારે) શૂરવીર કેરશાસ્પે[2] તે ખુરેહનો સંગ્રહ કર્યો. જે (કેરશાસ્પ માત્ર) જરથુશ્ત્ર (સાહેબ)થી ઉતરતો,[3] નરવીરના બળમાં, બળ્યાઓમાં સર્વથી વધુ જોરાવર હતો. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૩૮.)

આઅત્ વો કસ્ચિત્ મષ્યાનાંમ્, ઉઇતિ મ્રઑાત્ અહુરો મઝ્દાઑ, આઇ અષાઉમ્ જરથુશ્ત્ર, ખરૅનો અખરૅતૅમ્ ઇસએત્, અથઉરૂનો હો રાતનાંમ્.

ત્યાર પછી (સરજનહાર) અહુરમજદે (અષો જરથુશ્ત્રને) આ પ્રમાણે કહ્યું કે, તમ માનવીઓમાંનો કોઇએ, અહો અષો જરથુશ્ત્ર! (તે) અખુટ ખુરેહને મેળવવાને કોશેષ કરશે, તે આથ્રવનની આશીષો (મેળવશે). (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૫૩.)

મઘ્નો અપ-સ્પયત્ વસ્ત્રાઑ, તત્ ખરૅનો ઇસો, યત્ અસ્તિ, અઇર્યનાંમ્ દખ્યુનાંમ્, જાતનાંમ્ અજાતનાંમચ, યત્ચ અષઑનો જરથુશ્ત્રહે.

તે ખુરેહ જે જન્મ પામેલા તથા હવે પછી જન્મ પામવાના ઇરાની (આર્યન) દેશોનું તથા જે (ખુરેહ) અષો જરથુશ્ત્રનુ છે, તે મેળવવાની અભિલાશામાં (પોતાનાં) કપડાં કાઢીને તે નાગો (થયો). (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૫૬.)

યત્ અસ્ વીસ્પકે અંઘ્હેઉશ અસ્તવતો અષૅમ્ અષવસ્તૅમો, ક્ષદૅમ્ હુક્ષથ્રોતૅમો, રએમ્ રએવસ્તૅમો, ખરૅનો ખરૅનંઘ્ઉહસ્તૅમો, વૅરૅથ્ર વૅરૅથ્રસ્તૅમો.

૧. ઓજસ. ૨. સરખાવો ભીમ, અરજુન અને ભિષ્મ પિતામહ. ૩. માટે અષો જરથુશ્ત્ર 'પઓઇર્યો ત્કએશતાર' લેખાય છે.

જે (ખોરેહની આશીષ)થી (અષો મહરૂષી જરથુશ્ત્ર) (આ) જડ દુન્યામાં અષોઇમાં સર્વથી વધુ અષો, સત્તામાં સર્વથી અધિક સત્તાવાળો, તેજમાં સર્વથી મહાન તેજસ્વી, ખુરેહમાં સર્વથી વધુ ખુરેહવાળો (તથા) જયમાં સર્વથી વધુ વિજયી હતો. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૭૯.)

પૅરસત્ જરથુશ્ત્રો અહુરૅમ્ મજ઼દાંમ્, અહુર મજ઼્દ મઇન્યો સ્પેનિશ્ત, દાતરૅ ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ્. કહ્મિ તે અએવહ્મિ પઇતિ વચો વીસ્પનાંમ્ વૅાહુનાંમ્, વીસ્પનાંમ્ અષ-ચિથ્રનાંમ્ ફ્રવાકૅમ.

પઇતિ-શ અઓખ્ત અહુરો મજ઼દાઓ, અષૅમ્ સ્તૂતો જરથુશ્ત્ર.

(અષો) જરથુશ્ત્રે અહુરમજદને પુછયું કે, જડ સંસ્થાનોના અહો સર્વથી અધિક વૃદ્ધિ કરનાર મીનો, અષો સૃષ્ટા અહુરમજદ! તારા કયા માત્ર એક બંદગીના કલામમાં, (દુન્યાની) તમામ આશીષોની (તથા) અષોઇના બીજવાળી સકળ (વસ્તુઓ)ની કીર્તિ (સમાયલી) (છે)? (એટલે કઇ ભક્તિ છે, જે જાણ્યાથી સ્પેનામીનોની પેદાયશનું યશગાન ગાવા સમાન ગણાય?)

અહુરમજદે તે (અષો સાહેબ)ને પ્રત્યુત્તર દીધો કે, અહો જરથુશ્ત્ર! અષોઇની વખાણ (એટલે અષેમ વોહૂની બંદગી).

(હાદોખ્ત નુસ્ક, પર૦ ૧, ફ૦ ૧-૨.)

તૂમ્ જૅમ્ર્ગૂજો આકૅર્નઓ વીસ્પે દએવ જરથુશ્ત્ર, યોઇ પર અહ્માત્ વીરો-રઓધ અપતયૅન્, પઇતિ આય જૅમા. યો અઓજિશ્તો, યો તન્‌જિશ્તો યો થ્વક્ષિશ્તો, યો આસિશ્તો, યો અસ્-વૅરૅથ્રજંસ્તૅમો અમ્નવત્ મઇનિવાઓ દામાંન્.

અએ જરથુશ્ત્ર! તું બન્ને મીનોની સૃષ્ટિમાં જે સર્વથી વધુ પ્રબળ, જે સર્વથી વધુ દ્રઢ, જે સર્વથી અધિક ચાલાક, જે સર્વથી વધારે ઝડપવાલો, (તથા) જે સર્વથી વધુ ફત્તેહમંદ (અથવા વેરીને મારનાર) છે, (તેને) સઘળા દેત્યો જેઓ હમણા સુધી આ જમીન ઉપર માણસના રૂપમાં દોડતા હતા, (તેમને) તેં જમીનમાં ઢાંકયા.

(મોટી હોમ યશ્ત, કઃ૦ ૧, ફ૦ ૧૫.)

અહ્માઇ અષ્ા નોઇત્ સરૅજા અદ્વએષો ગવોઇ પઇતિ-શ્રવત્;
અવએષાંમ્ નોઇત્ વીદુયે યા પવઇતે આદૅંગ્ અૅર્ષ્વાઓંહ્મહો;

હાતાંમ્ હ્‌વો અઑજિશ્તો યહ્માઇ જવઁગ્ જિમા કૅરૅદુષા.

તે (અહુરમજદને) (અષએ) પવિત્રાઇથી ઉત્તર વાળ્યો કે, દુન્યાંને માટે (તે સરદાર) ઘાતકી નથી, (પણ) દ્વેષરહિત (છે); એમનામાંનાં (એટલે આ દુન્યાંના માણસોનાં) (કોઇને) હું જાણતો નથી, કે જે આબરૂવાળા (તથા) અષો (માણસો)ની ઉન્નતિ કરે; હયાત માણસોમાંનો તે સર્વથી વધુ બળ્યો[1] (છે), જેને માટે (તેના) મદદગારો (તેના) હુકમને માન આપે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૩.)

અત્ એ વઑચત્ અહુરો મઝ્દાઑ વીદ્વાઑ વફૂશ વ્યાનયા
નોઇત્ અએવા અહૂ વિસ્તો નએદા રતુશ અષાત્‌ચિત્ હચા.
અત્ ઝી થ્વા ફ્‌ષુયન્તએચા વાસ્તર્‌યાઇચા થ્વોરૅશતા તતષા.

તે ઉપરથી સર્વજ્ઞ (તથા) સંપત્તિ દેનાર અહુરમજદે (પોતાના) જાતી ડહાપણથી કહ્યું કે, અષોઇ (ધરાવવાને) લીધે (તારા શિવાય, અહો જરથુશ્ત્ર!) નથી જણાયલો (મને) એક અહુ, કે નથી (જણાએલો) રતુ[2]; એટલા માટે (મે) (જગત) કર્ત્તાએ ખચીત તને (દુન્યાંની) આબાદી કરનાર તથા (દીનને માટે) મહેનત કરનાર તરીકે ઘડયો. (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૬.)

અએમ્ મોઇ ઇદા વિસ્તો યે-ને અએવો સાસ્નાઑ ગૂષતા,
જરથુશ્ત્રો સ્પિતામો; હ્‌વો ને મઝ્દા વશ્તી અષાઇચા,
ચર્કરૅથ્રા સ્રાવયંઘ્હે હ્યત્ હોઇ હુદૅમૅમ્ દ્યાઇ વખૅધ્રહ્યા.

(અષ વહિશ્ત કહે છે) તે (નર) કે, જેણે એકલાએ મારી શિખામણો સાંભળી, તથા (જે) મને આ જગતમાં જણાયલો (છે) (તે) સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર (છે), જે પોતે અહુરમજદની મારફતે અષોઇ(નો ઉપદેષ કરવા)ને માટે (તથા) દુન્યાંનો ખરી ફરજો અમને જાહેર કરવાને ઇચ્છે છે; એટલા સારૂં તેને બોલવાની વાકચાતુરી હું આપવા માંગુ છું (અથવા મારે આપવી જોઇએ). (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૮.)

અત્ શતાંમ્ જરથુશ્ત્રો તન્વસ્‌ચિત્ ખ્‌ઝ્યાઑ ઉશ્તનૅમ્
દદાઇતી પઉર્વતાતૅમ્ મનંઘ્હસ્‌ચા વંઘ્હેઉશ મઝ્દા
શ્યઑથનહ્યા અષાઇ યાચા ઉખ્‌ધખ્‌યાચા સૅરઑષૅમ્ ક્ષથ્રૅમ્‌ચા.

---

૧. ત્યારેજ પ્રથમ દરજ્જેનો વીરલો અને આગ્રવન, એ પ્રતાપી મહાત્મા અષો જરથુશ્ત્ર લેખાયો છે! ૨. દીન અથવા દુન્યાનો વડો.

(વખ્શૂરે વખ્શૂરાન) અષો જરથુશ્ત્ર પોતાનાં તનનો જાન તથા પવિત્ર મનશ્નીની ઉત્તમતા (અથવા શ્રેષ્ટાઇ) અહુરમજદને કાજે અર્પણ કરે છે. (વળી પોતાનાં) કાર્યની સત્તા તથા દીનના કલામ માટેની તાબેદારી, અષોઇને સારૂં ફેદા કરે છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૧૪.)

અત્ હોઇ અઓજી જરથુશ્ત્રો પઓઉર્વીમ્
હઇથ્યો દ્વએષાઓ હ્યત ઇસોયા દ્રેગ્વાઇતે
અત્ અષાઉને રફ્નો ખ્યેમ્ અઓજોંગ્હ્વત્;
હ્યત્ આ બૂશ્તીશ્ વસસે ક્ષથ્રહ્યા દ્યાઇ,
યવત્ આ-થ્વા મજ઼્દા સ્તાઓમી ઉફ્યાચા.

ત્યારે જરથુશ્ત્રને તેને (બેહમન યજદને) સર્વથી આદિ (નીચે પ્રમાણે) કહ્યું કે, જાહેર રીતે દુષ્ટ (માણસ)ને માટે એક દુશ્મન (તથા) અષો (માણસ)ને માટે એક જબરો ખુશાલી આપનાર હું થાઉં! અહો અહુરમજદ! જ્યાં સુધી (હું) તને વખાણું છું, તથા તારી કીર્તિનાં ગાન ગાઉં છું, (ત્યાં સુધી) (તારી) રાજ્ય સત્તાની શોભામાં તથા (તેને માટેની) ઇચ્છામાં હું પ્રવર્ત થાઉં. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૮.)

અત્ અહુરા હ્વો મઇન્યૂમ્ જરથુશ્ત્રો
વૅરૅન્તે મજ઼્દા, યેસ્તે ચિશ્ચા સ્પેનિશ્તો.

અહો સર્વથી વધુ કલ્યાણકારી અહુરમજદ! જરથુશ્ત્ર પોતે (તારા) મીનો (સ્પેનામીનો)ને આદરમાનની નજરથી નીહાળે છે, તથા (હર) કોઇ માનવીએ (તેમ કરવાને) પોતાથી બનતો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૬.)

અત્ ફ્રવક્ષ્યા નૂ ગૂષોદૂમ્ નૂ સ્રઓતા,
યએચા અસ્નાત્ યએચા દૂરાત્ ઇષથા,
નૂ ઇમ્ વીસ્પા ચિથ્રે જી મજ઼્દાઓંઘ્હો દૂમ્,
નોઇત દઇબિતીમ્ દુશ્-સસ્તિશ્ અહૂમ્ મૅરાંશ્યાત્,
અકા વરના દ્રેગ્વાઓ હિજ઼્વા આ-વૅરૅતો.

(પેગમબર જરથુશ્ત્ર પોતાની વાણી વાંચનારાઓને કહે છે) (તમે) કે જેઓ નજદીકથી તથા જેઓ દૂરથી ઇચ્છો છો, (તેમને) (જે) હું પ્રગટ રીતે કહું છું, તે ઉપર હવે તમે કાન દો તથા હવે ધ્યાન આપીને સાંભળો. જરૂર આ સમયે (તમે) (આ મારા) બધા (વીષયો) ઉપર

મનમાં યોગ્ય તુલના કરો, (કે જેથી કરીને) ખોટો ધર્મ સમજાવનાર બીજી વાર (તમારી) જીંદગીને ખરાબ ન કરે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૧.)

યે વા મોઇ ના ગેના વા મઝ્દા અહુરા
દાયાત્ અંઘ્રહેઉશ્ યા તૂ વોઇસ્તા વહિશ્તા,
અષીમ્ અષાઇ વૉહૂ ક્ષથ્રૅમ્ મનંઘ્રહા,
યાંસ્ચા હક્ષાઇ ક્ષ્માવતાંમ્ વહ્માઇ આ,
ફ્રો તાઇશ્ વીસ્પાઇશ્ ચિન્વતો ફ્રફ્રા પૅરૅતૂમ્.

જે કોઇ અહો અહુરમજદ! મરદ કે સ્ત્રી, મારા પ્રત્યે શ્રદ્ધા[1] લાવે (તથા) જે કોઇ અષોઇને ખાતર અષોઇનું અનુકરણ કરે, (તથા) ભલી મનશ્નીથી (પોતાની) સત્તા ચલાવે તેમને, (અહો અહુરમજદ!) તારા પ્યાર (અથવા ભક્તિ) તરફ હું માર્ગ બતલાવીશ (તથા) તે સઘળાઓને ચિન્વત પુલ પસાર કરાવીને લઇ જઇશ. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૦.)

યે સ્પિતામૅમ્ જરથુસ્ત્રૅમ્ રાદંઘ્રહા
મરૅતએપૂ ક્ષ્નાઉશ્ હ્વો-ના ફ્રસ્રઇદ્દ્યાઇ ઍરૅદ્વો
અત્ હોઇ મઝ્દાઓ અહૂમ્ દદાત્ અહુરો
અહ્માઇ ગએથાઓ વૉહૂ ફ્રાદત્ મનંઘ્રહા
તેમ્ વે અષા મેહ્મઇદી હુશ્-હખાઇમ્.

માણસોમાંથી જે કોઇ સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રને આનંદ (પ્રસન્નતા)થી ખુશી કરશે, તે માણસ પોતે (ધર્મનાં ફરમાનો) જાહેર કરવાને અધિકારી (છે). તે (માણસ)ને અહુરમજદ સ્વર્ગ આપશે (તથા) પવિત્ર મનશ્નીને લીધે તેનાં છોરૂ, છૈયાં, પશુ ઢોરોને આબાદ કરશે.

તે (માણસ)ને, અહો અષ! (અત્રે) તારો ખરો મીત્ર ગણ્યે છીએ.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૩.)

યે મઇબ્યા યઑશ્ અહ્માઇ અસ્ચીત્ વહિશ્તા,
મખ્યાઓ ઇશ્તોઇશ્ વૉહૂ ચોઇષૅમ્ મનંઘ્રહા;
આંસ્તૅંગ્ અહ્માઇ યે નાઓ આંસ્તાઇ દઇદીતા.

જે કોઇ અમને આનંદ આપશે, તેને ઉત્તમ (આશીષ) પ્રાપ્ત થશે, (તથા તેને) ભલી મનશ્નીથી મારી આશીષો હું આપું. જે કોઇ અમને દુ:ખ દેશે, તેને દુ:ખ (આવી પડશે). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૮.)

૧. ગુરૂ ઉપર વિશ્વાસ વિના માર્ગ કાપવું અશકય છે.

યે-મોઇ અષાત્ હુઇથીમ્ હચા વર્ષઇતી
જરથુશ્ત્રાઇ, હ્યત્ વસ્ના ફ્રેષોતॅમॅમ્,
અહ્માઇ મીઝ્દॅમ્ હનેન્તે પરાહૂમ્,
મને-વીસ્તાઇશ્ મત્ વીસ્પાઇશ્ ગાવા અઝી,
તાચીત્ મોઇ સાંસ્ ત્વॅમ્ મઝ્દા વએદિશ્તો.

જે કોઇ હું જરથુશ્ત્રને માટે જાહેર રીતે (અથવા અંતઃકરણ પૂર્વક) અષોઇથી (તથા) પોતાનાં ખરાં હૈયાની ખાહેશથી કાર્ય કરશે,[1] તે (માનવી)ને માટે (આ) ફરતી પૃથ્વિ ઉપર ધન, સનમાન સાથે, આવતી દુન્યામાં બદલાને પાત્ર ગણુશે. એ (બીના), અહો સર્વજ્ઞ અહુરમજદ! તેં મને શીખાડી. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૯.)

કત્ તોઇ અષા જ્બયેન્તે અવંઘ્હો
જરથુશ્ત્રાઇ, કત્ તોઇ વોહૂ મનંઘ્હા
યે-વે સ્તઑતાઇશ્ મઝ્દા ફ્રીનાઇ અહુરા
અવત્ યાસાંસ્ હ્યત્ વે ઇશ્તા વહિશ્તॅમ્.

(જરથુશ્ત્ર અહુરમજદને કહે છે કે) તારા નમ્ર જરથુશ્ત્રને સારૂં (અહો અહુરમજદ!) (તેની) અષોઇને લીધે તથા (તેની) નેક મનશ્નીને અંગે, (તારી) કૃપાનો કેટલો (અંશ દેવાનો છે)? તારી ઇચ્છાનુસાર ચાલીને, જે કાંઇ સર્વથી શ્રેષ્ઠ (છે), તેની આકાંક્ષા કરનારો (થઇને) કીર્તિનાં ગાયનોથી અહો અહુરમજદ! તારૂં સ્તવન હું કરીશ.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૧૨.)

યે માંથ્રા વાચિમ્ મઝ્દા બરઇતી
ઉર્વથો અષા નॅમંઘ્હા જરથુશ્ત્રો,
દાતા ખ્રતેઉશ્ હિઝ્વો-રઇથીમ્ સ્તોઇ;
મહ્યા રાજૅંગ્ વોહૂ સાહીત્ મનંઘ્હા.

(પેગમ્બર) જરથુશ્ત્ર (જે) ડહાપણનો રાખનાર તથા નિત્ય (પોતાની) જીભને સીધે માર્ગે ચલાવનાર (છે તે), (દરેક ભક્તનો તારો) દોસ્ત (છે) કે જે, અહો અહુરમજદ! (પવિત્ર) માંથ્રવાણીને ખાલેસ દીલથી[2] તથા નમ્રતાથી ઉચરે છે.

(કોઇ પણ નર) પવિત્ર મનશ્નીથી મારા ભેદો શિખવી શકે છે.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૬.)

---

૧. કર્મ માર્ગ. સાત્વિક કર્મ. ૨. સંશુદ્ધ ભાવથી.

કે ઉર્વથો સ્પિતમાઇ જરથુશ્ત્રાઇ ના મઝ્દા,
કે વા અષા આફ્રશતા, કા સ્પેન્તા આર્મઇતિશ,
કે વા વંઘ્હેઉશ મનંઘ્હો અચિસ્તા મગાઇ એરેશ્વો.

કયો માનવી, હે અહુરમજદ! સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રનો ખરો મીત્ર (છે)? અથવા કોણે અષોઇથી (દીન વીષે) પ્રશ્નો પુછયા હતા? કોણની મારફતે (કલ્યાણકારી) સંપૂર્ણ મનશ્ની (મેળવી શકાય)? અથવા નેક મનશ્નીનો કયો ખાલેસ (માણસ) (તે) માહાત્મારત કાર્યને માટે જણાયલો (છે)? (ગાથા વોહુક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૧.)

નોઇત તા-ઇમ ક્ષ્નાઉશ વએપ્યો કેવીનો પેરેતો જેમો
જરથુશ્ત્રેમ સ્પિતામેમ યત અહ્મી ઉરૂરઓસ્ત અસ્તો,
યત્ હોઇ ઇમ ચરતસ્ચા અઓદ્રેશ્ચા જોઇષેન્ વાઝા.

સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર જે આ (કાળ)માં પેગમબર તરીકે ચઢતે દરજ્જે પહોંચી ચુકયો છે, (તેને) ગુલામબારગીનું કાર્ય કરનાર તથા અધર્મી એ બે (પાપી), ખચીત (આ) ખાકી પુલ ઉપર (આ જડ દુન્યામાં) રાજી રાખતા નથી, (અર્થાત સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર એ બે પાપીઓથી સમૂળગા નારાજ છે).

(એ બે પ્રકારના પાપીઓ) (પોતાનાં) અપવિત્ર બળથી (પોતાની શક્તિ દુષ્ટ માર્ગે વાળવાથી), તેને (તે અષો પેગમબરને) જરૂર ખેદ પમાડે છે (અથવા નાફરમાન થઇને, તેની મરજી વિરૂદ્ધ વર્તે છે). (ગાથા વોહુક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૨.)

હોઇ સ્ચન્તૂ.........
કવચા વીશ્તાસ્પો જરથુશ્ત્રિશ સ્પિતામો ફ્રેશઓશ્ત્રસ્ચા,
દાઓંગ્હો એરેજૂશ પથો યાંમ દએનાંમ અહુરો સઓશ્યન્તો દદાત્.

સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રની દીન કબુલ કરનાર કએ ગુશ્તાસ્પ તથા ધર્મજ્ઞાની ફરશોસ્તર, તે દરેકેને અષોઇના માર્ગો,[1] (જે) સોશ્યન્તની દીન, જે અહુરમજદે બનાવી, તે તેઓ શિખાડશે (અથવા શિખવે તો સારૂં). (ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૨.)

આઅત્ હે પ્રઓમ જરથુશ્ત્ર અજેમ યો અહુરો મઝ્દાઓ વીસંઘ્હ મે યિમ સ્રોર વીવંઘ્હન મેરેતો બેરેતચ દએનયાઓ. આઅત્

---
૧. પ્રથમ પુસ્તકમાં "માર્ગ" વિષય ઉપરનું પ્રકરણ જુવો, પાન ૧૬૯ થી ૧૭૫.

મે અએમ્ પઇતિ–અઑખ્ત યિમો સ્રીરો જરથુશ્ત્ર. નોઇત દાતો અહ્મિ નોઇત્ ચિસ્તો મરેતો બરેતચ દએનયાઓ.

ત્યારે હે જરથુશ્ત્ર! હું જે અહુરમજદ (તેણે), તેને (જમશેદને) કહ્યું કે, હે વિંઘામના છોકરા સોહામણા જમશેદ! ભણેલો થઇને મારી દીનનો ફેલાવો કરનારો તુ થા. ત્યારે હે જરથુશ્ત્ર! આ સુંદર જમશેદે મને પ્રત્યુત્તર દીધો કે, ભણેલો થઇને (તારી) દીનનો પ્રસાર કરનારો (થવાને), હું ઇનસાફમાં પ્રવિણ નથી (તથા) માહિતગાર થયો નથી.[1]

(વંદીદાદ પરગ ૨, ફ૦ ૩.)

પઇતિ અહ્માઇ અવપત યો સ્પિતામો જરથુશ્ત્રો, નોઇત હે અપ-સ્તવાને વંઘુઉહીમ્ દએનાંમ્ માજ્દયસ્નીમ્. નોઇત અસ્તચ નોઇત ઉશ્તાનેમચ નોઇત્ બઓધસ્ચ વી–ઉવીર્સ્યાત.

(ત્યારે) જે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્રે તે (અંગ્રેમઇન્યુશ)[2]ને પાછું કહ્યું, કે (જો) (મારાં) હાડકાં તથા (મારો) જીવ તથા (મારી) બુદ્ધી જુદાં પડે, (તો પણ) તેને[3] સારૂં ભલી માજદયસ્ની દીનને હું ધિક્કારીશ નહીં.

(વંદીદાદ પરગ ૧૯, ફ૦ ૭.)

પઇતિ અહ્માઇ અવપત યો સ્પિતામો જરથુશ્ત્રો હાવનચ તશતચ હઓમચ વચ મજ્દો–ફ્રઑખ્ત. મન જય અસ્તિ વહિશ્તેમ્ અન વચ વનાનિ અન વચ અપ–યસાને અન જય હુકેરેતાઓંઘ્રહો આઇ દુજ્દ અંઘ્ર મઇન્યો દથત સ્પેન્તો મઇન્યુશ દથત જૂને અકરને. ફ્રદથેન્ અમેષાઓ સ્પેન્ત હુખ્થા હુધાઓંઘ્રહો.

(ત્યારે) જે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર તેણે તે (અંગ્રેમઇન્યુશ)ને પાછો જવાબ દીધો કે, હાવનીમ, તશ્ત, હોમ તથા અહુરમજદના કહેલાં વચનથી (હું તારી સૃષ્ટિનો નાશ કરીશ); (ઉપર જે કહયાં તે) મારાં સર્વથી સરસ હથ્યાર છે. હે! દુષ્ટ જ્ઞાની અંગ્રેમઇન્યુશ! આ વચનથી (તને) હું મારીશ, આ વચનથી (તને) હું નષ્ટ કરીશ. આ સારાં બનાવેલાં હથ્યારથી હણીશ, આ વચનથી (તારૂં) હું સત્યાનાશ વાળીશ. આ સારા બનાવેલાં હથ્યારથી હે દુર્મતિવાળા અંગ્રેમઇન્યુશ! (હું તને તોડીશ). અનહદ કાળમાં સ્પેન્તોમઇન્યુશે (તે વચન) જણાવ્યો હતો, (અને) સારા બાદશાહ (તથા) સુજ્ઞ અમેષાસ્પંદોએ (તે વચન) ફેલાવ્યો.

(પરગ ૧૯, ફ૦ ૯)

---

૧. જમશેદની નમ્રતા અત્રે દેખાડી છે. પોતે માજદયસ્ની ધર્મ ફેલાવવાને માટે પોતાને અધિકારી ગણતો નથી. ૨. Satan. ૩. તેં દેખાડેલી લાલચો સારૂં.

હુમા-જોર ફ્રોહરે જરથોશત સ્પિતમાંન બાદ, અવા હુમા ફ્રોહરે અથોરનાંન વ રથએશતારાંન વ વાસ્ત્રયોશાંન વ હુતોખ્શાંન કે શાંન એજ યશ્તે-ફ્રોહર ઇ જરથોશ્તે સ્પિતમાંન દીન પદીરફ્ત, ઓશાંન પ ગેહાંન રોબાફ્ કર્દ.

અષો સ્પિતમાન જરથુશ્ત્ર સાહેબના ફ્રોહર સાથે સહકાર હોજો! અને સર્વ અથોરનાનો, રથેશ્તારો, વાસ્ત્રયઓશો તથા હુતોખ્શોના ફ્રોહર સાથે ઐકયતા હોજો! કે જેઓએ યજશ્ને-કરવા-લાયક-ફ્રોહરવાળા અષો સ્પિતમાન જરથુશ્ત્ર સાહેબ તરફથી દીન કબુલ રાખી અને તેમણે દુન્યામાં તે પ્રસાવી. (આફ્રીન-ઈ-રપિથ્વિન.)

ગાથામાં "અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબ" વીષે નીચલા ફકરાઓમાં ઈશારો છે.

યસ્ન.	ફકરો.	યસ્ન.	ફકરો.
૨૮	શરૂઆત.	૪૬	૧૨, ૧૪, ૧૯.
૨૮	૬, ૭, ૮.	૪૯	૧૨.
૨૮	૫, ૬, ૮.	૫૦	૬.
૩૩	૧૪.	૫૧	૧૧, ૧૨, ૧૫.
૪૩	૮, ૧૬.	૫૩	૧, ૨, ૩.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.[1]

Master, we know that thou art true and teachest the way of God in truth, neither carest thou for any *men*: for thou regardest not the person of men.

(*St. Matthew 22-16.*)

૧. હવે પછી આવતા 'ગુરૂ'ના વિષયની પાછળ, અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ ખુલાસાથી આપી છે, તે જુવો. ધર્મના મહાગુરૂ અને આ જન્મના ગુરૂ એ બન્નેની અનિવાર્ય જરૂર છે. એ બેને અત્યંત નમ્રતા, માન અને પ્રેમથી સંતોષ્યા વિના માર્ગ-દર્શક કોઇ મળતું નથી, અને ત્યારે ગતિ કેવી થાય છે, તે કબીરજીના શબ્દોમાં જોઇશું:

ભટક મુવા ભેદી બિના, કૌન બતાવે ધામ,
ચલતે, ચલતે યુગ ગયો, પાવ કોસ પર ગામ.

રક્ષકો—સોશ્યન્તો.

ક્ષથ્રૅમચા અહુરાઇ આ યિમ્ દ્રેગુબ્યો દદત્ વાસ્તારૅમ્.

જે માનવી ગરીબ-લાચારોને માટે રક્ષક (અથવા પોષણ કરનાર) બને છે, (તે) અહુરમજદને માટે (સકળ સૃષ્ટિની) બાદશાહી (કબુલ રાખે છે).[1] (અહુનવર.)

અહુરમઝ્દ.....પર્વર્તાર્ એ પાના એ બાવર્.

અહુરમજદ જે પોષણ કરનાર, રક્ષણ કરનાર તથા સંભાળ લેનાર સાહેબ છે. (નામ સેતાયશ્ને.)

પાત નામ અહ્મિ.

(હું) રક્ષણ કરનાર નામવાળો છું. (હોરમજદ યશ્ત, ક૦ ૧૩.)

દાદારે જેહાંદાર્ તવાના એ દાના, એ પર્વર્તાર્, એ આફ્રીદ-ગાર એ કેર્કેહ્ગર્ એ અવક્ષીદાર્.

જગતનો રાખનાર દાદાર અહુરમજદ સર્વ શક્તિમાન તથા માહા જ્ઞાની તથા સર્વનું પોષણ કરનાર તથા સૃષ્ટા તથા પુણ્યવંત તથા રક્ષક છે. (અરદીબેહસ્ત યશ્તની નીરંગ.)

આઅત પઔઇરીમ્ ફ્રશ્રઑમિ નરૅમ્ અષવનૅમ્, યેજિ પઔઇ-રીમ્ ફ્રશ્રઑમિ નરૅમ્ અષવનૅમ્, ઇમત્ રષ્ન્વો રજિશ્ત, ઇમત્ અમે-ષએઇબ્યો સ્પૅન્તએઇબ્યો, યો અસ્તિ મઇન્યવનાંમ્ યજતનાંમ્, નઇસ્યો-નામનાઑ તાઑ બૂજત નરૅમ્ અષવનૅમ્. હચ નસૂમ્, હચ હષ્િ, હચ ઘષ્િ, હચ સએને, હચ બૂજિ, હચ હએનયાઑ પૅરૅથુ-અઇનિ-કયાઑ હચ દ્રફ્ષયાઑ પૅરથુ-ઉજ્ગૅરૅપ્તયાઑ, હચ મશ્યાઇ દ્રવઇત્યાઇ સાસ્તયાઇ, હચ સ્તરાઇ વઇશ્યાઇ, હચ નરો સાસ્તયાઇ, હચ યાતાઇ, હચ પઇરિકાઇ, હચ ઉરૂવિસ્ત.

આરંભમાં અષો માણસને હું પસંદ કરૂં છું; અષો[2] માણસને એટલા માટે હું પસંદ કરૂં છું કે તેને સર્વથી મહાન સત્યવાદી રશ્ને યજદ તથા અમેશાસ્પંદો તથા મીનો યજદો, નસુશ (દૈત્ય)થી, હષ્િ

1. Thy Kingdom Come. ૨. અષોઇનો આશે મહિમાં નોધાવા યોગ્ય છે.

(દૈત્ય)થી, ઘષિ (દૈત્ય)થી, સએની (દૈત્ય)થી, બુજિ (દૈત્ય)થી, (તથા) પુષ્કળ પલટણવાલા લશ્કરથી, ઉચ ધરેલા પોહલા વાવટા (અથવા ભાલા)થી, દુષ્ટ (તથા) જુલમી માણસથી, ધાતુના બનાવેલાં ખંજરથી, જુલમ કરનાર માણસોથી, જાદુગરથી, પરીથી (તથા) ભૂલા પાડે એવા રસ્તાથી બચાવે છે. (ઓરદાદ યશ્ત, ક૦ ૩.)

દ્રવાસ્પાંમ સૂરાંમ મઝ્દધાતાંમ અષઑનીમ યઝમઇદે......પૉઉરૂ-રૅપક્ષ્તીમ દૂરાત.

દૂર વેરથી પુરતી રીતે રક્ષણ દેનાર, અહુરમજ્દની પેદા કીધેલી શૂરી (તથા) અષો દ્રવાસ્પનું અમે ભજન કર્યે છીએ. (ગોશ યશ્ત ક૦ ૧.)

દ્રવાસ્પાંમ સૂરાંમ મઝ્દધાતાંમ અષઑનીમ યઝમઇદે......દ્રવો-વર્ૅતાંમ અવંઘ્રહે નરાંમ અષઑનાંમ.

અષો માણસની મદદને માટે, મજબુત બચાવ કરનાર અહુરમજ-દની પેદા કીધેલી, શૂરી (તથા) અશો દ્રવાસ્પને અમે વંદયે છીએ. (ગોશ યશ્ત, ક૦ ૭.)

દઝ્દિ મે વંઘુહિ સેવિસ્તે દ્રવાસ્પે તત આયપ્તૅમ......ઉત હે વન્ત અઝાનિ સવંઘ્હવાચિ અરેનવાચિ, યોઇ હૅન્ત કેહ્રૅપ સ્રએશ્ત જઝા-તેએ ગએથ્યાઇચ, યોઇ અબ્દોતૅમે.

હે ભલી (તથા) સર્વથી અધિક લાભકારી દ્રવાસ્પ! (તુ) મને આ વર દે કે, (હું) શેહરનાજ તથા અરનવાજ (નામની) તેની (ઝોહાકની) બે પ્યારીઓ, (જેઓ) આ દુનિયાની સ્ત્રીઓમાં સર્વથી સોહામણાં શરીરની છે (તથા) જેઓ ઘણાજ ઉંડા ગારમાં (પડેલી છે) (તેમને) હું (તેનાથી) છોડવું. (ગોશ યશ્ત, ક૦ ૧૪.)

સ્રઑષો અષ્યો દ્રિઘ્રૂમ થ્રાતોતૅમો.

અષો સરોષ (યજદ) ગરીબ (સન્ત)નું સર્વથી વધુ પોષણ કર-નારો (છે). (સરોશ યશ્ત, હાદોખ્ત ક૦ ૩)

યથચ પસુશ-હઉર્વાઑંઘ્રહો, અએતત સ્રઑષૅમ અષીમ પઇરિ-બરામઇદે.

જે પ્રમાણે પસુશ-હરૂન (એટલે પશુના રક્ષક કુતરા), તે પ્રમાણે અષો સરોષ (યજદ), જે પવિત્ર (તથા) વિજયી (તેને) અમે આસ-પાસ રાખ્યે છીએ. (સરોશ હાદોખ્ત યશ્ત, ક૦ ૭.)

યો દ્રિઘ્‌ઑશ્ચ દ્રીવ્યાઑસ્ચ અમવત્ ન્માનૅમ્ હાંમ્-તાશ્તૅમ્.

જે (સરોશ યજદ) ગરીબ માણસનું તથા દરિદ્ર સ્ત્રીનું મજબુત બાંધેલું ઘર (સમાન છત્રપતિ છે). (સરોશ યશ્ત વડી, ફ૦ ૧૦.)

શ્રા અધ વએઇબ્ય અહુબ્ય, વએઇબ્ય નો અહુબ્ય નિપયાઑ, આઇ સ્રઑષ અષ્ય હુરઑધ, અહેચ અંઘ્હેઉશ યો અસ્તવતો, યસ્ચ અસ્તિ મનહ્યો. પઇરિ દ્રવતત્ મહ્ર્કાત્ પઇરિ દ્રવતત્ અએષ્માત્, પઇરિ દ્રવઇતિબ્યો હએનેબ્યો.

હે સુંદર, અષો સરોષ (યજદ)! અત્રે બન્ને હસ્તિ (ભાવો)માં (તથા) બે દુનિયામાં હમારી તું રક્ષા કરજે. આ જગત જે જડ તથા (બીજી) જે અદ્રશ્ય (મિનોઇ) છે, (ત્યાં) (તું અમારી જતન કરજે). ધસી આવનારાં મોતથી, ધસી આવનારા એશમ[1] દૈત્યથી, ધસી આવનારાં સૈન્યોથી, (હે અષો સરોષ યજદ!) તું અમારૂં લાલનપાલન કરજે. (સરોષ યશ્ત વડી, ફ૦ ૨૫.)

વીસ્પે તૅરૅસૅન્તિ પૅરૅનિને અવથ માવયચિત્ તનુયે.

જેમ મારાં (અહુરમજદનાં) તનથી[2] (ડરે છે) (તેમ) સઘળાઓ (તે) પીછ (જે પેષો-પરેન નામના પક્ષીનું છે તે) રાખનારથી ગભરાય છે. (બેહેરામ યશ્ત, ફ૦ ૩૮.)

અમૅમ્ચ વૅરૅથ્રઘ્નૅમ્ચ આફ્રીનામિ, દ્વ પાતાર, દ્વ નિપાતાર, દ્વ નિશહરેતાર.

અમ (ફરેશ્તો) (તથા) બેહરામ (યજદ) (જે) બે સાચવનાર, બે રક્ષણ કરનાર (તથા) બે જતન કરનાર (છે, તેમ)ને હું ભજું છું. (બેહેરામ યશ્ત, ફ૦ ૪૫.)

નિપાતારૅમ્ વૉહુ બઇરે, પાતારૅમ્ તનુયે બઇરે હઑમૅમ્.

હોમ (જે) સારી (વસ્તુ) નું સંરક્ષણ કરનાર, (તેને) હું મારી પાસે રાખું (તથા) (હોમ) (જે) તનને જાળવનાર (તેને) હું મારી પાસે રાખું. (બેહરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૫૭.)

---

૧. ક્રોધના. ૨. અત્રે અહુરમજદનાં તનનો ઇશારો મળે છે. અહુરમજદ વીશ્વરૂપ ધારણ કરે તો તે કેટલું ભયંકર અને મહા ઉગ્ર હોય છે, તે ભગવદગીતાના ૧૧ માં विश्वरूप दर्शनयोग નામના અધ્યાયમાં વિસ્તીર્ણ જણાવ્યું છે, તે સરખાવી જોવે સમજાશે.

યાંમ્ અજૅમ્ યો અહુરો મજ્દાઑ હુજ્વાર્ન ઉજ્બઇરે, ફ્રદથાઇ ન્માનહેચ વીસહેચ જન્તેઉશચ દંઘ્રહેઉશચ, પાથ્રાઇચ હર્થ્રાઇચ અઇ-વ્યાક્ષ્ત્રાઇચ નિપાતયએચ નિશંઘ્રહર્તયએચ.

જે (અરદ્વીસુર)ને હું જે અહુરમજદ (તેણે) ઘરની, મોહોલ્લાની, કસ્બાની તથા દેશની સંપત્તિને માટે, સંભાળને માટે, રક્ષણને માટે, જતનને માટે, બચાવને માટે તથા પાલનને માટે પુરતાં બળથી પેદા કીધી.

(આવાં યશ્ત, ફ૦ ૬.)

તાંમ્ યજત પૅાઉર્વો યો વિફ્રો નવાઝ્જો, યત્ દિમ્ ઉસ્‌ચ ઉજ્ ફ્રાંનયત્, વૅરૅથ્રજાઑ તખ્મો થ્રએતઑનો, મૅરેઘહે કૅહ્ર્પ કહ્‌ર્કાસહે.

હો અવથ વજત, થ્રિ-અયરૅમ થ્રિ-ક્ષપરૅમ, પઇતિશ્ ન્માનૅમ્ યિમ્ ખ્એપઇથીમ્; નોઇત અઑર અવોઇરિસ્યાત. થ્રઑરશ્ત ક્ષફ્નો થ્રિત્યાઑ, ફ્રાષ્મત્ ઉષાઑંઘ્રહૅમ્ સૂરયાઑ, વીવઇતીમ્. ઉપ ઉષા-ઑંઘ્રહૅમ ઉપ-જ્બયત્, અરૅદ્વીમ્ સૂરાંમ્ અનાહિતાંમ્.

અરૅદ્વી સૂરે અનાહિતે, મૅાષુ મે જવ અવંઘ્રહે, નૂરૅમ્ મે બર ઉપસ્તાંમ્.

તેણીને વિફ્નવાજ (નામના) તરવાવાળાએ આરાધી.

જ્યારે જોરાવર (તથા) જયકારી ફરેદુને તેને (વિફ્નવાજને) ગીદ્ધ પક્ષિના રૂપમાં ઉંચે ઉડાડી મુકયો.

તે (વિફ્નવાજ) એ પ્રમાણે પોતાને ઘર (પહોંચવાને) માટે ત્રણ દહાડા (તથા) ત્રણ રાત સુધી ઉડયા કીધો, (પણ) નીચે આવી શકયો નહીં. ત્રીજી રાતને છેડે, શૂર આપનારાં પરોઢયાંનાં આવી પહોંચવાથી, પવનની લહેરીવાળા પ્રભાતને સમયે, (તેણે) નિર્મળ અરદ્વીસૂરને (નીચે મુજબ) મદદને માટે વિનંતી કીધી.

હે નિર્મળ અરદ્વીસૂર! ઝટ મારી સહાયને માટે તું આવ; હવે (તું) મને ટેકો દે.

(આવાં યશ્ત ફ૦ ૬૧-૬૨-૬૩.)

તા બા અષ તા અર્ષુખ્ધ, અરૅદ્વી સૂરે અનાહિતે, યત્ મે અવવત્ દએવયસ્નનાંમ્ નિજતૅમ્, યથ સારૅમ્ વર્સનાંમ્ બરામિ. આઅત્ મે તૂમ્ અરૅદ્વી સૂરે અનાહિતે, હુરૅકૅમ્ પૅષુમ્ રએચય તરો વંઘ્રઉહીમ્ વીતં-ઘ્રઉહતીમ્.

(નોદર કુલના ગુસ્તહમે આમ આરાધી) હે નિર્મળ અરદ્વીસૂર! અવશ્ય આ (વાત) ખરી (છે), આ (વાત) અષો કહેલી (છે), તે એ કે મારાં

માથા ઉપર જેટલા બાલ હું રાખું છું, તેટલા દૈત્યના પુજારીઓને (મેં) હણેલા[1] (છે), એટલા માટે મારે માટે તું, હે નિર્મળ અરદ્વીસૂર! ખુબી-વાળી વીતંઘ્રુઉહઇતિ (નામની નદી)ની આરપાર (જવાને) સુકો માર્ગ કરી આપ! (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૭૭.)

ઍરેજ્વો અષાઉમ્ સ્પિતમ, થ્વાંમ્ દથત અહુરો મજ્દાઓ, રતૂમ્ અસ્તવઇથ્યો ગએથયાઓ; માંમ્ દથત અહુરો મજ્દાઓ, નિપા-થ્રીમ્ વીસ્પયાઓ અષઓનો સ્તોઇશ. મન રય ખરેનંઘ્રહચ, પસ્વ-સચ સ્તઓરાચ ઉપઈરિ જાંમ્ વીચરેન્તિ મશ્યાચ બિજંગ્ર. અજેમ્ બોઇત્ તૂમ્ તા નિપયેમિ વીસ્પ વોહૂ મજ્દધાત અષ-ચીથ્ર, માંનયેન અહે યથ પસૂમ્ પસુ-વસ્ત્રેમ્.

(આવાં અરદ્વીસૂરે કહ્યું કે) અએ શુદ્ધ (તથા) અષો સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! (દાદાર) અહુરમજદે તને જડ દુન્યાના (ધર્મના) નેતા તરીકે પેદા કીધો, (અને) (દાદાર) અહુરમજદે મને અષો (અહુરમજદ)ની સઘળી સૃષ્ટિના પાલન કરનાર તરીકે પેદા કીધો, મારાં તેજ તથા પ્રતાપને લીધે પશુઓ, ઢોરો (તથા) બે પગવાળા માણસો (આ) પૃથ્વી ઉપર પોતાનું જીવન ગાળે છે. જે પ્રમાણે પશુનું વસ્ત્ર (એટલે પશુના અંગ ઉપરનું ઉન) પશુને (નુકસાનથી) (બચાવે છે), (તેમ) અહુરમજદની સરજેલી અષોઇનાં બીજની સકળ આશીષોનું હું જરૂર જતન કરૂં છું, (તેમજ) તું (પણ) તે (આશીષો)નું (રક્ષણ કરે છે). (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૮૯.)

યેંઘ્રહે અશ્ત રાતયો, વીસ્પાહુ પઇતિ બરેજાહુ, વીસ્પાહુ વએધ-યનાહુ, સ્પસો આઆઁઘ્રહઇરે મિથ્રહે, મિથ્રો-દ્રુજેમ......હિશમરેન્તો, યોઇ પઉર્વ મિથ્રેમ્ દ્રુજેન્તિ, અવએષાંમચ પથો પાઓન્તો, યિમ્ દસેન્તિ મિથ્રો-દ્રુજો, હઇથીમ્ અષવ-જનસ્ચ દ્રવન્તો.

અવાઓ પવાઓ, પસ્ચ-પવાઓ, પરો-પવાઓ, સ્પશ વીધ્વએત અધ્વઓયન્નો, ફ્રા અંઘ્રહે વીસઇતિ, મિથ્રો યો વોઉરૂ-ગઓયઓઇતિશ, યહ્માઇ ફ્રક્ષ્નિ અવિ મનો, મિથ્રો જસઇતિ અવંઘ્રહે, યો બએવરે-સ્પસનો સૂરો વીસ્પો-વીધ્વાઓ અધ્વઓયન્નો.

જેના (મેહર યજદના) આઠ મીત્રો સઘળાં ઉંચ સ્થળો ઉપરથી (તથા) સઘળા બુરજો ઉપરથી, મેહર યજદના ચોકસી રાખનારા સમાન,

[1] મારેલા.

કોલ તોડનારને તપાસનારને તપાસનારા જાથુક બેઠેલા હોય છે. (વળી) જેઓ કોલ તોડે છે (તેમને) તે (મીત્રો) પ્રથમથી લક્ષમાં રાખનારા (તથા) (તેમને) યાદ રાખનારા (હોય છે). (વળી) તે (કોલ તોડનારા) ઓમાંના બધો માણસને મારનારા ભુડાં માનવીઓ, (મેહર યજદના) માર્ગ ઉપર ખરેખર (અથવા જાહેર રીતે) (જવાને) ઇચ્છે છે, (તે માર્ગોને) (તે મીત્રો) સંભાળનાર (છે).

દશ હજાર આંખોના જેટલી જોવાની શક્તિ ધરાવનાર, શૂરો, સર્વજ્ઞ (તથા) ન ઠગાએલો (મેહર યજદ), પોતાનાં પૂર્ણ દિલથી જેને મદદ કરવાને માટે જાય છે, તેને માટે તે ન ઠગાએલો, બહોળાં ક્ષેત્રવાળો, મેહર યજદ મદદગાર, બચાવનાર, પાછળથી બચાવનાર, આગળથી બચાવનાર, ચોકસી કરનાર (તથા) સર્વે દીશાઓથી (તેનુ) પાલન કરનાર તરીકે થાય છે, (અથવા આવે છે.)

(મેહર યશ્ત, ક૦ ૪૫-૪૬.)

અઝૅમ્ વીસ્પનાંમ્ દામનાંમ્, નિપાત અહ્મિ હ્વપો, અઝૅમ્ વીસ્પનાંમ્ દામનાંમ્, નિશ્હરૅત અહ્મિ હ્વપો.

(મેહર યજદ દાદાર અહુરમજદને અરજ કરે છે) હું ખુબી ધરાવનાર (તથા) સઘળી પેદાયશોનો બચાવનાર છું, હું ખુબીવંતો (તથા) સર્વ પેદાયશોનો રક્ષક છું. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૫૪.)

યેઇધિ જી મા મશ્યાક અર્ઑખ્તો–નામન યસ્ન યજયન્ત, યથ અન્યે યજતાઑંઘ્રહો અર્ઑખ્તો-નામન યસ્ન યઝૅન્તિ, ફ્રા નુરૂયો અષવઑયો, થ્વરૂશતહે જ઼રુઆયુ પુષુયાંમ્ ખહે ગયેહે ખવન્તો અમેષહે, ઉપ થ્વરૂશતહે જશ્ઞ્યાંમ્.

જેમ (માણસો) બીજા યજદોને પ્રખ્યાત યજશ્નેથી ભજે છે, (તેમ) જો તેઓ ખ્યાતિ પામેલી યજશ્નેથી મને ભજે તો, જરૂર બધો માણસોને માટે નિર્મિત સમયે હું જાઉં, મારી પોતાની સુંદર (તથા) અમર જીવનના ચોક્કસ (વખતે) (બધો માણસોની સહાયને માટે) હું જાઉં. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૫૫.)

વસો–યાનૅમ્ વસો–ગઑયઑઇતીમ્ અતઉર્વયો ઇત્ર ક્ષુયન્તૅમ્ વાસ્રીમ્, વસો–યઑનાઇ ઇન્તાંમ્ હુધાઑંઘ્રૅમ્, યો બઍવર્‌–સ્પસાનો સૂરો વીસ્પો–વીધ્વાઑ અધઑયન્નો.

(મેહર યજદ) અક્ષરો ઉપર સત્તા રાખનાર (તથા) ખેતરની ઉપર અધિકાર રાખનાર, (દેશની) વૃદ્ધિ કરનાર ખેડુતને દુઃખ દેનાર, સારાં જ્ઞાનવાળો (છે). (વળી) જે દશ હજાર આંખના જેટલી જોવાની શક્તિ ધરાવનાર, શૂરો, ચોમેરની ખબર રાખનાર (તથા) ન ઠગાયલો (છે).

(મેહર યશ્ત, ફ૦ ૬૦.)

ઍર્‌દ્વો-જંગૅમ જએનંઘ્રહુન્તૅમ, સ્પસૅમ તખ્મેમ્ વ્યાખનૅમ, ફ્રત્-આપૅમ્ જવનો-સૂતૅમ.

(મેહર યજદ) (જે) ખડે પગે ઉભું રહેવાની શક્તિ ધરાવનાર, હુશ્યાર રાખનાર, હુશ્યાર, બળવંતો, અનજુમનમાં સરદારી ભોગવનાર, પાણીની આબાદી કરનાર (તથા) મદદને માટે કીધેલી અરજને સંભાળનાર (છે), (તેને) (અમે પુજ્યે છીએ.) (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૬૧.)

તૃમ્ તા દઇંઘ્રહાવો નિપાહિ, યા હુઍર્‌તીમ યાતયેઇતિ, મિથ્રહે વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતોઇશ. તૃમ્ તા ફ્રસ્ચિન્દયેહિ, યા રાંક્ષયેઇતીશ દઇં-ઘ્રહાવો. આચ શ્વા જ્ઝ્બયાઇ અવંઘ્રહે. આચનો જમ્યાત્ અવિ અવખ્યાઇ ઉગ્રો, અઇવિથ્રૂરો યેસ્ન્યો વહ્મ્યો મિથ્રો રએવાઓ દઇંઘ્રહુપઇતિશ.

જે (દેશો) (તું) બહોળાં ક્ષેત્રવાળા મેહર યજદની સારી ભેટ લઇ જાય છે તે દેશોનું, (હે મેહર યજદ!) તું જતન કરે છે. (વળી) જે દુઃખ દેનારાં (અથવા પાપી) દેશો, તેમને તું તોડી નાખે છે. મદદને માટે, (હે મેહર યજદ) તને હું બોલાવું છું. જોરાવર, પ્રબળ, યજશ્નીને લાયક, આરાધનાને લાયક (તથા) તેજવાળો દેશપતિ મેહર યજદ અમારી કુમકને માટે આવે! (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૭૮.)

તૃમ્ મએથનહે પાત, નિપાત અહિ અદ્રુજાંમ; તૃમ્ વર્‌જાનહે પઇતિ, નિશ્-હર્‌ત અહિ અદ્રુજાંમ.

જુઠું ન બોલનારાઓના મુકામનું, (હે મેહર યજદ!) તું રક્ષણ કરનાર (તથા) જતન કરનાર છે; જુઠું ન બોલનારાઓના કારખાનાંનો (અએ મેહર યજદ!) તું સંભાળ રાખનાર છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૮૦.)

યિમ વીસ્પો વીસ્-પઇતિશ બાવ્ર ઉસ્તાનજસ્તો જ્ઝ્બયેઇતિ અવંઘ્રહે; યિમ ન્માનહે ન્માનો-પઇતિશ બાધ ઉસ્તાનજસ્તો જ્ઝ્બયેઇતિ અવંઘ્રહે; યિમ દ્વાચિન પિથે હચિમ્ન બાધ ઉસ્તાનજસ્તો જ્ઝ્બયેઇતિ

અવંઘ્નહે. યિમ દરેઁધુશચિત અષો-તકએષો, અપયતો હુવાઇશ દાતાઇશ, બાધ ઉસ્તાનજસ્તો જબયેઇતિ અવંઘ્નહે.

જે (મેહર યજદ)ને, મોહલ્લાનો ધણી (આજીજીથી) (આકાશ તરફ) હાથ ઉંચા કરીને મદદને માટે જરૂર બોલાવે છે. જે (મેહર યજદ)ને ઘરનો ઘરધણી (આજીજીથી) હાથ ઉંચા કરીને સહાયને અર્થે અવશ્ય બોલાવે છે. જે (મેહર યજદ)ને (લોકોને) બારણે ભટકનાર (તથા) ખોરાકને માટે રખડતો (માનવી) (વિનંતીથી), (આકાશ તરફ) હાથ ઉંચા કરીને, ટેકાને કાજે જરૂર બોલાવે છે. જે (મેહર યજદ)ને અષોઇના ધારા પ્રમાણે ચાલનાર (પણ) હાડમાર થયેલો સન્ત, પોતાના કાયદા પ્રમાણે, શરણાગતથી હાથ ઉંચા કરીને, મદદને માટે જરૂર પ્રાર્થના કરે છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૮૪.)

યા વરેંત અજ્નિ બાધ ઉસ્તાનજસ્તો જબયેઇતિ અવંઘ્નહે ગવદથીમ પઇતિશમરેંન્નિ; કધ-નો અર્પ ગવદથીમ અપયાત પસ્કાત વર્જેન્નો મિથ્રો યો વૉઉરુ-ગઑયઑઇતિશ; કધ-નો ફ્રઑઉર્વઅસયાઇતિ, અપહે પઇતિ પન્તાંમ, દ્રુજો વએસ્સન્ દ અર્જેન્નાંમ.

જે આડે માર્ગે ગયલી (ભુલી પડેલી) (ગાય)[1] (તે) (પોતાનાં) તબેલાને યાદ કરતી (પોતાની જગ્યાએ પાછી જવાની અભિલાષા રાખતી) (અતિ દીનતાથી) (પોતાના) આગલા પગ ઉંચા કરીને કુમકાર્થે (મેહર યજદ)ને ખચીત બોલાવે છે, કે (તે) બહોળાં ક્ષેત્રવાળો, બહાદુર મેહર યજદ સીધે માર્ગે લાવ્યા પછી, કયારે અમને (અમારાં) દેહલામાં પહોંચાડશે? (તથા) દ્રુજના આડે માર્ગનાં સ્થળમાંથી (ફેરવીને), અષોઇના રસ્તા તરફ કયારે અમને પાછા લઇ જશે? (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૮૬.)

ફ્રા-હે મજદાઑ હુવાપાઑ રતુશ્ચૅમ બરાત ગએથનાંમ; યોઇ-શ્વા વએનેન દામોહુ અહૂમ રતૂમચ ગએથનાંમ, યઑજદાતારૅમ આઑઘ્નહાંમ દામનાંમ વહિશ્તાંમ.

ખુબીવાળા અહુરમજદે (મેહર યજદ)ને દેશોની સરદારી અર્પણ કીધી. અમેષાસ્પંદોએ સૃષ્ટિમાંથી તને, (હે મેહર યજદ!) (આ) દુનિ-

૧. ગાય શબ્દનો ભેદી અર્થ પ્રાણી માત્ર થાય છે, તે આ ફકરાના છેવટનાં વાકય ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે.

ચાંના ધણી અથવા સરદાર તરીકે તથા આ સૃષ્ટિને સર્વોતમ સ્વચ્છતા આપનાર તરીકે જોયો. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૯૨.)

યિમ્ હર્તાર્મચ અઇવ્યાક્તાર્મચ ફ્રદથત અહુરો મઝ્દાઓ વીસ્પયાઓ ફ્રવોઇશ્ ગએથયાઓ; યો હર્તચ અઇવ્યાક્તચ વીસ્પયાઓ ફ્રવોઇશ્ ગએથયાઓ. યો અનવંઘ્નઉહુબ્દેમ્નો જએનંઘ્રહ નિપાઇતિ મઝ્દાઓ દામાંન; યો અનવંઘ્નઉહુબ્દેમ્નો જએનંઘ્રહ નિશ્હઉર્વઇતિ મઝ્દાઓ દામાંન્.

જે (મેહર યજદ)ને (દાદાર) અહુરમજદે સઘળી ફરતી દુન્યાનો રક્ષક તથા ચોકસી કરનાર ઠેરવ્યો. જે સકળ ફરતી જગતનો બચાવનાર તથા ચોકસી કરનાર (છે). જે (મેહર યજદ) ઉંઘાયા વિના જાગૃતપણે અહુરમજદથી પેદાયશોનું પાલન કરે છે; જે ઉંઘાયા વિના જાગૃતપણે અહુરમજદના માર્ગનો બચાવ કરે છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૦૩.)

યતચિત ઉષસ્તઇરે હિંદ્વો આગેઉર્વયેઇતે, યતચિત દઓષતઇરે નિઘ્રે, યતચિત સનકે રંઘ્રહાઓ.........જેમો.

તેમચિત મિથ્રો હંગ્રેફ્ષેમ્નો પઇરિ અપય બાજાુવે.

જે (કોલ પ્રમાણે ચાલનારા માણસ) પૂર્વ દિશાએ હિંદુસ્તાન સુધી (હોય), (અથવા તો) જે પશ્ચિમ દિશાએ 'નીનીવે' સુધી (હોય), (અથવા તો), જે રંઘ્રહ (તાઇગ્રીસ નદી)ના દક્ષિણ ભાગ તરફ (હોય), (અથવા તો) જે આ પૃથ્વીના છેડા તરફ (હોય), (તોપણ તેને મેહર યજદ) મદદ દે છે.

મેહર યજદ (પોતાના કોલ પ્રમાણે ચાલનારને) પકડીને તેની આસપાસ (પ્રેમથી) વળગી રહે છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૦૪-૧૦૫.)

આઇ મિથ્ર વૉઉરૂ-ગઓયઓઇતે, ન્માન્ય રત્વો વીસ્પ જન્તુમ દખ્યુમ જરથુશ્ત્રોતેમ.

ઘરનો રક્ષક, મોહલ્લાનો રક્ષક, કસબાનો રક્ષા કરનાર, દેશનો બચાવ કરનાર, (તથા) વડા ધર્મ ગુરૂની જતન કરનાર સરદાર, હે બહોળાં ક્ષેત્રવાળા, મેહર યજદ! (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૧૫.)

મિથ્રો વીસ્પે મઝ્દયસ્નનાંમ્ યાંમ્ અષઓનાંમ્ એરેધ્વાચ કેરેધ્વાચ.

મેહર યજદ સઘળા અષો માજદયસ્નોનો સહાયક તથા (તેમને માટે) કાર્ય કરનાર (છે). (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૨૦.)

તૅમંઘહાંઇ જઘાઉરૂમ્ અઘઓઁઇરૂઍમ.

(મેહેર યજદ) અંધકારમાં ચોકાશી રાખનાર (તથા) કોઇથી ન ઠગાએ એવો છે. (મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૪૧.)

ઉર્વથાંમચિત જબયેમિ, અવિ ઇમત વરો ઉઝ્દાતૅમ, અવિ આતરૅમચ બરૅસ્માચ અવિ પૅરેનાંમ વીઘ્નરયેઇન્તીમ. અવિ રઓઁઘ્ન્યાંમ વરંઘહૅમ, આજૂઇતીમચ ઉર્વરનાંમ.

.....અવિ ઇમત વરો ઉઝ્દાતૅમ, અવિ આતરૅમચ બરૅસ્માચ, અવિ પૅરેનાંમ વીઘ્નરયેઇન્તીમ, અવિ રઓઁઘ્ન્યાંમ વરંઘહૅમ, આજૂઇતીમચ ઉર્વરનાંમ. હથ વાત વૅરેથ્રાજનો, હથ દામોઇશ ઉપમનો, હથ કવએમ ખરૅનો, હથ સઓકે મઝ્દધાઇતે.

આ તૈયાર કીધેલી ભેટ તરફ, આતશ તથા બરસમ પ્રત્યે, પુષ્કળ દુધની (ભેટ) આગળ, રોગન સાથની ભેટ નજદીક (તથા) ઝાડોના રસ તરફ, (રશ્ને યજદની) મીત્રતાને હું મદદે બોલાવું છું.

(ઉપલી ભેટો તરફ) વિજયી પવન સાથે, દામિ ઉપમન (નામના ફરેશ્તા) સાથે, કયાની ખુરેહ સાથે (તથા) અહુરમજદના સરજેલા સઓક (નામના ફરેશ્તા) ભેગો (આવીને) તારી મદદે પહોંચશે.

(રશ્ને યશ્ત, ક૦ ૫-૬.)

યથ મે જસૅન્ અવંઘહે, યથ મે બરૅન્ ઉપસ્તાંમ, ઉગ્રાઓ અષઓનાંમ ફ્રવષયો.

(દાદાર અહુરમજદે જરથુશ્ત્રને કહ્યું) જેવી રીતે અષોના જોરાવર ફરોહરો મારી મદદે આવ્યાં, (તથા) જેવી રીતે (તેમણે) મને ટેકો આપ્યો. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૧.)

આઓઁઘહાંમ રય ખરૅનંઘહચ, વીધારએમ જરથુશ્ત્ર અર્ઝૅમ બરૅથ્રિષ્વ પુથ્રે પઇતિ-વૅરૅતે અપરઇરિથિન્તો આદાતાત વીવાતઓત.

(દાદાર અહુરમજદ કહે છે) તે (ફરોહરો)ના તેજ તથા પ્રતાપથી હું બચ્ચાંઓને માયો(નાં પેટ)માં વીધોતુ (નામના) દૈત્યના હુમલાથી બચેલાં (તથા) મરણ ન પામતાં ટકાવી રાખું છું. (ફ્રવર્દીન યશ્ત ક૦ ૧૧.)

યેઇધિ જી મે નોઇત દઇધીત ઉપસ્તાંમ ઉગ્રાઓ અષાઉનાંમ ફ્રવષયો, નોઇત મે ઇધ્ર અઓઁઘ્નાતૅમ પસ્વીર, યા સ્તો સરૅધનાંમ વહિશ્ત.

કારણકે જો અષો (લોકો)નાં બળવાન ફ્રેરોહરો મને કુમક ન હોત તો, મારાં પશુ તથા માણસો જે ઉત્તમ પ્રકારના છે, (તેઓ) અત્રે (આ દુન્યામાં) પ્રાણ ધારણ ન કરત. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૧૨.)

અષાઉનાંમ્ વંઘૂહીશ્ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઈદે. યાઓ...અનુ-વર્શતવસ્તેમાઓ ફ્રસ્ચિન્બનનાંમ્.

અષોનાં ભલાં, શૂરાં (તથા) દુન્યાનું કલ્યાણ કરનાર ફ્રેરોહરોને અમે ભજ્યે છીએ; જેઓ......ટેકો આપનારાંઓમાં સર્વથી વધુ દ્રઢ (છે). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૨૬.)

તાઓ મજ્દાઓ જબયત અવંઘ્રહે, અવંઘ્રહેચ આંનો વીદ્ધિવાર અપસ્ચ જેમસ્ચ ઉર્વરાઓસ્ચ.

અહુરમજ્દે તેમને (ફ્રેરોહરોને) તે આકાશની, પાણીની, જમીનની તથા વનસ્પતિની મદદને કાજે બોલાવ્યાં. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૨૮.)

અર્દ્રાઓ તખ્માઓ અઓજંઘૂઉહુતીશ અના-માથ્વાઓ ખ્રાઘ્ર-વઇતીશ આપરાઓ બએષજયાઓ.

(જે ફ્રેરોહરો) બક્ષેશ કરનારાં, મજબુત, બળવંત, વિચારી ન શકાએ એવાં, સુખાકારી દેનારાં, સંભાળ લેનારાં (તથા) આરોગ્યતા (તંનદરૂસ્તી) આપનારાં છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૩૨.)

યાઓ અવ-જબયતો અવંઘ્રહે વ્યાંસ્ચ વ્યાંનસ્ચ. અપતેએ જબ-યેઇતિ વ્યાંસ્, અપ-ગતેએ વ્યાંનો.

જેઓને પુઠે લાગનારો તથા ન્હાસી જનારો (બન્ને) સહાયને સારૂં બોલાવે છે. પુઠે લાગનારો (તે નહાસી જનારને) પકડવાને કાજે, (અને) નહાસી જનારો (તેની પુઠે લાગનારથી) બચી જવાને (ફ્રેરોહરોને મદદને માટે બોલાવે છે). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૩૫.)

શ્વાંયેમ્ પસ્કાત ફ્રવજેન્તે, અવંઘ્રહે નરાંમ્ અષઓનાંમ્, આંજંઘ્રહે દુજ્વર્શતાવરેજાંમ્.

ત્યાર પછી અષો માણસોની કુમકને માટે, (તથા) દુષ્ટ કાર્ય કરનારાઓના સંકટને[1] માટે (તેઓ) વેગથી જાય છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૩૯.)

૧. શીક્ષાને.

વી અન્તરે જાંમ અસ્મનૅમચ સતવએસો વીજસાઇતિ, તચત–આપો જવનો–સ્રુતો તચત્-આપો ઉક્ષ્યત–ઉર્વરો સ્રીરો બાન્વાઑ સ્ઑક્ષ્નૅમાઑ, થ્રાથ્રાઇ પસ્વાઑ વીરાઑ થ્રાથ્રાઇ અઇર્યનાંમ્ દખ્યુનાંમ્, થ્રાથ્રાઇ ગેઉશ પંચો–હીયાઑ, અવંઘ્રહે નરાંમ્ અષઑનાંમ્.

પશુ તથા માણસના પોષણને સારૂં, આર્યન દેશોના પોષણને કાજે, પાંચ જાતનાં જાનવરોનાં પોષણને સારૂં, (તથા) અષો માણસોને ટકાને માટે, પાણીને વહેતું કરનાર, મદદને માટે વિનંતીને સાંભળનાર, પાણીને સર્વત્ર પહોંચતું કરનાર, (તથા) ઝાડપાનોને વધારનાર, સોહામણો, પ્રકાશિત (તથા) ઝળકતો સતવએસ (નામનો તારો) જમીન તથા આકાશની મધ્યમાં આવી પહોંચે છે.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૪૪.)

આઅત યત આપો ઉજબર્ંતે સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, જ્રયંઘ્રહત હચ વૉઉરૂ-કષાત ખરૅનસ્ચ યત મજદધાતૅમ. આઅત ફ્રષ્સૅન્તિ ઉધ્રાઑ અષાઉનાંમ્ ફ્રવષયો, પઑઇરીશ પૉઉરૂ–સતાઑ, પઑઇરીશ પૉઉરૂ–હજંઘ્રાઑ, પઑઇરીશ પૉઉરૂ–અએવનો.

જ્યારે (ફ્રેોહરો) વોઉરૂકશ સમૂદ્રમાંથી પાણીઓને (તથા) અહુરમજદના પેદા કીધેલાં (આર્યન) ખોરેહને ઉપર લાવે છે ત્યારે,[1] હે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર! અષો (માનવો)નાં બલીન ફ્રેોહરો, (જે) પુષ્કળ (તથા) ઘણાં સેંકડો, પુષ્કળ (તથા) ઘણાં હજારો, પુષ્કળ (તથા) ઘણાં દશ હજારો, (તેઓ) આગળ જાય છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૬૫.)

આઅત યત બવઇતિ અવિ–સ્પશ્તો સાસ્ત દંઘ્રહેઉશ હમો–ક્ષથ્રો, અઉર્વથએઇબ્યો પરો ત્બિશ્યંબ્યો, તાઑ હસચિત ઉપ-જ્બયેઇતે ઉધ્રાઑ અષાઉનાંમ્ ફ્રવષયો.

તાઑ હે જસાઑન્તિ અવંઘ્રહે, યેજિ–ષે બવઇન્તિ અનાજર્ંતાઑ ક્ષ્નૂતાઑ અઇનિતાઑ, અત્બિશતાઑ ઉધ્રાઑ અષાઉનાંમ્ ફ્રવષયો. તાઑ દિમ્ અવ નિઝ્રાવયેન્તે, માંનયૅન્ અહે યથ ના મૅરૅઘો હુપરૅનો.

જ્યારે કોઇ દેશનો સ્વતંત્ર છત્રપતિ, દ્વેષ રાખનારા અરિઓથી અણધાર્યો ઘેરાઇ ગયેલો હોય છે, (ત્યારે) તે અષોનાં આ વિજયી ફ્રેોહરોને મદદે બોલાવે છે.

---

૧. સરખાવો સુરો અને અસુરોનું ભેગું મહાસાગરનું મથન અને તેમાંથી અમૃતનું ઉત્પન્ન થવું, જે પુરાણોમાં જાણીતું છે.

અષોનાં બળવાન ફરોહરો તેનાથી નારાજ ન થયેલાં (પણ) આનંદ પામેલાં હોય છે. તો, તેઓ તે (દેશપતિની) સહાયે જાય છે. (વળી) સારી પાંખવાળાં પક્ષિ (રૂપી) માણસની માફક (સહાયતા માટે), તેઓ તેની તરફ ઉડીને જાય છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૬૯-૭૦.)

ઉપ-તૂ-નો ઇધ યાઓ અષઓનાંમ્ મોષુ ઇસિન્તુ ફ્રવષયો, તાઓ નો જસૅન્તુ અવંઘ્રહે. તાઓ નો આંજહુચિત્ હતો થ્રાયેઇન્તે અઇવિ-દૅરૅશતાઇચ અવેબિશ; અઓઁશ્ન અહુર મઝ્દ; સઓષચ અષ્ય સૂર માંથ્રચ સ્પૅન્ત વીધ્રુદુષ.

અષોના જે ફરોહરો (તેઓ) અત્રે (આ જગતમાં) ઝટ હમારી ઉપર જરૂર પ્રીત રાખે! (તથા) તેઓ અમારી મદદે આવે! (વળી) તે (ફરોહરો) અમે જીવતાંઓને સંકટની વેળા (પોતાની) મજબુત મદદથી બચાવે! (વળી) (તે ફરોહરો) અહુરમજદની મારફતે, શૂરા અષો સરોષ યજદની મારફતે, વિદ્વાન માંથ્ર સ્પેન્તની મારફતે (અમને) સહાયક (બને)! (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૪૫-૧૪૬.)

યોઇ હૅન્તિ આઓઁઘ્રહાંમ દામનાંમ્, યત્ અહુરહે મઝ્દાઓ દાત-રસ્ચ મરૅક્તરસ્ચ થ્વરૅક્તરસ્ચ અઇવ્યાક્તરસ્ચ નિપાતરસ્ચ નિશહ-રૅતરસ્ચ.

જે (અમેષાસ્પંદો), (દાદાર) અહુરમજદની આ (સઘળી) વિશ્વના સ્રષ્ટા (તે સર્જનને) પવીત્ર કરનારા, (તેમના) ઘાટ ઘડનારા, (તેની) જતન કરનારા, (તેની) સંભાળ રાખનારા તથા (તેનું) રક્ષણ કરનાર (છે.) (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૧૮.)

તત્ અસ્તિ કવએમ્ ખ્વરૅનો થ્રાથ્રૅમ્ અઇર્યનાંમ્ દખ્યુનાંમ્ ગેઉ-શચ પંચો-હ્યાઇ, અવંઘ્રહે નરાંમ્ અષઓનાંમ્, દએનયાઓસ્ચ માઝ્દયસ્નોઇશ.

તે કયાની ખુરેહ ઇરાની (આર્યન) મુલકો (નાં લોકો)નો (તથા) પાંચ જાતના જાનવરોનો બચાવ છે; (વળી) (તે ખુરેહ) અષો માણ-સોની (તથા) માજદયસ્ની દીનની કુમકને માટે છે. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૬૯.)

અહુમ્ય જઓથ્રે બરૅસ્મનચ વોસ્પે અષહે રતવો આયેસે યેશ્તિ. યોઇ હૅન્તિ અષહે રતવો થ્રયસ્ચ થ્રિસાંસચ નઝ્દિશ્ત પઇરિશ-હાનનયો યોઇ હૅન્તિ અષહે યત્ વહિશ્તહે મઝ્દો-ફ્રસાસ્ત જરથુશત્રો ફ્રઓખ્ત.

આ જોર (તથા) બરસમથી, અષોઇના સર્વ સરદારો (અથવા હીંગામ) જેઓ હાવનગેહની આસપાસ સર્વથી નજદીકના અષોઇના ૩૩ રતુ છે, (તેમને) યજશ્નેમાં હું યાદ કરૂં છું; જે (રતુ) સર્વથી શ્રેષ્ટ અષોઇના છે, (તથા) (જેને વિષે) અહુરમજદે (અષો) જરથોશ્તને શીક્ષણ દીધું અને (મહર્ષિ) જરથુશ્ત્રે (પ્રજાઓમાં) જાહેર કીધું.

(હા ૨, ફ૦ ૧૦.)

યેંઘ્હે નૅમંઘ્હો ચિથ્રૅમ્ હુમતૅમ્ચા હૂખ્તૅમ્ચા હ્વર્શ્તૅમ્ચા તત્ ને નેમે નિપાત્ પઇરી દએવાઅત્ચા તમ્અષંઘ્હત્ મષ્યાઅત્ચા.

જે બંદગીનું મૂળ પવિત્ર વિચાર, પવિત્ર વાણી, તથા પવિત્ર વર્તન છે, તે ભક્તિ દૈત્યો તથા માણસોના નુકસાનથી અમને બચાવે.[1]

(હા ૫૮, ફ૦ ૧.)

ગએથાઑસ્ચા તન્વસ્ચા નિપાતયએચા નિશંઘ્હર્ૅતયએચા હરૅથ્રાઇચા અઇવ્યાખ્શત્રાઇચા નૅમંઘ્હો આ યથા નૅમૅ ક્ષમાવતો.

(અમારાં રવાનનાં) રક્ષણ કાજે, પાલનને માટે, બચાવને સારૂં તથા સંભાળને અર્થે, અમારૂં ધન દોલત તથા શરીર અર્પણ કર્યે છીએ, જેથી તમારે લાયકના માનથી હું તમને નમું. (હા ૫૮, ફ૦ ૩.)

વીસ્પએચ અએતે અષિશ્ હાૅગૅત્ આરમઇતિશ હાૅગૅત્. યજમદએચ નિપાતયએચ નિશંઘ્હર્ૅતયએચ હરૅથ્રાઇચા, અઇવ્યાક્ષ્ત્રાઇચા હવંઘ્હૅમ્ મે બુયત. ગાથાબ્યો સ્પૅન્તાબ્યો રતુક્ષથ્રાબ્યો અષ-ઑનિબ્યો નિજ઼્બયેમિ યજ઼્મદએચ નિપાતયએચ નિશંઘ્હર્ૅતયએચ હર્ૅથ્રાઇચા અઇવ્યાક્ષ્ત્રાઇચા હવંઘ્હૅમ્ મે બુયત માવોય હવાઇ ઉરૂને જ઼્બયેમિ યજમદએચ નિપાતયએચ નિશંઘ્હર્ૅતયએચ હર્ૅથ્રાઈચા અઇવ્યાક્ષ્ત્રાઇચા.

અષોઇનું અનુકરણ કરનારી (તથા) સુમતિની પુઠે ચાલનારી તે સકળ (સંસર્ગ)ને,[2] (અમારા) બચાવને માટે, સંભાળને માટે, રક્ષણને માટે તથા જતનને સારૂં અમે વખાણ્યે છીએ. (તે) મને જોર તરીકે થાય! પવિત્ર ગાથા (જે) સત્યતાના સરદાર (તથા) અષો (છે, તેમને) (મારા) બચાવને માટે, પાલનને માટે, રક્ષણને માટે તથા સંભાળને માટે હું યાદ કરૂં છું તથા તેમનું સ્તવન કરૂં છું. (તે) મને બળ

૧. માથ્રવાણીનું આતું બળ છે. ૨. પેદાયશને.

તરીકે થાય! મારે માટે, (મારા) પોતાના રવાનને સારૂં તથા બચાવને માટે, જતનને કાજે, રક્ષણને માટે તથા સંભાળાર્થે (ગાથાને) હું આદ કરૂં છું તથા વંદું છું. (હા ૭૧, ફ૦ ૧૧.)

અતચા તોઇ વએમ્ ખ્યામા યોઇ ઇમ્ ફ્રૅરૅમ્ કૅરૅનાઉન્ અહૂમ્,
મઝ્દાઓંસ્ચા અહુરાઓંઘ્હો આમૉયસ્ત્રા બરના અષાચા.

જેમણે આ દુન્યાંને રિદ્ધિસિદ્ધિવાળી કીધી, તેમના જેવા અમે અવશ્ય થઇયે; (અને અમારી એ ઇચ્છામાં) અહુરમજદનાં (હાથ હેઠળના) સરદારો અષોઇ વડે, સાથે મળનાર છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૦, ફ૦ ૯.)

અદા-જી અ્‌વા દ્રૂજો અવો બવઇતી સ્કૅન્દો સ્પયથ્રહ્યા,
અત્ અસિશ્તા યઓંજન્તે આ-હુષિતોઇશ વંઘ્હેઉશ મનંઘ્હો
મઝ્દાઓ અષખ્યાચા, યોઇ ઝઝૅન્તી વંઘ્હાઉ સ્રવહી.

જેઓ ભલી કીર્તીમાં જન્મેલા છે, (તેઓ) જ્યારે અહુરમજદના, બહેમનના તથા અષનાં સારાં ધામમાં ભેગા થાય છે ત્યારે, તાબડતોબ નાશ કરનાર દ્રુજનો[1] ટેકો ખરેખર છિન્નભિન્ન થાય છે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૦, ફ૦ ૧૦.)

યસ્તા દએવૅંગ્ અપરો મશ્યાંસ્ચા
તરે-માંસ્તા યોઇ ઇમ્ તરે-મન્યન્તા,
અન્યૅંગ્ અહ્માત યે હોઇ અરૅમ્ મન્યાતા
સઓશ્યન્તો દેંગ્ પતોઇશ સ્પૅન્તા દએના,
ઉર્વથો બ્રાતા પતા વા મઝ્દા અહુરા.

દૈત્યો (તથા) નીચ માણસો જેઓ પ્રાણીઓ અને માનવીઓને ધિક્કારે છે, તેમને જે કોઇ ધીકકારે (તથા) જે કોઇ તેને (તથા) ડહાપણવાળા સોશ્યન્તોને, (તે) સાહેબની પવિત્ર દીનની મારફતે માનની ચક્ષુએ જુવે, તે (નર) નો મીત્ર, મદદગાર અથવા પિતા અહુરમજદ (છે). તેવા (માણસ) થી (દૈત્યો તથા નીચ માણસો) તદન વેગળાજ (પ્રીરણના) (હોય છે.) (ગાથા ઉશતવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૧૧.)

કદા મઝ્દા યોઇ ઉક્ષાનો અસ્નાંમ્
અંઘ્હેઉશ દરૅથ્રાઇ ફ્રા અષહ્યા ફ્રારૅન્તે,
વૅરૅઝ્દાઇશ સૅંગ્હાઇશ સઓશ્યન્તાંમ્ ખ્રતવો.

1. જુડાઈના દૈત્ય.

અષોઇની જગતના કલ્યાણાર્થે, અએ અહુરમજદ! સોશ્યન્તોની ઉત્તમ બુધ્ધિ, કે જે (કયામતના[1]) દિનની પ્રકાશ આપનારી (તે), ખુબીવંતી આકાશવાણી સાથે[2] કયારે આવશે! (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૩.)

અત તોઇ અંઘ્રહેંન્ સઓશ્યન્તો દખ્યુનાંમ,
યોઇ ક્ષ્નૂમ્ વૉહૂ મનંઘ્રહા હચાઓન્તે
શ્યઓથનાઇશ અષા થ્વહ્યા મજ્દા સેંગ્હહ્યા,
તોઇ-જી દાતા હમએસ્તારો અએષેમ મહ્યા.

તે દેશોના સઓશ્યન્તો છે, જેઓ (પોતાના) શુદ્ધ ચિત્તથી, તથા, હે અહુરમજદ! તારા હુકમ (પ્રમાણે) નાં કાર્યોથી, ધર્મના જ્ઞાનને ખરેજ વળગી રેહેશે; કારણ કે તેઓ (સઓશ્યન્તો), દ્વેષભાવનાવાળાના મજબુત વિરોધી (સમાન) નિર્માણ થયેલા (છે.) (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૧૨.)

---

૧. પુનરૂજીવન, resurrection. ૨. Revelation.

ગુરૂ.

ચિથા મોઇ દાંમ અહૂબિશ્ રતૂમ્ ચીજ્દી.

બન્ને હસ્તિઓ માટે (હે અહુરમજદ!) (તું) મને જાહેર રીતે એ જ્ઞાની સરદાર બતાવ. (કેમના મજ્દા.)

હુક્ષથ અર્જૅમ ચિત્ યો જરથુશ્ત્રો ફ્રતૅમાં ન્માનનાંમચ, વીસાંમચ જન્તુનાંમચ દખ્યુનાંમચ, અંઘ્રહાઓ દએનયાઓ અનુમતયએચ, અનુખ્તયએચ, અનવર્શ્તયએચ, યા આહૂઇરિશ જરથુશ્ત્રીશ્.

આ દીન કે જે અહુરમજદી જરથુશ્તિ (છે), (તેના) મત પ્રમાણે તથા (તેના) વચન પ્રમાણે તથા (તેના) કાર્યો પ્રમાણે ઘરોના, મોહલ્લાઓના, કસ્બાઓના, તથા દેશોના સરદારોને હું જે જરથુશ્ત્ર (તે) માર્ગદર્શક બનીશ. (હોરાબામ.)

દાયાઓ મે, આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ, યા મે અંઘ્રહત્ અફ્રસાઅંઘ્રહાઓ નૂરૅમચ યવએચતાઇતે, વહિશ્તૅમ અહૂમ અષઓનાંમ્ રઓચંઘ્રહૅમ વીસ્પો-ખ્વાથ્રૅમ.

અહુરમજદના પુત્ર હે આતશ! (તે) ગુરૂ મને તું દે, કે જે મારે માટે હમણાં તથા સદાકાળ પર્યંત, અષો (લોકો)ની ચળકાટવાળી (તથા) સકળ આરામવાળી સર્વથી શ્રેષ્ઠ હસ્તિ (એટલે ગરોનેમાન અથવા અસરે રોશની) વિષે, શીખાડનાર બને! (આતશ નિયાયશ, ફ૦ ૬.)

જઓતારૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે, હાવનાનૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે; આતરૅવક્ષૅમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યજમઇદે; ફ્રબરૅતારૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે; આબૅરૅતૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે; આસ્નતારૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે; રથ્વિશ્કરૅમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે; સ્રઓષાવરૅજૅમ અષવનૅમ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે.

અષોઇના સરદાર અષો જોતીને અમે યાદ કર્યે છીએ; અષોઇના સરદાર અષો હાવનાનને અમે વખાણીએ છીએ; અષોઇના સરદાર અષો આતરવક્ષીને અમે વંદયે છીએ; અષોઇના સરદાર અષો ફ્રબરે-

તરની અમે સ્તુતી કર્યે છીએ; અષોઇના સરદાર અષો આબેરેતરને અમો નમસ્કાર કર્યે છીએ; અષોઇના સરદાર અષો આસ્નાતરનું અમે વંદન કર્યે છીએ; અષોઇના સરદાર અષો રથ્વિશકરને અમે વખાણ્યે છીએ; અષોઇના સરદાર અષો સ્રઓશાવરેજનો[1] અમે નમન કર્યે છીએ.

(ઉજીરન ગેહ, ફ૦ ૫.)

અઇવિસ્રૂથ્રેમાઇ અઇબિગયાઇ અષઓને અષહે રથ્વે......ફ્રાદત્-વીસ્પાંમ્-હુજ્યાઇતેએ જરથુશ્ત્રોતેમાઇચ અષઓને અષહે રથ્વે...... ક્ષ્નઓથ......યથા અહૂ વઇર્યો જઓતા ફ્રા મે મ્રૂતે.

જીવનનું રક્ષણ કરનાર અષો (અને) ખાલેસીના વખત અઇવિસ્રૂથ્રેમ જે વખતે સર્વ જીવજંતુઓને આરામ આપવાનું તથા વડા ધર્મગુરૂના અધિકારને લગતું (કાર્ય ચાલે છે, તે) અવસરમાં, (અહુરમજદને) ખુશી કરવાને માટે, જોતી મારી આગળ યથા અહૂ વઇર્યોના મન્ત્રોની ખુબીઓ સમજાવે. (અઈવિસ્રૂથ્રેમ ગેહ, ફ૦ ૧-૨.)

જરથુશ્ત્રોતેમેમચ અષવનેમ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે.

અષોઇના સરદાર અષો દસ્તુરાન દસ્તુરની અમે માનપૂર્વક યાદ કર્યે છીએ. (અઇવિસ્રૂથ્રેમ ગેહ, ફ૦ ૬.)

નરેમચ અષવનેમ્ યજમઇદે; ફ્રાયો હુમતેમ્, ફ્રાયો હૂખ્તેમ્ ફ્રાયો હ્વર્શ્તેમ્ વિસ્તો-ફ્રઓરેઇતીમ્ એવિસ્તો-કયધેમ્, યેંઘ્રહે શ્યઓથનાઇશ ગએથાઓ અષ ફ્રાદેન્તે, જરથુશ્ત્રોતેમહે રથ્વો યસ્નાઇચ વહ્માઇચ જરથુશ્ત્રોતેમેમચ અષવનેમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે.

અષો નર (જે) વધુ પવીત્ર મનનો (મનશ્નીવાળો), વધારે પવીત્ર વાણીવાળો (ગવશ્નીવાળો), વધુ પવીત્ર કર્મ કરનારો (કુનશ્નીવાળો), ધર્મ સમજનારો (અથવા દીન ઉપર શ્રદ્ધા રાખનાર) (તથા) પાપ ન જાણનારો (તેને) અમે વખાણીએ છીએ; જેનાં કાર્યોથી સર્વથી વડા ધર્મગુરૂની આરાધના કરવાને માટે (તથા) (તેની) ખુબીઓ ગાવાને માટે, જગત અષોઇથી આબાદ થાય છે. અષોઇના સરદાર અશોદસ્તુરાંન દસ્તુરને અમે વખાણીએ છીએ. (અઇવિસ્રૂથ્રેમ ગેહ, ફ૦ ૯.)

---

૧. ધર્મગુરૂઓ જરથોશ્તિ દએનમાં, પ્રાચીન કાળમાં આ ૭ પ્રકારમાં વહેંચાયલા હતા.

નિપાયોઇશ્ અષીમ્ ઉર્વથૅમ્ યવએતાઇતે જરથુશ્ત્ર, અઉર્વથાત્ પરો દુશ્મઇન્યઑત્. મા તૅમ્ ઉર્વથૅમ્ ફ્રાયવયોઇશ્ સ્નથાઇ, મા દુઝ્-ઍરૅતેએ જ્યાનાંમ્ અપયતેએ; મા યસોઇશ્ અઑામ્ નરૅમ્ દાઇતીમ્, યો ના મજિશ્તૅમ્ યસ્નૅમ્ યજાઇતે કસિશ્તૅમ્ યસ્નાત્ ફ્રાયતાત્ અહ્મ યાં અમૅષે સ્પૅન્તે.

(અહુરમજદ પેગમબર અષો જરથુશ્ત્રને કહે છે):—હે જરથુશ્ત્ર! (તારી સાથે) મીત્રતા ધરાવનાર માણસને દુષ્ટ વિચારવાળા શત્રુથી તારે નિત્ય રક્ષણ દેવું જોઇએ; તે મીત્રને (અહીંના) ફટકામાં ઝાઝો કાળ રહેવા દઇશ મા; નુકસાન પહોંચવાને માટે (તું તેને આધિન કરીશ) મા. અમે જે અમેષાસ્પંદો (તેઓને) જે માણસ નિર્મિત ઇજશ્નેમાથી સર્વથી નાહની (અથવા) સર્વથી મોટી ઇજશ્ને ઇજે (એટલે ઇજશ્ને કરે), તે ધાર્મિક માણસને (હે જરથુશ્ત્ર) તું દુ:ખમાં લાવીશ મા.[1]

(હોરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૨૪.)

ઇમા આત્ ઉખ્ધા વચાઑ, અહુરા મજ્દા, અષૅમ્ મનયા વહેહ્યા ફ્રવઑચામા, થ્વાંમ્ અત્ અએષાંમ્ પઇત્યાસ્તારૅમચા ફ્રદક્તારૅમચા દદેમઇદે.

હે અહુરમજદ! અષોઇને લક્ષમાં (રાખીને), અધિક સારી રીતે આ મખ્યાત મન્ત્રો અમે જાહેર કર્યે છીએ, તે (મન્ત્રો)નો સાંભળનાર તથા શીખાડનાર તરીકે તને અમો મુકરર કર્યે છીએ.

(મ્હોટી હફ્તન યશ્ત, ક૦ ૧ ફ૦ ૯.)

દાઇદી અત્ નેરાંશ્ મજ્દા અહુરા, અષાઉનો અષ-ચિનંઘ્હો, અઇઘ્યૂશ્ વાસ્ત્રયૅંગ્ દરૅગાઇ ઇજાઇ ઐજ્વઇતે હુખ્મઇને, અહ્માઇબ્યાચા અહ્મા રફ્નંઘ્હો.

લાંબો વખત સુધી નીભે એવી સંપત્તિને કાજે (તથા) મજબુત મિત્રાચારીને સારૂં, અએ અહુરમજદ! અષોઇની ઇચ્છા રાખનારા, ચાલાક તથા મહેનતુ અષો માણસો અમને તથા અમને ખુશી કરનારાઓને તુ આપ.[2]

(મ્હોટી હફ્તન યશ્ત, ક૦ ૬, ફ૦ ૩.)

---

૧. પાક અહુરમઝદ સાહેબે મહાગુરૂ જરથુશ્ત્ર સાહેબને ભકતજનની નિત્ય જતન ફરમાવી છે. તે ગેતીના યઝદ સાહેબ, ગેતીની હસ્તી હશે ત્યાં સુધી હયાત હોઇને, તે હુકમ માથે ચઢાવશે, એમાં શું સંદેહ છે? ૨. આનો અર્થ ગુરૂને બદલે કદાપી કુટુંબ, મીત્ર અને હાથ નીચેના હુશ્યાર સંબંધીઓનો પણ હોય.

ત્રિશ્ત્રીમ્ સ્તારૅમ્ રએવન્તૅમ્ ખરૅનંઘ્રઉહન્તૅમ્ યજમઇદે; યિમ રતૂમ્ પઇતિ-દએમચ વીસ્પએષાંમ્ સ્તારાંમ્, ફ્રદથત્ અહુરો મજ્દાઓ, યથ નરાંમ્ જરથુશ્ત્રૅમ્.

ચળકાટવાળા (તથા) ખોરેહવાળા તેશ્તર તારાને અમે યાદ કર્યે છીએ. જેમ અહુરમજદે (પેગમબર) જરથુશ્ત્રને માણસોનો (સરદાર તથા તેમની) (ઉપર રક્ષા કરનાર) ઠેરવ્યો, તેમ તેશ્તરને સર્વ તારાઓનો સરદાર તથા રક્ષક તરીકે મુકરર કીધો. (તીર યશ્ત, ફ૦ ૪૪.)

યો દએનો-દિસો દએનયાઓ, અહ્માઇ દએનાંમ્ દએસયાત્ અહુરો મજ્દાઓ અષવ.

જે (સરોશ યજદ) દીનનો દીન શીખાડનાર (છે), (તથા) તેને અષો અહુરમજદે દીન શીખાડી. (સરોશ યશ્ત હાદોખ્ત, કરદો ૩, ફ૦ ૧૪.)

યો પઓઇર્યો ગાથાઓ ફ્રસ્રાવયત્, યાઓ પન્ચ સ્પિતામહે અષઓનો જરથુશ્ત્રહે, અફ્સમનિવાંન્, વચસ્તશ્તિવત્, મત્-આજ઼ઇન્તીશ, મત્-પઇતિ-ફ્રસાઓ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્ યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઓથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ.

જેણે (સરોશ યજદે) અમેષાસ્પંદોની આરાધનાને માટે, (તથા) તેમની ખુબીઓ ગાવાને માટે (તથા) (તેઓને) ખુશી કરવાને સારૂં, તથા (તેઓની) વખાણ કરવાને કાજે, પ્રથમ અષો સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર (સાહેબ)ના જે પાંચ ગાથા (તેઓને) કડીઓ, ફકરાઓ, તથા (તેઓની) ટીકા સાથે તથા પ્રશ્નોત્તર[1] સાથે ગાયા.

(સરોશ વડી કરદો ૩, ફ૦ ૭.)

યો દએનો-દિસો દએનયાઓ વસો-ક્ષથ્રો ફ્રચરાઇતિ, અવિ યાંમ્ અસ્તવઇતીમ્ ગએથાંમ્.

જે (સરોશ યજદ) દીનનો દીન શીખાડનાર (એટલે દસ્તુર) તરીકે પોતાની મરજી પ્રમાણે હકુમત ચલાવતો જડ જગત ઉપર (સ્વતંત્રપણે) ફરતો ફરે છે. (સરોશ વડી કરદો ૧૦ ફ૦ ૨૪.)

અર્જૅમ્ અહ્મિ જરથુશ્ત્ર હઓમો અષવ દૂરઓષો; આમાંમ્ યાસંઘ્રઉહ સ્પિતમ, ફ્રા માંમ્ હુન્વંઘ્રઉહ ખરૅતેએ; અવિ માંમ્ સ્તઓઇને સ્તૂઇધિ, યથ મા અપરચિત્ સઓશ્યન્તો સ્તવાંન્.

---

1. સવાલ, જવાબ.

હે જરથુશ્ત્ર! હું અષો (તથા) દર્દને પાછળ નાખનાર હોમ છું. મને શોધ (મારી ઇચ્છા કરતો રેહ) તથા, અએ સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! પીવાને માટે મને નીચવ,[1] (તથા) જેમ બીજા (દુનિયાંને) લાભ કરનારાઓએ મને વખાણ્યો હોય, (તેમ) કીર્તીના ગાયનોથી મને તું વખાણ. (મોટી હોમ યશ્ત કરદે ૧, ફ૦ ૨.)

ફ્રા તે વીસાઇ ઉર્વથો સ્તઑત, ઉર્વથૅમ્ સ્તઑતાર્ૅમ્ વંઘ્રહંઘ્રહૅમ્ દધો અઑખ્ત અહુરો મજ્દાઑ, યથ અર્ષૅમ્ યત્ વહિશ્તૅમ્.

(અએ હોમ!) તારો સ્નેહી (અથવા અર્પણ થયેલો) સ્તુતિ ગાનાર હું થઈશ, (કારણકે) અહુરમજદે સ્નેહી સ્તુતિ કરનારને અષ વહિશ્તના કરતાં અધિક ભલી પેદાયશ ગણી છે. (મોટી હોમ યશ્ત કરદો ૨, ફ૦ ૯.)

નૅમો હુઑમાઇ યત્ કૅરૅનઓઇતિ દ્રિઘઑશ્ હુવત્-મસો મનો, યથ રએવસ્તેમહેચિત્; નૅમો હુઓમાઇ, યત્ કૅરૅનઓઇતિ દ્રિઘઑશ્ હુવત્-મસો મનો, યત્ ઉસ્નાંમ અએઇતિ વએધ્ય.

હોમને નમન (હોજો)! કે જે દરવીશ (સન્યાસી)નાં મનને તવંગર (માણસ)નાં જેટલું મોટું કરે છે. હોમને નમસ્કાર (હોજો)! કે જે દરવીશનાં મનને એટલું ઉચ બનાવે છે, કે (તે) વિદ્યાને લીધે ઉચ જાય છે (એટલે ઉચ વિચાર કરે છે). (મોટી હોમ યશ્ત કરદો ૨, ફ૦ ૧૩.)

હુઑમૅમ્ જાઈરીમ બૅરૅજન્તૅમ યજ્મઇદે; હુઑમૅમ ફ્રાષ્મીમ ફ્રાદત્-ગએથૅમ યજમઇદે; હુઑમૅમ્ દૂરઓષૅમ્ યજમઇદે; વીસ્પે હુઑમ યજમઇદે; જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે ઇધ અષઑનો અષીમચ ફ્રવષીમચ યજમઇદે.

લીલા (તથા) ઉચ પદવીના હોમને અમે વખાણીએ છીએ. આબાદી કરનાર (તથા) જગતની વૃદ્ધિ કરનાર હોમને અમે વંદયે છીએ. બધા હોમોને (એટલે ભિન્ન ભિન્ન હોમોને) અમે વખાણીએ છીએ. સ્પીતમાન અષો જરથુશ્ત્રની અષોઇને (તથા) તેનાં ફ્રોહરને આ સ્થળે અમે માન સહિત યાદ કર્યે છીએ.

(મોટી હોમ યશ્ત. કરદો ૨, ફ૦ ૨૧)

---

૧. હોમ ગુરૂ આ અલંકારીક શબ્દોમાં, પ્રશ્ન કરી જે જે જાણવું હોય તે મથી, મથીને પુછવા અને ગ્રહણ કરી લેવાને ઉપદેશ કરે છે.

આઇ મિથ્ર વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતે, ન્માન્ય રત્વો વીસ્ય જન્તુમ દખ્યુમ જરથુશ્ત્રોતેમ.

ઘરની રક્ષા કરનારા, મોહલ્લાની રક્ષા કરનારા, કસબાની રખેવાલી કરનારા, દેશનું રક્ષણ કરનારા (તથા) વડા ધર્મગુરૂની રક્ષા કરનારા હે બહોળાં ક્ષત્રવાળા મેહર યજદ! (મેહર યશ્ત, ક૦ ૧૧૫.)

મિથ્રૅમ્ યજએષ રિપતમ, ફ્રસ્રૂવિષ અએથ્રપ્યનાંમ્.

અએ સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર!) મેહર યજદને તારે ઇજવો જોઇએ, (તથા ભજવાને માટે) (તારા) શીષ્યોને તારે જાહેર રીતે કેહવું જોઇએ. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૧૧૯.)

આસ્નાઑ યજમઇદે મનાઑ યજમઇદે, દએનાઑ યજમઇદે, સઑષ્યન્તાંમ્ યજમઇદે, ઉરૂનો યજમઇદે.

સઓષ્યન્તોની જાતી અક્કલ (ભિત્તરની બુદ્ધિ)ને (તેમની) વિચાર શક્તિ (તેમના) દીનના હુકમોની (તથા તેમનાં) રવાંનોની સાથ અમે એકતાન થઇએ છીએ. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૭૪)

અહુ રતુશ્ચ ગએથનાંમ્.

(જે) પેગમબર જરથુશ્ત્ર (સર્વ) મુલકોનો અહુ તથા રતુ[1] (હતો). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૯૧.)

યિમ ઇસૅન્ અમૅષાઑ સ્પૅન્ત વીસ્પે હુવરૅહજઑષ, ફ્રઑરૅત્-ફ્રક્ષ્નિ અવિ મનો જરજ્દાતોઇત્ અંઘ્રહુયત્ હુચ, અહૂમ રતૂમચ ગએથનાંમ્, સ્તઑતારૅમ્ અષહે યત્ મજિશ્તહેચ વહિશ્તહેચ સ્રએશ્તહેચ, પઇત-ફ્રક્તારૅમચ દએનયાઑ યત્ હઇતિનાંમ્ વહિશ્તયાઑ.

જેને (પેગમબર જરથુશ્ત્રને) ખોરશેદ યજદની સાથે સમાન મરજી રાખનારા (એક દીલથી સહકાર કરનારા), સઘળા અમેષાસ્પંદોએ, અર્પણ કીધેલાં જીગરની સંપૂર્ણ શ્રદ્ધાથી, (સર્વ) મુલકોના અહુ તથા રતુ તરીકે સર્વથી ઉચ દરજ્જેની સર્વોત્તમ તથા શ્રેષ્ઠ અષોઇની સ્તુતિ કરનાર તરીકે, (તથા) હાલ (ની સર્વ દીનો)માંની (જે) સર્વોત્તમ દીન, (તે)નો ઉપદેષ દેનાર લેખે પસંદ કીધો. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૯૨.)

---

૧. દીન અને દુન્યાનો સરદાર.

યો ફ્રએશ્તૅમ્ ઉસધનાંમ્ ગાથ્રો-રયન્તાંમ્ અષૅમઑધનાંમ્ અનષ-ઑનાંમ્ અનહુનાંમ્ અરતુનાંમ્ સિમનાંમ્ અવસ્ચસ્તો-ફ્રવષિનાંમ્ અવ-જધ્નત્, પઇતિશ્તાતેએ અષવ-કૅરેશ્તહે ત્બએષંઘ્રહે.

જે (માંથ્રવાક) અશો માણસની (વિરૂદ્ધમાં) ઉત્પન્ન થયેલી ખરાબીની સામે થવાને માટે, ઘણા બુરા ગાથાનાં ગાયનને અપવિત્ર કરનારા, અપવીત્ર, ધણી વગરના, ધર્મગુરૂ વગરના, ભયંકર, તોડી નાખવા લાયક ફ્રેશહરવાળા (એ સર્વ લક્ષણોવાળા) આશ્મોગોને, ઘણોજ મારતો હતો. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૦૫.)

ઉક્ષ્યત્-ઍરૅતહે અષઑનો ફ્રવષીમ્ યજમઇદે; ઉક્ષ્યત્-નૅમંઘ્રહે અષઑનો ફ્રવષીમ્ યજમઇદે; અસ્તવત્-ઍરૅતહે અષઑનો ફ્રવષીમ્ યજમઇદે.

અષો હોશેદરબામીનાં ફ્રેશહરને અમે માનથી યાદ કર્યે છીએ; અષો હોશેદરમાંહના ફ્રેશહરને અમે યાદ કર્યે છીએ; અષો સોશ્યોશના ફ્રેશહરને અમે યાદ કર્યે છીએ. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૨૮.)

પઇતિશ્તાતેએ બિજઁ્ગ્રો-ચિથ્રયાઓ દ્રુજો, પઇતિશ્તાતેએ અષવ કરૅશ્તહે ત્બએષંઘ્રહે.

દ્રુજના સ્વભાવના દુષ્ટ માણસોની સામે થવાને માટે (એટલે દેવ્ય દરૂજ તથા બુરા માણસોની ખરાબીને દાબી દેવાને સારૂં) (તે ભવિષ્યના પેગમબર સોશ્યોસ ગુજરેલાંઓને આ દુન્યામાં ફરીને સજીવન કરશે.) (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૨૯.)

યથન કહ્માઇચિત્ હાતાંમ્, અષાત્ હચ યત્ વહિશ્તાત્.

જે પ્રમાણે સર્વોત્તમ અષોઇને લીધે હયાત માણસોમાં કોઇને માટે (પણ) (હોય) (તેમ), (અષો) જરથુશ્ત્ર (સાહેબ) વહાલા, ભક્તિને લાયક તથા માનને લાયક આપણને જણાયલા છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫૨.)

આઇનિવ નાંમ અહ્મિ.

માર્ગ દેખાડનાર નામવાળો હું છું. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૪૬.)

યાંમ્ યજત આથ્રવ દૂરએ-ફ્રકાતો મરૅધ્રૅમ્ દઇસ્ૅમ્નો દએનયાઇ, અમૅમ્ દઇસ્ૅમ્નો તનુયે.

જેણીને (દીન યજદના હમકાર ચિસ્તને) દૂર(નાં દેશો) સુધી, પ્રેમ પામેલા ધર્મગુરૂએ (જરથુશ્તિ) દીન (ફેલાવવા)ને માટે (જોઇતી) સારી સ્મરણ શક્તિ માંગતાં, (તથા) પોતાનાં તનને માટે શૌર્ય માંગતાં આરાધી. (દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૭.)

યા વીસ્પનાંમ્ સઑશ્યન્તાંમ્ ક્રષ ખ્રથ્વ ક્રથંજયેઇતિ.

(જે અશીશવંઘ) (સદગુણી માણસને) સર્વ શોશ્યન્તોની પ્રતાપી અક્કલથી મજબૂત કરે છે. (અશીશવંઘ યશ્ત ફ૦ ૨.)

યત્ અસ્તિ મઇન્યવનાંમ્ યજતનાંમ્ ગએઇથ્યનાંમ્ચ જાતનાંમ્ચ અજાતનાંમ્ચ ફ્રષો-ચરેથ્રાંમ્ સઑશ્યનતાંમ્ચ.

જે (ખોરેહ) મીનો તથા ગેતીના યજદોનું, જન્મ પામેલા તથા હવે પછી જન્મ પામનારા (જગતને) આગળ વધારનારા (દુન્યાંની આબાદી કરનારા) સોશ્યન્તોનું છે. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૨૨.)

અથઉરૂનો હો રાતનાંમ્ પૅઉરૂ-ક્ષ્નૂતૅમ્ ઇધાઑઘ્રહુએત, અથઉરૂનો હો રાતનાંમ્.

તે માનવી આથ્રવનની આશીષો (મેળવે), (એટલે) દીનના જ્ઞાનની રોશની (પ્રાપ્ત કરે). તે નર આથ્રવનની આશીષો (મેળવે), પુરતું ધર્મજ્ઞાન (સંપાદન કરે). (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૫૩.)

યત્ ઉપંઘ્રહુચત્ સઑશ્યન્તાંમ્ વરેથ્રાજનૅમ્, ઉત અન્યાઑસ્ચિત્ હખયો.

જે (દૈવિક ખોરેહ) વિજયી સોશ્યોસ (નામના હવે પછી પેદા થનાર પેગમબર) તથા બીજા મીત્રો સાથે જોડાશે. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૮૯.)

યત્ કૅરેનવાત્ ફ્રૅષમ્ અહૂમ્ અજરેષૅન્તૅમ્ અમરેષૅન્તૅમ્ અફ્રિથ્યન્તૅમ્ અપુયન્તૅમ્ યવએજિમ્ યવએસુમ્ વસોક્ષથ્રૅમ્.

જ્યારે (તે સોશ્યોસ) (સકળ) જગતને તાજી, જુની ન થતી, નાશ ન પામતી, ખરાબ થઇ ન જતી, વાસ ન મારતી, નિત્ય સજીવન, શાશ્વત[1] આબાદ થતી, પોતાની મરજી મુજબ સ્વતંત્રતા ભોગવતી કરશે. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૮૯.)

---

૧. હંમેશા સુધી.

હુઓમો ખાષાર્ંમ્ જવઈતિ ઉત બુયાઓ અફ્રજઇન્તિશ ઉત દૅઉશ્–સ્રવાઓ હચિમ્નો યો માંમ્ અઇવિશ્ હુર્તમ્ દારયેહિ યથ તાયૂમ પેષોસાર્ંમ્ નવ અહ્મિ પેષો–સારો અર્જમ્ યો હુઓમો અષવ દૂરઓષો.

હોમ તેના પીનારને શ્રાપ દે છે. પાપીઓનો વડો (જે) ચોર (તેની) માફક મને કુટીને તૈયાર કરવાથી તુ પાછો રાખે છે, એટલા માટે (તુ) સન્તાન વિનાનો તથા બદનામીવાળો થજે. હું જે દર્દને પાછળ રાખનાર, અષો હોમ તે પાપીઓનો સરદાર નથી. (યશ્ન હા. ૧૧, ફ૦ ૩.)

મઝ્દિશ્તાઇશ્ વએધ્યાઇશ્ દએનયાઓ માઝ્દયસ્નોઇશ્ અથઉરૂનો રતૂમ્ આમરૂયે ચષ્ઓનાંસ્ચા અએષાંમ્ચીત્.

માજદયસ્ની દીનનાં સર્વથી ચઢતે દરજ્જેનાં વિજ્ઞાનને તથા તે વિજ્ઞાન શીખાડનારાઓને (તથા) આથ્રવનના સરદારને હું યાદ કરૂં છું. (હા. ૧૩, ફ૦ ૩.)

યેંઘ્હે મે અષાત્ હચા વહિશ્તર્ંમ્ યેસ્ને પઇતી વએદા મઝ્દાઓ, અહુરો યોઇ આઓંઘ્હર્ંચા હેંન્તિચા તાં યજાઇ ખાઇશ્ નામેનીશ્ પઇરિચા જસાઇ વન્તા વાંહૂ ક્ષથ્રઁમ્ વઇરીમ્ બાગ્ંમ્ અઇબી–બઇરીશ્ત્ંમ્.

જેઓ થઇ ગયાં તથા હસ્તિમાં છે તેમનામાંનાં અષોઇથી યજશ્ને કરવામાં સર્વથી શ્રેષ્ઠ (છે) (તથા જેમને) અહુરમજદ જાણે છે, તેવાં (નર, નારી)ને તેમના પોતાના નામથી ઇજું તથા મીત્રતાથી હું પામું. સારી સ્વતંત્ર બાદશાહી (એ) ઘણીજ મદદ આપનારી પુંજી (છે). (હા. ૬૯, ફ૦ ૩.)

તા નો દાત તા અઁરજ્વાન ફ્રવઓચામ ફ્રચ વઓચામ યા અહુરહે મઝ્દાઓ યા વંઘ્હેઉશ્ મનંઘ્હો યા અષહે વહિશ્તહે યા ક્ષથ્રહે વઇર્યેહે યા સ્પેન્તયાઓ આર્મતોઇશ્ યા હઉર્વતાઓ અમેરેતાતાઓ યા ગેઉશ્ તષ્ને ગેઉશ્ ઉરૂને યા આથ્રે અહુરહે મઝ્દાઓ.

યા સ્રઓષહે અષ્યેહે યા રશ્નઓશ્ રજ઼િશ્તહે યા મિથ્રહે વાંઉરૂ–ગઓયઓઇતોઇશ્ યા વાતહે અષઓનો યા દએનયાઓ વંઘ્હુયાઓ માઝ્દયસ્નોઇશ્ યા દહ્મયાઓ વંઘ્હુયાઓ આફ્રિતોઇશ્ યા દહ્મયાઓ વંઘ્હુયાઓ અનાઢુખ્તોઇશ્ યા દહ્મયાઓ વંઘ્હુ-

યાગ્રૉ અનવઉરૂખ્તોઇશ. યથ ઇઝા વાચિમ્ નાષીમ યથ વા સગ્રૉખ્યન્તો દખ્યુનાંમ્ સુયમન વાચિમ્ બરૅન્તુ બુયમ સગ્રૉગ્યેન્તો બુયમ વૅરૅથ્રાજનો બુયમ અહુરહે મઝ્દાગ્રૉ ફ્રય વાઝિશ્તા અસતયો યોઇ નરો અષવનો હુમતાઇશ્ મઇનિગ્ન હૂખ્તાઇશ્ મશ્વતો હ્વર્શતાઇશ્ વૅરૅઝ્યન્તો.

(હે અહુરમજદ તથા અમેષાસપંદો) અમે જાહેર કર્યે છીએ તથા હું (ભક્ત પણ) જાહેર કરૂં છું કે તે સત્યતા અમને તમે આપો.

અહુરમજદની, બહમનની, અરદીબેહસ્તની, શહરેવરની, અસપંદાર્મદની, ખોરદાદની તથા અમરદાદના, જગતના ઘડનારની, જગતના જવાહીરની (તથા) અહુરમજદના આતશની—(એ સર્વેની) જે (સત્યતા તે અમને દો).

અષો સરોષ (યજદ)ની, સર્વથી સત્યવાદી રશ્ને (યજદ)ની, બહોલાં ક્ષેત્રવાળા મહેર (યજદ)ની, અષો ગોવાદ (યજદ)ની ભલી માજ્દીયસ્ની દીનની, પવીત્ર તથા ભલી આશીષની, પવીત્ર તથા ભલાં પ્રમાણીકપણાંની, પવીત્ર તથા ભલાં નિર્દોષપણાની (એ સર્વની સત્યતા અમને અર્પો).

જેથી દેશોના કલ્યાણકારો જેવા (દીનના) મન્ત્રને પુરતી રીતે અમે પહોંચી શકયે, (તથા) (દીનના) મન્ત્રોનો લાભ મેળવીને, (તેનો) પ્રચાર કરનારા અમે થઇએ, તથા જયકારી, (જગતનું) કલ્યાણકાર અમે થઇએ, (અને એ પ્રમાણે કીધાથી) પવીત્ર વિચાર વિચારનારા, ભલી વાણી ઉચરનારા, તથા પવીત્ર કાર્ય કરનારા અષો માણસની પેઠે, અહુરમજદના પ્યારા તથા સર્વથી ચાલાક દૂતો અમે થઇયે.

(હા ૭૦, ફ૦ ૨-૩-૪.)

નિવએધયેમિ હનકારયેમિ આહુરોઇશ્ ફ્રશ્નહે આહુરોઇશ્ તકએષહે આહુરોઇશ્ દખ્યુમહે આહુરોઇશ જરથુશ્ત્રોતૅમહે અષઑનો અષહે રથ્વો.

અહુરમજદી (દીનને લગતા) સવાલો કરનાર, અહુરમજદી રૂઢીઓ દેખાડનાર, અહુરમજદી પાદશાહ (અથવા દેશના માલેક), અહુરમજદી દસ્તુરાંન દસ્તુર, (જે) અષોઇનો સરદાર, (તેને) હું આમંત્રણ કરૂં છું તથા સભામાં સત્કાર કરૂં છું. (વી૦ ક૦ ૧, ફ૦ ૯.)

યએષાંમ્ નો અહુરો મઝ્દાઓ અષાત્ હચા વંઘ્હો વએધ અએષાંમ્ જરથુશ્ત્રો અંઘ્હુશ્ચ રતુશ્ચ.

અમારામાંના જેઓને અષો અહુરમજદ યજશ્ને કરવામાં અધિક સારા જાણે છે, તેમનો (પયેગમબર) જરથુશ્ત્ર માલીક તથા મુખી છે. (વી૦ ક૦ ૧૬, ફ૦ ૩.)

અય આઇબિગર અય અઇબિજરૅત યા અમેષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્ સઑષ્યન્તાંમ્ચ અષઑનાંમ્ ગવે અધાઇશ્ તાઇશ્ શ્યઑથ્નાઇશ્ યાઇશ્ વહિશ્તાઇશ્ ફ્રએષ્યામહિ.

અમેષાસ્પંદોની તથા અષો સોષ્યંતોની આ સ્તુતી કરવાથી (તથા) આ કીર્તી ગાવાથી, (તે સાથે વળી) જગત(ના લોકોના લાભ)ને સારૂં દાન તથા ઉત્તમ કાર્યો કરીને, અમે (યોગ, વસ્લ) ઐકયતા ઇચ્છીયે છીએ. (વી૦ ક૦ ૨૨, ફ૦ ૧.)

તત્ મોઇ વીચિધ્યાઇ વઑચા હ્યત્ મોઇ અષા દાતા વહ્યો,
વીદ્વએ વોહૂ મનંઘ્હા મેન્ચા, દઇધ્યાઇ યેહ્યા મા અૅરેષિશ્,
તાચીત્ મઝ્દા અહુરા યા નોઇત્ વા અંઘ્હત્ અંઘ્હઇતી વા.

અષોઇ તથા ધર્મના કાયદા વીષે (જાણવાનું) મારે માટે જે વધુ સારૂં (હોય, તે) પસંદ કરવાને (હે અહુરમજદ!) મને કેહ, (જેથી) મારી પવીત્ર મનશ્નીથી હું જાણું, (અને) જેનો લાભ મને પ્રાપ્ત થાય. હે અહુરમજદ! જે કાંઇ બનનાર નથી અથવા જે કાંઇ થશે (તે વીષે તુ મને જણાવ.) (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૫.)

અહ્માઇ અંઘ્હત્ વહિશ્તૅમ્ યે મોઈ વીદ્વાઓ વઑચાત્ હઇથીમ્,
માંથ્રૅમ્ યિમ્ હઉર્વતાતો.

જે વિદ્વાન મને, અષોઇ તથા અમરપણાના માંથ્ર કહે, તેને સર્વથી શ્રેષ્ઠ થજો! (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૬.)

વીદ્વાઓ વીદુષે મ્રઑતૂ, મા ઍવીદ્વાઓ અઇપી–દૅબાવયત્
જ઼દી–ને મઝ્દા અહુરા
વંઘ્હેઉશ ફ્રદક્તા મનંઘ્હો.

જ્ઞાની માણસ વિદ્વાન માણસને તે કહે (શીખવે). અજ્ઞાન માણસને (ધર્મની કેળવણી આપવાનું કાર્ય) ન સોંપવું. હે અહુરમજદ!

(તારાં) ભલાં મનની નીશાનીઓ અમને પ્રગટ કર.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૭.)

મા-ચિશ્ અત્ વે દ્રેગ્વતો માંથ્રાંસ્ચા ગૂશ્તા સાસ્નાઑસ્ચા,
આઝી દૅમાનૅમ્ વીસૅમ્ વા ષોઇથ્રૅમ્ વા દખ્યૂમ્ વા આદાત્
દુષિતાચા મરકએચા, અથા ઈશ્ સાઝ્દૂમ્ સ્નઇથિષા.

તમારામાંનો કોઇપણ દુષ્ટ માણસનો માંથ્ર તથા (તેની) શીખામણો સાંભળશો મા, કારણકે ઘરને, મોહલ્લાને, શહેરને તથા દેશને (તે) સંકટમાં તથા પીડામાં નાખશે, એટલા માટે તેમને (તે માંથ્ર અને શિખામણોને) હથીઆરથી તોડી પાડો (અથવા નષ્ટ કરો).

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૮.)

થ્વોઇ દૂતાઑંઘ્હો આઑંઘ્હામા.

(અએ અહુરમજદ!) તારો સંદેશો પહોંચાડનારા અમે થઇએ!

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧.)

ફ્રો સ્પૅન્તા આર્મઇતે અષા દએનાઑ ફ્રદક્ષયા.

ઓ સ્પેન્ત આર્મઇતિ! અષોઇની મારફતે (તું મને) દીનના આદેશો શિખાડે છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૧૩.)

અત્ હ્વો વંઘ્હેઉશ્ વહ્યો ના અઇબી-જમ્યાત્,
યે નાઑ ઍરૅઝૂશ્ સવંઘ્હો પથો સીષોઇત્
અહ્યા અંઘ્હેઉશ્ અસ્તવતો મનંઘ્હસ્ચા,
હઇથ્યૅંગ્ આ-સ્તીશ્ યેંગ્ આ ષએતી અહુરો.

જે માનવી આ જડ તથા (પેલી) મીનોઇ જગતના લાભોનાં ખરા માર્ગો બતાવી શકે-કે જે હયાત જગત તરફ અહુરમજદ રહે છે (તેના માર્ગો બતાવી શકે)-તે માણસ પોતે ભલાંનાં કરતાં અધિક ભલું મેળવે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૩.)

ઉજિરૅઇદ્યાઇ અર્જૅમ્ સરૅદનાઑ સૅંઘહ્યા,
મત્ તાઇશ્ વીસ્પાઇશ્ યોઇ તોઇ માંથ્રાઑ મરૅન્તી.

શિખામણના સરદારોને, તે સાથે (બીજા) સર્વે જેઓ તમારા માંથ્રનું સ્મરણ કરે છે તેમને, (તારી મોકલેલી દીન પ્રચલિત કરવાનાં મારાં કાર્યમાં) હું પ્રેરૂં. (ગાથા ઉશ્તુવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૪.)

સ્પૅન્તૅમ્ અત્ થ્વા મઝ્દા મૅંગ્હી અહુરા,
હ્યત્ મા વૉહૂ પઇરી-જસત્ મનંઘ્હા,
દક્ષત્ ઉષ્યા તુષ્ના મઇતિશ્ વહિશ્તા.

તને, હે અહુરમજદ જરૂર આબાદી કરનાર મેં ગણ્યો, જ્યારે (તારો સંદેશ લાવનાર સરોશ યજદ) શુદ્ધ મન સાથે મારી સમીપ આવ્યો, (તથા) હુશ્યારીથી મને જણાવ્યું કે એક સંતોષી વિચાર સર્વથી શ્રેષ્ટ (ગુણ) (છે). (ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૩, ફ૦ ૧૫.)

ચિથ્રા મોઇ દાંમ્ અહૂમ્બીશ્ રતૂમ્ ચીઝ્દી.

(હે અહુરમજદ!) (તુ) મને જાહેર રીતે એક શ્યાણો સરદાર (ગુરૂ) દેખાડ. (ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૪, ફ૦ ૧૬.)

અત્ ફ્રવક્ષ્યા નૂ ગૂષોદૂમ નૂ સ્રઑતા,
યએચા અસ્નાત્ યએચા દૂરાત્ ઇષથા
નૂ ઇમ્ વીસ્પા ચિથ્રે જી મઝ્દાઑંઘ્હોદૂમ,
નોઇત્ દઇબિતીમ્ દુશ્-સસ્તિશ્ અહૂમ મૅરાંષ્યાત્;
અકા વરના દ્રૅગ્વાઑ હિઝ્વા આ-વૅરૅતો.

(પેગમબર અશો જરથુશ્ત્ર પોતાની વાણી સાંભળનારાઓને કહે છે) (તમે) કે જેઓ નજદીકથી તથા જેઓ દૂરથી ઇચ્છો છો, (તેમને) (જે) હું જાહેર રીતે કહું છું, તે ઉપર હવે તમે કાન ધરો, તથા હવે ધ્યાન આપીને સાંભળો. જરૂર આ વેળાએ (તમે) (આ મારા) સઘળા (વીષયો) ઉપર યોગ્ય રીતે મનમાં તોલ કરો, (કે જેથી) ખોટો ધર્મ સમજાવનાર ફરીને (તમારાં) જીવનને ખરાબ ન કરે.[1]

(ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૫, ફ૦ ૧.)

સ્પૅન્તા મઇન્યૂ સ્રઑતૂ મઝ્દાઑ અહુરો,
યેહ્યા વહ્મે વૉહૂ ફ્રષી મનંઘ્હા,
અહ્યા ખ્રતૂ ફ્રા-મા સાસ્તૂ વહિશ્તા.

---

૧. મનનું સમાધાન અંધ વિશ્વાસથી નહિં, પણ સંપૂર્ણ અને સ્વતંત્રા આપનાર જ્ઞાનથી કરવાનો અત્રે મહાન ઉપદેષ દીધો છે. અત્રે મગજમારી અથવા માત્ર ભેજાંની ઉપર સર્વ આધાર રાખવાનો પાઠ નથી શીખાડયો, એટલું ખાસ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ. આ શબ્દોથી, કેટલાકો સમજાવી દેવા માંગે છે તેમ, શ્રદ્ધા હીણવામાં નથી આવી.

કલ્યાણુ કરનાર મીનોની મારફતે અહુરમઝ્દ (આપણું ભણતર) સાંભળશે; જેની આરાધના પવીત્ર મનશ્નીની મારફતે કરવામાં આવે છે. તેની પોતાની સર્વોત્તમ અક્કલની મારફતે (તે) અમને શીખાડશે.

(ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૫, ફ૦ ૬.)

મઇઝ્યો થ્વા સાંસ્ત્રાઇ વૅરેને અહુરા.

મને બોધ દેનાર તરીકે, હે અહુરમજદ! તને હું પસંદ કરૂં છું.[1]

(ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૬, ફ૦ ૩.)

કે હ્વેો યે-મા અરૅદ્રો ચોઇથત્ પઔઉરૂયો
યથા થ્વા જૅવીશ્તીમ્ ઉઝેમોહી
બ્યઔથનોઇ સ્પૅન્તૅમ્ અહુરેમ્ અષવનૅમ
યા-તોઇ અષા યા અષાઇ ગેઉશ્ તષા મ્રઔત્
ઇષૅન્તી મા તા તોઇ વૉહૂ મનંઘ્હા.

તે કયો માણસ છે કે જેણે મને મદદ કરવા સાથે, તું અતિશય માનને લાયક તથા દાન દેનાર, અષોઇનો સાહેબ છે, એ વીષે પ્રથમ મને જાણીતો કીધો. જગતના બનાવનારે જાહેર કરેલા સત્યતાના મન્ત્રો, તારી પવીત્ર બુદ્ધીની[2] મારફતે મળે છે.

(ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૬, ફ૦ ૯.)

યાંસ્‌ચા હક્ષાઇ ક્ષ્માવતાંમ્ વહ્માઇ આ,
ફ્રો તાઇશ્ વીસ્પાઇશ ચિન્વતો ફ્રક્રા પૅરૅતૃમ્.

(અષો જરથુશ્ત્ર કહે છે કે) તેઓ (સદાચારીઓ)ને (હે અહુરમજદ!) તારા પ્યાર (અથવા કીર્તિ ગાવા) તરફ હું માર્ગ દેખાડીશ (તથા) તે સઘળાઓને ચિન્વત પુલ પસાર કરાવીને લઇ જઇશ.

(ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૬, ફ૦ ૧૦.)

યે સ્પિતામૅમ્ જરથુશ્ત્રૅમ્ રાદંઘ્હા
મર્ૅતએષૂ ક્ષ્નાઉશ્ હ્વો-ના ફ્રૅસ્રૂઇદ્‌યાઇ ઍરૅદ્‌વો.

માણસોમાંથી જે કોઇ સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રને મેહરબાની (અથવા સુખ)થી ખુશી કરશે, તે માણસ પોતે (દીનના હુકમો) જાહેર કરવાને લાયક (છે). (ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૬, ફ૦ ૧૩.)

---

૧. મહાગુરૂ સાહેબનો ગુરૂ અહુરમજદ પોતે શીવાય કોણ હોઈ શકે? ૨. ચિત્ત શુદ્ધિ purification of the heart.

વા ફ્રૅરસ્રુઇદયાઇ વ્રશ્તી.

(તારા ધાર્મિક હુકમો) જાહેર (લોકોમાં જાણીતાં) કરવાને કોણ ખાહેશ રાખે છે? (ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૬, ફ૦ ૧૪.)

ફ્રૅરષઑશ્ત્રા અથા-તૂ અરૅદ્રાઇશ ઇદી
હુવો-ગ્વા તાઇશ યૅંગ્ ઉસ્વહી ઉશ્તા-સ્તોઇ.

હે હચ્છુખ કુલના ફ્રશોશ્તર! તેઓ જેમને દુન્યાંના લાભને માટે આપણે બે જણે પસંદ કીધા છે, તેમની સાથે તે તરફ તું જા.
(ગાથા ઉશ્તવદ હા ૪૬, ફ૦ ૧૬.)

કા-થ્વોઇ અષા આકાઑ અરૅદ્રૅંગ્ ઇષ્યા,
વંઘ્રહેઉશ મન્યેઉશ બ્યઑથનનાંમ્ જવરો.

પવીત્ર મનશ્નીનાં કાર્યોને આગળ વધારનાર, તારા (ઠેરવેલા) જાહેર મદદગારોને અષોઇથી (હું) કેમ પામું?
(ગાથા સ્પેન્તોમદ હા ૪૮, ફ૦ ૮.)

વીદ્યાત્ સઑષ્યાંસ્ યથા હોઇ અષિશ અંઘ્રહત્.
એ બીના (તારી) દીનનો માર્ગ બતાવનાર જાણે, જેથી તેને લાભ થાય. (ગાથા સ્પેન્તોમદ હા ૪૮, ફ૦ ૯.)

કદા મજ્દા માંનરોઇશ નરો વીસૅન્તે.
પારાંગત (કમાલ) બુદ્ધિના માણસો, હે અહુરમજદ! કયારે આવશે?
(ગાથા સ્પેન્તોમદ હા ૪૮, ફ૦ ૧૦.)

કે અઇર્યમા,.....દાતાઇશ અંઘ્રહત્.
નીયમ પ્રમાણે (મને) મદદ કરનાર કોણ થશે?
(ગાથા સ્પેન્તોમદ હા ૪૯, ફ૦ ૭.)

કત્ મોઇ ઉર્વા ઇસે ચહ્યા અવંઘ્રહો.
શું મારાં રવાંને કોઇનીબી મદદની ઇચ્છા રાખી છે?
(ગાથા સ્પેન્તોમદ હા ૫૦, ફ૦ ૧.)

અરોઇ-જી ક્ષ્મા મજ્દા અષા અહુરા
હાત્ યૂષ્માકાઇ માંથ્રાને વઑરાજથા,
અઇબી-દૅરૅશ્તા આવીષ્યા અવંઘ્રહા,
જસ્તાઇશ્તા યા-નાઑ ખાથ્રે દાયાત્.

હે અષો અહુરમજદ! તારી દીનનો મન્ત્ર પ્રગટ કરનારને (તારી) મજબુત તથા જાહેર મદદ આપીને, પુરતી રીતે તું જરૂર આનંદ આપ, કે જેથી (તારી મદદને લીધે), (તે નર) પુર જોરથી અમને સુખ આપે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૫.)

......જરથુશ્ત્રો
દાતા ખ્રતેઉશ્ હિજ્વો-રઇથીમ્ સ્તોઇ.

(પેગમબર) જરથુશ્ત્ર (જે) જ્ઞાનનો ભંડાર તથા નિત્ય (પોતાની) જીભને સીધે માર્ગે દોરવનાર (છે). (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૬.)

યાઇશ્ અજાથા મઝ્દાઇ ખ્યાતા અવંઘ્હે.

જેને લીધે (મારી અષોઇ તથા નેક મનશ્નીને લીધે) (તે માર્ગો તરફ લઇ જવાને), (મને) તું માર્ગ દેખાડે (તથા) મારી મદદે તું થા. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૭.)

વે...સાર્ન્તે, અહુરો......
યએષાંમ્ તૂ પૉઉરૂયો મઝ્દા ફ્રદક્ષ્તા અહી.

હે અહુરમજદ! તને સરદાર તરીકે ગણે છે, (તથા) જેમને હે અહુરમજદ! સર્વથી પ્રથમ માર્ગ દેખાડનાર તું છે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૩.)

અત્ ઝી તોઇ વક્ષ્યા મઝ્દા.
હે અહુરજદ! તારા (માંથ્ર) (લોકોમાં) જરૂર હું જાહેર કરીશ. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૮.)

સાખ્યેની વજયમ્નાબ્યો કઇનિબ્યો મ્રઑામી,
ક્ષ્મઇબ્યાચા વદૅમ્નો મૅનચા-ઇ માંઝ્દઝ્દૂમ;
વએદોદૂમ્ દએનાબીશ્ અબ્યસ્તા અહૂમ યે વંઘ્હેઉશ્ મનંઘ્હો,
અષા વે અન્યો અઇનીમ્ વીવેનઘહત્ તત્ ઝી હોઇ હુષેનૅમ અંઘ્હત્.

(પેગમબર જરથુશ્ત્ર કેહ છે):—પરણતી કન્યાઓને તથા તમે (પરણતા વરરાજાઓ)ને હું (જે) પરણવાને હુકમ (અથવા ઉત્તેજન) આપનાર (તે), (નીચે પ્રમાણે) શીખના વચનો કહું છું. મારા એ (વચનો) ઉપર તમે ધ્યાન આપજો. (અષો જરથુશ્ત્રની શીખ):—

ભક્તિમાન માણુસોની મારફતે ભણેલા થઇને પવીત્ર મનશ્નીનું જીવન મેળવીને, (તથા) અષોઇથી (ખરાં અંતકરણથી) તમારામાં એક બીજાને ચાહતાં[1] રેહજો, કે તેથી ખચીત તે (દરેક)ની જીંદગી સુખી થાય. (ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૫.)

આથ્રવનૅમ્ બએષજ્યાત્ દહ્માયાત્ પરો આફ્રિતોઇત્.

(તે વૈદ્યનું કાર્ય કરવાને લાયક ઠરેલો મજ્દયસ્ન) આથ્રવનને ભલી આશીષોના બદલામાં સારો કરે. (વંદીદાદ પર૦ ૭, ફ૦ ૪૧.)

આથ્રવનૅમ યઑજ્દથો દહ્માત્ પરો આફ્રિતોઇત્.

આથ્રવન (એટલે દસ્તુર-મોબેદ)ને ભલી આશીષના બદલામાં પવીત્ર કરે. (વંદીદાદ પર૦ ૯, ફ૦ ૩૭.)

યેજિચ અએષો ના યો યઑજ્દાથ્રયો હચ અએઇબ્યો નમાનએઇબ્યો ત્બિશ્તો અક્ષ્નૂતો પરાઇતિ. અપ હે પસ્કાત્ ફ્રૉઇરિસઇતે સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર અએષ દ્રુખ્શ યા નસુશ નાઑઘ્રહુનત હચ ચષ્મનત્ હચ હિજ્ઝુમત્ હચ પઇતિશ-ઘ્રૅનાત્ ફ્રવાખ્શત્ હચ ફ્રષુમકત હચ.

જો તે યોજદાથ્રેગર નર આ ઘરમાંથી દુઃખી (તથા) નાખુશ થઇને[2] જાએ તો, હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! તેની પછી (તે યોજદાથ્રેગર ઘરમાંથી ગયા પછી), તે દરૂજ નસુશ, (તે નહાન નાહનારાના) નાક વાટે, આંખ વાટે, જીભ વાટે, કાંન વાટે, આલાત વાટે (તથા) પાછલા ભાગ વાટે જાય છે. (વંદીદાદ પર૦ ૯, ફ૦ ૪૦.)

---

૧. ત્યાર પછી ઘણે લાંબે કાળે ઇસુ ખ્રિસ્તે Love thy neighbour as thyself નું શીક્ષણ આપ્યું. એજ શીક્ષણ અત્રે દીધું છે. માત્ર પરણેલાં જોડાંનેજ એ શીખ દીધી નથી, પણ જગત ઉપર પ્રેમ કરવાને અત્રે શીક્ષણ દીધું છે. તેનું કારણ છે. પ્રથમ સ્ત્રી, પુરૂષ એકમેક પ્રત્યે, પછી કુટુંબ પ્રત્યે, પાડોશી પ્રત્યે, શહેર પ્રત્યે, દેશ પ્રત્યે અને છેવટે જગતના માનવો તેમજ સકળ પ્રાણી પ્રત્યે પ્રીત કરવાનો અચલ નીયમ છે. પ્રથમથીજ જગત ઉપર પ્રેમ કરવું અશક્ય છે. ક્રમેક્રમે પ્રેમી થવાય છે. જેમ જ્ઞાન તેમ સદગુણોમાંનો શ્રેષ્ઠ પ્રેમનો સદગુણ ગ્રહણ કરવા કાજે અભ્યાસ કરવો પડે છે. હૈયાનું શીક્ષણ લેવે સઘળા સદગુણો મેળવવાને શક્તિ અને વલાણ આવે છે.

૨. * देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवं ।
ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरम् तप उच्यते ॥ (ગીતા ૧૭-૧૪.)

યઝદો, આથ્રવનો, ગુરૂઓ, જ્ઞાનીઓનો નમસ્કાર અને પૂજન, અને વળી અષોઈ, સરળતા, બ્રહ્મચર્ય અને અહિંસા, શારીરિક તપ ગણાય છે.

અનુસો જી સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર અએષ યા પઇતિ-ઇરિસ્ત અવત્ હ્વરે આ-તાપયઇતિ અનુસો હાઉ માઓ અનુસો અવે સ્તારો.

હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! (તે યોજદાથ્રેગરને તેની મહેનતનું દામ ન આપ્યાથી) તે પાછા રીમન થએલા માણસની ઉપર સૂર્ય, ચંદ્ર તથા તારાઓ નાખુશીથી પ્રકાશે છે. (વંદીદાદ પર૦ ૯, ક૦ ૪૧.)

ખ્શ્નાવઇએઇતિ જી સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર અએષો ના યો યઓજ્દાથ્રયો યત્ અએતૅમ્ પઇતિ-ઇરિસ્તૅમ્ ફ્રા-નસૂમ્ કરૅનઓઇતિ ખ્શ્નાવઇએઇતિ આત્રૅમ્ ખ્શ્નાવઇએઇતિ આપૅમ્ ખ્શ્નાવઇએઇતિ જાંમ્ ખ્શ્નાવઇએઇતિ ગાંમ્ ખ્શ્નાવઇએઇતિ ઉર્વરાંમ્ ખ્શ્નાવઇએઇતિ નરૅમ્ અષવનૅમ્ ખ્શ્નાવઇએઇતિ નાઇરિકાંમ્ અષઓનીમ્.

કારણ કે, હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! તે યોજદાથ્રેગર માણસ કે જે મુવેલાંને અડકેલાંને નસાથી છુટા કરે છે (એટલે તેની રીમની ઉતારે છે) તે (નીચે જણાવેલી સૃષ્ટિને) ખુશી કરે છેઃ—(તે નર) આતશને ખુશી કરે છે, પાણીને ખુશી કરે છે, જમીનને ખુશી કરે છે, ગાય ઢોરને ખુશી કરે છે, માણસને ખુશી કરે છે (તથા) અષો નરને ખુશી કરે છે (તથા) અષો નારીને ખુશી કરે છે.[1]

(વંદીદાદ પર૦ ૯, ક૦ ૪૨.)

પઇતિ-દાનૅમ્ અઇનિમ્ બરઇતિ અનઇવ્યાસ્તો દએનાંમ્ દિવ્ઝ્જત્ હચ આથ્રવ સંઘ્રહઇતે. મા દીમ ગ્રુયાઓ આથ્રવનૅમ્.

જેઓ દીનના કાર્યમાં માહિતગાર થયા વિના પદાંનને ખોટી રીતે રાખે છે, (તથા) (જેઓ) ઠગાઇથી પોતાને આથ્રવન કેહડાવવા માગે છે. તેમને તારે આથ્રવન (દસ્તુર-મોબેદ) તરીકે ઓળખવો ન જોઇએ.[2]

(વંદીદાદ પર૦ ૧૮, ક૦ ૧.)

---

૧. એ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે, રીમની ઉતારનાર યોજદાથ્રેગરની મેહનતનું જે કાંઇ દામ થાય તે તેને આપવું, તેનો ખરો હક ન ડુબાડવો. દરેક માણસનો તેનો ખરો હક આપ્યાથી દાદાર અહુરમજદ રાજી થાય છે. The laborer is worthy of his hire.

૨. દાદાર અહુરમજદ અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબને કહે છે કે, આ દુન્યામાં ઘણાં માણસો છે, જેઓ દીનના કાર્યમાં જોઇતી માહીતગારી મેળવ્યા વિના પદાંન રાખીને, તેનો ખોટો ઉપયોગ કરે છે, તેવા માનવીઓ જેઓ દસ્તુર-મોબેદમાં ખપવા માગે છે, તેઓ ઠગાઇ કરે છે; તેઓ એ પદવીને લાયક નથી. ધૂર્તપણું અને ઢોંગ મોબેદમાં હોય, તો તે અતિ તીરસ્કારને પાત્ર અત્રે ઠર્યાં છે.

ખ્રફ્સ્ત્રઘ્નૅમ્ અઇનિમ્ બરઇતિ અનઅઇવ્યાસ્તો દઐનાંમ્ દિવૃઝત્ હચ આથ્રવ સંઘ્નહુઇતે. મા દિમ્ ગ્નયાઓ આથ્રવનૅમ્ ઉઇતિ ગ્નઓત્ અહુરો મઝ્દાઓ આઇ અષાઉમ જરથુશ્ત્ર.

જે માનવી દીનના કાર્યમાં માહીતગારી મેળવ્યા વિના, ખ્રફ્સ્ત્રને મારવાનું[1] હથ્યાર ખોટી રીતે રાખે છે, (તે મનુષ્ય) ઠગાઇથી પોતાને આથ્રવન (દસ્તુર–મોબેદ) કેહવડાવવા માંગે છે. એ પ્રમાણે અહુરમજદે કહ્યું કે, હે અષો જરથુશ્ત્ર! તારે તેવા માનવીને આથ્રવન કેહવો ન જોઇએ. (વંદીદાદ ૫ર૦ ૧૮, ફ૦ ૨.)

અશ્ત્રાંમ્ મઇરીમ્ કાષયેઇતિ અનઅઇવ્યાસ્તો દઐનાંમ્ દિવૃઝત્ હચ આથ્રવ સંઘ્નહુઇતે.

(જે માનવી) દીનનાં કાર્યમાં માહિતગાર થયા વિના,[1] સાંપને મારવાનું હથ્યાર ખોટી રીતે રાખે છે, (તે) ઠગાઇથી પોતાને આથ્રવન કેહવડાવવા માગે છે. (વંદીદાદ ૫ર૦ ૧૮, ફ૦ ૪.)

ઉર્વરાંમ્ અઇનીમ્ બરઇતિ અનઅઇવ્યાસ્તો દઐનાંમ દિવૃઝત્ હચ આથ્રવ સંઘ્નહુઇતે.

(જે માનવી) દીનનાં કાર્યમાં માહીતગારી મેળવ્યા વિના[2], ઝાડ-પાન (અથવા બરસમ) ખોટી રીતે રાખે છે, (તે શખ્સ) ઠગાઇથી પોતાને આથ્રવન (એટલે દસ્તુર–મોબેદ) લેખાવવા માગે છે. (વંદીદાદ ૫ર૦ ૧૮, ફ૦ ૩.)

યો સઐતે હુઉર્વાંમ તરસચ ખ્ષપનૅમ્ અયઝૅમનો અસ્રાવયો અમરો ઑૅવૅર્જયો અષિખ્ષો અસાચયો જયાઇ ચિનવત્ ઉશ્તાનૅમ્ દિવૃઝત્ હચ આથ્રવ સંઘ્નહુઇતે.

(જે માનવી) યજશને કરયા વિના, (ગાથા) ગાયા વિના, (અવસ્તાને) યાદ કર્યા વિના, કામ ધંધો કર્યા વિના, (પોતે) શિખ્યા વિના તથા (બિજાને) શિખાડયા વિના, તમામ રાત (બિછાના ઉપર) પડી રેહે, (અને વળી) ઠગાઇથી પોતાને આથ્રવન (દસ્તુર–મોબેદ) કેહવડાવવા માંગે છે. (વંદીદાદ ૫ર૦ ૧૮, ફ૦ ૫.)

---

૧. ખ્રફ્સ્ત્ર એટલે ઈજા કરનાર જીવોની પણ હિંસા કરવાને માટે અધિકારી પુરૂષજ જોઈએ. ૨. ગુરૂપદ અને ધર્મની મોબેદી માટે નાલાયકપણું અત્રે વર્ણવ્યું છે.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

अमानित्वमदंभित्वमहिंसा क्षांतिरार्जवम् ।
आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्माविनिग्रहः ॥

(ગીતા ૧૩-૮)

નમ્રતા, ઢોંગરહિતપણું, અહિંસા, ક્ષમા, સરળ સ્વભાવ, ગુરૂની સેવા, પવીત્રાઇ, દ્રઢતા અને સ્વકાબુ (એ અધ્યાત્મ જ્ઞાનીના લક્ષણો કહેવાય).

य इदं परमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधास्यति ।
भक्तिं मयि परां कृत्वा मामेवैष्यत्यसंशयम् ॥
न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः ।
भविता न च मे तस्मादन्यः प्रियतरो भुवि ॥

(ગીતા ૧૮ ૬૮-૬૯)

જે (જ્ઞાની ગુરૂ) આ મારી ઉંડામા ઉંડી ગુહ્ય બાબદ મારા ભકતોમાં જાહેર કરશે, તેણે મને સર્વોત્તમ ભક્તિ બતાવેલી ગણાશે અને અસંશય તે મને પ્રાપ્ત થશે. વળી તેના કરતાં માનવીમાં કોઇપણ મારી વધુ વહાલી સેવા કરી શકતો નથી, અને તેના કરતાં કોઇપણ મને વધુ પ્રિય ન થશે.

गुरु बिन ज्ञान न उपजे, गुरु बिन मिळे न भेद,[1]
गुरु बिन संशय न मिटे, जय जय जय गुरुदेव.
प्रेम बिना धिरज नहिं, बिरहे बिना वैराग,
सद्‌गुरु बिना मिटे नहिं, मन मनसाका दाग.

બિનસ્વાર્થિ પ્રેમ વિના મન ભક્તિમાં ધિરજ રાખી શકતું નથી. ભક્તિભાવ વિના વૈરાગ્ય ઉપજતો નથી. સદ્દગુરૂ વિના મન અને ઇચ્છાઓના કાળા ડાઘો ભૂસી શકતા નથી.

---

૧. ભુત, ભવિષ્યનું જ્ઞાન, ભેદ.

सद्गुरु समान को नहिं, सप्तद्विप नव खंड,
तिन लोक न पाइए, और एकबिस ब्रह्मान्ड.

જગતના સાત દ્વિપ અને નવ ખંડ ફરી વળો અને ત્રણ લોક (પૃથ્વિ, પાતાળ અને સ્વર્ગ) જોઇ લ્યો અને ૨૧) બ્રહ્માન્ડ ઢુંડો છતાં, ગુરૂ સમાન મદદગાર એક પણ શક્તિ નથી.

हरि कृपा तब जानिये, दे मानव अवतार,
गुरु कृपा तब जानीये, जब छोडावे संसार.

દાદગરની દયા ત્યારે સમજવી કે જ્યારે એક પ્રાણીને સર્વોત્તમ માનવીનો અવતાર દે છે. ગુરૂની કૃપા ત્યારે જાણવી કે જ્યારે ૮૪ લાખ યોનીના ચક્કરમાંથી, સંસાર છોડવી છુટકારો અપાવે છે.

देवी बडी न देवता, सुरज बडा न चंद,
आद अंत दोनो बडे, के गुरु के गोवंद.

નર કે નારી ફરેશ્તાઓ કોઇ મોટા નથી, કે નથી ચંદ્ર, સૂર્ય, વડા. ગુરૂ અને યઝદાન એ સર્વથી મોટા, કારણ કે શરૂઆતથી આખર સુધી તેઓ મદદગાર છે.

हरि रुठे गत एक हय, गुरु शरणागत जाय,
गुरु रुठे गत एको नहिं, हरि न होय सहाय.

કીરતાર કોપે ત્યારે એક માર્ગ છે, કે ગુરૂની સહાયતા લેવી. પણ જ્યારે ગુરૂ રૂઠે, ત્યારે તો એકે આશ્રય નથી, કારણ કે ખુદા પણ તે વેળાએ મદદ ન કરે.

गुरु महिमा गावत सदा, मन अति राखी मोद,
सो भव फिर आवे नहिं, बेठ प्रभुकी गोद.

જે સદા ગુરૂના ગુણ ગાય અને મન ખુશાલ રાખે, તે પૂનર્જન્મ લેતો નથી. તે હરહમેશ દાવરે દાદગરનાં પાસામાંજ રહે છે.

पूरा सद्गुरु सेवतां, अंतर प्रगटे आप,
मनसा वाचा कर्मणा, मिटे जन्मके ताप.

ખરા સદ્દગુરૂની સેવા કરતાં અંતરમાં ચઙ્ગ્રાન પ્રગટ થઇને, મન, વાણી અને કર્મના જન્મોનાં પાપો અને દુ:ખો ટળી જાય છે.

गुरुसेवा जन बंदगी,[1] हरी सुमरन वैराग,
ए चारो जब मिळे, पुरन होये भाग.
गुरु लागा तब जानीये, मिटे मोह तन ताप,
हर्ष शोक वाजे नहिं, तब हर आपो आप[2].

ગુરૂ ત્યારે મળ્યા જાણ્યે જ્યારે મોહ અને શરીરના ભોગો માટેની જંજાળ મટે અને હર્ષ, શોકમાં, સમતોલપણું રહે. તે સમયે હર, ઇશ્વર ભેટશે અથવા તું ઇશ્વરરૂપ બની જઇશ.

सद्गुरु ऐसा किजीये,[3] तत् दिखावे सार,
पार उतारे पलकमे, दर्पन दे दातार.

ગુરૂ એવો શોધજે જે ઇશ્વરના દર્શન જેમ આરસી આપતાનેવાર તને મોઢું જણાય છે, તેમ તુરતજ દેખાડે, અને પલકમાં પાર ઉતારી દે.

भटक मुवा भेदी बिना, कोन बतावे धाम ?
चलते चलते जुग गयो, पाव कोस पर गाम.

ગુરૂ ભેદના જાણનાર વિના પન્થો દેખાડનાર નહિં, માટે માનવી ભટકી મરે છે. ચાલતાં ચાલતાં જુગ વીત્યો, જો કે ગામ તો માત્ર પા કોશ દૂર હતું (છતાં ન મળ્યું).

तिर्थमे फळ एक हय, संत मिळे फळ चार,
सद्गुरु मिले अनेक फळ, कहे कबीर बिचार.

તિર્થનું એક ફળ, સંતસમાગમના ૪ ફળ, પણ સદ્દગુરૂ મળવાના અનેક ફળો, છે એમ વિચારવંત કબીર કહે છે.

---

૧. લોકે સેવા. ૨. પોતાની મેળે ત્યારે ખુદા પ્રગટે છે. ૩. જે ગુરૂ સમજાવે અને આરસી આપીને તેમાં જેમ મોઢું દેખાય, તેમ ખુદાને દેખાડી દે અને પેલે પાર ઉતારે.

सद्‌गुरु सत् का शब्द हय, जीने सत् दिया बताय,
जो सत्‌कों पकड रहे, तो सत्‌हि मांहे समाय.

સદ્દગુરૂ 'અષોઇ', 'સત્', 'હક', ઇશ્વરનું બીજું નામ છે, જેણે ઇશ્વર દેખાડયો. જે સત્‌ને બરાબર ધરી રાખે, તે છેવટે સત્‌માંજ સમાઇ જાય છે–એકત્ર થાય છે.

बंधे से बंधा मिला, छुटे कोन उपाय,
संगत करीये निर्बंधकी, पळमे दिये छुटाय.

બંદીવાનને બીજો બંધો મળે તો છુટવાનો ઉપાય શું થઇ શકે? સંગત કરવી બંધથી મુક્ત હોય તેની, (ગુરૂની), જે પળવારમાં (જેલના રખેવાલની માફક) છોડવી શકે છે.

एक घडी आधी घडी, आधी उनमें आध,
संगत करिये संतकी, तो कटे कोट अपराध.

સંતની સંગત એક ઘડી, અડધી ઘડી કે ઘડીનો આઠમો હિસ્સો પણ કરવી. કારણ કે તેથી એક કરોડ પાપો તત્કાળ ભસ્મ થઇ જાય છે.

ز کوی مغان روی مگردان کانجا   فروشند مفتاح مشکل کشائی
آنروز بردلم در معنی کشاده شد   کز ساکنان درگهٔ پیر مغان شدم
منم که گوشهٔ میخانه خانقاه من است   دعای پیر مغان ورد صبحگاه من است
غرض ز مسجد و میخانه وصال شماست   جز این خیال ندارم خدا گواه من است
آمد افسوس کنان مغبچهٔ باده فروش   گفت بیدار شو ای رهرو خواب آلوده
شست وشوی کن و آنگه بخرابات خرام   تا نگردد ز تو این خراب آلوده
بطهارت گذران منزل پیری و مکن   خلعت شیب بتشریف شباب آلوده
بندهٔ پیر مغانم که ز جهلم برهاند   پیر ما هرچه کند عین رعایت باشد

کیمیائیست عجب بندگي پیر مغان خاك او گشتم و چندین درجاتم دادند

مرید پیرِ مغان ز من مرنج ای شیخ چرا که وعده تو کردی و او بجا آورد

خلقهٔ پیر مغان ز ازل در گوش است ما همانیم که بودیم و همان خواهد بود

بباغ تازه کن آئینِ زرتشتی کنونکه لاله برافروخت آتش نمرود[1]

حافظ

GURU.

And a certain scribe came, and said unto him, Master, I will follow thee withersoever thou goest.... And another of his disciples said unto him Lord, suffer me first to go and bury my father. But Jesus said unto him, Follow me: and let the dead[2] bury their dead. (*St. Matthew 8—19 to 22.*)

But be not ye called Rabbi: for one is your Master, even Christ; and all ye are brethren.[3] (*St. Matthew 23-8*).

Watch ye therefore; for ye know not when the master of the house cometh, at even or at midnight or at the cock-crowing, or in the morning: lest coming suddenly he find you sleeping. And what I say unto you I say unto all, Watch! (*St. Mark 13—35 to 37.*)

Knowing that whatsoever good thing any man doeth, the same shall he receive of the Lord, whether he be bond or free. And, ye masters, do the same things unto, forbearing threatening; knowing that

---

1. See Mr. Dinsha J. Irani's contibutrion in the Cama Oriental Journal No. 7 for further development of this subject. 2. Dead to the spiritual world. 3. Brotherhood of disciples.

your Master also is in Heaven; neither is there respect of persons with him. Finally, my brethren, be strong in the Lord, and in the power of his might.

(*Ephesians VI—8 to 10.*)

Then shall the king[1] say unto them on his right hand, Come, ye blessed of my Father, inherit the kingdom prepared for you from the foundation of the world; for I was hungered, and ye gave me meat; I was thirsty, and ye gave me drink; I was a stranger, and you took me in; naked and ye clothed me: I was sick and ye visited me: I was in prison, and ye came unto me. Then shall the righteous answer him, saying, Lord, when saw we thee hungered and fed thee? or thirsty and gave thee drink?....And the king shall answer unto them, Verily I say unto you, Inasmuch as ye have done it unto one of the least of these my brethren[2], ye have done it unto me.

(*St. Matthew XXV—34 to 40.*)

And why call ye me, Lord, Lord, and do not the things which I say? (*S. Luke VI—46.*)

No God is there but Allah, and Mahomed is His prophet. (*The Koran.*)

The teacher is like the candle which lights others in consuming itself. (*Ruffini.*)

He who honestly instructs, reverences God.

(*Mahomed.*)

Long is the way (to learning) by rules; short and effective by examples. (*Seneca.*)

---

1. Master or True Christ. 2. Brotherhood of all mankind is here clearly preached.

Whoso is pure of heart and sweet of speech,
It matters not if he has a rosary on his neck or no.

Whoso has made clear the way of self-knowledge,

It matters not if he have clotted hair on his head or no. (*Tukaram.*)

I esteem my teacher higher than my father,
From my father came to me grace and honor,
But my teacher nurtured my spirit and the spirit is a pearl,
While my father nurtured my body, which is but a shell. (*Majani-ul-adal.*)
The man of God is drunken without wine;
The man of God is filled without meat;
The man of God is always wondering;
The man of God is not formed from dust and wind;
The man of God is a king in ragged raiment;
The man of God is a treasure in a dust-heap.
The man of God is not skilled in bookish lore;
The man of God is hidden, O my son!
The man of God seek him and thou shalt find him. (*Jalaludin Rumi.*)
Every one who is crucified like Mansur[1]
After death his cross becomes a fruitful tree.

(*Abdurrahman.*)

The treasuries of God are the hearts of saints.

(*Ghazzali.*)

---

1. Mansure Hallaj, the great Sufi, put to death at Baghdad, A.D. 922, for exclaiming "I am The Truth (God)".

God's servants are His shadows here below on
earth,
To this world dead, but living in a second
birth. (*Jalaludin Rumi.*)

The Sufi's book is not a book of black letters,
The Sufi's book is a heart as white as snow.
(*Ibid.*)

The true Sufi is he alone, I say,
Who, what he has within his head lays down,
Gives what he has within his hand away,
And takes alike time's fickle smile and frown.
(*Abu Said.*)

The treasures of learned men are the traces
of the pen,
The treasures of the Sufi are the footprints
of the saints. (*Jalaludin Rumi.*)

Tell him I look for no recompense—not even to be born in heaven, but seek the benefit of men, to bring back those who have gone astray, to enlighten those living in dismal error, to put away all sources of sorrow and pain from the world. (*Fo-pen-hing-kih-king, Ch. 18.*)

અષોઈ.

અષઁમ વૉહૂ વહિશ્તઁમ અસ્તી,
ઉશ્તા અસ્તી, ઉશ્તા અહ્માઇ
હ્યત્ અષાઇ વહિશ્તાઇ અષઁમ.

અષોઇ (એ) સર્વથી શ્રેષ્ઠ નેઆમત છે (તથા) સુખ છે; સુખ તે (શખ્સ)ને (છે), કે જે સહુથી શ્રેષ્ઠ અશોઇને ખાતરજ અશો (છે).

હુઇથ્યાવર્શ્તાંમ્ હ્યત્ વસ્ના ફ્રષોતઁમઁમ્ સ્તઑમિ અષઁમ.

અષોઇના સત્ય કાર્ય કરનારાઓની જે ખાહેશ (છે, તે બીજી સઘળી ખાહેશોથી) ઘણીજ ચઢતી (છે). અષોઇને હું વખાણું છું.

(હોરમજ્દ ખોદાય.)

હુક્ષથ્રોતઁમાઇ બાત્ ક્ષથ્રઁમ, અહ્માત્ હ્યત્ અઇબી-દદ્‌મહિચા, ચીશ્મહિચા, હ્વાનમહિચા હ્યત્ મજ્દાઇ અહુરાઇ, અષાઇચા વહિશ્તાઇ.

પાદશાહી સર્વોતમ પાદશાહ (અહુરમજ્દ)ને ખચીત (હોજો)! અહુરમજ્દ જે (પોતે) સહુથી શ્રેષ્ઠ અષોઇ (તે)ની તરફ અમે મન લગાડીએ છીએ, (અથવા તેની સેવામાં રોકાઇએ છીએ), (તથા) તેને અમે કબુલ રાખીએ છીએ તથા તેને અમે પોતાનો તરીકે ગણીએ છીએ.

(બાજ પેશાબની.)

સ્રઑષઁમ અષીમ્ હુરઑઘ્રઁમ, વઁરેથ્રાજનઁમ ફ્રાદત્-ગએથઁમ અષવનઁમ અષહે રતૂમ યજમઇદે.

ખુબસુરત, ફત્તેહમંદ, જગતની વૃદ્ધી કરનાર, પવિત્ર તથા અશો સરોશ (યજદ) (જે) અશોઇનો સરદાર (તેને) અમે વખાણીએ છીએ.

(સરોશ બાજ.)

વંઘુઉહીશ્ચ અધાઓ વંઘુઉહીશ્ચ અષયો, હુપઉર્વાઓ વહેહીશ, અપરાઓ રાસઁન્તીશ દરેઘો-વારેથ્મનો. યથ નો મજિશ્તાઑસ્ચ વહિશ્તાઑસ્ચ સ્રએશ્તાઑસ્ચ અષયો ઍરેન્વન્તે. અમઁષનાંમ સ્પેન્તનાંમ યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ, ફ્રદથાઇ અહે ન્માનહે,

ફ્રદથાઇ વીસ્પયાઓ અષઓનો સ્તોઇશ, હમિસ્તેએ વીસ્પયાઓ દ્રવતો સ્તોઇશ. સ્તવસ્ અષા યે હુદાઓ યોઇ હન્તિ.

સારાં દાન, પુણ્યનાં કાર્યો તથા સારાં અષોઇનાં કાર્યો (જે) ઘણાજ ચઢતે દરજ્જેનાં (તથા) વધારે ભલાં (છે), તથા પાછળથી (એટલે પરીણામમાં) (આપણને) (મદદે) પોંહચનારાં (તથા) લાંબો વખત સુધી બચાવ કરનારાં (છે, તેમને) (હું વખાણું છું), જેથી સહુથી મોટી તથા સહુથી સરસ તથા સહુથી શ્રેષ્ઠ અષોઇ અમને પ્રાપ્ત થાય.

(શું કરવા અષોઇ મેળવીએ તે વીશે નીચે જણાવે છે) અમેશાસ્પંદોની યજશ્ને કરવાને માટે, (તેમની) આરાધના કરવાને માટે, (તેમને) ખુશનુદ કરવાને માટે, અને (તેમની) કીર્તિ ગાવાને માટે, (તથા) આ ઘરની આબાદીને માટે, (તથા) અશો (હોરમજદ)ની તમામ સૃષ્ટિની આબાદીને માટે, (તથા) દરવંદના તમામ સૃષ્ટિની વિરૂદ્ધ થવાને માટે (અમને તે અષોઇ મળે). અષોઇને લીધે તેની કીર્તિ હું ગાવું છું, જે (પોતે) સારાં ડહાપણવાળો (છે), (તથા) જેઓ (એટલે તેના અમેશાસ્પંદો) (બી તેવાજ) છે. (હોશબાંમ.)

ક્ષયમ્નૅમ્ અષવનૅમ્ દાયત. અક્ષયમ્નૅમ્ દ્રવન્તૅમ્. વસો-ક્ષથ્રો ખ્યાત્ અષવ; અવસો-ક્ષથ્રો ખ્યાત્ દ્રવાઓ ગતો હમિસ્તો, નિજ્ર-ઑરતો હચ સ્પૅન્તહે મઇન્યેઉશ્ દામબ્યો, વરતો અવસો-ક્ષથ્રો.

અશો (માણસ)ને રાજ કરનારો તું ઠેરવ, દરવંદ (એટલે પાપી માણસ)ને રાજ ન કરનારો (તુ બનાવ). અશો (માણસ) પોતાની મરજી પ્રમાણે રાજ્ય કરનારો થાય; દરવંદ (એટલે પાપી પુરૂષ) દુ:ખમાં પડેલો, સ્પેનામીનોની સૃષ્ટિમાંથી બહાર કાઢી મુકેલો, (પોતાની યુક્તિઓમાં) નિષ્ફળ થએલો, (તથા) પોતાની મરજી પ્રમાણે હકુમત ન ચલાવનારો (થાય)! (હોશબાંમ.)

અષ વહિશ્ત, અષ સ્રએશ્ત, દરેસામ થ્વા, પઇરિ થ્વા જમ્યામ, હમૅમ્ થ્વા હખ્મ.

સહુથી ઉત્તમ અશોઇથી, (તથા) શ્રેષ્ઠ અશોઇની મારફતે, (હે અહુરમજદ!) તને અમે જોઇએ, (તથા) તારી નજદીક અમે આવ્યે, (તથા) તારી સદાકાળની મીત્રતાને અમે પોંહચ્યે. (હોશબાંમ.)

આઅત યત્ હ્વરૅ ઉજાક્ષ્યેઇતિ, બવત્ જાંમ અહુરધાતાંમ યઑજદાથ્રૅમ, આપૅમ તચિન્તાંમ યઑજદાથ્રૅમ, આપૅમ ખાંન્યામ યઑજદાથ્રૅમ, આપૅમ જરયનાંમ યઑજદાથ્રૅમ, આપૅમ અર્મએશ્તાંમ યઑજદાથ્રૅમ, બ્વત દાંમ અષવ યઑજદાથ્રૅમ, યાઓ હૅન્તિ સ્પૅન્તહે મઇન્યેઉશ.

જ્યારે સૂર્ય ઉગે છે (ત્યારે) (તે) અહુરમજદની પેદા કીધેલી જમીનને પવીત્ર કરવાનું સાધન થાય છે, વેહતાં પાણીને પવીત્ર બનાવવાનું સાધન (થાય છે), ઝરાનાં પાણીને પવીત્ર કરવાનું સાધન (થાય છે), દરિયાનાં પાણીને પવીત્ર બનાવવાનું સાધન (થાય છે), થમ પાણીને પવીત્ર કરવાનું સાધન (બને છે), તથા અશો સૃષ્ટિ કે જે સ્પેનામીનોની છે (તેને) પવીત્રાઇ આપનાર સાધન બને છે.

(ખોરશેદ નિયાયશ, ફ૦ ૧૨.)

આય નો જમ્યાત્ અષવરતાઇ.........મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતિશ.

જે બોહળાં ખેતરવાળો મેહર (યજદ) (તે) અમારી અષોઇને માટે (અત્રે) આવે! (મેહર નિયાયશ, ફ૦ ૧૪.)

ઉસ્-મોઇ ઉજારૅષ્વા અહુરા.

અએ હોરમજદ! તું મને પવિત્ર કર! (આતશ નિયાયશ.)

અષા હજો એમવત્ દસ્વા.

અષોઇને લીધે તું મને હિમ્મતવાળું જોર બક્ષ. (આતશ નિયાયશ.)

અષા દએનાઓ ફ્રદક્ષયા.

અષોઇ મારફતે (તું મને) દીન શીખાડ. (આતશ નિયાયશ.)

દાયાઓ મે, આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજદાઓ......વહીશ્તૅમ અહૂમ અષઑનાંમ રઑચંઘ્હૅમ વીસ્પો-ખાથ્રૅમ, જજે-બુયે વંઘ્હાઉચ મીજદે, વંઘ્હાઉચ સ્રવહિ, ઉરૂનએચ દરૅઘે હવંઘ્હે.

હે! અહુરમજદના પુત્ર આતશ! તું મને અશો લોકોનું રોશન, તમામ આરામવાળું સ્વર્ગ આપ, (અને તે સ્વર્ગ) ભલા બદલામાં, ભલી બંદગીમાં (ભક્તિને લીધે), તથા (મારાં) રવાનની લાંબા વખતની પવિત્રાઇ(ના બદલા)માં હું મેળવું! (આતશ નિયાયશ, ફ૦ ૬.)

સ્તૂમ્ બૅરૅજન્તૅમ્ યજમઇદે યિમ્ અહુરૅમ્ મજદાંમ્, યો અષહે અપનોતૅમો, યો અષહે જવ્રૂમૂસ્તૅમો.

શ્રેષ્ટ સરદાર જે અહુરમજદ (તેને) અમે યાદ કરીએ છીએ, જે (અહુરમજદ) અષોઇમાં સર્વથી ચઢતો (તથા) જે અષોઇમાં ઘણોજ મદદ કરનારો (છે). (હાવન ગેહ, ફ૦ ૧૦.)

નાઇરિકાંમ્ચ અષઑનીમ્ યજમઇદે...નરૅમ્ચ અષવનૅમ્ યજમઇદે.

અશો નારી (ને) અમે વખાણીએ છીએ......અશો નરનું અમે સ્તવન કર્યે છીએ. (અઈવિસ્રુથ્રેમ ગેહ, ફ૦ ૯.)

ઉશ્તા અસ્તી ઉશ્તા અહ્માઇ, ઉશ્તાતાઈત્ય વીસ્પૅમ્ અષવનૅમ્ વીસ્પાઇ અષઑને પર-ચિનસ્તિ, યથના સ્તાઈત્ય વીસ્પૅમ્ અષવનૅમ્ વીસ્પાઇ અષઑને પર-ચિનસ્તિ.

ઉશ્તા અસ્તી ઉશ્તા અહ્માઇ (એ કલામ બોલતાં) (ભણનાર) જેમ દરેક અશો (માણસ)ને, દરેક અશો (માણસ) તરફ મક્કમપણે શામેલ કરે છે. (ક્રાશ્રઓતનો હા, ફ૦ ૨.)

યત્ અષાઈ વહિશ્તાઇ અષૅમ્, પર ચિનસ્તિ વીસ્પૅમ્ માંથ્રૅમ્ વીસ્પૅમ્ માંથ્રાઇ, યથ અષાઈ ક્ષથ્રૅમ્ ચિનસ્તિ, યથચ જ્બયેન્તે અષઑને અષૅમ્ ચિનસ્તિ, યથચ ક્ષમાવોય અષૅમ્ ચિનસ્તિ યત્ સઑષ્યન્તએઇબ્યો.

યત્ અષાઇ વહિશ્તાઇ અષૅમ્ (એ કલામ બોલતાં) (ભણનાર) આખી માંથ્રવાની દરેક માંથ્રવાની જાણનારને માટે સ્વિકારે છે, જેમ (તે) અષોઇને માટે પાદશાહી (સર્વોપરી) કબુલ રાખે છે, તથા જેમ (મીનોઇ યજદોની) આરાધના કરનાર અષો (માણસ)ને માટે, અષોઇ કબુલ રાખે છે, તથા જેમ તમે ફાયદો કરનારાઓ માટે, (તે) અષોઇ કબુલ રાખે છે. (ક્રાશ્રઓતનો હા, ફ૦ ૩.)

મજદાઑ ક્રાશ્રઑત્; ચીમ્ ક્રાશ્રઑત્; અષવનૅમ્ મઇન્યઑમ્ચ ગએથીમ્ચ. સ્વાંસ ક્રાશ્રઑત્ ક્રવાકૅમ્; વહિશ્તો ક્ષયમ્નો સ્વન્તૅમ્, અષવનૅમ્ વહિશ્તૅમ્ચ અવસો-ક્ષથ્રૅમ્ચ.

(દાદાર) અહુરમજદે (અષેમ્ વોહૂનો કલામ) જાહેર કીધો. કોણને જાહેર કીધો?

(જવાબ):—મીનોને લગતા તથા ગેતીને લગતા અષો (માણસ)ને.
કયા અધિકારથી (તે અષેમ્ વોહૂનો) કલામ (તેણે) જાહેર કર્યો?
(જવાબ):—સર્વથી શ્રેષ્ઠ રાજ્યકર્તા લેખે.
કોણને (જાહેર કર્યો)?
(જવાબ):—પોતાના મનના તુરંગ પ્રમાણે ન ચાલનાર, અષોઇથી સર્વથી શ્રેષ્ઠ (માણસ)ને. (ફ્રાબ્રઓતનો હા, ફ૦ ૪.)

કત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે......વીસ્પહે અંઘ્રહેઉશ્ અસ્તત્વતો અંઘ્રહ્વાંમ્ અસ્તિ વીમરૅજિશ્તૅમ.

આઅત્ ઓઅૉત્ અહુરો મઝ્દાઑ અષાઉંમ્ નાંમ્, સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, યત અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ્. તત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે ...વીસ્પહે અંઘ્રહેઉશ્ અસ્તત્વતો ... અંઘ્રહ્વાંમ્ અસ્તિ વિમરૅજિશ્તૅમ.

માંથ્ર સ્પેન્તો કયો ભાગ આખી હાડમંદ દુનિયામાં જીવને સર્વથી વધુ પવીત્ર કરનારો છે?

ત્યારે અહુરમજ્દે જવાબ આપ્યો કે હે સ્પીતમાન જરથોશ્ત! હમો અમેશાસ્પંદોનાં નામો માંથ્ર સ્પેન્તનો તે ભાગ છે, (જે) તમામ હાડમંદ દુનિયાંમાં જીવને ઘણોજ પાક કરનારો છે. (હોરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૧-૫.)

અષવ નાંમ અહ્મિ, અષવસ્તૅમ નાંમ અહ્મિ.

(હું) અષો નામવાળો છું, (હું) સર્વથી અષો નામ ધરાવનાર છું. (હોરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૧૨.)

કત્ અષવ મજ્દ વનત્ દ્રવન્તૅમ. અષવ વનત્ દ્રુજિમ્, અષવ વનત દ્રવન્તૅમ.

હે અહુરમજદ! શું અશો (માણસ) દરવંદને (એટલે દુષ્ટ માણસને) મારે? જવાબઃ—(હા) અષો (માણસ) દરૂજને મારે; અશો (માણસ) દરવંદને મારે. (હોરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૨૮.)

અષહ્યા આઅત્ સઇરી, અષહ્યા વૅરૅજેને, કહ્માઇચીત્ હાતાંમ જીજિષાંમ્ વહિશ્તાંમ આદ્દા ઉબોઇબ્યા અહુબ્યા.

અષોઇની સરદારી હેઠળ (તથા) અષોઇના કાર્યમાં (કાયમ રહિને), હયાતોમાંનો કોઇ નર, બન્ને દુનિયામાં સર્વથી ઉત્તમ જીવન ગાળવા ઇચ્છતો (હોય, તો) (તેને) સખી (થવું). (મ્હોટી હપ્તન યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૮.)

યાઑસ્ચા તોઇ ગેનાઑ અહુરા મજ્દા, અષાત્ હચા વઇર્યાઑ, તાઑ યજમઇદે. ઇજાઑ, યઓશતયો, ફ્રૅરતયો, આર્મતયો, વંઘુહીમ આબીશ્ અષીમ, વંઘુહીમ ઇષમ, વંઘુહીમ આજાુઇતીમ, વંઘુહીમ ફ્રસસ્તીમ, વંઘુહીમ પરૅન્દીમ યજમઇદે.

હે અહુરમજદ! (આ નીચે જણાવેલી) તારા નારી સ્વરૂપના ફરેશ્તા તથા નીતિના ગુણો જે અપોઇને અંગે પસંદ કરવા યોગ્ય (છે), તેમને અમે વખાણીએ છીએ. સુખાકારી, પવિત્રાઇ, વૃદ્ધિ, સંપૂર્ણ મનશ્ની, તેની સાથે વળી નમ્રતા, ભલી ઇચ્છા, ભલી આબાદી, ભલું શીક્ષણ, (તથા) ભલી પારેન્દિ[1] (એ સર્વને) અમે વંદીએ છીએ.

(મ્હોટી હપ્તન યશ્ત, કo ૪, ફo ૧-૨.)

અપો અત્ યજમઇદે, મએકઇન્તીશ્ચા, હેબ્વઇન્તીશ્ચા, ફ્રવજંઘ્હો, અહુરાનીશ્ અહુરહ્યા, હુવપંઘ્હાઑ, હુપૅરૅથ્વાઑસ્ચા વાઑ, હુવોઘ્જથાઑસ્ચા, હુસ્નાથ્રાઑસ્ચા, ઉબોઇબ્યા અહુબ્યા ચગેમા.

ટીપાતાં, એકઠાં થતાં તથા આગળ વહેતાં પાણીઓને અમે વખાણ્યે છીએ. હે! અહુરમજદનાં (તથા) અહુરમજદને લગતાં (પાણીઓ!) (અમે) તમને ખુબીવાળાં, બોહળાં, સારી પેઠે વેહતાં, (તથા) બન્ને દુનિયાંને સારૂં પવીત્ર કરનારાં લેખીએ છીએ.

(મ્હોટી હપ્તન યશ્ત, કo ૪, ફo ૩.)

દાઇદી અત નેરાંશ્ મજ્દા અહુરા, અષાઉનો અષ-ચિનંઘ્હો, અઇદ્યૂશ્ વાસ્ત્રયેંગ્, દરૅગાઇ ઇજાઇ બેજવઇતે હખ્મઇને, અહ્માઇબ્યાચા અહ્મા રફ્નંઘ્હો.........ઉતા ખ્યામા મજ્દા અહુરા અષવનો ઍરૅશ્યા.

લાંબો વખત સુધી ચાલે તેવી આબાદીને માટે, (તથા) મજબુત મિત્રાચારીને માટે, (હે અહુરમજદ!) અશોઇની ઇચ્છા ધરાવનાર, ચાલાક તથા મેહેનતુ અષો માણસો અમને તથા અમને ખુશાલ કરનારાઓને તું આપ. વળી અમે અષો તથા નીર્મળ થઇએ.

(મ્હોટી હપ્તન યશ્ત, કo ૬, ફo ૩-૪.)

અહ્યા હ્વો ને દાઇદી, અહ્માઇચા અહુયે મનખ્યાઇચા; તત્ અહ્યા યા તત્ ઉપા-જમ્યામા, તવચા સરૅમ્ અષખ્યાચા વીસ્પાઇ યવે.

---

૧. એક ફરેશ્તો.

અએ અહુરમજદ! મારા જેવા ધર્મિષ્ટોને જે બદલો તેં આપ્યો છે (તેટલો, બદલો), આ તથા મીનોઇ દુનિયા સારૂં, તું પોતે અમને આપ, કે તેને લીધે સદાકાળ સુધી તારી તથા અષોઇની સરદારીને અમે પહોંચ્યે. (મ્હોટી હપ્તન યશ્ત, ક૦ ૬, ફ૦ ૬.)

અથઉરૂનાંમચા પઇતીઅજાંથ્રૅમ યજમઇદે, યોઇ યેયાં દૂરાત્ અષો-ઇષો દખ્યુનાંમ.

અથોરનાનોનાં પાછા આવી પહોંચવાને અમે વખાણીએ છીએ, જેઓ દેશોની પવિત્રાઇ (વધારવા)ની ઇચ્છા રાખતા, દુર સુધી જાય છે. (મ્હોટી હપ્તન યશ્ત, ક૦ ૮, ફ૦ ૬.)

ગરો–ન્માનૅમ્ ઉરૂયો અસ્તિ અષાવઑયો. નએચિશ દ્રૂવતાંમ્ અયેને પઇતિશ ગરો ન્માનૅમ્, રવૉહુ અષાયઑનૅમ્ ચિથ્રૅમ અહુરૅમ મજ્દાંમ્.

ગરોથ્માન (બેહશ્ત) અષો માનવીઓને માટે છે: અષો (લોકો)નું સ્થળ (જે) ગરોથ્માન (છે) તે તરફ જવામાં (તથા) કુશાદગીમાં (એટલે સગવડથી) જાહેર રીતે (દાદાર) અહુરમજદ તરફ (જવામાં), દુષ્ટ માણસોમાંનો કોઇપણ નથી હોતો. (અરદીબેહેશ્ત યશ્ત, ફ૦ ૪.)

બએષજનાંમ્ બએષજયોતૅમો યત્ માંથ્રૅમ્–સ્પૅન્તૅમ્–બએષજ્યો, યો નર્શ્ અષઑનો હચ ઉરૂથ્વાંન્ બએષજ્યાત્.

પવિત્ર માંથ્રવાણી ઉચ્ચારીને સાજું કરનાર (સઘળા) વૈદોમાં સર્વથી શ્રેષ્ઠ તંદોરસ્તી આપનાર (છે), (કારણકે) તે અષો માણસનાં ભીત્તરથી તેને આરોગ્યતા આપે છે. (અરદીબેહેશ્ત યશ્ત, ફ૦ ૬.)

આઅત્ પઑઇરીમ્ ફ્રશ્રઑમિ નરૅમ્ અષવનૅમ્; યેજિ પઑઇરીમ્ ફ્રશ્રઑમિ નરૅમ્ અષવનૅમ્ ઇમત્ રપૂન્વો રજિશ્ત, ઇમત્ અમૅષ-એઇબ્યો સ્પૅન્તએઇબ્યો, યો અસ્તિ મઇન્યવનાંમ્ યજતનાંમ્, નઇસ્યો નામનાઑ તાઑ બૂજત્ નરૅમ્ અષવનૅમ્. હચ ન્નસૂમ્, હચ હષિ, હચ ઘષિ, હચ સએને, હચ બૂજિ, હચ હએનયાઑ પૅરૅથુ–અઇનિકયાઑ, હચ દ્રફ્ષયાઑ પૅરૅથુ–ઉજ્ગૅરૅપ્તયાઑ, હચ મષ્યાઇ દ્રૂવઇત્યાઇ સાસ્તયાઇ, હચ સ્તરાઇ વઇસ્યાઇ, હચ નરો સાસ્તયાઇ, હચ યાતાઇ, હચ પઇરિકાઇ, હચ ઉરૂવિસ્ત.

સર્વથી પહેલાં અષો માણસને હું પસંદ કરૂં છું. અષો માણસને એટલા માટે હું પસંદ કરૂં છું કે તેને સર્વથી સાચો રબ્ને યજદ તથા અમેશાસ્પંદો તથા મીનો યજદો, નસુશ (દૈત્યથી), હષિ દૈત્યથી, ઘષિ (દૈત્ય)થી, સએની (દૈત્ય)થી, બુજિ (દૈત્ય)થી, પુષ્કળ પલટણવાળાં લશ્કરથી, ઉંચે પકડેલા બોહળા વાવટા (અથવા ભાલા)થી, દુષ્ટ (તથા) જુલમગાર માણસથી, ધાતુનાં બનાવેલાં ખંજરથી, જુલમગાર માણસોથી, જાદુગરથી, પરીથી (તથા) ભુલા પાડે એવા રસ્તાથી રક્ષણ આપે છે. (ખોરદાદ યશ્ત, ફ૦ ૩-૪.)

હો ઇથ વ્યાખ્મન્યેઇતિ, હો ઇથ પૅરૅસન્યેઇતિ. કો માંમ્ નૂરાંમ્ ક્રાયજાઇતે, ગઑમવઇતિબ્યો, હુઑમવઇતિબ્યો જઑથ્રાબ્યો; કહ્માઇ અર્જૅમ્ દધાંમ્ ગઑયાંમ્ ઇશ્તીમ્, ગઑયાંમ્ વાંથ્વાંમ્ હવહેચ ઉરૂનો યઑજ્દાથ્રૅમ્. નૂરાંમ્ અહ્મિ યેસન્યસ્ચ વહ્મ્યસ્ચ અંઘ્રઉહે અસ્તવઇતે, અષાત્ હચ યત્ વહિશ્તાત્.

એ તરફ તે (તેશતર) સભા બોલાવે છે, (તથા) એ તરફ (સભાસદોને) તે (નીચે મુજબ) પુછે છે:—હવે કોણ મને જીવામ સાથની (તથા) હોમ સાથની ક્રિયાની ભેટોથી ઇજશે? કોણને હું ગાયનાં ટોળાની દોલત (તથા) ગાયનું ટોળું (તથા) પોતાનાં રવાનની પવિત્રાઇ બક્ષું? સર્વથી શ્રેષ્ટ પવિત્રાઇને લીધે હાડમંદ દુનિયાંમાં હવે (હું) યજશનીને લાયક તથા આરાધનાને લાયક છું.

(તીર યશ્ત, ફ૦ ૧૭.)

ના અષવ આફ્રિવચસ્તૅમો, હો વૅરૅથ્ર વૅરૅથ્રવસ્તૅમો.

અશો માણસ સર્વથી વધુ દુઆ (કલ્યાણ)ના સુખન ઉચરનારો (છે), તે ફત્તેહની મારફતે સર્વથી વધુ ફત્તેહમંદ (હોય છે).

(સરોશ હાદોખ્ત, ફ૦ ૩.)

યસ્ચ, જરથુશ્ત્ર, ઇમત્ ઉખ્ધૅમ્ વચો ફ્રવઑચાત્, ના વા નાઇરિ વા, અષ-સર મનંઘ્રહ, અષ-સર વચંઘ્રહ, અષ-સર શ્યઑથ્ન.........કહ્મિ કહ્મિચિત્ વા અઇપ્યનાંમ્; કહ્મિ કહ્મિચિત્ વા અરથ્યનાંમ્ થ્વઍષો બિવિવાઑ; નોઇત્ દિમ્ યત્ અંઘ્રહે અયાંન્, નોઇત્ અંઘ્રહાઑ ક્ષપો, દ્રવાઑ જૅરૅતો જરનુમનો જજરાનો, અષિબ્ય અવ-સ્પશ્તિચિન અવિ અવ-સ્પષ્નઑત્, નોઇત ગધહે વજો-વાંથ્વ્યેહે ત્બઍષો ફ્રાંશ તિચિન ફ્રાષ્નુયાત્.

હે જરથુશ્ત્ર! જે કોઇ નર અથવા નાર આ બંદગીનો મંત્ર (એટલે અહુનવર) અતિશય અષોઇવાળાં મનથી, તે અતિશય અષોઇવાળાં વચનથી (તથા) અતિશય અષોઇવાળાં કાર્યથી આફતોમાંની કોઇ પણ (આફતની વખતે), અથવા કવખતમાંના કોઇએ (કવખતે), ભયમાં (આવી પડેલો હોય) (અથવા) બીધેલો (હોય), (ત્યારે) ભણે (તો), તેને તે દહાડે (અથવા) તે રાતે (એટલે જે વખતે ભણે ત્યારે), (કોઇ પણ) દુરવંદ, જુલમગાર, દુઃખ દેનાર, (અથવા) ઇજા કરનાર (પોતાની) બે આંખોથી (તે ભણનાર) (ઉપર) નજરે (દેખીતી આંખો છતાં) જોઇ શકે નહી; (તથા) જોરાવર ટોળકીવાળા લુટારાની બુરાઇ આગળ વધીને (તે અહુનવર ભણનારને) પહોંચી વળી શકે નહી.

(સરોશ હાદોખ્ત, ફ૦ ૪-૫.)

મા હે મઇર્યો ગેઉર્વયોઇત.....મા અષાવો.

યેજિ-પે મઇર્યો ગેઉર્વયાત્..... અષાવો......પર બઍષજ હુચઇતે ચૅરથ્રઘ્નો અહુરધાતો.

તે (ઇજેલી ચીજ) પાપી માણસ (તથા) અષોઇને તોડનાર માણસ હાથમાં ન પકડે અને જો (ઇજેલી ચીજ) પાપી માણસ (તથા) અષોઇને તોડનાર હાથમાં પકડે તો અહુરમજદે પેદા કરેલો બેહરાંમ (યજદ) તંદોરસ્તીના ઉપાય છીનવી લે છે.

(બહેરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૫૧-૫૨.)

હઑમૅમ......નિપાતારૅમ્ વૉહુ બઇરે.

હોમ (જે) સારી (ચીજ)ને બચાવનાર તેને હું મારી પાસે રાખું.

(બહેરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૫૭,)

આઅત્ મે અએમ્ પઇતિ-અઑખ્ત હઑમો અષવ દૂરઑષો, અઍમ્ અહ્મિ જરથુશ્ત્ર હઑમો અષવ દૂરઑષો.

ત્યારે તે અશો (તથા) દર્દને પાછળ નાખનાર હોમે મને જવાબ આપ્યો કે, હે! જરથુશ્ત્ર! હું અશો (તથા) દર્દને પાછળ નાખનાર હોમ છું.

(મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૨.)

યો જનત્ અજીમ્ દહાકૅમ્......યાંમ્ અશ્-અઑજસ્તૅમાંમ્ દ્રુજૅમ્ ફ્રચ કૅરૅન્તત્ અંઘ્રો મઇન્યુશ, અવિ યાંમ્ અસ્તવઇતીમ્ ગએથાંમ્, અહ્કઇ અષહે ગએથનાંમ્.

જેણે (ફરેદુને) ઝોહાકને માર્યો, જે ઘણાજ બળવંત દ્રુજને (ઝુહાકને) (આ) હાડમંદ દુનિયા ઉપર અષોઇના મુલકોના નાશને માટે અંગ્રેમઇન્યુશે પેદા કર્યો. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૮.)

અષિશ્ વંઘ્ઉહિ રામયત્ ઇધ ઉપ ઇમત્ ન્માનૅમ્, યત્ આહૂઇરિ યત્ હઓમહે અષવઝંઘ્હે.

આ ઘર કે જે હોરમજદી (તથા) જે અષોઇનું કૌવત આપનાર હોમનું (છે, તેમાં) અશિશવંઘ ખુશાલી (અથવા) સુખ બક્ષે. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧.)

(હઓમ) હઇથીમચ અષહે ખાઓ અહિ.

(હે હોમ!) ખરેખર (તું) અશોઇનું મૂળ છે. (મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ક૦ ૪.)

હો યો હઓમહે મધો અષ હચઇતે ઉર્વાસ્મન.

હોમની જે કેફ તે આનંદ (તથા) પવિત્રાઇને માર્ગે ચલાવે છે. (મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૮.)

વીસ્પનાંમ્ચ આઓંઘ્હાંમ્ પઓઇર્યનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ ઇધ યઝમઇદે ફ્રવષીમ્ અવાંમ્ યાંમ્ અહુરહે મઝ્દાઓ.........અષાત્ અપનોતૅમાંમ્ચ.

આ તમામ ફરોહરોમાંથી સર્વથી પેહલાં (દાદાર) અહુરમજદનું ફરોહર, જે અશોઇમાં સર્વથી શ્રેષ્ટ, (તેને) આ સ્થળે અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. (સતુમનો કરદો, ફ૦ ૨.)

પઓઇર્યનાંમ્ ત્કએષનાંમ્ પઓઇર્યનાંમ્ સાસ્નો-ગૂષાંમ્, ઇધ અષઓનાંમ્ અષઓનિનાંમ્ચ અહૂમ્ચ દએનાંમ્ચ બઓધસ્ચ ઉર્વાનૅમ્ચ ફ્રવષીમ્ચ યઝમઇદે, યોઇ અષાઇ વઓનરે. ગેઉશ્ હુધાઓંગ્હો ઉર્વાનૅમ્ યઝમઇદે. યોઇ અષાઇ વઓનરે. ગયેહે મરૅથ્નો અષઓનો ફ્રવષીમ્ યઝમઇદે. જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે ઇધ અષઓનો અષીમ્ચ ફ્રવષીમ્ચ યઝમઇદે. કવોઇશ્ વીશ્તાસ્પહે અષઓનો ફ્રવષીમ્ યઝમઇદે. ઇસત્ વાસ્ત્રહે જરથુશ્ત્રોઇશ્ અષઓનો ફ્રવષીમ્ યઝમઇદે. નબાનઝ્દિશ્તનાંમ્ ઇધ અષઓનાંમ્ અષઓનિનાંમ્ચ અહૂમ્ચ દએનાંમ્ચ બઓધસ્ચ ઉર્વાનૅમ્ચ ફ્રવષીમ્ચ યઝમઇદે, યોઇ અષાઇ વઓનરે.

પોરયોહદકેશોમાંના (તથા) પેહલી દીન કબુલ કરનારાઓમાંનાં અષો માણસો તથા અષો નારીઓ, જેઓ અષોઇને માટે ફત્તેહથી લડયાં (તેમના) જાનને, અંતઃકરણને, બુદ્ધીને, રવાનને તથા ફરોહરને આ જગાએ અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. સારી પેદાયશના ગોધાનાં (એટલે ગાવ્યોદાદનાં) રવાનને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. અશો ગયોમર્દનાં ફરોહરને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. અશો સ્પેતમાન જરથોશ્તની અશોઇને તથા (તેનાં) ફરોહરને આ ઠેકાણે અમે માનપૂર્વક યાદ કર્યે છીએ. અશો કએ ગુશ્તાસ્પનાં ફરોહરને અમો માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. (પેગમ્બર) જરથોશ્તના (વડા દીકરા) અશો એસદવાસ્તનાં ફરોહરને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. જે (ઉપર જણાવેલા મહાન પુરૂષો) અષોઇને માટે ફત્તેહથી લડયા. નબાનજદિશ્તોમાંના અશો (માણસો) તથા અશો (નારીઓ) જેઓ અષોઇને માટે ફત્તેહથી લડયાં (તેમના) જાનને, અંતઃકરણને, બુદ્ધીને, રવાનને તથા ફરોહરને આ ઠેકાણે અમે માન સહિત યાદ કર્યે છીએ.

(સતુમનો કરદો, ક૦ ૪-૫-૬.)

અસિશ્તૅમ અષૅમ, અસિશ્તૅમ નર્શ અષઑનો અઑજો, અસિશ્તો આહુઇરિશ તકએષો. જમ્યાન્ ઇથ્ર અષાઉનાંમ્ વંઘ્રઉહીશ્ સૂરાઑ સ્પૅન્તાઑ ફ્રવષયો, અષોઇશ્ બઅેષજ હચિંગ્રાઑ.

હમેશાં અષોઇ, હમેશાં અષો માણસનું કૌવત (તથા) હમેશાં અહુરમજદી તરીકો (આ ખાનદાનમાંથી) (ઉત્પન્ન થજો)!

અશો (લોકો)નાં ભલાં, ગાલેબ, તથા (દુનિયાની) આબાદી કરનારાં ફરોહરો આ મુકામમાં અષોઇના ઉપાયો પોતાની સાથે લઇને આવે.

(દોઆ તંદોરસ્તી અવસ્તામાં, ક૦ ૩-૪.)

અષવ બવાહિ યથ જરથુશ્ત્રો સ્પિતામો.

સ્પીતમાન જરથોસ્તના જેવા અષો થજો.

(આફ્રીને પેગમ્બર જરથોશ્ત, ક૦ ૪.)

અર્ૅમ્ બોઇધ્ તૂમ્ તા નિપયેમિ વીસ્પ વૉહૂ મઝ્દધાત અષચિથ્ર, માંનયૅન્ અહે યથ પસૂમ્ પસુ-વસ્ત્રૅમ્.

અહુરમજદની સરજેલી અષોઇનાં બીજવાળી તમામ આશીષોનું હું ખચીત રક્ષણ કરૂં છું, (તેમજ) તું (પણ) તેનું (રક્ષણ કરે છે.)

(આવાં યશ્ત, ક૦ ૮૯)

પઇતિ–દિમ્ પૅર્સત્ જરથુશ્ત્રો, કુથ અહુરમજ્દ, ના અષવ યઑજ્દાતાંમ્ જ્યૉથ્રાંમ્ ફ્રંઘ્રઉહ્રાત્, યો કૅરેનવાત્.

(પેગમ્બર) જરથોશ્તે તેને (એટલે દાદાર અહુરમજ્દને) પાછું પુછ્યું કે હે અહુરમજ્દ! (તે) અશો માણસ જેણે (તે જોર અથવા ક્રિયાની મારફતે) તૈયાર કીધી હોય, (તે) પવિત્ર જોરને (અશો માણસ) કેમ ખાય? (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૨૧.)

યહ્માઇ જ્યૉત અષવ અંઘ્રહેઉસ્ દહ્મૉ તનુ–માંથ્રૉ, ફ્રસ્તૅરેતાત્ પઇતિ બરૅસ્મન્, મિથ્રહે વચ યજાઇતે, રાશ્તૅમ્ અહ્માઇ નઇરે મઇ-ન્યાઇ, મિથ્રો મએથનૅમ્ આચરઇતિ.

જે (માનવી)ને માટે અશો, ઘણો નીતિવાન, પોતાના તનને માંથ્ર (એટલે દીનના ફરમાન)ના તાબામાં રાખનાર, દીનની ક્રિયા કરનાર, પાંથરેલી બરસમથી (તથા) મેહર યજદના વચનથી (એટલે મેહર યજદની નૈયતે ભણવાના અવસ્તાના મંત્રોથી) (મેહર યજદને) આરાધે તો, તે માણસને મદદ કરવા માટે મેહર યજદ તાબડતોબ (તેનાં) મુકામમાં જાય છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૩૭.)

યહ્માઇ જ્યૉત અનષવ અદહ્મૉ અતનુ–માંથ્રૉ, પસ્ચ બરૅસ્મ ફ્રહિશ્ત, પૅરૅનૅમચ બરૅસ્મ સ્તરાનો, દરૅઘૅમચ યસ્નૅમ્ યજાનો.

જે (માનવીને માટે જો દીનની ક્રિયા કરનાર પુરતી) બરસમ પાંથ-રનાર તથા લાંબી યજશ્ને કરનાર (હોવા છતાં), (જો તે ક્રિયા કરનાર) અષોઇ વગરનો, અનીતિમાન, પોતાના તનને માંથ્ર (એટલે દીનના ફરમાન)ના તાબામાં ન રાખનાર (હોય), (તથા) બરસમની પછવાડે ઉભો રહેતો (હોય તો), (તેથી તેને શું થાય છે?) (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૩૮.)

રશ્નવો અષાઉમ્, રશ્નવો રજિશ્ત,......રશ્નવો અરૅથમત્ બઇરિશ્ત.

અએ રશ્ને રાસ્ત! અહો સર્વથી રાસ્ત રશ્ને યજદ...અએ અષો (માણસ)ને ઘણોજ ટેકો આપનાર રશ્ને યજદ! (રશ્ને યશ્ત, ફ૦ ૭.)

આઅત યો મા હીશ હુબૅરૅતાઑ બરાત્, જવ અષાઑનાંમ્ ફ્રવષયો સાસ્ત દઇંઘ્રહેઉશ હમો–ક્ષથ્રો, હો અંઘ્રહાઇતિ જજારૅતમો ક્ષયો કસચિત્ મષ્યાનાંમ.

જો કોઇ દેશનો સ્વતંત્ર પાદશાહ જીવતાં જીવત અશો લોકોના આ ફ્રેરોહરોને માટે સારી ભેટો લઇ જાય તો, તે માણસોમાં એક ઘણોજ બળવાન રાજ્યકર્તા થાય છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ઼૦ ૧૮.)

ઇથ તે જાવર્ં અઑજસ્ચ ખ્રર્નો અવસ્ચ રફ્નસ્ચ ફ્રશ્રઑમિ, ઍરૅજ્વો સ્પિતમ, યત્ અષઑનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ ઉગ્રનાંમ્ અઇવિથૂરનાંમ્; યથ મે જસૅન્ અવંઘ્રહે, યથ મે બરૅન્ ઉપસ્તાંમ્ ઉગ્રાઑ અષઑનાંમ્ ફ્રવષયો.

અશો (લોકો)નાં જોરાવર, બળવાન ફ્રેરોહરોના કૌવત, એજ્મત, ખોરેહ, મદદ તથા ખુશાલી સારૂં, હે નિર્મલ સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! એ પ્રમાણે તને મેં જાહેર કીધું (તથા) જેવી રીતે અશો (લોકો)નાં તે જોરાવર ફ્રેરોહરો મારી મદદે પહોંચ્યાં (તથા) જે પ્રમાણે (તેમણે) મને કુમક આપી. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ઼૦ ૧૯.)

યો હીશ યજાતો કુશ્નવાંનો જ્બયેઇતિ બરો-જ્ઑથ્રો અષવ.

જે કોઇ તેમને આરાધનાર, ખુશ્નુદ કરનાર, બંદગી કરીને મદદે બોલાવનાર, ક્રિયાની ભેટ લઇ જનાર (તથા) અષો (હોય છે, તે)ને (તેઓ) ભલું ખોરેહ બક્ષનારાં છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ઼૦ ૨૪.)

યાઑ અવથ્ર પર ફ્રઑઇરિસિશ્તાઑ, યથ્ર નરો અષવનો અર્ષમ્ હૅન્તિ જરઝ્દાતૅમ, યથ્રચ મજિશ્તાઑ ફ્રૅદઇતાઑ, યથ્રચ ક્ષ્નુતો અષવ યથ્રચ અતિબશ્તો અષવ.

જે તરફ અષો માણસો અષોઇ ઉપર પોતાનું દીલ ઘણુંજ લગાડનારા હોય છે, તથા જે તરફ ઘણાજ માન પામેલા (માણસો) હોય છે, તથા જે તરફ અષો (માણસ) રાજી થયેલો (હોએ છે), તે તરફ (અશો લોકોનાં) ફ્રેરોહરો સર્વથી વધુ જનારા (અથવા પોતાની વલાણ રાખનાર) (છે). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ઼૦ ૨૫.)

અષોઇશ્ બએષજ હુચિથ્રાઑ, જૅમ-ફ્રથંઘ્રહ દાનુ-દ્રાજંઘ્રહ હ્વરે બરેજંઘ્રહ.

(અશોના ફ્રેરોહરો) (જેઓ) જમીનની પોહળાઇ જેટલા, નદીની લંબાઇ જેટલા (અને) સૂર્યની ઉંચાઇ જેટલા અષોઇના ઉપાયો પોતાની સાથે લાવનારાં (છે.) (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ઼૦ ૩૨.)

થ્વાષૅમ......ફ્રવર્જૅન્તે, અવંઘ્નહે નરાંમ્ અષઑનાંમ્, આંજંઘ્નહે દુઝ્વરૅશતાવરેજાંમ.

(અશોના ફ્રરોહરો) અશો માણસોની સહાયને માટે, (તથા) દુષ્ટ કામ કરનારાઓનાં સંકટને માટે (એટલે તેમને શીક્ષા કરવા સારૂં), ઝડપથી જાય છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૩૯.)

પઑઇર્યાઇ હુંઘ્નહનનાઇ, પઑઇર્યાઇ હુંઘ્નહનુષે.....વીસ્પચ વૉહૂ મજ્દધાત અષ-ચિથ્ર.

અહુરમજદની પેદા કરેલી અષોઇના મૂળની તમામ આશીષોને, સર્વથી પેહલાં (અશો જરથોશ્ત) પસંદ કરનારો (તથા) સર્વથી પેહેલાં (તેની ઉપર) પ્રીત રાખનારો (હતો). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૮૮.)

યો પઑઇર્યો સ્તોઇશ્ અસ્તવઇથ્યાઑ.

જેણે પ્રથમ હાડમંદ દુન્યાંમાં અષોઇની પ્રસંશા કરી.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૮૯.)

યહ્મિ પઇતિ વીસ્પૅમ્ માંથ્રૅમ્ અષૅમ્ સ્રવો વીસ્રુયત્......સ્તઑત અષહે યત્ મજિશ્તહેચ સ્રએશ્તહેચ.

જેને (એટલે પેગમબર જરથોશ્તને) તમામ માંથ્રવાણી (તથા) (દીનનો) પવિત્ર મન્ત્ર સંભળાવવામા આવ્યાં હતાં. (વળી) (જે) સર્વથી ઉંચ પંક્તિની સર્વોત્તમ તથા શ્રેષ્ટ અષોઇની સ્તુતી કરનાર (હતો.)

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૯૧.)

મઇધ્યો-માઑંઘ્નહહે આરાસ્તયેહે ઇધ અષઑનો અષીમચ ફ્રવષીમચ યજમઇદે.

આરાસ્તના છોકરા અશો મેદીઓમાહની અષોઇ તથા (તેનાં) ફ્રરોહરને અહિંયાં અમે માનપૂર્વક યાદ કર્યે છીએ.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૯૫.)

યો ઽચ પઉરૂવાંન્ચ અષાઇ રવો યએષ; યો ઽચ પઉરવાંન્ચ અષાઇ રવો વીવએધ.

જેણે (ગુશ્તાસ્પે પોતાના) બળવંત ભાલાથી, અષોઇને માટે ફ્રરાખીનો[1] બહોળો માર્ગ કરી આપ્યો; (તથા) જેણે (પોતાના) બળવંત ભાલાથી અષોઇને સારૂં ફ્રરાખીને સ્પષ્ટ દેખાડી. (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૯૯.)

૧ વૃદ્ધિને.

યો હીમ્ સ્તાતાંમ્ હિતાંમ્ હુઇતીમ્, ઉઝ્વજત્ હચ હુનૂઇવ્યો ની હીમ્ દસ્ત મઇધ્યોઇષાઘ્ંમ્ બૅરેજિ–રાઝૅમ્ અફ્રકધવઇતીમ્ અષઍાનીમ્ થ્રાફ્ંઘ્ંમ્ ગેઉશ્ચ વાસ્ત્રહેચ, ફ્રિથાંમ્ ગેઉશ્ચ વાસ્ત્રહેચ.

જેણે (એટલે ગુશ્તાસ્પ પાદશાહે) (તે) મક્કમ, ચાલુ, પવિત્ર દીનને બુરા માણસોથી છુટી પાડી અને તેને ઉત્તમ રાજ્ય કરતી, ચોમેર ફેલાતી, નીતિના ફરમાનવાળી, વચમાં વીરાજતી (એટલે લોકોના સમૂહમાં સત્કાર પામેલી), ગાય ઢોર તથા ઘાસચારાને ભરપુર કરનારી તથા ગાય ઢોર તથા ઘાસચારાને પ્રિય થયેલી મુકરર કરી. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૧૦૦.)

ઇધ આથ્રવનો દખ્યુનાંમ્ મન્યેન્તે વંઘ્રહેઉશ્ અષહે.

અહીંયા (આ મુકામમાં) (જુદા જુદા) દેશોના આથ્રવનો (ધર્મગુરૂઓ) ભલી અષોઇનો વિચાર કરે છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૧૪૭)

પઓઇર્યનાંમ્ તકએષનાંમ્ પઓઇર્યનાંમ્ સાસ્નો–ગૂષાંમ્, ઇધ અષઓનાંમ્ અષઓનિનાંમ્ચ, અહૂમ્ચ દએનાંમ્ચ બઓધસ્ચ ઉર્વાનૅમ્ચ ફ્રવષીમ્ચ યઝમઇદે, યોઇ અષાઇ વઓનરે. નબાનઝ્દિશ્તનાંમ્ ઇધ અષઓનાંમ્ અષઓનિનાંમ્ચ, અહૂમ્ચ દએનાંમ્ચ બઓધસ્ચ ઉર્વાનૅમ્ચ ફ્રવષીમ્ચ યઝમઇદે, યોઇ અષાઇ વઓનરે.

પોઇરયોદકેશોનાં (તથા) પ્રથમ દીન કબૂલ કરાવનારાઓમાંના અશો (માણસો) તથા અશો (સ્ત્રીઓ), જેઓ અષોઇને માટે ફત્તેહ સાથે લડયાં (તેમના) જાનને, અંતઃકરણને, બુદ્ધિને રવાનને તથા ફરોહરોને આ જગ્યાએ અમે માન સહિત યાદ કર્યે છીએ, નબાનઝ્દિશ્તોમાંના અશો (માણસો) તથા અશો (સ્ત્રીઓ), જેઓ અષોઇને માટે ફત્તેહ સાથે લડયાં, (તેમના) જાનને, અંતઃકરણને, બુદ્ધિને, રવાનને તથા ફરોહરને અમે સત્કારથી યાદ કર્યે છીએ. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૧૪૯.)

પઓઇર્યાંન તકએષે યઝમઇદે, ન્માનનાંમ્ચ વીસાંમ્ચ જન્તુનાંમ્ચ દખ્યુનાંમ્ચ, ન્માનંઘ્રહાનો વીષાનો જન્તુષાનો દઇંઘ્રહુષાનો અષો–અંઘ્રહાનો માંથ્રો–અંઘ્રહાનો ઉર્વો–અંઘ્રહાનો વીસ્પાઇશ્ચ વંઘ્રહૂશ્ વંઘ્રહુષાનો.

(આ) ઘરોના, મોહલ્લાઓના, કસબાઓના, દેશોના પોરીઓદકેશો, (જેઓ) ઘરને લાયકના, મોહલ્લાને લાયકના, અષોઇને લાયકના,

કસબાને લાયકના, દેશને લાયકના, રાસ્તીને લાયકના (અથવા અષોઇ ઉપર પ્રીત રાખનારા), માંથ્રવાણી (એટલે દીનના મંત્રો) તરફ ચાહ રાખનારા, પોતાના રવાનની ઉપર પ્રેમ રાખનારા, તથા તમામ ખુબીને સર્વ રીતે લાયક ગણાએલા (એ સર્વ ગુણોવાળા) પોરીઓદકેશોને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫૧).

યો નાઓ ઇશતસ્ચ યેસ્ન્યસ્ચ વહ્મ્યસ્ચ વઓચે, યથન કહ્માઇચિત હાતાંમ્, અષાત્ હચ યત્ વહિશ્તાત્.

જે પ્રમાણે સર્વોત્તમ અષોઇને લીધે જીવતાં[1] માણસોમાં કોઇને માટે (પણ) (હોય) તેમ, (અશો) જરથુશ્ત્ર (સાહેબ) વાહલા, આરાધનાને લાયક (તથા) માનને લાયક આપણને જણાએલા છે.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫૨.)

તાચ વૉહુ યજમઇદે, યા અન્તરૅરતા યેસ્ન્યાચ વહ્મ્યાચ ફ્રાયશ્તવ નઇરે અપઑને.

(પૃથ્વિ અને આકાશની) મધ્યે આવેલી આરાધનાને લાયક તથા માનને લાયક (એ સઘળાંને) અમે યાદ કર્યે છીએ. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫૩.)

યજાઇ......રજિશ્તાંમ ચિસ્તાંમ મજ્દધાતાંમ્ અષઑનીમ્ જઑથ્રાબ્યો.

અહુરમજદની પેદા કરેલી સર્વથી સત્ય અશો ચીસ્તને ક્રિયાની ભેટોથી હું વખાણું છું. (દીન યશ્ત, ફ૦ ૪.)

સ્તઑત્ અષૅમ્ યત્ વહિશ્તૅમ્.

(પેગમ્બર જરથુશ્ત્રે) સર્વોત્તમ અષોઇને વખાણી.

(અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૧૮).

પૅરૅસત્ જરથુશ્ત્રો અહુરૅમ્ મજ્દાંમ, અહુરમજ્દ મઇન્યો સ્પૅનિશ્ત, દાતરૅ ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ્. કહ્મિ તે અએવહ્મિ પઇતિ વચો વીસ્પનાંમ્ વૉહુનાંમ, વીસ્પનાંમ્ અષ-ચિથ્રનાંમ્ ફ્રવાકૅમ્.

પઇતિ-શ અઑખ્ત અહુરો મજ્દાઓ અષૅમ્ સ્તુતો જરથુશ્ત્ર.

---

૧. અત્રે ફરી આપણે જરથુશ્ત્ર સાહેબને **જીવતાંઓમાં** ગણ્યા છે. તેઓ સૃષ્ટિ છોડીને સ્વધામે સીધાર્યા નથી.

યો અષૅમ સ્તઆઇતિ, ફ્રઓરૅન્-ફ્રક્ષ્નિ અવિ મનો જરજ઼્દાતોઇત્ અંઘ્રહુયત્ હચ, હો માંમ સ્તઑઇતિ યિમ્ અહુરૅમ્ મજ઼્દાંમ, હો આપૅમ્ સ્તઑઇતિ, હો જાંમ્ સ્તઑઇતિ, હો ગાંમ્ સ્તઑઇતિ, હો વીસ્પ વોહૂ મજ઼્દધાત અષ-ચિથ્ર સ્તઑઇતિ.

(પેગમ્બર) જરથોસ્તને (દાદાર) અહુરમજદે પુછ્યું કે, હાડમંદ મુલકોના હે ઘણાજ વૃદ્ધિ કરનાર, મીનો અશો સરજનહાર અહુરમજદ! તારા કયા ફકત એક બંદગીના સુખનમાં (જગતની) તમામ આશીષોની (તથા) અષોઇનાં બીજવાળી સર્વે (ચીજો)ની કીર્તી (સમાયલી) (છે)? (એટલે કઇ બંદગી એવી છે, જે ભણ્યાથી સપેનામીનોની સૃષ્ટિની કીર્તિ ગાવા બરાબર ગણાય?)

(દાદાર) અહુરમજદે તેને (એટલે અશો પેગમ્બરને) જવાબ દીધો કે, અએ જરથુશ્ત્ર! અષોઇની વખાણ (એટલે અષેમ્ વોહૂની બંદગી).

જે કોઇ અર્પણ કરેલા હૈયાંની સંપૂર્ણ શ્રદ્ધાથી, અષોઇને વખાણે છે, તે માનવી પાણીને વખાણે છે, તે જમીનને વખાણે છે, તે ગાય ઢોરને વખાણે છે, તે ઝાડપાનોને વખાણે છે. તે અહુરમજદની સરજેલી અષોઇના તોખમવાળી સર્વે વસ્તુઓને વખાણે છે.

(હાદોખ્ત નુસ્ક, પર. ૧, ફ૦ ૧-૨-૩).

કા અએવ અષો-સ્તૂઇતિશ, યા સતૅમ અન્યએષાંમ્ અષો-સ્તૂઇતિનાંમ્, મસનચ વંઘ્રહુનચ સ્રયનચ અરૅજઇતિ.

પઇતિ-શે અઑખ્ત અહુરો મજ઼્દાઑ, હાઉ બા અષાઉમ્ જરથુશ્ત્ર, યાંમ્ બા-ના પસ્ચ ફ્રંઘ્રઉહરેઇતિ હ્ઑમહે હુતહે અષૅમ સ્તઑઇતિ, ફ્રસ્તવનો હુમતચ હૂખ્તચ હ્વર્શતચ, નિજ઼્બરૅમ્નો દુશમતચ દુજ઼ૂખ્તચ દુજ઼્વર્શતચ.

(પેગમ્બર જરથોસ્તને દાદાર અહુરમજદે પુછ્યું કે), કઇ એક અષેમ્ વોહૂ (છે) જે ઉંચ દરજ્જામાં, લક્ષણમાં તથા શોભામાં એક સો બીજી અષેમ્ વોહૂની કીમત ધરાવે છે?

(દાદાર) અહુરમજદે તેને પાછો જવાબ વાળ્યો કે, હે! અશો જરથુશ્ત્ર! ક્રિયા કરતાં કુટેલો હોમ પીધા પછી, નેક વિચાર, નેક સખુન તથા નેક કર્મ ગૃહણ કરીને, તથા બુરા વિચાર, બુરાં વચન તથા

દુષ્ઠ કાર્ય ત્યજીને[1] (જો કોઇ માનવી એક અષેમ્ વોહૂ) ભણે તો તે (એક અષેમ્ વોહૂ) ખરેખર (સો અષેમ્ વોહૂ જેટલી પ્રભાવવાળી છે.)

(હાદોખ્ત નુસ્ક, પર. ૧, ફ૦ ૮-૯.)

આતરૅમચ અહુરહે મઝ્દાઓ, નરૅમચ અષવનૅમ્ કુક્ષ્ન્વાંનો અસ્નાઅતચ જસૅન્તૅમ્ દૂરાઅતચ.

(તે કેરદાર અષો માણસના રવાનને કહે છે કે) (તું) અહુરમજદના આતશને વખાણતો હતો અને નજદીકથી તથા દૂરથી આવતા અષો માણસને (તેની ઘટતી હાજત પુરી પાડીને) ખુશાલ કરતો (હતો).

(હાદોખ્ત નુસ્ક, પર. ૨, ફ૦ ૧૩.)

પઔઇરીમ્ ગાંમ ફ્રબરત્ યો નર્શ્ અષઓનો ઉર્વ, હુમતે પઇતિ નિદધાત્; બિતીમ્ ગામ ફ્રબરત્ યો નર્શ્ અષઓનો ઉર્વ, હૂખ્તે પઇતિ નિદધાત્; થ્રીતીમ્ ગામ ફ્રબરત્ યો નર્શ્ અષઓનો ઉર્વ, હ્વર્શ્તે પઇતિ નિદધાત્; તૂઇરીમ્ ગામ ફ્રબરત્ યો નર્શ્ અષઓનો ઉર્વ, અનઘ્રએષ્વ રઓચોહ્વ પઇતિ નિદધાત્.

તે અષો માણસનાં રવાને પેહેલી વેળાએ પગલાં ભર્યાં, (જે પગલાંએ) (તે રવાનને) હુમત (એટલે સતર પાયાનાં) બેહશ્તમાં મુકયું; (એટલે તે અષો માણસનું રવાન પ્રથમનું પગલું ભરતાની સાથ સતર પાયાનાં બેહશ્તમાં આવી પુગ્યું). તે અષો માણસના રવાને બીજીવાર પગલાં ભર્યાં, (જે પગલાંએ) (તે રવાનને) હુખ્ત (એટલે માહ પાયાનાં) બેહશ્તમાં મુકયું; (એટલે બીજીવાર પગલાં ભરતાં તે રવાન માહ પાયાનાં બેહશ્તમાં આવી પહોંચ્યું). તે અષો માણસનાં રવાને ત્રીજીવાર પગલાં ભર્યાં, (જે પગલાંએ) (તે રવાનને) હ્વર્શ્ત (એટલે ખુરશેદ પાયાનાં બેહશ્તમાં લાવી મુકયું). તે અષો માણસના રવાને ચોથીવાર પગલાં ભર્યાં (જે પગલાંથી) (તે રવાન) અનહદ રોશનીમાં (એટલે ગરોથ્માન બેહશ્તમાં) આવી પહોંચ્યું.

(હાદોખ્ત નુસ્ક, પર, ૨. ફ૦ ૧૫.)

નિવએધયેમિ હન્કારયેમિ વીસ્પએઇબ્યો અષહે રતુબ્યો. નિવએધયેમિ હન્કારયેમિ વીસ્પએઇબ્યો વંઘ્રહુધાબ્યો યજતએઇબ્યો મઇન્ય

---

૧. અત્રે ભણતર કેમ થવું જોઇએ તેનો ભેદ ખોલ્યો છે. પતેત અથવા પશ્ચાતાપજ કરવો જોઇએ એટલું નહિં, પણ બુદ્ધિ સ્વચ્છ કરીને દુષ્ટ વીચાર, વાણી અને વર્તન ખરેખર છોડયા **પછીજ** ભકિત કરેલી નિશ્ચિત સફળ થાય છે. ત્યાં સુધી માત્ર થોડે હિસ્સે તે કાર્યસાધક થાય છે.

ઑઇબ્યસ્ચા ગએઇથ્યઇબ્યસ્ચા યોઇ હૅન્તિ યેસ્નયાઇચ વહ્મયાઇચ અષાત્ હચ યત્ વહિશ્તાત્.

અષોઇના તમામ સરદારોને હું ઇજન કરૂં છું તથા મીજલસમાં તેમનો સત્કાર કરૂં છું. સારાં ડહાપણવાળા મીનોને લગતા તથા ગેતી (જગત)ને લગતા સર્વે યજદો, જેઓ સર્વથી શ્રેષ્ટ અષોઇને લીધે યજશનેને[1] તથા આરાધના[2]ને લાયક છે, (તેમને) હું નોત્રું છું તથા સભામાં આદર સત્કાર આપું છું. (હા ૧, ફ૦ ૧૯.)

ઇમ હુમતાચ હૂખ્તાચ હ્વરશ્તાચ ઇમાં હઑમાંસ્ચ મ્યજ઼દાંસ્ચ જ઼ઑથ્રાઑસ્ચ બરૅસ્મચ અષય ફ્રસ્તરૅતૅમ ગાંમચ હુધાઑઘ્રહૅમ હુઉર્વત અમૅરૅતાત ગાંમચ હુધાઑઘ્રહૅમ હઑમૅમચ પર-હઑમૅમચ અએસ્માંસ્ચ બઑઇધીમચ. ઇમાંમ્ અંઘ્રહુયાંમચ અષયાંમચ રથ્વાંમચ રતુક્રિતીમચ ગાથનાંમચ સઑથ્રૅમ હ્વરશ્તાઑ માંથ્રાઑ પઇરિય દદૅમહિ આચ વએધયમહિ.

આ ભલા વિચારો, ભલા સુખનો અને નેક કાર્યો, આ હોમ, મ્યજદ, જોર, અષોઇથી પાંથરેલી બરસમ, ગોશદો, પાણી, ગોશદો, હોમ, પરહોમ, એસમ, બોય, આ સાહેબી, પવિત્રાઇ, સત્યતા, વખતસરની બંદગી, ગાથાના ગાયન, સારી રીતે બનાવેલા માંથ્ર (એ સર્વે) અમે તૈયાર કર્યું છે અને તે અમે જાહેર કર્યે છીએ.

(હા ૪. ફ૦ ૧.)

થ્વાંમ્ આતરૅમ્ અહુરહે મજ઼દાઑ પુથ્રૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ્ યજ઼મઇદે મત્ વીસ્પએઇબ્યો આતૅરૅબ્યો. આપો વંઘ્રઉહીશ્ વહિશ્તાઑ મજ઼દધાતાઑ અષઑનીશ્ યજ઼મઇદે વીસ્પાઑ આપો મજ઼દધાતાઑ અષઑનીશ્ યજ઼મઇદે વીસ્પાઑ ઉર્વરાઑ મજ઼દધાતાઑ અષઑનીશ્ યજ઼મઇદે.

અષોઇના સરદાર અહુરમજદની તરફના (સઘળી ચીજોને) પવીત્ર કરનાર[3] તુ અષો આતશને (તે) સાથે તમામ આતશોને અમે યાદ કર્યે છીએ. અહુરમજદના પેદા કરેલાં ભલાં સર્વથી શ્રેષ્ટ તથા સ્વચ્છ પાણીઓને અમે યાદ કર્યે છીએ. અહુરમજદના સરજેલાં સઘળાં પવીત્ર ઝાડપાનોનું અમે સ્મરણ કર્યે છીએ. (હા ૬, ફ૦ ૧૧.)

---

૧. યજ્ઞ અને ૨. ભક્તિ. ૩. અહુરમજદના પુત્ર.

અષય દધાંમિ અષોઇશ વંઘ્નહુયાઓ ચિસ્તોઇશ વંઘ્નહુયાઑ એરેથે વંઘ્નહુયાઑ રસાંસ્તાતો વંઘ્નહુયાઑ ખરેનંઘ્નહો સવંઘ્નહો મજદધાતહે.

અષય દધાંમિ દહ્મયાઑ વંઘ્નહુયાઑ આફ્રિતોઇશ દહ્મહેચ નરશ અષઑનો ઉગ્રહેચ તખ્મહે દામોઇશ ઉપમનહે યજતહે.

અશીશવંઘને, ભલાં ડહાપણને, ભલી અષોઇને, ભલા ન્યાયને અહુરમજદનાં પેદા કરેલાં ખોરેહ તથા આબાદી, (એ સર્વે) પવિત્રાઇથી હું (આ ભેટો) આપું છું (અર્પણ કરૂં છું.)

નેક તથા ભલી આશીષને, નેક તથા અષો મરદને તથા જોરાવર અને શક્તિવાન દામી ઉપમ્ન નામના યજદને, (આ ભેટો) પવિત્રાઇથી હું અર્પું છું. (હા ૭, ફ૦ ૧૬-૧૭.)

યાઑંઘ્રહાંમ્ ઇધ અષઑનિનાંમ્ આરૂમઇતિ-પઑઇર્યનાંમ્ યસનેમ્ પર-ચિનસ્તિ. યથ વહમેમ્ અમેષએઇબ્યો થ્રાયો-હકેઅ્ય વીસ્પેમ્ વચો યેસનીમ.

યાઓંઘહાંમ (એ કલામ બોલતાં) (ભણનાર) જે પ્રમાણે અમર લોકોને માટે કીર્તી (અથવા ભક્તિ) (કબુલ રાખે છે,) તે પ્રમાણે આ જગાએ ભક્તિ (અને નમ્રતા)માં સર્વથી શ્રેષ્ઠ અષો (બાઇડીઓ)ની સ્તુતી સ્વિકારે છે. (યેંઘહે હાતાંમના) ત્રણ ભાગ (છે), (અને એ બંદગીનો) દરેક કલામ સ્તુતિને લાયક છે. (હા ૨૧, ફ૦ ૨.)

પાથ્રાઇ અષહે ગએથનાંમ્ હરેથ્રાઇ અષહે ગએથનાંમ્ સુયમ્નનાંમચ સઑષ્યનતાંમચ વીસ્પયાઑસ્ચ અષઑનો સ્તોઇશ.

અષોઇના મુલકોની જતનને માટે, અષોઇના મુલકોના રક્ષણને માટે (તથા) અષો (અહુરમજદ)ની સર્વે પેદાયશનો, હાલ લાભ કરનારા તથા હવે પછી લાભ કરનારાઓના રક્ષણને સારૂં, (દાદાર અહુરમજદે સ્તઓત યસ્નય પ્રગટ કર્યો.) (હા ૫૫, ફ૦ ૪.)

ફ્રશ્રમાઑ અસ્તી અષવ વેરેથ્રજાઑ વહિશ્તો ફ્રશ્રષે ચરેકેરેમહી. હે પતા ગેઉશ્ચા અષંઘ્નહાચા અષઑનસ્ચા અષાવઇર્યાઑસ્ચા સ્તોઇશ. હુઇથ્યો વંઘ્નહુદાઑ યેંઘ્નહે વે મસાનસ્ચા વંઘ્નહાનસ્ચા સ્રયનસ્ચા ચરેકેરેમહી. હેચા ના ફ્રશ્રમાઑ નિશંઘ્નહરત્ હે અઇબ્યાખ્ષયત્ હદા

અષાચા વાસ્રાચા ફ્રરાદાઇતિચા વીદિષ્યાચા અદ્રનિતિચા આથ્રાચા અહુરહે મજ્દાઓ.

અષો (માણસ) (જગતની) આબાદી કરનાર, ફત્તેહમંદ, તથા સર્વોતમ છે; (તે પ્રમાણે) (દુન્યાનું) કલ્યાણ અમે પણ કર્યે. તે (અષો માણસ) અષોઇની પુઠે ચાલવાથી ગાય ઢોરોનો[1] (તથા) અષો (અહુરમજદ)ની અષોઇની મરજી પ્રમાણે ચાલનારી સૃષ્ટિનો પીતા (છે). (અષો માણસ) ખરેખર ભલું આપનારો (છે), જેની મોંહોટાઇ, ખૂબી તથા શોભાને તમારે માટે અમ ઇચ્છયે છીએ. વળી તે (અષો) માણસ અષોઇથી, ઉદ્યોગથી, દાનથી, જ્ઞાનથી, નમ્રતાથી, તથા અહુરમજદના આતશથી[2] (દુન્યાની) સંપત્તિને સદા બચાવશે (તથા સંભાળશે.)

(હા ૫૮, ફ૦ ૪.)

હુવંઘ્રહાઇ ઉરૂને ફ્રદથાઇ ગએથનાંમ્ હુવંઘ્રહાઇ અષવસ્તનાંમ્. દાયાઓ મે અહુરાને અહુરહે વહિશ્તૅમ્ અહુમ્ અષઓનાંમ્ રઓચંઘ્રહૅમ્ વીસ્પો-ખ્રાથ્રૅમ્.

પવિત્રાઇના કાર્યોના વધારાને માટે હે અહુરમજદને લગતી અહુરમજદની (અરદીસુર)! અષો (લોકો)નુ પ્રકાશિત (તથા) સઘળાં આંનદવાળું સ્વર્ગ મને તું આપ.

(હા ૬૮, ફ૦ ૪-૫)

વંઘ્રહુઉહીમ્ ઇશ્તાત્ આદાંમ્ વંઘ્રહુઉહીમ્ અષીમ્ આચનિચ ફ્રમદદે ઇઝાઓ યઓશ્તયો અપો અત્ યજમઇદે.

અત્રે ભલાં ડહાપણને (તથા) ભલી અષોઇને અમે યાદ કર્યે છીએ તથા માંગ્યે છીએ. પાણીની આબાદીનુ તથા પવિત્રાઇનું અમે સ્તવન કર્યે છિએ.

(હા ૬૮, ફ૦ ૨૧.)

વીસ્પાચ દામ મજ્દધાત અષઓનીશ્ યજમઇદે. યા અષવ-દાત અષવ-ફ્રદવરશત અષવ-દાએષ અષવ-ફ્રાયશ્ત. અષઓનિ અષવબ્યો યહ્મ્યાચ અષવબ્યો. વીસ્પએચ પનચ ગાથાઓ અષઓનીશ્ યજમઇદે. વીસ્પૅમચ યસ્નૅમ્ ફ્રાઇતીમચ પઇતિતીમચ અઇબિજરૅતીમચ યજમઇદે.

અહુરમજદની સરજેલી અષોઇની સકળ સૃષ્ટિ જે અષો પેદા કીધેલી, અષો બનાવેલી, અપો નીયમોવાળી, તથા અષો આરાધના થયેલી

---

૧. અથવા સૃષ્ટિનાં પ્રાણી માત્રનો. ૨. અષો માણસનાં મૂખ્ય લક્ષણો અને અધિકાર અત્રે દર્શાવ્યાં છે.

તેને અમે વખાણ્યે છીએ. (જે સૃષ્ટિ) અષો (માણુસો)ની નજરમાં અષો (છે), (તથા) અષો (માણુસો) આગળ જાહેર (છે). સઘળા પાંચ, અષો ગાથાને અમે વખાણ્યે છીએ. સર્વ યજશનેને તથા (તેના) વધારાને, (તેના) ફેલાવાને તથા તેમાં આવેલાં કીર્તિનાં ગાયનોને અમે વખાણ્યે છીએ. (હા ૭૧, ફ૦ ૬.)

અષીમ્ વંઘૂઉહીમ્ યજમઇદે.

ભલી પવિત્રાઇને અમે વખાણ્યે છીએ. (વીસ. ક૦ ૭, ફ૦ ૧.)

અષૅમ્ અહુરૅમ મઝ્દાંમ્ યઝમઇદે. અષૅમ અમૅષે સ્પૅન્તે યઝમઇદે. અષૅમ્ અરૂષુખ્ધૅમ્ યઝમઇદે. અષૅમ વીસ્પૅમ્ માંથ્રૅમ્ યઝમઇદે. જરથુશ્ત્રૅમ્ હુધ–માંથ્રૅમ્ યઝમઇદે સત્ર અષવબ્યો યઝમઇદે. ઉશ્ત અમૅષએઇબ્યો સ્પૅન્તએઇબ્યો યઝમઇદે.

(સરજનહાર) અહુરમજદને પવિત્ર ગણીને અમે યાદ કર્યે છીએ. અમેષાસપંદોને પવિત્ર ગણીને અમે યાદ કર્યે છીએ. સત્ય વચનોને પવિત્ર ગણીને અમે યાદ કર્યે છીએ. તમામ માંથ્રવાણીને પવિત્ર ગણીને અમે યાદ કર્યે છીએ. માંથ્રવાણીના બનાવનાર (પયેગમ્બર) જરથોસ્તને અમે વખાણ્યે છીએ. અષો (લોકો)થી (નીપજતા) ફાયદાઓને અમો યાદ કર્યે છીએ. અમેષાસપંદોથી ઉપજતી આબાદી (પ્રકાશ)ની અમે સ્તુતિ કર્યે છીએ. (વીસ. ક૦ ૧૩, ફ૦ ૧.)

જરથુશ્ત્રહે સ્પિતામહે ઇધ અષઑનો અષીમચ ફ્રવષીમચ યઝમઇદે. વીસ્પએચ ઇધ અષઑનો અષીમચ ફ્રવષીમચ યઝમઇદે. વીસ્પાઑ ફ્રવષયો અષઑનાંમ્ યઝમઇદે.

સ્પીતમાન અષો જરથુશ્ત્રની અષોઇને તથા તેના ફરોહરને અમે આ ઠેકાણે યાદ કર્યે છીએ. પ્રત્યેક અષો (માણસ)ની અષોઇને તથા ફરોહરને આ જગ્યાએ અમે યાદ કર્યે છીએ. અષો (લોકો)ના સઘળાં ફરોહરને અમે યાદ કર્યે છીએ. (વીસ. ક૦ ૧૬, ફ૦ ૨.)

ઉશ્તતાતૅમચ નઇરે અષઑને યઝમઇદે......ઉશ્તતાઇત્યચ વીસ્પૅમ અષવનૅમ્ હૅન્તૅમચ બવન્તૅમચ બૂષ્યન્તૅમચ.

અષો નરને . કાજે (અમે) આનંદ ઇચ્છયે છીએ...સર્વે અષો (માણુસો) જે હમણાં જીવંત છે, આગળ જીવી ગયાં તથા હવે પછી જન્મ પામશે તેમને (બહેશ્તના) આનંદમાં અમે ઇચ્છયે છીએ.

(વીસ. ક૦ ૧૮, ફ૦ ૧-૨.)

અહ્યા યાસા નેમંઘ્રહ્યા, ઉસ્તાનજસ્તો રફ્દ્રહ્યા
મઇન્યેઉશ મજ્દાઓ પઓઉવીર્મ્ સ્પેનતહ્યા, અષા વીસ્પઁગ્ શ્યઓથના
વંઘ્રહેઉશ ખ્રતૂમ્ મનંઘ્રહ્યો યા, ક્ષ્નેવીષા ગેઉશ્ચા ઉર્વાનેંમ્.

નમ્રતાથી હાથ ઉચ કરીને સર્વથી પહેલાં અદ્રષ્ય (તથા) આબાદી કરનાર અહુરમજદનાં સર્વે નેક કાર્યોને (તથા) ભલાં મનની અક્કલને, આ આનંદમાં હું માંગું છું, કે જેથી જગતના આત્માને હું ખુશી કરૂં.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ફ૦ ૧.)

યે વાઓ મજ્દા અહુરા પઇરી—જસાઇ વોહૂ મનંઘ્રહા
મઇબ્યો દાવોઇ અહ્વાઓ અસ્તવતસ્ચા હ્યત્ચા મનંઘ્રહો
આયપ્તા અષાત્ હ્યા યાઇશ રપન્તો દઇદીત્ ખ્રાથ્રે.

ઓ મહાજ્ઞાની સાહેબ! ભલાં મનથી હું તારી નજદીક પહોંચું. હાડમંદ તથા મીનો (એ) બન્ને દુન્યાના લાભ (જે) અષોઇથી (છે),[1] (તે) મને તું આપ, જેમની મારફતે તે આનંદ આપનારૂં સુખ પ્રાપ્ત થાય.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ફ૦ ૨.)

યે ઉર્વાનેંમ્ મેન્ ગઇરે વોહૂ દદે હથ્રા મનંઘ્રહા
અષીશ્ચા શ્યઓથનનાંમ્ વીદુશ મજ્દાઓ અહુરહ્યા.

અહુરમજદનાં કાર્યોનાં આશીર્વાદ જાણીને (એટલે અહુરમજદને પસંદ પડતાં કાર્યો કીધાથી જે ઉત્તમ લાભો મળે છે તે જાણીને), ભલાં મનથી મારાં રવાંનને ગરોથ્માન[2] તરફ હું લઇ જાવું.
(ગાથા અહુનવદ, હા. ૨૮, ફ૦ ૪)

દાઇદી અષા તાંમ અષીમ્ વંઘ્રહેઉશ આયપ્તા મનંઘ્રહો
દાઇદી તૂ આર્મઇતે વીશ્તાસ્પાઇ ઇષેમ્ મઇબ્યાચા.

ઓ અષ! તે આશીર્વાદ (કે જે) ભલાં મનનું ફળ (છે તે) તું (મને) આપ. હે આર્મઇતી! ગુસ્તાશ્પને તથા મને (મનની) મુરાદ (કામ)[3] જરૂર આપ.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ફ૦ ૭.)

વહિશ્તેંમ્ થ્વા વહિશ્તા યેમ્ અષા વહિશ્તા હજ્ઓષેંમ્
અહુરેંમ્ યાસા વ.ઉનુશ નરોઇ ફ્રેરષઓશ્ત્રાઇ મઇબ્યાચા
યએઇબ્યસ્ચા ઇત્ રાઓંઘ્રહંઘહોઇ વીસ્પાઇ યવે વંઘ્રહેઉશ મનંઘ્રહો.

---

૧. અત્રે ટુંકમાંજ જડ જગતમાં ખરી વૃદ્ધિ કેમ થાય છે, તે પણ જણાવી દીધું છે. Dishonesty is never the best policy but righteousness alone is, in both the worlds. ૨. સર્વોત્તમ સ્વર્ગ જેમાં અહુરમજદ પોતે વસે છે. ૩. ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષમાનો 'કામ'!

હે સર્વોત્તમ! સર્વથી શ્રેષ્ઠ અષોઇની મારફતે, તું સર્વોત્તમ મીત્ર, જે (સકળ સૃષ્ટિનો) સાહેબને, ફરશોસ્ત્ર નરને માટે તથા મારે માટે, પ્યારથી હું માગું છું; જેમને સદાકાળ સુધી ભલાં મનની બક્ષેશ તું આપશે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ફ૦ ૮.)

અનાઇશ્ વાઓ નોઇત્ અહુરા મઝ્દા
અષેમચા યાનાઇશ્ જરનએમા.

અહો અહુરમજદ! (ભલાં મનની) આ બક્ષેશોથી તને, અષને તથા સર્વોત્તમ વિચારને અમે નુકસાન કરશું નહિ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ફ૦ ૯.)

યે આઇશ્ અષેમ્ નીપાઓંઘહે મનસ્ચા વોહુ યવએતાઇતે.

એ (મંત્રોની મદદ)થી અષોઇને તથા નેક વિચારને, મારાં જીવનના છેડા પર્યંત હું જાળવી રાખીશ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ફ૦ ૧૧.)

નોઇત્ એરેઝેજયોઇ ફ્જ્યાઇતિશ્ નોઇત્ ફ્શુયન્તે દ્રેગવસુ પઇરી.

પ્રમાણીકપણાથી જીંદગી ગુજારવામાં હાણી નથી; મેહનતુ માણસને બુરા માણસની નજદીક જવાનું નથી.[1]

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૫.)

તેમ્ આઝૂતોઇશ્ અહુરો માંથ્રેમ્ તષત્ અષા હજઓષો,
મઝ્દાઓ ગવોઇ ક્ષ્વીદેમચા હુવો ઉરૂપએઇબ્યો સ્પેન્તો સાસ્ન્યા.

સંપત્તિનાં ચાહનાર અહુરમજદે, અષોઇની મારફતે આ માંથ્રવાણી બનાવી. વૃદ્ધિ કરનાર અહુરમજદે પોતે સૃષ્ટિને માટે આબાદી, તથા સત્ય (માણસો)ને માટે શીખામણનાં વચનો બનાવ્યાં.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૭.)

યૂઝેમ્ અએઇબ્યો અહુરા અઓગો દાતા અષા ક્ષથ્રેમચા
અવત્ વોહૂ મનંઘહા યા હુષેઇતીશ્ રામાંમચા દાત્ .

હે અહુરમજદ તથા અષ! તમે તેમને કૌવત તથા સત્તા આપો, કે જેથી નેક વિચારથી (તેઓ) (દુન્યાની પ્રજાઓને) ખુશાલી તથા સુખ આપે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૧૦.)

---

૧. Honesty is the best policy. The industrious are independent of the vicious, however influential they may be.

અત્ તા વક્ષ્યા ઇષન્તો યા મજ્દાથા હાતચીત્ વીદુષે
સ્તઑતાચા અહુરાઇ યેસ્ન્યાચા વંઘ્હેઉશ્ મનંઘ્હો
હુમાંજ્દ્રા અષા.

(દીનનું જ્ઞાન) જાણવાને માટે, એ ખાહેશમંદો (ઉત્સુકો)! ઇશ્વરી એ શક્તિ, અહુરમજદને માટે સ્તુતી, ભલાં મનની આરાધના તથા અષોઇની મારફતે (મળેલા) ખુબીવાલા માંથ્ર, (એ વીષે) (તમને) હું કહી સંભળાવીશ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૦, ફ઼ઽ ૧.)

આઑસ્ચા હુદાઑંઘ્હો ઍરેશ્ વીષ્યાતા, નોઇત્ દુજ્દાઑંઘ્હો.

જેઓ સારાં ડહાપણવાળા (છે, તેમણે) અષોઇ ગ્રહણ કરી, ખરાબ અક્કલવાળાઓએ (તેમ) ન કર્યું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૩૦, ફ઼ઽ ૩.)

અહ્માઇચા ક્ષથ્રા જસત્ મનંઘ્હા વોહૂ અષાચા
અત્ કેહ્રપ્ઍમ્ ઉતયૂઇતીશ્ દદાત્ આર્મઇતીશ્ આંન્મા.

બળવંત આર્મઇતી શક્તિથી, નેક વીચારથી, તથા અષોઇથી તે (દીનદાર તથા પ્રમાણિક માણસ)ની મદદે પહોંચી, તથા તેનાં શરીરને કૌવત આપ્યું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૩૦, ફ઼ઽ ૭.)

અતચા તોઇ વઍમ્ ખ્યામા યોઇ ઇમ્ ફ઼્રષૅમ્ કૅરેનાઉન્ અહૂમ્,
મજ્દાઑસ્ચા અહુરાઑંઘ્હો આ મોયસ્ત્રા બરના અષાચા;
હ્યત્ હથ્રા મનાઑ બવત્ યથ્રા ચિસ્તિશ્ અંઘ્હત્ મએથા.

જેમણે આ દુન્યાને આબાદ કીધી તેમના જેવા અમે જરૂર થઇએ, (અને અમારી એ ઇચ્છામાં) અહુરમજદના (હાથ હેઠળના) સરદારો, અષોઇની મારફતે મદદ તથા ટેકો આપનારા (થાય); કારણ કે જે તરફ ડહાપણ (પોતાનો) વાસો કરે, તે તરફ સારી મનશનીવાળો માનવી હોય. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૦, ફ઼ઽ ૯.)

અદા-જી અવા દ્રૂજો અવો બવઇતી સ્કૅન્દો સ્પયથ્રહ્યા
અત્ અસિશ્તા યઓજન્તે આ-હુષિતોઇત્ વંઘ્હેઉશ્ મનંઘ્હો
મજ્દાઑ અષખ્યાચા, યોઇ જજૅન્તી વંઘ્હાઉ સ્રવહી.

જેઓ ભલી કીર્તિમાં જન્મેલા છે, તેઓ જ્યારે અહુરમજદનાં, બહ્મનનાં તથા અષનાં સારા ધામમાં શામેલ થાય છે, ત્યારે તાબડ-તોડ નાશ કરનાર દરૂજનો ટેકો અવશ્ય તૂટેલો થાય છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૦ ફ઼ઽ ૧૦.)

તા વે ઉર્વાતા મરૅન્તો અગુશ્તા વચાઑ સઁગ્હામહી,
અએઇબ્યો યોઇ ઉર્વાતાઇશ્ દ્રૂજો અષહ્યા ગએથાઑ વીમૅરૅન્ચઇતે
અત્ચીત્ અએઇબ્યો વહિશ્તા યોઇ જરજ્દાઑ અંઘ્હેન્ મજ્દાઇ.

હે ખાહેશમંદો (ઉત્સુકો)! આ શીખામણો (જે) કદી ન સાંભળેલા વચનો, તે તમને અમે જાહેર કર્યે છીએ. જેઓ દરૂજની શીખામણોથી અષોઇનાં મુલકોને ખરાબ કરે છે તેમને માટે (આ વચનો છે). પણ જેઓ અહુરમજદને અર્પણ થએલા છે, તેમને માટે (એ વચનો) ઉત્તમ (છે).[1] (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧ ફ૦ ૧.)

યાંમ દાઑ મઇન્યૂ આથ્રાચા અષાચા ચોઇશ રાનોઇબ્યા ક્ષ્નૂતૅમ્
હ્યત્ ઉર્વતૅમ્ ચજ્દાનંઘ્હવદેબ્યો તત્.

(ધર્મને ખાતર) લડનારાઓને તથા ભકતોને જે સંપૂર્ણ ખુશાલી તેં આપી છે, તે (ખુશાલી) હે મીનો (અહુરમજદ), અમારી તેજી (ઉત્સાહ, સાહસ) તથા અષોઇને સારૂં તું અમને આપ.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૩.)

યદા અષૅમ્ જૅવીમ્ અંઘ્હેન્ મજ્દાઑસ્ચા અહુરાઁઘ્હો,
અષિચા આર્મઇતી વહિશ્તા ઇષસા મનંઘ્હા
મઇબ્યો ક્ષથ્રૅમ્ અઓજોન્ગ્હ્વત્, યેહ્યા વૅરૅદા વનએમા દ્રુજૅમ્.

જ્યારે અહુરમજદ તથા (તેના હાથ નીચેના) સરદારો પુરતી રીતે કૃપાળુ હોય, (ત્યારે) અષોઇ, નમ્રતા તથા સર્વથી નેક મનશ્નીથી મારે માટે મજબુત સત્તા હું માંગું છું, જેની કુમકથી દરૂજને અમે તોડી શકયે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૪.)

અહ્માઇ અંઘ્હત્ વહિશ્તૅમ્ યે મોઇ વીદ્વાઑ વઓચાત્ હઇથીમ્.

જે વિદ્વાન મને સ્પષ્ટ રીતે આનંદ, અષોઇ, તથા અમર્ગીનાં માંથ કહે, તેને સર્વથી, ઉત્તમ સારૂં થજો. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૬.)

અત્ થ્વા મેંગ્હી પોઉરૂવીમ્ મજ્દા યેઝીમ્ સ્તોઇ મનંઘ્હા,
વંઘ્હેઉશ્ પતરૅમ્ મનંઘ્હો હ્યત્ થ્વા હેમ્ ચષ્મઇની હેન્ગ્રૅબ્મ્
હઇથીમ્ અષહ્યા દાંમીમ્ અંઘ્હેઉશ્ અહુરૅમ્ શ્યઓથનએષૂ.

---

૧. ભલા તેમજ ભુંડાઓને આ શીખો સહાયક થઈ પડશે.

જ્યારથી તને, (ઓ અહુરમજદ!) (મારી) આંખમાં મેં રાખ્યો છે,[1] ત્યારથી સદા સર્વથી પ્રથમ, પાક મનશ્નીથી પૂજવા લાયક, ભલાં મનનો પીતા, અષોઇનું ખરૂં મૂળ તથા આ દુન્યાનાં સર્વે કાર્યો ઉપર સત્તા ભોગવનાર તરીકે મેં તનેજ, હે અહુરમજદ! ગણ્યો છે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૮)

થ્વોઇ અસ્ આર્મઇતીશ્ થ્વે આ ગેઉશ્ તષા અસ્ ખ્રતૂશ્
મઇન્યૂશ્ મઝ્દા અહુરા, હ્યત્ અઙ્હ્યાઇ દદાઓ પથાંમ્,
વાસ્ત્ર્યાત્ વા આઇતે, યે વા નોઇત્ અંઘ્રહત્ વાસ્ત્ર્યો.

સંપૂર્ણ મનશ્ની, હે અહુરમજદ! તારીજ છે. દુન્યાને સરજવાની મીનોઇ અક્કલ તારી છે. જે શખ્સ ઉદ્યોગથી પોતાનું જીવન ગાળે, અથવા જે ઉદ્યોગી ન હોય તેને માટે (ઘટતો બદલો આપવાનો) માર્ગ તેં મુકરર કર્યો છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૯.)

અત્ હ્રી અયાઓ ફ્રવરેતા વાસ્ત્રીમ અઙ્હ્યાઇ ફ્ષુયન્તૅમ્
અહુરૅમ્ અષવનૅમ વંઘ્હેઉશ્ ફ્ષેનગ્હીમ્ મનંઘ્હો;
નોઇત્, મઝ્દા, અવાસ્ત્ર્યો દવાંસચિના હુમૅરૅતોઇશ્ બક્ષ્તા.

એ બેમાંથી તેણે (એટલે અહુરમજદની સંપૂર્ણ મનશ્નીએ) આ (દુન્યાનાં ભલાં) સારૂં આબાદી કરનાર ખેડુતને અષો સાહેબ, ભલી મનશ્નીનો વૃદ્ધિ કરનાર તરીકે પસંદ કર્યો. હે અહુરમજદ! ઠગનાર આળસુ માણસ, ધર્મના સારા નીયમોનો લાભ મેળવનાર (હોતો) નથી.[2]

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૦.)

હ્યત્ ને મઝ્દા પઓઉર્વીમ્ ગએથાઓસ્ચા તષો દએનાઓસ્ચા,
થ્વા મનંઘ્હા ખ્રતૂશ્ચા હ્યત્ અસ્તવન્તૅમ્ દદાઓ ઉશ્તનૅમ્
હ્યત્ શ્યઓથનાચા સઁગ્હાંસ્ચા.

હે અહુરમજદ! જ્યારે પહેલાં (તેં તારી) વીચાર શક્તીથી (સર્વે) પ્રાણીઓ તથા તેમને સારૂં નીયમો બનાવ્યા, ત્યારે અમને (તેં) હાડમંદ (જડ) જીંદગી તથા અક્કલ બક્ષી; (તે સાથે વળી) અમને કાર્ય કરવાની શક્તિ તથા ધર્મના ફરમાનો તેં આપ્યાં. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧ ફ૦ ૧૧.)

૧. ઐક્યતા અથવા સાક્ષાત્કારનો અત્રે ઇશારો હોવો જોઇએ. ૨. ઠગાઈ (અનષોઈ, અસત્ય) અને આળસ (તમસ) અધર્મીપણાના સાથી હોઈને, ધર્મના વેરીઓ છે.

પૅરૅસા અવત્ યથા હ્વૅા યે હુદાનુશ્ દેમનહ્યા ક્ષથ્રૅમ્
ક્ષોઇથ્રહ્યા વા દખ્યેઉશ્ વા અષા ફ્રદથાઇ અસ્પૅરૅજતા.

જે સારાં ડહાપણવાળા નરે અષોઇના ઘરની, શેહરની તથા દેશની સત્તા વધારવા માટે કોશેષ કરી હોય, તે પોતે કેવો ગણાય, એ વિષે (હે અહુરમજદ) તને હું પુછું છું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧ ફ૦ ૧૬.)

જ઼્દી–ને મજ઼્દા અહુરા વંઘ્હેઉશ્ ફ્રદક્તા મનંઘ્હો.

ઓ અહુરમજદ! તારાં ભલાં મનની નીશાનીઓ અમને જાહેર કર. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧ ફ૦ ૧૭.)

ગૂશ્તા યે મન્તા અષૅમ્ અહૂમ્બિશ્ વિદ્વાઑ અહુરા,
ઍરૅજ઼ુખ્ધાઇ વચંઘ્હાંમ્ ક્ષયમનો હિજ઼્વો–વસો
થ્વા આથ્રા સુખ્રા મજ઼્દા વંઘ્હાઉ વીદાતા રાંનયાઑ.

જે વિદ્વાન, ઓ અહુરમજદ! બન્ને દુન્યા(ના લાભ)ને માટે અષોઇ સાંભળે (તથા તે ઉપર) વિચાર કરે, (તે શખ્સ) સત્ય વચનો ઉપર સત્તા ભોગવનાર (તથા) પોતાની જીભને તાબે રાખનાર (હોય છે). ઓ અહુરમજદ! તારા પ્રકાશીત આતશની મારફતે (તે નર) (જીંદગીના) ભલા સંસારમાં[1] કાયમ રહે છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧ ફ૦ ૧૯.)

મજ઼્દાઑ દદાત્ અહુરો હઉર્વતો અમૅરૅતાતસ્ચા,
બૂરોઇશ્ આ અષખ્યાચા ખ્વાપઇથ્યાત્ ક્ષથ્રહ્યા સરો,
વંઘ્હેઉશ્ વજ઼્દ્રે મનંઘ્હો, યે હોઇ મઇન્યૂ શ્યઑથનાઇશ્ચા ઉર્વથો.

જે શખસ પોતાના વિચારથી તથા કાર્યોથી તેનો (એટલે અહુરમજદનો) મીત્ર (થાય છે), (તે શખસને) અહુરમજદ પોતાની સ્વતંત્રતાથી તંદુરસ્તી, (અને) અમર્ગી બક્ષશે, તથા સંપતિની, અષોઇની, તથા સત્તાની સરદારી, તેમજ ભલાં મનનું સુખ આપશે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧ ફ૦ ૨૧.)

ચિથ્રા ઇ હુદાઑધ્હે યથના વચેદ્મ્નાઇ મનંઘ્હા;
વોહૂ હ્વો ક્ષથ્રા અષૅમ્ વચંઘ્હા શ્યઑથનાચા હપ્તિ;
હ્વો તોઇ મજ઼્દા અહુરા વાજિશ્તો અંઘ્હઇતિ અસ્તિશ.

---

૧. 'કર્મ અને ગ્રહસ્થિ માર્ગ' અત્રે દેખાડ્યો છે. પણ અષોઈ એવી ઊચ સુચવી છે કે સ્વાર્થરહિત અને મનથી ત્યાગી માણસજ તે પાળી શકે એ ચોક્કસ છે. કર્મનો ત્યાગ કરવાનું કારણ નથી. ત્યાગ તો કર્મના ફળનોજ હોવો જોઈએ.

જેમ મનથી સમજનારને માટે (તેમ) સારાં ડહાપણવાળાને માટે, આ વીશ્ચયો જાહેર (છે). તે મનુષ્ય (પોતાની) નેક શક્તિથી, વિચારથી તથા કાર્યથી અષોઇને સંભાળે છે. એવો મનુષ્ય, હે અહુરમજદ! તારે માટે ઘણોજ મદદગાર પુરૂષ ગણાય. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૨૨.)

અત્ યે અકેમ્ દ્રેગ્વાઇતે વચંઘ્રહા વા અત્ વા મનંઘ્રહા
જસ્તોઇબ્યા વા વરેષઇતિ, વંઘ્રહાઉ વા ચોઇથઇતે અસ્તીમ;
તોઇ વારાઇ રાદેન્તી અહુરહ્યા જઓષે મજ્દાઓ.

જે કોઇ પોતાના વચનથી, વિચારથી અથવા બે હાથોથી (એટલે મેહનતથી) દુષ્ટ (માણસ)ને બુરૂં કરે છે, અથવા કોઇ મનુષ્યને તેના સારાંને માટે શીખામણ દેછે, તે અહુરમજદના પ્યારમાં પોતાનાં ધર્મ સંબંધી, શ્રદ્ધાને કાજે, ભેટ આપે છે.[૧] (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩ ફ૦ ૨.)

યે અષાઉને વહિશ્તો, ખ્એતૂ વા અત્ વા વેરેજેન્યો
અઇર્યમ્ના વા અહુરા વીદાંસ્ વા થ્વક્ષંઘ્રહા ગવોઇ,
અત્ હ્વો અષહ્યા અંઘ્રહત્ વંઘ્રહેઉશ્ચા વાસ્ત્રે મનંઘ્રહા.

જે કોઇ અષો (માણસ) તરફ ઘણો સારો (હોય છે), (એટલે સદગુણી માણસ સાથે સારી વર્તન ચલાવે છે), (પછી તે અષો માણસ) તેનો સગો, કોઇ ધંધાદારી અથવા તેનો કોઇ તાબેદાર (એટલે ચાકર) (હોય),(તથા) ચાલાકીથી તેનાં ગાય ઢોરોને સંભાળ રાખનારો (થાય, તો) તે શખ્સ પોતે અષોઇનાં તથા નેક મનશ્નીનાં કાર્યમાં હોય (એમ ગણાય).
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૩.)

યે જઓતા અષા એરેજૂશ્ હ્વો મન્યેઉશ્ આ વહિશ્તાત્ કયા.

અંતઃકરણપૂર્વક ભક્તિ કરનાર તરીકે, અષોઇની મારફતે તથા ઘણીજ નેક નિષ્ઠાથી (હે અહુરમજદ) તને હુ પોતે અહરનિશ યાદ કરૂં છું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૬.)

---

૧. અત્રે યહુદી Tooth for a tooth and eye for an eye નો નીયમ નથી આગળ ધર્યો; તેમજ બુરાઈને જતિ મેળવા પણ નથી ફરમાવ્યું. આ સ્થળે **વીચારથી** પણ બુરાને ભલું ન ઇચ્છવા શીખાવ્યું છે, તેનું કારણ એમ જણાય છે, કે બુરો જો મજબુત અને શકત રહે, તો અષોઈને પ્રત્યેક વેળાએ હાણી પહોંચાડે. ન્યાય અથવા કર્મનો નીયમ આવીજ રીતે નીરંતર કાર્ય કરી રહ્યો છે. વળી નીચેનાજ ફકરામાં હરેક અષો તરફ ભલાઈ શીખાડી છે.

વહિશ્તા.....દર્ષત્‌ચા
અષા વૉહૂ મનંઘ્રહા યા સુયે પરે મગાઉનો.

ધર્મ ઉપર શ્રદ્ધા રાખનાર માણસોની નજદીક, અષોઇ તથા નેક મનશ્નીને લીધે, હું જે જાણીતો છું, (તેને) જે કાંઇ સર્વથી શ્રેષ્ઠ (હોય) તે તું શીખાડ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૭.)

દાતા વે અમૅરૅતાઑસ્ચા ઉતયૂઇતી હુઉર્વતાસ્ દ્રઑનો.

(તારી કૃપાની) ભેટ તરીકે ખોરદાદ (એટલે આ જગતનાં સુખ)ની તથા અમરદાદ (એટલે મીનોઇ જેહાનની અમર્ગી)ની જાથુકની બક્ષેશ તું મને આપ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૮.)

વીસ્પાઑ, સ્તોઇ, હુજીતયો યાઑ-જી આઁઘ્રહરે, યાઑસ્ચા હૅન્તી,
યાઑસ્ચા મજ્દા બવઇન્તી, થ્વહ્મી હીશ્ જઑષે આબશ્નોહ્વા
વૉહૂ ઉક્ષ્યા મનંઘ્રહા ક્ષથ્રા અષાચા ઉશ્તા તનૂમ્.

જીંદગીની સઘળી સુખી હાલતો, જે (માણસોથી) આગળ ભોગવવામાં આવી હતી, તથા જે હાલમાં ભોગવવામાં આવે છે તથા જે હવે પછી ભોગવવામાં આવશે તે, હે અહુરમજ્દ! (મારી તરફના) તારા પ્યારમાં ખચીત તુ (મને) આપ. (વળી) નેક મનશ્ની, અષોઇ, કૌવત તથા સંપત્તિથી, (હે અહુરમજ્દ!) મારાં શરીરને[1] તુ મજબૂત કર. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૧૦.)

ઉસ્-મોઇ ઉજારૅષ્વા અહુરા આર્મઇતી તેવીષીમ્ દસ્વા,
સ્પૅનિશ્તા મઇન્યૂ મજ્દા, વંઘ્રહુયા જ્વો-આદા,
અષા હજો એમવત્ વૉહૂ મનંઘ્રહા ફ્રૅસૅરતૂમ્.

હે ઘણાજ વૃદ્ધિ કરનાર તથા ભક્તિનો બદલો ભલી આશીષોથી આપનાર મીનો અહુરમજદ! મને તુ પવિત્ર કર (એટલે દુષ્ટ કાર્યોથી દૂર રાખ). મારી સભ્યતા અથવા નમ્રતાને લીધે તુ મને કૌવત આપ; મારી અષોઇને લીધે મને હીંમતવાળું જોર દે; તથા મારી નેક મનશ્નીને લીધે મને સરદારી આપ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૧૨.)

બ્યઑથનહ્યા અષાઇ યાચા ઉખ્ધખ્યાચા સૅરઑષૅમ ક્ષથ્રૅમચા.

---

૧. અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબ, સર્વથી મહાન રથેશ્તાર, આ મહાભારત નીયમને આધારે બન્યા હતા

(પેગમબર જરથુશ્ત્ર પોતાનાં) કાર્યની સત્તા તથા દીનના વચનો માટેની તાબેદારી,[1] અષોઇને સારૂં અર્પણ કરે છે.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૧૪.)

યા શ્યઑથના, યા વચંઘ્રહા યા યસ્ના અમૅરૅતતાતૅમ્
અષૅમચા તએઇબ્યો દાઑંઘ્રહા મઝ્દા ક્ષથ્રૅમચા હઉર્વતાતો
અએષાંમ તોઇ અહુરા એહ્યા પૉઉરૂતૅમાઇશ્ દસ્તે.

જે કાર્ય, જે વચન, તથા જે ભક્તિને લીધે અમને અમરી, અષોઇ, સત્તા તથા આનંદ મળે છે તે હે અહુરમજદ! સર્વથી પેહલાં તને હું અર્પણ[1] કરૂં છું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૧.)

અત્ તોઇ મ્યઝ્દૅમ્ અહુરા નેમંઘ્રહા અષાઇચા દામા.

હે અહુરમજદ! આધીન નમસ્કાર સાથે તને તથા અષને અમે મ્યજદ[2] અર્પણ કર્યે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૩.)

યોઇ સ્પૅન્તાંમ્ આર્મઇતીમ્ થ્વહ્યા મઝ્દા બૅરૅખ્ધાંમ્ વીદુષો,
દુશ્-શ્યઑથના અવઝ્જત વંઘ્રહેઉશ્ એવીસ્તી મનંઘ્રહો,
અએઇબ્યો મશ્ અષા સ્યઝ્દત્ યવત્ અહ્મત્ અઉરૂના ખ્રફ્સ્ત્રા.

જેઓ, હે અહુરમજદ! સ્પેન્ત આર્મઇતી (નમ્રતા)ને તારી પ્યારી જાણવા છતાં, નેક મનશ્નીથી બેદરકાર રહીને, દુષ્ટ કાર્ય કરનારા તરીકે જીવન ગાળે છે, તેવા પુરૂષો આગળથી જેમ જંગલી ખ્રફ્સ્તરો[3] આપણી આગળથી દૂર જાય છે, તેમ અષોઇ તદન નહાસી જાય છે.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૯.)

સ્પૅન્તાંમચા આર્મઇતીમ્ દાંમીમ્ વીદ્વાઑ હિથાંમ્ અષહ્યા.

તે (એટલે ડહાપણવાળો માણસ) સ્પેંત આર્મઇતી (નમ્રતા અથવા ભક્તિ)ને અષોઇનું ખરૂં મૂળ સમજે છે.[4] (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૧૦.)

સીષા-નાઑ અષા પથો વંઘ્રહેઉશ્ ખ્અએતૅંગ્ મનંઘ્રહો.

અષોઇની મારફતે (હે અહુરમજદ!) તુ અમને વોહુમનોના પોતાના (ખાસ) માર્ગો શીખવ. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૧૨.)

---

૧. આ સર્વસ્વનો ત્યાગ, ભોગ અથવા અર્પણતા છે. ૨. મેજ, ક્રિયાની ભેટ. ૩. જાનવરો. ૪. નમ્રતા અથવા ભક્તિ અષોઈનું મૂળજ છે. ત્યારે હજારો વર્ષો પછી Humility is the first of Christian virtues, the second of them and the last of them એમ ખ્રિસ્તીઓ સ્વિકારે છે.

તત્ જી મજ્દા વઇરીમ્ અસ્તવઇતે ઉશ્તાનાઇ દાતા.....
ક્ષ્માકાંમ્ હુચિસ્તીમ્ અહુરા ખ્રતેઉશ્ અષા ફ્રાદો વૅરૅજેના.

(જેઓ) અષોઇની મારફતે અક્કલનાં કાર્યો વધારનારા છે, (તેમની) (આ) શારીરિક જીંદગીને, હે અહુરમજદ! તારૂં નેક ડહાપણ ખરેજ તેં દીધું છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૧૪.)

મજ્દા અત્ મોઇ વહિશ્તા સ્રવાઓસ્ચા શ્યઓથનાચા વઓચા
તા તૂ વોહૂ મનંઘહા અષાચા ઇષુદેમ્ સ્તૂતો.

હે અહુરમજદ! તુ મને સર્વોત્તમ દીનના વચનો તથા કાર્યો વીષે કેહ, કે તેથી જરૂર નેક મનશ્નીી તથા અષોઇથી, તારી કીર્તિનાં ગાયનનું કરજ (હું ફેરૂં). (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૧૫.)

ગત્ તોઇ વસેમી...અર્ષમ્ દૅરૅદ્યાઇ.

અષોઇ પકડી રાખવાને કાજે (હે અહુરમજદ!) તારી પાસેથી હું તે (તંદુરસ્તી તથા કૌવત) જરૂર યાચું[1] છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧.)

યા દાઓ અષા વંઘહેઉશ્ માયાઓ મનંઘહો,
વીસ્પા અયારે દૅરૅગો-જ્યાતોઇશ્ ઉર્વાદંઘહા.

પ્યારથી (અમારી) લાંબી આયુષ્યના સઘળા દિનો, નેક મનશ્નીનું ધન,[2] અષોઇની મારફતે (હે અહુરમજદ!) તું અમને દે!
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૨.)

અત્ થ્વા મેંગહાઇ તખ્મૅમચા સ્પૅન્તૅમ્ મજ્દા,
હ્યત્ તા જસ્તા યા-તૂ હફ્ષી અવાઓ
યાઓ દાઓ અથ્રીશ્ દ્રૅગ્વાઇતે અષાઉનએચા.

હે અહુરમજદ! તને જરૂર સર્વ શક્તિમાન તથા આબાદી કરનાર હું ગણતો રહીશ, કારણ કે (તારા) જે (હાથ)થી પાપી તેમજ અષો (માણસ)ને તું મદદ આપે છે, તેજ હાથથી તું (તેમને) સારૂં આશીર્વાદ પાંથરે છે (મોકલે છે).[3] (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૪.)

યેહ્યા શ્યઓથ્નાઇશ્ ગએથાઓ અષા ફ્રાદૅન્તે.

(હે અહુરમજદ!) તું કે જેનાં કાર્યથી દુન્યાના લોકો અષોઇની મારફતે આબાદ થાય છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૬.)

---

૧. માગું. ૨. તપોધન સરખાવો. ૩. આ ઠેકાણે The sun shines on the righteous and the unrighteous alike એવો ભાસ આપવામાં આવ્યો છે.

અત્ આ થ્વહ્માઇ આથ્રે, રાતાંમ્ નેમંઘ્રહો
અષહ્યા મા યવત્ ઇસાઇ મન્યાઇ.

જ્યાં સુધી મારામાં બળ રેહશે, (ત્યાં સુધી) (હે અહુરમજદ!) તારા આતશને માટે ભક્તિ તથા અષોઇની ભેટને ખચીત હું કીંમતી ગણીશ. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૯.)

અત્ તૂ મોઇ દાઇશ્ અષેંમ્,
હ્યત્ મા જઓજઓમી,
આર્મઇતી હચિમ્નો ઇત્ આરેંમ.

તુ મને અષોઇ દે, કારણ કે તે (હું) મારે માટે જરૂર માંગું છું, કે જેથી આર્મઇતી (નમ્રતા) મુજબ બરોબર ચાલનારો (હું થાઉં.) (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૦.)

હ્યતચા મોઇ ઓઁશ્ અષેંમ જસો ફ્રાક્ષ્નેને
અત્ તૂ-મોઇ નોઇત્ અસ્રુશ્તા પઇરચઓદ્ધ્ઝા.

જ્યારે (તેં) મને કહ્યું છે, કે પૂરતી રીતે અષોઇને પોંહચનારો (તું છે), માટે મને જે કાંઇ સાંભળવા જેવું ન (હોય), તે તું જાહેર કરીશ માં. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૨.)

હ્યત્ ના ફ્યાઇ વએદેંમ્નો ઇસ્વા દઇદીત્
મઝ્દાઓ મજ્દા તવા રફ્નો ફ્રાક્ષ્નેનેંમ,
હ્યત્ થ્વા ક્ષથ્રા અષાત્ હચા ફ્રાંસ્તા.

તે ડાહ્યો (તથા) શક્તિવાળો નર, હે અહુરમજદ! મને મીત્રને પુરતી રીતે તારે (થી મળતી) ખુશાલી આપી શકશે, કે જે તારી સંપૂર્ણ શક્તિ તથા અષોઇને લીધે તેં ફરમાવેલી છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૪.)

અસ્તવત્ અષેંમ ખ્યાત્ ઉશ્તાના અઓજોંગ્હ્વત્.
અષોઇ પુર તેજી (પ્રતાપ)થી જોરાવર (તથા) વીર્યવાં થાય!
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૬.)

હ્વો જી અષા સ્પૅન્તો ઇરિખ્તંમ વીસ્પોઇબ્યો
હારો મઇન્યૂ અહૂમબીશ્ ઉર્વથો મજ્દા.

હે મીનો અહુરમજદ! જરૂર તું પોતે અષોઇથી આબાદી કરનાર તથા એમ સઘળાંઓથી ખરાબી દૂર કરનાર તથા બન્ને દુન્યામાં મીત્ર છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૨.)

કસ્ના જાંથા પતા અષહ્યા પૉઉરૂયો.

(હે અહુરમજ્દ!) આરંભમાં અષોઇનો પેદા કરનાર તથા પીતા કોણ હતો? (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૩.)

અષેમ ષ્યૉઑથનાઇશ દેબાંજઇતી આર્મઇતીશ.

શું આર્મઇતી (તેનાં) કાર્યોને લીધે અષોઇની વૃદ્ધિ કરે છે?[1] (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૬.)

તત્ થ્વા પૅરેસા ઑરેશ–મોઇ વઑચા અહુરા...
યાચા અષા અંઘ્હેઉશ અરેમ વએદ્યાઇ.

જે (ભક્તિ) આ દુન્યાનું સુખ, અષોઇની મારફતે પ્રાપ્ત કરવાને જરૂરની છે, તે વીષે હે અહુરમજ્દ! તને હું પુછું છું, તે તુ મને સત્ય કેહજે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૮.)

ઑરેઝ્વા ક્ષથ્રા થ્વાવાંસ્ અસીશ્તીશ મજ્દા
હદેમોઇ અષા વૉહુચા ષ્યાંસ્ મનંઘ્હા.

હે અહુરમજ્દ! (તારાં) ન્યાયી રાજ્યને લીધે અષોઇ તથા નેક મનશ્ની સાથે એકજ ઠામમાં તું રહે છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૯.)

યા–મોઇ ગએથાઑ અષા ફ્રાદોઇત્ હચેમ્ના.

(તે દીન) કે જે અષોઇની પૂઠે ચાલવાને લીધે, મારી માલમતાને આબાદ કરી શકે છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૦.)

કે અષવા યાઇશ પૅરેસાઇ દ્રેગવાઑ વા.

જે (માણસો) સાથે હું વાતચીત કરૂં છું (તેમનામાં) અષો કોણ તથા દુષ્ટ કોણ (છે)? (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૨.)

તત્ થ્વા પૅરેસા ઑરેશ મોઇ વઑચા અહુરા;
યેજી અહ્યા અષા પોઇ મત્ ક્ષયેહી.

જો તું આ (દુન્યા)માં અષોઇ સાથે (સઘળાંઓના) રક્ષક તરીકે રાજ્ય કરે છે, તો હે! અહુરમજ્દ! હું તને પુછું છું, તે (તું) મને ખરૂં કેહજે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૫.)

નોઇત્ હીમ મીજેન્ અષા વાસ્ત્રેમ ફ્રાદઇંઘ્હે.

---

૧. અત્રે ફરીને નમ્રતા અને ઈશ્વર પ્રત્યે પ્રેમની સ્તુતી છે.

અષોઇથી ખેતીને વધારવા માટે, (દૈત્યો) આ (પૃથ્વી)ને તાજી રાખતા નથી. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૨૦.)

અત્ ફ્રવક્ષ્યા અંઘ્રહેઉશ અહ્યા વહિશ્તૅમ
અષાત્ હચા......
પતરૅમ્ વંઘ્રહેઉશ્ વૅરૅજયન્તો મનંઘ્રહો
અત્ હોઇ દુગેદા હુષ્યઑથના આર્મઇતીશ્.

અષોઇને લીધે આ દુન્યામાં (જે) સર્વોત્તમ (તથા જે) મેહનતુ (અથવા ચાલાક), ભલાં મનનો પીતા તથા જેની છોકરી ભલું કાર્ય કરનારી આર્મઇતી(છે), તે સર્વોત્તમ વીષે હું (તમને) જાહેર રીતે કહું છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૪.)

વીસ્પનાંમ્ મઝિશ્તૅમ્ સ્તવસ્ અષા.

સર્વમાં જે સર્વથી ચઢતી પંક્તિનો, તેની કીર્તિ, અષોઇને લીધે હું ગાવું છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૬)

તેમ્ ને સ્તઑતાઇશ્ નૅમંઘ્રહો આ વીવરૅષો;
નૂ-ઈત્ ચષ્મઇની વ્યાદરૅસૅમ્,
વંઘ્રહેઉશ્ મન્યેઉશ્ ષ્યઑથનહ્યા ઉખ્ધખ્યાચા
વીદુશ્ અષા યૅમ્ મઝ્દાંમ્ અહુરૅમ્.

ભક્તિનાં ગાયનોથી તેને (અહુરમજદને) અમે વખાણવાને ઇચ્છયે છીએ, કારણકે જરૂર (ધર્મની બાબદોથી) જાણીતો થઇને, અષોઇની મારફતે નેક વિચારના, વચનોના તથા કાર્યના તે મહાજ્ઞાની સાહેબને હવે મારી નજરે હું સ્પષ્ટ રીતે જોવું છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૮,)

મઝ્દાઓ ક્ષથ્રા વૅરૅઝી નાઓ દાત્ અહુરો,
પસૂશ્ વીરૅંગ્ અહ્માકૅંગ્ ફ્રદથાઇ આ,
વંઘ્રહેઉશ્ અષા હઑજાંથ્વાત્ આ મનંઘ્રહો.

અમારા માણસો તથા ગાય ઢોરને આબાદ કરવા સારૂં, (અમારાં) ભલાં મનનાં સારાં ડહાપણને લીધે, (તથા) અષોઇને લીધે અહુરમજદ (પોતાની) સત્તાથી અમને (જોઇતું) બળ આપે! (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૯.)

હ્યત્ હોઇ અષા વૉહુચા ચોઇશ્ત્ મનંઘ્રહા
ક્ષથ્રોઇ હોઇ હઉર્વાતા અમૅરૅતાતા.

(તે કે) જેણે અષોઇ અને નેક મનશ્નીની મારફતે પોતાનાં રાજ્યમાં તેને માટે (એટલે સદગુણી માણસને માટે) આનંદ તથા અમરપણું મુકરર કર્યું છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૧૦.)

આખ્સો વંઘ્રહેઉશ્ અષા દશ્તીમ્ મનંઘ્રહો.

અષોઇની મારફતે ભલાં મનની દોલત તું (મને) શીખાડ. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૨.)

કદા મઝ્દા......

અંઘ્રહેઉશ્ દરેથ્રાઇ ફ્રો અષહ્યા ફ્રાર્ન્તે,...

સઓશ્યન્તાંમ્ ખ્રતવો.

અષોઇની દુન્યાંની આબાદીને માટે, હે અહુરમજદ, સોશ્યંતોની ઉત્તમ બુદ્ધિ...કયારે આવશે ? (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૩.)

અષહ્યા વઝ્દ્રેંગ્ પાત્,

ગાઓ ફ્રોરેતોઇશ્ ષોઇથ્રહ્યા વા દખ્યેઉશ્ વા.

(પાપી માનવી) અષોઇના મદદગારોને તથા શહેરનાં તેમજ દેશનાં ગાય-ઢોરોને[1] ફરવા હરવા(માં)થી અડચણ કરે છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૪.)

યયાઓ શ્યોથનાઇશ્ અષેમ્ થ્રઓશ્તા અહુરા.

જે બન્નેના કાર્યોથી, હે અહુરમજદ! અષોઇ વધે છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૭.)

અષા......આર્મતોઇશ ગએથાઓ ફ્રાદો થ્વક્ષંઘ્રહા.

અષોઇને લીધે આર્મઇતિ (પરહેજગારી અથવા નમ્રતા)ના મુલકો પોતાની ઉલટથી (ચંચલાઇથી) આબાદ કરે છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૨.)

તેમ્ વે અષા મેહ્મઇદી હુશ્-હખાઇમ.

તે (માણસને) હે અષ! (અમે) તારો ખરો મીત્ર ગણીએ છીએ. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૩.)

અષેમ્ ફ્મઇબ્યા દદુયે.

તમારે માટે અષોઇ મુકરર કીધી છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૫.)

યથા અષા હચઇતે આર્મઇતિશ્.

---

૧. અથવા પ્રાણીઓને.

તે તરફ ભક્તિ અષોઇની પુઠે ચાલે છે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૬.)

મજ્દા અષા ક્ષ્માકૅમ્ વારૅમ્ ક્ષ્નઑષેમ્નો.

હે અહુરમજદ! અષોઇની મારફતે તારી ઇચ્છાને તૃપ્ત કરવાને (આધિન થવાને) હું ઇચ્છું છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૮.)

વહિશ્તાચા મનંઘ્હા
હ્યા અષાત્ શ્યઑથનાચા વચંઘ્હાચા,
અહ્માઇ દાંન્ હઉર્વાતા.

અષોઇથી (ઉત્પન્ન થતા) સર્વથી પવીત્ર વિચાર, સખુન તથા કાર્યને લીધે (દાદાર) અહુરમજદ આપણુને......સુખ આપે છે.

(ગાથા સ્પેન્તોમદ.હા ૪૭, ફ૦ ૧.)

ઓયા ચિસ્તી હ્વો પતા અષહ્યા મજ્દાઓ.

માત્ર (પોતાનાં) (હરવેસ્પ-આગાહ) જ્ઞાનને લીધે અહુરમજદ પોતે અષોઇનો પિતા (એટલે સત્યતાનું મૂળ છે) (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૨)

નોઇત્ ઇથા અષાઉનો;
કસેઉશ્ચીત્ ના અષાઉને કાથે અંઘ્હત્.

પણ અષો માણસો નહી (એટલે દુઃખી થતાં નથી). અષો માણસને રાજી રાખવા માટે કોઇપણ શખ્સ (માત્ર) થોડી ચીજની તંગીમાં હોય છે.[1] (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૪.)

અષાઉને ચોઇશ્ યા-જી ચીચા વહિશ્તા.

અષો (માણસ)ને જે કાંઇ સર્વોત્તમ તે (એટલે અહુરમજદ સાથે રહેવાનું સુખ) જરૂર તું આપે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૫.)

તા દાઓ સ્પૅન્તા મઇન્યૂ મજ્દા અહુરા,
આથ્રા વંઘ્હાઉ વીદાઇતે રાનોઇબ્યા
આર્મતોઇશ દ્બાંજંઘ્હા અષખ્યાચા.

હે આબાદી કરનાર અનદીઠ અહુરમજદ! (તારા) આતશની મારફતે તે બે હરીફોને (તેમની સંપૂર્ણ મનશ્ની તથા અષોઇના વધારા

૧. એટલે અષો માનવીને સંતોષવાનું સહેલ છે; દુષ્ટને સંતોષવું દુષ્કર છે.

(તબક્કા) મુજબ, ભલા ચુકાદામાં (એટલે વાજબી ન્યાય કરીને), તે (એટલે તે પ્રમાણેનો) બદલો તું આપે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૬.)

યેજી અદાઇશ અષા દ્રુજૅમ વેંગ્હહઇતી.

જ્યારે (અષો-સદગુણી માણસ) (પોતાના) પરોપકારી કાર્યોથી (તથા) અષોઇથી દરૂજ (એટલે ઠગાઇ-જુઠાઇ)ને મારશે.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૧.)

કત્ અષવા મજ્દા વેંગ્હત્ દ્રેગ્વન્તૅમ્ .

શું અષો માણસ, હે અહુરમજદ! દુષ્ટ માણસ ઉપર ફાવશે?
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૨.)

યઑજ્દાઑ મશ્યાઇ અઇપી જાંથૅમ્ વહિશ્તા.

પવિત્રતાઇ (એ) માનવીને માટે જન્મથી સર્વથી શ્રેષ્ઠ (લક્ષણ છે.)
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૫.)

કા-થ્વોઇ અષા આકાઑ અરૅદ્રૅંગ્ ઇશ્યા.

તારા (ઠેરવેલા) જાહેર મદદગારોને[1] અષોઇની મારફતે (હું) કેમ પ્રાપ્ત કરૂં? (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૮.)

કદા વએદા યેજી ચહ્યા ક્ષયથા
મજ્દા અષા યેહ્યા-મા...દ્રુએથા.

હે અહુરમજદ! અષોઇને લીધે દરેક (પેદાયશ)ની ઉપર તું સત્તા ભોગવે છે તો, જે (બાબદ)નો મને શક (છે તે વીષે) હું ક્યારે જાણીશ?
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૯.)

કદા મજ્દા અષા મત્ આર્મઇતિશ
જિમત્ .

ક્યારે, હે અહુરમજદ! અષોઇ સાથની સંપૂર્ણ મનશ્ની (અથવા નમ્રતા) (અમને) મળશે? (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૧૧.)

યે દુશ્-ઍરૅથ્રીશ ચિક્નુષા અષા.

અષોઇની મારફતે બેદિલ (નિરાશ) થએલાઓને રાજી રાખવાને ઇચ્છું છું. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૧.)

નએદા વૉહૂ મજ્દા ફ્રશ્તા મનંઘ્હા.

---

૧. ગુરૂ માટે અત્રે ઈશારો જણાય છે.

નેક મનશ્નીથી, હે અહુરમજદ!(દીનની બાબદ વિષે તે દુષ્ટ બેનદ) જાણીતો થએલો નથી. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૨.)

અત્ચા અહ્માઇ વરૅનાઇ મજદા નિદાતૅમ.

અષૅમ્ સૂઇદ્યાઇ.

(દુન્યાનાં લોકોને) લાભ કરવાને માટે આ દીનને સારૂં હે અહુરમજદ! અષોઇ નક્કિ કરેલી (છે). (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૩.)

આર્મતોઇશ કસ્ચીત્ અષા...

થ્વહ્મી ક્ષથ્રોઇ.

નમ્રતા (ભક્તિ)ની અષોઇને લીધે એવો કોઇપણ માનવી તારી પાદશાહોમાં (દાખલ થશે). (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૫.)

અષૅમ્ચા શ્રઇતે......

ખ્રતેઉશ્ ક્ષ્માકહ્યા આ-મનંઘ્રહ્યા,

અરૅશ્ વીચિદ્યાઇ.

તારી (હર્વેસ્પ-આગાહ, ત્રીકાળદરશી) અક્કલના વિચારની મારફતે, અષોઇ ફરમાવે છે કે ખરૂં એખ્ત્યાર કરવું.[1] (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯,ફ૦ ૬)

સ્રઑત્ અષા.

અષોઇ (એટલે ખાલેસ દીલ)થી તે ઉપર (એટલે દીન ઉપર) ચિત્ત લગાડશે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૭.)

નોઇત્ ઍરૅશ-વચાઑ સરૅમ્ દદાંસ્ દ્રૅગ્વાતા......

અષા યુખ્તા યાહી દેજામાસ્પા.

સત્ય બોલનારે દુષ્ટ માણસની મારફતે સરદારી ન લેવી...અષોઇને લીધે બહાદુર (ગુશ્તાસ્પ) અને જામાસ્પ-હકીમ જોડાયેલા (છે). (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૯.)

કત્ તોઇ અષા જ્બયેન્તે અવંઘ્રહો

જરથુશ્ત્રાઇ, કત્ તોઇ વૅહૂ મનંઘ્રહા.

(જરથોશ્ત દાદાર અહુરમજદને પુછે છે) તારા નમ્ર જરથોશ્તને માટે (હે અહુરમજદ) (તેની) અષોઇને લીધે તથા (તેની) નેક મનશ્નીને લીધે, (તારી) કૃપા (મેહેરબાની)નો કેટલો (ભાગ) (તું આપનાર છે)? (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૧૨.)

---

૧. અષોઈ, સત્યતા સાથે સર્વથી નીકટ સંબંધ રાખે છે.

કે મે ના...વિસ્તો,
અન્યો અષાત્......વહિશ્તાઅત્ચા મનંઘ્રહો

અષોઇ તથા સર્વથી નેક મનશ્ની સીવાય કયો માનવી મારે માટે (રક્ષક તરીકે) જણાયલો (છે)? (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦ ફ૦ ૧.)

વાઓ યજાઇ...અષા વહિશ્તાચા મનંઘ્રહા.

(હું) અષોઇથી (એટલે પવીત્ર અંતઃકરણથી), સર્વથી નેક મનશ્નીથી...તને નિત્ય આરાધું. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૪.)

મહ્યા રાજૅંગ્ વોહૂ સાહીત્ મનંઘ્રહા.

(કોઇપણ માનવી) નેક મનશ્નીથી મારા ભેદો[1] શિખવી શકે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૬.)

પઇરિ-જસાઇ......અત્ વાઓ અષા......વાઓ.

અષોઇની મારફતે..તને, તને જરૂર હું પહોંચું. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૮.)

અષોઇશ્ મખ્યાઓ વસે ક્ષયા.

મારી અષોઇની ઇચ્છા ઉપર હું દ્રઢ છું. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૯.)

અષા તવાચા......
અરૅદત વોહૂ મનંઘ્રહા;
હુઇથ્યાવરૅશ્તાંમ્ હાત્ વરના ફૅરષોતૅમમ.

અષોઇની મારફતે હું શક્તિ ધરાવું છું. અષોઇનાં કાર્ય કરનારાઓની ઇચ્છા જે સર્વથી ચઢતે દરજ્જેની (છે), (તે) નેક મનશ્નીને લીધે પાર પડે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૧૧.)

વીદીષેમ્નાઇશ્ ઇજ઼ાચીત્ અષા અન્તરૅ-ચરઇતી
વ્યોથનાઇશ્.

અષોઇને લીધે તથા પવિત્ર કાર્યોને લીધે, (જગતના લોકોમાં) સંપત્તિ, સુખ ઇત્યાદી પાંથરે છે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧.)

તા-વે મજદા પઓઉરૂવીમ્ અહુરા અષાઇ યેચા.

---
૧. ગુપ્ત જ્ઞાન

અષોઇને માટે, હે અહુરમજદ! તને સર્વથી પેહલ્લા દરજ્જાનો હું ગણું છું. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૨.)

યોઇ વે હ્યઓથનાઇશ સારેન્તે,
અહુરો અષા હિજ્વા ઉખ્ધાઇશ વંઘ્હેઉશ મનંઘ્હો.

જેઓ (પોતાનાં) કાર્યોથી, અષોઇથી, જીભથી (એટલે સત્ય વાણીથી), તથા નેક મનશ્નીની (એટલે ખરાં અંતઃકરણથી કરેલી) ભક્તિથી, હે અહુરમજદ તને સરદાર તરીકે ગણે છે.

(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર હા ૫૧, ફ૦ ૩.)

કુથ્રા યસો ખ્યેન્ અષેમ્, કૂ સ્પેન્તા આર્મઇતિશ.

કઇ તરફ અષોઇ (તથા) કયાં સંપત્તિ આપનાર નમ્રતા (અથવા સત્યતા) આવાગમન[1] કરે છે? (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૪.)

અષાત હચા ગાંમ વીદત.

તે અષોઇની મારફતે જગત આબાદ કરે.

(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧. ફ૦ ૫.)

મઝ્યો જ્બયા અષેમ્ વંઘ્હુયા અષી ગત તે.

મારે માટે તો (હું) અષોઇને વખાણું છું. (હે અહુરમજદ!) તારી નેક આશીષ(ના બદલા)માં અષોઇ (મને) પ્રાપ્ત થાય!

(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૦.)

કે...અષા આફ્રસ્તા, કા સ્પેન્તા આર્મઇતિશ,
કે વા વંઘ્હેઉશ મનંઘ્હો અચિસ્તા મગાઇ એરેશ્વો.

કોણે અષોઇથી (ધર્મ વીષે) સવાલો પુછયા હતા? કોણની મારફતે પવિત્ર (અથવા વૃદ્ધિ કરનાર) નમ્રતા (ભક્તિ) (મેળવી શકાય)? અથવા નેક મનશ્નીનો કયો અંતઃકરણપૂર્વક (માણસ) (તે) માહાભારત કાર્યને માટે જણાયલો (છે)? (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૧.)

તા દ્રેગ્વતો મરેદઇતી દએના એરેજાઉશ હઇથીમ.

અષો (માણસ)નો ધર્મનો માર્ગ (છેવટે) દુષ્ટ (માણસ)ના (માર્ગને) ખરેખર કચડી નાખે છે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૩.)

---

૧. આવવું.

યેઙ્હા ઉર્વા.....
ચિન્વતો પૅરૅતાઑ આકાઑ...
અષઙ્હા નાંસ્વાઑ પથો.
જેનું (દુષ્ટ માણસનું) રવાંન જાણીતા ચિન્વત પુલ ઉપર અષો-ઇના માર્ગ તરફ (એટલે બેહશ્તના માર્ગમાં) પહોંચવાને ઇચ્છે છે.
(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૩.)

વે વૉહૂ મનંઘ્રહા અષાઇચા સવાઇશ્ ચિવીષી.
(હે માજદયસ્ની જરથોશ્તીઓ!) તમને (પણ) (તમારી) નેક મનશ્નીને લીધે તથા અષોઇને માટે આશીર્વાદો સાથે આપવામાં આવશે.
(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૫)

તાંમ્ કવા વીશ્તાસ્પો મગઙ્હા ક્ષથ્રા નાંસત્
વંઘ્રહેઉશ્ પદ્ભીશ્ મનંઘ્રહો યાંમ્ ચિસ્તીમ્ અષા મન્તા.
પાદશાહ ગુશ્તાસ્પે નૈતિક વર્તણુંકથી, ન્યાયી રાજ્ય કારભારમાં નેક ધ્યાનતનું ડહાપણ (એટલે સારી ધ્યાનત રાખ્યાથી જે લાભો મળે છે તે), ખરૂં પડેલું જોયું છે.
(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૬)

અષા વૅરૅન્તે, તત્ ક્ષથ્રૅમ મનંઘ્રહો વંઘ્રહેઉશ્ વીદા.
અષોઇની મારફતે (મેળવેલી) સત્તા તથા પવીત્ર ધ્યાનતની પ્રાપ્તિ ઇચ્છે છે.
(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧.ફ ૦ ૧૮.)

મજ઼્દાઑ દાતા ખ્રઑત્, ગયેઙ્હા શ્યઑથનાઇશ્ વહ્યો.
પોતાના જીવનનાં કાર્યોથી વધારે નેકીવાળો (થઇને), અહુરમજદના નીયમને જાહેર કરે છે.[1]
(ગાથા વોહુ ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૯.)

અષૅમ વૉહૂ મનંઘ્રહા ઉખ્ધા યાઇશ્ આર્મઇતિશ્.
અષોઇ, નેક ધ્યાનત તથા ભક્તિ, જેથી નમ્રતા (પ્રાપ્ત થાય છે).
(ગાથા વોહુ ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૨૦.)

આર્મતોઇશ્ ના સ્પૅન્તો હ્વો....
અષૅમ્ સ્પૅન્વત્ વોહૂ ક્ષથ્રૅમ મનંઘ્રહા,...દદાત્.
સંપૂર્ણ મનશ્નીનો (નમ્ર) માણસ પોતે દુન્યાનું કલ્યાણ કરનાર હોય છે...આનંદ આપનારી અષોઇ (તથા તેની) નેક ધ્યાનતને લીધે સત્તા આપે છે.
(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૨૧.)

---

૧. ધર્મગુરૂ કેવો હોવો જોઈએ તે અત્રે જણાવ્યું છે.

હોઇ દાત આયપ્તા,
અષાત્ હચા અહુરો મઝ્દાઓ.

(દાદાર) અહુરમજદે (જરથોશ્તને) (તેની) અષોઇને લીધે તેને એ બક્ષેશો આપી. (ગાથા વહિશ્તોઈશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૧.)

મનંઘ્રહા ઉખ્ધાઇશ્ શ્યોથનાઇશ્ચા..મઝ્દાઓ વહ્માઇ.

(પવીત્ર) મનશ્નીથી, ગવશ્નીથી તથા કુનશ્નીથી...અહુરમજદની કીર્તિ (ગાવા)ને માટે (તેઓ તત્પર છે). (ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૨.)

વંઘ્રહેઉશ્ પઇત્યાસ્તૅમ્ મનંઘ્રહો અષહ્યા...તઇબ્યો દાત્ સરૅમ્.

નેક મનશ્ની તથા અષોઇને અર્પણ થયેલો, (તેને) તારે માટે સરદાર તરીકે મુકરર કર્યો છે. (ગાથાવહિશ્તો ઈશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૩)

થ્વા ખ્રથ્વા સ્પૅનિશ્તા આર્મતોઇશ્ હુદાન્વર્ષ્વા.

સંપૂર્ણ મનશ્નીથી તારી ઘણીજ પવીત્ર (અથવા કલ્યાણકારી) અક્કલથી સારાં ડહાપણથી કાર્ય કરતી રેહેજે.

(ગાથા વહિશ્તોઈશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૩.)

વએદોદૂમ...અહ્નૂમ્ યે વંઘ્રહેઉશ્ મનંઘ્રહો,
અષા વે અન્યો અઇનીમ્ વીવેનઘ્રહત્.

નેક મનશ્નીની જીંદગી પ્રાપ્ત કરજો (તથા) અષોઇથી (ખરાં અંતઃકરણથી) તમારામાંનાં એક બીજાંને ચાહતાં રહેજો.

(ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૫.)

યઓઝ્દાઓ મશ્યાઇ અઇપિ જાંથૅમ્ વહિશ્તાઓ. હા યઓઝ્દાઓ જરથુશ્ત્ર યા દએન માઝ્દયસ્નિશ. યો હ્વાંમ્ અંઘ્રહ્વાંમ્ યઓઝ્દાઇતે હુમતાઇશ્ચ હૂખ્તાઇશ્ચ હ્વર્ષ્તાઇશ્ચ.

પવિત્રાઇ માણસને સારૂં જન્મથીજ સર્વથી શ્રેષ્ઠ (છે); હે જરથુશ્ત્ર! તે પવિત્રતાઇ માજદયસ્ની દીન (છે); કોઇપણ માનવી સારી મનશ્ની, સારી ગવશ્ની તથા સારી કુનશ્નીથી પોતાના અંતઃકરણને શુદ્ધ[1] કરે છે.

(વંદીદાદ પર૦ ૫, ફ૦ ૨૧.)

યો નરૅમ્ અષવનૅમ્ અન્યો-વર્ૅનાઇ વા અન્યો-તકએષાઇ વા કસયંઘ્રહે સંઘ્રહાઇ દધાઇતિ. વીધ્વાઓ અવત્ હચ ખ્રથ્વ પરાઇતિ. અઇઘ્રહત હચ શ્યઓથ્નાવર્ૅઝ અથ બવઇન્તિ પૅષો-તન્વ.

૧. પાક, પવીત્ર.

જે શખ્સ અષો માણસને બિજા વરણવાળો અથવા બીજા ધર્મ-વાળો અથવા વધારે હલકા સમાજવાળો (અને હલકી નીતિવાળો) વિચારે, (તથા) જાણીબુજીને પોતાની અટકળથી તે પાપ કરે તો, તે કાર્ય કર-વાથી (તેઓ) તે પ્રમાણે શીક્ષાને પાત્ર થાય છે. (પર૦ ૧૫, ફ૦ ૨)

ઉસ્રૅહિશતત્ વૅાહુ મનો હચ ગાત્વો જરન્યો કૅરૅતો ફ્રવઑચત્ વૅાહૂ મનો કધ નો ઇધ અષાઉમ્ અગતો ઇથ્યેજંઘ્રહતત્ હચ અંઘ્રહુ-ઑાત્ અઇથ્યેજંઘ્રહૅમ અહૂમ્ આ.

(જ્યારે તે સારા માણસનું રવાન ચિનવત પુલ પસાર કરીને મીનો ચજદોના પુલ આગળ જાય છે ત્યારે), બહમન (અમેશાસ્પંદ) (પોતાના) સોનાના બનાવેલાં તખ્ત ઉપરથી ઉભા થાય છે, (અને ત્યાર પછી) બહમન (અમસાસ્પંદ) તે રવાનને (નીચે પ્રમાણે) કહે છે:—

"હે અષો (રવાન)! નાશવંત જગતમાંથી અમર સૃષ્ટિ તરફ અત્રે અમારી આગળ તું કયાં આવ્યું ?" (પર૦ ૧૯, ફ૦ ૩૧.)

ક્ષ્નુતો અષાઉનાંમ્ ઉર્વાંનો પાસ્યેઇન્તિ અવિ અહુરહે મજ્દાઑ, અવિ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્, અવિ ગાત્વો જરન્યો-કૅરૅતો. અવિ ગરો-ન્માનૅમ્ મએથનૅમ્ અહુરહે મજ્દાઑ, મએથનૅમ્ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્ત-નાંમ્, મએથનૅમ્ અન્યએષાંમ્ અષઑનાંમ્.

અષો (માણસો)ના રવાનો અહુરમજદની નજદીક, અમેશાસ્પંદોની નજદીક, સોનાનાં બનાવેલાં તખ્તની નજદીક, ગરોથમાન (બહેશ્ત) (કે જે) અહુરમજદનું રેહઠાણ, અમેશાસ્પંદોનું રેહઠાણ (તથા) બીજા અષો (માણસો)નું રેહઠાણ (છે), તે તરફ આનંદથી ચાલ્યાં જાય છે. (પર૦ ૧૯, ફ૦ ૩૨.)

યઑાજ્દાથ્રયો અષવ. પસચ પરઇરિસ્તીમ્ દએવ દ્રવન્તો દુજ્દા-ઑાન્હો બઑાધૅમ અન્થ ક્રતૅરૅસૅન્તિ. યથ મએષિ વૅહ્ર્કવઇતિ વૅહ્ર્કત્ હચ ક્રતૅરૅસઇતિ.

પવીત્રાઇ આપનારો શખ્સ અષો (હોએ છે). જેમ વરૂથી ઘેરાયલું મેંઢું વરૂથી બીહે છે, તે પ્રમાણે દેત્યો, દ્રવંદો (તથા) દુષ્ટ જાણનારા (તે અષો માણસના) સુવા પછી (તેના રવાનની) સુગંધથી ડરે છે (અને નાહસે છે). (પર૦ ૧૯, ફ૦ ૩૩.)

નરો અષવનો હાંમ્-બવઇન્તિ નઇર્યોસંઘ્રહો હાંમ્-બવઇતિ.

અષો માણસો એકઠાં મળે છે; નેરયોસંગ (ફરેશ્તો) સાથે મળે છે. (પર૦ ૧૯, ફ૦ ૩૪)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

आवृतं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा ।
कामरूपेण कौन्तेय दुष्पूरेणानलेन च ॥

(ગીતા ૩-૩૯)

જ્ઞાન હમેશ જ્ઞાનીયોના આ દુશ્મન જે કામ (હવસ અને ઇચ્છા) છે, તેનેથી ઢંકાઇ રહેલું છે, જે કામ એક આતશની માફક વધારે અને વધારે ખાવા (બાળવા) માગ્યાજ કરે છે.

योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितात्मा जितेन्द्रियः ।
सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते ॥

(ગીતા ૫-૭)

જે યોગથી ખુદા સાથ યુક્ત થયેલો, જે અષો થયલો, સ્વકાબુ ધરાવનાર, ઇન્દ્રિયો જીતનાર, જેનો જીવ સર્વે પ્રાણીઓનો જીવ બનેલો, તે જોકે કર્મ કરે છે, છતાં તેનાથી લેપાતો (બંધાતો, ખરડાતો) નથી.

युंजन्नेवं सदात्मानं योगी विगतकल्मषः ।
सुखेन ब्रह्मसंस्पर्शमत्यन्तं सुखमश्नुते ॥

(ગીતા ૬-૨૮)

જે યોગી, જીવને ખુદા સાથ એકત્ર કરવાની કોશેષ કરતો, પાપ છોડી દે છે, તે સહેલાઇથી અપાર આનંદ, જે બ્રહ્મ (પરમેશ્વર) સાથે સંબંધ રાખવાથી પ્રાપ્ત થાય છે, તે ભોગવે છે.

अद्वेष्टा सर्वभूतानां मैत्रः करुण एव च ।
निर्ममो निरहंकारः समदुःखसुखः क्षमी ॥
संतुष्टः सततं योगी यतात्मा दृढनिश्चयः ।
मय्यर्पितमनोबुद्धिर्यो मे भक्तः स मे प्रियः ॥
यस्मान्नोद्विजते लोको लोकान्नोद्विजते च यः ।
हर्षामर्षभयोद्वेगैर्मुक्तो यः स च मे प्रियः ॥
अनपेक्षः शुचिर्दक्ष उदासीनो गतव्यथः ।
सर्वारंभपरित्यागी यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥

यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न कांक्षति ।
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्यः स मे प्रियः ॥
समः शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयोः ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु समः संगविवर्जितः ॥
तुल्यनिंदास्तुतिर्मौनी संतुष्टो येन केनचित् ।
अनिकेतः स्थिरमतिर्भक्तिमान्मे प्रियो नरः ॥

(ગીતા ૧૨-૧૩-૧૯)

કોઇ પ્રાણીનો દ્વેષ ન કરનાર, મીત્ર અને દયાળુ, નીર્મમ, અહંકારરહિત, સુખદુઃખમાં સમતોલ, ક્ષમા કરનાર, નીત્ય સંતુષ્ટ, યોગી, સ્વકાબુવાળો, દ્રઢકાબુવાળો મન અને બુદ્ધિ મને અર્પણ કરેલી, તેવો મારો ભક્ત મને (ઇશ્વરને) પ્રિય છે. જેનેથી જગત દુર ભાગતી નથી અને જે જગતથી ભાગતો નથી, હર્ષ, ક્રોધ અને ભયથી રહિત છે; જે કોઇપણ ઇચ્છા ધરાવતો નથી, અષો છે, દક્ષ (હુશ્યાર), હવસ વિનાનો, શાન્ત, દરેક કર્મનો આરંભ ત્યજનાર; જે નથી વલગણ રાખતો, નથી દ્વેષ ધરાવનાર, નથી શોચતો અને નથી ખાહેશ કરતો, ભલું, બુંડું (શુભ અને અશુભ) ત્યેજે છે, ભક્તિમાન છે; વળી જે શત્રુ અને મિત્રને એક ગણી વર્તન કરેછે, અને માન, અપમાનમાં સમાન છે; ગરમી, શરદીમાં, સુખદુઃખમાં સમાન છે, જે વલગણથી વિરક્ત છે; જે નીંદા અને સ્તુતીમાં ચકસાન છે, જે મૌની,[૧] અને જે મળે તેનેથી સંતોષી છે; જે ઘરબાર વીનાનો, સ્થીર મતિનો, અને ભક્ત છે, તે મને (ઇશ્વરને) વહાલો છે.

अभयं सत्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्यवस्थितिः ।
दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ॥
भवंति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत ॥

(ગીતા ૧૬-૧, ૩)

ભય રહિતપણું, અષોઇ, જ્ઞાનયોગમાં દ્રઢતા, દાન, સ્વકાબુ અને યજ્ઞ, શાસ્ત્રાભ્યાસ, તપ (એકચિત્તપણું) અને પ્રમાણિકપણું એ, હે ભારત, જે દૈવિક ગુણો સાથે જન્મયો હોય છે તે સંપાદન કરે છે.

૧. થોડું બોલનાર. અષોઈ અત્રે બહુ સુંદર રીતે વર્ણવી છે.

यज्ञे तपसि दाने च स्थितिः सदिति चोच्यते ।
कर्म चैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधीयते ॥

(ગીતા ૧૭–૨૭).

યજ્ઞ (સ્વભોગ), તપ અને દાન કરવામા દ્રઢતાને, તેમજ ઇશ્વર પ્રત્યેનુ દરેક કર્મ 'સત' (અષો) ગણાય છે.

यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् ।
यज्ञो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषिणाम् ॥

(ગીતા ૧૮-૫)

યજ્ઞ, દાન અને તપ એ કર્મો કદી ત્યજવાં નહીં, પણ અવશ્ય કરવાં. કારણ કે યજ્ઞ, દાન અને તપથી અક્કલમંદ માનવીઓને પવીત્ર (અષો) બનાવે છે.

नाह्वा धोयो क्या भयो, मनको मेल न जाय,
मिन सदा जलमें रहे, धोवे कलंध न जाय.

જ્યાં સુધી મનનો મેલ સ્વચ્છ ન થાય ત્યાંસુધી નાહવાથી[1] શું વળે? એમતો મચ્છી પાણીમાંજ રહે છે, અને રાત દિન નાહે છે, તોપણ તેનો બુરો વાસ કયાં જાય છે?

कबीर ! ए संसारमे, पंच रत्न हय सार,
साधू मिलन, हरी भजन, दया, दिन,[2] उपकार.
लेनेको हरनाम हय, देनेको अन्न दान,
तीरनेको आधिनता, बुडनेको अभिमान.

લેવું તો હરીનું નામ, આપવામાં શ્રેષ્ઠ ભુખ્યાને અન્ન. સંસાર તરી જવો હોય તો યઝદાનના હુકમને શરણ થવું અને ડુબવું હોય તો ગર્વ કરવો.

पशुकी तो पनिया भई, नरका कछु न होय,
नर जो उत्तम करनी करे, तो नर नारायण होय.

---

૧. સ્નાન અને અવશ્ય કરીને યાત્રા, તીર્થમાં સ્નાન. ૨. નમનતાઈ.

ઢોરોનું તો ચામડું પણ જુવા કેડે કામ લાગે છે, પણ માનવીની ખાલ તેટલાં કામની પણ નથી. છતાં જો ઉત્તમ રહેણી, કરણી હોય તો માનવી ખુદાઇ પદ પામે, યઝદાનના દર્શન કરે.

कबीर, कबीर क्या करो, खोजो आप शरीर,
जो ये पांचो वश करो, तो आपहि दास कबीर.

કબીરની મોટાઇની શી વાત કરો છો! તમે પોતે તમારા શરીરમાં કીરતારને શોધો અને પાંચ ઇન્દ્રિયો વશ રાખો તો તમે કબીર જેટલીજ મહાત્મ્ય મેળવશો.

साहेबकी गत अगम हय, तुं चल अपने अनुमान,
धिरे धिरे पांउ धर, पहौंचेगा प्रमान.

કરીમે કારસાઝની ગતિ ગુપ્ત છે. તું માત્ર તારિ યથાશક્તિએ ચાલ્યા કર. ધિમે ધિમે પણ દ્રઢ વિશ્વાશથી જો તું ફરજો બજાવશે, તો જરૂર આખર ધામમાં તું પહોંચવાનો.

RIGHTEOUSNESS

Purity is the best good, happiness is to him who is pure for purity's sake. (*Ashem Vohu.*)

Only the heart without a stain knows perfect ease. (*Goethe.*)

The chaste mind, like a polished plane, may admit of foul thoughts, without receiving their tincture.

The man who consecrates his hours
By vig'rous effort and an honest aim
At once he draws the sting of life and death;
He walks with nature and her paths are peace.
(*Young.*)

There are many persons of whom it may be said, they have no other possession in the world but their character and yet they stand as firmly upon it as any crowned king. (*Samuel Smiles.*)

Your disposition will be suitable to that which you most frequently think on; for the soul is, as it were, tinged with the color and complexion of its own thoughts. (*Marcus Antonius.*)

Character resides in the man, reputation in other people; the one is the substance, the other the shadow. (*Beecher.*)

He that has light within his own clear breast,
May sit i' th' centre and enjoy bright day:
But he that hides a dark soul and foul thoughts
Benighted walks under the midday sun;
Himself his own dungeon. (*Milton.*)

He's truly valiant that can wisely suffer
The worst that man can breathe;
And makes his wrongs his outsides,
To wear them like his raiment, carelessly.
(*Shakespeare.*)

He that has character will draw after it condition. Circumstances obey principles. (*Beecher.*)

Character is the product of daily, hourly actions and words and thoughts; daily forgiveness, unselfishness, kindness, sympathies, charities, sacrifices for the good of others, struggles under temptation, submission under trials. Oh! it is these, like the blending colors in a picture or the blending notes of music which constitute the man. (*J.K. MacDuf.*)

Reverence the highest; have patience with the lowest. Let this day's performance of the *meanest duty* be thy religion. (*Margaret F. Ossoli.*)

Among the many strange servilities mistaken for piety, one of the least lovely is that which hopes to flatter God by despising the world and villifying human nature. (*C. H. Lewes.*)

Piety is not an end but a means of attaining the highest degree of culture, by perfect peace of mind. Hence it is to be observed that those who make piety an end and aim in itself, for the most part become hypocrites. (*Goethe.*)

We are surrounded by motives to piety and devotion, if we would but mind them. The poor are designed to excite our liberality; the miserable, our pity; the sick, our assistance; the ignorant, our instruction; those that are fallen, our helping hand. In those who are vain, we see the vanity of the world; in those who are wicked, our own frailty. When we see good men rewarded, it confirms our hope; and when evil men are punished, it excites our fear.

(*Bishop Wilson.*)

Blessed are the pure in heart for they shall see God. (*Bible.*)

Righteousness exalteth a mation. (*Proverbs. Bible.*)

For what is a man profited, if he shall gain the whole world and lose his own soul? (*Matthew, XVI—26.*)

Unto the pure all things are pure. (*2 Tim. i-15.*)

Blessed are they which do hunger and thirst after righteousness; for they shall be filled (*St. Matthew, 5.*)

Better is the poor that walketh in his uprightness, than he that is perverse in his ways though he be rich. (*Bible, Proverbs.*)

Know ye not that ye are the temple of God and that the spirit of God dwelleth in you?

If any man defile the temple of God, him shall God destroy,—for the temple of God is holy, which temple ye are. (*Bible, Corinthians.*)

He withdraweth not his eyes from the righteous: but with kings are they on the throne; yea, he doth establish them for ever, and they are exalted.

(*Job. 36-7.*)

તે અષો ઉપરથી પોતાની મહેરની નીગાહ ખીસાડતો નથી; પણ નૃપતિઓ સાથે તે અષો લોક રાજ્યગાદી ઉપર બેશે છે; ખરેજ તે કીરતાર તેમને હંમેશને માટે નીરાંત કરે છે અને તેઓ ઉત્કૃષ્ઠ જગ્યા મેળવે છે.

The righteous cry, and the Lord heareth and delivereth them out of all their troubles. (*Psalms 33-17.*)

જ્યારે અષો લોકો પુકાર કરે છે, ત્યારે યજદાન સાંભળે છે અને તેમની દરેક વિપત્તી ટાળે છે. (હુઇશ્ચાવર્શતીંમ્ હ્યત્ વસ્ના ફ્રૅરષોતૅમૅમ્, એટલે અષો, સત્ય આચરણવાળાઓની ઇચ્છા સર્વોત્તમ છે!)

I have been young, and now am old; yet have I not seen the righteous forsaken, nor his seed begging for bread. (*Psalms 3-25.*)

હું જુવાન હતો અને હમણા વૃદ્ધ થયો છું; પણ આજદિન પર્યંત અષોને ત્યજાયલા અથવા તેનાં બચ્ચાંઓને રોટી માટે ભીખ માગતાં મેં કદી દીઠાં નથી.

The hope of the righteous shall be gladness; but the expectation of the wicked shall perish. (*Prov. 10-28.*)

The desire of the righteous is only good: but the expectation of the wicked is wrath. (*Prov. 11-23*)

અષો આનંદની આશામાંજ રહે છે, જ્યારે દુષ્ટોની દરેક આશા નીરાશી અને નષ્ટ પામશે. અષોની ઇચ્છા ભલાઇ માટેજ હોય છે; પણ દુષ્ટોએ ક્રોધ(સજા)નીજ આશા રાખવી જોઇએ.

The wicked flee when no man pursueth: but the righteous are bold as a lion. (*Prov. 28-1.*)

જો કે કોઇ તેમની પુઠ પકડતું નથી છતાં દુષ્ટો ભાગે છે; પણ અષો તો સિંહ સમાન હિમ્મતવાન છે.

For by one man's disobedience many were made sinners, so by the obedience[1] of one shall many be made righteous. (*Rom. 5-19*).

જેમ એક માનવીની નાફરમાન-બરદારીને લીધે ઘણાકો પાપી બન્યા, તેમ એક માનવીની ફરમાન-બરદારી (અને આધિનતા)થી ઘણાકો અષો થશે.

Treasures of wickedness profit nothing: but righteousness delivereth from death[2]. Riches profit not in the day of wrath: but righteousness delivereth from death. (*Prov. 10-2, 11-4.*)

દુષ્કૃત્યોથી મેળવેલી દોલત નિરૂપયોગી થશે, જ્યારે અષોઇ તો મોતથી છુટકારો (મોક્ષ) આપશે! જ્યારે શીક્ષા પામવાનો દીવસ આવે છે, ત્યારે ધન વ્યર્થ થઇ પડે છે; પણ ત્યારે અષોઇ મોતમાંથી છોડવી દે છે!

Clouds and darkness[3] are round about him: righteousness and judgment are the habitation of his throne[4]. (*Psalms 97-2.*)

તે પરમકૃપાળુ ઇશની આસપાસ ઘણાંક વાદળાંઓ અને અંધકાર છે; પણ તેની પોતાની રાજ્યગાદી અષોઇના સ્થાન ઉપર સ્થાપિત છે.

---

1. સરોષ, તાબેદારીના ગુણ ઉપર મુવકલ ફરેશ્તો એ માટે નીત્ય યાદ કરવામાં આવે છે. એની **મારફતેજ** અષોઈ પ્રાપ્ત થાય છે. 2. અમેરેતાત. 3. અંઘહેઉશ અસ્તતો. 4. ગરોન્માનેમ્ નેરયો અસ્તિ અષાવઓયો.

My tongue shall speak of thy word[1]: for all Thy commandments are righteousness[2].

મારી ઝબાનથી તારા (વહિથી) શીખાડેલા શબ્દો ઉચરશે, કારણકે તારા સર્વે ફરમાનો અષોજ છે.

He that followeth righteousness and mercy findeth life, righteousness, and honor. (*Prov. 31-21.*)

જે પણ અષોઇ અને દયાથી વર્તન કરે છે તેને (અમર) જીવન, અષોઇ અને સન્માન મળે છે.

When I shall say to the righteous, that he shall surely live: if he trust to his own righteousness, and commit iniquity, all his righteousness shall not be remembered: but for his iniquity that he hath committed, he shall die for it. (*Eze. 33-13.*)

અષો લોકને મારી ચેતવણી છે કે તે જરૂર જીવતો (અમર) રેહશે; પણ પોતાની અષોઇ માટેજ અભિમાની અથવા બેપરવા બનીને વળી દુષ્ટાચરણ કરશે તો તેની સઘળી અષોઇ ભુલાઇ જશે ભુસિ નાખવામાં આવશે), અને ઉપરથી બુરાઇને માટે તેને મોત (મરણના ફેરાઓ) મળશે.

Sow to yourselves in righteousness, reap in mercy; but break up your fallow ground: for it is time to seek the Lord, till he come and rain righteousness upon you. (*Hosea. 10-12.*)

અષોઇના બી વાવો અને તમે (ઇશ્વરની) મેહર અને દયાના ફળ ચાખો. પણ રાતદિન તમારા ખેતરની જગ્યા ખેતિ માટે હળ ફેરવીને તૈયાર રાખજો. કારણકે દરેક માટે ઇશ્વરને ઢુંઢવાનો વખત આવી

1. માંથ્ર સ્પેન્ત. 2. વીસ્પ સ્રવાઓ જરથુશ્ત્ર યજમઇદે.

હાગ્યોજ છે; અને ખેતર તૈયાર હશે તો તે હીનદયાળુ અષોઇનો વર્સાદ તમ ઉપર વરસાવશે.

But unto you that fear my name shall the sun of righteousness arise with healing[1] in his wings; and he shall go forth and grow up as calves of the stall. And ye shall tread down the wicked in the day. That I shall do this, saith the Lord of hosts.

(*Malachi 4-23.*)

ઇશ્વર કહે છે કે મારા નામનો જેમને ડર (માન) છે, તેઓ માટે અષોઇનો સૂર્ય દવા અને મદદ પોતાની પાંખમાં રાખીને ઉગશે. અને જેમ ગોશાળામાં વાછરડાંઓ પળાય છે જ, તેમ તે ઉધરતો જશે, અને જ્યારે આવું બનશે ત્યારે દુષ્ટાચારીઓને પગ હેઠળ તમે કચડી નાખી શકશો.

And who will turn aside from the faith of Abraham, but he who has debused his soul to folly? Surely he has chosen him in this world, or in the Hereafter he will be of the righteous. When his Lord said to him, strive after righteousness; he said, I will strive for the Lord of the worlds. (*Koran II.—124, 125.*)

It is no good that ye turn your faces *in prayer* to the east or the west, but goodness is of him who believes in God, and the Hereafter and the Angels, and the Books, and the Prophets; who gives of his wealth for his love to kindred and the orphans and the poor, and the homeless, and these who ask, and for the captives; who is steadfast in prayer and gives alms; and of these who perform their ceremonials

---

૧. અષ વહિષ્ત અને અષો બગ્એષજ્યો.

when they have covenanted, and who behave themselves patiently in adversity and hardships and in time of silence: These are the true and these are the pious. (*Koran II.—172.*)

Ye children of Man, We have sent to you the apparel to hide your nakedness, and splendid garments, but the clothing of piety,—that is the best. This is of the signs of God, that they might consider. (*Koran VII—25.*)

Verily those who say, Our Lord is God, and then keep straight, there shall descend upon them angels, saying, "Fear not, neither ye be ye grieved, but rejoice in the gardens which ye are promised; We are your friends in the life of this world and in the Hereafter; and for you therein is what your souls desire and for you therein is what ye ask for,—a present from the forgiving, compassionate God." (*Koran XLI—30 to 32.*)

Verily the pious shall be amid Goodness and rivers, in the seat of Truth, before the King Almighty. (*Koran LIV—54, 55.*)

Verily for the pious is an abode of bliss; therein shall they hear no vain talk, nor an untruth; a reward from thy Lord, gift enough. (*Koran LXXVII—31, 35, 36.*)

Right is more beautiful than private affection and is compatible with universal wisdom. (*Emerson.*)

The Saviour comes in the strength of righteousness. (*P. Books.*)

If men would only take the chances of doing right because it is right, instead of the immediate certainty of the advantage of doing wrong, how much happier would their lives be! (*B. R. Haydon.*)

For right is right, since God is God and right
the day must win,
To doubt would be disloyalty,
To falter would be sin.

I can see nothing very noble in a man who is for ever going about calling for his right. Alas! for the man who feels nothing more grand in this wondrous, divine world, than his own right, (*F. W. Robertson.*)

In whom there is truth and righteousness, he is blessed, he is a Brahman. (*Dhamapada V—393.*)

Better than sovereignty over this Earth—better than lordship over all worlds, is the recompense of the first step in holiness. (*Ibid V.—178.*)

Evil he overcomes by righteousness.

(*Questions of King Milinda Book 4, Ch. I sec. 38.*)

He who lives far from me yet walks righteously is ever near me. (*Fo-Sho-hing-tsan-King, V—1960.*)

Even a king may be full of trouble; but a common man who is holy, has rest everlasting.

(*Zo-ho-hin-tsan-King, V—1623.*)

راستی

جز راست مگوی گاه و بیگاه — تاحاجت نیایدت بسوگند
بود راستی نزد هر کس پسند — بود مردم راست گو ارجمند
نگارندهٔ آسمان و زمین — فزایندهٔ مهر و کاهنده کین
نخواهد ز بنده بجز راستی — نباشد پسندش کژ و کاستی
عزیزا بکن راستی اختیار — که گردی بهر دو جهان بختیار
مروزکه بازارت پرجوش خریدارست — دریاب و بند گنجی از مایهٔ نیکوئی
ز بد دور باش و بنیکی بکوش — مکن عمر ضائع بلهو و لعب
ای دریغا عمر تو رفته بخواب — اندکی ماندست اورا زور یاب
راستی موجب رضائی خداست — کس ندیدم که گم شده از راه راست

سعدی

પાકીએ તન.

હેહેર્ નસા ખોરશ્ની, હેહેર્ નસા જોએશ્ની હેહેર્ નસા ઓએ આવ્ ઓ આતશ્ બોર્દન્, યા આવ્ ઓ આતશ્ હેહેર્ નસા બોર્દન્, અવસ્તા પચ મનશ્ની ન ગોફ્તન્, મોએ નાખુન્ દંદાન્ ફ્રેશ, દસ્તે શવીન, ઓ અવરે હર્ચે પદર્ હેહેર્ નસા, ચુન્ મન્ અંદર્ ગુનેહ્ગાર્ બુદ એસ્તેદ્ હોમ્, અઝ્ આંન્ ગુનાહ્......પ પતેત હોમ્.

સુક્કા નસાને (તથા) લીલા નસાને ખાવો (અથવા ખાવાનું કામ), સુકા નસા (તથા) લીલા નસાનો સ્પર્શ કરવો, સુક્કા નસા તથા લીલા નસાને પાણી તથા આતશમાં લઇ જવું, અથવા તો પાણી તથા આતશને સુક્કા નસા (તથા) લીલા નસા (માં) લઇ જવું, (પાક) અવસ્તાને પવીત્ર મનથી (સાફ તથા ખરાં દીલથી) ન ભણવી, બાલ, નખ, દાંત કોતરણી (એ ત્રણ ચીજ નહી પરહેજવી), રાતના (વસીદા) હાથ (નીરંગ તથા પાણીથી સાફ કીધા વગર હરેક ચીજને લગાડવા), તથા જે કાંઇ બીજું સુક્કા તથા લીલા નસા તરીકે (ગણાતું હોય તેનો સ્પર્શ કરીને) જો હું પાપી થયો હોવું તો, તે સર્વ પાપોનો હું પશ્ચાતાપ કરીને તેથી પાછો ફરૂં છું. (પતેત પશેમાની, ક૦ ૫.)

નિતેમો તિશરો સત અઘ્વિચ હો વરેફ્ષ્વ સુપ્રય જરનએન્ય અપિચ હો વરેમ મરેઝ્ત દવરેમ રઓચનેમ ખાર્ઓક્ષનેમ અન્તરે નએમાત્.

તેના ગુફામાં દરેક ગુફાની આસપાસ અંદરના ભાગમાં કુદરતી રોશની દાખલ થાય તેવાં બારણાં તથા બારી સોનેરી ઢોલ ચહડાવેલાં હટ્યારે કરીને બનાવ્યાં. (પર૦ ૨. ફ૦ ૩૮.)

દાતરે ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ અષાઉમ્ ચયો આઅત્ અએતે રઓચાઓ અંઘ્રહેન્ અષાઉમ્ અહુરમઝ્દ યો અવથ આરઓચયેઇંતિ અએતએષ્વ વરેફ્ષુવ યો યિમો કેરેનઓત્.

હાડમંદ મુલકોના હે સૃષ્ટા અષો અહુરમજદ! ત્યારે આ ગુફા જે જમશેદે બનાવ્યા (તેમનામાં) એ પ્રમાણે જે (રોશની) પ્રકાશે છે, તે કહી રોશની હતી? (પર૦ ૨, ફ૦ ૩૯.)

આઅત્ અઍાખ્ત અહુરો મજ઼્દાઍા. ખધાતચ રઍાચાઍા સ્તિધાતચ વીસ્પ અનઘ્ર રઍાચાઍા ઉસ્ચ ઉસ્-રઍાચયેઇતિ વીસ્પ સ્તિધાત રઍાચાઍા અઍાર આરઍાચયેઇતિ અનતરાત્, હકૅરેત્ જી ઇરિખ્તહે સધ્યચ વએનઇતે સ્તરસ્ચ માઍાસ્ચ હ્વરૅચ.

ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું કે કુદરતી રોશની તથા હાથની બનાવેલી (રોશની હતી); તમામ બેહદ રોશની અંદરના ભાગમાં (એટલે તે ગુફામાં) ઉપરથી પ્રકાશે છે, (તથા) તમામ હાથની બનાવેલી રોશની નીચેથી (તે ગુફાના) અંદરના ભાગમાં પ્રકાશે છે. કારણકે તારા, ચંદ્ર તથા સૂર્ય (દરરોજ) એક વખત ઉગતા અને અસ્ત પામતા દેખાય છે. (પર૦ ૨, ફ૦ ૪૦.)

આઅત્ મ્રઍાત્ અહુરો મજ઼્દાઍા થ્રિસત-ગાઇમ્ હચ આથ્રત્ થ્રિસત-ગાઇમ્ હચ અપત્ થ્રિસત-ગાઇમ્ હચ બરૅસ્મન્ ફ્રસ્તઇરયાત્ થ્રિગાઇમ હચ નરૅબ્યો અષવબ્યો.

ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું કે ૩૦ પગલાં આતશથી, ૩૦ પગલાં પાણીથી, ૩૦ પગલાં પાથરેલી (અથવા બાંધેલી?) બરસમથી (અને) ૩ પગલાં અષો નરથી દૂર (તે એખલો લઇ જનાર નસેસાલાર[1]ની રહેવાની જગ્યા હોવી જોઇએ). (પર૦ ૩, ફ૦ ૧૭.)

અએતધ્ર હે અએતે મજ઼્દયસ્ન અઘ્રહાઍા જૅમો પઇરિ-દએજાંન પઇરિ-દએજ઼યાંન્ ખરૅથએઇબ્યો પસચએત આસ્તયન્ત અએતે યોઇ મજ઼્દયસ્ન. વસ્ત્રએઇબ્યો પસચએત આસ્તયન્ત અએતે યોઇ મજ઼્દયસ્ન.

ત્યાં તે માજદયસ્નો તે (ઉપર જણાવેલા નસેસાલાર)ને માટે તે જગાએ એક આસપાસથી ઘેરી લીધેલી જગ્યા બાંધે; ત્યાર પછી તે માજદયસ્નો ખોરાકને માટે મુકરર કરે; ત્યાર પછી તે માજદયસ્નો કપડાંને વાસ્તે મુકરર કરે. (પર૦ ૩, ફ૦ ૧૮.)

દરૅજિશ્તોતૅમએબ્યચ નિઉરૂજ઼્દાતૅમએબ્યચ અએતાઍા ખરૅથાઍા બરતુ અએતાઍા વસ્ત્રાઍા વંઘ્રહતુ વીસ્પૅમ્ આ અહ્માત્ યત્ હનો વા જઉરૂરો વા પઇરિશ્તા-ક્ષુદ્રો વા બવાત્.

ઘણોજ હલકો (ખોરાક) તથા ઘણાંજ હલકાં (કપડાં) (તેને આપવાં); જ્યાં સુધી કે (તે ઉપર જણાવેલો નસેસાલાર) બુઢો, જઇફ અથવા

૧. રવાન, શબ ઊચકનાર.

સુકઇ ગએલી મનીવાળો થાય ત્યાં સુધી, આવો ખોરાક તે ખાય તથા આવાં કપડાં તે પહેરે. (પર૦ ૩, ફ૦ ૧૯.)

નસાઉમ્ અવ-કરષૅન્તિ સ્પાનૅમ્ વા રઓઝૅમ્ વા વૅહર્કૅમ્ વા, કા હે અસ્તિ ચિથ.

કુતરૂં તથા કોહોલું અથવા તો વરૂ (તે પાણી સીંચેલાં ખેતરમાં) નસો ખેંચી લઇ જાય તો તેને માટે શું શિક્ષા છે? (પર૦ ૫, ફ૦ ૫.)

આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઓ નોઇત્ સ્પો-બૅર્તો નોઇત્ વયો-બૅર્તો નોઇત્ વૅહર્કો-બૅર્તો નોઇત્ વાતો-બૅર્તો નોઇત્ મખ્ષિ-બૅર્તો નસુશ્ નરૅમ્ નોઇત્ અસ્તાસ્યેઇતિ.

ત્યારે અહુરમજ્દે જવાબ આપ્યો કે કુતરાથી લઇ જવાએલો, પક્ષિથી લઇ જવાએલો, વરૂથી લઇ જવાએલો, પવનથી લઇ જવાએલો (અથવા તો) માંખથી લઇ જવાએલા નસો, માણસને રીમન[1] કરતો નથી. (પર૦ ૫, ફ૦ ૬.)

દાતરૅ ગએથનાંમ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ. ચ્વન્તો અંધ્રહૅન્ અએતે કત અએતહે યત ઇરિસ્તહે. આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઓ, યત્ હે નોઇત્ ઑરૅદ્વો-આઓંન્રહનૅમ્ વગ્રવનૅમ્ ઉપ-જનયાત્ નોઇત્ ફ્રષ પાધએઇબ્ય નોઇત્ જસ્તએઇબ્ય વીતરૅ અએષો ઈ અસ્તિ દાઇત્યો કત અએતહે યત ઇરિસ્તહે.

અએ દાદાર! તે મુવેલાં (માણસ)ના તે કત કેવા હોવા જોઇએ? ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું કે (તે મુવેલાં માણસનું) તકીયો દઇને ઉંચે કીધેલું માથું (કત)ને ન લાગે; (તેના) બે પગ કરતાં વધારે મ્હોટા નહીં; (તથા) (તેના) બે હાથ કરતાં વધારે પહોળો નહીં; કારણકે તે મુવેલાં (માણસ)નો આ લાયક કત છે. (પર૦ ૫, ફ૦ ૧૧.)

અએતધ હે ઉજ્બઑધાંમ તનૂમ નિદઇથ્યાંન્ બિખ્ષપરૅમ વા થ્રિખ્ષપરૅમ વા માજ્દ્રાજહીમ્ વા. વીસ્પૅમ આ અહ્માત્ યત્ ક્રા વયો પતાંન્ ક્રા ઉર્વરૅ ઉખ્ષ્યાંન્ ન્યાઑન્ચો અપ-તચિન્ ઉસ્ વાતો જાંમ હુએચયાત્.

---

૧. અપવિત્ર.

ત્યાં (એટલે કતમાં) તે (માણસ)ના જીવ વગરના તનને દિવસ સુધાંની આખી બે રાત અથવા ત્રણ રાત અથવા એક મહીનાના અરસા પર્યંત મુકી રાખે; જ્યાં સુધી કે પક્ષિઓ ઉડવા માંડે, ઝાડ પાન ઉગે, બરફ, પાણી, કાદવ ઇત્યાદી દૂર થાય (તથા) પવન જમીનને સુકવી નાંખે. (પર૦ ૫, ફ૦ ૧૨.)

યેજિચ્ અએતે નસાવો ક્રિધ્યેઇતિચ પુયેઇતિચ. કુથ તે વર્ૅજયાંન્ અએતે યોઇ મજ્દયસ્ન.

અએ દાદાર! અગરજો નસો[1] ફિણ ફિણ થઇ ગયેલો હોય, તથા સડી ગએલો હોય તો, આ જેઓ માજદયસ્નો (છે) તેઓ શું કરે? (પર૦ ૬, ફ૦ ૨૮.)

આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઓ, યવત્ સ્વતચ્ હે જસ્તએઇબ્ય હનગેઉરૂવયાંન્ અએતવત્ અપત્ હચ નિર્હબાર્યેન્ હુર્શ્કે જંમે નિદઇધ્યાંન્ નોઇત્ અસ્તાંમ્ નોઇત્ વર્ૅસાંમ નોઇત્ સ્પામાંમ્ નોઇત્ મૂથ્રાંમ્ નોઇત્ વંઘ્રહુતાતાંમ્ પઇરિ-સ્પાઇતિ અપાંમ્ આસ્ત્રયાઓન્તે.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે તેના બે હાથથી જેટલો પકડી શકાએ તેટલો (નસો) પાણીમાંથી બહાર કાઢીને સુકી જમીન ઉપર મુકે. (પાણીમાંથી નસો બહાર કાઢતી વખતે) (તે નસાના) હાડકાં, બાલ, રસી, માંસ, નજીસાત (અજીઠવતાડ) અથવા તો લોહી ફરીથી પાણીમાં પડી જાય તો, તેથી તે નસો કાહાડનાર ગુનેહગાર થતો નથી. (પર૦ ૬, ફ૦ ૨૯.)

દાતર્ૅ ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ, ચ્વત્ અએતં ઘ્રહાઓ આપો યત્ અર્મએશતયાઓ અએપ દ્રુક્ષ્ યા નસુશ્ અખ્તિચ પવિતિચ આહિતિચ ક્રાપ્નઓઇતિ.

હાદમંદ મુલકોના હે અષો પેદા કરનાર! આ સ્થીર પાણીમાં તે દરૂજ નસુશ ગલીચાઇ તથા કોહોવાટ તથા અપવિત્રાઇ સાથે કેટલો આગળ દોડે છે? (પર૦ ૬, ફ૦ ૩૦)

આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઓ ક્ષવશ-ગાઇમ્ કૅમચિત્ પઇતિ ચથ્રુષનાંમ્. વીસ્પૅમ્ આ અહ્માત્ અએષ આફ્શ્ અયઓજ્દય અન-

---

૧. શરીરનો છુટો પડેલો મુવેલો અથવા મરતો, સુકો અથવા રસવાળો ભાગ.

ઇવિશ-ખર્ઁથ યવત્ અએષ નસુશ્ નિજર્ઁરૅત. ઉસ્ હચ નસાવો અએતવત્ અપત્ હચ નિજબારયૅન્ હુશ્કે જૅમે નિદઇથ્યાંન્.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે દરેક તરફથી છ પગલાં; જ્યાં સુધી કે તે નસાને (પાણીમાંથી) બાહાર કાઢે, ત્યાં સુધી તે પાણી અપવિત્ર તથા પીવાને નાલાયક (થાય છે);[1] (તેટલાં માટે) તેટલા નસાને (એટલે જેટલો નસો પાણીમાં હોય તેને) પાણીમાંથી બાહાર કાઢી, દુર લઇ જઇને સુક્કી જમીન ઉપર તેઓ મુકે. (પર૦ ૬, ફ૦ ૩૧.)

અંઘ્રહાઓ આપો પર-હિન્ચયૅન્ યત્ વા નએમૅમ યત્ વા થ્રિષ્ટ્રમ યત્ વા ચથ્રુર્યૅમ્ યત્ વા પંઘ્તંઘ્રહૅમ. યેજિ તૃતવ નવાત્ તૃતવ. પસ્ચ નસાવો નિજર્ઁરૅઇતિ પસ્ચ આપો પર-હિખ્તિ, અએષ આફ્રશ્ યઓ-જદ્દય બવઇતિ વસો અઇવિશ્-ખર્ઁથ પસુબ્ય વીરએઇબ્ય હમથ યથ પરચિત.

તે પાણીમાંથી જો બને તો (તે પાણીનો) અડધો હિસ્સો, ન બને તો ત્રીજો હિસ્સો; જો બને તો ત્રીજો હિસ્સો, ન બને તો ચોથો હિસ્સો; જો બને તો ચોથો હિસ્સો, ન બને તો પાંચમો હિસ્સો, બહાર કાઢી નાંખે. (તે પાણીમાં પડેલો) નસો બહાર કાઢયા પછી, (તથા) (ઉપર જણાવ્યા મુજબ) પાણી કાઢી નાખ્યા પછી, તે (બાકી રહેલું) પાણી પવિત્ર થએલું ગણાય, (અને ત્યારપછી) ગમે તો અગાઉની માફક પશુઓ તથા માણસો (બે)ને માટે પીવા યોગ્ય (થાય છે.) (પર૦ ૬. ફ૦ ૩૨.)

દાતર્ઁ ચૂવત્ અએતંઘ્રહાઓ આપો યત્ ચાતયાઓ ઉજ્જાઇથ્યા-ઓસ્ચ અએષ દ્રુક્ષ યા નસુશ્ અખ્તચ પવિતિચ આહિતિચ ફ્રાષ્નઓઇતિ.

હે દાદાર[2]! કુવા ને લગતાં તથા ઝરાને લગતાં આ પાણીમાં, તે દરૂજ નસુસ ગલીચાઇ તથા કોહવાટ તથા અપવિત્રાઇ સાથે કેટલો આગળ દોડે છે? (પર૦ ૬. ફ૦ ૩૩.)

---

૧. આજનું પદાર્થ શાસ્ત્ર એ શીખનું અનુકરણ કરવા લાગી છે, અને બહુ ગર્વિષ્ટ બની છે, કે તેણે સ્વચ્છતા માટેની આ શોધ કરી છે. તે ભુલે છે; કારણ કે આ શોધ જરથોસ્ત સાહેબના વખતની જુની છે. ૨. ફીરતાર.

આઅત મ્રઑાત અહુરો મજદાઑ, વીસ્પૅમ આ અહ્માત અએષ આફ્શ અયઑાજદય અનઇવિશ-બરેથ યવત અએષ નસુશ નિજબૅરેત. ઉસ હચ નસાવો અએતવત અપત હચ નિજબારયૅન હુશકે જૅમે નિદઇથ્યાંન.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે (તે પાણીમાંથી) જ્યાં સુધી તે નસાને બહાર કાઢે, ત્યાં સુધી તે પાણી અપવિત્ર (તથા) પીવાને નાલાયક (છે); (તેટલા માટે) તેટલા નસાને (એટલે જેટલો નસો પાણીમાં પડેલો હોય તેને), પાણીમાંથી બહાર કાઢી દૂર લઇ જઇને, સુકી જમીન ઉપર તેઓ મુકે. (પર૦ ૬, ફ૦ ૩૪.)

અરેદ્વી નાંમ આપે સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર હા-મે આપો યઑાજદથા-ઇતિ હા અર્ષનાંમ ક્ષુદ્રાઑા હા ક્ષથ્રિનાંમ ગરેવાંન હા ક્ષથ્રિનાંમ પએમ.

(પેગામ્બર) સ્પીતમ જરથુશ્ત્ર! અરેદ્વી (સુર) નામનું તે પાણી મારાં (બીજાં) પાણીઓને પાક કરે છે; તે (અટલે અરેદ્વીસૂરનાં પાણી) મરદોની મનીને તથા બાઇડીઓના ગર્ભસ્થાનને તથા સ્ત્રીઓના દુધને પવિત્ર કરે છે. (પર૦ ૭, ફ૦ ૧૬)

આઅત મ્રઑાત અહુરો મજદાઑ. પસ્ચ પન્ચાસતૅમ સરેધાંમ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર સઇરે મશ્યેહે ઇરિસ્તહે જૅમે નિકન્તે હ્વત જૅમો બવઇન્તિ.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે, હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! મુવેલાં માણસનું શરીર જમીનની અંદર ડટાએલું પડેલું હોય તો, ૫૦) વર્ષ પછી તે જમીન આગળની માફક પવિત્ર થાય છે. (પર૦ ૭, ફ૦ ૪૮.)

આઅત મ્રઑાત અહુરો મજદાઑ નોઇત ની પર અહ્માત સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર યત અએષ પાંસ્નુ રએથ્વાત.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે, હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! તે (ઘોરમાં ડાટેલુ શરીર) ધૂળ થઇ જાય, તેની આગળ (તે જમીન પવિત્ર થયેલી) ન ગણાય. (પર૦ ૭, ફ૦ ૫૦.)

દાતરે ગએથનાંમ અસ્તવઇતિનાંમ અષાઉમ, કત તા તશ્ત આઑા-થ્રઉહરેન યઑાજદયાંન અંગ્રહૅન અષાઉમ અહુર મજદ યા નસાઉમ અવ-બૅરેત.

હોરમજ્દ દુન્યાના હે અષો પેદા કરનાર અષો અહુરમજદ! ખાવાને લગતાં તે વાસણો કે જે (મુવેલાં) માણસના નસાને લાગેલાં હોય તે શું પાક થઇ શકે? (પર૦ ૭, ફ૦ ૭૩.)

આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજદાઑ. યઑઝ્દયાંન્ અંઘ્રહુન અષાઉમ્ જરથુશ્ત્ર. કવ અએત. યેજિ અંઘ્રહુત જરનએનિશ હકૅરેત ફ્રસ્નાધયૅન્ મએસ્મન ગેઉશ હકૅરેત જૅમો ઉજ્દાથયૅન્ હકૅરેત આપો ફ્રસનાધયૅન્, અથ યઑઝ્દયાંન. આઅત યેજિ અંઘ્રહુત ઑરૅજત-એનિશ. બિશ ફ્રસ્નાધયૅન્ મએસ્મન ગેઉશ બિશ જૅમો ઉજ્દાથયૅન બિશ આપો ફ્રસ્નાધયૅન્ અથ યઑઝ્દયાંન્.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે, અએ અષો જરથુશ્ત્ર! (તે વાસણો) પવીત્ર થઇ શકે. શી રીતે? આ રીતે:—તે વાસણ સોનાનું હોય તો બળદના નીરંગે[1] (તેને) એક વેળા ધોય, મટોડીથી એક વેળા ઉજારે (તથા) પાણીથી એક વખત ધોય; ત્યારે (તે સોનાનું વાસણ) પવીત્ર થએલું ગણાય. પણ જો (તે વાસણ) રૂપાનું હોય, તો બળદના નીરંગથી (તેને) બે વેળાએ ધોય, માટીથી બે વખત ઉજારે તથા પાણીથી બે વેળાએ ધોય, ત્યારે (તે રૂપાનું વાસણ) પવિત્ર (શુદ્ધ) થયેલું ગણાય. (પર૦ ૭. ફ૦ ૭૪.)

આઅત યેજિ અંઘ્રહુત અયંઘ્રહએનિશ, થ્રિશ ફ્રસ્નાધયૅન મએસ્મન ગેઉશ થ્રિશ જૅમો ઉજ્દાથયૅન્ થ્રિશ આપો ફ્રસ્નાધયૅન અથ યઑઝ્દયાંન્; આઅત યેજિ અંઘ્રહુત હઑસફ્નએનિશ, ચથ્રુશ ફ્રસ્નાધયૅન્ મએસ્મન ગેઉશ, ચથ્રુશ જૅમો ઉજ્દાથયૅન્ ચથ્રુશ આપો ફ્રસનાધયૅન્. અથ યઑઝ્દયાંન્. આઅત યેજિ અંઘ્રહુત જસ્તએનિશ ક્ષવશ ફ્રસ્નાધયૅન મએસ્મન ગેઉશ ક્ષવશ જૅમો ઉજ્દાથયૅન્ ક્ષવશ આપો ફ્રસ્નાધયૅન્ અથ યઑઝ્દયાંન્. આઅત યેજિ અંઘ્રહુત જૅમએનિશ દ્રવએનિશ ફ્રવાખ્પએનિશ યવએતાતે અયઑ-ઝ્દય.

પણ જો (તે વાસણ) લોઢાનું હોય તો બળદના નીરંગથી (તેને) ત્રણ વખત ધોય, માટીથી ત્રણ વખત ઉજારે તથા પાણીથી ત્રણ વખત ધોય; ત્યારે (તે લોઢાંનું વાસણ) પવિત્ર થયેલું ગણાય. પણ જો (તે

---

૧. ગોમૂત્ર.

વાસણુ) જસદનું હોય, તો ખળદના નીરંગથી (તેને) ચાર વખત ધોય, મટોડીથી (તેને) ચાર વેળાએ ઉજારે (તથા) પાણીએ ચાર વેળાએ ધોય, ત્યારે (તે જસદનું વાસણુ) પવીત્ર થએલું ગણાય. પણ જો (તે વાસણુ) પત્થરનું હોય તો ખળદના નીરંગથી (તેને) છ વખત ધોય, મટોડીથી છ વખત ઉજારે, (તથા) પાણીથી (તેને) છ વખત ધોય; ત્યારે (તે પત્થરનું વાસણુ) પવીત્ર થયેલું ગણાય. પણ જો (તે વાસણુ) કાદવનું, લાકડાનું (અથવા) કાંજીનું[1] (બનાવેલું) હોય તો, (તે) સદાકાળ સુધી અપવીત્ર ગણાય (એટલે ધોવાથી પવીત્ર થઇ ન શકે.) (પર૦ ૭, ફ૦ ૭૫.)

દાતરૅ ગએથનાંમ અસ્તવઇતિનાંમ અષાઉમ્ કત તા ગેઉશ યઑાજદયાંન્ અંઘ્રહેંન્ અષાઉમ્ અહુર મજદ યા નસાઉમ ક્રંઘ્રહરાત સૂનો વા પર-ઇરિસ્તહે મશ્યેહે વા.

હાડમંદ જગતના હે પેદા કરનાર અષો અહુરમજદ! તે ગાય જેણે મુવેલાં કુત્રાંનો અથવા (મુવેલાં) માણસનો નસો ખાધો હોય, તે શું પવીત્ર થઇ શકે? (પર૦ ૭, ફ૦ ૭૬.)

આઅત્ મ્રઑાત્ અહુરો મજદાઑ. યઑાજદયાંન્ અંઘ્રહેંન્ અષાઉમ્ જરથુશ્ત્ર. નોઇત પયો-ફ્રુત જઑાથ્રે નોઇત ગેઉશ જઑાથ્રે બરેંસ્મઇને પઇતિ-બરેંત અન્તરાત નએમાત યારૅ-દ્રાજો; આઅત્ પસ્ચ યારૅ-દ્રાજો વસો ખરૅથાઑા અંઘ્રહેંન્ નૅરૅબ્યો અષવબ્યો હમથ યથ પરચિત.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે, હે અષો જરથુશ્ત્ર! (નીચે પ્રમાણે તે ગાય) પવીત્ર થએલી ગણાએ:—

એક વર્ષના સમયની અંદર ક્રિયાના કામમાં (તે નસો ખાધેલી ગાયના દુધનું) પનીર (તથા માખણ), તથા બરસમને લગતી ક્રિયાના કામમાં (તેનું) જીવામ[2] ઉપયોગમાં ન લે. એક વર્ષની મુદ્દત થવા પછી, આગળની માફક અષો માણસોને માટે (તે ગાયનુ દુધ ઇત્યાદિ) મરજી મુજબ ખોરાક થાએ. (પર૦ ૭, ફ૦ ૭૭.)

કો હો અંઘ્રહુત અહુર મજદ યો અયૅમ મઇનિશ્નો અયૅમ ઇસૅશ્નો અયૅમ અપરઑાધયેઇતિ અયૅમચ મઇનિશ્નો દ્રુજૅમચ વીનસ્તિ.

---

૧. અથવા ચીકણી માટીનું, of clay. ૨. દુધ.

હે અહુરમજદ! તે કોણ છે કે જે અષોઇને વમાસનારો (છે), (તથા) અષોઇને ઇચ્છનારો (છે), (પણ) અષોઇને તોડી નાખે છે; (જે) અષોઇને વમાસનારો (છે), (પણ) દ્રુજને વધારે છે (એટલે જુઠાઇની વૃદ્ધિ કરે છે)? (પર૦ ૭, ફ૦ ૭૮.)

આઅત્ અ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઓ. હો બા અંઘ્રુહત્ અષાઉમ જરથુશ્ત્ર યો અર્ષમ્ મઇનિમ્નો અર્ષમ્ ઇસમ્નો અર્ષમ્ અપરઑધયેઇતિ અર્ષમચ મઇનિમ્નો દ્રુજૅમચ વીનસ્તિ યો નસુમઇતીમ્ આપૅમ વીજઑથ્રાંમ્ ફ્રબરઇતિ યો ઉપ નખ્તુરૂષુ તાંથ્રેષુ વીજઑથ્રાંમ્ ફ્રબરઇતિ.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે, હે અષો જરથુશ્ત્ર! જે (માણસ) નસાવાળા પાણીને (તેની ઉપર) ક્રિયા કર્યા વિના વાપરે છે, (તથા) જે (માણસ) રાતને લગતાં અંધારામાં (એટલે અંધારી રાત્રીએ), (તેની ઉપર) ક્રિયા કર્યા વિના, (તે નસાવાળાં પાણીને) કાર્યમાં લે છે, તે (નર) ખચીત છે કે જે અષોઇને વમાસનારો (છે), (તથા) અષોઇને ઇચ્છનારો (છે), (પણ) અષોઇને તોડી નાખે છે; (તે માણસ) અષોઇને વમાસનારો (છે), (પણ) દ્રુજને વધારે છે.[1] (પર૦ ૭, ફ૦ ૭૯.)

આઅત્ હ્વાંમ્ તનૂમ પઇરિ-યઑજ્દઇથીત ગેઉશ્ મએસ્મન અપાચ પઇતિ અવથ યઑજ્દયાંન.

(તે નસાને અડકેલો માનવી) જો (માજદયસ્નો) તેને પવીત્ર નહી કરે તો, તે માનવીએ પોતાના (અપવીત્ર થયેલાં) તનને બળદના નીરંગથી તથા પાણીથી પવીત્ર કરવું જોઇએ; એ પ્રમાણે માજદયસ્નાનો પવીત્ર થાય. (પર૦ ૮, ફ૦ ૧૦૩.)

યત્ હે તનુશ્ હિશ્કવિ હિઘ્નવિ પાંસ્નુ બવાત્. પસ્ચએત અવ તા અન્યો મઘ આઇતિ-જસોઇત્ અએષ યા પઇતિ-ઇરિસ્ત. પઑઇરીમ્ ઉપ મઘૅમ્ હકૅરત્ આપો આઅત્ હ્વાંમ્ તનૂમ પઇરિ-યઑજ્દઇથિત, બિતીમ્ ઉપ મઘૅમ્ બિજ્વત્ આપો આઅત્ હ્વાંમ્ તનૂમ પઇરિ-યઑજ્દઇથિત. થ્રિતીમ્ ઉપ મઘૅમ્ થ્રિજ્વત્ આપો આઅત્ હ્વાંમ્ તનૂમ, પઇરિ-યઑજ્દઇથિત.

જ્યારે તે (રીમન) નાહનાર (માનવી)નું તન સુકાઇ જાય, (તથા) (તેના તન ઉપર ચોળેલી) રેતી સુકાઇ જાય, ત્યારે તેણે બીજા ખાડા

૧. અષોઈ ઇચ્છવા છતાં, જટ જગતની અષોઈને તોડે છે.

આગળ જવું જોઇએ. પહેલા ખાડા આગળ પોતાના તનને પાણીથી એક વખત (ધોઇને) પવીત્ર કરવું જોઇએ; બિજા ખાડા આગળ પોતાના તનને પાણીથી બે વખત (ધોઇને) પવીત્ર કરવું જોઇએ; ત્રીજા ખાડા આગળ પોતાના તનને પાણીથી ત્રણ વખત (ધોઇને) પવિત્ર કરવું જોઇએ. (પર૦ ૯, ફ૦ ૩૧.)

પસ્ચએત દિમ્ આબઑધયઍત ઉર્વાસ્નયાઑ વા વૉહૂ-ગઑનહે વા વૉહૂ-કૅરૅતોઇશ્ વા હધાનએપતયાઑ વા કાંમચિત્ વા હુબઑધિતૅમનાંમ્ ઉર્વરનાંમ્. વસ્રાત્ પસ્ચએત અઇવ્યાઑંઘ્નહયએત. પસ્ચએત અવ તા આઇતિ નમાન આઇતિ-જસોઇત અએષ યા પઇતિ ઇરિસ્ત.

ત્યાર પછી તે (માણસ)ને ઉર્વાસ્ન અથવા વોહૂ-ગઓન અથવા વોહૂ-કેરેતિ અથવા હધાનએપતની અથવા તો કોઇપણ ઘણાજ ખુશબોદાર ઝાડની ખુશબોની ધુંઇ આપે. ત્યાર પછી (તેણે) કપડાં પહેરવાં જોઇએ, પછી (કોઇ એકાંત) સ્થળમાં જવું જોઇએ (જેમ હાલમાં અગ્યારીમાં બેશે છે તે પ્રમાણે). (પર૦ ૯, ફ૦ ૩૨.)

અઇરિમે ગાતૂમ્ હે નિશહિધએત અન્તરૅ અરૅધૅમ્ નમાનહે પારૅન્તરૅ હચ અન્યએઇબ્યો મઝ્દયસ્નએઇબ્યો. મા ક્ષયમન જસોઇત આતરૅમ્ મા આપૅમ્ મા જાંમ્ મા ગાંમ્ મા ઉર્વરાંમ્ મા નરૅમ્ અષવનૅમ્ મા નાઇરિકાંમ્ અષઑનીમ્. વીસ્પૅમ આ અહ્માત્ યત્ હે થ્રાયો ક્ષફ્ન સચાઑન્તે. આઅત્ પસ્ચ થ્રિક્ષપરાત્ ઉસ્ તનૂમ સ્નયએત ઉસ્ વસ્રાત્ ગેઉશ્ મએસ્મન અપાચ પઇતિ અવથ યઑઝ્દયાંન્.

બીજા માજદયસ્નોથી એક બાજુએ (એટલે દૂર) (તે રીમન નાહેલા માણસો), (તે) સ્થળના મધ્ય ભાગની એકાંત જગાએ નિરાંતે બેસવું જોઇએ; (અને જ્યાં સુધી ત્રણ રાત ગુજરે ત્યાં સુધી) આતશ, પાણી, (ખેતીવાડી ને લગતી) જમીન, ગાય ઢોર, ઝાડપાન, (તથા) અષો નર (તથા) અષો નારીની નજદીક (તે રીમન નાહેલા માનવીએ) મરજી (ફાંટાં) પ્રમાણે ન જવું જોઇએ.

દીવસ સુધીની ત્રણ રાત પસાર કર્યા કેડે (એટલે આખા ત્રણ દહાડા થયા પછી), (પોતાના બદન ઉપરથી) કપડાં કાઢીને, (તેણે)

(પોતાના) તનને બળદના નીરંગથી તથા પાણીથી ધોવું જોઇયે, એ પ્રમાણે (માજદયસ્નો તે માણસને) શુદ્ધ કરે. (પર૦ ૯, ફ૦ ૩૩.)

અઇરિમે ગાતૃમ હે નિશહિધ્યએત અન્તર્ં અર્ધ્રેમ ન્માનહે પાર્ન્તર્ં હચ અન્યએઇબ્યો મજદયસ્નએઇબ્યો. મા ક્ષયમન જસોઇત આતર્ંમ મા આર્પેમ મા જાંમ મા ગાંમ મા ઉર્વરાંમ મા નર્ંમ અષવનેંમ મા નાઇરિકાંમ અષઓનીમ. વીસ્પેંમ આ અહ્માત યત હે ક્ષવશ ક્ષફ્ન સચાઓન્તે. આઅત પસ્ચ ક્ષવશ-ક્ષપરાત ઉસ તનૃમ સ્નયએત ઉસ વસ્ત્રાત ગેઉશ મએસ્મન અપાચ પઇતિ અવશ યઓજદયાંન.

બીજા માજદયસ્નોથી એક બાજુએ (એટલે દૂર) (તે રીમન નાહેલા માનવીએ) (તે) સ્થળમાં મધ્ય ભાગની એકાંત જગ્યાએ નિરાંતે બેશવું જોઇએ; (અને) જ્યાં સુધી ૬ રાત વિતે ત્યાં સુધી આતશ, પાણી, (ખેતીવાડીને લગતી) જમીન, ગાય ઢોર, ઝાડપાન (તથા) અષો નર (તથા) અષો નારીની નજદીક (તે રીમન નાહેલા માણસે) મરજી પ્રમાણે જવું ન જોઇએ. દિવસ સુધાંની ૬ રાત વિતાડયા પછી (એટલે ૬ દહાડા પછી), (પોતાના તન ઉપરથી) કપડાં કાઢીને (તેણે) (પોતાના) શરીરને બળદના નીરંગથી તથા પાણીથી ધોવું જોઇએ; એ પ્રમાણે (માજદયસ્નાનો તે માણસને) પવીત્ર કરે. (પર૦ ૯, ફ૦ ૩૪.)

અઇરિમે ગાતૃમ હે નિશહિધ્યએત અન્તર્ં અર્ધ્રેમ ન્માનહે પાર્ન્તર્ં હચ અન્યએઇબ્યો મજદયસ્નએઇબ્યો મા ક્ષયમ્ન જસોઇત આતર્ંમ મા આર્પેમ મા જામ મા ગાંમ મા ઉર્વરાંમ મા નર્ંમ અષવનેંમ મા નાઇરીકાંમ અષઓનીમ. વીસ્પેંમ આ અહ્માત યત હે નવ ક્ષફ્નપન સચાઓન્તે આઅત પસ્ચ નવ ક્ષપરાત ઉસ તનૃમ સ્નયએત ઉસ વસ્ત્રાત ગેઉશ મએસ્મન અપાચ પઇતિ અવશ યઓજદયાંન.

બીજા માજદયસ્નોથી એક બાજુએ (એટલે દૂર) (તે રીમન નાહેલા માનવીએ), (તે) સ્થળના મધ્ય ભાગની એકાંત જગ્યાએ નિરાંતે બેસવું જોઇએ; (અને) જ્યાં સુધી ૯ રાત વિતે, ત્યાં સુધી આતશ, પાણી, (ખેતીવાડીને લગતી) જમીન, ગાય, ઢોર, ઝાડપાન (તથા) અષો નર (તથા) નારીની નજદીક (તે રીમન નાહેલા માણસે) મરજી પ્રમાણે જવું ન જોઇએ. દીવસ સુધાંની ૯ રાત ગુજાર્યા પછી (એટલે આખા નવ દહાડા થયા પછી), (પોતાના શરીર ઉપરથી) કપડાં કાઢીને

(તે માણસે) (પોતાના) તનને બલ્લ્હના નીરંગથી તથા પાણીથી ધોવું જોઇએ; એ પ્રમાણે (માજદયસ્નો તે માણસને) પવીત્ર કરે.

(પર૦ ૯, ફ૦ ૩૫.)

દાતર્રે કુથ ન્માનૅમ્ યઓઝ્દથાનિ કુથ બુન્ યઓઝ્દાત. આઅત્ મ્રઓત્ અહુરો મઝ્દાઓ થ્રિશ્ ફ્રસ્નાદતિ તનુનાંમ્ થ્રિશ્ ફ્રસ્નાદતિ વસ્ત્રનાંમ્ થ્રિશ્ ફ્રસ્નાદતિ ગાથનાંમ્. ઇમાઓ નો આતર્રેમ્ યઝ્એત બર્રેસ્મ સ્તૅરૅનએત અઇવ્યો વંધુહિબ્યો જઓથ્રાઓ બરએત. યઓ-ઝ્દાત પસ્ચએ। બુન્ ન્માન વસો ઉપાઇતિ અપાંમ્ વસો ઉપાઇતિ ઉર્વરનાંમ્ વસો ઉપાઇતિ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર.

અએ દાદાર! હું ઘરને કેમ પવિત્ર કરૂં? (તથા) તે પવિત્ર થયેલું કેમ ગણાય? ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે ત્રણ વખત તન ધોયાથી, ત્રણ વખત વસ્ત્ર ધોયાથી (તથા) ત્રણ વખત ગાથા ભણ્યાથી (તે ઘર પવીત્ર થએલું ગણાય). અમારા આ આતશને ઇજવા જોઇએ, બરસમ પાંથરવી જોઇએ (અથવા બાંધવી જોઇએ)? ભલાં પાણીને માટે જોર[1] લઇ જવી જોઇએ, ત્યાર પછી ઘર પવીત્ર થયેલું ગણાય. હે સર્વથી પવિત્ર જરથોસ્ત! (ત્યાર પછી) (તે ઘરમાં) ગમે તો પાણીઓ-માંના (પાણી) ભલે આવે, ગમે તો ઝાડપાનોમાંના (ઝાડો) આવે, (તથા) ગમે તો અમશાસ્પંદોમાંના (અમશાસ્પંદ) આવે. (પર૦ ૧૨, ફ૦ ૨.)

આઅત્ મ્રઓત્ અહુરો મઝ્દાઓ ગઓમએઝૅમ્ અયસોઇશ્ જરથુશ્ત્ર ગઓમ પઇરિ ઉક્ષ્યાનૅમ્ બિખૅદ્ધૅમ્ દાઇત્યો કૅરૅતૅમ્. યઓ-ઝ્દાત ફ્રબરોઇશ્ જાંમ પઇતિ અહુરધાતાંમ્.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે, હે જરથોસ્ત! (તે અપવીત્ર થયેલાં માણસની અપવીત્રાઇ ઉતારવાને માટે) (તારે) નીરંગ (ગોમેજ) શોધવો જોઇએ; (અને તે મેળવવાને માટે) ખસી ન કીધેલો, કામ કરવાને શક્ત (તથા) પવીત્ર કીધેલો ગોધો, અહુરમજદની પેદા કીધેલી જમીન ઉપર તારે લઇ જવો જોઇએ. (પર૦ ૧૯, ફ૦ ૨૧.)

ચતુર ફ્રસનન ફ્રસનયોઇત ગઓમઓજૅમ્ ગવ દાતયાઓ.

(ત્યાર પછી) (તે અપવીત્ર થયેલા માણસે) ગોધાના આપેલા નીરંગથી ચાર નાહાન[2] નાહવાં જોઇએ. (પર૦ ૧૯, ફ૦ ૨૨.)

---

૧. ક્રિયા કરેલું પાણી અથવા હોમ પાણી. ૨. સ્નાન.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

સત્

देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवम् ।
ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरं तप उच्यते ॥

(ગીતા ૧૭-૧૪.)

દેવતાઓને, બ્રાહ્મણોને, ગુરૂઓને, અને જ્ઞાનીઓને નમવું અને શૌચ (પાકી), ખાલેસી, બ્રહ્મચર્ય, અને અહિંસા શારીરિક 'તપ' લેખાય છે.

सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत्प्रयुज्यते ।
प्रशस्ते कर्मणि तथा सच्छब्दः पार्थ युज्यते ॥
यज्ञे तपसि दाने च स्थितिः सदिति चोच्यते ।
कर्म चैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधीयते ॥

(ગીતા ૧૭ ૨૬-૨૭)

હે પાર્થ! સત્યતા (દેખાડવા)માં અને સાધુતા (દેખાડવા)માં સત્ એ શબ્દ વપરાય છે. તેમ કલ્યાણકારી કર્મમાં સત્ એ શબ્દ બોલાય છે. સત્, તપ અને દાનમાં સ્થિરતા (તત્પરતા)ને પણ સત્ એમ કહિ છે. તથા તે માટે જે કર્મ (આટોપ્યું હોય) તે પણ સત્ એમજ કહેવાય છે.

જ્ઞાન.

તાંમ્ મોઇ દાંસ્ત્વાંમ્ દએનયાઇ ફ્રાવઑચા.

દીનને માટે તે જ્ઞાન (અએ અહુરમજદ!) મને તું જાહેર કર.

(કેમના મજદા.)

સતાઑમ્ જમાઑમ્ દાદાર્ અહુરમજ્દ......હુર્વેસ્પ-આગાહ્.

દાદાર અહુરમજદ (જે) સર્વજ્ઞ છે (તેને) હું વખાણું છું અને યાદ કરૂં છું. (ખોરશેદ નિયાયશ.)

રજીશ્તાંમ્ ચિસ્તાંમ્ મજ્દધાતાંમ્ અષઑનીમ્ યજમઇદે.

અશો (તથા) સઉથી સાચા જ્ઞાનને (એટલે ધર્મની કેળવણીને) અમે વખાણીએ છીએ. (ખોરશેદ નિયાયશ, ક૦ ૮.)

નમાજ્ ઓઐ વીસ્પ-આગાહ્ અશખાવર્, કેશ્ ફરેસ્તીદ્ ૫ જર્થોશત્ સપેતમાન્ અશો ફરોહર્, અશતશ્ ઓઐ દામાંન્ દીન્-દાનેશ્ને વરોએશ્ને આસ્ને-ખેરદી ગોશો-સરૂતેહ્ ખેરદી.

તે સર્વજ્ઞ (તથા) તે રક્ષણ કરનાર સાહેબને (હું) શીર નમાવું (છું), જેણે પવિત્ર ફરોહરવાળા સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રની મારફતે દુનિયાનાં લોકોને (પોતાની તરફ) મીત્રતા કરાવવા સારૂં, શ્રદ્ધા લાવવા લાયક દીનનું જ્ઞાન, (કે જે) જાતી અક્કલ (તથા) કાને સાંભળેલી (શીખેલી) અક્કલથી (મેળવી શકાએ છે), (તે) મોકલ્યું.

(દોઆ નામ સેતાયશ્ને.)

દાયાઑ મે આતર્શ્ પુથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ,......ઉરૂને ઉષ્ઠિ, ખ્રતૂમ્ પસ્ચએત મસિત મજાઑન્તૅમ્.

આપ મને હે અહુરમજદના પુત્ર આતશ! તું રવાનને માટે હુશીઆરી (તથા) અક્કલ (જે અક્કલ) (તે મળ્યા) પછી પ્રમાણમાં વધતી (થાય) (અને) ઘટનારી ન (થાય). (આતશ નિયાયશ, ક૦ ૪.)

હુમાઇમ્ પઇરિજથ્રૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે.

અષોઇના સરદાર, સારાં ડહાપણવાળા, બહાર ફરનાર અષો (માણુસ)ને અમે વખાણીએ છીએ. (અઈવિસ્રૂથ્રૅમ્ ગેહ ક૦ ૮.)

અશ્તૅમો યત્ અહ્મિ ચિસ્તિશ્, નાઉમો ચિસ્તિવાઑ......વીસાં-સ્તૅમો અહ્મિ યત્ અહ્મિ મજ્દાઑ નાંમ્.

(મારૂં) આઠમું (નામ્) એ કે (હું) (પોતે) ડહાપણ છું. (મારૂં) નવમું (નામ) ડહાપણવાળો. વીસમો જે હું છું તે મહાજ્ઞાની નામ-વાળો છું. (અહુરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૭-૮.)

જ્નાતાચા મઇન્યુશ્ચ અહ્મિ સ્પૅન્તોતૅમો.

(હું) જાણનાર તથા સર્વથી અધિક વૃદ્ધિ કરનાર મીનો છું. (અહુરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૧૨.)

મન ખ્રથ્વાચ ચિસ્તિચ યાઇશ્ આ અંઘ્હુશ્ પઑઉર્યો બવત્, યથાચ અંઘ્હત્ અપેમૅમ્ અંઘ્હુશ્.

(અહુરમજદ જરથુશ્ત્રને કહે છે કે) મારી અક્કલથી તથા (મારાં) ડહાપણથી દુનિયા આદિથી હતી તેજ પ્રમાણે દુનિયા અંત સુધી રહેશે. (અહુરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૨૬.)

વંઘ્હવે મનંઘ્હે આક્તોઇશ્ હાંમ-વઇન્ત્યાઑ તરધાતો અન્યાઇશ્ દામાંન્, આસ્નહે ખ્રથ્વો મજ્દધાતહે, ગઑષો-સ્રૂતહે ખ્રથ્વો મજ્દધાતહે.

ફ્તેહમંદ મીત્રતાનો (અથવા પ્રેમી સુલેહનો) (ધરાવનાર) બેહમન (અમેશાસ્પંદ) (જે) બીજી સૃષ્ટિ કરતાં વધારે સરસ (તથા) (જે) અહુરમજદની પેદા કીધેલી જાતી અક્કલનો, (તથા) કાને સાંભળીને મેળવેલી અક્કલનો (માલીક છે, તેની યાદ કરીએ છીએ.) (હપ્તન યશ્ત, ફ૦ ૧.)

આહુ અત્ પઇતી અદાઊ, મજ્દા અહુરા, મઝ્દાંમ્ચા બૂઇરિયા કુઁર્ષ્વા.

હે અહુરમજદ! આ પેદાયશોમાં મ્હોટું જ્ઞાન તથા આશીષ તું ઉત્પન્ન કર. (હપ્તન યશ્ત, કા૦ ૬, ફ૦ ૧.)

સ્પેઇશ્ચા તૂ ને દરૅગૅમ્ચા ઉશ્તાચા, હાતાંમ્ હુદાસ્તૅમા.

હૈયાતી ભોગવનારાઓમાં હે સર્વથી મહાજ્ઞાની! લાંબી મુદત સુધી તારે અમને સંપત્તિથી ખુશી કરવું જોઇએ. (હપ્તન યશ્ત, કા૦ ૭, ફ૦ ૪.)

હુખ્રય ચિસ્તોઇશ્ વંઘ્હુયાઑ, હુખ્રય રજિશ્તયાઑ ચિસ્તયાઑ.

સારાં જ્ઞાનના મીત્રોને, સર્વથી સત્ય જ્ઞાનના (ધર્મની કેળવણીના) મીત્રોને અમે વખાણીએ છીએ. (સરોષ હાદોખ્ત, ક૦ ૪, ફ૦ ૧૬.)

કેહ્રપેંમ ચિસ્તોઇશ વંઘ્રહુયાઓ યજમઇદે, કેહ્રપેંમ રજિસ્તયાઓ ચિસ્તયાઓ યજમઇદે.

સારાં જ્ઞાનની મુખ્ય બાબદો (શરીર)ને અમે વખાણીએ છીએ; સર્વથી સત્ય જ્ઞાનની (ધર્મ કેળવણીની) મુખ્ય બાબદો (શરીર) ને અમે વખાણીએ છીએ. (સરોષ હાદોખ્ત, ક૦ ૫, ફ૦ ૨૧.)

અહ્માઇ દથત વેરેથ્રઘ્નો અહુરધાતો,...અઓમચ સૂકેંમ ચિમ બરઇતિ કરો મસ્યો ઉપાપો.

અહુરમજદના પેદા કીધેલા બેહરામ (યજદે), તે જોવાની શક્તિ કે જે પાણીમાં રહેનારી કર (નામની) માછલી રાખે છે, તે તેને (યાને પેગામ્બર જરથુશ્ત્રને) આપી. (બેહરામ યશ્ત, ફ૦ ૨૯.)

અહ્માઇ દથત વેરેથ્રઘ્નો અહુરધાતો......અઓમ્ચ સુકેંમ ચિમ બરઇતિ અસ્પો અર્ષ.

અહુરમજદના પેદા કીધેલા બેહરામ યજદે, તે જોવાની શક્તિ જે ઘોડો રાખે છે, તે તેને (મહર્ષિ જરથુશ્ત્રને) આપી. (બેહરામ યશ્ત, ફ૦ ૩૧.)

અહ્માઇ દથત વેરેથ્રઘ્નો અહુરધાતો......અઓમ્ચ સૂકેંમ ચિમ બરઇતિ કહ્રકાસો જરેનુમઇનિશ.

અહુરમજદના સરજેલા બેહરામ યજદે તે જોવાની શક્તિ જે સોનેરી રંગનું ગીધ રાખે છે, (તે) તેને (અષો જરથુશ્ત્રને) આપી. (બેહરામ યશ્ત, ફ૦ ૩૩.)

ની તે જાઇરે મવેંમ શ્રુયે, ની અમેંમ, ની વેરેથ્રઘ્નેંમ, ની દરવરે ની બએષજેંમ, ની ફ્રદથેંમ, ની વરેદથેંમ, ની અઓજો વીસ્પો-તનૂમ, ની મસ્તીમ વીસ્પો-પએસંઘ્રહેંમ.

અએ લીલા (હોમ)! તારૂં ડહાપણ, (તારી) હિમ્મત, જય, તંદો-રસ્તીના ઉપાય, આબાદી, વૃદ્ધી, તમામ શરીરનું જોર, તથા સઘળી ચળકાટ ભરેલી મોહટાઇ, એ સર્વ હું માગું છું. (મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૧૭.)

ઇમॅમ થ્વાંમ્ ક્ષ્તૂમ્ યાનॅમ હઓમ જઇધ્યેમિ દૂરઓષ; પઉર્વ તાયૂમ, પઉર્વ ગર્દમ, પઉર્વ વેહ્‌ર્કॅમ બૂઇધ્યોમઇધે; મા ચિશ્ પૉઉર્વૉ બૂઇધ્યએત નો; વિસ્પે પઉર્વ બૂઇધ્યોમઇધે.

હે દર્દને પાછળ રાખનાર હોમ! તારી પાસે છઠો વર (હું) આ માંગું છું, (તે એ કે) અમે આગળથી ચોર વીષે, અગાઉથી ખુની વીષે (તથા) અગાઉથી વરૂ વીષે જાણી શકીએ. અમારી આગળ કોઇ (બીજો) ન જાણી શકે; સઘળું અગાઉથી અમે જાણી શકીએ.

(મોટી હોમ યશ્ત, કo ૧, ફo ૨૧. યજ. હા ૯, ફo ૨૧.)

નॅમો હઓમાઇ, યત્ કॅરॅનઓઇતિ દ્રિઘઓશ્ચ હવત્-મસો મનો. યથ રઓવસ્તॅમહેચિત્; નॅમો હઓમાઇ, યત્ કॅરॅનઓઇતિ દ્રિઘઓશ્ચ હવત્-મસો મનો, યત્ ઉસ્નાંમ્ અએઇતિ વએધ્ય.

હોમને નમન (હોજો)! કે જે દરવીશનાં મનને સર્વથી ધનાઢ્ય (માણસ)ના જેટલું મોટું કરે છે. હોમને નમન (હોજો)! કે જે દરવીશના મનને એટલું ઉંચ કરે છે કે (તે) વિદ્યાને લીધે ઉચ જાય છે.[1]

(મોટી હોમ યશ્ત, કo ૨, ફo ૧૩.)

હુધાઓંઘ્રહॅમ્ વ્યાખ્નॅમ્ બવાહિ યથ ઉર્વાક્ષહે.

ઉર્વાક્ષના જેવો (તું) સારાં ડહાપણવાળો (તથા) (મ્હોટાં) માણસોની સભામાં બેસનારો થજે! (આફ્રીને પેગામ્બર જરથોશ્ત, ફo ૩.)

થ્વાંમ્ નરચિત્ યોઇ તખ્મ જઇધ્યાઓન્તે આસુઅસ્પીમ્ ખર્ॅનંઘ્રહસચ ઉપરતાતો. થ્વાંમ્ આથ્રવનો મર્ॅથ્રો......સ્પાનॅમચ.

(વળી) બળવાન નરો તારી પાસેથી, ઘોડાની તેજી તથા ખોરહની શ્રેષ્ઠતા માંગશે. (વળી) અવસ્તાના માંથ્રો ભણનારા અથોરનાનો તારી પાસેથી ડહાપણ માંગશે. (આવાં યશ્ત, ફo ૮૬.)

થ્વા યાસામહિ......વએઇધીમચ.

(હે મહેર યજદ) તારેથી અમે વિદ્યા માગ્યે છીએ.

(મહેર યશ્ત, ફo ૩૩.)

મિથ્રॅમ્ વૉઉરૂ-ગઓયઓઇતીમ્ યજમઇદે......હુધાઓંઘ્રહॅમ.

---

૧. હોમ ગુરૂ હોવો જોઈએ એમ આ શ્લોક ઉપરથી અનુમાન નીકળે છે. જરથોશ્તિ ત્યાગીનું મન ઉંચ પંક્તિ ઉપર તે ચઢાવી લે છે. અત્રે માનસિક સન્યાસનો ઈશારો છે.

સારી દાનેશવાળા તથા બહોળા ક્ષેત્રવાળા મેહર યજદની અમે સ્તુતી કર્યે છીએ. (મહેર યશ્ત, ફ૦ ૬૦.)

યહ્મિ વ્યાને દએનયાઇ સ્રીરયાઇ પૅરેથુ-ફ્રાકયાઇ મઝ અમત નિધાર્તેમ; યહિ પઇતિ ચિથ્રૅમ વીધાર્તેમ વીસ્પાઇશ અવિ કરૂવાંન યાઇશ હુ'ત.

જેનામાં (મેહર યજદમાં) સોહામણી (તથા) પુરતી રીતે પ્રસરેલી (માજદયસ્ની) દીનને માટે, બહોળી (તથા) મજબુત, તીક્ષ્ણ બુદ્ધિ મુકી (છે), જેનો પૂરાવો આખા સાત વિભાગની (હફ્તે કેશ્વર) (જગત) ઉપર ફેલાયલો (છે). (મહેર યશ્ત, ફ૦ ૬૪.)

યજાઇ મિથ્રૅમ......બઘનાંમ અસ્તિ અશ-ખ્રથ્વસ્તૅમો.

(હે જરથુશ્ત્ર) મહેર યજદ (જે) યજદોમાં પુરતી રીતે સર્વોત્તમ અક્કલવાળો છે, (તેને) તું ભજ. (મહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૪૦-૧૪૧.)

યો પઓઇરિશ વએઇધિશ સૂરૅમ ફ્રાધાઇતિ સ્પૅન્તહે મઇન્યેઉશ દામાંન.

જે (મહેર યજદ) પુર્ણ જ્ઞાની (હોવાથી), સ્પેના મીનોથી સૃષ્ટિને મજબૂતીથી વધારે છે. (મહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૪૨.)

રશ્નવો વએધિશત.

હે સર્વથી અધિક વિદ્યા-સંપન્ન રશ્ને યજદ! (રશ્ને યશ્ત, ફ૦ ૭.)

આષાઉનાંમ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે... આસ્નો ઉર્વાનો અષઓનીશ.

અષો (લોકો)નાં ભલાં, શુરાં (તથા) સંપત્તિ દેનારાં ફરોહરોને અમે માનથી યાદ કર્યે છીએ, (જેઓ) ચઢતી બુદ્ધીના રવાનો છે. (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૪૦.)

પઓઇરયાઇ ફ્રવએધ્યાઇ પઓઇરયાઇ ફ્રવએધ્યમ્નાઇ.

(જેણે) સર્વથી પ્રથમ દીનનું જ્ઞાન સંપાદન (કીધું) (તથા) સર્વથી પહેલાં (તે) (બીજાઓને) શિખાડયું. (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૮૮.)

હુઝન્તૅઉશ પઇતિ અપરયાઓ વ્યરૅથ્યયાઓ વહિશ્તહે અંઘહેઉશ.

અધર્મિપણાથી દૂર રહેતા સુજ્ઞ માનવીનું ધાર્મિક તથા સદ બુધ્ધીવાળા નરને માટે (નીમેલું) સ્વર્ગ (મેળવવા)ને માટે (અષો લોકોના ફ્રોહરોને યાદ કર્યે છીએ.) (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૩૪.)

પઓઇર્યનાંમ્ ત્કએષનાંમ્ પઓઇર્યનાંમ્ સાસ્નો-ગૂષાંમ, ઇધ અષઓનાંમ્ અષઓનિનાંમ્ચ, અહૂમ્ચ દએનાંમ્ચ બઓધસ્ચ ઉર્વાનૅમ્ચ ફ્રવષીમ્ચ યજમઇદે, યોઇ અષાઇ વઓનરે. નબાનજ્દિશ્તનાંમ્ ઇધ અષઓનાંમ્ અષઓનિનાંમ્ચ, અહૂમ્ચ દએનાંમ્ચ બઓધસ્ચ ઉર્વાનૅમ્ચ ફ્રવષીમ્ચ યજમઇદે, યોઇ અષાઇ વઓનરે.

પોરયોદકેશોમાંના (તથા) પ્રથમ ધર્મ સ્વિકારનારાઓમાંના અષો (માણસ) તથા અષો (સ્ત્રીઓ) જેઓ અષોઇને કાજે જયથી લડયાં, (તેમના) આત્માને, અંતઃકરણને, બુદ્ધિને, રવાનને તથા ફ્રોહરને અમે માનથી યાદ કર્યે છીએ. (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૪૯.)

રજિશ્તાંમ્ ચિસ્તાંમ્ મજ્દધાતાંમ્ અષઓનીમ્ યજમઇદે.

અહુરમજદનાં સરજેલાં અષો (તથા) સર્વથી સત્ય જ્ઞાનને[1] અમે વખાણ્યે છીએ. (દીન યશ્ત, ફ૦ ૧.)

યાંમ્ યજત હ્વોવિ અષઓનિ વીશુપિ, વૉહુ બંધ્રહૅમ ઇસૅમ્ન અષવનૅમ્ જરથુશ્ત્રૅમ, અનુમતેએ દએનયાઇ, અનુખ્તેએ દએનયાઇ, અન્વર્શ્તેએ દએનયાઇ.

જેણીને (ગોઠયા ચિસ્તને) ભણેલી (અથવા) પંડીતા (તથા) અષો હવોવીએ (પોતાને માટે) ઉત્તમ ધર્મજ્ઞાન ઇચ્છતી ભજી, (તે એ કે) તેણી અષો જરથુશ્ત્રના દીનના વિચાર, દીનના વચન (તથા) દીનના કાર્યને અનુસરે. (દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫.)

અષિ દાથ્રે વૉહૂમ્ ખરૅનો, અએષાંમ્ નરાંમ્ યોઇ હચહિ.

હે અષી! જેમને તું ચલાવે છે, (દોરવે છે) તે માણસોને ભલી કીર્તિ તુ દેનારી છે. (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૬.)

ફ્રઓત અહુરો મજ્દાઓ સ્પિતમાઇ જરથુશ્ત્રાઇ, અજૅમ્ દધાંમ્ અઇર્યનૅમ્ ખરૅનો.....હાંમ-બૅરૅતૅમ્ ખ્રશ્યૅમ.

---

૧. જેની આશીષથી અહુરમઝદનો સાક્ષાત્કાર થાય છે

અહુરમજદે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રને કહ્યું, કે મે આર્યન ખુરેહને જ્ઞાનથી પુરતી રીતે ભરપુર પેદા કર્યું. (આસ્તાદ યશ્ત, ફ૦ ૧.)

અહ્માત્ હચ ગરયો ફ્રઓરૂયાંન્ ઉષિધ્રાઓ ઉષિદરેનો અરેજિ-ફ્યસચ ફ્રઓરેપો.

તેમાંથી (ઉપર જણાવેલા જેરેધજ નામના પહાડમાંથી) હુશિયારી આપનાર ઉષિ-દરેન, એરેજિફ્ય (તથા) ફ્રઓરેપ (નામના) પહાડો ઉત્પન્ન થયા. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૨.)

આઅત્ વો કસચિત્ મશ્યાનાંમ્, ઉઇતિ અઓત્ અહુરો મજ-દાઓ, આઇ અષાઉમ જરથુશ્ત્ર, ખરેનો અખ્રરેતમ્ હસએત, અથઉરૂનો હો રાતનાંમ... પૉઉરૂ-ફ્નૃતેમ્ ઇષાઆઁધ્રહુએત, અથઉરૂનો હો રાતનાંમ.

ત્યાર કેડે અહુરમજદે (મહર્ષિ જરથુશ્ત્રને) એ પ્રમાણે કહ્યું કે, તમ માણસોમાંનો કોઇ પણ, હે અષો જરથુશ્ત્ર! (તે) અક્ષય ખુરેહને મેળવવાને કોશેષ કરશે તો, તે આથ્રવનની આશીષો (ખરેજ મેળવશે.) (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૫૩.)

યિમ્ બરત્ કવ વીશ્તાસ્પો અષ્ડે હુએનયાઓ ચએષેમ્નો.

જે (ખુરેહ) કય ગુસ્તાસ્પ (બાદશાહ) રાખતો હતો, (જેની આશીષથી) (તે) સૈનાને અષોઇનો બોધ દેનાર (હતો). (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૯૩.)

અષય દધાંમિ હુમયાઓ વંઘ્રહુયાઓ આક્રિતોઇશ દહ્મહેચ નર્શ અષઓનો ઉગ્રહેચ તખ્મહે દામોઇશ ઉપમનહે યજતહે.

પવીત્ર (તથા) ભલી દુઆને, પવીત્ર (તથા) અષો નરને તથા બળવાન તથા શક્તિમાન દામીઉપમન યજદને, (આ ભેટ) પવિત્રાઇથી હું દઉં છું. (યજ૦ હા ૭, ફ૦ ૧૭.)

હઓમો તએચિત્ યોઇ કતયો નસ્કો-ફ્રસાઓંઘ્રહો આઓંઘ્રહેન્તે સ્પાનો મસ્તીમચ બક્ષઇતી.

જે ઘરધણીઓ નુસ્ક ભણવા બેસે છે, તેમને હોમ જ્ઞાન તથા મોટાઇ દે છે. (યજ૦ હા ૯, ફ૦ ૨૨.)

હઓમ......સ્પનંઘ્રહ વએધ્યા પઇતિ......ઉપસ્રુયે.

અએ ડહાપણને અંગે, વિદ્યાના ધણી હોમ, હું તારૂં સ્મરણ કરૂં છું. (યજ૦ હા ૯, ફ૦ ૨૭.)

અઉિરૂવન્તૅમ્ થ્વા દામિ-ધાતૅમ્ બધા તતષત્ હ્વાપાઓ.

મહાન સાહેબે તને ચાલાક તથા ડહાપણ દેનારો બનાવ્યો છે.

(યજ૦ હા ૧૦, ફ૦ ૧૦.)

પૅઉિરૂનરૅમ તૂમ્ કૅરૅનૂઇષિ સ્પન્ય઼ંધ્રહૅમ્ ચિસ્તિવસ્ત્રૅમ યસૅ-તે બાધ હઓમ જાઇરે ગવ ઇરિસતહે બક્ષઇતિ.

હે પીળા હોમ! જે કોઇ તને જરૂર ગાયમાંથી નીકળતી વસ્તુ (અથવા દુધ) અર્પણ કરે છે, તેને તુ નરથી ભરપુર, તથા સર્વોત્તમ ડહાપણવાળો તથા જ્ઞાનવાળો બનાવે છે. (યજ૦ હા ૧૦, ફ૦ ૧૩.)

મજિશ્તાઇશ્ વએધ્યાઇશ્ દએનયાઓ માઝ્દયશ્નોઇશ્ અથઉિરૂનો રતૂમ આપ્રયે. અપાનાંસ્યા અએષાંમ્ચીત્.

માજદયસ્ની ધર્મના સર્વથી ચઢતી પદવીના જ્ઞાનને તથા તે શીખનારાઓને તથા આથ્રવનના સરદારને, હું યાદ કરૂં છું.

(યજ૦ હા ૧૩, ફ૦ ૩.)

રજિશ્તયાઓ ચિસ્તયાઓ મઝ્દધાતયાઓ અષઓન્યાઓ... આસ્નહે ખ્રત્વો મઝ્દધાતહે ગઓષો-સ્રૂતહે ખ્રત્વો મઝ્દધાતહે...ક્ષ્નૂમઇને અહુરહે મઝ્દાઓ.

અહુરમજદનાં સરજેલાં સર્વથી સત્ય અને પવિત્ર જ્ઞાનની તથા અહુરમજદની આપેલી અન્તર બુદ્ધિની તથા અહુરમજદની દીધેલાં કાને સાંભળેલાં જ્ઞાનની ખુશાલીને માટે (આ વસ્તુઓ યજશનેમાં હું ઇચ્છું છું).[1] (યજ૦ હા ૨૨, ફ૦ ૨૪-૨૫.)

સ્તવસ અષા યે હુદાઓ યોઇ હૅન્તી.

જેઓ સુજ્ઞ છે તેઓ અષોઇના વખાણનાર છે. (યજ૦ હા ૫૨, ફ૦ ૪.)

હેચા-ના ફ્રૂમાઓ નિશંધ્રહૅરૅતૂ હે અઇવ્યાક્ષયતૂ હુદા અષાચા વાસ્ત્રાચ ફ્રારાઇતિચા વીદીશ્યાચા અઇનિતિચા આથ્રાચા અહુરહે મઝ્દાઓ.

વળી તે અષો માણસ અષોઇથી, ઉદ્યોગથી, દાનથી, જ્ઞાનથી, (નમ્રતાથી) તથા અહુરમજદના આતશથી (જગતની) સંપત્તિને હમેશાં બચાવશે તથા સંભાળશે. (યજ૦ હા ૫૮, ફ૦ ૪.)

૧. અર્પું છું.

પઇરી–વે અમેષા સ્પૅન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઑંઘ્રહો દધામિ તન્વસ્ચીત ખ્ખ્યાઑ ઉશ્તનૅમ્ પઇરી વીસ્પાઑ હુજીતયો.

અએ સારી બાદશાહીવાલા તથા સુજ્ઞ અમેષાસ્પંદો! હું તમને મારા પોતાના શરીરનો આત્મા તથા મારૂં સકળ સુખ અર્પણ કરૂં છું.

(વીસ્પ૦ ૫, ફ૦ ૨.)

ખ્શ્નિ દાંમ્ ખ્શ્નિ ચિથ્રે ખ્શ્નિ જઑષે ખ્શ્નિ ક્ષથ્રે ખ્શ્નિ રતવો ખ્શ્નિ આયપ્તૅમ્ યત અહુરહે મજદાઑ ફ્રઑરૅત ફ્રફ્રને અવિ મનો જરજદાતોઇત્ અંઘ્રહુયત હચ.

અર્પેલાં હૈયાંની સંપુર્ણ શ્રદ્ધાથી અમારી પોતાની અક્કલ પ્રમાણે પોતાની રૂઢી પ્રમાણે, પોતાની ખુશી પ્રમાણે, પોતાની શક્તિ પ્રમાણે, પોતાની પદવીનુસાર, તથા અહુરમજદની (આપેલી અમારી) પોતાની શક્તિ પ્રમાણે (અહુનવદ ગાથા ને) અમે યાદ કર્યે છીએ.

(વીસ્પ૦ ક૦ ૧૪, ફ૦ ૨.)

ખ્રતૃમ્ વીસ્પો વીધ્વાઑંઘ્રહૅમ્ યજમઇદે.

તમામ જાણકાર અક્કલ, જે અહુરમજદની, તેને અમે યાદ કર્યે છીએ.

રફૅધ્રાઇ વૅાઉરૂચષાને દાઇષી
મોઇ યા–વે અબિફ્રા
તા ક્ષથ્રહ્યા અહુરા યા
વંઘ્રહેઉશ્ અષિશ મનંઘ્રહો
ફ્રો સ્પૅન્તા આર્મઇતિ અષા
દએનાઑ ફ્રદક્ષયા.

હે અહુરમજદ! (મારા) આનંદને માટે (તથા) પુરતી રીતે દીનનું જ્ઞાન[1] સંપાદન કરવા માટે, શેહરેવરની તથા બહમનની જે આશીર્વાદ પામેલી બક્ષેસો તે ચોક્કસ રીતે (તુ) મને આપ. એ સ્પેન્ત આર્મઇતિ! અષોઇની મારફતે (તું મને) દીનનાં નીયમો શીખાડ.

(ગાથા ૩૩, ફ૦ ૧૪.)

---

૧. આ વિષય "માઝદયસ્ની દર્શન" ના પેહલાં પુસ્તકમાં આપેલાં પ્રકરણ (પાન ૧૭૯ થી ૧૮૬) સાથે વાંચવો ઠીક પડશે.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

श्रेयान्द्रव्यमयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञः परंतप ।
सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ॥
तद्विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया ।
उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥

(ગીતા ૪ ૩૩-૩૪)

હે! પરંતપ! દ્રવ્યના યજ્ઞ કરતાં જ્ઞાનયજ્ઞ શ્રેષ્ઠ છે. (કારણ કે) પાર્થ! કર્મ માત્ર (નું ફળ) જ્ઞાનમાં[1] સંપૂર્ણ સમાઇ જાય છે.

ગુરૂ ચરણે પડીને, શોધન કરીને અને સેવાથી આ તું ભણ. જ્ઞાનીઓ જે તત્ત્વ પિછાણે છે તેઓ તને આ જ્ઞાન દેશે.

अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः ।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं संतरिष्यसि ॥

(ગીતા ૪-૩૬)

જો કે તું સર્વથી અધિક પાપી હોઇશ, તોએ જ્ઞાનની હોડીથી તું તરી જઇશ !

नहि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।

(ગીતા ૪-૩૮)

માટે જ્ઞાનના જેવું પવીત્ર કરનાર સાધન દુન્યામાં એકકે નથી.

श्रद्धावांल्लभते ज्ञानं तत्परः संयतेंद्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ॥

(ગીતા ૪-૩૯)

શ્રદ્ધાવાન, તત્પર અને ઇન્દ્રિયોને હાથમાં રાખનાર જ્ઞાન પામે છે. અને જ્ઞાન પામીને તુરતજ પરમ શાન્તિ મેળવે છે.

ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेन्द्रियः ।
युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्टाश्मकांचनः ॥ (ગીતા ૬-૮)

---

૧. આ 'જ્ઞાન' માત્ર 'મન'નું નથી. એ આત્મ પ્રકાશ છે, જે અનુભવવેજ સમજાશે. એ 'ગઓશો સુતે ખેરદ' નથી 'પણ અમુક આસ્નીદે ખેરદ' છે, જે 'રવાન ગુફ્તગી'થીજ મળે છે.

જે જ્ઞાન અને વિજ્ઞાન (અનુભવ)થી તૃપ્ત આત્માવાળો છે, જે સ્થિર રહે છે, સદા જીતેંદ્રિય છે અને જેને માટી, પત્થર, સોનું એ સર્વે સમાન છે, તેવો યોગી યુક્ત કહેવાય છે.

तेषां ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्विशिष्यंत ।
प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थमहं स च मम प्रियः ॥
उदाराः सर्व एवैत ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम् ।
आस्थितः स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिम् ॥
बहूनां जन्मनामन्ते ज्ञानवान्मां प्रपद्यते ।
वासुदेवः सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभः ॥

(ગીતા ૭-૧૭, ૧૮, ૧૯)

તે (ચાર જાતના દુઃખી, જીજ્ઞાસુ, તલખગાર અને જ્ઞાની) માંનો જ્ઞાની એક (ઇશ્વર) ઉપર સ્થિરતા અને ભક્તિથી પ્રીદા થયલો સર્વોતમ છે; હું (શ્રી કૃષ્ણ, વિષ્ણુ) તે જ્ઞાની મહાત્માને અતિ પ્રિય છું અને તે મને પ્રિય છે.

એ (ચારે જાતના) સર્વે અમીરી સ્વભાવના છે; પણ તેમાંથી જ્ઞાનીને તો મારા પોતા જેવોજ સમજવો; કારણ કે મક્કમ મનનો રહીને, તે મને એકલાને શ્રેષ્ઠ આદર્શ તરીકે લેખે છે.

ઘણાક જન્મો કેડે તે જ્ઞાની મને પહોંચે છે અને માને છે કે હુંજ 'વાસુદેવ' (સર્વવ્યાપક) છું. તે ખરો મહાત્મા છે, જેની મીસાલ માનવી મળવો કઠણ છે.

राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययम् ॥

(ગીતા ૯-૨)

આ રાજવિદ્યા છે, ગુહ્યમાં ગુહ્ય (મંત્ર રૂપ) છે, પવિત્ર છે, ઉત્તમ છે, પ્રત્યક્ષ જણાય એવી છે, ધર્મના ફળ રૂપ છે, સુખથી સંધાય એવી છે, અને (સિદ્ધ થયા પછી) કદી પણ નાશ ન પામશે એવી છે.

अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ।
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोऽन्यथा ॥

(ગીતા ૧૩-૧૨)

અધ્યાત્મજ્ઞાનમાં નિરંતર મચો રહેવું, તત્વજ્ઞાનમાં મોક્ષ રૂપી અર્થનું અવલોકન, એને જ્ઞાન કહ્યું છે. એથી જે અન્ય, તે અજ્ઞાન છે.

इदं ज्ञानमुपाश्रित्य मम साधर्म्यमागताः ।
सर्गेऽपि नोपजायन्ते प्रलये न व्यथन्ति च ॥

(ગીતા ૧૪-૨)

આ જ્ઞાનનો આશ્રય કરીને મારા ભાવને પામેલા (યોગીઓ) સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ વેળાએ જન્મ લેતા નથી, તથા પ્રલયકાળમાં પણ નાશ પામતા નથી.

मन मथुरा, दील द्वारका, काया काशी जान,
दसमें द्वारे हय देहरा, तामे जोत पिछान.
हरि हि सबको भजें, हरकों भजे न कोय,
जबलग आश शरीरकी, तबलग दास[1] न होय.
चतुराइ पोपट पढि, पडा सो पिंजर मांहि,
फिर परमोधे ओरकों, आपन समजे नहिं.

મોઢે ઇશ્વરની સ્તુતી કરે, પણ હૈયાંથી કપટ ટળે નાહં; એ રીતે શાસ્ત્ર શીખાડેલાં શીક્ષણ પ્રમાણે વર્તે નહિં અને બીજાઓને શાસ્ત્ર શીખાડવાને ફાંકો રાખે!

ब्राह्मण गुरु जगतके, संतनके गुरु नांहि,
उलट पलट कर डुब्या, चार बेदके मांहि.

બ્રાહ્મણો જગતના સંસારી લોકના ગુરૂ છે, પણ સંતોના નથી. તેઓ શબ્દોના વ્યાકરણ અને રચના અને અર્થ સાથે માથું કુટયા કરે તેથી ચાર વેદ ભણ્યા છતાં સંસારમાં ડુબી મુવા છે.

चार वेद पढवो करे, हरिसे नाहि हेत,
माल कबिरा ले गया, पंडित ढुंडे खेत.

---

૧. માનવી પોતાની એસ્ક્લપેટ્રાઈ જોય, તે કદી ખુદાનો વહાલો પુંજારી ન બને.

મહાભારત ચારે વેદો જોકે પંડીત ભણે છે, છતાં ઇશ્વર સાથે પ્રેમ તેના જીગરમાં નથી. ત્યારે પ્રેમી કબીર ખેતરની અંદરનો (ગુપ્ત) ખજાનો ઉંચકી લઇ ગયો (જે પ્રેમથીજ મળે છે), જ્યારે પંડીત તો હજી ઉભો ઉભો, ખેતરમાં તે ખજાનો શોધે છે![1]

संस्कृतहि पंडित कहे, बहोत करे अभिमान,
भाषा जानके तर्क करे, सो नर मुंढ अज्ञान.

સંસ્કૃત વારે વારે બોલી, પઢીને 'પંડીત' અભિમાની બની જાય છે. માત્ર ભાષા અને વ્યાકરણ જ્ઞાન સંપાદન કરનાર, જ્યારે ગુમરાહ બનીને ખોટી તર્કો કરે છે, ત્યારે તે મૂઢ અને અજ્ઞાન પૂરવાર થાય છે.

कबिर! पंडितकी कथा, जैसी चोरकी नाव,
सुन कर बेठे आंधला, भावे तहां बिलमाव.

પંડિત જે કથા, બકવું કરે છે, તે ચોરની નાવડી જેવી છે. આંધળો જોકે તેમાં કાનથી મીઠી વાતો સાંભળી ને બેશે છે (કે ઘરે પહોંચાડશે), પણ તે જોઇ શકતો નથી, કે તે નાવ પોતાના માલ સાથે, ચોરને ઘરજ હંકારાઇને જાય છે. (પોથી પંડિતો ધર્મનો મર્મ, રમ્ઝ સમજાવી શકતા નથી).

चतुराइ चुले पडो, ज्ञानको जमरा खाओ,
भाव भक्ति समजे नहि, जानपनो जल जाओ.

ચતુરાઇ ચુલામાં જાય, જ્ઞાનને જમ ગળી જાય! ઇશ્વર તરફનો ભક્તિભાવ જાણ્યા વિનાનું જ્ઞાન બળી જાય![2]

पोथी पढपढ जग मुवा, पंडित भया न कोय,
अढाइ अक्षर प्रेमका, पढे सो पंडित होय.

---

૧. આ મહાવાક્ય જરથોશ્તિ પોથી પંડીતોને બહુજ બંધબેસતું છે. માત્ર વ્યાકરણ પાંડિત્યમાં અને શબ્દાર્થમાં મચ્યા રહિને, જાણે ગોળના બહારના માટલાં સાથે રમત કર્યા કરી, ભિત્તરના ગોળથી બાપડા અજ્ઞાત અને બેનસીબ રહે છે. ૨. ધાર્મિક અને નૈતિક જ્ઞાન વિના જડવાદી પોથી જ્ઞાને, જુવો જરથોશ્તિ ટોળાને કેટલે દરજ્જે રૂહાની જ્ઞાન સંબંધી, ધૂળમાં નાખી દીધો છે.

પોથી વાંચી, વાંચીને જગત કુટાય છે, પણ તે વાંચને એકકે માનવી પંડિત બન્યો નથી. માત્ર 'પ્રેમ'ના અઢી અક્ષર છે, તેને ભણે, સમજે અને તેનું અનુકરણ કરે તેજ ખરો પંડિત થાય.

ज्ञानीको ज्ञानी मिले, तब रसकी लुटा लुट,
ज्ञानीको अज्ञानी मिले, होय बडी माथा कुट.

જ્ઞાનીને જો જ્ઞાની મલે તો બન્ને રસિક વાતો કરે છે. જ્ઞાની ને જો કમભાગ્યે અજ્ઞાની મળે તો જ્ઞાનીને જબરી માથાઝિંક થાય છે.

लीखना पढना चातुरी, ए सब बातां सहेल,
काम दहन, मन वश करन, गगन चढन मुश्केल,

લખી પઢીને ચતુર બનવું સહેલ છે. પણ ઇંદ્રિયોને જીતવી, મનને વશ કરવું અને આકાશમાં ચઢી ઇશ્વર મેલાપ કરવો, એ સર્વે અત્યંત કઠીણ છે.

علم چون بر دل زند یاري شود علم چون بر تن زند باری شود

જ્યારે જ્ઞાન જીગરને પહોંચી જાય છે ત્યારે તે ખરી મીત્રતા દેખાડે છે. જ્યારે જ્ઞાન શરીરને પહોંચે છે, ત્યારે તેમાંથી ફળ નીપજે છે.

علم دریائیست بیحد وکنار طالب علم است غواص بحار

જ્ઞાન એક સાગર છે જેની હદ અથવા કીનારો નથી. જે જ્ઞાનનો શોધક છે તે દર્યામાં ડુબકી મારે છે.

خاتم ملك سلیمان است علم جمله عالم صورت و جانست علم

ઇલ્મ અથવા જ્ઞાન સુલેમાનના દેશની આસપાસની વીંટી છે. આખી દુન્યા મોઢું છે અને તે જ્ઞાન, અંદર વસનાર જાન છે.

آدم خاکی ز حق آموخت علم تا به هشتم آسمان افروخت علم

ખાકી માનવીએ પરમેશ્વર પાસે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું અને તેણે જ્ઞાનને સાતમે આસમાને પહોંચાડયું.

میان بلبل و پروانه فرق بسیاراست کجا برتبه کردار می رسد گفتار

બુલબુલ અને (બીજા) પક્ષીઓની વચમાં ભારે અન્તર છે. માત્ર વાતચીત (બકબકારો), કર્મની પદવીએ કેમ ચઢી શકે ?

واعظان کین جلوه بر محراب و منبر میکنند

چون بخلوت میروند آن کار دیگر میکنند

જે વક્તાઓ જાહેર તખ્તાની ઉપર (શબ્દોની) ઝમક બતાવે છે, તેઓ ખાનગીમાં તો પોતાના બોલોથી ઉલટું વર્તન કરે છે.

میان عالم و جاهل برابر از موی تفاوتی نبود تا که علم بی عمل است

જ્ઞાની અને અજ્ઞાનીની વચમાં એક બાલ જેટલોજ ફરક ગણવો, જ્યારે જ્ઞાની પોતાના જ્ઞાનાનુસાર કર્મ કરતો ન હોય.

نه محقق بود نه دانشمند چارپای بر و کتابی چند

ગમે એટલાં પુસ્તકો ચોપગું જાનવર (પીઠે) લાધીને ફરે, છતાં તે ન ભેદી સત્ય જાણનાર થશે, ન જ્ઞાની.

مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس

توبه فرمایان چرا خود توبه کمتر میکنند

એક મુશ્કેલી છે જે હું સભાના જ્ઞાનીઓને પુછવાને ઇચ્છું છું, કે જેઓ પશ્ચાતાપ કરવા શીખાડે છે, તેઓ પોતે આટલો થોડો પશ્ચાતાપ શા માટે કરે છે ?

چشم دل چون نیست بینا دیدهٔ ظاهر چه سود

همچو نرگس درمیان باغ بیداری عبث

જ્યાં સુધી હૈયાં (જીવાત્મા) ની ચક્ષુઓ દેખતી થઇ નથી, ત્યાં સુધી બહારની આંખોનો શો ફાયદો ? જેમ નરગીસ ઉજાગરાના બાગમાં નીરૂપ્યોગી છે (તેમ જીગરની આંખો દેખે નહિં ત્યાં સુધી બહારની આંખો નીરર્થક છે.)

علم را تا نفروشی و عمل راخری   تا ابد کی زدلت گرد جهالت برود

જો જ્ઞાનને વેચો નહિં અને કર્મને વેચાતું ન લ્યો, તો તમારાં હૈયાં ઉપરની અજ્ઞાન રૂપી ધૂળ હમેશને માટે કેમ ઉડાડી શકશો ?

نتوان به قیل و قال ارباب حال شد   منعم نمیشود کسي از گفتگوی گنج

હાલના સમય ઉપર માત્ર વાર્તાલાપ કરવાથી જીત મેળવાતી નથી. નાણાની માત્ર વાત કરવાથી કોઇ સખી બની જતો નથી.

حیف که از علم نه بر ره شوي   شمع به کف گیری و در چه شوی

અફસોસ જો તમને જ્ઞાન હોય છતાં તમે તે પ્રમાણે વર્તન ન કરો; ત્યારે હાથમાં મીણબતી સળગાવેલી હોવા છતાં તમે (રાત્રીએ) કુવામાં પડો, એવી હાલત બનેલી જાણવી.

KNOWLEDGE.

His mind his kingdom, and his will his law.

(*Cowper.*)

Not the good things we accomplish
But the better things we plan,
Not achievement, but a deed,
Is the measure of the man. (*S. Coley.*)

It is written not "Blessed is he that feedeth the poor" but "Blessed is he that considereth the poor." And you know that a little thought and a little kindness are often worth more than a great deal of money. (*J. Ruskin.*)

Know then this truth (enough for man to know),
"Virtue alone is happiness below." (*Pope.*)

---

1. The spirit is willing; but the flesh is weak.

There is this difference between happiness and wisdom: he that thinks himself the happiest man really is so; but he that thinks himself the wisest, is generally the greatest fool. (*Cabel C. Colton.*)

The happiest life is that which constantly exercises and educates what is best in us. (*Hamerton.*)

Sincerity is the most compendious wisdom.

(*Chesterfield.*)

Knowledge[1] dwells
In heads replete with thoughts of other men;
Wisdom[2] in minds attentive to their own.

(*W. Cowper.*)

Go where he will the wise man is at home.
His heart, the earth; his all in all, the azure dome.
Where his clear spirit leads him, there's his road,
By God's own light illumined and foreshadowed.

(*R. W. Emerson.*)

Wheresoever the search after truth begins, there life begins; wheresoever the search ceases, there life ceases. (*J. Ruskin.*)

He who learns nothing from the past will be punished by the future.

Keep in the sunlight; nothing beautiful grows in darkness.

But let no one imagine that we can attain to this true light and perfect knowledge, and to the life of Christ, by much questioning or by listening to others, or by reading and study, or by ability and deep

---

૧. જ્ઞાન. ૨ આરન્નીદેહ એરદ.

learning. For so long as a man is occupied with anything which is this or that, whether it be himself or any other creature, or does anything or forms plans or opinions or objects,[1] he comes not to the life of Christ. Christ Himself declared as much, for He said, "If any man will come after Me, let him deny[2] himself, and take up his cross[3] and follow Me."

(*Light, Life and Love by W. R. Inge.*)

It is an old observation that wise men grow usually wiser as they grow older, and fools more foolish. (*Beecher.*)

For verily I say unto you, Till heaven and earth pass, one jot or one tittle shall in no wise pass from the *law*, till *all* be fulfilled. (*St. Mathew 5-18.*)

It is the mind that makes us rich and happy, in what condition soever we are, and money signifies no more to it, than it does to the gods. (*Seneca.*)

I consider how little man is, yet, in his own *mind*, how great. He is lord and master of all things, yet scarce can command anything. (*Edmund Burke.*)

Let him be kept from paper, pen and ink;
So may he cease to write and learn to think.

(*Mathew Prior.*)

He, whose mind is subdued and perfectly controlled, is happy.

If a man speaks or acts with a pure thought, happiness follows him like a shadow that never leaves him. (*Budha*).

---

૧. મનની વૃત્તિઓ છોડ. ૨-૩. ઇંદ્રિયજીત બન.

He that has light within his own clear breast,
May sit i' th' centre and enjoy bright day,
But he that hides a dark soul, and foul thoughts.
Benighted walks under the midday sun. (*Milton.*)

Knowledge and Love of God are ultimately one and the same. There is no difference between pure knowledge and pure love. (*Ramkrishna's Sayings.*)

The following are among those who cannot gain self-knowledge. Those who boast of learning, those who are proud of knowledge and those who are vain of riches. (*Ramkrishna's Sayings.*)

We shall be made truly wise if we be made content; content too, not only with what we can understand, but content with what we do not understand--the habit of mind which theologians call and rightly, *faith* in God. (*C. Kingsley.*)

Is there a sweeter thing on earth
than pleasant thoughts, I wonder,
Or a happier man than he
who has the greatest number?

(*G. H. Gorman.*)

Knowledge without practice is a burden, and practice without knowledge a mischief.

(*Akhtak-e-Jalali.*)

He who has missed acquiring either knowledge or riches is on a level with the dogs. (*Sari-at-Dila.*)

The man of God is a treasure in a dust heap;
The man of God is not skilled in bookish lore;

The man of God is hidden O my son?
The man of God—seek him and thou shalt
find him.
(*Jalaluddin Rumi.*)

He breathes not the fragrance of divine mysteries, whose head is not warmed by the heart. (*Wali.*)

The Sufi's book is not a book of black letters,
The Sufi's book is a heart as white as snow.
(*Jalaluddin Rumi.*)

વહિ.[1]

આઅત્ અઓખ્ત અરૅદ્દો સૂર અનાહિત, અૅરૅજ્વો અષાઉમ્ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, નિવયક નિપઅનક અપસ્કરક અપ-ખ્રઓસક, ઇમાઓ પઇતિ-વીસૅન્તે યાઓ માવૅાય પસ્ચ વર્જૅન્તિ, ક્ષ્વશ-સતાઇશ્ હજંઘ્રરૅમચ, યા નોઇત્ હઇતિ વીસૅન્તિ દએવનાંમ્ હઇતિ યસ્ન.

ત્યારે નિર્મળ અરદ્વીસૂરે જવાબ આપ્યો કે, હે ખાલેસ (તથા) અષો સપેતમાન જરથોશ્ત! આએ (ક્રિયાની ભેટો) જે મારે માટે (સુરજનાં અસ્ત પામવા) પછી (બુરા લોકો) લઇ જાએ છે (એટલે લાવે છે) તે, છસો તથા હજાર દેવો, દોડતા, હાથની તાલી પાડતા, નાચતા, કુદતા (તથા) પોકારતા (ઇઆને અતિશય ખુશાલીમાં આવીને) કબુલ રાખે છે. સબબ કે હું કબુલ રાખતી નથી, તેથી તે ક્રિયાની ભેટો દેવ્યોની આરાધના તરીકે થાય છે. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૯૫.)

આઓાત્ અહુરો મજ્દાઓ સ્પિતમાઇ જરથુશ્ત્રાઇ, આઅત્ યત્ મિથ્રૅમ્ યિમ્ વૅાઉરુગઓયઓઇતીમ્ ફ્રાદથાંમ્, અજૅમ્ સ્પિતમ, આઅત્ દિમ્ દથાંમ્ અવાઓન્તૅમ્ યેસન્યત, અવાઓન્તૅમ્ વહ્મ્યત, યથ માંમચિત્ યિમ્ અહુરૅમ્ મજ્દાંમ્.

મૅરૅન્ચઇતિ વીસ્પાંમ્ દઇંઘ્હુઓામ મઇર્યો મિથ્રો-દ્રુક્ષ, સ્પિતમ, યથ સતૅમ્ કયધનાંમ્ અવવત્ અષવ-જચિત્. મિથ્રૅમ્ મા જન્યાઓ, સ્પિતમ મા યિમ્ દ્રવતત્ પૅરૅસાઆઁઘ્હે, મા યિમ્ ખાદએનાત્ અષ-ઓનત્. વયાઓ જી અસ્તિ મિથ્રો, દ્રવતએચ અષઓનએચ.

(દાદાર) અહુરમજદે સપેતમાન જરથોશ્તને કહ્યું કે, જ્યારે મેં, હે સપેતમાન (જરથોસ્ત)! બોહલાં ખેતરવાળા મેહર યજદને પેદા કીધો, ત્યારે (મેં) તેને હું અહુરમજદના જેટલો યજશનેને લાએક (તથા) આરાધનાને લાએક પેદા કીધો

ઘાતકી કોલ તોડનાર શખ્સ, હે સપેતમાન (જરથોશ્ત)! તમામ દેશને ખરાબ કરે છે. સો દુષ્ટ માણસોના જેટલી (ઇઆને ૧૦૦ બુરા માણસો ખરાબી કરે તેટલી) (તે કોલ તોડનાર શખ્સ) અષો માણસને

---

1. શ્રુતિ, revelation.

હાની પોંહચાડનારો (થાએ છે). હે સપેતમાન (જરથોશ્ત!) (હરગેજ) (તું) કોલ તોડતો ના; (પછી તે કોલ) (તું) બુરા માણસ સાથે કરે (અથવા) અશો હમદીન સાથે કરે (પણ તે કોલ હરગેજ તોડતો) ના, કારણ કે બુરા માણસ તથા રાસ્ત માણસ સાથનો એ બેહુ સાથનો કોલ (એક સરખો) છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧-૨.)

યહ્માઇ અઉરૂપ અઉર્વન્ત યૂખ્ત વાષ થંજયાઓન્તે, અએવ ચખ્ર જરનએન અસાનસ્ચ વીસ્પો-બામ; યેજિ-ષે જઓથ્રાઓ બરઇતિ અ઼િ-ષે મઍથનૅમ.

ઉશ્ત અહ્માઇ નઇરે મઇન્યાઇ, ઉઇતિ મ્રઓત અહુરો મજદાઓ, આઇ અષાઉમ જરથુશ્ત્ર.

જેને માટે (ઇઆને મેહર યજદને માટે) સફેદ ઘોડાની જોડી તમામ ચળકાતવાળી ધરી સાથની સોનાનાં એક પૈડાંની ગાડીએ જોડવામાં આવે છે.

અગરજો તેને માટે તેનાં મુકામમાં ક્રિયાની ભેટો લઇ જાએ છે.

તે માણસને આબાદી (હોજો) (એમ) હું વિચારૂં (ઇઆને તે માણસને હું આબાદી ઇચ્છું), હે અષો જરથોશ્ત! એ પ્રમાણે (દાદાર) અહુરમજદે કહ્યું. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૩૬-૧૩૭.)

આઅત મ્રઓત અહુરો મજદાઓ, અર્જૅમ બા-તે તત ફ્રમ્રવાની, અરૅજવો અષાઉમ સ્પિતમ, માંથ્રો સ્પૅન્તો યો અશ-ખ્રૅનાઓ. તત અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે અર્શ-દાતૅમ, તત ફ્રજદાતૅમ, તત વીચિ-થૅમ, તત થમનંઘ્નહુન્તૅમ, તત વરૅચંઘ્નહુન્તૅમ, તત યઓક્ષ્તિવન્તૅમ તરધાતૅમ અન્યાઇશ દામાંન.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું, હે સપેતમાન (જરથોશ્ત)! તે હું તને ખચીત કહીશ; (અને તે), પુષ્કળ ખોરેહવાળી પવિત્ર માંથ્રવાની (છે). પવિત્ર માંથ્રવાનીનો તે (ભાગ) રાસ્ત બનાવેલો, આબાદી કરનારો, (ખરૂં ખોટું) પીછાણનારો, તનદરોસ્તી આપનારો, પ્રતાપવાળો, કૌવત ધરાવનારો (તથા) બીજી પેદાયશોના કરતાં વધારે ચઢતો પેદા કીધેલો છે. (રશ્ને યશ્ત, ફ૦ ૨.)

ગયેહે મરૅથ્નો અષઓનો ફ્રવષીમ યજમઇદે; યો પઓઇર્યો અહુરાઇ મજદાઇ મનસ્ચ ગૂશ્ત સાસ્નાઓસ્ચ.

અષો ગયોમર્દના ફ્રેરોહરને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીયે, જેણે પહેલવહેલાં (દાદાર) અહુરમજદનો વિચાર તથા (તેની) શિખામણો સાંભળી. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૮૭.)

અઓઘ્ન અહુર મજદ, સ્રઑષચ અષ્ય સૂર માંથ્રચ સ્પેન્ત વીદુષ; યો વીદએવો વીદએવહે અશ્તો મજ઼દાઑ અહુરહે; યિમ જ઼રથુશ્ત્રો ફ્રેરેનઑત હ્વાવન્તૅમ અંઘ્હુવે અસ્તવઇતે.

(તે ફ્રેરોહરો) (દાદાર) અહુરમજદની મારફતે, શૂરા અષો સરોશ યજદ મારફતે, વિદ્વાન માંથ્ર સ્પેન્તની મારફતે (અમને) મદદ કરનારાં (થાય). જે (માંથ્ર સ્પેન્ત) દૈત્યના નીયમની સાંમે થનાર (તથા) (દાદાર) અહુરમજદનો પેગામ લાવનાર (છે), જેને (પેગમ્બર) જરથોશ્તે હાડમંદ દુન્યામાં દિલોજાનની નજરે જોયો. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૪૬)

તાઑસચ મે નાંમ જ઼બ્યએષ, અહ્નિ અષાઉમ જ઼રથુશ્ત્ર,......

તાઑસચ મે નાંમ જ઼બ્યએષ, અહ્નિ અષાઉમ જ઼રથુશ્ત્ર, યિમ સાસ્ત દઇંઘ્હુહેઉશ હ્મો-ક્ષથ્રો પૅરૅન્તૅમ વા, જબરૅન્તૅમ વા, કરિષેન્તૅમ વા, રથોઇર્યૅમ વા, પઇતિર્યૅન્તૅમ થ્રિમહે, પઇતિર્ષૅન્તૅમ બએષજ઼યેહે.

હે અષો જરથોસ્ત! આ (ને ઉપર જણાવેલાં) મારાં નામો તારે યાદ કરવાં જોઇએ, (કે) હું (હાજર થયેલો) છું.[1]

જ્યારે (કોઇ) દેશનો આપખત્યાર જુલમગાર (પાદશાહ) (તારી ઉપર) ધસારો કરતો, અથવા કાવાદાવા ચલાવતો, અથવા (તને) જખમી કરતો, અથવા (તારી સાંમે) લડાઇની ગાડી ગગડાવીને લાવતો અથવા (તારી) આબાદીની અદેખાઇ કરતો, (અથવા) (તારી) તનદરોસ્તીની અદેખાઇ કરતો (આવે) (તે વખતે), હે અષો જરથોસ્ત! આએ મારાં નામો તારે યાદ કરવાં જોઇએ, કે હું (હાજર થયલો) છું. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૪૯-૫૦.)

અથા અથા ચોઇત અહુરો મજ઼દાઑ જ઼રથુશ્ત્રૅમ અઘ્ના ક્ષયએતા વીસ્પએષૂ ફ્રષ્નએષૂ વીસ્પએષૂ હન્જમ્નએષૂ યાઇશ અપૅરૅસયતૅમ મજ઼દાઑસ્ચા જ઼રથુશ્ત્રસ્ચા.

અથા અથા ચોઇત જ઼રથુશ્ત્રો દએવાઇશ સરૅમ વ્યાક્ર્વીતા.

જે તમામ સવાલ જવાબોમાં (તથા) તમામ મુલાકાતોમાં (દાદાર)

૧. નામ સ્મરણ મહિમા! સરખાવો વિષ્ણુ સહસ્રનામ મહિમા (૧,૦૦૦ વિષ્ણુંના નામ.)

અહુરમજદે તથા (પેગમ્બર) જરથોશ્તે એકબીજા સાથે વાદવીવાદ કર્યો હતો તે વખતે (દાદાર) અહુરમજદે (પેગમ્બર) જરથોશ્તને (દેત્યોની સરદારી તજી દેવાને) તાકીદથી ફરમાવ્યું. (તે ઉપરથી), જે પ્રમાણે (તે) અષો જરથોસ્તે દેત્યોની સરદારીને ખરેખર તુચ્છકારી કાઢી હતી, તેજ પ્રમાણે હું જે માજ્દયસ્ની જરથોસ્તી (છું તે) દેત્યોની સરદારીને તુચ્છકારી કાઢું છું. (હા ૧૨, ફ૦ ૫-૬.)

ઇમા આત્ ઉખ્ધા વચાઓ અહુરા મજ્દા અષેમ્ મનયા વહેહ્યા ફ્રવઓચામા થ્વાંમ્ અત અએષાંમ્ પઇત્યાસ્તારેમ્ચા ફ્રદક્તારેમ્ચા દદેમઇદે.

હે અહુરમજદ! અષોઇને ધ્યાનમાં (રાખીને), વધારે સારી રીતે આ વખણાયેલા કલામો હમો જાહેર કર્યે છીએ. તે (કલામો)નો સાંભળનાર તથા શીખાડનાર તરીકે તને અમો મુકર્રર કર્યે છીએ. (હા ૩૫, ફ૦ ૯.)

કત જઓત ખ્સાત વચ આપો વંઘુઉહીશ યજાઇતે કુથ બવાત્ હીતો-હિજ્વાઓ યેજિ અનરેથે યજાદતે; કુથ વાચો અવિ-બ્રુત યાં હે ચક્ષે અએથ્રપઇતિશ. કુથ તાઓ ક્યો બવાંન્, કુથ તાઓ ઇષુદો બવાંન્, કુથ તાઓ રાતયો બવાંન્. યાંમ્ અહુરો મજ્દાઓ જરથુશ્ત્રાઇ ફ્રવચ ફ્રા જરથુસ્ત્રો ગએથાભ્યો અસ્તવઇતિભ્યો.

શીખેલા કલામથી, જોતી કેવી રીતે ભલાં પાણીઓને ઇજે (અથવા વખાણે)? જો તે જોતી (ગેરકાયદે) (પાણીઓને) ઇજે તો, કેવી રીતે તેની જબાંન બાંધેલી થાય? જે (કલામો) હેરબદે તે (જોતી) ને શીખવ્યા, (તે) કલામો કેવી રીતે તે કામે લગાડે? તે બંદગી કેવી રીતે થાય, તે એહસાંનમંદી કેવી રીતે બજાવવામાં આવે? તે બક્ષેશ (અથવા ભેટ) કેવી રીતે થાય? જેને વિષે (દાદાર) અહુરમજદે (પયેગમ્બર) જરથોશ્તને કહ્યું હતું, અને હજ્રત જરથોશ્તે હાડમંદ દુન્યાના લોકોને જાહેર કર્યું. (હા ૬૫, ફ૦ ૯.)

અએતે જી વાચો વહિશ્તા અહુરો મજ્દાઓ ફ્રામ્રઓત જરથુશ્ત્રાઇ, અએતે જી જરથુશ્ત્ર ઉસ્તેમે ઉર્વએસે ગયેહે ફ્રા મ્રઇધિ.

યેધિ જી જરથુશ્ત્ર અએતે વાચો ઉસ્તેમે ઉર્વએસે ગયેહે ફ્રમ્રવાઓ પઇરિ તે તનવ અજેમ્ યો અહુરો મજ્દાઓ ઉર્વાનેમ્ હચ અચિશ્તાત્ અંઘ્હુઓત્.

અવવઇત્ય બાંજસ્ચ ક્રથસ્ચ પઇરિ–તનુયે યથ ઇમ જાઓ.

ખરેખર આ ઉત્તમ કલામો (હાદાર) અહુરમજ્દે (પયગંમ્બર) જરથોસ્તને જાહેર કીધા. હે જરથોસ્ત ખરેજ તે (કલામો) (તારી) જીંદગીના છેવટના અંત સુધી (દુન્યામાં) તું આશકારા કરજે.

હે જરથોસ્ત તે કલામો (તારી) જીંદગીના છેવટના અંત સુધી અગરજો દુન્યામાં ખચ્ચીત તું આશકારા કરે, તો હું જે અહુરમજદ (તે) તારાં રવાનને જેટલી આ જમીન (છે), તેટલી (તેની) લંબાઇ તથા પહોલાઇ પર્યંત દોજખથી દૂર લઇ જાઉં. (હા ૭૧, ફ૦ ૧૪-૧૫.)

યાનીમ્ મનો, યાનીમ્ વચો, યાનીમ્
શ્યઑથનૅમ્, અષઑનો જરથુશ્ત્રહે.

અશો જરથુશ્ત્રના વિચાર, કલામ તથા કામ બશારત પામેલાં છે.
(ગાથા અહુનવદ, યશ્ન હા ૨૮.)

ક્ષથ્રમ્ચા અઘ્નજ્યૉન્ગ્નૅમ
વર્દદઇતિ આર્મઇતિશ.

જેની પૂર્વે કોઇ નહિ એવા અહુરમજદને તથા હે અષ તથા વોહુ મનો! તમને હું કીર્તિનાં ગાયન ગાવું, જેઓથી આબાદી આપનારી સંપૂર્ણ મનશ્ની (આર્મઇતી) તથા હંમેશની દોલત (બહેશ્તનું સુખ મલે છે.) (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૨૮, ફ૦ ૩.)

અઙ્માઇચા ક્ષથ્રા જસત્
મનંઘ્હા વૅાહૂ અષાચા,
અત્ કેહ્રૅપૅમ્ ઉતયૂઇતીશ
દદાત્ આર્મઇતીશ આંન્મા.

બળવંત આર્મઇતી હકુમતથી, નેક વિચારથી તથા રાસ્તીથી, તે (દીનદાર તથા પ્રમાણીક માણસ)ને મદદે પહોંચી, તથા તેનાં શરીરને કોવત બક્ષ્યું. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૦, ફ૦ ૭.)

ને મજ્દા વીદ્વનોઇ વઑચા
હિજ્વા થ્વહ્યા આઑઘ્હો, યા
જવન્તો વીસ્પૅંગ્ વાઉરયા.

અમોને (અર્થાત મને તથા મારા શીષ્યોને) જાણવાને માટે, હે અહુર-મજદ! તારાં મોઢાંની જબાંનથી તું કેહ, કે જેથી હું સઘલાં માણસોને દીન ઉપર શ્રદ્ધા રાખનારાં કરૂં. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૧, ફ૦ ૩.)

યદા અષેમ્ જ઼ેવીમ્ અંઘ્રહેન્
  મજ઼્દાઑસ્ચા અહુરાઑંઘ્રહો,
અષિચા આર્મઇતી વહિશ્તા
  ઇષસા મનંઘ્રહા
મઇબ્યો ક્ષથ્રેમ્ અઓજોનગ્રહ્વત્
  યેહ્યા વેરેદા વનએમા દ્રુજેમ્.

જ્યારે મજદ તથા (તેના હાથ હેઠળના) સરદારો પુરતી રીતે કૃપાળુ હોય, ત્યારે રાસ્તી, નમ્રતા તથા સૌથી નેક મનશ્નીની મારફતે મારે માટે મજબુત સત્તા હું માંગું છું, જેની કુમકથી દરૂજને અમે તોડી શકીએ. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૧, ફ૦ ૪.)

તત્ મોઇ વીચિદ્યાઇ વઓચા
  હ્યત્ મોઇ અષા દાતા વહ્યો
વીદુયે વોહૂ મનંઘ્રહા મેન્ચા
  દઇદ્યાઇ યેહ્યા મા એરેષિશ.

રાસ્તી તથા (દીનના) કાયદા વીષે (જાણવાનું) મારે માટે જે વધારે નેક (હોય, તે) પસંદ કરવાને, ઓ અહુરમજદ! મને કહે, (કે જેથી) મારી નેક મનશનીથી હું જાણું, અને તેનો ફાયદો મને હાસેલ થાય. (ગાથા અહુનવદ, યસ્ન, હા ૩૧, ફ૦ ૫).

જ઼દી-ને મજ઼દા અહુરા
  વંઘ્રહેઉશ્ ક્રદક્તા મનંઘ્રહો.

હે અહુરમજદ! (તારાં) ભલાં મનની નીશાનીઓ અમને જાહેર કર.
(ગાથા અહુનવદ યસ્ન, હા ૩૧, ફ૦ ૧૭.)

થ્વોઇ દૂતાઑંઘ્રહો આઑંઘ્રહામા.

હે અહુરમજદ! અમે (?) પેગામ પોંહચાડનારા થઇએ.
(ગાથા અહુનવદ યસ્ન, હા ૩૨, ફ૦ ૧.)

અએઇબ્યો મજ઼દાઑ અહુરો.........

હ્યા પઇતિ પ્રઑત......
સ્પૅન્તાંમ્ વે આર્મઇતીમ્
વંધ્રહુહીમ્ વરૅમઇદી; હા-ને અંધ્રહત્.

તેઓને દાદાર અહુરમજદે જવાબ આપ્યો કે ભલી તથા આબાદી કરનાર નમ્રતાને (ભક્તિ) અમે કબુલ રાખી હતી તે અમારી થાય.

(ગાથા અહુનવદ, યસ્ન હા ૩૨, ફ૦ ૨.)

થ્વહ્મી વી મજ઼્દા ક્ષથ્રોઇ
અષાઇચા સેંગ્હો વીદાંમ્.

તારી પાદશાહીમાં રાસ્તી (ફેલાવો પામે તે)ને માટે (તારી મોકલેલી) દીનના ફરમાનો હું કાયમ કરૂં (અર્થાંત શીખવું)

(ગાથા અહુનવદ યસ્ન, હા ૩૨, ફ૦ ૬.)

યહ્મી સ્પૅન્તા થ્વા મઇન્યૂ ઉર્વઍસે જસો,
મજ઼્દા ક્ષથ્રા અહ્મી વૉહૂ મનંધ્રહા,
યેહ્યા શ્યઑથનાઇશ ગએથાઓ અષા ફ્રાદૅન્તે;
અએઇબ્યો રતૂશ સૅંગ્હઇતી આર્મઇતીશ
થ્વહ્યા ખ્રતેઉશ યેમ્ નએ ચીશ દાબયેઇતી.

જે છેવટે, હે અહુરમજદ! તારા આબાદી કરનાર મીનોની સાથે તથા શેહરેવર અને બહમનની સાથે તું આવશે. (તું) કે જેનાં કામોથી દુન્યાનાં લોકો અશોઇની મારફતે આબાદ થાય છે. આર્મઇતી તે (લોકો) ને તારા ડહાપણના ઠેરવેલા કાયદા શીખવશે.

(ગાથા ઉશ્તવદ યસ્ન, હા ૪૩, ફ૦ ૬.)

કદા મજ઼્દા યોઇ ઉક્ષાનો અસ્નાંમ્
અંધ્રહેઉશ દરૅથ્રાઇ ફ્રો અષહ્યા ફ્રારૅન્તે,
વૅરૅજ઼્દાઇશ સૅંગ્હાઇશ સઑષ્યન્તાંમ્ ખ્રતવો;
કએઇબ્યો ઉથાઇ વૉહૂ જિમત્ મનંધ્રહા
મઇબ્યો થ્વા સાંસ્ત્રાઇ વૅરૅને અહુરા.

અષોઇની દુન્યાની આબાદીને માટે, હે અહુરમજદ! સોષ્યન્તોની ઉત્તમ બુદ્ધિ કે જે (કયામતના) દહાડાની પ્રકાશ આપનારી છે (તે) એજમતી આકાશવાણી સાથે કયારે આવશે? ભલી મનશ્ની

(હોવા) ને લીધે મદદને માટે કોણુને તે પહોંચશે? મને બોધ આપનાર તરીકે, હે અહુરમજદ! તનેજ હું પસંદ કરૂં છું.

(ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૬, ફ૦ ૩.)

કે હ્વો યે-મા અરેદ્રો ચોઇથત્ પૉઉરૂયો
યથા થ્વા જૅનીશ્તીમ્ ઉર્જૅમોહ્રી
બ્યઑથનોઇ સ્પૅન્તૅમ્ અહુરૅમ્ અશવનૅમ્.

તે કયો માણુસ છે, કે જેણે મને મદદ કરવા સાથે, તું અતીશય માનને લાયક તથા બક્ષેશ કરનાર અષોઇનો સાહેબ છે, એ વીષે પહેલ વેહલાં મને જાણીતો કીધો. (ગાથા ઉશ્તવદ, યસ્ન હા ૪૬, ફ૦ ૯.)

યે મોઇ અષાત્ હઇથીમ્ હચા વૅરૅષઇતી
જરથુશ્ત્રાઇ હ્યત્ વસ્ના ફૅરષોતૅમૅમ્,
અહ્માઇ મીઝ્દૅમ્ હનૅન્તે પરાહૂમ,
મને-વિસ્તાઇશ મત્ વીસ્પાઇશ ગાવા અજી;
તાચીત્ મોઇ સાંસ્ ત્વૅમ્ મઝ્દા વએદીશ્તો.

જે કોઇ હું જરથુશ્ત્રને માટે જાહેર રીતે અષોઇથી (તથા) પોતાનાં ખરા દીલની ખાહેશથી કામ કરશે, તેને માટે આ ફરતી પૃથ્વી ઉપર સકળ સત્કારની દોલત સાથે, આવતી દુન્યામાં બદલો લાયક ગણાશે. એ (બીના), હે સર્વવિદ્વાન અહુરમજદ! તેં મને શીખવી.

(ગાથા ઉશ્તવદ યસ્ન, હા ૪૬, ફ૦ ૧૯.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

ये त्वेतदभ्यसूयंतो नानुतिष्ठन्ति मे मतम् ।
सर्वज्ञानविमूढांस्तान्विद्धि नष्टानचेतसः ॥

(ગીતા ૩-૩૨)

એટલે, જેઓ મારાં (ઇશ્વરના) શીક્ષણ મંજુર રાખતા નથી અને તેની ઉપર અમલ નથી કરતા તેઓ અજ્ઞાન, સર્વ જ્ઞાનમાં મૂઢ હોઇને, જાણે કે ચેતના વિનાના નાશ થનાર છે.

श्रीभगवानुवाच ।

इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवानहमव्ययम् ।
विवस्वान्मनवे प्राह मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवित् ॥
एवं परंपराप्राप्तमिमं राजर्षयो विदुः ।
स कालेनेह महता योगो नष्टः परंतप ॥

(ભગવદ્ ગીતા ૪ ૧-૨)

આ તેજ અવ્યય યોગ છે, જે મેં વીવસ્વનને કહ્યો હતો. વીવસ્વને તે મનુને કહ્યો અને મનુએ ઇક્ષ્વાકુને તે કહ્યો. આ રાજરીષીઓએ એક પછી એકને શીખાડયો હતો. હે પરંતપ! આ યોગ મોટા કાળ પછી નાશ પામ્યો.

इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ।
ज्ञानं विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥

(ગીતા ૯-૧)

તું જે તકરારી નથી, તેને આ સર્વથી ગુપ્ત શીક્ષણ દઉં છું, જેમાં જ્ઞાન અને આત્મજ્ઞાન જોડાયલાં છે, જે જાણવે દુષ્ટતાથી તું છુટશે.

त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्तासनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे ॥

(ગીતા ૧૧-૧૮)

તું અક્ષર અને પરમ છે, તું વિશ્વમાં પરમ ત્રીજોરી છે, જેમાં સઘળું પડેલું છે. શાશ્વત ધર્મનો હમેશનો જાળવનાર તું છે. સર્વથી પ્રથમ 'પુરૂષ' તુંજ છે.

स एवाऽयं मया तेऽद्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽसि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥

(ગીતા ૪-૩)

આજ જુનો 'યોગ' મે તને આજ કહિ સંભળાવ્યો છે, કારણ કે તું મારો ભક્ત અને મિત્ર (સખા) છે. એજ ઉંડું રહસ્ય (ગુપ્ત વિદ્યા) છે.

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदाऽऽत्मानं सृजाम्यहम् ॥
परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥

(ગીતા ૪-૭, ૮)

જ્યારે જ્યારે અષોઇ ઘટી જાય છે અને અધર્મનો વેગ વધે છે ત્યારે હે ભારત ! હું પોતે (ઇશ્વર) પ્રગટ આવું છું અને યુગ પછી યુગમાં હું એમ ભલાઓનાં રક્ષણ કાજે અને બુરાઓની હાણી માટે અને અષોઇ અને ધર્મની સ્થાપના માટે જન્મ લઉં છું.

योऽन्तःसुखोऽन्तरारामस्तथाऽन्तर्ज्योतिरेव यः ।
स योगी ब्रह्मनिर्वाणं ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥

(ગીતા ૫-૨૪)

જે અંતરમાં સુખી, અંતરમાં મોજ કરે છે, જેનો અંતર જ્યોતી પ્રકાશે છે. તે યોગી બ્રહ્મ બનીને, બ્રહ્માની શાન્તિ અને નિર્વાણ પ્રાપ્ત કરે છે.

वक्तुमर्हस्यशेषेण दिव्या ह्यात्मविभूतयः ।
याभिर्विभूतिभिर्लोकानिमांस्त्वं व्याप्य तिष्ठसि ॥

(ગીતા ૧૦-૧૬)

તારે (ઇશ્વરે) તારી પોતાની દૈવીક વિભૂતિઓ વગર અચકાયે પૂરી કેહવી જોઇએ, જે વિભૂતિઓ સાથે તું જગતમાં વ્યાપી રહ્યો છે.

ये तु धर्म्यामृतमिदं यथोक्तं पर्युपासते ।
श्रद्दधाना मत्परमा भक्तास्तेऽतीव मे प्रियाः ॥

(ગીતા ૧૨-૨૦)

જેઓ આ અમૃત ધર્મ જે અત્રે મેં શીખાડયો છે તે પાળે, અને મને પોતાનો આદર્શ રાખે, તે ભકતો મને (શ્રીકૃષ્ણ ઇશ્વરને) અતિ પ્રિય છે.

इति गुह्यतमं शास्त्रमिदमुक्तं मयाऽनघ ।
एतद्बुध्द्वा बुद्धिमान्स्यात्कृतकृत्यश्च भारत ॥

(ગીતા ૧૫-૨૦)

હે પાપ રહિત! એ પ્રમાણે આ ગુહ્ય શીક્ષણ મારેથી (ઇશ્વરથી) અપાયું છે. એ જાણીને સાંભળનાર બુધ્ધિમાન થયો છે અને તેનો જે કરવાનું હતું તે સર્વ બજાવી નાખ્યું છે, હે ભારત!

य इदं परमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधास्यति ।
भक्तिं मयि परां कृत्वा मामेवैष्यत्यसंशयं ॥

(ગીતા૧૮-૬૮)

જે મારૂં આ ગુહ્ય શીક્ષણ મારા ભકતોને જાહેર કરશે, તેણે મારે માટે સર્વોત્તમ ભક્તિ બતાવેલી ગણાશે અને તે જરૂર મને (ઇશ્વરને) પ્રાપ્ત કરશે!

पुरा सद्गुरु सेवतां, अंतर प्रगटे आप,
मनसा, वाचा, कर्मणा, मिटे जनम ताप.

ખરા સદગુરૂની સેવા કરતાં, ખુદા અંતરમાં જાહેર થાય છે, અને ત્યારે વિચાર, વાણી અને કર્મથી કરેલાં તારાં સર્વે પાપો બળી જશે અને દુઃખો મટશે. (કબીર.)

पार ब्रह्मके तेज का, कैसा हय अनुमान,
कहेनेकी शोभा नहिं, देखा हि प्रमान.

આકાર વિનાની પરબ્રહ્મની હાલત વિષે અનુમાન થઇ શકતું નથી; મોઢેથી તેની વાત કરવી અશકય છે, તેને જોવાથીજ સમજણ પડે છે. (કબીર.)

मैं था, तब हरि नहि था, अब हरि हय मैं नाहि,
सकल अंधेरा मिट गया, दिपक देखा मांहि.

એટલે, જ્યાં સુધી હું હતો ત્યાં તુલીક મારામાં ખુદા ન હતો; હવે ખુદા છે અને 'હુંપણું' નીકળી ગયું. સઘળું અંધારૂં મટી ગયું, કારણ કે અંદરજ તેનો દીપ પ્રગટયો. (કબીર.)

कबीर हदका गुरु है, बेहद्का गुरु नाहि,
बेहद् आपे उपजे, अनुभवके घर मांहि.

આ હદવાળી જગતમાં ગુરૂની જરૂર છે, કે તે હદમાંથી (જેલમાંથી) છોડવે. બેહદમાં ગુરૂની જરૂર નથી. બેહદ તો આત્માનુભવથીજ પ્રાપ્ત થાય છે.

तेरे घटमें सरजनहार, तुं खोज मन काया नगरी,
ज्युं पत्थरमें हय देवता, युं घटमे हय कीरतार,
जो चाहो दिदार को, तो चकमक होके जार.

તારાં શરીરમાંજ ખુદા છે, માટે શરીરમાંજ તેને શોધ. પત્થરની અંદર અગ્નિ દેવ જેમ ગુપ્ત રહ્યો છે, તેમ શરીરમાં ખુદા રહસ્યમાં છે. જો તેનાં દર્શન લેવાં હોય, તો ચકમકને જેમ મહેનત કરીને અથડાવવી પડે છે, તેમ શ્રમ કરી લે, તો તે પ્રત્યક્ષ દેખાશે!

REVELATION.

Revelation is separate from and superior to the thought of the age. Hence it always will be found true, that a struggle is necessary to bring up the human mind and keep it up to the level of revealed religion and that revealed religion produces the struggle.

The king answered unto Daniel and said, Of a truth it is, that your God *is* a God of gods, and a Lord of Kings, and a revealer of secrets, seeing thou couldest reveal this secret. (*Daniel II—47.*)

If ye have heard of the dispensation of the grace of God which is given me to you-ward. How that by revelation he made known unto me the mystery..which in other ages was not made known unto the sons of men, as it is now revealed unto his holy apostles and prophets by the Spirit. (*Ephesians III—2 to 5.*)

The Revelation of Jesus Christ, which God gave unto him, to shew unto his servants things which must

shortly come to pass; and he sent and signified it by his angel unto his servant John; who bore record of the word of God and of the teaching of Jesus Christ and of all things that he saw, Blessed is he that readeth and they that hear the words of this prophecy and keep those things which are writteu therein; for the time is at hand. (*Revelation I—1 to 3.*)

It is not expedient for me doubtless to glory. I will come to visions and revelations of the Lord...and lest I should be exalted above measure through the abundance of the revelations, there was given to me a thorn in the flesh, the messenger of Satan to buffet me lest I should be exalted above measure.

(*II Corinthians XII—1 and 7.*)

The revelation of the Book is from God, the mighty, the wise. We have sent down to thee the Book in truth; therefore serve God, being sincere in religion to him. (*Koran XXXIX—102*).

Verily we have revealed the Koran on the night of power. (*Koran XCVII—1*).

સત્યતા.

મૅરૅન્ચઇતે વીસ્પાંમ્ દઇંઘ્યુહુઑમ્ મઇર્યો મિથ્રો-દ્રુક્ષ્, સ્પિતમ, યથ સતૅમ્ કયધનાંમ્ અવવત્ અષવ-જચિત્. મિથ્રૅમ્ મા જન્યાઓ, સ્પિતમ, મા યિમ દ્રુવતત્ પૅરૅસાઆઁઘ્રહે, મા યિમ ખ્વાદએનાત્ અષ-ઑનત્. વયાઓ જી અસ્તિ મિથ્રો, દ્રુવતએચ અષઑનએચ.

ઘાતકી કોલ તોડનાર માનવી, હે સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! સર્વ દેશને ખરાબ કરે છે. સો દુષ્ટ માણસોના જેટલી (૧૦૦ બુરા માણસો ખરાબી કરે તેટલી) (તે કોલ તોડનાર માનવી) અષો માણસને હાની પહોંચાડનારો (થાય છે). હે સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! (તું) વચન ભંગ કરતો ના; (પછી તે કોલ) (તું) બુરા માણસ સાથે કરે (અથવા) અષો પોતાના ધર્મવાળા સાથે કરે (પણ તે કોલ તોડીશ) મા, કારણ કે બુરા માણસ સાથનો તથા અષો માણસ સાથનો, એ બન્ને સાથનો કોલ (એક સરખો) છે. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૨.)

આસુ-અસ્પીમ્ દધાઇતિ મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતિશ્, યોઇ મિથ્રૅમ્ નોઇત્ અઇવિ-દ્રુઝિન્તિ, રઝિશ્તૅમ્ પન્તાંમ્ દધાઇતિ આતર્શ મઝ્દાઓ અહુરહે, યોઇ મિથ્રૅમ્ નોઇત્ અઇવિ-દ્રુઝિન્તિ; અષઑનાંમ્ વંઘ્યુહીશ્ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો દધાઇતિ આસ્નાંમ્ ફ્રઝઇન્તીમ્, યોઇ મિથ્રૅમ્ નોઇત્ અઇવિ-દ્રુઝિન્તિ.

જેઓ કોલ નથી તોડતા, (તેમને) બહોળા ક્ષેત્રવાળો મેહર યજદ તેજ ઘોડા દે છે. જેઓ કોલ નથી તોડતા (તેમને) અહુરમજદનો આતશ સર્વથી અષો માર્ગ આપે છે (બતલાવે છે). જેઓ કોલ નથી તોડતા (તેમને) અષો (લોકો)નાં ભલાં, શુરાં (તથા) (જગતનાં) કલ્યાણકારી ફ્રેરોહરો અન્તર (જાતી) અક્કલનાં સન્તાનો[1] દે છે.

(મેહર યશ્ત, ક૦ ૩.)

યો વીસ્પાહુ કર્ષ્વૉહુ મઇન્યવો યજતો વજઇતે ખ્વરૅનો-દાઓ; યો વીસ્પાહુ કર્ષ્વૉહુ મઇન્યવો યજતો વજઇતે ક્ષથ્રો-દાઓ. અએષાંમ્ ગૂનઑતિ વરૅથ્રઘ્નૅમ, યોઇ દિમ્ દક્ષ વીદુશ્-અષ જઑથ્રાબ્યો ફ્રાયજૅન્તે.

---

૧. બચ્ચાંઓ.

(મેહર) જે ખુરેહ દેનારો મીનો યજદ, (તે) સઘળાં કેશ્વરોમાં જાય છે. (મેહર) જે બાદશાહી દેનારો મીનો યજદ (તે) સર્વે કેશ્વ-વરોમાં જાય છે. (વળી) જેઓ મનમાં સમજીને ભલી અષોઇની મારફતે ક્રિયાની ભેટોથી તેને ભજે છે, તેઓની જયને તે વધારે છે.

(મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૬.)

અહ્માઇ નએમાઇ ઉજ-જસાઇતિ મિથ્રો અન્તો ઉપ-દ્વિબશ્તો, યહ્માઇ નએમનાંમ્ મિથ્રો-દ્રુક્ષ; નએધ મઇન્યુ પઇતિ-પાઇતે.

અસ્પચિત્ યેઇ મિથ્રો-દ્રુજાંમ્ વજ્યાંસ્તર બવઇન્તિ, તચિન્તો નોઇત્ અપયેઇન્તિ, બરેન્તો નોઇત્ ફ્રસ્તનવન્તિ, વજેન્તો નોઇત્ ફ્રમન્યેન્તે. અપપ વજઇતે અર્શતિશ્ યાંમ્ અંઘ્રહુયેઇતિ અવિ-મિથ્રિશ, ફ્રેન અઘનાંમ્ મિથ્રનાંમ્ યાઓ વૅરૅજયેઇતિ અવિ-મિથ્રિશ.

યત્ચિત્ હુવસ્તૅમ્ અંઘ્રહુયેઇતિ, યત્ચિત્ તનૂમ્ અપયેઇતિ, અત-ચિત દિમ નોઇત્ રાશ્યેન્તે, ફ્રેન અઘનાંમ્ મિથ્રનાંમ્ યાઓ વૅરૅજયેઇતિ અવિ-મિથ્રિશ. વાતો તાંમ્ અરૂશ્તીમ્ બરઇતિ, યાંમ્ અંઘ્રહુયેઇતિ અવિ-મિથ્રિશ, ફ્રેન અઘનાંમ્ મિથ્રનાંમ્, યાઓ વૅરૅજયેઇતિ અવિ-મિથ્રિશ.

જે તરફ કોલ તોડનારો માનવી (હોય છે), તે તરફ ક્રોધાયમાન (તથા) દુઃખી થયેલો મેહર યજદ (તેને શિક્ષા કરવાને માટે) આવી ચઢે છે (તથા) (તેને) પોતાનો મિનોઇ બચાવ આપતો નથી.

કોલ તોડનારાઓના ઘોડાઓ (જો કે) વધારે ભારખમ હોય છે, (તોપણ) દોડતાં ઠેરવેલે મુકામે પુગતા નથી, સવારીમાં જતાં (તેઓની ઉપર કોલ તોડનારા સવારી કરે છે ત્યારે) આગલ ચાલી શકતા નથી, ગાડીમાં જતાં (તેઓને ગાડીમાં જોડે છે ત્યારે) નિર્મિત મુકામે પુગતા નથી. કોલ તોડનાર શખ્સ પુષ્કળ પાપી (ખોટા) કોલ કરે છે. (તેને લીધે) (તે) કોલ તોડનાર માનવી જે (ભાલો) ફેંકે છે (તે) ભાલો પાછો હઠે છે.

(મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૯-૨૦-૨૧.)

અપ-નો હચ આંજંઘ્રહત્, અપ હચ આંજંઘ્રહિબ્યો, મિથ્ર બરે-ઇશ્ અનાદ્રુખ્તો. તૂમ્ અન મિથ્રો-દ્રુજાંમ્ મશ્યાનાંમ્ અવિ ખ્શએપઇ-શ્યાઓસે તન્વો થ્વ્યાંમ્ અવ-બરહિ. અપ અએષાંમ્ બાજ્વાઓ

અઑજો તૃમ ઊન્તો ક્ષયગ્નો બરહિ, અપ પાધયાઑ જાવરૅ, અપ ચષ્મનાઑ સૂકૅમ, અપ ગઑષયાઑ સ્રઑામ.

હે ન ઠગાએલા મેહર યજદ! (તારે) અમને પીડાથી (તથા) પીડાઓથી દૂર લઇ જવું જોઇએ. વળી તું કોલ તોડનારા માણસોનાં પોતાનાં તન ઉપર ધાસ્તી લાવે છે (તેમનાં હૈયામાં ધાસ્તી ઉત્પન્ન કરે છે.) તું (જે) ગુસ્સે થએલો (તથા) સત્તા ચલાવનારો (તે), તેમની બે બાજુનું જોર, (તેમના) બે પગનું જોર, (તેમની) બે આંખનો પ્રકાશ (તથા) (તેમના) બે કાનની સાંભળવાની શક્તિ લઇ લે છે.

(મેહર યશ્ત, ક૦ ૨૩.)

થ્વા યાસામહિ,......વનઇન્તીમચ ઉપરતાતૅમ, યાંમ્ અષહે વહિશ્તહે.

(હે મેહર યજદ) તારેથી અમે માંગ્યે છીએ......ફત્તેહમંદ સરસાઇ (જે) સર્વોત્તમ અષોઇ (છે). (મેહર યશ્ત, ક૦ ૩૩.)

ખ્રૂમાઑ પઇતયો ફ્રજઇન્તિ અનષિતાઑ મએથન્યાઑ, યાહ્વ મિથ્રો-દ્રુજો ષ્યેઇન્તિ હુઇથીમ્ અષવ-જનસ્ચ દ્રુવન્તો. ખ્રૂમીમ્ ગાઉશ ચા ચંઘ્રંઘ્રહાક્ષ વરઇતીમ્ પન્તાંમ્ અજઇતે, યા દૅરૅનાહુ મિથ્રો-દ્રુજાંમ્ મષ્યાનાંમ્, ફ્રજરૂશ્ત અએષાંમ્ રઇથ્ય અસ્રૂ અજાનો હિશ્તૅન્તે, અનુ-જફ્નો તકહે.

જે જગાઓમાં કોલ તોડનારા તથા અષો માણસને દુઃખ દેનારા બુરા શખ્સો ખરેખર રહે છે, તે મુકામો ધાસ્તી ભરેલાં (હોય છે), (તથા) તે રેહેઠાણો સન્તાનોથી આબાદ નથી (હોતાં). ખડી ઉપર ચાલનાર બલદ, નીરાશ થઇને ધાસ્તી ભરેલા આડા રસ્તા ઉપર ભુલો પડે છે, જે (રસ્તો) કોલ તોડનારા માણસોની સાંકડી જગ્યાઓમાં (હોય છે). વળી (તે બલદ) તેમની (કોલ તોડનારાઓની) ગાડીમાં આંસુ પાડતો ઉભો રહે છે, (જે આંસુ) (તેનાં) મોઢાં ઉપર ટપકે છે.[1]

(મેહર યશ્ત, ક૦ ૩૮.)

યૅંઘ્રહે અશ્ત રાતયો વીસ્પાહુ પઇતિ બૅરૅજાહુ, વીસ્પાહુ વએધયનાહુ, સ્પસો આઑઘ્રહઇરે મિથ્રહે મિથ્રો-દ્રુજૅમ્ હિશ્પોસૅમ્ન, અવે અઇપિ દઇધ્યન્તો, અવે અઇપિ હિશ્મરૅન્તો, યોઇ પઉર્વ મિથ્રૅમ્

1. આ કેવો સુંદર અલંકાર છે !

દ્રુજિન્તિ, અવએષાંમ્ચ પથો પાઍન્તો યિમ્ ઇસૅન્તિ મિથ્રો-દ્રુજો હુઇ-થીમ-અષવ-જનસ્ચ દ્રૂવન્તો.

(જે મેહર યજદના) આઠ મીત્રો સર્વ ઉચ જગ્યાઓ ઉપરથી (તથા) સઘળા બુરૂજો ઉપરથી મેહર યજદની તરફથી ચોકસી રાખનારા તરીકે, કોલ તોડનારને તપાસનારા જાશુક બેઠેલા હોય છે. (વળી) જેઓ કોલ તોડે છે, (તેમને) તે (મીત્રો) પ્રથમથી ધ્યાનમાં રાખનારા (તથા) (તેમને) યાદ રાખનારા (હોય છે). (વળી) તે (કોલ તોડનારા)ઓમાંના અષો માણસને મારનારા બુરા મનુષ્યો (મેહર યજદના) માર્ગ ઉપર ખરેખર (અથવા ખોલ્લી રીતે) (જવાને) ઇચ્છે છે (તે માર્ગોને) (તે દોસ્તો) સંભાળનારા (છે).

(મેહર યશ્ત, ફ૦ ૪૫.)

મિથ્રૅમ વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતીમ યજમઇદે, અર્શ્-વચંઘ્રહૅમ, વ્યાખનૅમ, હજંઘ્રર-ગઑષૅમ, હુતાશ્તૅમ, બએવરૅ-ચશ્મનૅમ, બૅરૅજ-ન્તૅમ પૅરૅથુ-વએધયનૅમ, સૂરૅમ, અખ્ફ્નૅમ, જઘઉર્વાઑંઘ્રહૅમ.

યિમ ક્રસ્તૅમ જરનુમ્નૅમ પૅરૅથુ-સફ્રાઑંઘ્રહો વજૅન્તિ, અવિ હુએનયાઑ ખ્રવિશ્યેઇતીશ્, અવિ હાંમ-યન્ત રસ્મઑયો, અન્તરૅ દઇંઘ્રહુ-પાપૅરૅતાને.

આઅત યત્ મિથ્રો ફ્રવજઇતે, અવિ હુએનયાઑ ખ્રવિશ્યેઇતીશ્, અવિ હાંમ-યન્ત રસ્મઑયો, અન્તરૅ દઇંઘ્રહુ-પાપૅરૅતાને, અથ નરાંમ્ મિથ્રો-દ્રુજાંમ્ અપાંશ્ ગવો દરૅજયેઇતિ, પઇરિ દએમ વારયેઇતિ, અપ ગઑષ ગઑશયેઇતિ, નોઇત પાધ વીધારયેઇતિ; નોઇત્ પઇતિ-તવાઑ બવઇતિ તા દઇંઘ્રહાવો તે હમૅરૅથે, યથ દુઝબૅરૅન્તો બરઇતિ મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતિશ્.

(કોલ તોડનારા તરફ) ગુસ્સો રાખનાર ખ્યાતિ પામેલા (મેહર યજદ)ને પહોળી અડીવાળા (ચાર ઘોડા), દેશની લડાઇમાં, ઘાતકી લશ્કર તરફ (તથા) એકઠી મળેલી લશ્કરની હાર તરફ ગાડીમાં લઇ જાય છે.

જ્યારે મેહર યજદ, દેશની લડાઇમાં ઘાતકી લશ્કર તરફ (તથા) એકઠી મળેલી લશ્કરની હાર તરફ, કોલ તોડનારા માણસોના હાથ પછવાડેથી તે બાંધે છે, (ત્યારે તેમની) આંખ આસપાસથી ઢાંકી નાખે છે

(એટલે તેમને આંધલા કરે છે), (તેમના) કાન સાંભળવાથી દૂર કરે છે (એટલે તેમને બેહરા કરે છે), (તથા)તેમના પગને ટેકો આપતો નથી, (એટલે તેમના પગો લુલા કરી દે છે). (વળી) જ્યારે બહોળાં ક્ષેત્રવાળો મેહર યજદ (કોલ તોડનારાઓ તરફ) પોતાની નાપસંદગી બતલાવે છે, (ત્યારે) તે દેશો (એટલે કોલ તોડનારાઓનાં દેશો) (તથા) તેના લડનારાઓ બળહિણ થાય છે. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૪૭-૪૮.)

યો નોઇત્ કહ્માઇ મિથ્રો-દ્રુજાંમ્ મશ્યાનાંમ્ અઑજો દધાઇતિ, નોઇત્ જાવરૅ; યો નોઇત્ કહ્માઇ મિથ્રો-દ્રુજાંમ્ મશ્યાનાંમ્ ખ઼રૅનો દધાઇતિ, નોઇત્ મિઝ્દૅમ્.

જે (એટલે મેહર યજદ) કોલ તોડનારા માણસોમાંના કોઇને પણ જોર (અથવા) બળ નથી દેતો. જે કોલ તોડનારા માણસોમાંના કોઇને પણ ખોરેહ (અથવા) બદલો નથી આપતો. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૬૨.)

ત્વ઼મ્ મએથનહે પાત નિપાત અહિ અદ્રુજાંમ; ત્વ઼મ્ વરૅજાનહે પઇતિ નિશ્-હરૅત અહિ અદ્રુજામ. થ્વા પઇતિ જી હખૅધ્રૅમ દધે વહિશ્તૅમ વૅરૅથ્રઘ્નૅમચ અહુરધાતૅમ; યહ્મિ સોઇરે મિથ્રૉ-દ્રુજો અઇપિ વીથિશિ જત પઉર્વ મશ્યાકાઑઘ્રહો.

જાુઠું ન બોલનારાઓનાં મુકામનો, (હે મેહર યજદ!) તું રક્ષણ કરનાર (તથા) બચાવ કરનાર છે; જાુઠું ન બોલનારાઓનાં કારખાંનાંનો, (હે મેહર યજદ!) તું સંભાળ રાખનાર છે. કારણ કે તારી સાથે (તથા) અહુરમજદના સરજેલા બેહરાંમ યજદ સાથે (રશ્ને યજદે) સર્વથી શ્રેષ્ઠ મીત્રતા રાખેલી છે. જે (મેહર યજદ)ની સમક્ષમાં, છુપી રીતે કોલ તોડનારા ઘણા માણસો પરાજય પામેલા પડેલા છે. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૮૦.)

યા વરૅત અજ઼િજ્મ્ન બાધ ઉસ્તાનજ઼સ્તો જ઼બયેઇતિ અવઇંઘ્રહે ગવઇથીમ પઇતિશ્મરૅન્ન; કધ-નો અર્ષ ગવઇથીમ અપયાત પરકાત્ વજ઼ૅમ્નો મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતિશ્; કધ-નો ફ્રઑઉર્વ એસયાઇતિ, અષહે પઇતિ પન્તાંમ, દ્રુજો વએસ્મૅન્દ અજ઼ૅમ્નાંમ.

જે આડે માર્ગે ગયેલી (ભુળી પડેલી) (ગાય)[1] (તે) (પોતાનાં) થાણને યાદ કરતી (એટલે પોતાનાં જગ્યાએ પાછી જવાની ઇચ્છા

૧. આ અલંકાર પણ લેખી શકાય. 'ગાય'' સઘળા 'જીવો' માટે વપરાય છે.

રાખતી) (પોતાના) આગલા પગ ઉચ કરીને મદદને માટે (મેહર યજદને) જરૂર બોલાવે છે, કે (તે) બહોળાં ક્ષેત્રવાળો બહાદુર મેહર યજદ સીધે રસ્તે લાવ્યા પછી, કયારે અમને (અમારાં) થાણુમાં પહોંચાડશે? (તથા) દરૂજના આડે માર્ગનાં મુકામમાંથી (ફેરવીને) અષોઇના રસ્તા તરફ કયારે અમને પાછા લઇ જશે? (મેહર યશ્ત, ક૦ ૮૬.)

મિથ્રૅમ વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતીમ્ યજમઇદે, અર્શ-વચંઘ્રહૅમ્, વ્યાખનૅમ્, હુજંઘ્ર-ગઑર્યૅમ્, હુતાશ્તૅમ્, બએવરૅ-ચશ્મનૅમ્, બૅરૅજન્તૅમ્, પૅરૅથુ-વએધયનૅમ્, સૂરૅમ્, અખ્ફ્નૅમ્, જઘઉર્વાઑંઘ્રહૅમ્.

યેંઘ્રહે દરૅઘાચિત્ બાજવ ફ્રૅરૅન્તિ મિથ્રો-અઑજંઘ્રહો, યતચિત્ ઉષસ્તઇરે હિંદ્વો આગૅઉર્વયેઇતે, યતચિત્ દઑષતઇરે નિઘ્ને, યતચિત્ સનંકે રંઘ્રહયાઑ, યતચિત્ વીમઇધીમ્ અઇંઘ્રહાઑ જૅમો.

તૅમચિત્ મિથ્રો હંગ્રૅફ્રૅપ્નો પઇરિ અપય બાજુવે. દુશખ્રૅનાઑ નશ્તો રજિશ્ત અષાતો અસ્તિ અંઘ્રઉહય; કથ મઇન્યેતે દુશખ્રૅનાઑ, નોઇત ઇમત્ વીસ્પૅમ દુજ્વરશ્તૅમ, નોઇત્ વીસ્પૅમ અઇવિ-ક્રુન્તૅમ મિથ્રો વએનઇતિ અપિશ્મ.

જેની (મેહર યજદની) લાંબી બાજુ કોલ મજબૂત રાખનારાઓને (એટલે કોલ પ્રમાણે ચાલનારાઓને) પકડે છે (એટલે તેમને મદદ કરે છે).

જે (એટલે કોલ પ્રમાણે ચાલનાર માણસ) પૂર્વ દિશાએ હિંદુસ્થાન સુધી (હોય), (અથવા તો) જે પવિત્ર દિશાએ નીનીવે સુધી (હોય), (અથવા તો) જે રંઘ્રહ (એટલે તાઇગ્રીસ નદી)ના દક્ષિણ ભાગ તરફ (હોય), (અથવા તો) જે આ પૃથ્વિના છેડા તરફ (હોય), (તો પણ તેને મેહર યજદ) મદદ કરે છે.

મેહર યજદ પોતાની બે બાજુથી તેને (પોતાના કોલ પ્રમાણે ચાલનારને) પકડીને તેની આસપાસ વળગી રહે છે; ખરાબ બોરેહવાળો (એટલે આબરૂ વિનાના) માણસ, અષો (માણસ)થી પોતાને રદ થયેલો (સમજી)ને પોતાનાં મનમાં નારાજ થાય છે. દુષ્ટ બોરેહવાળો માનવી (મનમાં)એમ વિચારે છે કે, આ સઘળાં બુરાં કર્મો (જે માણસો કરે છે તે), (તથા) સર્વ જુઠું (જે માણસો બોલે છે તે) ભોળો[1] મેહર

---

૧. શીવ અથવા શંકરને હિન્દુ શાસ્ત્રમાં 'ભોળાનાથ' તરીકે ઓળખાવ્યો છે.

યજદ જોતો નથી, (એવા ખોટા વિચારથી તે જુઠું બોલે છે તથા બુરાં કાર્યો કરે છે). (મેહર યશ્ત, ૧૦૪-૧૦૫)

નોઇત મષ્યો ગએથ્યો સ્તે અઑજો સુરૂનઑઇતિ ગઑષઇવે, યથ મિથ્રસ્ચિત્ મઇન્યવો સુત્-ગઑષો હજંઘ્ર-યઑક્તિશ્ વીસ્પૅમ વએનઇતિ દ્રુજિન્તૅમ.

જેમ તીક્ષણ કાનવાળો (તથા) હજાર યુક્તિવાળો મીનો મેહર યજદ હરેક જુઠા માણસને જુવે છે; (તેમ) જડ માણસ (પોતાનાં) સો ઘણાં જોર (છતાં), (પોતાના) બે કાનથી સાંભળી શકતો નથી.

હીમ્મતવાન મેહર યજદ ગાડીમાં બેસીને (પોતાનાં) રાજ્યમાં ફરે છે, (તથા) (પોતાની) બે આંખની મદદથી (પોતાની) સોહામણી (તથા) ચળકતી દ્રષ્ટિ દૂર સુધી ફેંકે છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૦૭.)

યજાઇ મિથ્રૅમ, સ્પિતમ, વંઘ્રહુશ તખ્મૅમ, મઇન્યઑમ્ અધ્રીમ, હ્વામરૂઝ્દિકૅમ્ અમિથ્વૅમ્ ઉપરો-મ્માનૅમ અઑજંઘ્રહૅમ તખ્મૅમ રથએશ્તાંમ્.

(અહુરમજદ કહે છે) હે સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! ભલા, જોરાવર, મીનો, પેહલી પદવીના, પોતે જાતે માફ કરનાર, જુઠાઇથી વેગળા, ઉચ સ્થાનવાળા, બળવંત (તથા) જોરાવર લડવૈયા, મેહર યજદને તું ઇજ (ભજ.) (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૪૦)

પઇતિ દિમ પૅરસત્ અષવ, અષાઉમ્ અહુર મઝ્દ. દસે થ્વાંમ્ અહુર મઝ્દ, પૅરસે થ્વાંમ્ સ્પૅન્ય ઉખ્ધ પઇતિ મે વીધ્વાઑ મ્રઇધિ. અધઑયો અહિ અધઑયો-ખ્રતુશ્ અધઑયો વીસ્પો-વીધ્વાઑ. કત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે અર્શ્-દાતૅમ્, કત ફ્રઝ્દાતૅમ્, કત્ વીચિથૅમ, કત્ થ્રમ્રંઘ્રઉહન્તૅમ, કત વૅરૅચંઘ્રહુન્તૅમ, કત્ યઑક્તિવન્તૅમ, તરધાતૅમ્ અન્યાઇશ્ દામાંન્.

અષો (જરથુશ્ત્રે) તેને (અહુરમજદને) પુછ્યું, હે અષો અહુરમજદ! (હું) તારેથી ઇચ્છા રાખું છું, (હું) તને પુછું છું (માટે), હે સર્વજ્ઞ અહુરમજદ! (તુ) મને સત્ય વચન કહે, (કારણ કે) (તુ) ન ઠગાએ એવો, ભુલાવો ન ખાબી અક્કલવાળો, કોઇથી ભુલથાપ ન ખાય એવો (તથા) સર્વજ્ઞ છે. (રશ્ને યશ્ત, ફ૦ ૧.)

ઉર્સ-હિશ્ત હચ ગાત્વો, ફ્રપ્સ હચ દૅમાનાત્, રજિશ્તે ચિસ્તે મજ્દધાતે અષઑનિ.

હે અહુરમજદની પેદા કીધેલી સર્વ સાચી, અષો ચિશ્ત (તારી) જગ્યાએથી તું ઉઠ, (તારાં) સ્થાનમાંથી તું આગળ ચાલ.

(દીન યશ્ત, ફ૦ ૨.)

અંઘ્રહે હખયો ક્રાયેન્તે અસ્તવત્-ઍર્તહે વૅરથ્રઘ્નો, હુમ્નંઘ્રહો હુવચંઘ્રહો હુષ્યઑથ્નાઑંઘ્રહો હુદએન. નએધ-ચિત્ મિથો-અઑજાઑંઘ્રહો અએષાંમ્ ખ્અએપઇથ્ય હિજ્વો અએષુ પરો ક્રાનામાઇતે અએષ્મો ખ્રવિ-દ્રક્ષ દુશ્ખર્ર્નાઓ. વનાત્ અષ અકાંમ દ્રુજિમ યાંમ્ દુશચિથ્રાંમ્ તૅમંઘ્રહએનીમ્.

વનઇતિ અકૅમચ મનો, વૉહુ મનો તત્ વનઇતિ; વનઇતિ મિથ-ઑખ્તો વાક્ષ, ઍરૅજુખ્ધો વાક્ષ તૅમ્ વનઇતિ.

તેના વિજયી સોશ્યોસના મીત્રો (રસ્તાખેજના વખતમાંને માહ-ભારત કાર્યમાં તેને જોઇતી મદદ કરવા સારૂં) બહાર આવશે.

તે મીત્રો પવીત્ર વિચાર રાખનારા, પવીત્ર શબ્દો બોલનારા, પવીત્ર કાર્ય કરનારા, (તથા) ભલી દીનવાળા (છે). તેમનામાંના કોઇની પણ જીભે કદી પણ જુઠો સખુન ઉચર્યો નહી. તેમની આગળ (એટલે સોશ્યોસના તે દોસ્તોની સમક્ષમાં) ભયંકર હથ્યારવાળો તથા દુષ્ટ ખોરેહવાળો એશમ (દૈત્ય) નમે છે. (વળી) રસ્તાખેજને સમયે અષોઇ ખરાબ બીજના (તથા) અંધકારને લગતા[1] બુરા દ્રુજને[2] મારશે.

અકોમનો (નામનો દ્રુજ) મારશે, (પણ) (છેવટે) વોહુમનો તેને (અકમનોને) મારશે. જુઠો વચન મારશે (એટલે દુન્યામાં ખરાબી કરશે), (પણ) સત્ય શબ્દ (આખરે) તેને હરાવશે.

(જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૯૫-૯૬.)

સ્તવસ્ અષા યે હુદાઑ યોઇ હૅન્તી.

જેઓ સારાં જ્ઞાનવાળા છે, તેઓ અષોઇને વંદનાર[3] છે.

(યજ. ૫૨, ફ૦ ૪.)

હુમિસતયએચ નિજ્બૅર્તયએચ મિથ્રો-જ્યાંમચ મિથ્રો દ્રુજાંમચ.

---

૧. દુઝખી, પતમાં પડેલા. ૨. જુઠાઈના દૈત્યને. ૩. સ્તુતી કરનાર.

મીથ્રને નુકસાન કરનારાઓની તથા મીથ્રને ઠગનારાઓની વિરૂધ્ધ થવા માટે, તથા તેમને બહાર કાઢી નાખવા માટે (અમે યથા, અષેમ અને યેંઘહે હાતામને પુરતી રીતે જગ જાહેર કર્યે છિયે.)

(હા ૬૧, ફ૦ ૩.)

તા–નો દાત તા અૅર્જ્વાન ક્ક્વઅૅાચામ ક્ચ વઅૅાચા.

(હે અહુરમજદ તથા અમેષાસ્પંદો) અમે પ્રકટ કર્યે છીએ તથા હું (ભણનાર પણ) જાહેર કરૂં છું કે તે સત્યતા અમને તમે દો.

યા અહુરહે મજ્દાઅૅા યા વંઘ્નહેઉશ્ મનંઘ્નહો યા અષહે વહિશ્તહે યા ક્ષથ્રહે વઇર્યેહે યા સ્પૅન્તયાઅૅા આર્મતોઇશ્ યા હઉર્વતાઅૅા અમૅર્તાતાઅૅા યા ગેઉશ્ તષ્ને ગેઉશ્ ઉર્વને યા આથ્રે અહુરહે મજ્દાઅૅા. યા સઅૅાષહે અષ્યેહે યા રષ્નઅૅાશ્ રજિશ્તહે યા મિથ્રહે વૅાઉરૂ-ગઅૅાયઅૅાઇતોઇશ યા વાતહે અષઅૅાનો યા દઅેનયાઅૅા વંઘ્નહુયાઅૅા માજ્દયસ્નોઇશ્ યા દહ્મયાઅૅા વંઘ્નહુયાઅૅા આફ્રીતોઇશ્ યા દહ્મયાઅૅા વંઘ્નહુયાઅૅા અનાઘ્ર્ઉક્તોઇશ્ યા દહ્મયાઅૅા વંઘ્નહુયાઅૅા અનવઉરૂખ્તોઇશ.

(કોણ કોણની સત્યતા તે વિષે નીચે જણાવે છે) અહુરમજદની, બહમનની, અરદીબેહશ્તની, શહરેવરની, અસપનદાદની, ખોરદાદની તથા અમરદાદની, દુન્યાના બનાવનારની, દુન્યાના જવાહીરની તથા અહુરમજદના આતશની–(એ સઘળાંની) જે (સત્યતા) (તે અમને તમે અર્પો)

અષો સરોષ યજદની, સર્વથી મહાન સત્યવાદી રશને યજદની, બહોળાં ક્ષેત્રવાળા મહેર યજદની, અષો ગોવાદ યજદની, ભલી માજદસ્ની દીનની, પવીત્ર તથા ભલી દુવાની, પવીત્ર તથા ભલાં પ્રમાણીકપણાંની, પવીત્ર તથા ભલાં નિર્દોષપણાંની–એ સઘળાંઓની (સત્યતા અમોને આપો.)

(યજ. હા ૭૦, ફ૦ ૨–૩.)

દાતરૅ ગએથનાંમ્ અસ્ત્વઇતિનાંમ્ અષાઉમ્. યઇતિ અએતે મિથ્ર તવ યત્ અહુરહે મજ્દાઅૅા. આઅત્ મ્રઅૅાત્ અહુરો મજ્દાઅૅા ક્ષ્વશ્ અષાઉમ્ જરથુશ્ત્ર. પઅૅાઇર્યો વચહિનો, બિત્યો જસ્તા–મર્શ્તો, થ્રિત્યો પસુ–મજો, તૂઇર્યો સ્તઔરો–મજો, પુખ્ધો વીરો–મજો, ખ્ષ્ત્વો દઇઘ્નહુ–મજો. યો દઇંઘ્નહુવે હૂ–વક્ષાઇ ક્રૅઘ્નહે વરૅઘ્નહે ખ્રથ્વૅઘ્નહે સુયમ્નહે.

જડ સ્થાનોના હે અષો સૃષ્ટા! તું કે જે અહુરમજ્દ (તે) ના કેટલા તે કોલ (છે)? ત્યારે અહુરમજદે જવાબ દીધો કે, હે અષો જરથુશ્ત્ર! છ; પ્રથમ, વચનને લગતો (એટલે મોઢેથી કીધેલો કોલ); બીજો, હાથ મસલેલો (એટલે હાથની તાલી આપીને દીધેલો કોલ); ત્રીજો પશુની કીમતનો; ચોથો, ઢોરની કીમતનો; પાંચમો, માણસની કીમતનો; છઠ્ઠો, દેશની કીમતનો. (તે દેશ કેવું તે નીચે જણાવે છે):—જે દેશ ફળદ્રુપ, વૃદ્ધિવાળું, સંપત્તિવાળું, અક્કલમંદ (અથવા સુધરેલું) (તથા) લાભકારી (હોય). (વંદીદાદ પર. ૪, ફ૦ ૨.)

દાતરે ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ્. યો ઑપૅમ સઓ-કૅન્તવઇતીમ્ જરન્યવઇતીમ્ વીથુષવઇતીમ્ દ્રઑગૅમ્ વીથુશ્ર અપાઇ-થિશ્ર રષ્નઑશચ પઇતિ-સંઘ્નહૅમ મિથ્રહેચ અઇવિ-દ્રુખ્તૅમ્ કા-હે અસ્તિ ચિથ. આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઓ. હપ્ત સત ઉપાજન-નાંમ્ ઉપાજોઇત અસ્પહે અશ્ત્રય હપ્ત સત સ્રઑષો-ચરનય.

હે દાદાર! જે (માણસ) જાણી જોઇને રશ્ને યજદની શિખામણની વિરૂધ્ધ થયેલો, તથા મેહર યજદની સાંમે જુઠું બોલેલો, (તે) બળતાં, સોનેરી તથા ઉકળતાં પાણીની નજીક પહોંચે તો તેને માટે કેવી શિક્ષા છે!

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે ઘોડાના ચાબુકે કરીને હાંકી કહાડવા યોગ્ય ૭૦૦ (નુકસાનકારક જાનવરો)ને (તે પાપી માનવી હાંકી કાઢે,) (તથા) સ્રઓષોચરન નામના કોરડાથી ૭૦૦ (નુકસાનકારક જાનવ-રો)ને હાંકી કાઢે. (પર૦ ૪, ફ૦ ૫૫.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણી.

સત્ય.

साच बराबर तप नहिं, जुठ बराबर पाप,
जाके हिरदे साच हय, ताके हिरदे आप.

સાચ જેવું તપજ નથી, જુઠ જેવું કોઇ બુરૂં પાપ નથી. જેના જીગરમાં સત્યતા છે, તેના હૈયાંમાં યઝદાન વસે છે.

साच पाया सुख उपना, दिल दरिया भरपुर,
सकळ अंधेरा मिट गया, जब सांइ मिला हजुर.

મને ખરો આનંદ ત્યારે મળ્યો જ્યારે મે સત્ય મેળવ્યું. જ્યારે મારો સાંઇ (સાહેબ, કીરતાર) મને સાક્ષાત મળ્યો, ત્યારે મારૂં સકળ અંધારૂં ટળી ગયું (અજ્ઞાનતા દુર થઇ અને હું પ્રકાશમાન બન્યો)!

मुवे पिछे मत मिलो, कहे कबीरा राम,
लोहा माटी मिल गया, तब पारसका क्या काम?

કબીરજી રામને કહે છે કે (સત્ય!) તું મને મરવા પછી ના મળતો, જીવતાં જીવત ભેટજે. કારણ કે જ્યારે લોખંડ કટાઇને માટી બની ગયું (મોત થઇ ગયું), ત્યારે પારસમણી તેની પાસ લઇ આવવામાં શું ફાયદો ?

साहेबके दरबारमे, साचे को सिरपाव,
जुठा तमाचा खायगा, क्या रंक क्या राव.

કીરતારની દરબારમાં સત્યવાદી (સદાચારી) ને આનંદ અને સરપાવ મળે છે. જુઠા (દુરાચારી)ને થપ્પડ મળે છે, પછી ભલે તે રંક હોય કે રાય હોય.

TRUTH

Truth needs no color; beauty, no pencil. (*Shakespeare.*)

Truth is the summit of being. (*Emerson.*)

Truth for ever on the scaffold; wrong for ever on the throne. (*Lowell*)

Veracity is a plant of paradise and the seeds have never flourished beyond the walls. (*George Elliot.*)

Nothing is really beautiful but truth, and truth alone is lovely. (*Boileau*)

He who seeks the truth should be of no country. (*Voltaire.*)

The golden beams of truth and the silken cords of love, twisted together, will draw men on with a sweet violence, whether they will or not. (*Cudworth.*)

To love truth for truth's sake, is the principal part of human perfection in this world[1] and the seed-pot of all other virtues. (*John Locke.*)

It is only when one is thoroughly true, that there can be purity and freedom. Falsehood always punishes itself. (*Auerbach.*)

God offers to every mind its choice between truth and repose. Take which you please and you can never have both. (*Emerson.*)

Truth is so great a perfection, that if God would render Himself visible to men, He would choose light for His body and truth for His soul. (*Pythagoras.*)

Some modern zealots appear to have no better knowledge of truth nor better manner of judging it, than by counting noses. (*Swift.*)

Scientific truth is marvellous, but moral truth is Divine; and whoever breathes its air and walks by its light has found the lost paradise. (*Horace Mann.*)

These are truths that shield themselves behind veils and are best spoken by implication. Even the sun veils himself in his own rays to blind the gaze of the too curious starer. (*A. B. Alcott.*)

1 Ashem Vohu.

Truth is like a pearl; he alone possesses it who has plunged into the depths of life and torn his hands on the rock of Time. (*Laboulaye.*)

The greatest friend of truth is Time; her greatest enemy is prejudice; and her constant companion is humility. (*Colton.*)

Truth is the source of every good to gods and men. He who expects to be blessed and fortunate in this world should be a partaker of it, from the earliest moment of his life. (*Plato.*)

Martyrdom is the test of truth. (*Dr. Johnson.*)

Of all duties the love of truth with faith and constancy in it, ranks first and highest. Truth is God. To love God and to love truth are one and the same.

(*Silvio Pellico.*)

Certainly, truth should be strenuous and bold; but the strongest things are not always the noisiest. as any one may see who compares scolding with logic.

(*Chapin.*)

Let him speak the truth, let him speak the pleasing, let him not speak an unpleasing truth, nor speak a pleasing falsehood; this is the ancient law.

(*Manusmriti, IV—138.*)

Say what is true. Do not swerve from the truth.

(*Taittiriya Upanishad I—ii—1.*)

Truth is the eternal Brahman ... Everything rests on Truth. (*Mahabaratha Anushasana Parwa, Cl. Xii—5.*)

Truthfulness, equability, self-control, absence of self-display, forgiveness, modesty, endurance, absence of envy, charity, a noble well-wishing towards others,

self-possession, compassion and harmlessness—surely these are the thirteen forms of Truth. (*Ibid. 8-9.*)

O True of promise, True of purpose, triply true, the Fount of truth and dwelling in the True, the Truth of Truth, Eye of Right and Truth, Spirit of Truth, refuge we seek in Thee. (*Vishnu Bhagvat Purana X-ii-26.*)

And the Lord passed by before him and proclaimed, The Lord, the Lord God, merciful, gracious, long-suffering and abundant in goodness and truth, keeping mercy for thousands, forgiving iniquity and transgression and sin, and that will by no means clear the guilty; visiting the iniquity of the fathers upon the children and upon the children's children unto the third and fourth generation. (*Exodus, XXXIV—6 and 7.*)

All the paths of the Lord are mercy and truth unto such as keep his covenant and his testimonies.

(*Psalm XXV—10.*)

I have chosen the way of truth: Thy judgments have I laid before me. I have stuck unto Thy testimonies; O Lord put me not to shame. (*Psalm 119—30.*)

Buy the truth, and sell it not; also wisdom and instruction and understanding. (*Proverbs XXIII-23.*)

Then said Jesus to those Jews which believed in him, If ye continue in my word, then are ye my disciples indeed; And ye shall know the truth and the truth shall make you free[1]. (*S. John VIII—31 and 32.*)

Jesus saith unto him, I am the way, the truth and the life; no man cometh unto the Father but by me.

(*S. John XIV—6.*)

1. Be your Salvation.

For ye were sometimes darkness, but now are ye light in the Lord. Walk as children of light: (For the fruit of the spirit is in all goodness and righteousness and truth;) Proving what is acceptable unto the Lord.

(*Ephesians V—8 to 10.*)

And Thou shalt swear, the Lord liveth in truth, in judgment and in righteousness; and the nations shall bless themselves in him and in him shall they glory.

(*Jeremiad IV—2.*)

The King of Heaven, all whose works are truth.

(*Daniel IV—37.*)

Deal gently with the people and be not harsh; cheer them and contemn them not. And ye will meet with many people of the book who will question thee: what is the key to heaven? Reply to them: (The key to heaven is) to testify to the Truth of God and do good work. (*Sayings of Mahomed, p. 126.*)

"What is Islam?" I asked Lord Mahomed. He said "Purity of speech and charity" (love). He who seeth me seeth truth. (*Sayings of Mahomed, p. 25.*)

સૌંદર્ય.

સ્‌ઑષૅમ અષીમ્ હુરઑધૅમ્ વૅરૅથ્રાજનૅમ ફ્રાદત ગએથૅમ અપ-ચનૅમ અષહે રતૂમ યજમઇદે. યેંઘ્રહે ન્માનૅમ વારૅથ્રધ્નિ, હુજંઘ્રરો-સ્તૂનૅમ, વીધાતૅમ, બરૅજિશ્તે પઇતિ બરૅજહિ હરઇથ્યો પઇતિ બરૅ-જયાઑ ખારઑક્ષ્નૅમ અન્તર-નએમાત્, સ્તૅહ્રપએસૅમ નિશ્તર નએમાત્.

ખુબસુરત, ફત્તેહમંદ, દુનિયાંની વૃદ્ધી કરનાર (તથા) પવિત્ર સરોશ (યજદ) (જે) અશો (તથા) અશોઇનો સરદાર (તેને) અમે આરાધીએ છીએ. જેનું ફત્તેહમંદ, ૧૦૦૦ થાંભલાવાળું, મજબુત, અંદરના ભાગમાંથી પોતાની મેળે રોશની આપતું, (તથા) બાહેરના ભાગમાંથી તારાથી શૃણગારેલું ઘર અલબુર્ઝ પહાડની સઉથી ઉંચી ટોંચ ઉપર (આવેલું છે). (સરોશ યશ્ત વડી ક૦ ૨૧.)

અહ્માઇ ક્ષ્તવો આજસત વજૅમ્નો વૅરૅથ્રઘ્નો અહુરધાતો, નર્શ કૅહ્રપ પન્ચ-દસંઘ્રહો, ક્ષએતહે, સ્પિતિ-દોઇથ્રહે, કસુપાધ્નહે, સ્રીરહે.

(જે શખ્સ બેહરાંમ યજદને ઇજીને તેની મદદ માગે) તેને માટે છઠી વખતે (તે) અહુરમજદને પેદા કીધેલો બેહરામ (યજદ) પંદર (વર્ષની ઉમર)ના, ખુબસુરત, ચળકતી આંખવાળા, નાની એડી-વાળા, સોહામણા માણસના શરીરમાં આવીને જાય છે.

(બેહેરામ યશ્ત, ક૦ ૧૭.)

અહ્માઇ અશ્તૅમો આજસત્ વજૅમ્નો, વૅરૅથ્રઘ્નો અહુરધાતો, મએષહે કૅહ્રપ અઉરૂનહે, સ્રીરહે, નિવશ્તકો-સ્રૂવહે.

(જે શખ્સ બેહરામ યજદને ઇજીને તેની મદદ માંગે) તેને માટે આઠમી વખતે (તે) અહુરમજદનો પેદા કીધેલો બેહરામ (યજદ) જંગલી, સોહામણાં, નીચે વળી ગએલાં શીંગડાંવાળાં મેંઢાના શરીરમાં આવીને જાય છે. (બેહેરામ યશ્ત, ક૦ ૨૩.)

અહ્માઇ દસૅમો આજસત્ વજૅમ્નો વૅરૅથ્રઘ્નો અહુરધાતો વીરહે કૅહ્રપ રએવતો, સ્રીરહે, મજદધાતહે, બરત્ કરૅતમ જરન્યો-સઑરૅમ, ફ્રપિક્ષ્તૅમ, વીસ્પો-પએસંઘ્રહૅમ.

(જે શખ્સ બેહરામ યજદને ઇજીને તેની મદદ માંગે) તેને માટે, દશમી વખત (તે) અહુરમજદનો પેદા કીધેલો બેહરામ (યજદ) નુરવાળા, સુશોભિત, (તથા) સોનાની મુઠ સાથની પેચવાળા (અને) તમામ શૃણગાર સાથની તલવાર રાખનાર, અહુરમજદના પેદા કીધેલા પેહલવાનના શરીરમાં ચાલી જાય છે. (બેહેરામ યશ્ત, ફ૦ ૨૭.)

કતરસ્ચિત યતારો પૉઉર્વો ક્રા-યજાઇતે, અમો હુતશ્તો હુરઑધો, વૅરેથ્રઘ્નો અહુરધાતો, અતારો વૅરેથ્ર હચઇતે.

એ (લશ્કર) માંથી જે પેહલાં (બેહરાંમ યજદને) ઇજે છે, તેની તરફ, સુંદર બનાવેલો (તથા) ખુબસુરત અમ (એટલે હિમ્મત આપનાર ફરેશ્તો) (તથા) હોરમજદનો પેદા કીધેલો બેહરાંમ (યજદ) ફત્તેહ સાથે પુઠે ચાલે છે. (બહેરામ યશ્ત, ફ૦ ૪૩.)

આદિમ પૅરૅસત્ જરથુશ્ત્રો, કો નરૅ અહી, યિમ્ અજૅમ્ વીસ્પહે અંઘ્રહેઉશ્ અસ્તવતો, સ્રએશ્તૅમ્ દાદરૅસ ખ્વહે ગયેહે ખ્વન્વતો અમૅષહે.

(પેગમ્બર) જરથોશ્તે તેને (હોમને) પુછયું, અએ નર! (તું) કોણ છે, જેને મેં તમામ હાડમંદ દુનિયાંમાં શ્રેષ્ઠ (તથા) ખુબસુરત (અને) અમર જીંદગીનો જોયો? (મોટી હોમ યશ્ત, ફ૦ ૧.)

વીસ્પનાંમચ આઑંઘ્રહાંમ્ પઑઇર્યનાંમ્ ફ્રવષિનાંમ્ ઇધ યજમઇદે ફ્રવષીમ અવાંમ યાંમ અહુરહે મજદાઑ........સ્રએશ્તાંમચ.

આ તમામ ફરોહરોમાંથી સર્વથી પેહલાં (દાદાર) હોરમજદનું ફરોહર જે સર્વથી સોહામણું, તેને આ સ્થળે અમો માન સાથે યાદ કરીએ છીએ. (સતુમનો કરદો, ફ૦ ૧.)

સ્રીરૅમ્ કૅહ્‌ર્પૅમ્ અનાસ્ત્રવનૅમ બવાહિ યથ કવ સ્યાવર્ષાનો.

કએ સ્યાવક્ષના જેવો (તું) સુશોભિત શરીરનો (તથા) બેગુનાહ (અથવા પાક) થજે! (આફરીને પેગમ્બર જરથોશ્ત, ફ૦ ૩.)

સ્રીર વા અંઘ્રહૅન્ બાજવ અઉરૂષ અરપો-સ્તઑયેહીશ્.

(અરદ્વીસૂરની) બાજુ સોહામણી, ફેરમજી (અથવા ગોરી) (તથા) ઘોડાનાં કરતાં વધારે મ્હોટાં કદની હતી. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૬.)

અમવઇતીમ્ ક્ષોઇથ્નીમ્ બૅરૅજઇતીમ્ હુરઑધાંમ્.

(તે) હીમ્મતવાળી, પ્રકાશિત, બુલંદ કદની (તથા) ખુબસુરત (અરદ્વીસૂર) ને (અએ જરથોશ્ત! તારે આરાધવી જોઇએ).

(આવાં યશ્ત, ફ઼૦ ૧૫.)

ઉપ-તચત્ અર્દ્વી સૂર અનાહિત, કઇનીનો કેહ્રપ સ્રીરયાઓ, અશ-અમયાઓ હુરઓધયાઓ, ઉસ્કાત્ યાસ્તયાઓ ઍરેજ઼ુવહ્‌થ્યો, રએવત્ ચિથ્રેમ્ આઝાતયાઓ, નિજ્હૅંગ અઓથ્ર પઇતિશમુખ્ત, જરન્યો-ઉરવીક્ન બામ્ય.

નિર્મળ અરદ્વીસૂર સુશોભીત, ઘણી હીમ્મતવાળી, ખુબસુરત દેખાવની, ઉંચ વેરથી કપડાં પેહેરેલી, સીધાં કદવાળી, ઝળકતા ચેહ-રાની, કુલીન, પગમાં જોડા પેહેરેલા, ચકચકીત, સોનેરી તાજ રાખનારી કન્યાના રૂપમાં આગળ ચાલી. (આવાં યશ્ત, ફ઼૦ ૬૪.)

ઉપ-તચત્ અર્દ્વી સૂર અનાહિત, કઇનિનો કેહ્રપ......બામ્ય.

નિર્મલ અરદ્વીસૂર સુશોભીત......ચકચકીત કન્યાના રૂપમાં આગળ ચાલી. (આવાં યશ્ત, ફ઼૦ ૭૮.)

યંઘ્રહે અપઘ્ઝારઇરે, ન્માનેંમ્ હિશ્તઇતે...હુકેરેંતેંમ...સ્રેંમ.

દરેક નાળાં ઉપર (અરદ્વીસૂરનું)..... સુંદર બનાવેલું રેહવાનું મુકામ આવેલું છે. (આવાં યશ્ત, ફ઼૦ ૧૦૧.)

કેંમ્ કેંમચિત્ અઇપિ ન્માને, ગાતુ સઇતે ખ્શએઉઇ-સ્તરેંતેંમ હુબ-ઓઇધીમ્ બરેજિશ હુવન્તેંમ.

(વળી) તેણી (અરદ્વીસૂર) ના દરેક રેહવાનાં મુકામમાં સુંદર બીછાવેલી, સુગંધી, ગાદી સાથની બેઠક, શૃણગારેલી છે.

(આવાં યશ્ત, ફ઼૦ ૧૦૨.)

ફ્રજુષેંમ અથ્રકેંમ વંઘ્રહાનેંમ પૅઉરૂ-પક્ષ્તેંમ જરનએનેંમ.

(વળી તેણી) સોનેરી (તથા) પુષ્કળ ભરત સાથનું અંગવસ્ત્ર પેહરીને (આવે છે.) (આવાં યશ્ત, ફ઼૦ ૧૨૬.)

મિનુમ બરત્ હુવાઝાત અર્દ્વી સૂર અનાહિત, ઉપ તાંમ સ્રીરાંમ મનઓથ્રિમ.

(વળી તે) ઉંચા કુલની, નિર્મલ અરદ્વીસૂર, પોતાનાં શોભતાં ગળામાં કંઠમાળા રાખે છે. (આવાં યશ્ત, ફ઼૦ ૧૨૭.)

ઉપઇરિ પુસાંમ બન્દયત અરેદ્વી સૂર અનાહિત, સતો-સ્ત્રંઘ્રહાંમ જરનએનીમ અશત-કઍાજદાંમ, રથ-કઇસ્યાંમ દ્રફ્‌ષકવઇતીમ સ્રીરાંમ, અનુપોઇથ્વઈતીમ હુકેરેતાંમ.

નિર્મળ અરદ્વીસૂરે (પોતાનાં માથાં) ઉપર સો તારાથી જડેલું, સોનેરી, આઠ ખુણાવાળું, ગાડીના આકારના જેવી બનાવટનું, ઝુલતી જીની ઝાલરવાળું, શોભીતું, માફકસરના કદનું (તથા) સુંદર કારીગરીનું તાજ ગોઠવેલું છે. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૧૨૮.)

યત્ અસ્તિ બવ્રિશ સ્રએશત યથ યત્ અસ્તિ ગઍાનોતેમ.

જે બીવર ઘણાંજ શોભાયમાન (તથા) ઘણાજ સરસ રંગનાં હોય છે. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૧૨૯.)

યેંઘ્રહે જેમ-ફ્રથો મએથનેમ વીધાતેમ અસ્તવન્તિ અંઘ્રહ્‌વો, મજત અનાંજો બામીમ પૅરેથુ અઇપિ વૉઉરૂ-અશ્રતેમ.

જે (મેહેર યજદ)નું (આ) હાડમંદ દુન્યામાં પૃથ્વી જેટલું પોહળું, મજબુત, મ્હોટું, કુશાદેહ, રોશનીવાળું, વિશાળ (તથા) બોહળાં વિસ્તારવાળું મુકામ (છે). (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૪૪.)

યહ્માઇ મએથનેમ ફ્રાથ્વેરેસત યો દધ્વાઍા અહુરો મજદાઍા, ઉપઇરે હરાંમ બેરેજઇતીમ પૉઉરૂ-ફ્રઍાઉિર્વએસ્યાંમ બામ્યાંમ.

જેને માટે (એટલે મેહેર યજદને સારૂં) દાદાર અહુરમજદે ચળકાટવાળો અલબુર્જ, જેની આસપાસ ઘણા (સેતારા) ગરદેશ કરે છે, (તે પાહાડ) ઉપર એક મુકામ બનાવ્યું. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૫૦.)

બહે ગયેહે ક્ષન્વતો અમેષહે, ઉપ ઘ્વરેશતહે જઘ્મ્યાંમ.

મારી (મેહેર યજદની) પોતાની ખુબસુરત (તથા) અમર્ગ જીંદગીના ચોક્કસ (વખતે) (અશો માણસોની મદદને માટે) હું જાવું. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૫૫.)

યહ્મિ બ્યાને દએનયાઇ સ્રીરયાઇ પૅરેથુ-ફ્રાકયાઇ, મજ અમવ નિધાતેમ.

જેનામાં (મેહેર યજદમાં) સોહામણી (તથા) પુરતી રીતે ફેલાયલી (માજદયસ્ની) દીનને માટે, બોહોલી (તથા) મજબૂત તીક્ષ્ણ બુદ્ધિ મુકેલી (છે). (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૬૪.)

યિમ્ અઉર્વન્તો મઇન્યવાઓંઘ્રહો અઉરૂષ રઑક્ષ્ન ફ્રાદૅરેંસ્ર સ્પેન્ત ...વર્જેન્તિ.

જે (મેહેર યજદ) ને સફેદ, ચકચકિત થતા, દેખામણા, પવિત્ર, મીનોઇ ઘોડા લઇ જાય છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૬૮.)

યિમ્ યજત...સ્રીરો,...અનાહિતએઇબ્યો પરો વઘ્જિબ્યો.

(મેહર યજદ) જે પાક (તેને) સોહામણા હોમ યજદે પાક અવસ્તાના કલામોથી ઇજીયો. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૮૮.)

બૅરૅજયત્ અહુરો મજ્દાઓ, બૅરૅજયેન્ અમૅષાઓ સ્પેન્ત, યેંઘ્રહાઓ કેહ્‌ર્પેં હુરઑધયાઓ.

જેનાં ખુબસુરત શરીરની (દાદાર) અહુરમજદે વખાણ (અથવા આફ્રીન) કીધી (તથા) અમશાસ્પંદોએ આફ્રીન કીધી.

(મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૯૦.)

સ્રીર દધાદતિ દએમાન દૂરાત્ સૂક દોઇથ્રાબ્ય.

(મેહર યજદ) (પોતાની) બે આંખની મદદથી (પોતાની) સોહામણી (તથા) ચળકતી દૃષ્ટિ દૂર સુધી ફેંકે છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૦૭.)

ઍરૅજતો-ફ્રૅનૅમ, જરન્યો-વારૅથ્મનૅમ...રથએશ્તાંમ્.

(મેહર યજદ) (જે) રૂપાંની કોલાહ[1] પેહેરનાર, સોનેરી બખ્તર પેહરનાર, પહેલવાન (તેને હમો માન સાથ યાદ કર્યે છીએ.)

(મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૧૨.)

ઉજ્બાજાઉશ્ પઇતિ અમૅરૅખ્તીમ ફ્રવજઇતે મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતીશ્, હચ રઑક્ષ્નાત્ ગરો-ન્માનાત્, વાષૅમ્ સ્રીરૅમ્ વવજાનૅમ્ હામો-તખ્મૅમ્ વીસ્પો પએસૅમ્ જરનએનૅમ્.

બોહળાં ખેતરવાળો મેહર યજદ, (જે) બળવંત બાજુવાળો (તે) નુરમંદ ગરોથ્માન (બહેશ્ત) માંથી (નીકળી), (પોતાની) સોહામણી જહડપથી (અથવા સેહેલાઇથી) ચાલે તેવી, પુરતી રીતે મજબુત, તમામ શૃણગારવાળી (તથા) સોનેરી ગાડીમાં (સવાર થઇને), અમરપણા તરફ (અર્થાત મીનો યજદો તથા અમશાસ્પંદોનાં મુકામ તરફ) જાય છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૨૪.)

૧. ટોપી.

તે પર-સફાઑંઘ્રહો જરનએન પઇતિશ્મુખ્ત, આઅત હે અપર ઑરૅજતએન; આઅત તે વીસ્પ ફ્રા-યુખ્ત હાંમ-ઇસાંમચ, સિમાંમચ સિમોઇથ્રાંમચ, હૅરૅત હુકૅરૅત ઉપઇરિસ્પાતા અક બસ્તાંમ ક્ષથ્રૅમ વઇરીમ.

તે ઘોડાઓના આગલા પગને ખડીને સોનાની નાળ જડેલી, પણ તેમના પાછલા (પગની ખડીને) રૂપાંની નાળ જડેલી (છે). વળી તે બધા (ઘોડા) ઓને (ગાડીના) એકજ પુલમાં જોડેલા (હોય છે), (અને તે પુલને) જોતર સાથની જુસરીથી, ધાતુના સુંદર બનાવેલા મજબુત ચાપડાથી જડેલા છે. (મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૨૫.)

યહ્માઇ અઉરૂષ અઉર્વન્ત યુખ્ત વાષ થંગ્યાઑન્તે અએવ ચખ્ર જરનએન અસાનસ્ચ, વીસ્પો-બામ.

જે (મેહર યજદ)ને માટે સફેદ ઘોડાની જોડી તમામ ચળકાટવાળી ધડી સાથની, સોનાનાં એક પૈડાંની ગાડીએ જોડવામાં આવે છે. (મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૩૬)

વૅરૅથ્રવાઑ જએન હચિત્રો હુતાશ્ન.

(મેહર યજદ) ફતેહમંદ (તથા) સારાં બનાવેલાં હથ્યારો રાખનારો (છે). (મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૪૧.)

યથ તનૂમ રઑચયેઇતિ, યથ માઑંઘ્રહો હ્વારઑક્ષ્નો.

જે પ્રમાણે ચંદ્રમા પોતે પોતાની મેળે રોશની આપનાર (છે), તે પ્રમાણે (મેહર યજદ) (પોતાનાં) શરીરને પ્રકાશિત કરે છે. (મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૪૨.)

યેંઘ્રહાઑ અઇનિકો બ્રાજઈતિ, યથ તિશત્રયો-સ્તારહે.

જેનો (મેહર યજદનો) ચેહરો, તેશતર તારાની માફક ઝળક મારે છે. (મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૪૩.)

યથ દામાંન્ સ્રએશ્તાઇશ હુબામ્ય ક્ષએતાઇ. યજાઇ હાંમ-તશ્તૅમ, યો દૂઇવાઑ સ્પૅન્તો મઇન્યુશ, સ્તેહરૂપએસંઘ્રહૅમ મઇન્યુ-તાશ્તૅમ.

(બીજી) પેદાયશ સાથે સરખાવતાં (મેહર યજદ) ઘણો શોભાયમાન, સુર્યના (જેવા) ચળકાટવાળો (તથા) પ્રકાશિત (છે). સ્પેન્તો મઇન્યુ-

શની કારીગીરીની, તારાથી અલંકૃત થયેલી તથા મીનોની બનાવેલી (મેહર યજદની ગાડીને)[1] હું વખાણું છું. (મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૪૩.)

આઍાઘ્રહાંમ રથ ખરૅનંઘ્રહચ, વીધારઍમ જરથુશ્ત્ર અઍામ અસ્મનૅમ, યો ઉસ્ચ રઍાક્નો ફ્રૅદૅરેસો, યો ઇમાંમ જાંમ આચ પઇરિચ બવાવ. માંનયેન અહે યથ વીશ, અઍમ યો હિશ્તઇતે મઇન્યુ–સ્તાતો હંદ્રખ્તો દૂરએકરનો, અયંઘ્રહો કૅહ્રપ ખએનહે રઍાચહિનો અવિ ધ્રિબ્વ.

તે (ફ્રેોહરો)નાં તેજ તથા પ્રતાપને લીધે, આ આકાશ જે બુલંદ, ચળકાટવાળું (તથા) દેખામણું (છે), (તથા) જે આ પૃથ્વીને આસપાસ ઘેરી લે છે, (તેને) હું ટેકાવી રાખું છું. (તે) એક મેહેલની સમાન (છે).

જે આ પૃથિવ ઉપર મિનો (યજદો)થી ઉભું થયેલું મુસ્તકીમ, દૂર સુધી પહોંચતા છેડાવાળું, હીરાની બનાવટનું તથા ચકચકીત છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૨.)

યિમ મજદાઍા વસ્તે વંઘ્રહનૅમ સ્તેહ્ર–પએસંઘ્રહૅમ મઇન્યુ–તાશ્તૅમ, હચિમ્નો મિથ્રો રશ્નુચ આર્મઇતિચ સ્પૅન્તય, યહ્માઇ નોઇત ચહ્માઇ નએમનાંમ કરન પઇરિ–વએનોઇથે.

મેહર યજદ, રશ્ને યજદ તથા સ્પંદારમદની સાથે મલીને જે (આકાશ)ને (દાદાર) અહુરમજદે તારાથી શૃણગારેલું (તથા) સ્પેનામીનોથી બનાવેલું વસ્ત્ર પેહેરાવેલું છે, તેના બે છેડા (કોઇએ માણસની) (બે આંખ) જોઇ શકતી નથી. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૩)

યાઍા...દરૅઘો–રંરેમનો;...બૅરૅજદતિશ બૅરૅજયાસ્તાઍા, યાઍા હુયઓનાઍા પૅરૅથુ–યઓનાઍા, સ્વો–ફ્રઍાથ્મનો.

જે (ફ્રેોહરો)......ઘણી ખુશાલી આપનારાં, બુલંદ દરજાજાના, કમ્મર તંગ બાંધેલી, સારૂં મુકામ રાખનારાં, કુશાદેહ મુકામ રાખનારાં, ફરાખીથી આગળ ચાલનારાં (તેઓ આકાશને ટેકાવી રાખવામાં મદદ કરે છે). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૨૯.)

---

૧. હિંદુ શાસ્ત્રમાં દેવની સાથે દેવી જોડાયલી હોય છે અને મુખ્ય દેવતાઓનાં "વાહનો" (vehicles) પણ દર્શાવેલાં જોવામાં આવે છે.

યાઓ ઉર્વરનાંમ ખ્વીરનાંમ સ્રીરાઓ ઉરૂથ્મીશ દએસયેઇન્તિ.

જે (ફરોહરો) પોતાની મેળે ફળ આપનારાં ઝાડોના, સુંદર વધારાને ટેકો આપે છે. (ફ્રવરદીન યશ્ત, ક૦ ૫૫.)

યેંઘ્રહે ઉર્વ...અઉરૂષો રઓક્ષ્નો ફ્રાદૅરૅસ્રો. કૅહ્ર્પસ્ચ,...સ્રીરાઓ અમૅષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ વૅરૅજ઼દાઓ.

જેનું રવાન...સફેદ, ઝળકતું, (તથા) દેખામણું (છે.) અમેષાસપંદોના શોભતાં, ખૂબી ધરાવનારાં રૂપો (ને હમો વખાણ્યે છીએ.) (ફ્રવરદીન યસ્ત, ક૦ ૮૧.)

તૅમ્ યજ઼ત યો દધ્વાઓ અહુરો મજ઼દાઓ, અઇરયેને વએજહિ વંઘ્રહુયાઓ દાઇત્યયાઓ, જ઼રનએને પઇતિ ગાત્વો, જ઼રનએને પઇતિ ફ્રસ્પાઇતિ, જ઼રનએને પઇતિ ઉપસ્તૅરૅને.

તે (વાએ યજદ)ને દાદાર અહુરમજદે[1] વેહદાતી (નદી) આગળનાં ઇરાન વેજમાં સાનેરી બેઠક, સોનેરી ગાલીચા ઉપર (તથા) સોનેરી છત્ર તળે (બેશીને આરાધ્યો) સાધ્યો. (રામ યશ્ત, ક૦ ૨.)

તૅમ્ યજ઼ત યો યિમો ક્ષએતો હ્વાંથ્વો, હુકઇર્યાત હચ બરૅજ઼ંઘ્રહત વીસ્પો-બાંમ્યાત જ઼રનએનાત, જ઼રનએને પઇતિ ગાત્વો, જ઼રનએને પઇતિ ફ્રસ્પાઇતિ, જ઼રનએને પઇતિ ઉપસ્તૅરૅને.

તેને (વાએ યજદને) રૈયતની સારી રીતે જતન કરનાર જમશેદ

---

૧. સૃષ્ટા અહુરમઝદ પોતા કરતાં ઉતરતા યઝદને કેમ સાધી (આરાધી) શકે, એવી શંકા ઉભી કરવામાં આવે છે. એક રાજા પોતાના સેનાપતિને, કેકાઉસ જેમ રૂસ્તમ પહેલવાનને સાધતો, તેમ સાધે છે. એક પીતા પોતાના બહાદુર બેટાઓને સાધે છે, જેમ ગુશ્તાસ્પે પોતાના બેટા અસફંદયારને ઘણાંક મહાભારત મુશ્કેલ કાર્યો માટે સાધ્યો હતો. વડો પોતાનાં હાથ હેઠળનાને પ્રેમ, માન અને સત્કારથી નવાજે છે. પૂંજા નાનો વડાની કરે છે. પણ સત્કાર અને સાધના ગમે એવો મોટો નાનાની પણ કરે છે. જાળમાં પડેલા એક સિંહને ઉંદર જેવો પણ મદદ કરે છે, ત્યારે સિંહ કરતાં ઉંદર બળવાન નથી લેખાતો. સકળ સૃષ્ટિમાં અહુરમઝદ પ્રેમ રૂપી પ્રસરી રહ્યો છે અને તે પ્રેમ પોતામાંથી પ્રગટેલાં, પોતાનો અંશ ધરાવનાર, પોતાની સાથે સૃષ્ટિક્રમ ચલાવનાર યઝદો તરફ નિરંતર પ્રગટે એ સ્વાભાવિક છે. કારણ કે નિર્જીવ માનવ અને કીડી પણ તેના પ્રેમ અને રક્ષાથી વેગળાં નથી.

પાદશાહે, તમામ ઝળકાટવાળા (તથા) સોનેરી હુકર (નામના) પાહાડ ઉપરથી, સોનેરી બેઠક ઉપર, સોનેરી ગાલીચા ઉપર (તથા) સોનેરી છત્ર તળે (બેશીને આરાધ્યો). સાધ્યો. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૧૫.)

યત્ ન્માનો પઇતીમ્ વિન્દામ્ સ્વાનો સ્રએશતો-કૅહ્ર્પં.

તે એકે (હમો) જુવાન (તથા) સહુથી સોહમણા શરીરવાળો પતિ મેળવ્યે. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૪૦.)

વયુશ અઉર્‌વો ઉસ્કાત યાસ્તો, હૅરૅઝિ-યઓખૅધ્રો બૅરૅઝિ-પાધો, પૅરૅથુ-વરો પૅરૅથુ-સ્રઓનિશ, અનાઘ્રવિથ-દોઇથ્રે, યથ અન્યઓસ્ચિત્ ક્ષથ્રાત ક્ષયમ્નાઓ હુમો-ક્ષથ્રો-ક્ષયમ્નાઓ.

વાએ યજદ, બહાદુર, ઉંચવેરથી કમ્મરબંદ સાથનો, મજબુત બાંધાનો, ઉંચ પગવાળો, પોહોળી છાતીવાળો, પહોળી જાંગવાળો, હસતા ચેહરાવાળી આંખવાલો છે. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૫૪.)

વએમ્ ઝરન્યો-ખઓધૅમ યઝમઇદે; વએમ્ ઝરન્યો-પુસૅમ્ યઝમઇદે; વએમ ઝરન્યો-મિનૅમ્ યઝમઇદે; વએમ્ ઝરન્યો-વાષૅમ્ યઝમઇદે; વએમ્ ઝરન્યો-ચખ્રૅમ્ યઝમઇદે; વએમ ઝરન્યો-ઝએમ યઝમઇદે; વએમ્ ઝરન્યો-વસ્ત્રૅમ્ યઝમઇદે; વએમ્ ઝરન્યો-અઓથ્રૅમ યઝમઇદે.

લડાઇની સોનેરી ટોપી રાખનાર, વાય યજદને હમો યાદ કર્યે છીએ; સોનેરી તાજવાળા વાય યજ઼દને હમો યાદ કર્યે છીએ; સોનેરી કંઠમાળા રાખનાર વાય યજ઼દને હમો યાદ કર્યે છીએ; સોનેરી ગાડી રાખનાર વાય યજ઼દને હમો યાદ રાખીએ છીએ; સોનેરી ચક્ર રાખનાર વાય યજ઼દને હમો યાદ કર્યે છીએ; સોનેરી હથ્યાર રાખનાર વાય યજ઼દને હમો યાદ કર્યે છીએ; સોનેરી વસ્ત્ર પેહરનાર વાય યજ઼દને હમો યાદ કર્યે છીએ; સોનેરી જોડા પેહરનાર વાય યજ઼દને હમો યાદ કર્યે છીએ; સોનેરી કમરબંદવાળા વાય યજ઼દને હમો યાદ કર્યે છીએ.[1]

(રામ યશ્ત, ફ૦ ૫૭.)

૧. પીતાંબરધર શ્રી કૃષ્ણ, રામની પછીના હિન્દુ ભાઈઓના સર્વમાન્ય અવતાર થઈ ગયા. આ સોનું વાપરનાર પીળો રંગ વાપરનાર, રામ યજદ, રક્ષક અને આનંદદાયી છે. શ્રી કૃષ્ણનું વર્ણન પણ 'રમૈયા,' રમનાર, રમાડનાર શબ્દોથી થાય છે.

અષીમ્ વંઘુઉહીમ્ યજમઇદે, ક્ષોઇશ્નીમ્ બૅરૅજઇતીમ્ હુરઑધાંમ્, હુયજતાંમ્ ખનત્‌-ચખ્રાંમ્.

ઝળકાટવાળી, ઉંચ પદવીની, ખુબસુરત, ઘણી આરાધનાને લાયક, ખનખન કરતાં (અથવા ચળકતાં) પૈડાંવાળી અરશીશવંઘ (યઝદ)ને હમો યાદ કર્યે છીએ. (અશીશવંઘ ક૦ ૧.)

અષિશ વંઘુઉહિ, અષિ સ્રીરે, અષિ બાનુમઇતિ પાઇતિ,...હુબ-ઑધિશ બઑધઇતે ન્માનૅમ્,.....અષિશ વંઘુઉહિ સૂર પાધ નિદથ-ઇતે આગ્રેમઇતિશ દરૅઘાઇ હખેધ્રાઇ.

અશી (અશીશવંઘ) ભલી (છે.), અશી સોહામણી (છે), અશી ખુશાલીને લીધે (હમેશા ખુશાલ છે તેને લીધે) ચળકાટવાળી (છે)......અશીશવંઘ લાંબી દોસ્તીને માટે (પોતાના) જોરાવર પગ મુકે છે, તે ઘરને સુગંધીથી ખુશબોદાર કરે છે. (અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૬.)

અએષાંમ્ ગાતવ ફ્રશ્તેન્તે હુસ્તરેત હુપૈ-મ્રુસ્ત હુકૅરૅત બરૅજિશ-હુવન્તો જરન્ય પક્ષ્ન-પાધાઑહ્રહો, યોઇ હચહિ, અષિશ વંઘુઉહિ.

જેમની સાથે, હે અશીશવંઘ! તું ચાલે છે, તેમની બેઠકો બરાબર બીછાવેલી, સારી રીતે શૃણગારેલી, સારી બનાવેલી ગાડી (અથવા તકીયા) સાથની, સોનું જડેલા પાયાવાળી હોય છે.
(અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૯.)

ઑરૅજયુસ્નાઑ અંકુ-પએસેસ્નાઑ ફ્રા-ગઑષાવર સિસ્પિમ્ન ચથ્રુ-કરન મિનુચ જરન્યો-પએસ.

નાહી ધોઇને સુશોભિત થયેલી, હાથની પહોંચીથી શૃણગારેલી, ચાર ખુણાવાળી, ઝુલતા કાનની બાલી સાથની, સોનેરી બનાવટની કંઠમાળા પેહેરેલી. (અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૧૦.)

અએષાંમ્ કઇનિનો આઑઘ્રહેન્તે આંઘ્મોપઇધિશ ઉર્વિજ્ઞ-મઇધ્યાઑ સ્રઑતન્વો દરૅઘો-અંગુશતાઑ કેહ્રપ અવવતાંમ્ સ્રય યથ દિધયતાંમ્ જઑષો, યોઇ હચહિ, અષિશ વંઘુઉહિ.

જેમની સાથે, હે અશીશવંઘ! તું ચાલે છે તેમની ખુબસુરત તનવાળી, પાતળી કમ્મરવાળી, હાથનાં લાંબા આંગળાંવાળી, કુમારી

છોકરીઓ પગમાં પોલ્લાં પેહરીને બેશે છે. જે પ્રમાણે નજર કરનારાઓની મરજી (હોય), તે પ્રમાણે (તે કુમારીકાઓ) શરીરે શોભતી (હોય) છે), (એટલે તેઓ એટલી બધી ખુબસુરત તથા સુંદર હોય છે કે તેથી વધારે હોઇ શકે નહીં). (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૧૧.)

યેંઘ્રહે અર્જેમ ક્રાયો જબ્બયન્તાંમ સ્રએશ્તેમ સુસ્રુયે વાચિમ.

(અશીશવંઘને) ઘણી યાદ કરનારાઓમાં જેનો અવાજ ઘણોજ મધુર (છે), (જે અવાજ) મેં કદી સાંભળ્યો હોય. (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૧૭.)

સ્રીરો અહિ જરથુશ્ત્ર, હુકેર્તો અહિ સ્પિતમ, હ્વસ્રેવો દરેઘો-બાઝાઉશ.

અએ જરથોશ્ત! (તું) સોહામણો છે, અએ સ્પીતમાન ખાનદાનના! (તું) સારા ઘાટનો, (પગનાં) મજબુત ટેટાંવાળો (તથા) લાંબી બાજુવાળો (છે). (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૨૨.)

તાંમ યજત હઓશ્યઙ્હો પરઘાતો, ઉપ ઉપઔદ હરયાઓ બેરેજો સ્રીરયાઓ મઝ્દધાતયાઓ.

હોશંગ (પાદશાહે) અહુરમજદના પેદા કીધેલા સોહામણા અલબુર્જ (પાહડ)નાં તળ્યાં આગળ આરાધી. (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૨૪.)

ઉત હે વન્ત અજાનિ સવંઘહવાચિ અરેનવાચિ, યોઇ હેન કેહ્રપ સ્રઅસ્ત જજાતેએ ગએથ્યાઇચ.

વળી શેહરનવાજ (તથા) અરનવાજ (નામની) તેની બે પ્યારીઓ, જેઓ (આ) દુન્યાંની સ્ત્રીઓમાં સઉથી સોહામણા શરીરની છે (તેમને) હું છોડવું. (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૩૪.)

તાંમ યજત હઓમો...સ્રીરો...જઇરિ-દોઇથ્રો.

તેણીને (અશીશવંઘને)...સોહામણા, સોનેરી આંખવાળા હોમ યજદે આરાધી. (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૩૭)

બાઉન.....વીસ્પે વર્ચંઘ્રઉહન્ત,

સઘળા દબદબાવાળા (અથવા નુરમંદ) હતા. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૭૨.)

કઇનીનો કૅહ્રપ સ્રીરયાઑ, ક્ષોઇથ્ન્યાઑ. અઉરૂષ-બાજવો, અમયાઑ, હુરઑધયાઑ હુજરસ્તયાઑ ઍરૅદ્વફ્ષ્ન્યાઑ, સ્રૅઑતન્વો, આઝાતયાઑ, રએવસચિથ્રયાઑ પંચ-દસયાઑ; રૅઑધએવ્વ કૅહ્રપ અવવતો સ્રયાઑ, યથ દામાંન સ્રએશ્તાઇશ.

(તે કેરદાર) એક શોભતી, ચળકતી, સફેદ બાજુવાળી, હિમ્મતવાન, ખુબસુરત, સીધા કદની, બાહાર નીકળી આવેલી છાતીવાળી, દેખામણાં શરીરવાળી, અશરાફ ખાનદાનની, કીર્તિવાળાં તોખમની, ૧૫ વર્ષની ઉમરની કન્યાનાં રૂપમાં (તે અષો માણસની નજદીક ચાલતી માલમ પડે છે). દેખાવમાં (તે કેરદાર) (આ દુન્યાંના) સઉથી સુશોભિત પેદાએશના કરતાં એટલી બધી વધારે શોભતી (હોય છે.)

(હાદોખ્ત નુસ્ક, પર० ૨, ફ० ૯.)

વીસ્પનાંમચ આઑથ્રહાંમ પ્ર્યૅઓઇર્યનાંમ ફ્રવષિનાંમ ઇથ યજમઇદે ફ્રવષીમ અવાંમ યાંમ અહુરહે મજદાઑ......સ્રએશ્તાંમ્ચ.

આ તમામ પહેલા દરજ્જેના ફ્રોહરોમાંનાં દાદાર અહુરમજદનાં ફ્રોહરને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ, જે ફ્રોહર ઘણુંજ સોહામણું છે. (યજશ્ને હા ૨૬, ફ० ૨.)

સ્રએશ્તાંમ અત તોઇ કૅહ્રપૅમ કૅહ્રપાંમ આવએધ્યમહી મજદા અહુરા ઇમા રઑચાઑ બરૅજિશ્તૅમ બરૅજૅમનાંમ અવત યાત હ્વરૅ અવાચી.

અહો અહુરમજદ, બુલંદ (રોશની)ઓમાંની આ સઉથી બુલંદ રોશની જેને ખોરશેદ કહે છે, તેને શરીરોમાંનાં તારાં સઉથી સોહામણા શરીર તરીકે અમે જાહેર કર્યે છીએ. (યજશ્ને હા ૩૬, ફ० ૬.)

તુઇરીમ અસઘ્નહાંમચ ષોઇથ્રનાંમચ વહિશ્તૅમ ફ્રાથ્વૅરૅસેમ અઝૅમ યો અહુરો મજદાઑ બાખ્ધીમ સ્રીરાંમ ઍરૅદ્વો દ્રફ્ષાંમ.

હું જે અહુરમજદ, (તેણે) જગ્યાઓમાંનું તથા શહેરોમાંનું ચોથું સર્વથી શ્રેષ્ઠ (શહેર) સોહામણું તથા ઉંચા વાવટાવાળું બલખ પેદા કીધું. (વંદીદાદ પર. ૧, ફ० ૭.)

હૅન્તિ અન્યાસ્ચિત્ અસાઍાસ્ચ ષોઇથ્રાઍાસ્ચ સ્રીરાઍાસ્ચ ગુફ્રાઍાસ્ચ બૅરૅખ્ધાઍાસ્ચ ફ્રસાઍાસ્ચ બામ્યાઍાસ્ચ.

બીજી સોહામણી તથા વખણાયલી તથા બહાદુર (અથવા બુલંદ) તથા આબાદ તથા ભપકાદાર જગાઓ તથા શહેરો છે.

(પર. ૧, ફ૦ ૨૧.)

આઅત્ ગ્રૅઓત્ અહુરો મઝ્દાઓ યિમાઇ સ્રીરાઇ હ્વાંથ્વાઇ અષાઉમ્ જરથુશ્ત્ર.

ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું, હે અશો જરથોશ્ત! સોહામણા (તથા) સારા ચાકર નોકરવાલા જમશેદને (મેં અહુરમજ્દી તથા જરથોશ્તી દીન શીખવી.) (પર૦ ૨, ફ૦ ૨.)

વીસંઘ્નઉહ મે યિમ સ્રીર વીવંઘ્નહન મૅરૅતો બૅરૅતચ દએનયાઇ.

વીંઘામના (છોકરા) સોહામણા જમશેદ! ભણેલો થઇને મારી દીનનો ફેલાવો કરનારો તું થા. (પર૦ ૨, ફ૦ ૩.)

યસે-તત્ ન્માનૅમ્ અઃકૅરૅનૅમ્ સ્રીરૅમ્ રઓક્ષ્નૅમ્ ફ્રાદૅરૅસ્રૅમ્...

આ મુકામ (આ દુન્યાં)ને સોહાંમણી, રોશણીવાળી (તથા) દેખામણી પેદા કીધી. (પર૦ ૨૨, ફ૦ ૧.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણી.

यद्यद्विभूतिमत्सत्त्वं श्रीमदूर्जितमेव वा ।
तत्तदेवावगच्छ त्वं मम तेजोंऽशसम्भवम् ॥

(ગીતા ૧૦-૪૧)

(સૃષ્ટિમાં જે) જે સત્વ (અષો, સાત્વિક), કીર્તિવંત, ધનવંત તથા પરાક્રમી છે, તે સર્વ મારા તેજમાંથી ઉપજેલું એમ જાણજે.

आदित्यानामहं विष्णुर्ज्योतिषां रविरंशुमान् ।

(ગીતા ૧૦-૨૧)

આદિત્યોમાં હું વિષ્ણુ છું, જ્યોતિઓમાં હું સૂર્ય છું.

मासानां मार्गशीर्षोऽहमृतूनां कुसुमाकरः ।

(ગીતા ૧૦-૩૫)

માસોમાં હું (શ્રી કૃષ્ણ) માર્ગશીર્ષ છું, ૠતુઓમાં હું વસંત છું.

વિષ્ણુ સહસ્ત્ર નામમાં ૫૮૬ મું નામ शुभाङ्गः છે, એટલે સુંદર અંગવાળા; ૬૧૫ અને ૬૧૬ માં નામો स्वक्षः स्वङ्गः એટલે સુંદર નેત્રવાળા અને સુશોભિત અંગવાળા છે, ૬૫૪ મું નામ कान्तः છે, એટલે ઉત્તમ દેહવાળા. ૭૩૯ મું નામ वराङ्गः છે, એટલે શોભાયમાન અંગવાળા.

BEAUTY.

The fringe of the garment of the Lord. (*Bailey.*)

Beauty draws us with a single hair. (*Pope.*)

All orators are dumb when beauty pleadeth. (*Shakespeare.*)

Beauty can inspire miracles. (*Beaconsfield.*)

Beauty itself is but the sensible image of the Infinite. (*Bancroft.*)

Beauty without virtue is like a flower without perfume.

The most natural beauty in the world is honesty and moral truth. (*Shaftesbury.*)

A daughter of the Gods, divinely tall[1],
And most divinely fair. (*Tennyson.*)

Beauty is God's handwriting—a wayside sacrament. (*Milton.*)

Beauty is the first present Nature gives to women and the first it takes away. (*Mere.*)

1 Compare Spent Armaiti and Ashishvang in the Avesta.

Beauty and health are the chief sources of happiness. (*Beaconsfield.*)

Beauty is at once the ultimate and the highest aim of art. (*Goethe.*)

Good nature will always supply the absence of beauty, but beauty cannot supply the absence of good nature. (*Addison.*)

Though color be the lowest of all the constituent parts of beauty, yet it is vulgarly the most striking. (*Joseph Spence.*)

If virtue accompany beauty, it is the heart's paradise; if vice associate it, it is the soul's purgatory. (*Quarles.*)

Beautiful form is better than a beautiful face; it gives a higher pleasure than statues or pictures; it is the finest of the fine arts. (*Emerson.*)

Beauty like truth and justice lives within us; like virtue and like moral law, it is a companion of the Soul. (*Bancroft.*)

Beauty is the mark God sets on virtue. Every natural action is graceful. (*Emerson.*)

A thing of beauty is a joy for ever. (*Ruskin.*)

Beauty has been medicine to us in sickness, richness in poverty and the best part of all that delighted us in health and success. (*L. Hunt.*)

Socrates called beauty a short-lived tyranny; Plato, a privilege of nature; Theophrastus, a silent heat; Theocritus, a delightful prejudice; Carneades, a solitary kingdom; Domitian said that nothing was

more grateful; Aristotle affirmed that beauty was better than all the letters of recommendation in the world; Homer, that 'twas a glorious gift of nature and Ovid alluding to it calls it a favour bestowed by the Gods.

Give unto the Lord the glory due unto his name; worship the Lord in the beauty of holiness.

(*Psalms XXIX—2.*)

For the Lord taketh pleasure in his people; he will beautify the meek with salvation. (*Psalms 149—4.*)

Verily God is beautiful and He loves beauty.

(*Sayings of Mahomed.*)

The heavens are a paint from the pen of His perfection,
The world is a rose-bud from the bower of His beauty.
The sun is a spark from the light of His Wisdom,
And the sky a bubble on the sea of His power.
His beauty is free from the stain of sin,
Hidden in a veil of thick darkness.
He formed mirrors of the atoms of the world
And He cast a reflection from His own face on every atom!
To thy clear, seeing eye whatsoever is fair,
When thou regardest it aright is a reflection from His face. (*Jami.*)

અમરપણું.

ઓએમ કર્દહ હોમ્ ઇન્ પતેતી, ગુજર્ગ્ ઉમેદ કર્ફેહ્ રા, ગેરાંન્ બીમે દુઝખ્ રા, અશાહી વેહ્ રવાન્ દ્દશારમ રા; પ ઇન્ મનશ્ને કર્દેહ્ હોમ, કુ કાર્ કેર્ફેહ્ મન્ અંદાન્ કર્દ્, આંચે ન્ કુનમ, હુમા એસ્તશ્નેં કેર્ફેહ્ રા, ગૂજારશ્ને ગુનાહ્ રા, બોખ્તેં રવાન્ રા, અગર્ માંદેહ્ બહોદ, કુ ગુનાહે મન્ તોખ્ત ન બહોદ, પાદફરાહ્ સે-શબ્ આંનહીઆ પદશ્ ખોરસંદ હમ-દાસ્તાંનહોમ.

સવાબ (પુણ્ય) ની મોટી ઉમેદને માટે, (તથા) દોજખની અતિશય ધાસ્તીથી (તથા) ભલી અષોઇ, (જે) (મારાં) રવાનની ખુશાલી (છે, તે) ને માટે (મેં) આ પતેત કીધી છે. એવી ધાનતથી (આ પતેત) મેં કીધી છે, કે જે સવાબનું કામ મેં હાલ સુધી કીધું, (તથા) જે કાંઇ હમણાં હું કરૂં છું (તે), તમામ સવાબને કાયમ રાખવાને માટે, તથા ગુનાહને સાફ કરી નાંખવાને માટે, (તથા) મારાં રવાનના છુટકારાને[1] માટે (છે). જો (મારો ગુનાહ કાંઇ પશ્ચાતાપ કર્યા વિના) રહી ગયો હોય, (અને) તે ગુનાહથી મને છુટકારો ન થયો હોય તો, તે ગુનાહના અવેજમાં (મારાં મરણ પછીજ પેહલી) ત્રણ રાતની શીક્ષા ઉપર (હું) રાજી તથા એકમતનો છું. (પતેત પશેમાની ક૦ ૧૨)

યત્ મીઝ્દેમ્ મવએથૅમ ફ્રદદાથા દએનાબ્યો મઝ્દા અહુરા. અહ્યા હ્વો ને દાઇદી, અહ્માઇચા અહુયે મનખ્યાઇચા; તત્ અહ્યા યા તત્ ઉપાજમ્યામા, તવચા સરૅમ્ અષખ્યાચા વીસ્પાઇ યવે.

હે અહુરમજદ! મારા જેવા દીનદારોને જે બદલો (અગાઉ) તેં આપ્યો છે (તેટલો બદલો), આ તથા મિનોઇ દુનિયાંને માટે, તું પોતે અમને (પણ) આપ, કે તેને લીધે હમેશ સુધી તારી તથા અષોઇની સરદારીને અમો પહોંચ્યે. (મોટી હપ્તન યશ્ત ક્રદો ૬ ફ૦ ૧-૫.)

દઝ્દિ મે વંઘ્હુહિ સૅવિશ્તે, દ્વાસ્પે તત્ આયપ્તૅમ......યથ અમ્ઍમ્ અમૅરૅખ્તીમ્ અવ-બરાનિ અવિ મઝ્દાઓ દામબ્યો.

---

૧. મોક્ષને.

અહો ભલી (તથા) ઘણીજ ફાએદો કરનારી દ્રવાસ્પ! (તું) મને આ મુરાદ બક્ષ, તે એ કે અહુરમજદની પેદાયશ તરફ હું અમર-પણું લાવું. (ગોશ યશ્ત ફ૦ ૯.)

આદિમ પૅરૅસત્ જરથુશ્ત્રો, કો નરે અહી, યિમ્ અજૅમ્ વીસ્પહે અંઘ્રહેઉશ્ અસ્તવતો, સ્રએશ્તૅમ્ દાદરેસ, ખહે ગયેહે અન્વતો અમૅષહે.

(પેગમ્બર) જરથોશ્તે તે (હોમ) ને પુછયું, અએ નર! (તું) કોણ છે, જેને મેં તમામ હાડમંદ દુનિયાંમાં શ્રેષ્ઠ તથા ખુબસુરત (અને) અમર જીંદગીનો જોયો ? (મોટી હોમ યશ્ત કરદો ૧ લો ફ૦ ૧.)

આઅત્ મે અએમ્ પઇતિ-અઑખ્ત હઑમો અષવ દૂરઑષો, વીવંઘ્હાઑ માંમ્ પઑઇર્યો મષ્યો અસ્તવઈશ્યાઇ હુનૂત ગએથયાઇ; હા અહ્માઇ અષિશ્ ઍરૅનાવિ, તત્ અહ્માઇ જસત્ આપ્તૅમ; યત હે પુથ્રો ઉસ્-જયત, યો યિમો ક્ષએતો હ્વાંથ્વો......યત કૅરૅનઑત અંઘ્રહે ક્ષથ્રાત્ અમર્ષિન્ત પસુ વીર.

ત્યારે તે અષો (તથા) દર્દને પાછળ નાખનાર હોમે મને પાછો જવાબ આપ્યો, કે વીવંઘામ પહેલો માણસ (હતો), (જેણે) (આ) હાડમંદ દુનિયાંમાં મને (ક્રિયાનાં કામમાં અર્પણ કરવાને માટે) નીચવ્યો; તેને આ આશીર્વાદ પ્રાપ્ત થઇ, તેને આ ફાયદો હાંસેલ થયો, તે એ કે તેને માટે એક છોકરો બુલંદીથી જન્મ પામ્યો, જે રૈયતની સારી પેઠે પાસબાની કરનાર જમશેદ પાદશાહ હતો. જેણે આ (દુનિયાં)માં (પોતાની) પાદશાહીથી પશુ તથા માણસને અમર કીધાં. (મોટી હોમ યશ્ત કરદો. ૧ લો ફ૦ ૪.)

ઇમૅમ્ થ્વાંમ્ પઑઇરીમ યાનૅમ્ હઑમ જઇદ્યેમિ દૂરઑષ, વહિશ્તૅમ અહૂમ્ અષઑનાંમ્ રઑચંઘ્હૅમ્ વીસ્પો-ખાર્થ્રૅમ્.

દર્દને પાછળ નાખનાર હોમ! તારી પાસેથી પેહલી બક્ષેસ (હું) આ માંગું છું, (તે એ કે) અષો (લોકો)નું નુરમંદ (તથા) તમામ સુખવાલું બેહશ્ત. (મોટી હોમ યશ્ત, કરદો ૧ લો ફ૦ ૧૯.)

ખહે ગયેહે અન્વતો અમૅષહે, ઉપ થ્વરૅશતહે જઘ્મ્યાંમ્.

મારી પોતાની ખુબસુરત (તથા) અમર જીંદગીના ચોક્કસ (વખતે) (અષો માણસોની મદદને માટે) હું જાવું. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૫૫.)

યત્ કેરેનવાનિ માવોય ક્ષથ્રાથ્ર અમર્ષિન્ત પસુ વીર.

(બીજું) એ કે મારી (પાદશાહ જમશેદની) પાદશાહીથી (હું) પશુ (તથા) માણસોને અમર કરૂં. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૧૬.)

આઅત્ હીમ્ જઇધ્યત્ અવત્ આયપ્તેમ્ દજ્દિ-મે અષિશ્ વંઘુહિ યા બેરેજદૈતિ, યથ અજેમ્ ફ્રષઓનિ વાંથ્વ અવ-બરાનિ, અવિ મજ્દાઓ દામબ્યો, યથ અજેમ્ અમેરેખ્તીમ્ અવ-બરાનિ, અવિ મજ્દાઓ દામબ્યો.

ત્યારે તેણીથી માંગ્યું કે, અહો બુલંદ દરજજાની અશીશવંઘ! (તું) મને આ (નીચે જણાવેલી) મુરાદ બક્ષ, તે એ કે અહુરમજદની પેદાયશ તરફ આબાદી (તથા) ગાય ગોસ્પંદોની વૃદ્ધિ હું લાવું, (તથા) અહુરમજદની પેદાયશ તરફ અમરપણું હું લાવું. (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૨૯.)

બુન ગએથાઓ અમર્ષન્તીશ્ યાઓ અષહે સંઘ્રઉહતીશ્.

(વળી) અષોઇ (ના બીજ) ની ફાયદાકારક (તમામ) હયાતી ભોગવનારી પેદાએશો અમર થશે. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૧૨.)

યત્ કેરેનવાન્ ફ્રષેમ્ અહુમ્, અજરેષન્તેમ્ અમરેષન્તેમ્ અફ્રિથ્યન્તેમ્ અપુયન્તેમ્ યવએજિમ્ યવએસુમ્ વસો-ક્ષથ્રેમ્. યત્ ઇરિસ્ત પઇતિ ઉસેહિશ્તાત્ જસાત્ જ્વયો અમેરેખ્તિશ્ દથઇતે ફ્રષેમ્ વસ્ન અંઘ્રહુશ્.

જ્યારે (તે સોશ્યોસ) (તમામ) દુન્યાંને તરોતાજગીવાળી, ન જુની થતી, ન નાશ પામતી, ન ખરાબ થઇ જતી, ન વાસ મારતી, હમેશાં સજીવન, હમેશાં આબાદ થતી (તથા) પોતાની મરજી મુજબ સાહેબી ભોગવતી કરશે. જ્યારે ગુજરેલાંઓ પાછાં ઉઠશે (સજીવન થશે); જીંદગી (અને) અમરપણું આવશે (તથા) (તમામ) દુન્યાં પોતાની મરજી મુજબ તરોતાજગી (રિદ્ધિસિદ્ધિ) વાળી થશે. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૧૧.)

શકિતિબ્યસ્ચ હચ ગઓમઇતિબ્યસ્ચ વયએઇબ્યસ્ચ હચ માથવઇતિબ્યસ્ચ, અસ્તવતત્ હચ અંઘ્રહઓત્ મનહીમ્ અવિ અહૂમ્, ઇથ્યેજંઘ્રઉહતત્ હચ અંઘ્ર્ હઓત્ અઇથ્યેજંઘ્રહુન્તેમ્ અવિ અહૂમ્; કથ તે દરેઘેમ્ ઉશ્ત અબવત.

ગાય ઢોરથી ભરપુર મુકામમાંથી (મુકામ છોડીને તેને) લગતી મોજ-મજાહ છોડીને, હાડમંદ દુન્યામાંથી મીનોઇ જેહાનમાં, ફાની દુન્યામાંથી અવિનાશી દુન્યાંમાં (તું) કેમ આવ્યો? (વળી) લાંબા વખતની તારી સુખાકારી કેવી હતી? (હાદોખ્ત નુસ્ક, ફ૦ ૧૬.)

આસક્ષત સક્ષાંસ દદાનો ની પઇરિ ઇરિથ્યાંસ્તાત્ હુરઇતે.

શીખનારો (જો) ખંતી રહીને (તે કલામ) શીખે, તો મોતથી તે બચે છે. (યજશ્ને હા ૧૯, ફ૦ ૧૦.)

યોઇ વંઘ્રહુથ્ર ક્રમન્યેઇન્તે વીતરૅ-આંજહ્યેહેચ પઇતિ વીતરૅ-ત્બએષહ્યેહેચ પઇરિ હએનયાઑસ્ચ વોઈઘ્નાવ્યો અઉર્વથએઇબ્યસ્ચ પરો ત્બિશ્યન્બ્યો, રજિશ્તહે પથો અએષૅમચ વએદ્યૅમચ યો અસ્તિ રજિશ્તો આ અષાત્ વહિશ્તૅમચ અહૂમ્ અષઑનાંમ રઑચંઘ્રહુંમ્ વીસ્પો-ખ્વાથ્રૅમ.

જેઓ (મનુષ્ય જાતને) તંગીથી દુર રાખવાને તથા ખરાબીથી દૂર રાખવાને તથા લશ્કરની પીડાથી દૂર રાખવાને તથા દ્વેષ રાખનારા દુશ્મનથી દૂર રાખવાને, ભલાઇથી વિચાર કરે છે (તેઓને પણ, અએ અરદવીસુરના પાણીઓ! તમો સુખ, તનદરોસ્તી, ફત્તેહ ઇત્યાદી આપો.) (અએ અરદવીસુરના ખુબીવંતા પાણીઓ) સહુથી સત્ય માર્ગ (ઉપર) ચાલવાની ખાહેશ તથા (તેનું) જ્ઞાન (અમોને) આપો, જે (માર્ગ) અષોઇને લીધે સહુથી વાજબી છે. (વળી મારાં મરણ કેડે) અષો લોકોનું રોશન તથા તમામ આસાનીવાળું બહેશ્ત (આપો.)

(યજશ્ને હા ૬૮, ફ૦ ૧૩.)

વૉહૂ ગઇદી મનંઘ્રહા દાઇદી અષા-દાઑ દરૅગાયૂ.

હે અષોઇની મારફતે બક્ષેશ કરનાર (સાહેબ)! ભલાં મનની મારફતે તું આવ, (અને અમને) લાંબી જીંદગી દે.

(યજશ્ને હા ૨૮, ગાથા અહુનવદ, ફ૦ ૭.)

અહ્માઇ અંઘ્રહત્ વહિશ્તૅમ્ યે મોઇ વીદ્વાઑ વઑચાત્ હઇથીમ્ માંથ્રૅમ્ યિમ્ હઉર્વતાતો અષહ્યા અમૅરૅતાતસ્ચા.

જે વિદ્વાન મને સત્યની રીતે સુખાકારી, અષોઇ તથા અમરપણાના માંથ્ર કહે તેને સઉથી સારૂં થજો!

(યજશ્ને હા ૩૧, ગાથા અહુનવદ, ફ૦ ૬.)

મઝ્દાઑ દદાત્ અહુરો હુઉર્વતો અમૅરૅતાતસ્ચા,......
યે હોઇ મઇન્યૂ શ્યઑથનાઇશ્ચા ઉર્વથો.

જે શખ્સ (પોતાના) વિચારથી તથા કામોથી તેનો (અર્થાત અહુરમજદનો) દોસ્ત (થાય છે), (તે શખ્સને) અહુરમજદ પોતાની ખુદીથી તંદરોસ્તી, અને અમરપણું દે. (યજશ્ને હા ૩૧, ગાથા અહુનવદ, ફ૦ ૨૧.)

તા દૅઍનઑતા મષીમ્ હુજ્યાતોઇશ્ અમૅરૅતાતસ્ચા.

(હે દૈત્યો!) જીંદગીનાં સુખ તથા અમરપણાં વીષે માણસોને તમો ભૂલથાપ આપો છો (ખોટું સમજાવો છો).

(યજશ્ને હા ૩૨, ગાથા અહુનવદ, ફ૦ ૫.)

અપાનો દરૅગો-જ્યાઇતીમ્ આ-ક્ષથ્રૅમ્ વંઘ્હેઉશ્ મનંઘ્હો.

નેક મનશ્નીનાં રાજ્યમાં લાંબી જીંદગી અમને તું પ્રાપ્ત કરાવ (અર્થાત નેક મનશ્નીની સાથે હમો લાંબી જીંદગી ગુજાર્યે એવું અર્પ).

(યજશ્ને હા ૩૩, ગાથા અહુનવદ, ફ૦ ૫.)

યા શ્યઑથના યા વચંઘ્હા યા યસ્ના અમૅરૅતતાતૅમ્
અષૅમ્ચા તએઇબ્યો દાઑંઘ્હો મઝ્દા ક્ષથ્રૅમ્ચા હુઉર્વતાતો
અએષાંમ્ તોઇ અહુરા એહ્મા પૅઉરૂતૅમાઇશ્ દસ્તે.

જે કાર્ય, જે વચન તથા જે ભક્તિને લીધે અમને અમરપણું અષોઇ, હકુમત તથા સુખાકારી મળે છે તે, અએ અહુરમજદ! સઉથી પેહલાં તને હું અર્પણ કરૂં છું. (યજશ્ને હા ૩૪, ગાથા અહુનવદ ફ૦ ૧.)

અત્ હ્વો વંઘ્હેઉશ્ વહ્યો ના અઇબી-જમ્યાત્,......
હઇથ્યૅંગ્ આ-સ્તીશ્ યેંગ્ આ પઐતી અહુરો.

જે હયાત દુન્યાં તરફ અહુરમજદ રહે છે (તેના માર્ગો બતલાવી શકે)–તે માણસ પોતે ભલાંનાં કરતાં વધારે ભલું હાંસેલ કરે.[1]

(યજશ્ને હા ૪૩, ગાથા ઉશ્તવદ, ફ૦ ૩.)

---

૧. य इदं परमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधास्यति ।
भक्तिं मयि परां कृत्वा मामेवैष्यत्यसंशयम् ॥

(ભગવદ ગીતા ૧૮-૬૮.)

જે મારૂં આ ગુપ્ત શિક્ષણ મારાં ભકત મંડળને શીખાડશે, તે મને સર્વોત્તમ ભક્તિ બતાવીને, નિઃસંશય મને ભેટશે.

તેમ્ મોઇ દાતા દરૅગહ્યા યાઉશ્, યેમ્ વાઑ નઍચીશ્ દારૅશત્ ઇતે;
વઇરયાઑ સ્તોઇશ્ યા થ્વહ્મી ક્ષથ્રોઇ વાચી.

(અએ અહુરમજદ!) લાંબી જીંદગીનો તે (ભાગ) મને તું અર્પ, કે જે કોઇ શખ્સે એ પ્રમાણે તારી પાસેથી મેળવ્યો નથી.

(યજશ્નં હા ૪૩, ગાથા ઉશ્તવદ, ફ૦ ૧૩.)

યોઇ મોઇ અહ્માઇ સેરઑષૅમ્ દાંન્ ચયસ્ચા,
ઉપા-જિમૅન્ હઉર્વાતા અમૅરૅતાતા.

જેઓ મારી તરફ તાબેદારી તથા ધ્યાંન આપશે, તેઓને તંદરોસ્તી તથા અમરપણું હાંસેલ થશે. (યજશ્નં હા ૪૫, ગાથા ઉશ્તવદ, ફ૦ ૫.)

અમૅરૅતાઇતી અષાઉનો ઉર્વા અએષો.

અશો (માણસ) નું રવાંન અમરપણામાં ખાહેશ રાખનારૂં (થાય છે). (યજશ્નં હા ૪૫, ગાથા ઉશ્તવદ, ફ૦ ૭.)

ચોઇશ્ત...હઉર્વાતા અમૅરૅતાતા.

(સદગુણી માણસને સારૂં) સુખાકારી તથા અમરપણું મુકરર કીધું છે. (યજશ્નં હા ૪૫, ગાથા ઉશ્તવદ, ફ૦ ૧૦)

સ્પૅન્તા મઇન્યૂ......અહ્માઇ દાંન્...અમૅરૅતાતા મજ્દાઑ...અહુરો.

(દાદાર) અહુરમજદ આપણને સ્પેનામીનો (એટલે આબાદી કરનાર મીનો) ની મારફતે અમરપણું આપે છે.

(યજશ્ને હા ૪૭, ગાથા સ્પેન્તોમદ, ફ૦ ૧.)

ફ્રૅરષઑસ્ત્રાઇ ઉર્વાજિશ્તાંમ્ અષહ્યા દાઑ
સરૅમ્, તત્ થ્વા મજ્દા યાસા અહુરા
મઇબ્યાચા, યાંમ્ વંઘ્હાઉ થ્વહ્મી આ-ક્ષથ્રોઇ,
યવોઇ વીસ્પાઇ ફ્રૅઅશ્તાઑંઘ્હો આઑંઘ્હામા.

મદદ તથા બચાવ આપવાની શક્તિ (તથા) અષોઇની સરદારી, હે અહુરમજદ! ફરશોસ્તરને તું આપશે. એ (અરજ) મારે ખાતર (હું) તારી પાસેથી માંગું છું, જેથી હંમેશ સુધી, તારી નેક પાદશાશાહીમાં, સર્વપ્રિય (અથવા ઘણાજ પસંદ પડતા) હમો થઇએ.

(યજશ્ને હા ૪૯, ગાથા સ્પેન્તોમદ, ફ૦ ૮.)

હોઇ દાત્ આયપ્તા, અષાત્...યવોઇ વીસ્પાઇ આ હવંઘ્હૅવીમ્.

(દાદાર) અહુરમજદે (તેની) અપોઇને લીધે, તેને અક્ષેશ આપી (તે એ કે) હમેશ સુધીની સારી જીંદગી.

(યજશ્ને હા ૫૩, ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, ફ૦ ૧.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

नत्वेवाहं जातु नासं न त्वं नेमे जनाधिपाः ।
न चैव न भविष्यामः सर्वे वयमतः परम् ॥

(ગીતા ૨-૧૨)

न जायते म्रियते वा कदाचिन्नायं भूत्वा भविता वा न भूयः ।
अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥

(ગીતા ૨-૨૦)

वेदाविनाशिनं नित्यं य एनमजमव्ययम् ।
कथं स पुरुषः पार्थ कं घातयति हन्ति कम् ॥

(ગીતા ૨-૨૧)

अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च ।
नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोयं सनातनः ॥

(ગીતા ૨-૨૪)

એવો કોઇએ કાળ નહોતો, જ્યારે હું (શ્રીકૃષ્ણ) નહોતો અથવા તું (અર્જુન) નહોતો અથવા આ દેશપતિઓ નહોતા. અને હવે પછી કદીએ આપણે હસ્તી ગુમાવીશું નહિં. એ (જીવાત્મા) જન્મ પામતો નથી અને મરતોએ નથી; હસ્તીમાં આવ્યા કેડે કદી નીસ્તીમાં જતો નથી; અજ,[1] નિત્ય, અમર અને પુરાણો એ છે અને શરીરના મરણથી એ મરતો નથી. હે પાર્થ! જે માનવી એમ જાણે કે એ (જીવાત્મા) અવિનાશી, નિત્ય, અજ, અવ્યય છે, તે મારી નાખે છે અથવા મરી જાય છે એમ કેમ કહેવાય? એ (જીવાત્મા) ને છેદી શકાતો નથી,

૧. Unborn ન જન્મેલો.

બાળી શકાતો નથી; ભીણાવી અથવા સુકાવી શકાતો નથી; એ અમર, સર્વવ્યાપી, સ્થીર, અચલ અને પુરાણો છે!

अव्यक्तादीनि भूतानि व्यक्तमध्यानि भारत ।
अव्यक्तनिधनान्येव तत्र का परिदेवना ॥

(ગીતા ૨-૨૮)

મૂળમાં સર્વે ભૂતો અવ્યક્ત (અદૃષ્ય) છે, અને હે ભારત, મરણ અથવા પ્રલયમાં તેઓ અવ્યક્તજ થાય છે. માટે શા માટે વિલાપ કરવો?

हम वासी वोह देशके, जहां अविनाशी की आन,
सुख दुःख जहां व्यापे नहीं, सब दिन एक समान.

અમે તે દેશના રહેવાશી છિએ જ્યાં અવિનાશી પરમેશ્વરની આવ જા છે; જ્યાં સુખ કે દુઃખ નથી અને સઘળા દીવસો સમાન રીતે સરળ વહિ જાય છે.

पांच घातका पिंजरा, सो तो अपना नहिं,
अपना पिंजर तहां बसे, अगम अगोचर मांहि.

પાંચ મહાભૂતો[1]નું બનેલું પિંજરૂં જે આ શરીર છે, તે આપણું સદાકાળનું રહેઠાણ નથી. આપણું ખરૂં સ્વરૂપ[2] મનથી સમજી કે આંખથી જોઇ શકાતું નથી.

गेबी आया गेबसे, और यहां लगाइ एब,
उलट समानां गेबमे, तो मिट जाय सब एब.

અનદીઠમાંથી ગેબી જીવ ઉતર્યો અને અહિં દુર્ગુણોમાં પડયો. ઉલટો બનીને જો જીવ ઇશ્વર તરફ ઢળે, તો સઘળા દુર્ગુણો મટે અને પાપ ટળે.

---

૧. આકાશ, વાયૂ, અગ્નિ, જળ અને પૃથ્વિ. ૨. અમરતત્વ.

IMMORTALITY.

Death, from sin no power can separate. (*Milton.*)

It is our souls which are the everlastingness of God's purpose in this earth. (*Wm. Mountford.*)

Immortality o'ersweeps all pains, all tears, all time, all fears, and peals like the eternal thunder of the deep into my ears this truth, "Thou livest for ever." (*Byron.*)

Perfection is the heritage with which my Creator has endowed me, and since this short life does not give completeness, I must have immortal life in which to find it. (*Bishop R. S. Foster.*)

The stars shall fade away, the sun himself
Grow dim with age, and nature sink in years,
But thou shalt flourish in immortal youth,
Unhurt amidst the war of elements,
The wreck of matter and the crash of worlds.
(*Addison.*)

Eternal inheritance. (*Heb. IX—15*)
Eternal glory. (*1 Pet. I. 10.*)
Everlasting kingdom. (*2 Pet. I. 11.*)
He who heareth My word.. hath life everlasting. (*John V. 24*)

In My Father's house there are many mansions. (*John XIV. 2*)

Who (God) will render to every man according to his deeds:

To them who by patient continuance in well-doing, seek for glory and honour and immortality, eternal

life: But unto them that are contentious and do not obey the truth, but obey unrighteousness, indignation and wrath, tribulation and anguish, upon every soul of man that doeth evil, of the Jew first and also of the Gentile. *(1 Romans II, 6 to 9.)*

So when this corruptible shall have put on incorruption and this mortal shall have put on immortality, then shall be brought to pass the saying that is written, Death is swallowed up in victory.

(Corinthians, 15-24.)

Which in his times he shall shew who is the blessed and only potentate, the King of Kings and Lord of Lords who only hath immortality, dwelling in the light which no man can approach unto; whom no man hath seen, nor can see: to whom be honour and power everlasting. *(I Timothy VI, 15 and 16.)*

But is now made manifest by the appearing of our Saviour Jesus Christ, who hath abolished death, and hath brought life and immortality to light through the gospel. *(II Timothy, 1-10.)*

And those who fear their Lord shall (at the resurrection) be driven to the Garden (of Paradise) in hoops, until when they shall come to it and its gates shall be opened and keepers shall say to them its Peace upon you! ye have done well! so enter into it,—for ever. And they shall say, Praise to God, Who has made good to us His promise and has given us the earth to inherit; we dwell in the Garden where we please; and excellent the reward of those who work! *(Koran Surah 80, 73 and 74.)*

ભાગ ત્રીજો.

જરથોશ્તિ દીનના નૈતિક વિષયો.

નેક નરનારી.

દાઽદી અત્ નૅરાંશ મજ઼દા અહુરા અષાઉનો અષ-ચિનંઘ્રહો અઇઘ્રૂશ વાસ્ત્રયેંગ્ દરૅગાઇ ઇજ઼યાઇ ઑજ઼વઇતે હુઝ્મઇને અહ્માઇબ્યાચા અહ્મા રફ્નંઘ્રહો.

લાંબા કાળ સુધી નીભે એવી સંપત્તિને માટે (તથા) મજબુત મિત્રાચારીને માટે હે અહુરમજદ! અષોઇની ખાહેશ રાખનારા, ચાલાક તથા મહેનતુ અષો માણસો અમને તથા અમને ખુશી કરનારાઓને તું દે. (હા ૪૦, ફ૦ ૩.)

વંઘ્રહુચ વંઘ્રહુયાઑસ્ચ આફ્રીનામિ વીસ્પયાઑ અષઑનો સ્તોઇશ હઇથ્યાઇચ બવાંઇથ્યાઇચ બૂષ્યાંઇથ્યાઇચ.

અષો (અહુરમજદ)ની સકળ સૃષ્ટિના નેક માણસો તથા નેક સ્ત્રીઓ જેઓ હમણાં છે તથા આગળ જીવન ગાળી ગયાં તથા હવે પછી અવતરશે, તેમને હું વખાણું છું. (હા પર, ફ૦ ૧.)

ફ્રષ્માઑ અસ્તી અષવા વૅરૅથ્રજાઑ વહિશ્તો ફ્રષે ચરૅકૅરૅમહી; હે મા ગેઉશ્ચા અષંઘ્રહાચા અષઑનસ્ચા અષાવઇસ્યાઑસ્ચા સ્તોઇશ. હઇથ્યો વંઘ્રહુદાઑ યેંઘ્રહે વે મસાનસ્ચા વંઘ્રહાનસ્ચા સ્રયનસ્ચા ચરૅકૅરૅમહી; હેચા-ના ફ્રષ્માઑ નિષંઘ્રહરત્ હે અઇવ્યાક્ષત્ હદ્દા અષાચા વાસ્ત્રાચા ફ્રારાતિચા વીદિબ્યાચા અર્દનિતિચા આથ્રાચા અહુરહે મજ઼દાઑ.

અષો (માણસ) (દુન્યાનું કલ્યાણ) પ્રિય કરનાર, વિજયી તથા સર્વોત્તમ છે; તે પ્રમાણે (દુન્યાની) આબાદી અમે પણ કર્યે. તે (અષો માનવી) અષોઇનું અનુકરણ કરવે ગાય ઢોરનો (તથા) અષો (અહુરમજદ)ની

અષોઇની મરજી પ્રમાણે ચાલનારી જગતનો, પીતા (અથવા રક્ષક) (અષો નર) ખરેખર ભલું આપનારો (છે), જેની મોટાઇ, ખુબી તથા શોભાને તમારે માટે અમે ઇચ્છીયે છીએ. વળી તે (અષો) માણસ અષોઇથી, ઉદ્યોગથી, દાનથી, જ્ઞાનથી, નમ્રતાથી તથા અહુરમજદના આતશથી (દુન્યાની) સંપત્તિનું નિત્ય પાલન કરશે તથા સંભાળશે.

(હા ૫૮, ફ૦ ૪.)

નાઇરિકાંમચ અષઑનીમ્ યઝમઇદે, ફ્રાયો-હુમતાંમ, ફ્રાયો-હૂખ્તાંમ, ફ્રાયો-હ્વર્શ્તાંમ, હુશ-હાંમ-સાસ્તાંમ, રતુક્ષથ્રાંમ, અષ-ઑનીમ, યાંમ્ આર્મઇતીમ્ સ્પેંન્તાંમ, યાઑસ્ચ તે ઘેનાઑ, અહુર મઝ્દ.

અષો નારી (જે) વધુ પવિત્ર મનશ્નીવાળી, અધિક પવિત્ર ગવશ્નીવાળી, વધારે નેક કુનશ્નીવાળી, પુરતી રીતે (તથા) ઉત્તમ પ્રકારે શીખેલી, પોતાના પતિને તાબેદાર (તથા) સત્ય વચનની (તથા) જે (નારી) સ્પેન્તાર્મૈતિ (અમેષાસ્પંદ)ના જેવી, તથા હે અહુરમજદ! તારા જે નારી સ્વરૂપના ફરેશ્તાના જેવી (એ સર્વે લક્ષણવાળી નારીને) અમે વંદયે છીએ. (અઈવિસ્રૂથ્રેમ ગેહ, ફ૦ ૯.)

વીસ્પનાંમ નાઇરિનાંમ્ અષઑનિનાંમ ફ્રવષયો યઝમઇદે.

સર્વ નારીઓમાંની અષો (નારીઓ)નાં ફરોહરોને, અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. (સતુમનો કરદો, ફ૦ ૮.)

મે અએતયાઑ જઑાથયાઑ ફ્રંઘ્રઉહરૅંતુ......મઝ્વી.

સ્ત્રીએ મારી આ ક્રિયાથી ઇજેલી ચાશ્ની ન કરવી.

(આવાં યશ્ત, ફ૦ ૯૨.)

તૅમ યઝૅન્ત કઇનીનો, યોઇ અનુપએત્ મષ્યાનાંમ; જરનએને પઇતિ ગાત્વો, જરનએને પઇતિ ફ્રસ્પાદંતિ, જરનએને પઇતિ ઉપસ્તૅરેને, ફ્રરતૅરૅતાત્ પઇતિ બઑરસમન, પૅરેનેભ્યો પઇતિ ઘઝ્રસ્યતુભ્યો.

તેને (વાય યજદને) કન્યાઓ જેઓ માણસોની નજદીક (કદી પણ) ન ગયેલી (તેમણે), સોનેરી બેઠક ઉપર, સોનેરી ગાલીચા ઉપર (તથા) સોનેરી છત્ર તળે (બેસીને), પાંથરેલી બરસમથી, (તથા) પુષ્કળ (અને) તાજાં દોહોવારેલાં (દુધની ભેટો)થી આરાધી.

(રામ યશ્ત, ફ૦ ૩૯.)

આઅત્ હીમ્ જઇધ્યૅન્ અવૂત્ આયપ્તૅમ્ દજદિ નો, વયુશ યો ઉપરો-કઇર્યો, યત્ ન્માનો-પઇતીમ્ વિન્દામ, રવાનો સ્રએશ્તો-કૅહ્‌ર્પ, યો નો હુબૅરેતાંમ્ બરાત્, યવત ગય જવાવ; ફ્રજઇન્તીમચ હો વૅરેજયાત્, દંઘ્રો દન્તો હિજાુખ્ધો.

(ત્યારે) તેને (વાએ યજદ) થી માંગ્યું કે, હે બળવાન વાએ યજદ! આ (નીચે જણાવેલી) મારો મનોરથ તું પુરો પાડ, તે એ કે (અમે) જુવાન (તથા) સર્વથી સોહામણા શરીરવાળો પતિ મેળવ્યે. (વળી) જ્યાં સુધી જીંદગી સાથે અમે બન્ને જણાઓ જીવ્યે, (ત્યાં સુધી) તે (ધણી) અમારી સાથે સારૂં વર્તન કરે. (વળી) તે (ધણી) (અમને) સંતાન આપે જે ડહાપણવાળો, નમ્રતાવાળો તથા સ્પષ્ટ બોલવાની શક્તિ ધરાવનારો[1] હોય. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૪૦)

તત્ નાઇરિકયાઇ ફ્રાયો-હુમતયાઇ, ફ્રાયો-હૂખ્તયાઇ, ફ્રાયો-હ્‌વર્શ્તયાઇ, હુશ-હાંમ-સાસ્તયાઇ, રતુક્ષથ્રયાઇ, અષઑન્યાઇ ખ્રૅથૅમ્ પસ્ચ પર-ઇરિસ્તીમ.

(તેમજ) મરણ પછી વધુ નેક મનશ્નીવાળી, વધુ નેક ગવશ્નીવાળી, વધુ નેક કુનશ્નીવાળી, પુરતી રીતે તથા ઉત્તમ રીતે શીખેલી, પોતાના પતિને આધિન[2] (તથા) સત્યવાણીવાળી નારી (નાં રવાન) ને માટે (નિર્મિત) ખોરાક, (ઉપર જણાવેલું) આ અમૃત (છે).

(હાદોખ્ત નુસ્ક પર૦ ૩. ફ૦ ૧૮.)

ન્માનહે ન્માનો પથ્નીમ્ આસ્તાય. નાઇરિકાંમચ આસ્તાય ફ્રાયો-હુમતાંમ-ફ્રાયો હૂખ્તાંમ્ ફ્રાયો-હ્‌વર્શતાંમ હુશ-હાંમ-સાસ્તાંમ્ રતુક્ષથ્રાંમ્ અષઑનીમ્ યાંમ્ આરમઇતીમ્ સ્પૅનતાંમ્ યાઑસચ તે ગૅનાઑ અહુરમજ્દ.

ઘરની ઘરધણીઆણીને રજુ કર. અધિક નેક મનશનીવાળી, વધુ નેક ગવશનીવાળી, વધારે નેક કુનશનીવાળી, પુરતી રીતે અથવા ઉત્તમ રીતે શીખેલી, પોતાના પતિને તાબેદાર,[2] (તથા) સત્ય વાણી ઉચરનારી નારી (તથા) જે (નારી) સ્પેન્તાર્મૈતિ (અમેષાસ્પંદ)ના જેવી તથા હે અહુરમજદ! તારા જે (બીજા) નારી સ્વરૂપના ફ્રેશ્તાના જેવી, (એ ગુણોવાળી) નારીને હાજર કર. (વીસ૦ ક૦ ૩, ફ૦ ૩-૪.)

૧. વક્તા. ૨. પતિને માથે આજકાલ બેસે છે, એવી નહિ.

યત્ વૉહુ-વરૅજામ્ અષાઑનાંમ્ યત વૉહુ-વરૅજીનાંમ્ અષઑનિનાંમ્ યત્ હુઇથ્યાવરૅજામ્ અષાઑનાંમ્ યત હુઇથ્યા-વરૅજિનાંમ અષઑનિનાંમ્ યત હ્વરશ્તાવરૅજાંમ અષઑનાંમ્ યત્ હ્વરશ્તા-વરૅજિનાંમ્ અષઑનિનાંમ્.

ભલાઇ કરનારા અષો (માણસો)ની, ભલાઇ કરનારી અષે (સ્ત્રીઓ)ની, અષોઇના કાર્ય કરનારા અષો (માણસો)ની, અષોઇના કાર્ય કરનારી અષો (સ્ત્રીઓ)ની, નેક કાર્ય કરનાર અષો (માણસો)ની, નેક કાર્ય કરનારી અષો (બાઇડીઓ)ની (આબાદી તથા ચઢતી કળાને માટે તથા તેમની ઉપર આવી પડતી પીડાને દૂર કરવાને માટે, અહુરમજદ તથા યજદોને અમે ભેટો અર્પણ કર્યે છીએ).

(વીસ૦ ક૦ ૧૧, ફ૦ ૧૪.)

અન્ય ધર્મોના સરખામણીઓ.

श्रीभगवानुवाच ।

पार्थ नैवेह नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते ।
नहि कल्याणकृत्कश्चिद्दुर्गतिं तात गच्छति ॥

(ગીતા ૬. ૪૦).

હે પાર્થ આ જગતમાં અને પરલોકમાં તે ભલા (અષો) માનવી માટે નાશ નથી; કોઇપણ ભલું માનવી, હે તાત! કદીએ દુર્ગતિ (દુઃખ) વેઠતું નથી.

یک زمانی صحبت با اولیا بهتر از صد ساله زهد و اتقا

સન્તો સાથેના એક પળનો સંગ, તે ખરેજ સો સાલ ભલાઇ કરવા અને પવીત્રાઇ પાળવા કરતાં વીશેષ છે.

همنشین اهل معنی باش تا هم عطا یابی و هم باشی فتا

ભેદ જાણનારાઓ સાથ સંગત કર, તો તને ભક્તિ અને જય બન્ને મળશે.

آهن ارچه تیره و بی نور بود — صیقلی آن تیرگی ازوی زدود

જો કે લોખંડ ઉપર કાટ ચઢીને તે ઝાંખુ પડી ગયું હોય,[૧] છતાં ધાર ઘસનાર[૨] તેની ઉપરનો કચરો સાફ કરે છે.

مردم در آمیز گر مردمی — که با آدمی خو گرست آدمی

જો માનવી હોય તો બીજા માનવી સાથે સંગત રાખ, કારણ જો તું માનવી હોય તો બીજા માનવી સાથે તારે ભળાવું જોઇએ.

عمر عزیز در طلب کیمیا گذشت — ما را قبول اهل نظر کیمیا بس است

આખું જીવન કીમ્યું શોધવામાં વ્યતિત થયું (પણ વળ્યું નહિં.) અમને તો માત્ર કીમ્યું કરનારાઓના દર્શન[૩] પુરતાં છે.

حافظ از دست مده صحبت آن کشتی نوح — ورنه طوفان حوادث ببرد بنیادت

અરે હાફીઝ! નુહના તે જહાઝ (સાધુના સંગ) થી છુટો પડીશ મા. નહિં તો સંજોગોના મોજાઓ તને જડમુળથી ઉંચકી નાંખશે!

پی نیک مردان بباید شتافت — که هر کین سعادت طلب کرد یافت

ભલાં માનવીઓ પાછળ ઝડપથી દોડ, કારણ કે જેણે પણ એ સુખ માંગ્યું, તેણે મેળવ્યું.

نیست ممکن نکند صحبت نیکان تاثیر — گل بخورشید رسانید سر شبنم را

સાધૂ પૂરૂષોની સંગત અસર ઉપજાવ્યા વિના રહે, એ અશકય છે. ફુલ (સાધૂ) પોતાની ઉપર માત્ર દવ (નીર્જીવ વસ્તુ) પડેલો હોય છે, તેને પણ સૂર્ય (ઇશ્વર) ઉપર પહોંચાડી દે છે.

زبانی باواز بلند این حرف میگوید — که می سازد بیکدم چوب را صاحب نفس گویا

વાંસલીનો અવાજ મોટેથી કહે છે, કે એક (પોકળ) લાકડીને માણનો કાણુ ધરાવનાર બોલતી કરે છે!

---

૧. માનવીનું જીગર કાળું પડયું હોય. ૨. પાલીસ કરનાર (સન્ત પુરૂષ.)

૩. માનવીના દુષ્ટ સ્વભાવને ફેરવીને શ્રેષ્ટ સ્વભાવ બનાવનાર, ગુરૂ, આબીદ, અવલીયા.

گرچه ازنیکان نیم خود را به نیکان بسته ام   در ریاض آفرینش رشته گلدسته ام

જો કે હું નેકો સાથે અરધોજ બંધાયલો છું, માટે હું નેકો (ભલાઓ) ની આશીર્વાદો થોડાકજ પ્રાપ્ત કરૂં છું, જેમ ફુલના તોરાની આસપાસની દોરી (બહારથીજ ફુલ સાથે થોડા સંબંધમાં આવે છે.)

رونق خوبیست ایدل مکسل ازروشندلان

گل جدا ازشمع چون افتاد بدبومی شود

હે હૈયાં! તું સુંદર ખુબી(વંતુ) છે, તેથી જે પ્રકાશીત જીગરવાળાઓ છે, તેમનેથી છુટું પડીશ મા. જ્યારે સુગંધી ફુલ પોતાની ડાંડી ઉપરથી ભુમી ઉપર પડે છે, ત્યારે દુર્ગંધી બની જાય છે.

هرکه پیوندد با هل حق زمردان خداست

آهن پیوسته با آهن ربا آهن رباست

જે પણ ઇશ્વરના ભક્તની સંગત કરે છે, તે ભક્તજન છે. જ્યારે લોખંડને લોહચુંબકની નજદીક મુકો છો ત્યારે તે પણ પોતે લોહચુંબક બની જાય છે!

صحبت نیکان خسیسان را دعای جوشن است

ایمن است ازسوختن تا خار در بستان بود

ભલા સાધૂઓની સંગ હલકાંઓને ઉદ્ધાર કરનારી ભક્તિ સમાન છે. જ્યાં સુધી કાંટો બાગમાં (લીલાં, સુંદર ઝાડ ઉપર) છે, ત્યાં સુધી તેને બળવાની ધાસ્તી નથી રહેતી.

And whoso does good works and is faithful shall fear neither wrong nor loss. (*Koran, Surah XV–111.*)

And He answers those who believe and do good, and gives them increase of His grace, but the ungodly-for them is a severe torment. (*Koran Surah, 83-25.*)

For those who do good is good, and an increase, nor shall blackness nor disgrace cover their faces,—these the people of the Garden (of Paradise) they shall be therein, forever. (*Koran, Surah 4–27.*)

સ્વભોગ.

ફ્રેરા વે રાહ્દી, અમેષા સ્પેન્તા, યસ્નેમચા વહ્મેમચા, ફ્રેરા મનંઘ્રહ્ગ, ફ્રેરા વચંઘ્રહ્ગ, ફ્રેરા શ્યઓથના, ફ્રેરા અંઘ્રહુયા, ફ્રેરા તન્વસ્ચીત્ ખ્રખ્યાઓ ઉશ્તનેમ.

હે અમેષાસ્પંદો! ઇજશ્ને તથા નીઆયશ[1] (તથા) મારાં પોતાનાં શરીરના જાનને મનશ્ની, ગવશ્ની તથા કુનશ્નીથી (તથા મારાં) અંતઃકરણથી તમને હું અર્પણ કરૂં છું. (ખોરશેદ નિયાયશ ક૦ ૪.)

અત્ રાતાંમ્ જરથુશ્ત્રો તન્વસ્ચીત્ ખ્રખ્યાઓ ઉશ્તનેમ,
દદાઇતી, પઉર્વતાતેમ્ મનંઘ્રહુસ્ચા વંઘ્રહેઉશ મજ્દાઇ,
શ્યઓથનહ્યા અપાઇ યાચા ઉખ્ધખ્યાચા સેરઓષેમ ક્ષથ્રેમચા.

(પેગામ્બર) જરથુશ્ત્ર પોતાનાં તનનો જાન તથા નેક મનશ્નીની ઉત્તમતા અહુરમજદને માટે અર્પણ કરે છે. (વળી) (પોતાનાં) કાર્યની સત્તા[2] તથા દીનના વચન માટેની તાબેદારી અષોઇને કાજે અર્પણ કરે છે. (આતશ નિયાયશ.) (ગાથા અહુનવઈતી, હા ૩૩, ક૦ ૧૪.)

આઅત્ યેજિ-પે અએમ્ બરઇતિ અએસ્મેમ વા અષય બેરેતેમ્, બરેસ્મ વા અષય ફ્રસ્તરેતેમ્, ઉર્વરાંમ્ વા હધાનએપતાંમ, આ-હે પસ્ચએત ફ્રીનઇતિ આતર્શ્ મજ્દાઓ અહુરહે, ક્ષ્નૂતો અતબિશ્તો હુધ્રૂધંઘ્રહુમ.

પણ જો કોઇ માનવી તે (આતશ)ને સારૂં અષોઇથી (પવીત્ર દાનતથી) લાવેલું એસમ, અથવા અષોઇથી પાંથરેલી (અથવા બાંધેલી) બરસમ અથવા હધાનએપત (નામનું ખુશબોદાર) ઝાડનું લાકડું લઇ

1. યજ્ઞ, યાગ, જપ. 2. સદાચારથી મળતી શક્તિ.

જાય છે તો, (તે) અહુરમજદનો આતશ (જે) ખુશી થયેલો, આફરમાન પામેલો (તથા) તૃપ્ત થયેલો, (તે), તે (ભેટ આપનાર માનવી)ને આશીષ દે છે. (આતશ નિયાયશ ફ૦ ૯.)

ફરાજ઼ ઓઆએ શુમા રાદ્ હોમ, કે અમશાસ્પંદ્ હેદ્, યજશ્ને ઓ નીઆએશ્ને; ફરાજ઼ પ મનશ્ને, ફરાજ઼ પ ગવશ્ને, ફરાજ઼ પ કુનશ્ને, ફરાજ઼ પ ઓહુ, ફરાજ઼ પ તન્, ફરાજ઼ પ આંનેચ ઇન્ ખેશ જાન્, તન્ ઓ જાન્ નામ્ રવાન. બુન બર્ ખાસ્ત ઇમ્ હુસ્ત, પ ખેશીએ યજ઼દાંન્ દાર્ હોમ. પ ખેશીએ યજ઼દાંન્ દાશતન અએ બહોદ્, કુ અગર્ તશ્ અજાં રસદ્, કે ઇન તન્ રવાન્રા બેઆવાયદ્ દાદન્ બેદેહુમ.

તમે જેઓ અમેષાસ્પંદો છો (તેમને) (મારી) મનશ્નીથી, ગવશ્નીથી, કુનશ્નીથી, (મારાં પોતાનાં) અંતઃકરણથી, (મારાં) તનથી (તથા) આ કે જે મારો પોતાનો જાન (તે)થી (તથા) તન અને જાન (જેનું) નામ રવાન (છે તેને) થી, તમને યજશ્ને તથા નીઆયશ અર્પણ કરૂં છું; ભિત્તરનો (તથા) બહારનો ખજાનો જે મારી પાસે છે (તે) પરમેશ્વરની સગાઇને લીધે હું રાખું છું. પરમેશ્વરની સગાઇથી રાખવું તે એ છે કે જો કોઇ સમય એવો બને (જેથી) આ (મારાં) તનને (મારાં) રવાનને માટે આપવું પડે, (તો) હું દઉં. (પતેત પશેમાની ક૦ ૧.)

અહ્યા ક્ષથ્રાચા મજ઼ૅનાચા હ્વપંઘ્રહ્યાઇશ્ચા, તૅમ્ અત્ યસ્નનાંમ્ પઉર્વતાતા યજ઼મઇદે.........તૅમ્ અત્ આહૂઇર્યા નામેની મજ઼દા-વરા સ્પૅન્તોતૅમા યજ઼મઇદે; તૅમ્ અહ્માકાઇશ્ અજ઼્દિબીશ્ચા ઉશ્તાનાઇશ્ચા યજ઼મઇદે.

તેની (દાદાર અહુરમજદની) રાજ્ય સત્તા, મોટાઇ તથા ખુબીઓને લીધે, યજશ્નેઓની શ્રેષ્ટતાથી તેને અમે આરાધ્યે છીએ. અહુરમજ઼્દી, મજ઼્દ પસંદ, (તથા) ઘણોજ વૃદ્ધી કરનાર (એવા) નામથી (અમે) તેને વંદયે છીયે. અમારાં શરીર તથા જાનથી (હૈયાંથી) તેને અમે સ્તવ્યે છીએ. (મોટી હપ્તન યશ્ત ક૦ ૩, ફ૦ ૨-૩.)

થ્રિ-કર્ષૅમ્ ફ્રકારયેઇતિ, ફ્રા-મ્રઑમિ નર્ૅમ અપવનૅમ્, ક્ષ્વશ-કર્ષૅમ્ ફ્રકારયેઇતિ ક્ષ્વશ ફ્રા-મ્રઑમિ નર્ૅમ્ અપવનૅમ્, નવ-કર્ષૅમ્ ફ્રકારયેઇતિ, નવ ફ્રા-મ્રઑમિ નર્ૅમ્ અપવનૅમ્.

(દાદાર અહુરમજદ કહે છે):—(જે માણસ) ત્રણ કશ ખેંચે છે (તેને) અષો નર લેખે હું પસંદ કરૂં છું; (જે માણસ) છ કશ ખેંચે છે (તેનો) અષો નર તરીકે હું સ્વિકાર કરૂં છું; (જે માણસ) નવ કશ ખેંચે છે (તેને) તમામ અષો નર લેખે હું પસંદ કરૂં છું.

(ખોરદાદ યશ્ત ફ૦ ૯.)

ફ્રા મન્યએઇબ્યો રાઓંઘ્રહે વસે-યાઇતીમ વસે-પૈઇતીમ, યાઇશ ઉપઇરિ આય જેમા ગઓબીશ ચ્યેન્તી. નેમંઘ્રહા અષાઇ ઉજ્દાતા પઇती અવત્ સ્તુયે, નોઇત્ અહ્માત્ આજયાઓનીમ, નોઇત્ વીવાપેમ, ક્ષ્તા માજ્દયસ્નીશ અઓઇ વીસો, નોઇત્ અસ્તો, નોઇત્ ઉશ્તાનહે ચિન્માની.

જેઓ આ ધર્તિ ઉપર માલમતાથી રહે છે તેમને, મીનોઓની[૧] તરફથી પોતાની અભિલાષા પ્રમાણે ફરવું હરવું, (તથા) પોતાની વાંછા પ્રમાણે રાજ્ય ચલાવવાનું આપવાને માટે, (તથા) અષોને કાજે (એટલે તેઓ અષોઇને માર્ગે આવે તેને સારૂં), દિલસોજ નમનથી (હું) (અહુરમજદની) સ્તુતિ કરીશ, (કે તેથી) હવે પછી માજદયસ્નોને લગતા મોહલ્લા તરફ નુકસાન (તથા) પાણીની ટીપણી (લાવવાને) (હું) ઉભો ન રહું (હું ન રોકાવું); ન (મારાં) શરીરના કે ન (મારા) જાનના પ્યાર માટે. (દીનનો કલમો અવસ્તામાં ફ૦ ૩.)

તે આબ્યો ફ્રૅરિતાઓ ફ્રૅરેન્વઇન્તિ અપઓનાંમ્ વંઘ્રૌહિબ્યો સૂરાબ્યો સ્પેન્તાબ્યો ક્રવષિબ્યો, થમ્તયાત્ પરો અંઘ્રહુયાત્ ઉજ્ગૅરૅ-બ્યાત્ પરો બાજુવે.

તે (માણસો) અષો (લોકો)નાં આ ભલાં, શૂરાં (તથા) (દુનિ-યાંની) આબાદી કરનારાં ફરોહરોને માટે (પોતાનાં) ખરાં અંતઃકરણથી (તથા) (નમ્રતાથી) ઉંચ કરેલી બાજુએથી, ભેટો અર્પણ કરે છે.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૪૯.)

આઅત્ યો ના હીશ્ ફ્રાયજાઇતે, ગઓમત જસ્ત વસ્ત્રવત અષ-નાસ નૅમંઘ્રહ, અહ્માઇ આફ્રીનેન્તિ ક્ષ્નૂતાઓ અઇનિતાઓ અત્બિ-શ્તાઓ ઉઘ્રાઓ અષાઉનાંમ્ ફ્રવષયો.

---

૧. મીનો યઝદોની.

બુયાત્ અહ્મિ ન્માને ગેઉશચ, વાંથ્વ ઉપ વીરનાંમચ, બુયાત્ આસુશચ અરપો હૅર્જરસચ વાક્ષો, બુયાત્ ના સ્તાહ્યો બ્યાખનો, યો નો આધ ફ્રાયજાઇતે, ગઍામત જસ્ત વસ્ત્રવત અપ-નાસ નૅમંઘ્રહ.

વળી જે નર ખોરાક સાથના (અને) વસ્ત્ર સાથના હાથે (તથા) અષોઇ તરફ પહોંચાડનારી ભક્તિથી તે (ફરોહરો)ને આરાધે, તેને અષો (લોકો)નાં આનંદ પામેલાં, દુઃખી ન થયેલાં, અપમાન ન પામેલાં (તથા) બળવંત ફરોહરો (નીચે જણાવ્યા મુજબ) આશીષ દે છે.

'આ ઘરમાં ગાય ઢોરની તથા માણસોની વૃદ્ધિ થજો ! ઝડપી ચાલના ઘોડા તથા મજબુત ગાડી હોજો ! જે નર ખોરાક સાથના (અને) વસ્ત્ર સાથના હાથે (તથા) અષોઇ તરફ પહોંચાડનારી બંદગીથી અમને જરૂર આરાધે, (તે) નર બળવંત (તથા) ટોળાંનો સરદાર થજો!'

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૫૧-૫૨.)

અષાઉનાંમ્ વંઘુહીશ્ સૂરાઍા સ્પૅન્તઍા ફ્રવષયો યજમઇદે. યાઍા મસ્યેહીશ્ અહ્માત્, યાઍા અઍાજયેહીશ્ અહ્માત્, યાઍા તાંખ્યેહીશ્ અહ્માત્, યાઍા અમવસ્તરાઍા અહ્માત્, યાઍા વૅરેથ્રવસ્તરાઍા અહ્માત્, યાઍા બઍષજયોતરાઍા અહ્માત્, યાઍા યાસ્કૅરૅસ્તરાઍા અહ્માત્ યથ વચ ફ્રમ્રવાઇરે; યાઍા મઘૅમચિત્ મ્યજ઼દનાંમ્ બઍવને ઉપવર્જૅન્તે.

અષોનાં ભલાં શરાં (તથા) જગતના કલ્યાણકારી ફરોહરોને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ, જે (ફરોહરો) વચનથી કહી શકાય તેનાં કરતા અધિક મોટાં, વધારે પ્રબળ, વધારે દ્રઢ, વધારે હીમ્મતવાળાં, વધારે ફતેહવાળાં, વધારે તંદરોસ્તી આપનારાં (તથા) વધારે અસરકારક (છે), (તથા) જેઓ મ્યજદોની (એટલે ક્રિયાથી અર્પણ કરેલી ભેટોની) વચમાં હજારો(ની સંખ્યામાં) આવે છે. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૬૪.)

કો નો સ્તવાત્, કો યજાઇતે, કો ઉફ્યાત્, કો ફ્રીનાત્, કો પઇતિજનાત્, ગઍામત જસ્ત વસ્ત્રવત અપ-નાસ નૅમંઘ્રહ. કહે નો ઇધ નાંમ આઘ્રઇર્યાત્, કહે વો ઉર્વ ફ્રાયેજ્યાત્, કહ્માઇ નો તત્ દાથ્રેમ દયાત્, યત્ હે અંઘ્રહત્ ખઇશ્યાંન્ ખરેથૅમ્ અજયમ્નૅમ્, યવઍચ યવઍતાતઍચ.

કોણ અમને વખાણશે ? કોણ (અમને) આરાધશે ? કોણ (અમારી) કીર્તિ ગાશે ? (તથા) કોણ (અમારી ઉપર) પ્રેમ રાખશે ? (વળી) ખોરાક સાથના (અને) વસ્ત્ર સાથના હાથે (તથા) અષોઇ તરફ પહોંચાડનારાં બંદગીથી કોણ (અમને) આદરસત્કાર દેશે ?

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ. ૭૩.)

યએષાંમ્ રઑશ્નાઑંઘ્રહો પન્તાનો, આવયતાંમ્ અવિ જઑથ્રાઑ.

ક્રિયાની ભેટો તરફ આવવાના જેમના માર્ગો પ્રકાશિત (હોય છે.)

(ફ્રવરદીન યશ્ત, ફ૦ ૮૪)

આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઑ, અસ્ને વઘ્ધનાત્ નિશહિધદતિ, ઉશ્તવઇતીમ્ ગાથાંમ્ સ્રાવયો, ઉશ્તતાતૅમ્ નિમ્રઑન્નો.

ત્યારે (દાદાર) અહુરમજ્દે ઉત્તર દીધો કે, (તે અષો માણસનું રવાન) ઉશ્તવદ ગાથા ગાતું (તથા) સુખ માંગતું (પોતાનાં) માથાં આગળ બેશે છે. (હાદોખ્ત નુસ્ક, પર૦ ૨. ફ૦ ૨.)

મા મે યથ ગઑશ્ દફ્ષો આસિતો વાર્ૅમ ચઽરિ. ફ્રષ ફ્રયન્તુ તે મધો વૅરૅજયંઘ્રહાઑંઘ્રહો જસૅન્તિ. પઇરિ-તે હઑમ અષાઉમ અષવાજો દધાંમિ ઇમાંમ્ તનૂમ્ યા મે વએનઽતે હુરઑથ.

બલીહાનના દુધની માફક ઝડપથી અંત આવતી મદદનો ના થતો, પણ અમારી સલામતીને માટે અમારા શરીરમાં રહે. તારા તનદરૂસ્તીના ઉપાયો વધે તથા અસરકારક રીતે અમને પહોંચે. હે અષો (તથા) અષોઇનું જોર આપનાર હોમ! આ (મારૂં) શરીર કે જે મને સુશોભિત દેખાય છે, તે તને હું અર્પણ કરૂં છું. (હા ૧૦, ફ૦ ૧૪.)

ગવે નૅમો ગવે ઉખધૅમ...ગવે વસ્ત્રૅમ. ગવે વૅરૅજયાતાંમ્ તાંમ ને ખરૅથાઇ ફ્રષ્યો.

ગાયને[1] માટે નમન (હોજો)! ગાયને સારૂં નમન (હોજો)! ગાયને માટે (સારા) શબ્દો (હોજો)! ગાયને માટે વસ્ત્ર (હોજો)! ગાયને માટે (આપણે) મહેનત કરવી જોઇએ; કારણકે તે આપણા ખોરાકને માટે વધારો કરનાર (છે). (હા ૧૦, ફ૦ ૨૦.)

---

૧. ગવ, ગાય સર્વે પ્રાણીને અથવા જીવજંતુઓને અર્થે વપરાયો છે.

ઉસ્ મે પિત હુઑમાઇ દ્રઑનો ફ્રૅરનઑત્ અહુરો મઝ્દાઑ અષવ હુંઘ્રઉહ્રૅને મત્ હિઝ્વો હોયૂમચ દોઇથ્રૅમ. યો માંમ્ તત્ દ્રઑનો ઝિનાત્ વા તૅરૅફ્યાત્ વા અપ વા યાસાઇતિ યત્ મે દથત્ અહુરો મઝ્દાઑ અષવ હુઘ્રઉહરૅને મત હિઝ્વો હોયૂમચ દોઇથ્રૅમ્. નોઇત્ અહ્મિ ન્માને જાનઇતે આથ્રવ નઑ રથએશ્તાઑ નએઘ વાસ્ત્રયો ફ્ષૂયાંસ્. આઅત્ અહ્મિ ન્માને જયાઑન્તે દહ્કાચ મૂરકાચ પૉઉરુ–સરૅધો-વર્ષનાચ.

હું હોમને માટે, મારા પીતા અષો અહુરમઝ્દે ખાવા સારૂં, જીભ તથા ડાબી આંખ સાથે દરૂન અર્પણ કીધો.

(જે કોઇ) જીભ તથા ડાબી આંખ સાથનો તે દરૂન જે અષો અહુરમઝ્દે મને ખાવાને અર્પણ કીધો[1] તે બરબાદ કરે, લઇ લે અથવા (તેને) ધીક્કારે (અથવા ઇજ્વાથી દૂર રાખે), તો તે ઘરમાં આથ્રવન, રથએશ્તાર અથવા (દેશની) આબાદી કરનાર ખેડુત ન જન્મે! અંતે ઘરમાં દુઃખ દેનારા મોતકારક તથા મક્કરબાજ (માણસો) પેદા થાય. (હા ૧૧, ફ૦ ૪-૫-૬.)

---

૧. અત્રે જે ઇશારો છે, તે ઉપરથી જણાય છે કે તે અષો જરથુસ્ત્ર સાહેબના કાળ પછી જ્યારે ધર્મમાં અયોગ્ય ફુધારાઓ પેઠા ત્યારે આવો કોઈ રીવાજ પ્રચલિત હશે. અથવા તો આ ઈશારો અલંકારિક હોવો તેઇએ. જેમકે જીભ અર્પણ કરવી, એટલે મૌન (ચુપકીદી) ધારણ કરવું અને ડાબી આંખ અર્પણ કરવી, એટલે આંખની ઇન્દ્રિ ઉપર વિજય મેળવીને, હોમ યજદ્ જે મહાગુરૂ લેખાય છે, તેને અર્પવી. કેટલોક વધુ ખુલાસો હિન્દુ શાસ્ત્રોમાં બાળગુરૂ ઋષિકુમાર અષ્ટાવક્રે રાજા જનકને આદેશ દીધો તે ઉપરથી મળશે. જ્યારે તેને સર્વસ્વ "તન, મન અને ધન" અર્પણ કર્યું, ત્યારે "મન" ઇત્યાદી ઉપર પોતાનો અધિકાર ચલાવીને તે રાજા વૈરાગ્ય લેવા માંગતો તેને અટકાવીને, રાજ્ય કારોબાર ગુરૂની હાજરીમાં ચલાવતો હોય, એટલા શુદ્ધ ભાવથી ચલાવવાને ગુરૂ મહારાજે જનક રાજાને આજ્ઞા દીધી કે, "રાજા જેમ કોઈ મનુષ્ય પોતાનું દ્રવ્ય, ગૃહ વીગેરે બીજાને સાચવવા આપે, તેમ આ તારૂં રાજ્ય, તન, મન, ધન મારૂં છે, તે હું તને સંભાળવા દઉં છું. માટે મારા સેવક તરીકે તું તેનું નીતિથી પાલન કર; એટલે તું **દેહ** છતાં **વિદેહ**, દેહ વિનાનો થશે. પૂર્વે કોઈ વિદેહ થયું નથી. પણ તારી આવી સ્થિતી થયાથી તું તો વિદેહી કેહવાઈશજ". વળી છત્રપતી શ્રી શીવાજી મહારાજ પણ વૈરાગ્ય ગ્રહણ કરવાને બહુ આતુર હતા, છતાં તેમના પ્રતાપી ગુરૂ મહારાજ રામદાસ સ્વામીના હુકમથી તેમણે ધર્મના રક્ષણાર્થે, રાજ્યદંડ હાથમાં રાખી, ધર્મને મુસલમાન રાજાઓને હાથે છિન્નભિન્ન થતો અટકાવ્યો અને પ્રજાનું ઉત્તમ પાલન કર્યું. વળી આતશ બેહરામના પવિત્ર આતશ ઉપર ચરબી અર્પણ કરવાની અધર્મિ રૂઢી, ઘણાક દાયકાઓ થયા, જરથોસ્તિ દસ્તુર સાહેબોએ દીનને અનુસરીને બંધ કરી છે, તે આ સ્થળે યાદ કરવું ઘટે છે.

નોઇત્ અહ્માત્ આજ્યાઓનીમ્ નોઇત્ વીવાર્પેમ્ ક્ષ્તા માજ્દયસ્નીશ્ અઓઇ વીસો. નોઇત્ અસ્તો નોઇત્ ઉશ્તાનહે ચિન્માની.

હવે પછી મજદયસ્નોના મોહલ્લા તરફ નુકસાન (તથા) પાણીની ટીપણી (લાવવાને) (હું) ઉભો ન રહું, ન (મારા) શરીરના કે ન (મારા) જાનના પ્યાર માટે. (હા ૧૨, ફ૦ ૩.)

પઇરિ-વે અમેષા સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘ્હો દધાંમિ તન્વસ્ચીત્ ખ્વ્યાઓ ઉશ્તનેમ. પઇરિ વીસ્પાઓ હુજીતયો.

હે સારી બાદશાહીવાળા (તથા) સારા ડહાપણવાળા અમેષાસ્પંદો! (હું) તમને મારા પોતાના તનનો જાન (તથા) (મારૂં) સર્વ સુખ અર્પણ કરૂં છું. (હા. ૧૩ ફ. ૪.)

અહુરાઇ મજ્દાઇ હઓમાં આવયેધયમહિ. ઇમાં હઓમાંસ્ચા મ્યજ્દાંસચ જઓથ્રાઓસ્ચ બરેસ્મચ અષય ફ્રસતરેતેમ ગાંમચ હુધાઓંઘ્હેમ. ઇમાંમચા ગાંમ જીવ્યાંમ. અપય ઉજ્દાતાંમ ઇમાંમચ ઉરૂવરાંમ હધાનએપતાંમ્ અપય ઉજ્દાતાંમ.

અઇવ્યો વંઘ્ઉહિબ્યો ઇમાઓ જઓથ્રાઓ હઓમવઇતીશ ગઓમવઇતીશ્ હધાનએપતવઇતીશ અપય ઉજ્દાતાઓ. અઇવ્યો વંઘ્ઉહિબ્યો અપેમચ હઓમ્યાંમ્ અસ્મનચ હાવન અયંઘ્હએનચ હાવન.

ઇમાંમચા ઉરૂવરાંમ બરેસ્મનીમ્ જઘ્નમૂષીમચ રતુફ્રિતીમ્ મરેથ્રેમચ વરેજેમચ દએનયાઓ વંઘ્હુયાઓ માજ્દયસ્નોઇશ. ગાથનાંમચ સ્રઓથ્રેમ જઘ્નમૂષીમચ અપઓનો અષહે રથ્વો રતુફ્રિતીમ, ઇમાં અએષ્માંસચ બઓઇધીમચ તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર વીસ્પચ વોહુ મજ્દધાત અષ-ચિથ્ર પઇરિચ દદેમહી આચ વએદયમહી.

અહુરમજદને (આ) હોમ અમે અર્પણ કર્યે છીએ; આ હોમ, મ્યજદ, જોર, અષોઇથી પાંથરેલી બરસમ, ગોશોદો,[1] તથા આ જીવાંમ (જે) અષોઇથી ઉંચે ધરેલું તથા આ હધાનેપત (નામનું) ઝાડ, (જે) અષોઇથી ઉંચે ધરેલું, (એ બધું) (અમે અહુરમજદને અર્પણ કર્યે છીએ.)

નીરમળ પાણીઓને (અર્પણ કરવાને) માટે (તૈયાર કીધેલી) આ

૧. ગાયમાંથી નીકળતી વસ્તુ, જેમકે દુધ.

હોમને લગતી, જીવામને લગતી તથા હધાનેપતને લગતી જોર (જે) અષોઇથી ઉંચે ધરેલી, (તેને) (તથા) નીર્મળ (અથવા ચોખ્ખાં) પાણીઓને (અર્પણ કરવાને) માટે (તૈયાર કીધેલાં) હોમને લગતાં પાણીને; પત્થરની હાવનીમને, લોઢાંની હાવનીમને, આ બરસમના આડને, મદદે પહોંચનારી વખતસરની ભક્તિને, ભલી માજ્દયસ્ની દીનના સ્મરણ તથા (તેની) સત્તાને, ગાથાના ગાવાને, તથા અષોઇના અષો સરદારની ઘણીજ મદદે પહોંચનારી વખતસરની ભક્તિને, (તથા) અહુરમજ્દની તરફના (સઘળી વસ્તુને) હે પાક કરનાર આતશ ! તારી આ એસમને તથા બોયને[1] તથા અહુરમજ્દની પેદા કીધેલી અષોઇના બીજની સઘળી વસ્તુઓ (એ સર્વે) (દાદાર અહુરમજ્દને, યજ્દોને તથા અષો લોકોના ફરોહરોને) અમે અર્પણ કર્યે છીએ તથા ભેટ કર્યે છીએ. (હા ૨૪, ફ૦ ૧, ૨, ૩.)

હુમાઇમ્ થ્વા ઇઝ્રૅમ યજતૅમ્ અષંઘ્રહાચિમ્ દદૅમઇદે.

(અહુરમજ્દને કહે છે) તું સારાં ડહાપણવાળા તથા ભજનને યોગ્ય, અષોઇની પુઠે ચાલનાર (જગતના)નાથને, અમે (ભેટ) અર્પણ કર્યે છીએ. (હા ૪૧, ફ૦ ૩.)

વીસ્પાઓ ગએથાઓસ્ચ તનવસ્ચ અજદૅબીશ્ચ ઉશ્તાનાંસ્ચ કેહ્રપસ્ચ તૅવીષીશ્ચ બઓધસ્ચ ઉર્વાનૅમ્ચ ફ્રવષીમ્ચ પઇરિચ દદેમહિ આચ વએદયમહિ આઅત દીશ આવએદયમહિ ગાથાબ્યો સ્પેન્તાબ્યો રતુક્ષથ્રાબ્યો અષઓનિબ્યો.

(ભક્ત કેહે છેકે) આ દુન્યાની સર્વ માલમતા (અમારા) તન તથા જીવ, શરીરની કાઠી, શક્તિ, બુધ્ધી રવાન તથા ફરોહર—(એ સઘળું) અમે અર્પણ કર્યે છીએ અથવા ભેટ કર્યે છીએ. વૃધ્ધી કરનાર ગાથા (જે) અષો (તથા) સત્યતા ઉપર ચાલનાર સરદાર, (તેમ)ને માટે એ (સઘળું) અમે ભેટ કર્યે છીએ. (હા ૫૫, ફ૦ ૧)

તત્ પોઇરિશ તત્ વેરૅથ્રૅમ્ દદૅમઇદે હ્યત નૅમ હુચિથ્રૅમ.

આ ફાયદા તથા આ ફત્તેહ એટલે સારાં મનની બંદગી,(અહુરમજદને) અમે બગીદાન તરીકે આપ્યે છીએ. (હા ૫૮, ફ૦ ૧.)

પઇરી મનાઓ પઇરી વચાઓ પઇરી શ્યૉથના પઇરી પસૂશ

1. સુગંધી લાકડાં.

પઇરી વીરેંગ્ સ્પેંન્તાઇ મઇન્યવે દદેંમહી; હુઉરૂવફ્ષ્વો ફ્રવો–ગએથાઓ ફ્રવફ્ષ્વો ફ્રવો–વીરા ફ્રવા હુઉર્વા અવિવન્તો.

સ્પેનામીનોને (અમારૂં) મન, વચન, કાર્ય, (અમારાં) પશુ (તથા) માણસ અમે અર્પે છીએ. (અમારાં) આખાં પશુ, તનદરૂસ્ત જીવધન, તનદરૂસ્ત પશુ, તનદરૂસ્ત માણસ (જે) તનદરૂસ્તીવાળ, ખામિ રહિત તથા અષોઇવાળા–(એ બધું) (અમે સ્પેનામીનોને અર્પણ કર્યે છીએ).

(હા ૫૮, ફ० ૬.)

આઅત્ યેઝિ–શે અએમ બરઇતિ અએસ્મેંમ્ વા અષય બરેંતેંમ બરેંસ્મ વા અષય ફ્રસ્તરેંતેંમ્ ઉરૂવરાંમ્ વા હુઝાનએપતાંમ્, આ હે પસ્ચહેત ફ્રીનઇતિ આતર્શ મઝદાઓ અહુરહે ક્ષ્નૂતો અતબિશતો હુધ્રધ્રુદેંમ્.

પણ જો કોઇ માનવી તે (આતશ)[1] ને માટે એસમ તથા અષોઇથી કાપેલી બરસમ[2] તથા અષોઇથી પાંથરેલું હધાનેપત[2] (નામનું ખુશબોદાર) લાકડું લઇ જાય છે, તો તે (અહુરમઝ્દનો આતશ) (જે) ખુશી થયેલો, આદરમાન પામેલો તથા તૃપ્ત થયેલો (તે), તે (ભેટ આપનાર નર)ને આશીષ (પ્રસાદ) દે છે. (હા ૬૨, ફ० ૯)

યઝમઇદે થ્વા અહુરાને અહુરહે વંઘ્રહેઉશ મનંઘહો જઓથ્રાબ્યો; યઝમઇદે થ્વા અહુરાને અહુરહે વંઘ્રહેઉશ ઉખ્ધહે જઓથ્રાબ્યો; યઝમઇદે થ્વા અહુરાને અહુરહે વંઘ્રહેઉશ શ્યઓથ્નહે જઓથ્રાબ્યો.

હે અહુરમઝ્દને લગતી અહુરમઝ્દની (અરદ્વિસુર!) ભલા વિચારની ભેટોથી તને અમે યાદ કર્યે છીએ. હે અહુરમઝ્દને લગતી અહુરમઝ્દની અરદ્વિસુર! ભલાં વચનની ભેટોથી તને અમે વખાણ્યે છીએ. હે અહુરમઝ્દને લગતી (અરદ્વિસુર), ભલાં કાર્યની ભેટોથી તને અમે વંદયે છીએ. (હા ૬૮, ફ० ૩.)

અહુરાઇ મઝદાઇ હુઓમાં આવયધયમહિ, યત ઉઝ્દાતેંમ યત સૅવિશતેંમ વૅરૅથ્રઘ્ને ફ્રાદત–ગએથાઇ, યત હુક્ષથ્રાઇ અપઓને યત રતુક્ષથ્રાઇ અપઓને. અમેષઇબ્યો સ્પેંન્તએઇબ્યો હુઓમાં આવયધયમહિ, અઇબ્યો વંઘુહુઇબ્યો હુઓમાં આવયધયમહિ, હવહે ઉરૂનો હુઓમાં આવયધય મહિ, વીસ્પયાઓ અષઓનો સ્તોઇશ હુઓમાં આવયધયમહિ.

૧. અગ્નિ. ૨. સુંગંધી લાકડાંઓ.

ઇમાં હઓમાં ઇમ હઓમ્ય ઇમ સ્તઓમ્ય ઇમ સ્તરૅત ઇમ મ્યજદ ઇમ અસ્મ પઓઇર્‌ય દામાંન્ ઇમ અસમન હાવન અવિ-બૅરૅત હઓમ જાઇરે ઇમ અયંઘ્નહએન હાવન અવિ-બૅરૅત હઓમ જાઇરે ઇમાંમ્ આપૅમ હઓમયાંમ્ ઇમત્ બરૅસ્મ અષય ફ્રસતરૅતૅમ.

ઇમાઓ કૅહ્રપસચ તૅવીષીસચ ઇમાઓ યએતુષીસ્ જઓથ્રાઓ ઇમૅમ્ હઓમૅમ અપવનૅમ્ ગાંમચ હુધાઁઘ્નહૅમ નરૅમચ અષવનૅમ્ આસ્નચ મનાઓ અષાઓનાંમ્ આસ્નચ મનાઓ સઓષ્યંતાંમ ઇમાંમચા ગાંમ્ જીવ્યાંમ્ અષય ઉજ્દાતાંમ્ ઇમાંમચા ઉર્‌વરાંમ્ હુધાન-એપતાંમ્ અષય ઉજ્દાતાંમ.

અઇવયો વંઘ્નઉહિભ્યો ઇમાઓ જઓથ્રાઓ હઓમવઇતીશ્ ગઓમવઇતીશ્ હુધાનએપતવઇતીશ્ અષય ઉજ્દાતાઓ અઇવ્યો વંઘ્નઉહિભ્યો અપૅમચ હઓમ્યાંમ્ અસ્મનચ હાવન અયંઘ્નહએનચ હાવન.

ઇમાંમચ ઉર્‌વરાંમ બરૅસ્મનીમ્ જઘ્મૂષીમચ રતુફ્રિતીમ્ મરૅથ્ર-મચ વરૅજ્મચ દએનયાઓ વંઘ્નહુયાઓ માજદયસ્નોઇશ્ ગાથનાંમચ સ્રઓથ્રૅમ જઘ્મૂષીમચ અષઓનો અપહે રથ્વો રતુફ્રિતીમ; ઇમાં અએસ્માંસ્ચ બઓઇધીમચ તવ આથ્રો અહુરહે મજ્દાઓ પુથ્ર વીસ્પચ વોહુ મજ્દધાત અષ-ચિથ્ર પઇરિચ દદેમહિ આચ વએધયમહિ.

(દાદાર) અહુરમજદ (જે) ફ્રત્તેહમંદ, જગતને કલ્યાણ કર્ત્તા, સારી પાદશાહી કરનાર, અષો તથા સરદારોની ઉપર રાજ્ય અધિકાર ભોગ-વનાર, અષો (છે તેને), ઉભાંન થતો તથા ઘણોજ ફાયદો કરનાર હોમ અમે અર્પણ કર્યે છીએ. અમેષાસ્પંદોને હોમ અમે અર્પણ કર્યે છીએ. ભલાં પાણીઓને માટે હોમ અમે અર્પ્યે છીએ. પોતાના રવાનને માટે હોમ અમે અર્પણ કર્યે છીએ. અષો (અહુરમજદ)ની સકળ સૃષ્ટિ માટે હોમની અમે આહુતી દઇયે છીએ.

આ હોમ, આ હોમ મુકવાના વાસણો, આ સાદરી, આ મ્યજદ,[1] પહેલી સૃષ્ટિનું આ આકાશ, લીલા હોમ (ને છુંદવા)ને કાજે આ ઠેકાણે લાવેલી પત્થરની હાવનીમને, લીલા હોમ (ને છુંદવા) ને સારૂં આ ઠેકાણે લાવેલી લોઢાંની હાવનીમને, આ હોમના પાણીને તથા આ અષો-

૧. ફળાદી.

ઇથી પાંથરેલી બરસમ-(એ સર્વ અમે અહુરમજ્દને માટે તથા યજ્દોને સારૂં જાહેર અથવા અર્પણ કર્યે છીએ.)

આ શરીર તથા બળ, આ ખુબીવાળી ક્રિયાની ભેટો, આ પાક હોમ, સારી સ્રષ્ટિની ગાય, અષો નર, અષો (લોકો)ના જાતી અક્કલના વિચારો, (દુન્યાને) મિચ કરનારાઓના જાતી અક્કલના વિચારોને, અષોઇથી ઉંચ ધરેલા આ જીવાંમને, તથા અષોઇથી ઉંચ ધરેલું આ હધાનેપત (નામનું) લાકડું-(એ સઘળું અમે અહુરમજ્દને માટે તથા યજ્દોને કાજે જાહેર અથવા અર્પણ કર્યે છીએ.)

નીર્મળ પાણીઓને (અર્પણ કરવાને) માટે (તૈયાર કીધેલી) આ ઉભાન થતી હોમને લગતી, જીવાંમને લગતી તથા હધાનેપતને લગતી જોરેને,[1] અષોઇથી (અમે જાહેર કર્યે છીયે.) નીર્મલ પાણીઓ (અર્પણ કરવાને) માટે (તૈયાર કીધેલાં) હોમના પાણીને (અમે જાહેર કર્યે છીએ.) પત્થરની હાવનીમ તથા લોઢાંની હાવનીમને (અહુરમજ્દ તથા યજ્દોને કાજે અમે જાહેર અથવા અર્પણ કર્યે છીએ.)

આ બરસમના ઝાડને, ઘણીજ મદદે પહોંચનારી સવેળાની બંદગીને, ભલી માજદયસ્ની દીનના સ્મરણ તથા (તેના) આચરણને, ગાથાના ગાવાને તથા અષોઇના અષો મૂખીને, ઘણીજ મદદે પહોંચનારી સવેળાની ભક્તિ (એ સર્વ દાદાર અહુરમજ્દને માટે તથા યજ્દોને માટે અમે જાહેર કર્યે છીએ). અહુરમજ્દના પુત્ર હે આતશ (અગ્નિ), તને આ એસમ તથા બોય (અમે અર્પયે છીએ). અહુરમજ્દની સરજેલી અષોઇના બીજની સઘળી આર્શીષ અહુરમજ્દને માટે તથા યજ્દોને માટે) અમે તૈયાર કીધી છે અને તે અમે જાહેર કર્યે છીએ.

(વીસ૦ ક૦ ૧૧, ક૦ ૧, ૨, ૩, ૪.)

અતચા ઇ-તોઇ મનંઘ્રહા મઇન્યુશચા વંઘ્રહુશચા વીસ્પા દાના.
સ્પેન્તખ્યાચા નરેશ બ્યઓથના યેહ્યા ઉર્વા અષા હચઇતે.

જે સઘળું અંતઃકરણથી તને, (હે અહુરમજ્દ!) અર્પણ કરવામાં આવ્યું છે તે, નેક વિચાર તથા દુન્યા ઉપર ઉપકાર કરનાર માણસ,

---

૧ ભેટોને.

જેનું રવાન અષોઇની પુઠે ચાલે છે, તેનાં (નેક) કાર્યો (છે.)

(ગાથા અહુનવઈતી હા ૩૪, ફ૦ ૨.)

અત્ તોઈ મ્યજ્દેમ્ અહુરા નેમંઙ્હા અષાઇચા દામા.

હે અહુરમજદ! આધીન નમસ્કાર સાથે તને તથા અષને (અમે) મ્યજ્દ અર્પણ કર્યે. (ગાથા અહુનવઇતી હા ૩૪, ફ૦ ૩.)

યથા હી તએઇબ્યો દાઓંઙ્હા.

જેથી (તે ઇનામ મને મળે તો) એ બંન્ને તને હું અર્પણ કરૂં.[1]

(ગાથા ઉશ્તવઇતી હા ૪૪, ફ૦ ૧૮.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

श्रेयान्द्रव्यमयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञः परंतप ।
सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ॥

(ગીતા ૪–૩૩.)

નાણાના કોઇપણ યજ્ઞ (દાન) કરતાં જ્ઞાનનો યજ્ઞ વધુ શ્રેષ્ઠ છે, હે પરન્તપ. હે પાર્થ, સર્વે કર્મો આખરે જ્ઞાનમાં સમાપ્ત થાય છે.

पत्रं पुष्पं फलं तोयं यो मे भक्त्या प्रयच्छति ।
तदहं भक्त्युपहृतमश्नामि प्रयतात्मनः ॥

(ગીતા ૯–૨૬.)

જેપણ મને માત્ર પાંદડું, પુષ્પ, ફળ કે પાણી ભક્તિથી અર્પણ કરે છે, તે પ્રયાસ કરતા[2] આત્મા તરફથી ભક્તિથી અપાયેલું હું (ઇશ્વર) સ્વિકારી લઉં છું.

---

૧. તારી આજ્ઞા પ્રમાણે વાપરૂં. ૨. મને પ્રાપ્ત કરવાને ઈચ્છા ધરાવીને.

महर्षीणां भृगुरहं गिरामस्म्येकमक्षरम् ।
यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि स्थावराणां हिमालयः ॥

(ગીતા ૧૦-૨૫.)

મહરીષીઓમાંનો હું ભૃગુરીષી છું, વાણીમાં હું ॐ છું, યજ્ઞોમાં હું મુંગો જપ છુ, અચળ વસ્તુમાં હું હિમાલય પર્વત છું.

संतुष्टः सततं योगी यतात्मा दृढनिश्चयः ।
मय्यर्पितमनोबुद्धिर्यो मे भक्तः स मे प्रियः ॥

(ગીતા ૧૨-૧૪.)

જે પણ સંતોષી, યુક્ત, સ્વકાબુવાળો, દ્રઢ અને મન અને બુદ્ધિ મને અર્પણ કરેલો મારો ભક્ત છે, તે મને પ્રિય છે.

अफलाकांक्षिभिर्यज्ञो विधिदृष्टो य इज्यते ।
यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय स सात्विकः ॥

(ગીતા ૧૭-૧૧)

ફળની આકાંક્ષા વિના જે યજ્ઞ શાસ્ત્રોક્ત વિધીથી કરતવ્ય છે એમજ ધારીને કરવામાં આવે છે, તે સાત્વિક (અષો) યજ્ઞ છે.

यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् ।
यज्ञो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषिणाम् ॥

(ગીતા ૧૮-૫.)

યજ્ઞ, દાન અને તપ છોડવાં ન જોઇએ, કરવાં જોઇએ કારણ કે યજ્ઞ, દાન અને તપ ઉત્તમ બુદ્ધિવાળાઓને પવીત્ર (અષો) બનાવે છે.

कबीर! या घर प्रेमका, खालाका घर नांहि.
सीस उतारे हाथसुं, सौ पेठे घर मांहि.

હે કબીર! આ પ્રેમનું ઘર છે, તે તારી માસીનું ઘર નથી (કે લાડ લડાવે). એ ઘરમાં તો માથું હાથે ઉતારી નીચે મેલે તોજ પેશી શકાય.

जो मुवा हरी हेतमें, कोई न बुजे सार,
हरीजन हरीसा हो रहा, माया रहि सीर मार.

જે ચઝદાનના પ્રેમમાં મર્યો તેની કદર દુન્યા બુજતી નથી, કારણ કે બંદો હરીમાં મળી ગયો અને માયા જેની જેલમાંથી તે છુટો તે માથું કુટી વીલાપ કરતી રહિ જાય છે.

करदी धारा रामकी, काचा टींक न कोय.
सीर सोंपे सीधा लडे, शुरा कहीये सोय.

દાવરે દાદગરને મળવાનો માર્ગ કરડો અને બીકટ છે, જેમા કાચા પૂરૂષોનો થાગ લાગતો નથી. પણ જે પોતાનું મસ્તક સોંપી દઇને સીધો લડે તેને જ શુરવીર કેહવો.

सीर सट्टेका खेल हय, सो शुरनका काम,
पहेले मरनाज आगमे, पिछे कहेना राम.

માથાનો સટ્ટો ખેલવો શુરવીરોથીજ બને, કારણ કે પ્રથમ આગમાં દાખલ થવાનું અને પછિજ કીરતારનું નામ લઇ શકાય (એટલું અઘરૂં કાર્ય છે).

काया मोड कमांन कर, पांच तत् कर तांन,
मारो तो मन मरघला, नहितो मीथ्या जान.

ખુદાઇ પ્રેમ ત્યારેજ પ્રગટે જ્યારે શરીરને કમાન પેઠે વાળીને, પાંચે ઇન્દ્રિઓની તાંત બનાવીને, મન પક્ષીને મારી નાખો અને શાન્ત પાડો; નહિ તો સર્વે મિથ્યા સમજવું.

सीस उतारी भुं धरे, ऊपर धर दे पाय,
दास कबीरा युं कहे, ऐसा हो तब आय.

માથું ઉતારીને ઝમીન ઉપર ધરે અને તેની ઉપર વળી પગ મુકે, ત્યારે કબીર દાસ કહે છે કે, તે કરીમે કારસાઝને મળી શકે છે; બાકી નહિં.

SACRIFICE.

It is easier to sacrifice great than little things.

(*Montaigne.*)

Who lives for humanity must be content to lose himself. (*Frothingham.*)

Upon such sacrifices the gods themselves throw incense. (*Shakespeare.*)

It is what we give up, not what we lay up, that adds to our lasting store. (*Hosea Ballou.*)

Teach self-denial and make its practice pleasureable, and you create for the world a destiny more sublime, than ever issued from the brain of the wildest dreamer. (*Sir Walter Scott.*)

Our virtues are dearer to us the more we have had to suffer for them. It is the same with our children. All profound affection admits a sacrifice.

(*Vauvenargues.*)

Good manners are made up of petty sacrifices.

(*Emerson.*)

The great foundation of civil virtue is self-denial.

(*Steele.*)

The opportunities of making great sacrifices for the good of mankind are of rare occurrence; and he who remains inactive till it is in his power to confer signal benefits or yield important services is in imminent danger of incurring the doom of the slothful servant. (*Robert Hall.*)

There is nothing fruitful except sacrifice.

(*Lacordaire.*)

Self-denial is the best riches. (*Seneca.*)

The first lesson in Christ's school is self-denial.
(*Mathew Henry.*)

Brave conquerors! for so you are,
That war against your own affections,
And the huge army of the world's desires.
(*Shakespeare.*)

There never did and never will exist anything permanently noble and excellent in character, which was a stranger to the exercise of resolute self-denial.
(*Walter Scott.*)

The only conclusive evidence of a man's sincerity is that he gives himself for a principle. Words, money, all things else are comparatively easy to give away; but when a man makes a fight of his daily life and practice, it is plain that the truth, whatever it may be, has taken possession of him. (*Lowell.*)

He died the noblest death a man may die
Fighting for Good and Right and Liberty;
And such a death is Immortality. (*J. Oxenham.*)
High sacrifice and labour without pause,
Even to the death; Else wherefore should the eye
Of man converse with immortality? (*Wordsworth.*)

The more a man denies himself, the more he shall obtain from God. (*Horace.*)

Pure self-denial is our good angel's hand, barring the gates of sin. (*Ary Schaffer.*)

How happy one would be, if one would throw off one's self as one throws off others! (*Mme. du Deffand.*)

The worst education which teaches self-denial, is better than the best which teaches everything else and not that. (*John Sterling.*)

The lives of men who have been always growing, are strewed along their whole course, with the things they have learned to do without. (*Philips Brooks.*)

That which especially distinguishes a high order of man from a low order of man, that which constitutes human goodness, human nobleness, is surely not the degree of enlightenment with which men pursue their own advantage, but it is self-forgetfulness, it is self-sacrifice, it is the disregard of personal pleasure, personal indulgence, personal advantage, remote or present, because some other line of conduct is more right. (*J. S. Tronde.*)

Religion means self-sacrifice. (*Rukmavati.*)

This good man moved by pity, gives up his life for another as though it were but a straw.

(*Nagananda, Act 4*)

દુઃખો.

દુઃખમાં ગેઉશ ઉર્વનનો પુકાર.

ક્ષ્મઇબ્યા ગેઉશ ઉર્વા ગૅરૅઝ્દા, કહ્માઇ માં થ્વરોઝ્દુમ કે-મા તશત,
આ-મા અએષૅમો હઝસ્ચા રૅમો આહિશાયા દેરૅશ્ચા તવિશ્ચા,
નોઇત મોઇ વાસ્તા ક્ષ્મત અન્યો.

(હે અહુરમજ્દ તથા અમેશાસ્પંદો!) દુન્યાના આત્માએ તમારી આગળ પોકાર કરીને કહ્યું કે, મને શા માટે તમે પેદા કીધી? કોણે

મને બનાવી? મારી ઉપર ગુસ્સો, લુટફાટ, મારામારી, ખરાબી, હુલ-ડાઇ (અથવા બખેડાઓ) અને જુલમ (આવી પડે છે). તમારા શિવાય મને બચાવનાર (કોઇ નથી). (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૧.)

અત્ચા ગેઉશ ઉર્વા રૂઑસ્તા, યે અનએર્ષમ ક્ષાંનમેને રાદૅમ.
વાચૅમ્ નૅરેશ્ અસૂરહ્યા યૅમ આ વસૅમી ઇષા-ક્ષથ્રૅમ્
કદા યવા હ્વો અંઘ્રહુત્ યે હોઇ દદત્ જસ્તવત્ અવો.

તે ઉપરથી જગતના આત્માએ પુકાર કરીને કહ્યું કે, (મારાં) સંકટની વેળાએ (એક) અનિચ્છિત (અણગમતો) સરદાર (જે) એક માનવીનો અવાજ[1] (એટલોજ મેં મેળવ્યો છે); (પણ) (હું) એક સ્વતંત્ર વાલી માંગું છું. કયારે એવો કોઇ (પ્રતિપાલક) (મને) મળી આવશે, કે જે તેને (સકળ જગતને) મજબુત ટેકો આપે?

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૯.)

તેમ્ ને વૉહૂ મત્ મનંગ્રહા ચિક્નુષો,
યે-ને ઉસેન્ ચોરૅત્ સ્પેનચા અસ્પેનચા.

નેક મનશ્નીની સાથે તે (અહુરમજદ) ને અમે રાજી રાખવાને ઇચ્છિયે છિએ, જેણે અમારૂં ભલું ચાહીને સુખ તથા દુઃખ પેદા કર્યાં છે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૯.)

કાંમ્ નૅમોઇ જાંમ્ કુથા નૅમોઇ અયેની,
પઇરી ખ્એતેઉશ્ અઇર્યમનસ્ચા દદઇતી;
નોઇત્ મા ક્ષ્નાઉશ્ યા વૅરેજેના હેચા,
નએદા દખ્યેઉશ યોઇ સાસ્તારો દ્રગ્વન્તો.
કથા થ્વા મજ્દા ક્ષ્નઑષાઇ અહુરા.

(અષો જરથુશ્ત્ર કહે છે કે) મારા સગાના તથા હુકમ ઉઠાવનારાના (ધર્મ) છોડી દેવાથી (હવે) કઇ જગાએ હું વળાણ લઉં? કઇ દીશાએ વળાણ લઇને હું જાવું? ધંધાદારીઓ કે દેશના પાપી (અથવા ઘાતકી) જુલમગારો, કોઇ પણ મને રાજી રાખતા નથી; (એ પ્રમાણે હોવાથી) હે અહુરમજદ! તને કેવી રીતે હું ખુશાલ કરીશ?[2]

(ગાથા ઉશ્નવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧.)

---

૧. અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબની સહાયતા. ૨. જગતમાં આવી અવ્યવસ્થા હોવાથી મારી ધર્મગુરૂ લેખેની ફરજ બજાવેલી ન ગણાય, ત્યારે અહુરમઝદ મારેથી સંતોષ કેમ પામશે?

વએદા તત્ યા અહ્મી મજ્દા અનએષો;
મા કમ્નાફ્ષ્વા હ્યત્ચા કમ્નાના અહ્મી,
ગૅરેજોઇ તોઇ આ-ઇત અવએના અહુરા,
રફ્ઁધ્રેમ્ ચગવાઓ હ્યત્ ફ્રયો ફ્રયાઇ દઇદીત.

એ મેં જાણ્યું તેથી, અહો અહુરમજદ! (હું) નાસીપાસ થયો છું. મને દુંક સંપત્તિ (છે), તે સાથે વળી થોડા સાથીઓવાળો હું છું. માટે અએ સાહેબ! તને હું નમ્રતાથી વિનંતી કરૂં છું કે, આ (મારી સ્થિતી) તરફ તું નજર કર, (તથા) જેમ એક મીત્ર બીજા મીત્રને આપી શકે તેમ, (તારાથી હું) દિલાસો માંગું છું.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૨.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણી

दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः सुखेषु विगतस्पृहः।
वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ॥

(ભગવદ ગીતા ૨-૫૬)

દુઃખમાં જેનું મન ચિંતારહિત છે, અને સુખમાં નિઃસ્પૃહ છે, અને જે રાગદ્વેષ, ભય અને ક્રોધથી નીરાળો છે, તે સ્થિત બુદ્ધિવાળો મુની છે.

आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुन।
सुखं वा यदि वा दुःखं स योगी परमो मतः॥

(ગીતા ૬-૩૨)

હે અર્જુન! જે પણ આત્માને સર્વત્ર એકત્ર જોઇ ને, સર્વેમાં ઐકયતા જુવે છે, પછી તે સુખમાં અથવા દુઃખમાં હોય તે સર્વોત્તમ યોગી લેખાય છે.

निर्मानमोहा जितसंगदोषा अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामा: ।
द्वंद्वैर्विमुक्ता: सुखदु:खसंज्ञैर्गच्छंत्यमूढा: पदमव्ययं तत् ॥

(ગીતા ૧૫-૫)

માન અને મોહ વિનાના, સંગના દોષ રહિત, નિત્ય આત્મામાં રહેનાર, ઇચ્છાઓ છોડેલા, દ્વન્દ્વ (દ્વુઇ) જે સુખદુ:ખને નામે ઓળખાય છે, તેનેથી મુક્ત બનેલા, એવા હુશ્યાર જનો અવ્યય માર્ગ કાપે છે.

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥
परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥

(ગીતા ૪ ૭-૮)

જ્યારે જ્યારે પણ અષોઇની હાણી થાય છે, હે ભારત! અને અનષોઇ (અધર્મ) નો વધારો થાય છે, ત્યારે ત્યારે હું પોતે (શ્રી કૃષ્ણ) જન્મ લઉં છું; અષોના રક્ષણાર્થે, દુષ્ટોને હણવા કાજે, ધર્મનું સંસ્થાપન કરવા માટે, યુગે યુગે હું જન્મ (અવતાર) ધારણ કરૂં છું.[૧]

---

૧. અત્રે 'અવતાર' સૂચવ્યો છે. જ્યારે ઉપર અવસ્તામાં માત્ર અષો સાહેબ જરથુશ્ત્રનો માનવી લેખે જન્મ, એજ કારણ સારૂં દર્શાવ્યો છે. જો આપણે ઉંડાણમાં ઉતરીને દીનકર્દ પુસ્તકમાં અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબના જન્મને માટે કેવી મહાભારત તૈયારીઓ કેટલા સૈકાઓ આગળથી, શહેનશાહોના બીજ મારફતે, અમેશાસ્પંદોએ પોતે કરી હતી, તે બરાબર લક્ષમાં રાખીશું, અને જો અષો જરથુશ્ત્ર સાહેબને "ગેતીના યજદ" લેખે અવસ્તામાં જણાવ્યા પ્રમાણે નમન કરતાં શીખીશું, તો તેમનો શારીરિક સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર લેખેનો જન્મ, એક "અવતાર" લેખવા વિના છુટકોજ નથી. તે અનૂપમ ગુરૂરાજ એક "ગેતીના યઝદ" હોઇને, ભુમી ઉપર અવતરીને, ભૂમી ભાર ઉતારી ગયા અને અમર શીક્ષણ દઇ ગયા. સાધારણ માનવી પૂર બહારમાં આવીને પેગમ્બર અથવા મહાગુરૂ નહોતા બન્યા, પણ ગેતીના યઝદ સાહેબ માનવના શરીરમાં જગદોદ્ધારાર્થે સંકોચાવાને રાજી થયા, એમ સમજવું. (જુવો દીનકર્દ પુસ્તક ૭ મું, પ્રકરણ ૧) લું)

सुखिया ढुंडत मैं फिरुं, सुखिया मिले न कोय,
जाके आगे दुःख रडुं, सो पहेला उठे रोय.

સુખી નરનારને હું શોધું છું, પણ એકકે મળતું નથી. જેની આગળ મારૂં દુઃખ રડવા જાઉં છું, તે પ્રથમ પોતાનું દુઃખ રડવા પડી જાય છે.

संपत्त देख नव हरख्ये, विपत्त देख मत रोय,
संपत हय तहां बिपत हय, कर्त्ता करे सो होय.

સંપત્તિ જોઇને હર્ષ ન કરવો, વિપત્તિમાં રોવું નહિં. સંપત્તિ હોય ત્યાં વિપત્તિ આવવાનીજ, કારણ કે એ સર્વે ઇશ્વરની આજ્ઞાથી થાય છે.[1]

लक्ष्मी कहे मैं नित नवी, कीसकी न पूरी आस,
कितने सिंहासन चढचले, कितने गये निरास.

લક્ષ્મી કહે છે કે હું હમેશ નવીજ ગણાઉં છું, કારણકે કોઇના હાથમાં કદી રેહતી નથી. કોઇની પણ આશા મારેથી પૂર્ણ ન થઇ. ઘણાકો રાજ્યગાદીએ ચઢયા (છતાં તે મુકી ગયા) અને ઘણાકો સદંતર નીરાશીમાં મૃત્યુને વશ થયા.

बा सुर सुख न रैन सुख, न सुख धुप न छांय,
के सुख शरण रामके, के सुख संता माय.

ન રાતમાં કે દીવસમાં, ન તડકાં કે ન છાયામાં છે સુખ. માત્ર સુખ રામને શરણાગત થવામાં અથવા સંત બનવામાં (મળવામાં) છે.

بس گل شگفته میشود این باغ را ولي — کس بی جفای خار نچید ست از گلی
برنج اندرست ای خردمند گنج — نیامد کسي گنج تا برده رنج
کس عسل بی نیش از این دکان نخرید — کس گلی بیخار زین بستان نچید

---

૧. જે આપણી કરણીનો બદલો આપીજ જાય છે.

જગત નહિં પણ મમત્વજ દુ:ખકારક છે. કુદરતી સૃષ્ટિ અને માનસિક સૃષ્ટિ એમ બે સૃષ્ટિ છે. તે પૈકી કુદરતી સૃષ્ટિ દુ:ખકારક નથી, પરંતુ માનસિકજ દુ:ખદાયક છે, કેમકે કુદરતી સૃષ્ટિ જેમ છે તેમની તેમ રેહવાની. પૃથ્વિ, પાણી, તેજ, વાયુ, આકાશ અને પ્રાણી માત્ર કુદરતી સૃષ્ટિનાં છે, તેતો જેમ છે તેમનાં તેમજ રેહવાનાં. તે કાંઇ નાશ થાય એમ નથી, તેતો (બીજ રૂપે) અનાદિ, અનંત છે. અમુક માણસ મરી ગયો કે જન્મયો, અમુક પૃથ્વિ રસાતાળ થઇ, અમુક વાયે નુકસાન કર્યું, એ બધું કુદરતી સૃષ્ટિનું પરીણામ છે, પણ જેણે, જેણે એ બનાવો સાથે પોતાના મનમાં મારાપણું જોડયું, તેનેજ તે બનાવોથી દુ:ખ છે; એટલે કે મન વડેજ જેનો નાશ અને અસ્તિત્વ છે, તેનોજ એટલે કે કલ્પનાનોજ નાશ થાય એમ છે, અને મન એ માત્ર કલ્પનાનોજ ભારો છે, તેથી એટલુંજ કરતવ્ય છે.

(બોધ વચનો. મહાત્મા ઝવેરભાઈ ગરબડભાઈ).

દુ:ખ માત્ર વિચારનુંજ છે. જેમકે આપણું લાખોનું નુકસાન વડોદરામાં થયું અને શહેરનાં ઘણાં સ્નેહીઓ ખેદ કરતાં હોય, પણ તેજ પળે આપણે પોતે પરગામ હોઇએ, ત્યાં સંપૂર્ણ શાંતિને મોજ મજામાં હોઇએ. પણ એ ખબર આપણા કાને પડી નુકસાન થયાનો વિચાર આવ્યો, ત્યારેજ દુ:ખ થયું. એથી પ્રત્યક્ષ છે કે વિચારથીજ સુખ દુ:ખ છે; પણ જો આપણે સત્‌ચિત્‌ને આનંદની ભાવનામાં રહી, બાહ્ય કોઇ પણ વિચારને પેશવા દઇએ નહીં, તો કોઇ પણ દુ:ખ નડી શકે નહિં.

(જુવો છપલાં બોધ વચનો પાન ૪૫).

TRIALS.

Trials teach us what we are. (*Spurgeon.*)

Great faith must have great trials. (*Spurgeon.*)

When He hath tried me, I shall come forth as gold. (*Bible.*)

Prosperity tries the fortunate, adversity the great. (*Pliny the Younger.*)

But noble souls, through dust and heat,
Rise from disaster and defeat
The stronger. (*Longfellow.*)

There are no crown-wearers in heaven, who were not cross-bearers here below. (*Spurgeon.*)

As sure as ever God puts His children in the furnace, He will be in the furnace with them. (*Spurgeon.*)

Our dearest hopes in pangs are born,
The kingliest kings are crown'd with thorn.
(*Gerald Massey.*)

By His trials, God means to purify us, to take away all our self-confidence, and our trust in each other, and bring us into implicit, humble trust in Himself. (*Horace Bushnell.*)

"Tribulation worketh patience and patience, experience; and experience, hope." That is the order. You cannot put patience and experience into a parenthesis and omitting them, bring hope out of tribulation. (*Alexander Maclaren.*)

Jesus wept once, possibly more than once. There are times when God asks nothing of His children except silence, patience and tears. (*Charles S. Robinson.*)

All the lessons He shall send
Are the sweetest;
And His training, in the end,
Is completest. (*F. R. Havergal.*)

Never was there a man of deep piety, who has not been brought into extremities—who has not been put into fire—who has not been taught to say, "Though He slay me, yet will I trust in Him". (*Richard Cecil.*)

God hath many sharp-cutting instruments and rough files for the polishing of His jewels; and those He especially loves and means to make the most resplendent, He hath oftenest His tools upon. (*Leighton.*)

As the musician straineth his strings, and yet he breaketh none of them, but maketh thereby a sweeter melody and better concord; so God, through affliction, makes His own better into the fruition and enjoying of the life to come. (*Daniel Cawdrey.*)

I depend very much on the effect of affliction. I consider how a man comes out of the furnace; gold will lie for a month in the furnace, without losing a grain. (*Cecil.*)

Trials are medicines which our gracious and wise Physician prescribes, because we need them; and He proportions the frequency and the weight of them to what the case requires. Let us trust in His skill and thank Him for His prescription. (*Newton.*)

The way in the dark, my child! but leads to
    light:
I would not have thee always walk by sight,
My dealings now, thou canst not understand
I meant it so, but I will take thy hand,
And through the gloom lead safely home,
My child! (*Henry N. Cobb.*)

It is the easiest thing in the world for us to obey God, when He commands us to do what we like and to trust Him when the path is all sunshine. The real victory of faith is to trust God in the dark, and through the dark. Let us be assured of this, that if the lesson

and the rod are of His appointing and that His all-wise love engineered the deep tunnel of trial on the heavenward road, He will never desert us during the discipline. The vital thing for us is not to deny and desert Him. (*T. E. Cuyley.*)

Purge me, Oh Lord, though it be with fire. Burn up the chaff of vanity and self-indulgence, of hasty prejudice, second-hand dogmas, husks which do not feed my soul, with which I cannot be content, of which I feel ashamed daily—and if there be any grain of wheat in me, any word or thought or power of action which may be of use as seed for my nation after me, gather it, Oh Lord, into Thy garner.[1] (*Charles Kingsley.*)

That the trial of your faith, being much more precious than of gold that perisheth, though it be tried with fire, might be formed into praise and honor and glory at the appearing of Jesus Christ, Whom having not seen, ye love: in Whom though now ye see Him not, yet believing ye rejoice with joy unspeakable and fully of glory, receivng the end of your faith, even the salvation of your souls. (*I Peter I. 7—9*)

How that in a great trial of affliction the abundance of their joy and their deep poverty abounded unto the riches of their liberality. (*II Corinthians, VIII-2.*)

O true believers, be patient and strive to excel in patience, and be constant-minded and fear (revere) God, that ye may be happy. (*Al Quran-III-200.*)

Persecutions and revilings, murders and numberless imprisonments, these hast thou suffered in thou-

1 બગ'ને દાદાર અહુરમજ્દ, અથવા "શ્રી કૃષ્ણની માખણની ચોરી".

sands from the world, verily delighting in long-suffering. (*Lalita Vistara, Ch-13.*)

Sorrow makes men sincere. (*Beecher.*)

To live beneath sorrow, one must yield to it. (*Mme. de Stael.*)

Sorrow is held the eldest child[1] of sin. (*J. Webster.*)

It is easy in adversity to despise death; real fortitude has he, who can dare to be wretched (*Seneca.*)

Every noble crown is, and on earth will ever be, a crown of thorns. (*Carlyle.*)

He who has most of heart, knows most of sorrow. (*Bailey.*)

The path of sorrow and that path alone,
Leads us to the land where sorrow is unknown. (*Cowper.*)

Night brings out stars, as sorrow shows us truths. (*Bailey.*)

Courage ! even sorrows, when once they are vanished, quicken the soul, as rain the valley. (*Salis.*)

Gnarling sorrow hath less power to bite the man that mocks at it and sets it light. (*Shakespeare.*)

Man alone is born crying, lives complaining, and dies disappointed. (*Sir W. Temple.*)

Sorrow is not evil, since it stimulates and purifies. (*Mazzini.*)

Blessed are they that mourn, for they shall be comforted. (*Bible.*)

---

૧. સર્વ દુઃખો આપણા પાપની શીક્ષા લેખે જન્મો, જન્મ માનવીની આડે આવે છે, એવું વેદાન્તનું શીક્ષણ છે

Thou makest the man, O sorrow!—yes the whole man,—as the crucible gold. (*Lamartine.*)

Ah, if you know what peace there is in an accepted sorrow.[1] (*Mme. Guyer.*)

Sorrow is the mere rust of the soul. Activity will cleanse and brighten it. (*Johnson.*)

The soul of suffering impressed upon our destiny announces in clear characters our high calling. (*De Gerando.*)

How beautiful is sorrow, when 'tis drest
By virgin innocence! It makes
Felicity in others seem deform'd.

(*Sir W. Davenant.*)

We may learn from children, how large a part of our grievances is imaginary. But the pain is just as real. (*Bovee.*)

Thou can'st not tell how rich a dowry sorrow gives the soul, how firm a faith and eagle sight of God. (*Dean Alford.*)

The mind profits by the wreck of every passion, and we may measure our road to wisdom, by the sorrows we have undergone. (*Bulwer Lytton.*)

Affliction is a mother,
Whose painful throes yield many sons,
Each fairer than the other. (*Henry Vaughan.*)

It is foolish to pluck out one's hair for sorrow, as if grief would be assuaged by baldness. (*Cicero.*)

It would seem that by our sorrows only, we are called to a knowledge of the infinite. Are we happy?

1 Meaning resignation.

The limits of life constrain us on all sides.

(*Mme. Swetchine.*)

Sorrow itself is not so hard to bear, as the thought of sorrow coming. Airy ghosts that work no harm, do terrify us more, than men in steel, with bloody purpose. (*Aldrich.*)

The human race are sons of sorrow born, and each must have his portion. Vulgar minds refuse, or crouch beneath their load, the brave bear theirs without repining. (*Mallet.*)

The capacity of sorrow belongs to our grandeur and the loftiest of our race are those, who have had the profoundest grief, because they have had the profoundest sympathies. (*Henry Giles.*)

The echo of the nest-life, the voice of our modest, fairer, holier, soul is audible only in a sorrow-darkened bosom, as the nightingales warble when one veils their cage. (*Richter.*)

Sorrows, as storms, bring down the clouds to the earth; sorrows bring heaven down close; and they are instruments of cleansing and purifying. (*Beecher.*)

Pain always promotes progress and suffering invariably ensures success. (*J. Mac Holmes.*)

The busy have no time for tears. (*Byron.*)

Oh, look not at thy pains or sorrows, how great soever; but look from them, look off them, look beyond them, to the Deliverer, whose power is over them, and whose loving, wise and tender spirit is able to do thee good by them! (*Isaac Pennington.*)

Martyrs have put on their coronation robes with fire, and through their tears have the sorrowful first seen the gates of heaven. (*Chapin.*)

Pain is an outcry of sin. (*South.*)

A man of pleasure is a man of pains. (*Young.*)

Pain is the great teacher. Beneath its breath souls develop. (*M. Elner Eschenbach.*)

There is purpose in pain; otherwise it were devilish. (*Owen Meredith.*)

The blessing of the Lord, it maketh rich, and He addeth no sorrow with it. (*Proverbs X-22.*)

For godly sorrow worketh repentance to salvation not to be repented of; but the sorrow of the world[1] worketh death. (*II Corinthians VII—10.*)

But watch thou in all things, endure afflictions.[2] (*2 Timothy IV—5.*)

આત્મ સંયમ.

નામેનિ અએષાંમ્ કુજિનાંમ્ નસૂમ-કૅરૅત પદતિ જનદતિ, જત કરપનો ચિથ્રીમ, જામાચ મૅરૅતો સઑચ; યે જઑત જરથુશ્ત્રો, ઍરૅઘતત્ હુચ દઑઝવત્ હુવાંમ્ અનુ ઉશ્તીમ્ જઑષૅમચ, યથ કથચહે જઑપિો.

1 Worry killed a cat with nine lives. 2. દુઃખનો વિષય અત્યંત અગત્યનો છે, માટે ખાસ લંખાણ સરખામણીઓ કરી છે. મહાન હિંદુ ધર્મશાસ્ત્રો માત્ર દુઃખનાં અંત લાવવા માટે લખાયાં છે, એ જાણીતું છે.

આ દ્રુજોનાં[1] નામ દેતાં તે (અષો માણસ) તલવારથી નસુશને મારે છે, કરપોને તેમનાં મૂળથી મારવામાં આવે છે, અને તેમની નસલ નાબુદ થઇ જાય છે. તે જોતી જે જરથુશ્ત્રનો (પ્રતિનિધી) તે, પોતાની મરજી તથા ઇચ્છા પ્રમાણે ચાલવાની દરેક દુષ્ટતાથી તથા દરેક જાતની આડી ચાલથી પવિત્ર થઇ જાય છે. (ખોરદાદ યશ્ત, ફ૦ ૭.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

तस्मात्त्वमिंद्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ ।
पाप्मानं प्रजहि ह्येनं ज्ञानविज्ञाननाशनम् ॥

(ગીતા ૩-૪૧)

सर्वाणींद्रियकर्माणि प्राणकर्माणि चापरे ।
आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्वति ज्ञानदीपिते ॥

(ગીતા ૪-૨૭)

योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितात्मा जितेन्द्रियः ।
सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते ॥

(ગીતા ૫-૭)

लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणकल्मषाः ।
छिन्नद्वैधा यतात्मानः सर्वभूतहिते रताः ॥

(ગીતા ૫-૨૫)

यतेन्द्रियमनोबुद्धिर्मुनिर्मोक्षपरायणः ।
विगतेच्छाभयक्रोधो यः सदा मुक्त एव सः ॥

(ગીતા ૫-૨૮)

માટે ઇન્દ્રિયો ઇત્યાદીને હાબમાં રાખીને, હે ભર્તરશભ! આ પાપી, જે જ્ઞાન, વિજ્ઞાનનો નાશ કરનાર છે, તેને માર. સર્વ ઇન્દ્રિયો

૧. જુઠાઇની ઉપર સત્તા ભોગવનારી અનિષ્ટ શક્તિઓ. વીસ્પ હુમત નામની પ્રાર્થના અને પંચનામ અગ્નિવાળો હોમ યશ્તનો કરદા ૨) જાનો ફકરો ૧૬) મો અત્રે આત્મ સંયમના વિષયને ટેકો દેનાર છે. તે આગળ ચાલતાં બીજા વિષય સાથે છાપેલાં દીઠામાં આવશે.

અને પ્રાણના કર્મને, પોતાના કાબુના યોગના જ્ઞાનથી દીપતા અગ્નિમાં હોમે છે. યોગ કરનાર, શુદ્ધાત્માવાન, પોતાને જીતેલો, ઇન્દ્રિયજીત, જેનો આત્મા સઘળા જીવોનો આત્મા બનેલો, (તે) કર્મ કરવા છતાં લેપાતો (બંધાતો) નથી. જે રીષીઓનું પાપ કપાઇ ગયું છે, તેઓ બ્રહ્મ નિર્વાણનું પદ પામે છે; તેમણે દુઇ (દ્વૈધા) છેદી છે; પોતાને કાબુમાં રાખ્યા છે અને સઘળા જીવોના હિતમાં તેઓ નિરંતર રમે છે. ઇન્દ્રિય, મન અને બુદ્ધિ દાબમાં રાખીને, મુનિ જે મોક્ષને માર્ગે ચઢયો છે, તે ઇચ્છા, ભય અને ક્રોધ રહીત બનીને, સદાનો મુક્ત થાય છે.

संकल्पप्रभवान्कामांस्त्यक्त्वा सर्वानशेषतः ।
मनसैवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्ततः ।
शनैःशनैरुपरमेद्बुद्ध्या धृतिगृहीतया ।
आत्मसंस्थं मनः कृत्वा न किंचिदपि चिन्तयेत् ॥
यतो यतो निश्चरति मनश्चंचलमस्थिरम् ।
ततस्ततो नियम्यैतदात्मन्येव वशं नयेत् ॥
प्रशान्तमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमम् ।
उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ॥

(ગીતા ૬, ૨૪-૨૭)

સંકલ્પથી ઉત્પન્ન થતી ઇચ્છાઓને સદંતર ત્યજીને, મન વડે ઇન્દ્રિય સમૂહને સર્વ પ્રકારે કબજે કરીને, ધૈર્યવાળી બુદ્ધિથી ભકતે ધીમે ધીમે ચિત્તવૃત્તિને બાંધવી, અને મનને આત્મામાં સ્થિર કરીને કશાનું પણ ચિંતન ન કરવું. જ્યાં જ્યાં ચંચળ અને અસ્થિર મન ભટકે, ત્યાં ત્યાંથી ભકતે દાબ કરીને તેને આત્માના વશમાં મુકવું. (ત્યારે) આવા અત્યંત શાંત મનવાળા અને જેની રજોવૃત્તિ અત્યંત દૂર થઇ છે એવા, બ્રહ્મરૂપ થયેલા તથા નિષ્પાપ યોગીને, ઉત્તમ સુખ આવીને મળે છે.

सर्वद्वाराणि संयम्य मनो हृदि निरुध्य च ।
मूर्ध्न्याधायात्मनः प्राणमास्थितो योगधारणाम् ॥

(ગીતા ૮-૧૨)

સઘળા દરવાજાઓ કાબુમાં લઇને, મનને હૃદયમાં રોકીને, પોતાના પ્રાણને મસ્તકમાં રાખીને યોગની ધારણા કરતો,

ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन् ।
यः प्रयाति त्यजन्देहं स याति परमां गतिम् ॥

(ગીતા ૮-૧૩)

ૐ એકાક્ષર બ્રહ્મ છે તેને જપતો, જે પણ દેહ છોડીને નીકળે છે, તે પરમ ગતિને પામે છે.

And they that are Christ's have crucified the flesh with the affections and lusts . (*Gal. 5. 24.*)

Desiring to be teachers of the law understanding neither what they, nor whereof they affirm.

(*1. Tim. 1.*)

درنگارستان صورت ترک خطّ نفس کن   تاشوی در عالم تحقیق برخوردار دل

રૂપના ચીત્રોમાં (વસીને), હવસની લીટી દોરવાની છોડી દે; કે જેથી સત્યની જગતમાં તું સુખી નીવડે.

سلیمان یافت ازترک هوا زیرنگین عالم   توعالم رابفرمان هواي خویش مخواهي

વીષય વાસનાનો પરિત્યાગ કરવાથી દુન્યાનું જહવેરાત (રાજ્ય) મેળવવા પામ્યો. માટે તુ જગતને હુકમ દે કે પોતાની લાલસા છોડે.

نفس کشتی باز رستي ز اعتذار   کس ترا دشمن نماند در دیار

સંયમથી તું દોષ વિનાનો બનશે. સારી સૃષ્ઠિમાં કોઇ તારો શત્રુ નહિં જણાશે.

خورد گندم آدم اندرذوق نفس   شد فراق صدر جنّت طوق نفس

જીભની લાલચે માનવીએ ઘઉં ખાધા; ત્યારે તે લાલચને લીધે તેને કૈલાસમાંથી બહાર કાઢયો.

نه تجرید تجرید تن ازقباست   که تجرید تجرید از هواست

ત્યાગ માત્ર કપડાં કાઢી નાખવાથી થતો નથી. ખરો ત્યાગ (રાગ, દ્વેષ અને) હવસોથી છુટકારો પામવામાં છે.

هشدار که گروسوسهٔ نفس کی گوش   آدم صفت ازروضهٔ رضوان بدرآئی

સંભાળજે કે જો લાલચોને વશ થશે તો માનવીની પદવી મુકીને (આદમની પેઠે) સુંદર બાગ છોડીને, બહાર આવી જશે.

رستمی باید که اوخصمی کند با دیو نفس

گر بروغالب شویم افراسیاب افگنده ایم

હવસ (ષટરીપુ) ના દૈત્ય સાથે પંજો મેળવવા માટે રૂસ્તમ પહેલવાન જોઇએ. જો તેની ઉપર જીત મેળવ્યે તો આપણે અફ્રાસ્યાબને ઉંધો નાખ્યો.

میکند کار خرد نفس چو گردید مطیع   دزد چون شحنه شود امن کند عالم را

જો સંયમ હોય તો જ્ઞાનના કાર્યો કરી શકાય છે. જ્યારે ચોરનેજ પોલીસનો ઉપરી બનાવ્યે, તો જરૂર જગતમાં તેનેથી શાન્તિ ફેલાય.

SELF-CONTROL.

He that ruleth his spirit is better than he that taketh a city. (*Bible.*)

I will be lord over myself. (*Goethe.*)

Who to himself is law, no law doth need. (*Chapman.*)

Those who can command themselves, command others. (*Hazlitt.*)

Most powerful is he who has himself in power. (*Seneca.*)

The constancy of sages is nothing but the art of locking up their agitation in their hearts.

(*Rochefoucauld.*)

Real glory comes from the silent conquest of ourselves. (*Thomson.*)

No conflict is so severe as his, who labors to subdue himself. (*Thomas a Kempis.*)

Self-reverence, self-knowledge, self-control,
These three alone lead life to sovereign power.

(*Tennyson.*)

No man is such a conqueror as the man, who has defeated himself. (*W. Beecher.*)

In the supremacy or self-control consists one of the perfections[1] of the ideal man. (*Herbert Spencer.*)

Resolve to be thyself, and know that he who finds himself, loses his misery. (*Mathew Arnold.*)

No man is free who cannot command himself.

(*Pythagoras.*)

He is a fool who cannot be angry; but he is a wise man who will not. (*A proverb.*)

I think the first virtue is to restrain the tongue; he approaches nearest to the gods, who knows how to be silent, even though he is in the right. (*Cato.*)

Conquer thyself. Till thou hast done that, thou art a slave; for it is almost as well for thee to be in subjection to another's appetite, as thy own. (*Burton.*)

The highest virtue of all, being victory over ourselves. (*Samuel Smiles.*)

---

1 Haurvatat's or Khordad's gift.

It is not the man who is beside himself but he who is cool and collected,— who is master of his countenance, of his voice, of his actions, of his gestures, of every part of his play,—who can work upon others at his pleasure. (*Diderot.*)

Over time thou hast no power; to redeem a world sunk in dishonesty has not been given thee: solely over one man therein thou has absolute, uncontrollable power, him redeem, him make honest.

(*Carlyle.*)

If one man conquer in battle a thousand times thousand men and if another conquer himself, he is the greatest of conquerors. One's own self conquered is better than all other people, not even a God, a Gandharva, not Mâra with Brahma could change into defeat the victory of a man, who has vanquished himself and always lives under restraint.

(*Dhammapada VIII, 104-105.*)

And every man that striveth for the mastery is temperate in all things. (*Corinthians. IX-25.*)

Therefore...let us watch and be sober.

(*Thessalonians V—6.*)

They who restrain the soul from sensual pleasures surpass in heroism both Rustom and Zal. (*Sadi.*)

If thou didst but know the pleasure of abandoning pleasure,

Thou wouldst never more talk about the pleasure of sense. (*Dabistan.*)

So long as fuel is withheld, a fire goes out,

Through piety is lust brought down and put to rout. (*Jalaludin Rumi.*)

He whose mind is subdued and perfectly controlled is happy. (*Udan Varga Ch. V–54.*)

A wise man never resents with passion the abuse of the foolish. (*Ta-chwang-king-lum. Sermon 27.*)

ન્યાય.

આદેલ પાદશાહી બીજવાલ બાશદ.

ન્યાયી રાજ્યસત્તા નાશ વિનાની રેહજો. (ખોરશેદ નિયાયશ).

ક્ષ્વશ-દસ હાત મર્ંનિશ.

(મારૂં) સોળમું (નામ) માણસોના કાર્યોનો હિસાબ ગણનાર (છે).[1] (હોરમજદ યશ્ત ફ૦ ૮).

દાતો-બએપજો.

ઇન્સાફથી સાજું કરનાર. (અરદીબેહશ્ત યશ્ત ફ૦ ૬).

હકએષો અન્યો દાતો-રાજો.

(તેમનામાંનો) એક (જે ઉર્વાક્ષ) દીનદાર (તથા) ઇનસાફનો રસ્તો દેખાડનાર (હતો). (મોટી હોમ યશ્ત ફ૦ ૧૦).

---

૧. હિંદુશાસ્ત્ર પ્રમાણે (જે આપણા અસલી જરથોશ્તિ માનયતા સાથે એકમત હોય એમ જણાય છે) માનવીના દરેક વીચાર, શબ્દ અને કાર્યના પુણ્યના અને પાપના વિભાગો કરીને, જમીનમાની એક શક્તિ તેની ગણીત કરીને, સૂર્યના કીરણો મારફતે સુર્યમાં મોકલે છે. તેના બદલામાં (જન્મો જન્મ), સુર્યના કીરણોની મારફતે, પળેપળ બદલા અથવા શીક્ષા તરીકે, અનેક સુખ, દુઃખ **અણુત્રી** થઈને માનવીને પાછાં ભેટે છે. એવા કોઈ પ્રકારની અચુક ગણત્રી કરનાર (કરાવનાર) મહાન અહુરમજદ છે. એવો અચુક ન્યાયી તે કૃપાળુ ઈશ છે. આવાંજ કારણને અંગે ખુરશેદ, મહેરની ન્યાયશ દીવસમાં ત્રણ વખત જરથોશ્તિ માટે ફરજ્યાત છે અને તેથીજ 'ભવીષ્ય પૂરાણ'માં આપણાં 'મગા' અથવા 'મગવો'ને સૂર્યના ખાસ બ્રાહ્મણો લેખે ઓળખ્યા છે. અને 'અગ્યારી'ને દરે-મહેર (સૂર્યનો માર્ગ દર્શક દરવાજો) લેખી છે. (જુવો વધુ માટે શેઠ શાપુરજી કા. હોડીવાલાની Parsis of Ancient India, pages 73 to 94.)

અર્ૅનત્‌-ચએષૅમ્ વિન્દત્‌-સ્પાર્ૅમ્ , હજંઘ્રર-યઑક્તીમ્ ક્ષયન્તૅમ્ ક્ષયસ્નેમ્ વીસ્પો-વીધ્વાઑંઘ્રહૅમ્.

(મેહર યજદ) (જે) ગુનેહગારોને શોધી કાઢનાર (અથવા જાહેર કરનાર), લશ્કર (ની હીલચાલ) વિષે ખબર રાખનાર, હજાર યુક્તિ (અથવા શક્તિ)વાળો, સત્તા ભોગવતો, હકુમત પામેલો (તથા) સર્વ જાણનાર (તેને અમે વખાણ્યે છીએ.) (મેહર યશ્ત ક૦ ૩૫.)

મઇઋ્યો હાવોઇ અહ્વાઑ અસ્તવતસ્ચા હ્યત્ચા મનંઘ્રહે આયપ્તા અષાત્‌ હચા યાઇશ્‌ રપન્તો દઇદીત્‌ ખાર્થે.

(આ) (જે) જડ તથા (પેલી) જે અદ્રષ્ય (સૂક્ષ્મ-મીનો), (એ) બે દુન્યાના લાભ (જે) અષોઇથી (મેળવાય છે), (તે) મને તું આપ, જે (લાભો)ને લીધે, આનંદ દેનારૂં સુખ પ્રાપ્ત થાય.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ક૦ ૨.)

યે ઉર્વાનૅમ્ મેન્ ગઇરે વૉહૂ દદે હથ્રા મનંઘ્રહા,
અષીમચા શ્યોથનનાંમ્ વીદુશ્ મજ્દાઑ અહુરહ્યા.

અહુરમજદમાં કાર્યોનો આશીર્વાદ જાણીને, ભલાં મનથી મારાં રવાનને ગરોટમાન (બેહશ્ત) તરફ હું (દોરવી) લઇ જાઉં.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ક૦ ૪.)

દાઇદી અષા તાંમ્ અષીમ્ વંઘ્રહેઉશ્ આયપ્તા મનંઘ્રહે.

ઓ અષ! તે આશીષ (કે જે) ભલાં મનનું ફળ (છે તે) તું (મને) દે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ક૦ ૭.)

યએઇબ્યસ્ચા દત્ રાઑંઘ્રહંઘ્રહોઇ વીસ્પાઇ યવે વંઘ્રહેઉશ્ મનંઘ્રહે.

જેમને સદાને માટે-ભલાં મનની (બક્ષીસ) તું (અહુરમજદ) આપશે.

(ગાથા અહુનવદ. હા ૨૮, ક૦ ૮.)

યૂર્ઝૅમ્ જવીશત્યાઑંઘ્રહે ઇષો ક્ષથ્રૅમચા સવંઘ્રહાંમ્.

(હે અષ તથા ઉત્તમ મન શક્તિ!) (તમારાથી નીપજતા) ફાયદાઓના (તમે) કૃપાળુ મીત્ર (છો). (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ક૦ ૯.)

મજ્દાઑ સખારૅ મઇરિશ્તો, યા-જી વાવૅરૅજોઇ પઇરીચિથીત્‌,
દએવાઇશ્ચા મશ્યાઇશ્ચા, યાચા વરૅષઇતે અઇપીચિથીત્‌;
હવો વીચિરો અહુરો.

દેત્યોથી તથા માણસોથી જે કાંઇ આગળ ખરેખર કરવામાં આવ્યું છે, તથા જે કાંઇ હવે પછી કરવામાં આવશે, (તે સઘળા) વીષયોને અહુરમજદ સર્વથી વધુ દ્રઢ રીતે યાદ રાખનાર (છે). અહુરમજદ પોતે (સારાં તથા નરસાંનો) ચુંટી કાઢનાર છે.[1] (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૪.)

એહ્મા રાતોઇશ યૂશ્માવતાંમ.

તમારા જેવાઓની બક્ષેશ (મેહેર, પ્રસાદ)ની અમને (જરૂર છે.)

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૧૧.)

યેચા યા રઓચેબીશ દરેસતા ઉર્વાજા.

એ (વીષયો)ને (તેના) આત્મબોધને લીધે રાખવા લાયક (તથા) લાભકારી હું ગણું છું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૦, ફ૦ ૧)

હ્યત તા ઉર્વાતા સષથા યા મજ્દાઓ દદાત, મશ્યાઓંગ્રહો,
ખ્વીતિચા એનેઇતી, હ્યતચા દરેગેમ દ્રેગ્વોદેબ્યો રષો,
સવચા અષવબ્યો અત અઈપી તાઇશ અંગ્રહઇતી ઉશતા.

હે માણસો! (કર્માનુસાર) સુખ તથા દુ:ખ (વાપેના) આ નિયમ જે અહુરમજદે નિર્માણ કર્યા છે, (તે) તમે જાણો (અથવા શીખો); તે એકે દુષ્ટ-પાપી માણસોને માટે લાંબા કાળ પર્યંતનું દુ:ખ વેઠવાનું (તથા) ભલા માણસોને માટે લાભો, જે (લાભો)ને લીધે (તેમને) સુખ પ્રાપ્ત થાય છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૦, ફ૦ ૧૧.)

......હ્યત અખ્યાઇ દદાઓ પથાંમ,
વાસ્ત્રયાત વા આઇતે, યે વા નોઇત અંગ્રહત વાસ્ત્રયો.

જે માનવી ઉદ્યોગથી પોતાનું જીવન ગાળે, અથવા જે ઉદ્યોગી ન હોય, તેને માટે (ઘટતો) માર્ગ તેં સ્થાપ્યો છે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૯.)

તા થ્વા પેરેસા અહુરા યા જી આઇતી જેન્ગહતિચા,
યાઓ ઇષુદો દદેન્તે દાથ્રનાંમ હચા અષાઉનો,
યાઓસચા મજ્દા દ્રેગ્વોદેબ્યો યથા તાઓ અંગ્રહેન હેનકેરેતા હ્યત.

---

૧. દર પળે માનવીના ભલા વિચાર, વાણી અને વર્તનનો સરવાળો કરીને, તેની ગણીત થાય છે અને તે અમુક રીતે કુદરતમાં નોંધાઈ રહે છે તેનું ફળ છેવટના રતીભાર પર્યંત સુખ અથવા દુ:ખમાં ચાખવા પછીજ, માનવી સાધારણ રીતે છુટે છે.

જે કાંઇ હમણાં બને છે તથા હવે પછી બનશે તે વીષે, અહો અહુરમજ્દ! તને હું પુછું છું. (વળી) અષો (માણસ)ને જે બદલો આપવામાં આવે છે, (તથા) પાપી (માણસો)ને માટે જે (બદલો) (છે તે), તથા જેવી રીતે તે (કરણી મુજબનાં બન્નેનાં ફળ) છેવટે હોય છે તે વીષે, હે અહુરમજ્દ! તને હું પુછું છું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૪.)

પૅરસા અવત્ યા મઇનિશ્ યે દ્રૅગ્વાઇતે ક્ષથ્રૅમ્ હુનાઇતી
દુશ-શ્યઑથનાઇ, અહુરા યે નોઇત્ જયોતૂમ્ હનરે વીનસ્તી,
વાસ્તરયેહ્યા અએનંઘ્રહ્યો પસેઉશ્ વીરાઅતચા‌‌દ્અદ્રુજયન્તો.

જે માનવી દુષ્ટ કાર્ય કરનાર પાપીને સત્તા મેળવી આપે છે, તે જે મનુષ્ય ખેડુતના ગાય-ઢોરના તથા કદીએ જુઠું ન બોલનાર માણસનાં દુ:ખને લીધે,[1] (કોઇ પણ રીતે) જીવવાને લાએક જણાતો નથી, (તેવાં માનવીની) શીક્ષા સંબંધી (તને), અએ અહુરમજ્દ! હું પુછું છું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૫.)

યે આયત્ અષવનૅમ્ દિવમ્નૅમ્, હોઇ અપરૅમ્ ક્ષયો
દરૅગૅમ્ આયૂ તૅમંઘ્રહ્યો, દુશ્ખરૅથૅમ્ અવએતાસ્ વચો;
તૅમ વાઑ અહૂમ્ દ્રૅગવન્તો શ્યઑથનાઇશ્ ખાઇશ્ દએના નએષત્.

જે માનવી અષો (માણસ)ને ઠગે, (તેનું) મુકામ પાછળથી લાંબા કાળ સુધી અંધારામાં, (તેનો) ખોરાક બુરો (અથવા ઝેહરી) અને (તેનો) પોકાર શોકજનક (હોય છે).

હે પાપી માણસો (અહુરમઝદનો) કાએદો તમારાં પોતાનાં કાર્યોને લીધે, તે (અંધકારવાલી) દુન્યામાં તમને લઇ જશે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૨૦.)

પૉઉરૂ-અએનાઑ એનાક્ષ્તા યાઇશ્ સ્રાવયેઇતે યેજી તાઇશ્ અથા હાતા-મરાને અહુરા વહિશ્તા વોઇસ્તા મનંઘ્રહા.

જે હથ્યારો વિષે જણાવેલું છે તેમનેથી, થોડા અવસરમા પાપીઓ શિક્ષા પામશે. અએ અહુરમજ્દ! (તારી) સર્વોત્તમ મન શક્તિથી માણસો (નાં કાર્યોનો) હીસાબ લેવાને તું જાણે છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૬.)

---

૧. તેમને ઈજા કરવાને પરીણામે.

અએષાંમ્ચીત્ આ અહ્મી થ્વહ્મો મજ્દા વીચિથોઇ અઇ્પી.

એવા (પાપી માણસો)ની (શીક્ષાના) તારા (યોગ્ય) ચુકાદામાં અહો અહુરમજદ! હું એકમત છું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૮.)

હ્યત્ અએનંઘ્રહે દ્રેગ્વતો એએઆન્ ઇષ્યેંગ્ અંઘ્રહુયા.

કારણ કે પાપી માણસને શિક્ષા ખમવાની છે, અને દીન ફેલાવવાની ઇચ્છા રાખનારને તેનો યોગ્ય બદલો મળશે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧૯.)

હ્યત્ દાઓ શ્યઓથના મીજ્દવાંન્ યાચા ઉખ્ધા,
અકેમ્ અકાઇ વંઘ્વહુઈમ્ અષીમ વંઘ્વહુએવે,
થ્વા હુનરા દામોઇશ ઉર્વએસે અપેમે.

સૃષ્ટિના સર્વથી છેવટના અંત સુધી તારી ન્યાયી રીત મુજબ, (માણસોને) (તેમનાં) કર્મ તેમજ વચન પ્રમાણે (તું) બદલો આપશે, તે એવી રીતે કે, બુરા (માણસ)ને બુરૂં, (તથા) ભલા (માણસ)ને ઉત્તમ આશીર્વાદ. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૫.)

અત્ હોઇ અઓજી જરથુશ્ત્રો પઓઉરૂવીમ,
હઇથ્યો દ્વએષાઓ હ્યત્ ઇસોયા દ્રેગ્વાઇતે
અત્ અષાઉને રફ્નો ખ્યેમ્ અઓજોંગ્હ્વત્.

ત્યારે (અષો) જરથુશ્ત્રે તે (બેહમન યજદ)ને સર્વથી પ્રથમ (આમ) કહ્યું કે, જાહેર રીતે દુષ્ટ (માણસ)ને માટે એક વેરી (તથા) અષો (માણસ) ને માટે એક જબરો ખુશાળી આપનાર હું થાઉં!

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૮.)

યા વે અષીશ રાનોઇબ્યો સવોઇ વીદાયાત્.

જેથી દીનને ખાતર લઢનારાઓને (તેમના શ્રમના) બદલામા તારી આશીર્વાદ પ્રાપ્ત થાય. (હા ૪૩, ફ૦ ૧૨).

અર્થા વોઇજ્દયાઇ કામહ્યા તેમ્ મોઇ દાતા
દર્ગહ્યા યાઉશ, યેમ્ વાઓ નએચીશ દારેશ્ત્ ઇતે.

(મારી) ઇચ્છાની નેમ સંપાદન કરવા સારૂં (હે અહુરમજદ!)

લાંબી આયુષ્યનો તે (ભાગ) મને તું દે, કે જે કોઇએ માનવીએ એ પ્રમાણે તારી પાસેથી મેળવ્યો નથી.[1] (ગાથ ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૩.)

અષીમ્ શ્યૉથનાઇશ વૅહૂ દધ્દીત્ મનંઘ્રહા.

ભલાં મનથી (માણસોનાં) કાર્યોનુસાર (તેમને) આશીષો આપે!
(ગાથ ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૬.)

કાથે સ્પદ્રયાઇ યે-ઈ પઇતિષાત્.

જે કોઇ એ (દુન્યા)ને કબુલ રાખે, તેને કેવી રીતે ફાયદો મળે?
(ગાથ ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૨.)

કથા અષા તત્ મીઝ્દૅમ્ હુનાની,
દસા અસ્પાઓ અર્ષ્નવઇતીશ ઉશ્ત્રૅમચા,
હ્યત મોઇ મઝ્દા અપિવઇતી હુર્વાતા અમૅરૅતાતા.

અષોઇથી તે ઇનામ-દશ હમેળદાર ઘોડી અને એક ઉંટ[2]-ને કેવી રીતે હું લાયક થઇશ, જેને માટે, હે અહુરમજદ! હઉર્વતાત્ (ખોરદાદ) અને અમેરેતાત્ (અમરદાદ)ની મારફતે મને જણાયલું છે.
(ગાથ ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૮.)

અમૅરૅતાઇતી અષાઉનો ઉર્વા અએષો;
ઉતયૂતા યા નેરાંશ સાદ્રા દ્રૅગ્વતો;
તાચ્ચા ક્ષથ્રા મઝ્દાઓ દાંમિશ અહુરો.

અષો (માણસ)નું રવાન અમરત્વની ઇચ્છા કરનારૂં (થાય છે;) પાપી માણસોને પીડા સખત (હોય છે). અને આ કાએદા સ્રષ્ટા અહુરમજદે (પોતાની) સત્તાને લીધે (સ્થાપ્યા.)
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૭.)

અત્ રૅસ્તૅમ નોઇત્ ના ઇસૅમ્નો આયાત્,

૧. શ્રીકૃષ્ણે ભગવદ ગીતામાં અરજુનને કૃપાથી પોતાનું એવું સ્વરૂપ દેખાડયું, જે કોઈએ પણ દીઠું નહોતું. એજ પ્રમાણે ભકત જ્યારે શરણાગત થાય છે, ત્યારે જે મનવાંછા હોય છે, તે તૃપ્ત કરી શકે છે. લાંબી આયુષ્ય "કાયાસિદ્ધિ"થી પ્રાપ્ત થાય છે અને શાહ કૈખશરૂને માટે કહેવામાં આવે છે, તેમજ દસ્તુર પેશોતન માટે માન્યતા છે કે, તેઓ કાયા સિધ્ધિ કરીને શાહ બેહરામે વરજાવંદ અથવા રસ્તાખેજ આવશે ત્યાં સુધી, લોક કલ્યાણાર્થે ધારણ કરેલું શરીર જાળવી રાખશે. ૨. આ ઈશારો ગુપ્ત શક્તિઓનો છે, એમ ભાસે છે.

દ્રુજો હ્વો દામાંન્ હઇથ્યા ગાત;
હ્વો જી દ્રેગ્વાઓ યે દ્રેગ્વાઇતે વહિશ્તો,
હ્વો અષવા યહ્માઇ અષવા ફ્રયો.

જે માણસ તાકાતવાળો હોવા છતાં, (તે દુષ્ઠ માનવીને) (શીક્ષા કરવાને) તેની નજદીક જતો નથી, તે પોતે જરૂર દ્રુજની સૃષ્ઠિ તરફ (નો) ગણાય. કારણકે જે કોઇ દુષ્ઠ (માણસ)ને માટે ઘણો સારો તે પોતે દુષ્ઠ (છે). (એથી ઉલટું) જેને માટે અષો (માણસ) પ્રિય (છે), તે પોતે અષો (છે). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૬.)

પઇત્યઓગેત તા અહ્માઇ જસોઇત દ્વએષંઘ્રહા,
તન્વેંમ આ યા ઇમ હુજ્યાતોઇશ પાયાત
નોઇત દુશ્જ્યાતોઇશ કાચીત મજ્દા દ્વએષંઘ્રહા.

(તે મનુષ્યને) પ્રતિફળ, દ્વેષથી પહોંચશે, (તથા) (તે કર્મ ફળ) તેનાં તનને સુખથી પાછું રાખશે, ન દુઃખથી. હરેક (પ્રતિફળ) પસ્તાવા સાથે (જરૂર મળશે). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૮.)

ક્ષથ્રાઇશ યૂજેન્ કરપનો કાવયસ્ચા
અકાઇશ શ્યઓથનાઇશ અહૂમ મેરેન્ગેઇદ્યાઇ મષીમ,
યેંગ્ ખ્વે ઉર્વા ખએચા ખ્રઓદત દએના,
હ્યત અઇબી-ગેમેન યથ્રા ચિન્વતો પેરેતુશ,
યવોઇ વીસ્પાઇ દ્રૂજો દેમાનાઇ અસ્તયો.

કરપો તથા કવીઓ (પોતાની) સત્તાથી, દુષ્ઠ કાર્યોથી માણસનું જીવન પાયમાલ કરવાને મનસુબો કરે છે, જેમને (એ પ્રમાણે કરવાને કાજે) તેમનાં પોતાનાં અંતઃકરણ (ઉશકેર્યાં). જે તરફ ચિન્વત પુલ (છે) (ત્યાં) તેઓ જાય છે, (પણ) સદા[1] દ્રુજનાં મુકામમાં તેમની રહેવાની જગા (છે). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૧.)

હએચત્-અસ્પા વક્ષ્યા વે સ્પિતમાઓંઘ્રહો
હ્યત દાથેંગ્ વીચયથા અદાથાંસ્ચા.

૧. 'સદા' શબ્દ ઘણા લાંબા કાળ માટે વપરાયલો જણાય છે, કારણ કે દરેક માનવી અંતે દુષ્ટ મુકામમાથી છુટકારો પામે છે, એમ આપણે બીજે ઠેકાણે વાંચ્યે છિંએ (જેમ કે દુઆ નામ સેતાયશ્નેમાં) અને પરમકૃપાળુ અહુરમજદની અપાર દયાને એવું છેવટ યોગ્યજ છે.

હે સ્પીતમાન કુટંબવાળા હએચતઅસ્પના વંશજો! તમને (હવે) હું (ધર્મના હુકમો) જાહેર કરીશ, કારણ કે ખરૂં અને ખોટું તમો પારખો છો (અથવા પીછાણો છો). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૫.)

તાઇશ યૂશ ઘ્યઓથનાઇશ અષેમ ક્ષમઇબ્યા દદુયે,
યાઇશ દાતાઇશ પઓઉરૂયાઇશ અહુરહ્યા.

અહુરમજદનાં પ્રથમ કાએદાને અનુસરતાં આ (તમારાં) કાર્યોને લીધે, મે તમારે માટે અષોઇ સ્થાપિ છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૫.)

ફેરષઓસ્ત્રા અથ્રા-તૂ અરેદ્રાઇશ ઇદી
હ્વો-ગ્વા તાઇશ યેંગ ઉસ્વહી ઉશ્તા-સ્નોઇ;

હે હુબુબ ખાનદાનના ફરશોસ્તર! તેઓ જેમને દુન્યાના કલ્યાણાર્થે આપણે બે જણે પસંદ કીધા, તેમની સાથે તે તરફ તું જા.
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૬.)

હદા વેસ્તા વહ્મેંગ સૅરઓષા રાદંઘ્રો,
યે વીચિનઓત દાથેંમચા અદાથેંમચા,
દંગ્રા મન્તૂ અષા મજદાઓ અહુરો.

જે કોઇ જાણીતી તાબેદારીથી આરાધના રૂપી ભેટો (અહુરમજદને અર્પે છે) તથા જે કાઇ યોગ્ય તથા જે કાંઇ અયોગ્ય પિછાની શકે છે,[1] (તે ધણી ઉપર) અહુરમજદ પોતાની સર્વજ્ઞ અષોઇથી પ્રીત રાખે.
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૭.)

યે મઇબ્યા યઓશ અહ્માઇ અસ્ચીત વહિશ્તા,
મઝ્યાઓ ઇશ્તોઇશ વોહૂ ચોઇષેમ મનંહ્રહા,
આંસ્તેંગ અહ્માઇ યેનાઓ આંસ્તાઇ દઇદીતા.

જે કોઇ મને આનંદ દેશે, તેને ઉત્તમ (આશીષ) પ્રાપ્ત થશે, (તથા તેને) ભલી મનશ્નીથી મારી આર્શીર્વાદનો (ભાગ) હું આપું. જે કોઇ અમને દુઃખ દેશે તેને દુઃખ (વેઠવું પડશે).
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૮.)

યે-મોઇ અષાત હઇથીમ હચા વરેશઇતી
જરથુશ્ત્રાઇ, હ્યત વસ્ના ફેરષોતેમેમ, અહ્માઇ મીઝ્દેમ હનેન્તે પરાહૂમ,

૧. વિવેકી છે.

મને–વિસ્તાઇશ્ મત્ વીસ્પાઇશ્ ગાવા અજી;
તાચીત્ મોઇ સાંસ્ ત્વૅમ્ મજ઼્દા વએદિશ્તો.

જે કોઇ મારે (હું) જરથુત્રને માટે જાહેર રીતે (અથવા ખરેખર) અષોઇથી (તથા) પોતાનાં ખરાં દીલની ઇચ્છાથી કાર્ય કરશે, તે (માનવી)ને માટે (આ) ફરતી પૃથ્વિ ઉપર, તમામ જશની દોલત સાથે, આવતી દુન્યામાં બદલાને લાયક ગણાશે. એ સર્વ જાણનાર અહુરમજદ! તેં મને શિખાડયું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૯.)

સ્પૅન્તા મઇન્યૂ વહિશ્તાચા મનંઘ્હા
હચા અષાત્ શ્યઑથનાચા વચંઘ્હાચા
અહ્માઇ દાંન્ હઉર્વાતા અમૅરૅતાતા
મજ઼્દાઓ ક્ષથ્રા આર્મઇતી અહુરો.

અષોઇથી (ઉત્પન્ન થતા) સર્વથી નેક વિચાર, વચન તથા કાર્યને લીધે, (દાદાર) અહુરમજદ આપણને સ્પેનામીનોની મારફતે સુખ તથા અમરત્વ તથા શક્તિ અને સંપૂર્ણ મનશ્ની દે છે.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૧.)

અહ્યા મન્યેઉશ્ સ્પૅનિશ્તહ્યા વહિશ્તૅમ્,
હિજ઼્વા ઉખ્ધાઇશ્ વંઘ્હેઉશ્ એએઆન્ મનંઘ્હો,
આર્મતોઇશ્ જસ્તોઇબ્યા શ્યઑથના વૅરૅજ઼યત્.

(કોઇએ માનવી) (પોતાની) જીભ (તથા) મોઢાંથી (ઉચરેલા) શબ્દોને લીધે (તથા) (પોતાની) ભલી મનશ્નીના (તથા) નમ્રતાના બન્ને હાથે (કરેલાં) કાર્યોને લીધે, તે સર્વથી વધુ કલ્યાણકારી મીનોની (અહુરમજ઼દની) સર્વોત્તમ (આશીષ જે અહુરમજ઼દની મિત્રતા છે, તે) મેળવી શકે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૨.)

અહ્માત્ મન્યેઉશ્ રારૅશ્યૅઇન્તી દ્રૅગ્વન્તો,
મજ઼્દા સ્પૅન્તાત્ નોઇત્ ઇથા અષાઉનો;
કસેઉશ્ચીત્ ના અષાઉને કાથે અંઘ્હત્
ઇસ્વાચીત્ હાંસ્ પરઑશ્ અકો દ્રૅગ્વાઇતે.

હે અહુરમજદ! સ્પેનામીનો (ની આશીષ)ને લીધે પાપી માણસો દુઃખી થાય છે, પણ અષો માણસો નહીં. અષો માણસને (રાજી રાખવાને)

સારૂં, કોઇ પણ માનવી થોડી (સંપત્તિ)નો ગરજવાન હોય છે. દુષ્ટ માણસને (રાજી રાખવા) સારૂં એક ભુરો મનુષ્ય, તાકાતવાળો (હોવા છતાં), પુષ્કળપણાની ગરજમાં હોય છે.[1]

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૪.)

તાચા સ્પૅન્તા મઇન્યૂ મઝ્દા અહુરા,
અષાઉને ચોઇશ યા-ચી ચીચા વહિશ્તા;
હનરે થ્વહ્માત્ જચ્ઑષાત્ દ્રેગ્વાઑ બક્ષઇતી,
અહ્યા શ્યઑથનાઇશ અકાત્ આષ્યાંસ્ મનંઘ્રહો.

એ આબાદી કરનાર અદ્રષ્ય અહુરમજદ! અષો (માણસ)ને જે કાંઇ સર્વોત્તમ તે (એટલે અહુરમજદ સાથેનું જોડાણ) જરૂર તું આપે છે. (પણ) પાપી (માણસ) તેના (દુષ્ટ) કાર્યોને લીધે, તારા પ્યારથી દૂર (રહીને) (પોતાનો) હિસ્સો (પોતાની કરણીનું ફળ) પામે છે, (તથા) અકોમન (નામના દ્રુજ)ની સાથે રહેનારો (બને છે).

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૫.)

તા દાઑ સ્પૅન્તા મઇન્યૂ મઝ્દા અહુરા,
આથ્રા વંઘ્રહાઉ વીદાઇતે રાનોઇબ્યા
આર્મતોઇશ દેબાંઝંઘ્રહા અષખ્યાચા;
હા-ચી પૅાઉરૂશ ઇષૅન્તો વાઉરાઇતે.

અહો આબાદી કરનાર અહુરમજદ! (તારા) આતશ (અગ્નિ)ની મારફતે તે બે હરીફોને, (તેમના) સંપૂર્ણ મનશ્ની તથા અષોઇના વધારા પ્રમાણે, ભલા ચુકાદામાં (વાજબી ન્યાય કરીને) તે (ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણેનો બદલો) તું દે છે; અને (તારો) તે (વાજબી ચુકાદો) ઉમેદવારોને પુરતી રીતે જરૂર પસંદ પડે છે.

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૬.)

યેજી અદાઇશ અષા દ્રુજૅમ વેંઘ્રહઇતી,
હાત્ આંસષુતા યા દઇબિતાના ફ્રઑખ્તા
અમૅરૅતાઇતી દએવાઇશ્ચા મષ્યાઇશ્ચા,
અત્ તોઇ સવાઇશ વક્ષૅમ વક્ષત્ અહુરા.

૧. બે રીતે. ૧) અષો ટુંકથી સંતોષ પામે છે અને દુરાચારી અસંતોષ પામે છે. ૨) અષોને થોડામાંથી આશીષો મળી જાયછે. દુરાચારીને ધન, દોલતની રેલછેલ છતાં તેમાથી આનંદમય સંજોગો ઉભા થતા નથી, અને તેને નિરાંત અને સુખ અપ્રાપ્ત છે.

જ્યારે (અષો માણસ) (પોતાની) પરોપકારી કાર્યોથી (તથા) અષોઇથી દ્રુજ (એટલે ઠગાઇ-જુઠાઇ)ને મારશે, (તથા) જે વસ્તુઓ દૈત્યોથી તથા (બુરા) માણસોથી ઠગાઇ તરીકે જાહેર થયેલી (હતી), તે જ્યારે તેના ખરા આકારમાં બહાર આવશે ત્યારે, અએ અહુરમજદ! તારી ભક્તિ (તેનેથી ઉપજતા) ફાયદાઓ સાથે ફેલાવો પામશે.

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૧)

કત્ અષવા મજ્દા વેંગહત્ દ્રેગ્વન્તમ;
હા-જી અંઘ્રહેઉશ વંઘ્રઉહી વિસ્તા આકેંરેતિશ.

શું અષો માણસ, અહો અહુરમજદ! દુષ્ઠ માણસ ઉપર ફાવશે? (જો એમ હોય તો) જરૂર (એ) જગતનો એક ખુબીવાળો બનાવ જણાયલો (છે) (અથવા સમજવો). (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૨.)

યે દાત મનો વહ્યો મજ્દા અષ્યસચા,
હ્વો દએનાંમ્ શ્યઓથનાચા વચંઘ્રહાચા;
અહ્યા જઓષેંગ્ ઉશતિશ્ વરેનેંગ્ હચઇતે;
થ્વહ્મી ખ્રતાઓ અપેમેમ્ નના અંઘ્રહત્.

જે કોઇ, અહો અહુરમજદ! પોતાની મનશ્નીને અધિક પવિત્ર તથા વધારે પાક રાખે છે, તે પોતે વચનથી તથા કાર્યથી દીનને (પણ) (તેમજ) રાખે છે. તેની ઇચ્છા તેના શ્રધ્ધા, ધર્મને અનુસરતી હોય છે; (તે માણસનું) છેવટ (હે અહુરમજદ!) સ્પષ્ઠ રીતે તારાં ડહાપણમાં હોય છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૪.)

કા-તોઇ અષોઇશ થ્વખ્યાઓ મઇબ્યો અહુરા;
કા-ત્વોઇ અપા આકાઓ અરેદ્રંગ ઇબ્યા,
વંઘ્રહેઉશ મન્યેઉશ શ્યોથ્નનાંમ જવરો.

મારાં (રવાન)ને તારો પવિત્ર બદલો તથા આશીર્વાદ મળે તેને સારૂં અસરકારક બંદગી કઇ (છે)? (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૮.)

કદા મજ્દા અપા મત આર્મઇતિશ
જિમત્, ક્ષથ્રા હુષેઇતિશ્ વાસ્ત્રવઇતી;
કોઇ દ્રેગ્વોદ્ગ્બીશ્ ખ્રુરાદશ રામાંમ્ દાઓન્તે;
કેંગ્ આ વંઘ્રહેઉશ જિમત્ મનંઘ્રહો ચિસતિશ.

કયારે, હે અહુરમજ્દ અષોઇ સાથની નમ્રતા (અમને) મળશે? (તથા) સંપત્તિવાળું આનંદમય મુકામ આબાદી સાથ (અમને) કયારે મળશે? દુષ્ટ (તથા) ઘાતકી (માણસો)થી (અમને) કોણ સુખ–શાન્તિ (રક્ષણ) આપશે? કોણ ભણી ભલાં મનનું ડહાપણ આવશે[1] ?

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૧૧.)

વંઘ્હુઉહી આદા ગઇદી મોઇ આ-મોઇ અરપા.

મારા સંકટમાં મને (સહાય કરવાને માટે) (તારી) ભલી બક્ષેશ સાથ તું આવ. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૧.)

અતચા અહ્માઇ વરેનાઇ મજ્દા નિદાતૅમ
અષૅમ્ સૂઇદ્રયાઇ તકએષાઇ રાષયેંઘ્હે દ્રુક્ષ;
તા વંઘ્હેઉશ સરે ઇજ્યા મનંઘ્હો,
અન્તરૅ વીસ્પૅંગ્ દ્રેગ્વતો હખ્મૅંગ્ અન્તરૅ-મ્રયે.

(જગતની પ્રજાઓને) ફાયદો કરવાને માટે આ દીનને સારૂં, અહો! અહુરમજ્દ! અષોઇ મુકરર કરેલી (છે). (તેમને) નુકસાન કરવાને માટે (પ્રીતુરી બેન્દના) (બુરા) પંથને માટે દરૂજ (અસત્યતા) ઠેરવવામાં આવેલી (છે). (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૩.)

દએનાઓ વહિશ્તે યૂજેન્ મીજ્દે.

ધાર્મિક માણસો સર્વથી શ્રેષ્ઠ બદલામાં સાથે મળી જાય છે.[2]

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૯.)

મા નિષાંસ્યા દાથૅમ દાહ્વા.

(હે અહુરમજ્દ.) મને તે હાલતમાં લાવીને (ખોરશેદ પાયાની) આશીષ તું દે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૨)

......વાઓ યજાઇ......
હદા અપા વહિશ્તાચા મનંઘ્હા
ક્ષથ્રાચા યા ઇષો સ્તાઓંઘ્હત્ આ-પઇથી.

સર્વથી પવિત્ર મનશ્નીથી તથા દ્રઢતાથી તને નિત્ય આરાધું

1. કોણ ચિત્ત શુદ્ધિ સંપાદન કરશે? 2 અહુરમજ્દ સાથે એકત્ર થઈને છુટકારો, મોક્ષપદ પામે છે.

(અથવા ભજું), જેથી (કોઇ પણ માણસ) (પોતાની) ઇચ્છામાં ઉભો રહે.[1] (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૪.)

દાતા અંઘ્રહેઉશ્ અરેદત્ વૅાહૂ મનંઘ્રહા;
હુઇથ્યાવર્ૅશ્તાંમ્ હ્યત્ વસ્ના ફ્રૅરષોતૅમૅમ.

અષોઇનાં કાર્ય કરનારાઓની ઇચ્છા, જે સર્વથી ચઢતી પાયરીની (છે તેને), નેક મનશ્નિને કારણે સૃષ્ટિનો સરજનાર (અહુરમજદ) પાર પાડે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૧૧.)

દાઇષા-મોઇ ઇશ્તોઇશ્ ક્ષથ્રૅમ;
ક્ષમાકેમ્ વૅાહૂ મનંઘ્રહા વહ્માઇ દાઇદી સવંઘ્રહો.

(મારી) ખાહેશની પ્રાપ્તિ (હે અહુરમજદ!) (તું) મને દે. નેક મનશ્નીથી (કરેલી) અમારી ભક્તિને માટે (તેના નિર્મિત) લાભની પ્રાપ્તિ તું આપ. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૨.)

વીસ્પા-તા પૅર્સાંસ્, યથા અષાત્ હચા ગાંમ્ વીદત,
વાસ્ત્રર્યો શ્યઑથનાઇશ્ ઍર્ૅઝ્વો હાંસ્ હુખ્રતુશ્ નૅમંઘ્રહા;
યે દાથએઇબ્યો ઍર્ૅશ્-રતૂમ્ ક્ષયાંસ્ અષિવાઑ ચિસ્તા.

ઉદ્યોગી (મનુષ્ય) (જે) પોતાનાં (સારાં) કાર્યોને લીધે નેક, (તથા) નમ્રતા સાથે સારૂં ડહાપણ ધરાવનાર માણસ, (તે) આ સર્વ (વીષયો) પુછનારો (છે,) જેથી તે અષોઇથી દુન્યાને આબાદ કરે. (વળી) જે (ઉપર જણાવેલો નર) શક્તિવાળો (તથા) નૈતિક (હોવાથી), અષો સરદારને ઇન્સાફી કાએદા મુજબ માનની નજરથી જુવે છે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૫.)

યે વહ્યો વંઘ્રહેઉશ દઝ્દે યસ્ચા હોઇ વારાઇ રાદત,
અહુરો ક્ષથ્રા મઝ્દાઑ અત અહ્માઇ અકાત અષ્યો,
યે હોઇ નોઇત્ વીદાઇતી અપેમે અંઘ્રહેઉશ ઉર્વએસે.

જે કોઇ (અહુરમજદને) સંતોષવા માટે તેને ભેટ સાથે આરાધે છે, તે (નર)ને અહુરમજદ પોતાની સર્વોત્તમ શક્તિથી સારાનાં કરતાં અધિક સારૂં આપે છે. વળી જે કોઇ તેની ભક્તિ કરતો નથી, તે

૧. એટલે દરેક મનોરથ પુર્ણ કરવાનું સામર્થ્ય આરાધના ધરાવે છે.

(માણસ)ને જગતના અંતમાં બુરાનાં કરતાં અધિક બુરૂં જરૂર (થશે)[1]
(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧ ફ. ૬).

અત્ જી તોઇ વક્ષ્યા મઝ્દા, વીદુષે જી-ના મ્રૂયાત્,
હ્યત્ અકોયા દ્રેગ્વાઇતે,ઉશ્તા યે અષેમ્ દાદ્રે.

ઓ અહુરમઝ્દ! તારા (માંથ્રો) (મઝ્દાઓમાં જરૂર હું) જાહેર કરીશ; કારણકે (ધાર્મિક) માણસે સમજુ માનવીને જણાવવું જોઇએ કે, (અંતે) બુરાને માટે શિક્ષા (છે), તથા જે કોઇ અષોઇને ટેકો આપે છે (તેને માટે) આનંદ (છે). (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ. ૮.)

યાંમ્ ક્ષ્નૂતેંમ્ રાનોઇબ્યા દાઓ થ્વા આથ્રા સુખ્રા મઝ્દા
અયંઘ્હા ક્ષુસ્તા અઇબી અહ્વાહૂ દક્ષતેંમ્ દાવોઇ
રાષયેંઘ્હે દ્રેગ્વન્તેંમ્ સવયો અષવનેંમ્.

અએ અહુરમઝ્દ! (નીતિમાન અને દુષ્ટ) એ બે લડનારાઓને તારા બળતા આતશની મારફતે તથા પીગળાવેલાં લોઢાંની મારફતે (તેમની પવિત્રાઇ તથા દુષ્ટતા) તું જાણમાં લાવે છે, તથા તેની સાબેતી જાહેર કરીને, બન્ને દુન્યામાં પાપીને તું શીક્ષા કરે છે તથા નીતીમાનને તું સુખ આપે છે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર હા ૫૧, ફ૦ ૯.)

તા દ્રેગ્વતો મરેંદઇતી દએના એરઝાઉશ હઇથીંમ્
યેહ્યા ઉર્વા ખ્રઓદઇતી ચિન્વતો પેરેતાઓ આકાઓ
ખાઇશ્ શ્યઓથનાઇશ હિઝ્વસ્ચા અષહ્યા નાંસ્વાંઓ પથો.

અષો (માણસ)નો ધર્મનો કાયદો (છેવટે) દુષ્ઠ (માણસ)ના કાયદાને (નિઃશંક) કચડી નાંખે છે. જેનું રવાંન જાણીતા ચિન્વત પુલ ઉપર રાસ્તીના માર્ગ તરફ (અર્થાત બેહેશ્તના માર્ગમાં) પહોંચવાને ઇચ્છે છે, (પણ તેનાથી જવાઇ શકતું નથી); (તેથી) (તે રવાંન) પોતાનાં કરતુકને લીધે તથા જબાન (અથવા શબ્દો)ને લીધે ઘણું કચવાય છે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ. ૧૩.)

નોઇત્ ઉર્વાથા દાતોઇબ્યસ્ચા કરપનો વાસ્ત્રાત્ અરેંમ,
ગવોઇ આરોઇશ આસેન્દા ખાઇશ્ શ્યઓથનાઇશ્ચા સેંઘ્હાઇશ્ચા;
યે-ઇશ્ સેંઘ્હો અપેમેંમ્ દ્રુજો દેમાને આદાત્.

---

૧. અહુરમઝ્દથી વિખુટા પડશે, જેના કરતા વધુ સંકટ એકે નથી.

કરપોથી આશીષદાયક દોસ્તી અથવા કોઇ પણ ખુબીવાળું કાર્ય બની શકતું નથી. તેઓ પોતાનાં કાર્યમાં કે શિખામણમાં ગાયઢોરની સંભાળ[1] રાખવાને શિખાડતા નથી. તેમની એવી રીતિને લીધે છેવટ તેઓ દુજોનાં રહેઠાણમાં જશે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૪.)

હ્યત્ મીઝદૅમ્ જરથુશ્ત્રો મગવબ્યો ચોઇશત્ પરા
ગરો દૅમાને અહુરો મઝ્દાઑ જસત્ પૌઉરુયો
તા વે વૉહૂ મનંઘ્હા અષાઇચા સવાઇશ્ ચિવીષી.

જે બદલો (અષો) જરથુશ્ત્રે મગવર[2]ને માટે પ્રથમથી મુકરર કીધો છે, તે (અએ માજદયસ્ની જરથોસ્તીઓ!) તમને (પણ) (તમારી) નેક મનશ્નીને લીધે તથા અષોઇને માટે આશીર્વાદો સાથે આપવામાં આવશે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૫).

તાંમ્ ચિસ્તીમ્ દે-જામાસ્પો હ્વો-ગ્વો ઇશ્તોઇશ ખ્ૡર્નાઑ,
અષા વૅરૅન્તે, તત્ ક્ષથ્રૅમ મનંઘ્હો વંઘ્હેઉશ્ વીદો;
તત્ મોઇ દાઇદી અહુરા હ્યત્ મઝ્દા રૅપન્ તવા.

હૂગુબ ખાનદાનનો જામાસ્પ હકીમ પોતાની ઇચ્છાનુસાર (સંપુર્ણ) ડહાપણ તથા ખ્યાતિ, અષોઇને લીધે (મેળવેલી) સત્તા તથા પવિત્ર દાનતની પ્રાપ્તિ ઇચ્છે છે. જે કાંઇ આંનંદકર હોય તે, અએ અહુરમજદ મને તું આપ. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧ ફ૦ ૧૮.)

આર્મતોઇશ્ ના સ્પૅન્તો હ્વો ચિસ્તી ઉખ્ધાઇશ્ શ્યઑથના,
દએના અષૅમ સ્પૅન્વત્, વૉહૂ ક્ષથ્રૅમ મનંઘ્હા,
મઝ્દા દદાત્ અહુરો, તૅમ્ વંઘ્ઉહીમ્ યાસા અષીમ્.

સંપૂર્ણ મનશ્નીનો માણસ પોતે, (પોતાનાં) ડહાપણ (સારાં) વચન તથા (નેક) કાર્યોથી દુન્યાનું કલ્યાણ કરનાર (હોય છે). (તેના) ધાર્મિકપણાને લીધે અહુરમજદ (તેને) આનંદમય અષોઇ, (તથા) તેની નેક દાનતને લીધે સત્તા આપે છે. એ ભલી આશીર્વાદો અહુરમજદ કનેથી હું પણ માંગું છું. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૨૧.)

---

૧. જરથોશ્તિ ધર્મમાં ગાય ઢોરની "કતલ"ને બદલે, તેમની સંભાળ શીખાડી છે. ગાય ઢોરને મારનાર અથવા ત્રાસ દેનાર 'કરપ' અત્રે લેખાયો છે. ૨. ધર્મનું રહસ્ય જાણનાર.

અતચા વે મીજ્દૅમ્ અંધ્રહુત્ અહ્યા મગહ્યા,
......યથા મઇન્યુશ્ દ્રૅગ્વતો અનાંસત્ પરા.

જ્યારે (તમારામાંથી) પાપી વિચાર સદંતર નષ્ટ થઇ જશે, ત્યારે તે મોટાં કાર્યનો બદલો તમને મળશે. (ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૭.)

દાતરૅ ગએથનાંમ અસ્તવઇતિનાંમ અષાઉમ. યો નરૅમ્ અરૅદુશ્ સનથ જઇન્તિ કા હે અસ્તિ ચિથ. આઅત્ ઑત અહુરો મઝ્દાઓ, પન્ચ-દસ. ઉપાજનનાંમ ઉપાજેઇત અસ્પહે અશ્ત્રય પન્ચ-દસ સ્રઓષો-ચરનય.

જડ મુલકોના હે અષો સરજનહાર! (જો) કોઇ (માનવી) (બીજા) માનવીને ઇજા થાય એવા ફટકાથી મારે તો તેને માટે શિક્ષા શું છે? ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે ઘોડાના ચાબુકથી હાંકી કાઢવા યોગ્ય ૧૫ (નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) તે પાપી માનવી હાંકી કાઢે (તથા) સ્રઓષોચરન નામના કોરડાથી (૧૫ નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) (તે) માનવી હાંકે. (વંદીદાદ ૫૨૦ ૪, ફ૦ ૨૬.)

દાતરૅ ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ. યો નરૅમ્ વીખ્રૅમન્તૅમ્ બરૅમ્ જઇન્તિ, કા હે અસ્તિ ચિથ. આઅત્ ઑાત્ અહુરો મઝ્દાઓ,

જડ મુલકોનાં અહો અષો પેદા કરનાર! (જો) કોઇ (માનવી) (બીજા) માનવીને ઘાતકી જખમ કરે તો, તેને માટે શિક્ષા શું છે? ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે (૫૨૦ ૪, ફ૦ ૩૦.)

થ્રિસતૅમ ઉપાજનનાંમ્ ઉપાજોઇત. અસ્પહે અશ્ત્રય થ્રિસતૅમ સ્રઓષો-ચરનય. બિર્તીમ પન્ચાસતૅમ ઉપાજનનાંમ્ ઉપાજોઇત્ અસ્પહે અસ્ત્રય પન્ચાસતૅમ સ્રઓષો-ચરનય. થ્રિતીમ હપ્તાઇતીમ્ ઉપાજનનાંમ ઉપાજોઇત્ અસ્પહે અસ્ત્રય હપ્તાઇતીમ્ સ્રઓષો-ચરનય. તૂઇરીમ નવઇતીમ ઉપાજનનાંમ ઉપાજોઇત્ અસ્પહે અસ્ત્રય નવઇતીમ્ સ્રઓષોચરનય.

ઘોડાના ચાબુકથી હાંકી કાઢવા યોગ્ય ૩૦ (નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) (તે, પાપી માનવી) હાંકી કાઢે. (તથા) સ્રઓષોચરન નામના કોરડાથી ૩૦ (નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) હાંકી કાઢે. બીજી વેળાએ (તેજ પાપ કરે તો) ૫૦; ત્રીજી વેળાએ (તેજ પાપ કરે તો) ૭૦; ચોથી વેળાએ

તેજ પાપ કરે તો) ૯૦ (નુકશાનકારક પ્રાણીઓને) (તે મનુષ્ય) હાંકી કાઢે. (પ૨૦ ૪, ફ૦ ૩૧.)

દાતરેં ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ્. યો નરેંમ્ તચત્-વૅાહુનીમ્ ખરેંમ્ જઇન્તિ, કા–હે અસ્તિ ચિથ. આઅત્ પ્રઍાત્ અહુરો મજ્દાઍા, પન્ચાસતેંમ્ ઉપાજનનાંમ્ ઉપાજ્ઇત્ અસ્પહે અશ્ત્રય પન્ચાસતેંમ્ સ્રઍાષો–ચરનય, બિતીમ્ હુપતાઇતીમ્ ઉપાજનનાંમ્ ઉપાજ્ઇત્ અસ્પહે અશ્ત્રય હુપતાઇતીમ્ સ્રઍાષો–ચરનય. થ્રિતીમ્ નવઇતીમ્ ઉપાજનનાંમ્ ઉપાજ્ઇત્ અસ્પહે અશ્ત્રય નવઇતીમ્ સ્રઍાષો–ચરનય.

જડ જગતના હે અષો ઉત્પાદક! (જો) કોઇ (માનવી) (બીજા) માનવીને વેહતું લોહી નીકળે તેવો જખમ કરે, તો તેને કાજે શું શિક્ષા છે?

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે ઘોડાના ચાબુકે કરીને હાંકી કાઢે, (તથા) સ્રઓષોચરન નામના કોરડાથી ૫૦ (નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) હાંકી કાઢે. બીજી વખતે (તેજ પાપ કરે તો) ૭૦; ત્રીજી વખતે (તેજ પાપ કરે તો) ૯૦ (નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) (તે માનવી) હાંકી કાઢે. (પ૨૦ ૪, ફ૦ ૩૪.)

દાતરેં ગએથનામ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ્. યો નરેંમ્ અસ્તો-બિદ્વેંમ્ ખરેંમ્ જઇન્તિ, કા–હે અસ્તિ ચિથ. આઅત્ પ્રઍાત્ અહુરો મજ્દાઍા, હુપતાઇતીમ્ ઉપાજનનાંમ્ ઉપાજ્ઇત અસ્પહે અશ્ત્રય હુપતાઇતીમ્ સ્રઍાષો–ચરનય બિતીમ્ નવઇતીમ્ ઉપાજનનાંમ્ ઉપાજ્ઇત્ અસ્પહે અશ્ત્રય નવઇતીમ્ સ્રઍાષો–ચરનય.

જડ મુલકોના હે અષો પેદા કરનાર! (જો) કોઇ મનુષ્ય (બીજા) મનુષ્યને હાડકું ભાગી જાય એવો જખમ કરે, તો તેને માટે શું શિક્ષા છે?

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે ઘોડાના ચાબુકથી હાંકી કાઢવામાંના ૭૦ (નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) (તે પાપી માનવ) હાંકી કાઢે, (તથા) સ્રઓષોચરન નામના કોરડાથી ૭૦ (નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) તે મનુષ્ય) હાંકી કાઢે. (પ૨૦ ૪, ફ૦ ૩૭.)

દાતરેં ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતીનાંમ્ અષાઉમ્. યો નરેંમ્ ફ્રજા-બઍાધંઘ્રહેંમ્ સ્નથેંમ્ જઇન્તિ, કા–હે અસ્તિ ચિથ. આઅત્ પ્રઍાત્

અહુરો મજ્દાઓ નવઇતીમ્ ઉપાજનનાંમ્ ઉપાજેઇત્ અસ્પહે અશ્ત્રય નવઇતીમ્ સ્રઓષો-ચરનય.

હાડમંદ મુલકોનો હે અષો પેદા કરનારા, (જો) કોઇ (માનવી) (બીજા) માનવીને બેશુધ્ધ થઇ જાય તેવો ફટકો મારે તો તેને કાજે શું શિક્ષા છે?

ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું કે ઘોડાના ચાબુકે કરીને હાંકી કાઢવા યોગ્ય ૯૦ (નુકસાનકારક પ્રાણીઓને) (તે પાપી માનવી) હાંકી કાઢે.

(પર૦ ૪, ફ૦ ૪૦.)

તॅમ્ અહ્મ પઇથ્યાઇતિ યિમ દ્રવતાંમ્. તॅમંઘ્રહુએનॅમ તॅમસચિથ્રॅમ તॅમંઘ્રહॅમ. તॅમ વાઓ અહ્મ દ્રવન્તો ષ્યઓથ્નાઇશ બાઇશ બાદએન નિસ્રિનુયાત અચિશતાઇ અંઘ્રઉહે.

દરવંદોંની તે દુન્યા કે જે અંધારાને લગતી અંધારા તોખમના અંધારાની (છે ત્યાં), (તે મુવેલાંની ઉપર કપડું નાંખનાર) જાય છે; તે (માણસનું) પોતાનું કરતુક (તેના) પોતાના ખરાબ કામોને લીધે તેને દરવંદને સર્વથી ખરાબ દુન્યાંમાં (એટલે દોજખમાં) લઇ જાય.

(પર૦ ૫, ફ૦ ૬૨.)

કા અસ્તિ ઇથ્યેજાઓ મરષઓનો. આઅત્ મ્રઓત્ અહુરો મજ્-દાઓ અઘ દએન દિસ્યાત્ સ્પિતમ્ જરથુશ્ત્ર. યો થ્રિજરॅમએમ રતૂમ્ અઇવ્યાઆઁઘ્રહાંમ્ નોઇત્ અઇવ્યાસ્તિ. નોઇત્ ગાથાઓ સ્રાવયેઇતિ નોઇત્ આપો વંઘ્રઉહીશ્ યજાઇતિ.

યસ્ચ મે અએતॅમ્ નરॅમ્ આંજો અવિ અવ-ગॅરॅપ્તॅમ્ રવોહુ પઇતિ ઉજ્બારયત્. નોઈત્ વંઘ્રહો અહ્માત્ શ્કયઓથ્નॅમ્ વॅરॅજયેઇતિ યથ યત્ હે પાંસ્નો-ક્રથંઘ્રહॅમ કॅમॅરॅધॅમ કॅરॅનુયાત્.

નાશકારક (તથા) મોત ભરેલો કોણ છે?

ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું કે, હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! (જે કોઇ) દુષ્ટ ધર્મ શીખાડે (તથા) જે માનવી ત્રણ વસંત રૂતુ (એટલે ત્રણ વરસ) સુધી અભ્યાસ ઉપર ન બેસે[1], ગાથા ન ગાય (તથા) ભલાં પાણીને

૧. બ્રાહ્મણ કેટલોક કાળ નિત્યકર્મ ત્યજે તો તે શુદ્ર બની જાય છે, એવું હિન્દુ ધર્મ શાસ્ત્રનું પ્રમાણ છે. ત્રણ પેઢીએ નાવર ન થયેલો અથોર્નાન, બેહદીન બની જાય છે.

ન દઇજે, (તે માનવી ખરેખર નાશકારક તથા મોત ભરેલો છે). તે માનવી સંકટમાં પડેલો (હોય), તેને તેમાંથી બહાર કાઢીને જે માનવી સંપત્તિ દે, તે પોતાના માથાંને ચાંમડીની ઉંડાઇ સુધી કાપી નાખે, તેના કરતાં ઓછું ખરાબ કાર્ય નથી કરતો.[1]

(પર૦ ૧૮, ફ૦ ૮-૧૦.)

અએવહે જી અષવઘહે અઘહે અનષઑનો જાનુ-દ્રાજાઆઑ અસ્તિ આક્રિતિશ. દ્વયાઑ હિજુ-દ્રાજાઑ થ્રયાંમ નઍધ-ચિશ ચથ્વારો ખતો જવન્તે.

કારણકે એક અષો (માણસ)ને મારનારની વખાણ કરવી એ ખરાબી (તથા) અપવિત્ર (માણસ)નું હથ્યાર લાંબુ કીધા બરાબર છે; એ (અષો માણસને હાની પહોંચાડનાર)ની (વખાણ કરવી એ નાપાક માણસની) જીભ લાંબી (કર્યા બરાબર છે). (પર૦ ૧૮, ફ૦ ૧૧.)

યો અએવહે અષઓઘહે અઘહે અનષઑનો હઑમહે હુતહે દધાઇતિ ઉસ્રૅક્રિતિનાંમ વા મ્યજ્દનાંમ, નોઇત વંઘ્રહે અહ્માત શ્યૅાથ્નૅમ વૅરૅજઇતિ યથ યત હજંઘ્રો-અસ્પાંમ હએનાંમ અવજોઇત માજ્દયસ-નીશ અવિ વીસો જન્યાત નૅરૅશ પર ગાંમ અજોઇત વૅરૅતાંમ.

જે માનવી કુટેલો હોમ અથવા તો દઇજાએલી મ્યજદ પાપી તથા અપવિત્ર (અને) અષોને મારનારને આપે છે,[2] તે માનવી માજ્દયસ્નાન મોહલ્લા તરફ હજાર ઘોડાનું લશ્કર ચઢાવી લાવે, તથા માણસોને મારે તથા ગાય ઢોરોને ચોરીને લઇ જાય, તેનાં કરતાં ઓછું કાર્ય નથી કરતો.

(પર૦ ૧૮, ફ૦ ૧૨.)

૧. અત્રે દુરાચારીના કર્મથી ભોગવાતી શીક્ષાની આડે ન આવવાને શીખામણ દીધી છે. ૨. અવિચારી જરથોશ્તિઓ ક્રિયા ભણતરમાં મુકાયેલાં ફળ, ફુલોની જાળવણી નથી કરતા, તેઓ કેવું મહા પાપ કરે છે, તે આ અવસ્તાના ફકરા ઉપરથી સાફ જણાઈ જાય છે. આવાં ભયંકર પાપમાં સપડાવા કરતાં ત્યારે સારૂં તો એજ છે, કે ભણાયેલાં ફુલ, ફળ, ઈત્યાદીને અટલુંજ નહિ અને તેની જોખમદારી માથે ન ઉપાડવી.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

JUSTICE.

But the just shall live by his faith. (*Habakkuk II–4.*)

Heaven's slow but sure redress of human ills. (*Owen Meredith.*)

Justice is the soul of the universe. (*Omar Khayyam.*)

The great soul of this world is just. (*Carlyle.*)

Justice discards party, friendship, kindred and is always therefore represented as blind. (*Addison.*)

It is impossible to be just, if one is not generous. (*Joseph Roux.*)

The hope of all who suffer,
The dread of all who wrong. (*Whittier.*)

Justice being destroyed will destroy; being preserved will preserve. (*Manu.*)

The sentiment of justice is so natural, so universally acquired by all mankind, that it seems to me independent of all law, all party, all religion. (*Volatine.*)

Truth is its handmaid, freedom is its child, peace is its companion, safety walks in its steps, victory in its train; it is the brightest emanation from the gospel, it is the attribute of God. (*Sydney Smith.*)

For I know him, that he will command his children and his household after him and they shall keep the way of the Lord, to do justice and judgment, that the Lord may bring upon Abraham that which he hath spoken of him. (*Genesis XVIII—19.*)

The curse of the Lord is in the house of the wicked: but He blesseth the habitation of the just.

(*Prov. III—33.*)

But the path of the just is as the shining light, that shineth more and more with the perfect day.

(*Prov. IV—18*)

Defend the poor and fatherless: do justice to the afflicted and needy, deliver the poor and needy: rid *them* out of the hand of the wicked.[1] (*Psalms 82* (*309.*)

My flesh trembleth for fear of thee; and I am afraid of thy judgment, I have done judgment and justice; leave me not to my oppressors. Be surety for thy servant for good: let not the proud oppress me.

(*Psalms 119* (*120-121.*)

And judgment is turned away backward and justice standeth afar off: for truth is fallen in the street and equity cannot enter. (*Isaiah 59-14.*)

He who is faithful and leads the life of a householder and possesses the following four virtues: truth, justice, firmness, liberality, such a one indeed does not grieve when passing away. (*Alvakasutta, 8.*)

God loveth those who act justly. (*Koran IX—8.*)

One moment's justice is better than a thousand years of prayer. (*Saying of Mahomed.*)

Underneath appearance trace the Why and How,
Dream not judgment lingers; Judgment day is now.

(*Jalaludin Rumi.*)

There is not a spot upon earth, neither in the sky, neither in the sea, neither in the mountain-clefts, where

1. Compare the Ahunavar.

an (evil) deed does not bring trouble (to the doer).

(*Udanvarga, Ch. 9, V. 5.*)

Ye believers; stand fast to justice when ye bear witness before God, although it is against yourself, or your parents, or your kindred, whether the party is rich or poor; for God is more worthy than them both.

(*Koran IV—134.*)

Ye believers, stand up before God as witnesses in justice, and let not hatred towards any induce you to do wrong; but act justly.—This is next to purity.

Verily God commands justice and the doing of good, and the giving to kindred their due; and He forbids you wickedness and iniquity and oppression. He warns that ye might consider. (*Koran XVI—92.*)

The world is supported by four things only: the learning of the wise, the justice of the great, the prayers of the righteous, and the valour of the brave.

(*Koran II—272.*)

And for all are grades according to what they have done, for thy Lord is not unmindful of what they do. But surely the wrong-doers will not be happy.

(*Koran VI—132, 136.*)

Whoso appears with good works, his is a twofold recompense; and whoso appears with evil works, his is reward like to it; and they will not be wronged.

(*Koran VI—161.*)

No burdened soul shall bear the burden of another and that nothing lies against a man but what he has striven for and that his strivings shall at last be seen.

(*Koran L, III—39 to 41.*)

પ્રમાણીકપણું

તા ઍરૅઝ્વાન......યા દહ્મયાઍ વંઘ્હુયાઍ......અનાદ્રુખ્તોઇશ.
તે સત્યતા કે જે ભલાં પ્રમાણીકપણાંની (તે) (અમને આપો).

(હા ૭૦ ફ૦ ૩.)

અવ બએષજ હુચિસ્નનાંમ્ યા......દહ્મયાઍ વંઘ્હુયાઍ અનાદ્રુખ્તોઇશ્.

નેક તથા ભલાં પ્રમાણીકપણાંના ઉપાયોની પૂઠે ચાલનાર (હોમની તથા ક્રિયાની ભેટોની વખાણ હોજો)! (વીસ૦ ક૦ ૯ ફ૦ ૨.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

अमानित्वमदंभित्वमहिंसा क्षांतिरार्जवम् ।
आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रहः ॥
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोऽन्यथा ॥

(ગીતા ૧૩-૮-૧૨.)

વિનય, ઢોંગ રહિતપણું, અહિંસા, ક્ષમા, પ્રમાણીકપણું (સરળતા), આચાર્ય સેવા, અપોઇ, સ્થિરતા અને સ્વનિગ્રહ-એને જ્ઞાન કહ્યું છે, બાકી આજ્ઞાન સમજવું.

अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्यागः शांतिरपैशुनम् ।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलम् ॥
भवंति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत ॥

(ગીતા ૧૬-૨, ૩.)

અહિંસા, સત્ય, ક્રોધરહિતપણું, ત્યાગ, શાન્તિ, પ્રમાણીકપણું, સર્વે પ્રાણીઓ ઉપર દયા, લોભરહિતપણું, નમ્રતા, વિનય અને સ્થૈર્ય, એ હે ભારત! જે દૈવિક ગુણો સાથે જન્મેલો હોય છે, તે ધરાવે છે.

पशुकी तो पनीयां भइ, नरका कछु न होय,
नर जो उत्तम करनी करे, तो नर नारायण होय.

એટલે જાનવરોના ચાંમડાના જોડા બને છે, માનવીનું તો તેટલું પણ નથી થતું. પણ જો નર ઉત્તમ કરણી કરે તો નારાયણ, અર્થાત ખુદાની પદવીએ પહોંચી શકે છે.

HONESTY.

An honest man is the noblest work of God. (*Pope.*)

An honest heart possesses a kingdom. (*Seneca.*)

The badge of honesty is simplicity. (*Novalis*)

No man is wise or safe but he that is honest.

(*Sir W. Raleigh.*)

Nothing more completey baffles one who is full of trick and duplicity himself, than straightforward and simple integrity in another. (*Colton.*)

Let honesty be as the breath of thy soul and never forget to have a penny, when all thy expenses are enumerated and paid; then shalt thou reach the point of happiness, and independence shall be thy shield and buckler, thy helmet and crown; then shall thy soul walk upright nor stoop to the silken wretch because he hath riches, nor pocket an abuse because the hand which offers it wears a ring set with diamonds.

(*Franklin.*)

Corruption wins not more than honesty. (*Shakespeare.*)

Unhallowed hands, this urn forbear,
No gems nor orient spoil.
Lie here concealed; but what's more rare.
A heart that knew no guile. (*Inscription.*)

The Almighty from His throne on earth surveys
Nought greater than an honest, humble heart. (*Young.*)

અહુરની મરજીને આધિનતા.

અત્ રાતાંમ્ જરથુશ્ત્રો તન્વસ્-ચીત્ ખ્ખ્યાઑ ઉશ્તનૅમ્ દદાઇતી પઉર્વતાતૅમ મનંઘહુસચા વંઘ્નહેઉશ મઝ્દાઇ શ્યઑથનહ્યા અષાઇ યાચા ઉખ્ધખ્યાચા સેરઑષૅમ્ ક્ષથ્રૅમચા

(પેગામ્બર) જરથુશ્ત્ર પોતાનાં તનનો જાન તથા નેક મનશની ઉત્તમતા (અથવા શ્રેષ્ટતા) અહુરમજ્દને માટે ફેદા કરે છે. (વળી પોતાનાં) કામની સત્તા તથા દીનનાં કલામ માટેની તાબેદારી અષોઇને માટે ફેદા કરે છે. (આતશ નીયાયશ, ગાથા અહુનવદ, હા૦ ૩૩ ફ૦ ૧૪.)

યથા અહૂ વઇર્યો અથા રતુશ્ અષાત્ચીત્ હચા.

જે પ્રમાણે પાદશાહ પોતાની મરજી પ્રમાણે ચાલનાર (છે), તે પ્રમાણે દસ્તુરાંન દસ્તુર અષોઇ ઇત્યાદિને લીધે (પોતાનાં કામમાં) (સ્વતંત્ર છે). (યથા અહૂ વઈર્યો)

વસસ્ચ તૂ અહુર મઝ્દ ઉશ્તાચ, ક્ષએષ હ્વનાંમ્ દામનાંમ્. વસો આપો, વસો ઉર્વરાઓ, વસો વીસ્પ વોહૂ અષ-ચિથ્ર.

એ અહુરમજદ! તું તારી પોતાની પેદાયશો ઉપર તારી મરજી પ્રમાણે તથા સુખથી રાજ ચલાવ; (તારી) મરજી પ્રમાણે પાણી ઉપર, મરજી પ્રમાણે ઓરવરો ઉપર, તથા મરજી પ્રમાણે અષોઇનાં બીજની તમામ નેઆમતો ઉપર (તું રાજ ચલાવ). (હોશબામ).

ઋવાષૅમ્ ખ્ધાતૅમ્ યઝમઇદે.

પોતાના ઠેરવેલા માર્ગ પ્રમાણે ચાલનાર આસ્માનને અમે વખાણીએ છીએ. (ખોરશેદ નિયાયશ ફ૦ ૮.)

પ ફ્રર્માને તો ખાવર, પ ફ્રર્માને તો ખાવર, પ ફ્રર્માને તો ખાવર, પઝીરમ ઓ મીનમ્ ઓ ગોયમ્ ઓ વર્ઝમ દીન્ અવીઝેહ્.

એ બરદાશ્ત કરનાર સાહેબ! એ કસુર દરગુજર કરનાર સાહેબ! એ ગુનાહ માફ કરનાર સાહેબ! તારા હુકમ પ્રમાણે, તારા ફરમાન મુજબ, (તથા) તારી આજ્ઞાને અનુકુળ થઇને (તારી મોકલેલી) ખાલેસ (જરથોશ્તી) દીનને હું કબુલ કરૂં છું, મનમાં રાખું છું (એટલે

હર વખતે યાદ કર્યા કરૂં છું), કહું છું, (એટલે જાહેર કરીને બીજાઓને શીખવું છું) તથા અખત્યાર કરૂં છું. (નામ સેતાયશને).

યજએષ મે હીમ્, સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, યાંમ્ અરેદ્દ્વીમ્ સૂરાંમ્ અનાહિતાંમ્......અહુરે-ત્કએષાંમ્.

અએ સ્પેતમાન જરથુશ્ત્ર! મારી અરદ્વીસુર જે અહુરમજદના તરીકા પ્રમાણે ચાલનાર અને નિર્મળ (છે), (તેને) તું વખાણ.

(આવાં અરદ્વીસુર નિયાયશ ફ૦ ૨.)

ઉશ્તા અહ્માઇ યહ્માઇ ઉશ્તા કહ્માઇચીત્
વસે-ક્ષયાંસ્ મજ્દાઓ દાયાત્ અહુરે.

સુખાકારી તે (નર)ને (હોજો), જેનીથી બીજાઓને સુખ (પહોંચે)! પોતાની મરજી પ્રમાણે રાજ કરનાર અહુરમજ્દ (તે પરોપકારી માણસને) (સુખાકારી) બક્ષે!

(હાદોખ્ત નુસ્ક ફ૦ ૨, ઉશ્તવદ ગાથા હા૦ ૪૩ ફ૦ ૧).

વસે-ક્ષથ્રો નાંમ અહ્મિ, વસે-ક્ષથ્રયોતॅમ નાંમ અહ્મિ.

(હું) **મરજી** પ્રમાણે રાજ કરનાર નામવાળો છું; (હું) **સર્વથી શ્રેષ્ઠ મરજી** પ્રમાણે રાજ કરનાર નામવાળો છું. (હોરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૧૩).

યે જઓત જરથુશ્ત્રો, ઍરેઘતત્ હચ દઓજ્વાત્ હ્વાંમ્ અનુ ઉશ્તીમ્ જઓપॅમચ, યથ કથચ હે જઓપો.

તે જોતી જે જરથોશ્તનો (પ્રતિનિધી) પોતાની મરજી તથા ખાહેશ પ્રમાણે ચાલવાની દરેક બદીથી તથા દરેક જાતની આડી ચાલથી પાક થઇ જાય છે, (ખોરદાદ યશ્ત, ફ૦ ૭.)

દજ્દિ મે, વંઘુઉહિ સેવિશ્તે દ્રવાસ્પે, તત્ આયપ્તॅમ્, યત્ બવાનિ અઇવિ-વન્યાઓ વીસ્પે દએવ માજદન્ય, યથ અॅજॅમ્ નેઇત્ તર્શ્તો ફ્રાનેમાને થ્વઅએષાત્ પરો દઍવએઇબ્યો, ફ્રાઅહ્માત્ પરો, વીસ્પે દએવ અનુસો તર્શ્ત નॅમાઓન્તે, તશ્શ્ત તॅમંઘ્હો ધ્વરાઓન્તે.

હે ભલી (તથા) ઘણીજ ફાયદો કરનારી દ્રવાસ્પ! (તુ) મને આ મુરાદ બક્ષ, તે એ કે માજન્દરાનના તમામ દૈત્યોને (હું) જેર કરનારો બનું; વળી દૈત્યોની આગળથી ધાસ્તીથી ડરીને (તેઓને) હું

ન નમું, (પણ) એથી ઉલટું તમામ દેત્યો પોતાની મરજી ઉપરાંત ડરીને (મને) નમે (તથા) ધાસ્તીથી અંધારાંમાં દોડી જાય.

(ગોશ યશ્ત, ફ૦ ૪.)

પઇતિષત મજ્દયસ્ન સ્રઑષહે અષ્યેહે યસ્નૅમ.

સરોષ (યજદ) (ની) હે મઝદયસ્નો! યજશ્ને કરવાને તમે ખાહેશ રાખો. (સરોષ યશ્ત, વડી ફ૦ ૧૩).

યિમ્ ચથ્વારો અઉર્વન્તો અઉરૂષ, રઑક્ષ્ન, ફ્રાદ્દૅસ્ન, સ્પૅન્ત, વીધ્વાઑંઘ્હો, અસય મઇનિવસંઘ્હો વજન્તિ.

જેને (સરોષ યજદને) સફેદ, ચકચક થતા, દેખામણા, પવિત્ર, શ્યાણા તથા બિનોઇ મરજી પ્રમાણે ચાલનારા ચાર ઘોડા, શેતાબીથી ગાડીમાં લઇ જાય છે. (સરોષ યશ્ત, વડી ફ૦ ૨૭.)

વિશ અપાંમ્ ઇધ પતૅન્તુ વી દએવાઑંઘ્હો વી દએવયો; વંઘ્હુશ સ્રઑષો મિતયતુ, અષિશ્ વંઘ્હુહિ ઇધ મિશ્નતુ; અષિશ્ વંઘ્હુહિ રામયત્ ઇધ ઉપ ઇમત્ ન્માનૅમ, યત્ આહૂઇરિ યત્ હુઑમહે અષવજંઘ્હો.

હવે પછી અત્રેથી નર (તથા) નારી દેત્યો દૂર નાહસી જાય! ભલી તાબેદારી (અથવા ભલા સરોષ યજદ) (અત્રે) મુકામ કરે! અત્રે અશિશવંઘ (ફરેશ્તો) રહે! આ ઘર કે જે હોરમજદી (તથા) જે અશોઇનું કૌવત આપનાર હોમનું (છે, તેમાં) અશીશ્વંઘ ખુશાલી (અથવા સુખ) બક્ષે. (મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧.)

પંચનાંમ્ અહ્મિ, પંચનાંમ્ નોઇત્ અહ્મિ. હુમતહે અહ્મિ, દુશ્મતહે નોઇત્ અહ્મિ. હૂખ્તહે અહ્મિ, દુઝૂખ્તહે નોઇત્ અહ્મિ. હ્વર્શતહે અહ્મિ, દુઝ્વર્શતહે નોઇત્ અહ્મિ. સ્રઑષહે અહ્મિ, અસ્રુશ્તોઇશ્ નોઇત્ અહ્મિ, અષઑનો અહ્મિ, દ્રવતો નોઇત્ અહ્મિ અનૂચિત્ અહ્માત્ યથ અપેમૅમ મનિવાઑ અંઘ્હુત્ નિવાઇતિશ.

પાંચ બાબદોને હું (મલતો) છું; પાંચ બાબદોને હું (મલતો) નથી. નેક વિચારને હું (મલતો) છું; બદ વિચારને હું (મલતો) નથી. નેક સખુનને હું (મલતો) છું; બદ સખુનને હું (મલતો) નથી. નેક કામને હું (મલતો) છું; ખરાબ કામને હું (મલતો) નથી. (દીનની) ફર્માનદારીને હું (મલતો) છું; (દીનની) નાફર્માનદારીને હું (મલતો)

નથી. અશો (માણસ) ને હું (મલતો) છું; દરવંદ (અર્થાંત પાપી માણસ) ને હું (મલતો) નથી. જ્યાં સુધી (સ્પેનામીનો તથા અંગ્રેમીનો) (એ) બે મીનોની સૌથી છેલ્લી હરીફાઈ તમામ થશે, ત્યાં સુધી (હું ઉપર જણાવ્યા મુજબ રહીશ). (મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧૬.)

અષાઉનાંમ્ વંઘઉહીશ્ સૂરાઑ સ્પૅન્તાઑ ફ્રવષયો યજમઇદે, યાઑ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્........આહૂઇર્‌યનાંમ્.

અશો લોકોનાં ભલાં, શુરાં તથા (દુન્યાની) આબાદી કરનારાં ફરોહરોમાંનાં જે ફરોહરો અમશાસ્પંદોનાં (છે) તેઓને અમે, માન સાથ યાદ કરીએ છીએ, (કે જે અમશાસ્પંદો) અહુરમજદના નીયમ પ્રમાણે ચાલનારા (છે). (ગુજરેલાંની યાદનો કરદો ૩).

હિશ્તઇતિ અઑમ વાષહે મિથ્રહે વૉઉરૂ ગઑયઑઇતોઇશ્ હજંઘ્રૅમ્ થન્વરૅતિનાંમ્, અસ્તિ યો ગવસ્નહે સ્નાવ્ય જ્ય, હુકૅરૅતનાંમ્; મઇન્યવસાઑ વઝૅન્તિ, મઇન્યવસાઑ પતૅન્તિ, કમૅરૅધે પઇતિ દએવનાંમ્.

બોહુળાં ક્ષેત્રવાળા મેહર યજદ ગાડીની બહારની બાજુએ ગાય બળદનાં આંતરડાંનાં તાંત સાથનાં, સારી પેઠે બનાવેલાં કામઠાઓમાંના એક હજાર (કામઠાં) ઉભાં રહે છે, (તે કમાનમાંથી નીકળતા તીરો) મીનોઇ (આકાશી) જગામાંથી પસાર થાય છે, (તથા) આકાશી જગામાંથી (પસાર થઇને) દૈત્યોનાં માંથાઓ ઉપર પડે છે.

(મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૨૮).

મજ્દાઑ ફ્રાબ્રઑત્, ચિમ્ ફ્રાબ્રઑત્; અષવનૅમ્ મઇન્યઑમચ ગએથીમચ. ચ્વાંસ્ ફ્રાબ્રઑત્ ફ્રવાકૅમ વહિશ્તો ક્ષયમનો ચ્વન્તૅમ્ અષવનૅમ વહિશ્તૅમચ અવસો-ક્ષથ્રૅમચ.

(સવાલ) (દાદાર) અહુરમજદે (અહુનવરની બંદગી) જાહેર કરી; કોણને જાહેર કરી ?

(જવાબ) મીનોને લગતા તથા ગેતીને લગતા અષો (માણસ) ને એટલે પેગામ્બર જરથોશ્તને.

(સવાલ) કયા ઓધ્ધામાં (તે અહુનવરનો) કલામ (તેણે) જાહેર કીધો ?

(જવાબ) સર્વથી શ્રેષ્ટ બાદશાહ તરીકે.

(સવાલ) કોણુને (જાહેર કીધો)?

(જવાબ) પોતાના ફાટાં પ્રમાણે ન ચાલનાર[1] અષો તથા સર્વથી શ્રેષ્ઠ (માણુસ)ને. (હા૦ ૧૯, ફ૦ ૨૦, ફ્રાપ્રઓત્નો હા, ફ૦ ૪).

હુમાઇમ્ થ્વા ઇઝ્મ્ યજતૅમ્ અષંઘ્નહુચિમ્ દદેમઇદે અથા તૂ-ને ગયસ્ચા અસ્તૅન્તાઑસ્ચા ઋથાઑ ઉબોયો અંઘ્નહુવો હાતાંમ્ હુદાસ્તૅમાં.

(દાદાર અહુરમજ્દને જોતી કહે છે) તું સારા ડહાપણવાળા, આરાધનાને લાયકના, અષોઇની પાછળ ચાલનારા જગદપતિને અમે (ભેટ) અર્પણ કર્યે છીએ; તેટલા માટે બન્ને દુન્યામાં હસ્તિ ભોગવનારાઓમાં હે સર્વથી ડહાપણવાળા! અમારે માટે તું જીંદગી અને શરીરના અવયવો (તરીકે) થા.[2] (યજશ્ને હા ૪૧, ફ૦ ૩)

સ્રઑષો ઇધા અસ્તૂ અહુરહે મજ્દાઑ યસ્નાઇ સૅવિશ્તહે અષઑનો યે-નાઑ ઇશ્તો હાત પઑઉર્વીમ્ તત્ ઉસ્તૅમૅમચીત્ અવથાત્ ઇધા સ્રઑષો અસ્તૂ અહુરહે મજ્દાઑ યસ્નાઇ સૅવિશ્તહે અષઑનો યે-નાઑ ઇશ્તો.

સ્રઑષો ઇધા અસ્તૂ અપાંમ્ વઘ્નઉહિનાંમ્ યસ્નાઇ અષાઉનાંમચ ફ્રવષિબ્યો યાઑ-નો ઇશ્તાઑ ઉર્વાઇબ્યો હાત પઑઉર્વીમ્ તત્ ઉસ્તૅમૅમચીત. અવથાત ઇધા સ્રઑષો અસ્તૂ અપાંમ્ વઘ્નઉહિનાંમ્ યસ્નાઇ અષાઉનાંમ્ચ ફ્રવષિબ્યો યાઑ-નો ઇશ્તાઑ ઉર્વાઇબ્યો.

સ્રઑષો ઇધા અસ્તૂ અપાંમ્ વઘ્નઉહિનાંમ્ યસ્નાઇ વંઘ્નહુશ્ વઘ્નઉહીનાંમ્ અમૅષનાંમ્ચ સ્પૅન્તનાંમ્ હુક્ષથ્રનાંમ્ હુધાઑંઘ્નહાંમ્ વૉહુનાંમ્ચા વંઘ્નહુયાઑસ્ચા અષોઇશ્ યસ્નાઇ યા-ને આરએચા અૅર્નવતએચા અષંઘ્નહાક્ષ્; સ્રઑષસ્ચા ઇધા અસ્તૂ અપાંમ્ વંઘ્નઉહીનાંમ્ યસ્નાઇ વંઘ્નહુશ્ અષિવાઑ હાત્ પઑઉર્વીમ્ તત્ ઉસ્તૅમૅમચીત્.

સર્વથી અધિક ફાયદો કરનાર અષો અહુરમજ્દ જે અમને વહાલો (છે, તેની) આદિથી તે અંત સુધી યજશને (કરવા) ને માટે આ મુકામમાં તાબેદારી થજો, વળી શ્રેષ્ટ લાભ કરનાર અષો અહુરમજ્દ

---

[1] ધર્મને આધિન. [2] We live and move and have our being in Him.

જે અમને વહાલો (છે તેની) ઇજશને કરવાને માટે આ મુકામમાં તાબેહારી થજો.

ભલાં પાણીઓની વખાણ કરવા માટે તથા અષો (લોકો) ના ફરોહરો જે અમને પ્રિય (છે તેમને માટે), (તથા) (મૃત્યું પામેલાઓનાં) રવાનોને માટે આદિથી તે અંત સુધી ઇજશને કરવા સારૂં, આ મુકામમાં તાબેહારી થજો! વળી ભલાં પાણીઓની વખાણ કરવાને માટે તથા અષો (લોકો)ના ફરોહરો જે અમને પ્રિય (છે તેમને માટે, તથા) (ગુજરેલાંઓનાં) રવાનોને માટે ઇજશને કરવા સારૂં આ મુકામમાં તાબેહારી થજો!

ભલાં પાણીઓની વખાણ કરવા માટે, તથા સારી બાદશાહી કરનારા તથા સારા ડહાપણવાળા ભલાં નર તથા ભલી નારી (સ્વરૂપના) અમેષાસ્પંદોની તથા અષીશવંઘ કે જે અમારી વૃદ્ધિ તથા ફાયદાને માટે, અમને અષોઇની પુઠે ચલાવનારી છે (તેની) વખાણ કરવા માટે, આ મુકામમાં ભલી તાબેહારી હોજો! ભલાં પાણીઓની વખાણ કરવા માટે આ મુકામમાં આદિથી તે અંત સુધી ભલી તથા સાચી તાબેહારી હોજો. (હા ૫૬, ફ૦ ૧, ૨, ૩.)

ફ્રૂમાઑ અસ્તી અષવા વૅરૅથ્રજાઑ વહિશ્તો ફ્રૂષે ચરૅકૅરૅમહી; હે પ્તા ગેઉશ્ચા અષઘ્નંહાચા અષઑનસ્ચા અષા-વઈર્યાઑસ્ચા સ્તોઇશ.

અષો (માણુસ) કલ્યાણકારી, ફત્તેહમંદ તથા સર્વોત્તમ છે; (તે પ્રમાણે) (દુન્યાની) આબાદી અમે પણ કર્યે. તે (અષો માણસ) અષોઇની પુંઠે ચાલવાથી ગાય ઢોરો તથા (તેઓ) અષો (અહુરમજદ) ની અષોઇની મરજી પ્રમાણે ચાલનારી સૃષ્ટિનો પીતા[1] (અથવા રક્ષક) (છે). (હા ૫૮, ફ૦ ૪.)

વીસ્પયાઑ અષઑનો સ્તોઇશ્ યસ્નાઇચ વહ્માઇચ ક્ષ્નઑથ્રાઇચ ફ્રસસ્તયએચ સ્રઑષો અસ્તુ.

અષો (અહુરમજદ)ની તમામ સૃષ્ટિની આરાધના કરવાને, (તેની) ખુબીઓ ગાવાને, (તેની) વખાણ કરવાને તાબેહારી હોજો.

(હા ૭૦, ફ૦ ૬.)

---

૧. જરથોશ્તિ ધર્મનો મૂળ સિદ્ધાંત આવા સ્પષ્ટ શબ્દમાં જણાવ્યો છે. અષોઈની તેનેથી અધિક સ્તુતી થઇજ કેમ શકે?

અહ્મ્ય જઓથ્રે બરેસ્મનચ રથ્વાંમ ફ્રબરેતારેમ્ આયેસે યેશ્તિ યિમ નરેમ્ અષવનેમ્ ધરાનેમ્ હુમતેમચ મનો હૂખ્તેમચ વચો હ્વરશ્તેમચ વ્યઓથનેમ્ સ્પેન્તાંમચ આરમઇતીમ્ દરેતમ્ યોઇ માંથ્રેમ્ સઓષ્યન્તો યેંગ્રહે વ્યઓથનાઇશ ગએથાઓ અષ ફ્રાદેન્તે.

આ જોર તથા બરસમથી સરદારોની આરાધના કરનાર અષો મરદ, જે નેક વિચારેલા વિચારને, નેક બોલેલા વચનને, તથા નેક કરેલાં કાર્યને, મજબુત પકડનારો તથા આબાદી કરનાર નમ્રતાને તથા સોષ્યન્તના માંથ્રને માન આપનાર (એવા ગુણોવાળા અષો નર)ને, ઇજશનેમાં હું યાદ કરૂં છુ, જેના કાર્યોથી પવિત્રાઇથી જગત રિદ્ધિ-સિદ્ધિવાળી (આબાદ) થાય છે. (વીસ૦ ક૦ ૨, ફ૦ ૫.)

હાવનાનેમ્ આસ્તાય, અજેમ્ વીસાઇ.
આતરેવક્ષેમ આસ્તાય, અજેમ વીસાઇ.
ફ્રબરેતારેમ્ આસ્તાય, અજેમ્ વીસાઇ.
આબેરેતમ્ આસ્તાય, અજેમ્ વીસાઇ.
રથ્વીશકરેમ્ આસ્તાય, અજેમ વીસાઇ.
સઓષાવરેજેમ આસ્તાય, દાંહિશ્તેમ અર્ષૂ-વચસ્તેમેમ અજેમ વીસાઇ.

(જોતી રાસ્પીને કહે છે)–હાવનાને હાજર કર.
(રાસ્પી જોતીને ઉત્તર દે છે)–હું (તમારા) હુકમને તાબે થાઉં છું.
(જોતી કહે છે)–આતરવક્ષીને હાજર કર.
(રાસ્પી જવાબ દે છે)–હું (તમારા) હુકમને તાબે થાઉં છું.
(જોતી કહે છે)–ફ્રબેરેતરને હાજર કર.
(રાસ્પી ઉત્તર દે છે)–હું (તમારા) હુકમને તાબે થાઉં છું.
(જોતી કહે છે)–આબેરેતરને હાજર કર.
(રાસ્પી જવાબ વાળે છે) હું (તમારા) હુકમને તાબે થાઉં છું.
(જોતી કહે છે)-આસ્નાતરને હાજર કર,
(રાસ્પી જવાબ દે છે)–હું (તમારા) હુકમને તાબે થાઉં છું.
(જોતી કહે છે)–રથવીશકરેને હાજર કર.
(રાસ્પી જવાબ વાળે છે)–કે હું (તમારા) હુકમને તાબે થાઉં છું.
(જોતી કહે છે)–ઘણાજ ડહાપણવાળા તથા ઘણાજ સાચા શબ્દ બોલનારા સઓષાવરેજને હાજર કર.

(રાસ્પી જવાબ દે છે)—હું (તમારા) હુકમને તાબે થાઉં છું.

(વીસ૦ ક૦ ૩, ફ૦ ૧.)

હા વંઘ્રહુ સ્રઓષો યો અષહે હચઇતે.

જે (માનવી) સંપૂર્ણ અષોઇની પુઠે ચાલે છે, તે ભલો તાબેદાર છે.[1]

(વીસ૦ ક૦ ૧૨, ફ૦ ૧.)

સ્રઓષસ્ચ ઇધ અસ્તુ અહુરહે મઝ્દાઓ યસ્નાઇ સૅવિશ્તહે અષઓનો યે-નાઓ ઇશ્તો યસ્નહેચ હપતંઘ્રહાતોઇશ ફ્રવાકએચ પઇતિ-આસ્તયએચ મઝ્દાતએચ જરઝ્દાતએચ ફ્રમર્તએચ ફ્રઓખ્તએચ વૅર્થ્રઘ્ને અષઓને અનપ્યખ્ધે અનપિષૂતે.

ઘણોજ ફાયદો કરનાર (તથા) અષો અહુરમજદ જે અમને વહાલો (છે તેની) ઇજ્શને (કરવા)ને માટે તથા યસ્ન હપ્તનઘાઇતીને ફતેહ આપનાર તથા પવિત્ર (ગણીને), (તે ભણતી વેળાએ) બીજું કાંઇ અધવચમાં બોલ્યા વિના (અથવા) કાંઇ મુકી દીધા વિના (તેને) ભણવાને માટે, (તેને) કબુલ રાખવાને માટે, (તેને) ઉચ્ચ પદવી આપવાને, (તેની ઉપર) હૈયું લગાડવાને, (તેનું) સ્મરણ કરવાને તથા (બીજાઓને) (તે) સમજાવવાને માટે, આ મુકામમાં તાબેદારી થજો.

(વીસ૦ ક૦ ૧૫, ફ૦ ૨.)

સ્રઓતૅમચ મરૅઝ્દિકૅમચ યજમઇદે. સ્રઓતૅમ્ વહ્નૅમ્ યજમઇદે.

(ધરમના ફરમાનોની) તાબેદારીને તથા દયાને અમે વખાણયે છીએ. (ધર્મના હુકમોની) ખરી તાબેદારીને અમે વખાણયે છીએ.

(વીસ૦ ક૦ ૨૧, ફ૦ ૩.)

અહુરો, અથા—ને અંઘ્રહુત યથા હ્વો વસત.

જેમ તે પોતે ઇચ્છે છે તેમ અમને થજો (એટલે અમે તેની મરજીને તાબે છિએ.) (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯ ફ૦ ૪.)

થ્વોઇ અસ્ આર્મઇતીશ્, થ્વે આ ગેઉશ્ તષા અસ્ ખ્રતુશ્ મઇન્યુશ્ મઝ્દા અહુરા.

સંપૂર્ણ મનશ્ની, હે અહુરમજદ! તારી છે. જગતને બનાવવાની મીનોઇ (દિવ્ય) અક્કલ તારી છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૯.)

અત તોઇ સ્પયઝૅમ અહુરા નેમંઘ્રહા અષાઇચા દામા.

---

[1] સરોષ યઝદની આરાધના આ મહાભારત કારણને અંગે પ્રત્યેક જરથોશ્તિ ન્યાયશ, યશ્તના ભણતરના આરંભમાં અવશ્ય ફરમાવી છે, તે યાદ રાખવું ઘટે છે.

હે અહુરમજદ આધીન નમસ્કાર સાથે તને તથા અષને (હમો) મ્યજદ[1] અર્પણ કર્યે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૩.)

ક્ષમાકા ક્ષથ્રા અહુરા ફ્રૅરષેમ્ વસ્ના હઇથ્યૅમ્ દાઓ અહૂમ્.

તારી સત્તાથી તથા તારી મરજી પ્રમાણે, હે અહુરમજદ! મારાં જીવનને (તું) ખરેખર સજીવન કરે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૧૫.)

વસે-ક્ષયાંસ્ મજ્દાઓ દાયાત્ અહુરો ઉતયૂઇતી તેવીષી.

પોતાની મરજી પ્રમાણે રાજ કરનાર અહુરમજદ (પરોપકારી માણસને) શરીરની આરોગ્યતા તથા જોર દે. (ગાથા ઉશ્તવદ,હા ૪૩, ફ૦ ૧.)

હ્યત્ આ બ્રૂશ્તીશ્ વસસે ક્ષથ્રહ્યા દ્યા,
યવત્ આ થ્વા મજ્દા સ્તાઉમી ઉક્યાચા.

હે અહુરમજદ! જ્યાં સુધી (હું) તને વખાણું છું, તથા તારી કીર્તિના ગાયન ગાવું છું, (ત્યાં સુધી) (તારી) બાદશાહીની શોભામાં તથા (તેને માટેની) ઇચ્છામાં હું પ્રવૃત્ત રહું.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૮.)

અરૅથા વોઇજ્દયાઇ કામહ્યા તૅમ્ મોઇ દાતા
દરૅગહ્યા યાઉશ્ યેમ્ વાઓ નએચીશ્ દારૅશ્ત ઇતે.

(મારે તને પહોંચવાની)ઇચ્છાની નેમ સંપાદન કરવા સારૂં,(હે અહુરમજદ!) લાંબી આયુષ્યનો તે (ભાગ) મને તું દે, કે જે કોઇપણ માનવીએ એ પ્રમાણે તારી પાસેથી મેળવ્યો નથી. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૩.)

તૅમ્ ને વૅાહૂ મત્ મનંઘ્હા ચિક્ષ્નુષો,
યે-ને ઉસૅન્ ચોરૅત્ સ્પૅનચા અસ્પૅનચા.

નેક મનશની સાથે તે (અહુરમજદ)ને અમે રાજી રાખવાને ઇચ્છીએ છિએ, જેણે અમારૂં ભલું ચાહીને સુખ તથા દુઃખ પેદા કીધું છે.[2]

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૯.)

ફ્રૅરષઓશ્ત્રા અથા-તૂ અરૅદ્રાઇશ ઇદી
હ્વો-ગ્વા તાઇશ્ યેંગ્ ઉસ્વહી ઉશ્તા-સ્તોઇ.

---

૧. મેજ અથવા ફળ, ફળાદી. ૨. ટુંકમાં અત્રે ભારે ફીલસુફી ઉંચાદી છે, કે સુખ, દુઃખ બન્ને માનવનાં ભલાંર્થે છે. દુઃખ દુષ્ટ નથી. દુઃખ દુર કરવાનો સરળ ધાર્મિક માર્ગ, દુઃખ હોય ત્યારે પકડાય છે, માટે દુઃખ ગુરૂ સમાન થઈ પડે છે.

હે હ્વુઓબ કુલના ફ્રશોસ્તર! જેમને દુન્યાનાં લાભને માટે, આપણે બે જણાએ પસંદ કીધા છે, તેમની સાથે તે તરફ તું જા.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૬.)

મઝ્દા અયા ક્ષ્માકૅમ્ વારૅમ ક્ષ્નઑષેમ્નો,
તત્ મોઇ ખ્રતેઉશ મનંઘ્હુસ્ચા વીચિથૅમ્.

હે અહુરમજદ! અષોઇથી તારી ખાહેશને તૃપ્ત કરવાને હું ઇચ્છું છું. મારી અક્કલ તથા મનશ્નીનો ઠરાવ એજ (છે).

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૮.)

યે-વે સ્તઓતાઇશ મઝ્દા ફ્રીનાઇ અહુરા.
અવત યાસાંસ્ હ્વત વે ઇશ્તા વહિશ્તૅમ.

તારી મરજી પ્રમાણે (ચાલીને) જે કાંઇ સર્વથી શ્રેષ્ઠ (છે), તેનો ઇચ્છા રાખનારો (થઇને) કીર્તિનાં ગાયનોથી, હે અહુરમજ્દ! તને હું વખાણીશ. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૧૨.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણી

આધિનતા.

नाभिनन्देत मरणं नाभिनन्देत जीवितम् ।
कालमेव प्रतिक्षेत निर्देशं भृतको यथा ॥

(મનુસ્મૃતિ ૬-૪૫)

મરણની પણ ઇચ્છા ન કરવી, તેમ જીવવાની એ ઇચ્છા ન કરવી; પરંતુ પગારદાર ચાકર જેમ ધણીનીજ આજ્ઞાને પાળ્યાકરે છે, તેમ કાળની આજ્ઞાને આધિન રેહવું,-અર્થાત જે જે બને તે તે સહન કર્યા કરવું.

ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि संन्यस्य मत्पराः ।
अनन्येनैव योगेन मां ध्यायन्त उपासते ।

तेषामहं समुद्धर्ता मृत्युसंसारसागरात् ।
भवामि न चिरात्पार्थ मय्यावेशितचेतसाम् ॥

(ગીતા ૧૨, ૬-૭)

જેઓ સર્વ કર્મ મારે માટે ત્યજીને, મને સર્વોત્તમ લેખે અને મારૂં ધ્યાન કરીને મારી ભક્તિમાં લીન થાય, તેઓનો હું મૃત્યસંસારના સમુદ્રમાંથી જલદી ઉગારનાર થાઉં છું. કારણ કે તેઓનું ચિત્ત મારામાં પરોવાયલું છે.

सर्व धर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
अहं त्वां सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः

(ગીતા ૧૮-૬૬)

સર્વ ફરજો છોડીને, મારા એકલાનો આશ્રય લે, હું તને સર્વ પાપોમાંથી મુક્ત કરીશ, ચિંતા કરીશ મા.

कबीर में क्या चितवुं, हम चितवे क्या होय ?
हरी आपही चिंता करे, जो मोहे[1] चिंता ना होय.
रामहि किया सो हुवा, राम करे सो होय,
राम करे सो होयगा, काहे कल्पो[2] कोय ?
किये बिना मागे बिना, जान बिना सब कछु आय,
काहेको मन कल्पीए, सहेजे रहे समाय.
दाता नदी एक सम, सब कोइको देत,
हाथ कुंभ[3] जीसका जेसा, तैसाहि भर लेत.
पिछे चाहे चाकरी, पहेले महिना देय,
तो साहेबको सिर सोंपते, कसकसता[4] हय देह ?
अजगर करे न चाकरी, पंखी करे न काम,
दास कबीरा युं कहे, सबका दाता राम.

---

૧. જેથી મને ચિંતા ન થાય. ૨. ચિંતા શા માટે કરો છો ? ૩. હાથમાં જેટલી મોટી માટલી. ૪. શરિર ડરે છે કેમ ?

लेनेको हर नाम हय, देनेको अन्न दान,
तीरनेको आधिनता, बुडनेको आभिमान.

પાક કરવા માટે સર્વથી શ્રેષ્ઠ હરીનું (અહુરમજદનું) નામ છે; સર્વોત્તમ દાન અન્નનું છે; સંસાર સાગર તરવા કાજે આધિનતા[1] અવશ્યની જ છે; ડુબી મરવા સારૂં અભિમાન પુરતું છે.

दास कहावत कठन हय, मैं दासनको दास,
अब तो एसा हो रहुं, के पांउ तलेकी घास.

પોતાને દાસ એટલે હરીભક્ત કહેવડાવવું એ બહુ મુશ્કેલ કાર્ય છે; હું તો માત્ર ભક્તજનોનો નોકર છું અને હવે પછિ તો તેમના પગ હેઠળના ઘાસ બરોબર હું થઇ રહિશ.

कबीर ! माया डाकनी, खाया सब संसार.
खाइ न शके कबीरको, जाके राम आधार.

હે કબીર ! ડાકની માયા આખા સંસારને ગળી ગઇ, પણ કબીરને ખાઇ ન શકી, કારણ કે રામનો આશ્રય તેણે લીધો છે.

कबीर ! जुगकी क्या कहुं, भवजल डुबे दास,
पार ब्रह्म पति छांडके, करे दुनिकी आस.

હે કબીર ! કલયુગની વાત શી કરૂં; માયાના ભવસાગરમાં સર્વે ડુબી મરે છે; કારણ કે પરબ્રહ્મ (પરમેશ્વર) જે સૃષ્ટિનો પતિ અને પિતા છે, તેને છોડીને દુન્યવી આશાના બંધનમાં તેઓ પડયા રહેછે.

छोरे बिन छुटे नहि, छोरन हारा राम,
जीव जतन बहोतहि करे, सरे न एको काम.

૧. કબીરજી ફરમાવે છે કે સર્વથી શ્રેષ્ઠ સદગુણ જે માનવીને તારે છે, તે "આધિનતા"જ છે. ખરેખર બહુ ઉંડું મનન કરવાથી આ મહાન સત્ય કળી શકાય છે. રાત દીવસ મનન કરવા કેડેજ, આવું મહાભારત સત્ય હૈયું સમજીને શ્રાદ્ધાથી માન્ય રાખતાં શીખે છે. મગજની કેળવણી માનવીને પોતાની ઉપર મુસ્તાક અને ગર્વિષ્ઠ બનાવે છે. પણ હૈયાંની કેળવણી તેને 'આધિનતા'ના મેળવવાને કઠીણ પણ મોટા દરવાજામાંથી, નિર્વાણ અથવા ગરોથ્માનમાં સીધો પહોંચાડી દે છે.

જ્યાં તુલીક માનવી પોતે માયાને ત્યજતો નથી, ત્યાં સુધી તે છુટતી નથી. એ કાર્યમાં મદદગાર રામ (ઇશ્વર) એકલોજ છે, અને તેમની સહાય શીવાય કાંઇ વળતું નથી.

खुडिया तो धरती खमे, काट खमे वनराय,
कठन वचन साधू खमे, दरिया नीर समाय.

ગમે એવું ખોદકામ ચાલે તોપણ ધર્તિ વિના પુકારે તે ખમિ જાય છે; અને વનના વૃક્ષો વહેરાવા છતાં, ખમી જાય છે; સાધૂ પૂરૂષો અપશબ્દો ખમી જાય છે; આખી દુન્યાની નદીોના પાણી જોકે સમૂદ્રમાં ધસી જાય છે, છતાં તે સર્વે વગર ઉછલતે દર્યો પોતાની છાતિમાં સમાવી દે છે.

जीतने तारे गगनमें, इतने शत्रु होय.
कृपा हय श्री रामकी, तो बाल न वांको होय.

તારી કાંઇ સત્તા છેજ નહિં, માટે તું તારાપણું છોડ. તું શાનો બનેલો છે? સ્થૂળ શરીર અને મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત અને અહંકાર, એનો તું બનેલો છે. હવે જોકે શરીર પંચભૂતનૂં છે તે પૃથ્વિ, પાણી, તેજ, વાયુ અને આકાશનું છે. એ પાંચ સ્થૂળ તત્વો, તેવાંજ બાકીનાં ચાર તત્વો મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત અને અહંકાર છે. એ સ્થૂળ પાંચ તત્વોપર તારી સત્તા નથી એ પ્રત્યક્ષ છે. જો હોય તો વંટોલીયા, ધરતીકંપ, જ્વાળા મૂખી ઇત્યાદિ બંધ કર! તો એવીજ રીતે મન, બુધ્ધિ ઇત્યાદિ સૂક્ષ્મ તત્વો ઉપર પણ તારી હાલ સત્તા નથી. જો સત્તા હોય તો અહંકાર છોડ જોઇએ? તોપણ પછી એ તત્વોની ક્રિયા ઉપર તારે શા માટે હર્ષ શોક હોવા જોઇએ. તું કેહતો હોય કે એ બધાંથી વિરક્ત એવું જે ચૈતન્ય, કે જેની સત્તામાં એ તત્વો છે, તે હું છું, તો પછી એ ચૈતન્ય, તત્વ છે તે તો દ્રષ્ટા સ્વરૂપેજ રહે છે. તેમ તું રહે તોપણ હર્ષ શોક તને હોઇ શકે નહિં

(બોધ વચન, મહાત્મા ઝવેરભાઈ ગરબડભાઈ પટેલ)

પ્રારબ્ધને શાંતિથી વેદવું એજ પુરૂષાર્થ છે. સારૂં, ખોટું, લાભહાનિ, સુખદુઃખ, ઇત્યાદી સર્વ સંકલ્પવિકલ્પ, મન યાને બુદ્ધિના છે; માટે તેની પાર જાઓ તોજ આત્મ સ્વરૂપ પ્રાપ્ત થશે.

દુઃખ સહન કર, કારણ વ્યાજબી અગર ગેરવ્યાજબી હોય, તો પણ કોઇ જીવને દુઃખનું કારણ થતો નહિં. (ઉપલાં બોધ વચન)

رضا بر قضا

حکمی‌که آن از بادگر کبریا بود   بالاتر از مقولهٔ چون و چرا بود
بنده را گر نیست در کاری رضا   کی تواند باد گرداند قضا
هیچ کس از خود قضا را در نکرد   هر که راضي از قضا شد بد نکرد
گر شود ذراتِ عالم پیچ پیچ   با قضای ایزدی هیچ اند هیچ
چون قضا بیرون کند از چرخ سر   عاقلان گردند جمله کور و کر
این قضا بادیست سخت و تندخو   خلق چون خس عاجز اندر پیش او

Renew my will from day to day,
Blend it with Thine, and take away
All that now makes it hard to say
Thy will be done! (*C. Eliott.*)
Is thy path lonely? Fear it not, for He
Who marks the sparrow's fall is guarding thee;
And not a star shines o'er thy head by night
But He hath known that it will reach thy sight.
Rose dreamed she was a lily
Lily dreamed she was a rose;
Robin dreamed he was a sparrow,
What the owl dreamed no one knows.
To weary hearts, to mourning homes,
God's meekest angel gently comes;
No power has he to banish pain,
Or give us back our lost again;
And yet in tenderest love, our dear,
And Heavenly Father sends Him here.

There's quiet in that Angel's glance!
He mocks no grief with idle cheer,
Nor wounds with words the mourner's ear;
But ills and woes He may not cure
He kindly trains us to endure. (*J. G. Whittier.*)

If men would but believe that they are in process of creation, and consent to be made—let the Maker[1] handle them as the potter his clay, yielding themselves in respondent motion and submissive hopeful action with the turning of His wheel—they would ere long find themselves able to welcome every pressure of that Hand on them, even when it was felt in pain; and sometimes, not only to believe, but to recognise the Divine end in view—the bringing of a Son into glory.

(*C. MacDonald.*)

Who little gives, knows not the joy of living;
His shrunken soul the bliss of heaven foregoes
For earthly gain; and daily harder grows
His task—the task of little giving.
Who gives his all, and gives with spirit willing,
Yes, gives himself, and mourns "a gift so slight"
Shall find in sacrifice supreme delight,
A heavenly joy, the emptied vessel filling.

(*G. H. Hubbard.*)

He who hath led thee, will lead
All through the wilderness;

---

1. Compare Bhagvad Gita, Chapter XVIII, verse 61.

ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति ।
भ्रामयन्सर्वभूतानि यन्त्रारूढानि मायया ॥

He who hath blessed will bless,
He who hath heard thy cry
Will never close His ear;
He who hath marked thy faintest sigh,
Will not forget thy tear;
He loveth always, faileth never,
So rest on Him, to-day, for ever.

In bitterness there is sweetness; in afflictions, joy; in submissions, strength; in the God who punishes, the God who loves. To lose one's life that one may gain it, to offer it that one may receive it, to possess nothing that one may conquer all, to renounce self that God may give Himself to us—how impossible a problem, and how sublime a reality! No one truly knows happiness, who has not suffered; and the redeemed are happier than the elect. (*Longfellow.*)

Let us remember that each day is ordered by Almighty love, and brings with it that measure of the bitter and the sweet which, according to the judgment of Infinite Wisdom, is most conducive to our true peace and welfare. (*Krummacher.*)

Pain's furnace-heat within me quivers
God's breath upon the flame doth blow.
And all my heart in anguish shivers
And troubles at the fiery glow.
And yet I whisper—As God will!
And in His hottest fire, stand still. (*Julius Sturin.*)
Henceforth let human weal or woe,
At Thy command, my trial prove
For both are welcome, while I know
That both are measured out by love.

And be it mine with equal joy
To do or suffer Thy behest
Let duty now each thought employ
And patience guide me to my rest. (*Bella.*)
Let us be patient! These severe afflictions
Not from the ground arise
But often times celestial benedictions,
Assume this dark disguise. (*Longfellow.*)
Patience the key that opens the treasury
Of wished-for things, unlocks each closed
up way. (*Eastwick's Anwar-i-Suheli.*)

Hear this much, that whereas the totality of actions is not effected without God's direction, when the decree of God becomes the pleasure of man, then man desires the fulfilment of God's decrees and this too spontaneously, not in hope of reward. He desires not even his own life for himself, nor is he relying on the hope of sweets of life to come. Whatever path is taken by the eternal decree whether it be life or death, it is all one to him. He lives for the sake of God, not for wealth, he dies for the sake of God, not in fear or grief. His faith is based on his desire to do God's will, not in hope to gain paradise with its groves and founts. He utterly burnt up all his self-pity, at the time he lit the lamp of love to God. His love was the hell that burned up his inclinations, yet he burnt his own inclinations one by one. (*Masnavi al Manavi.*)

Let that please men which has pleased God.

(*Seneca.*)

The Lord gave and the Lord hath taken away—blessed be the name of the Lord. (*Bible.*)

What is resignation? It is putting God between one's self and one's grief. (*Mme. Swetchine.*)

Obedience and resignation are our personal offerings upon the altar of duty. (*Hosea Ballon.*)

As you cannot do what you wish, you should wish what you can do. (*Terence.*)

Resignation is the name of the angel who carries most of our soul's burdens. (*J. L. Basford.*)

We cannot conquer fate and necessity. Yet we can yield to them in such a manner as to be greater than them, if we could. (*Landor.*)

Like the plants that throw their fragance from the wounded part, breathe sweetness out of woe. (*Moore.*)

To be resigned when ills betide, patient when favours are denied and pleased with favors given.

(*Nathaniel Cotton.*)

Suffering becomes beautiful when anyone bears great calamities with cheerfulness, not through insensibility, but through greatness of mind. (*Aristotle.*)

Valaicourt said when his own unique library was destroyed by fire "A man must have profited very little by his books, who has not learned how to part with them." (*Chapin.*)

If God send thee a cross, take it up willingly and follow Him. Use it wisely, lest it be unprofitable. Bear it patiently, lest it be intolerable. If it be light, slight it not. If it be heavy, murmur not. After the cross is the crown. (*Quarles.*)

Sanctified afflictions are an evidence of our adoption. We de not prune dead trees, to make them fruit-

ful nor those which are planted in a desert, but such as belong to the garden and possess life. (*Arrowsmith.*)

I have heard a good story of Charles Fox. When his house was on fire, he found all efforts to save it useless and being a good draughtsman, he went upto the next hill to make a drawing of the fire—the best instance of philosophy I have ever heard of. (*Southey.*)

Patience aud submission are very carefully to be distinguished from cowardice and indolence. We are not to repine, but we may lawfully struggle, for the calamities of life, like the necessities of nature, are calls to labour and exercise of diligence. (*Dr. Johnson.*)

Kiss the rod. (*Shakespeare.*)

Resignation is the courage of Christian sorrow. (*Prot Vinet.*)

It is the Lord; let Him do what seemeth Him good. (*Bible.*)

The evil which one suffers as inevitable, seems insupportable as soon as he conceives the idea of escaping from it. (*De Tocqueville.*)

The good, we have enjoyed from Heaven's free will, and shall we murmur to endure the ill? (*Dryden.*)

It is a higher exhibition of Christian manliness to be able to bear trouble than to get rid of it. (*Beecher.*)

Agilds the sacred page
Majestic like the Sun,
It gives a light to every age,
It gives, but borrows none. (*Cowper.*)

The sandal-tree, most sacred tree of all,
Perfumes the very axe, which bids it fall,

" Rest in the Lord; wait patiently for him"–In Hebrew "Be silent to God, and let him mould thee". Keep still, and He will mould thee to the right shape.
(*Martin Luther.*)

Dare to look up to God and say; "Deal with me in the future as Thou wilt. I am of the same mind as Thou art; I am Thine. I refuse nothing that pleases Thee. Lead me where Thou wilt; clothe me in any dress Thou choosest." (*Epectitus.*)

To be resign'd when ills betide,
Patient when favours are denied,
And pleased with favour given;—
Dear Chloe, this is wisdom's part,
This is that incense of the heart
Whose fragrance smells to heaven.
(*Nathaniel Cotton.*)

Strike! Thou the master, we Thy keys,
The anthem of the destinies!
The minor of Thy loftier strain,
Our hearts shall breathe the old refrain—
" Thy will be done". (*John G. Whittier.*)

To obey is better than sacrifice. (*Bible.*)
Obedience[1] sums up our entire duty. (*Hosea Ballou.*)
Obedience is the Christian's crown. (*Schiller.*)
Light is a special help to obedience and obedience is a singular help to increase Light. (*Flavel.*)

All the good of which humanity is capable is comprised in obedience.[1] (*J. Stuart Mill.*)

1. Compare Sarosh the Commander in-Chief of all the Zoroastrian Angels, whose neme itself bespeaks "Obedience".

We will obey the voice of the Lord our God, that it may be well with us. (*Bible.*)

Prepare the soul calmly to obey; such offering will be more acceptable to God than every other sacrifice. (*Metastasio.*)

O God, the strength of all those who put their trust in Thee, mercifully accept our prayer; and because through the weakness of our mental nature, we can do no good thing without Thee, grant us the help of The grace, that in keeping Thy commandments we may please Thee, both in will and deed, through Jesus Christ our Lord. (*Book of Common Prayer.*)

From obedience and submission spring all other virtues, as all sin does from self-opinion. (*Montaigne.*)

In struggling with misfortunes, lies the true proof of virtue. (*Shakespeare.*)

There is a strength of quiet endurance, as significant of courage as the most daring feats of prowess. (*Tuckerman.*)

The greatest man is he who chooses the right with invincible resolution; who resists the sorest temptations from within and without; who is calmest in storms and whose reliance on truth or virtue, or God, is the most unfaltering. (*Channing.*)

Silently shall I endure abuse, as the elephant in battle endures the arrow sent from the bow. (*Dhammapada V-320.*)

I am that ant which under foot is trod,
No wasp am I, for man to curse my sting.
How can I rightly thank Almighty God

That I am harmless both to clown and king?
(*Sadi.*)

O thou seeker of food, sit, for thou shalt eat!
O thou desired of death, run not, for thou can'st not save thy life! (*Sadi.*)

ઉદ્યોગ.

હ્વરૅ-ક્ષએતૅમ અમેષૅમ રઍમ્ અઉર્વ્‌ત-અસ્પૅમ્ યજમઇદે.

અમર, પ્રકાશિત (તથા) તેજ ઘોડાવાળા ખુરશેદને અમે વખાણીએ છીએ. (ખોરશેદ નિયાયશ, ક૦ ૬.)

મિથ્રૅમ્ વૉઉરૂ ગઍાયઍાઇતીમ્ યજમઇદે,......અખફ્નૅમ, જઘા-ઉર્વાઁઘ્રહૅમ.

બોહળાં ક્ષેત્રવાળો મેહૅર યજદે (જે) ઉંઘ વિનાનો (તથા) જાગૃત, (તેને) અમે વખાણીએ છીએ. (ખોરશેદ નિયાયશ, ક૦ ૬.)

દાયાઓ મે આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજ્દાઓ......ઍરૅધ્વો-જંગાંમ, અખફ્ન્યાંમ થ્રિશુમ અસ્નાંમચ ક્ષફ્નાંમચ.

આપ મને અહુરમજ્દના પુત્ર આતશ, તું ખડે ઉભું રહેવાની શક્તિ, દહાડાના તથા રાતના એક તૃતિયાંશ ભાગ (સિવાય) (બાકીના વખતમાં) જાગૃતિ! (આતશ નિયાયશ, ક૦ ૪.)

ઉપ-થ્વા વૅરૅજ્વતચ મનો, વૅરૅજ્વતિચ હક્ષોઇત્ અંઘ્ઉહુ.

તને કામ કરતું મન (થજો)! (તારી) જીંદગી કામ કરતી થજો! (આતશ નિયાયશ, ક૦ ૧૦.)

ઉષાઓઁઘ્રહૅમ યજમઇદે, રૅવીમ્ રૅન્જત્-અસ્પાંમ, યા સનત્ અવિ હફ્તો-કર્ષ્વઇરીમ્ જાંમ.

તેજ (તથા) ચપળ ઘોડાવાળી સહવારની રોશની જે ૭ વિભાગ (કેશ્વર)વાળી જમીન ઉપર પથરાયલી છે, (તેને) અમે વખાણીએ છીએ. (ઉષહિન ગેહ, ક૦ ૫.)

વૅરૅજિ-સઑક નાંમ્ અહ્મિ, વૅરૅજિ-સવાઑ નાંમ્ અહ્મિ.

(હું) કાર્યમાં ચળકતો નામવાળો છું, (હું) કામમાં ઉપયોગી (એવા) નામવાળો છું. (હોરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૧૫.)

યથા તૂ ઈ અહુરા મજ્દા મેંગ્હાચા, વઑચશ્ચા, દાઑસ્ચા, વરૅશ્ચા, યા વૅાહૂ. અથા તોઇ દદેમહી, અથા ચીષ્મહી, અથા થ્વા આઇશ્ યજમઇદે.

હે અહુરમજ્દ! જે કાંઇ સારૂં (છે) (તેને) જે પ્રમાણે તે વિચાર્યું, તું બોલ્યો,, તે પેદા કીધું તથા તે કાર્ય કીધું, તેજ પ્રમાણે અમે તને ગણીએ છીએ, તથા તારી ખુબી પિછાણયે છીએ, તેમજ તને અમે યાદ કર્યે છીએ. (મોટી હફ્તન, યશ્ત ક૦ ૫, ફ૦ ૪)

તિશ્ત્રીમ્ સ્તારૅમ્ રઍવન્તૅમ્ ખરૅનંઘ્ઉહન્તૅમ્ યજમઇદે યો અત્ર-વત ક્ષ્વએવો વજાઇતે, અવિ જ્રયો વૅાઉરૂકષૅમ્ યથ તિઘ્રશ મઇન્ય-વસાઑ.

ચળકાટવાળા (તથા) ખોરેહવાળા તેશ્તર સેતારાને અમે યાદ કર્યે છીએ. (જે) તેશ્તર વેગથી જતા તીરના જેટળી ઝડપથી, વોઉરૂકષ (નામના) દરિયા તરફ જાય છે. (તીર યશ્ત, ફ૦ ૬)

તત્ અયઑશ યથ પઑઇરીમ્ વીરૅમ્ અવિ-યાઑ બવઇતિ.

તે ઉમરનો (૧૫, વર્ષની ઉમરનો) કે જ્યારે માણસ પ્રથમ કાર્ય કરતો (અથવા ચાલાક) થાય છે. (તીર યશ્ત, ફ૦ ૧૪.)

આદિમ્ પસ્કાત્ અનુમરૅજતૅમ્ અપિશચ વંઘ્ઉહિ બૅરૅજઇતિ, પારૅન્દિચ રઑરથ.

ત્યાર પછી ભલી (તથા) ઉચ પાયરીવાળી અશીશ્વંઘે (તથા) ઝડપથી ચાલતી (અથવા હલકી) ગાડીવાળી પારેન્દીએ, તેને માટે (માર્ગ) સાફ કર્યો. (તીર યશ્ત, ફ૦ ૩૮.)

યો અનવંઘ્હબ્દૅમ્નો જ્એનંઘ્હ નિપાઇતિ મજ્દાઑ દામાંન્; યો અનવંઘ્હબ્દૅમ્નો જ્એનંઘ્હ, નિશહ્ઉર્વઇતિ મજ્દાઑ દામાંન્.

જે (સરોષ યજદ) ઉંઘાયા વિના જાગૃતપણાંથી, અહુરમજ્દની પેદાયશોનું રક્ષણ કરે છે, જે ઉંઘાયા વગર જાગૃતપણાથી, અહુરમજ્દની પેદાયશોની જતન કરે છે. (સરોષ હાદોખ્ત, ફ૦ ૧૧)

સ્ર્ઑર્ઍમ્ અષીમ્........યજમઇદે........યૂનાંમ્ ધ્વક્ષિશ્તૅમ્.

પવિત્ર સરોષ યજદને અમે આરાધીએ છીએ, જે જવાનોમાં સર્વથી વધુ ચાલાક (છે). (સરોશ યશ્ત, વડી, ક૦ ૧૩.)

યિમ્ ચથ્વારો અઉર્વન્તો અઉરૂષ, રઑક્ષ્ન, ફ્રાદ્દૅરૅસ્, સ્પૅન્ત, વિધ્વાઓંઘ્રહો, અસય મઇનિવસંઘ્રહો વજૅન્તિ,.....આસ્યંઘ્રહ અસ્પએઇબ્ય, આસ્યંઘ્રહ વાતએઇબ્ય, આસ્યંઘ્રહ વારએઇબ્ય, આસ્યંઘ્રહ મએઘએઇબ્ય, આસ્યંઘ્રહ વયએઇબ્ય હુવપતરૅતએઇબ્ય, આસ્યંઘ્રહ હુવસ્તયાઓ અઇંઘ્રહિમનયાઓ.

જેને (સરોષ યજદને) સફેદ, ચકચક થતા, દેખામણા, પવિત્ર, શાણા (તથા) મિનોઇ મરજી પ્રમાણે ચાલનારા ચાર ઘોડા ઝટ ગાડીમાં લઇ જાય છે. (અશો સરોષ યજદના ઉપર જણાવેલા ઘોડા) (બીજા) ઘોડાઓ કરતાં વધારે શેતાબ, પવનના કરતાં વધારે વેગવાળા, વરસાદના કરતાં વધારે ઝડપી, વાદળાનાં કરતાં વધારે ઝડપી, સારી પાંખવાળાં પક્ષીઓનાં કરતાં વધારે ઝડપી, (તથા) સારી પેઠે ટાંકીને ફેંકેલા તીર કરતાં વધારે વેગવાળા (હોય છે).

(સરોષ યશ્ત વડી, ક૦ ૨૭-૨૮.)

અહ્માઇ તૂઇર્યો આજસત્ વજૅમ્નો વૅરૅથ્રઘ્નો અહુરધાતો, ઉશ્ત્રહે કૅહ્રુપૅ વધર્યઓશ, દદાનસઓશ, અઇવિ-તચિનેહે, ઉર્વતો, ફ્રસ્પરનહે, ગએથાઉશ્ મશ્યો-વંઘ્રહહે.

(જે માનવી બેહરાંમ યજદને ઇજીને તેની મદદ માગે છે) તેને માટે, ચોથી વેળાએ (તે) અહુરમજ્દનો પેદા કીધેલો બેહરાંમ (યજદ) ભારબરદાર, પાળવા જોગ, ઝડપથી દોડતા, જોરાવર, આગળ પગલાં ભરનાર (અથવા મજબુત પગલાંવાળા), માણસનો માલ લઇ જનાર (તથા) જીવધન લઇ જનાર, (એ લક્ષણનાં) ઉંટનાં શરીરમાં ચાલીને જાય છે.

(બહેરામ યશ્ત, ક૦ ૧૧.)

યાંમ્ હે દુરએ-સૂકૅમ્ સૂઇરે ફ્રજવઇતિ.

તે (ઉંઠના રૂપમાં આવેલા બેહરાંમ યજદ) ની દૂર જોવાની શક્તિ લાંબે સુધી, જાય છે. (બહેરાંમ યશ્ત, ક૦ ૧૩.)

હો અએવો ઉશ્તનવતાંમ્ કઝ્વ-વરૅમ અપયેઇતિ.

તેજ (બેહરાંમ યજદ પક્ષીના આકારમાં) માણીઓમાં તીરના જેવી ઝડપથી જાય છે. (બહેરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૨૦.)

ગવે વૅરૅજયાતાંમ્, તાંમ્ ને ખ઼રૅથાઇ ફ્રુયો.

ગાય ઢોર (ગોસ્પંદ)ને માટે (માણસે) મેહનત કરવી જોઇએ. (કારણ કે) તે આપણા ખોરાકને માટે વધારો કરનારાં (છે).

(બેહરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૬૧.)

અઉર્વન્તૅમ્ થ્વા દામિધાતૅમ્ બધો તતષત્ હ્વાપાઓ; અઉર્વન્તૅમ્ થ્વા દામિધાતૅમ્ બઘો નિદથત્ હ્વાપાઓ.

સવાબ કરનાર સાહેબે તને (ચાલાક) તથા ડહાપણ દેનારો બનાવ્યો છે; કેરફેગર સાહેબે તને અલબુર્જ (પહાડ) ની ઉપર ચાલાક (તથા) ડહાપણ દેનાર તરીકે મુકરર કીધો છે.

(મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧૦.)

ફ્રપ ફ્રયન્તુ તે મધો, રઑક્ષ્ન ફ્રયન્તુ તે મધો.

તારાં રોગને દુર કરનારાં સાધનો આગળ વધે! તારાં રોગને દૂર કરનારાં સાધનો તેજથી ફેલાવો પામે તો સારૂં!

(મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧૯.)

વારૅથ્રઘ્નિશ હૅન્તૅમ આસ્તઑઇતે, હુશ્ર અન ગાથ્વ્ય વચ.

આ ગાથાનાં મન્ત્રો સહિત (જે કોઇ) (હોમને) વખાણે છે, (તે) ફેતેહમંદ (અથવા વેરીને મારનાર) તથા ચપળ (થાય છે).

(મોટી હોમ યશ્ન. ક૦ ૨, ફ૦ ૧૯.)

પૅઉરૂ-જિરો યથ અઑશ્નરો.

અઑશ્નરનાં જેવો (તું) પુર ચાલાકીવાળો (થજે)!

(આફ્રિને પેગામ્બર જરથોશ્ત, ફ૦ ૨.)

અઉર્વત્-અસ્પૅમ બવાહિ યથ હ્વરૅ,...તિઘ્નવન્તેમ બવાહિ યથ મિથ્રૅમ.

સૂર્યના જેવો (તું) તેજ ઘોડાવાળો થજે!......મેહરના જેવો (તું) તેજીવાળો થજે! (આફ્રિને પેગામ્બર જરથોશ્ત, ફ૦ ૬.)

મિથ્રૅમ વૅઉરૂ-ગઑયઑઇતીમ્ યઝમઇદે......ઑરૅદ્વો જંગૅમ.

ખડે પગે ઉભું રહેવાની શક્તિ ધરાવનાર બહોળા ક્ષેત્રવાળા મહેર યજદને અમે આરાધ્યે છીએ. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૬૧.)

યિમ્ હર્તાર્મચ અઇવ્યાક્તાર્મચ ક્રદથત્ અહુરો મજ્દાઓ, વીસ્પયાઓ ક્રવોઇશ ગએથયાઓ; યો હર્તચ અઇવ્યાક્તચ, વીસ્પયાઓ ક્રવોઇશ ગએથયાઓ. યો અનવંઘ્રઉિહબ્દેમ્નો જઍનંઘ્રહ, નિપાઇતિ મજ્દાઓ દામાંન્; યો અનવંઘ્રઉહુબ્દેમ્નો જઍનંઘ્રહ, નિશહઉવદતિ મજ્દાઓ દામાંન્.

જે (મેહર યજદ)ને (દાદાર) અહુરમજ્દે સકળ ફરતી જગતનો રક્ષક તથા ચોકસી કરનાર (બનાવ્યો છે). જે (મેહર યજદ) ઉંઘયા વિના, જાગૃતપણે અહુરમજ્દની સૃષ્ટિનું પાલન કરે છે. જે ઉંઘયા વિના, જાગૃતપણે અહુરમજ્દની સૃષ્ટિની સંભાળ કરે છે.

(મેહર યશ્ત, ક૦ ૧૦૩.)

અવિ બાધ્ર ક્રતૅરસઇતિ, બૂષ્યાંસ્ત દરૅઘો–ગવ, અવિ બાધ્ર ક્રતૅરૅન્તિ, વીસ્પે મઇન્યવ દએવ, યએચ વરૅન્ય દ્રવન્તો.

(મહેર યજદની) સમક્ષ લાંબા હાથવાળો બૂષ્યાંસ્ત (એટલે આળસનો દૈત્ય) જરૂર ડરે છે; (તેની) સમક્ષ તમામ મીનો દૈત્યો (તથા) ગીલાન (શેહર)ના દ્રવંદો ખચીત ગભરાય છે. (મેહર યશ્ત, ક૦ ૧૩૪.)

આસુ–કઇર્યાંમ્ ઑષુ–કઇર્યાંમ્ ...... વંઘ્રઉહીમ્ દએનાંમ્ માજ્દયસ્નીમ્.

ચાલાકીથી કાર્ય કરનારી, ઝડપથી કાર્ય કરનારી, ભલી માઝદયસ્ની દીનને (અમે વંદયે છીએ.) (દીન યશ્ત, ક૦ ૧.)

તદ્દૈર્વયેઇતિ બૂષ્યાંસ્તૅમ્ જઇરિનૅમ્.

(ઇરાની ખોરેહ) મંદ બુદ્ધિના બૂષ્યાંસ્ત (એટલે આળસના દૈત્ય) ને તોડે છે. (આસ્તાદ યશ્ત, ક૦ ૨.)

ઉગ્રૅમ્ કવએમ્ ખરૅનો મજ્દધાતૅમ્ યજમઇદે; અશ–વંદ્રૅમ્ ઉપરો–કઇરીમ્ થમનંઘ્રઉહન્તૅમ્.

પુર્ણ જય મેળવી આપનાર, વધારે બળથી કાર્ય કરનાર, તનદરોસ્તી દેનાર, અહુરમજ્દના સરજેલાં મબળ કયાની ખોરેહની અમે સ્તુતી કર્યે છીએ. (જમ્યાદ યશ્ત, ક૦ ૯.)

નઇર્યાંમ્ હાંમ્ વરેતીમ્ યજમઇદ. ઍર્ષ્વો-જંગાંમ્ અખ્રફ્ન્યાંમ્, આસિતો-ગાતૂમ્ જઘાઉરૂમ્.

નઇરચ હામ્-વરેતિ (જે) ખડે પગે ઉભું રેહેવાનું બળ ધરાવનાર, ઉંઘ વિના, પોતાનાં કાર્ય ઉપર દ્રઢ તથા જાગૃત (તે)નું અમે સ્તવન કર્યે છીએ. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૩૯.)

યત્ બાઉન્ ...... વીસ્પે થમનંઘ્રઉહન્ત.

જે ઇશ્વરી! ખોરેહને લીધે સઘળા (કયાની વંશના ભુપતિઓ) ......સખ્ત કાર્ય કરનારા (ઉંમગિ) હતા. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૭૨.)

આઅત્ મઇરે ક્રદ્રઇતિ બુષ્યાંસ્ત દરેઘો-ગવ અપાખ્તરત્ હચ નએમાત્, અપાખ્તરએઇબ્યો હચ નએમએઇબ્યો, ઉઇતિ અઓજૅન્ન, ઉઇતિ દઓન્ન, ખફ્સત મષ્યાકાઑંઙ્હો ખફ્સત મૅરેજુ-જ્ઞ્વાઑંઘ્રહો, ખફ્સત મૅરેજુ-જીતયો.

ત્યારે લાંબા હાથવાળો, ઘાતકી બુષ્યાંસ્ત (આળસનો દૈત્ય) આ પ્રમાણે ચીસ્રાઇને બોલતો, બોલતો ઉત્તર (દીશા) તરફના ભાગમાંથી, ઉત્તર તરફના ભાગોમાંથી દોડી આવે છે:—

"હે માણસો! તમે સુઇ રહો. હે પાપી જીવનગાળનાર! તમે સુઇ રહો. હે પાપી જીવનવાળા તમે સુઇ રહો." (હાદોખત નુસ્ક ફ૦ ૪૨.)

અપિ-ઘ્વો-જગતૅમાં ગવાસ્ત્ર્યાવરૅશતૅમાં નરાંમ્ અષઑનાંમ્ વાસ્ત્ર્યેહે ફ્શુયન્તો રતૂમ્ આય્રેયે.

ઘણાજ મેહનતુ તથા ગાય ઢોર ઘાસ ચારાને માટે ઘણુંજ કાર્ય કરનાર; અષો માણસોના (મૂખીને) (તથા) (દેશનું) કલ્યાણ કરનાર ખેડુતના વડાને હું યાદ કરૂં છું. (યજ૦ ૧૩ ફ૦ ૨.)

આયેસે યેશ્તિ......અપૅરૅનાયૂકે કઇનિકે વાસ્ત્ર્યાવરૅજિ.

મહેનતુ, નાની વયની કન્યાને આ જગ્યાએ યજશનેમાં હું યાદ કરૂં છું. (યજ૦ હા ૨૩ ફ૦ ૩.)

દાઇદી અત્ નરાંશ મજ઼્દા અહુરા અષઑનો અષ-ચિનંઘ્રહો અઇદયુશ વાસ્ત્ર્યેંગ્ દરૅગાઇ ઇજ્યાઇ ઑજવઇતિ હુખ્મઇને.

લાંબા કાળ સુધી ચાલે તેવી સંપત્તિને કાજે તથા મજબુત મીત્રાચારીને માટે હે અહુરમજદ! અષોઇની ઇચ્છા રાખનારા, ચાલાક

તથા ઉદ્યોગી અષો માણસો અમને તથા અમને ખુશી કરનારાઓને તું આપ. (યજ૦ હા ૪૦ ફ૦ ૩.)

હૅચા–ના ફ્રૂમાઑ નિશંઘ્નહરત્ર હે અઇંવ્યાક્ષયત્ર હુદા અષાચા વાસ્ત્રાચા ફ્રારાઇતિચા વીદિષયાચા અઇનિતિચા આથ્રાચા અહુરહે મઝ્દાઑ.

વળી તે (અષો) માણસ અષોઇથી ઉદ્યોગથી, દાનથી, જ્ઞાનથી, નમ્રતાથી તથા અહુરમઝ્દના આતશથી (દુન્યાની) આબાદીને નિત્ય બચાવશે તથા સંભાળશે. (યજ૦ હા ૫૮, ફ૦ ૪.)

યઝમઇદે થ્વા અહુરાને અહુરહે વંઘ્નહેઉશ્ ષ્યઑથ્નહે જઑથ્રાબ્યો.

હે અહુરમઝ્દને લગતી અહુરમઝ્દની (અર્દ્વિસૂર) ભલાં કાર્યની ભેટોથી, તને અમે આરાધ્યે છીએ. (યજ ૬૮, ફ૦ ૩)

દાયત વંઘ્નઉહીશ આપો વાસ્ત્રયાવરૅજનાંમચ અહ્માઇ તન્વો દ્રુવતાતૅમ્ અહ્માઇ તન્વો વઝ્દ્વરે અહ્માઇ તન્વો વૅરૅથ્રૅમ.

હે ભલાં પાણીઓ અમે ઉદ્યોગ કરનારાઓને તમે તનની મજબુતી, તનનું સુખ તથા તનની ફતેહ દ્યો. (યજ ૬૮. ફ૦ ૧૨-૧૧.)

રૅવીમ્ રવો મનંઘ્નહાંમ રૅવીમ્ રવો વચંઘ્નહાંમ રૅવીમ્ રવો ષ્યૉથનનાંમ્ ક્રા તન્વો રએનજયેઇતી.

જે (પારેન્દિ) વિચારની ચંચળાઇને લીધે ચપળ, બોલવાની ચંચળાઇને લીધે ચપળ, કાર્યની ચંચળાઇને લીધે ચપળ, (એવા ગુણોવાળી પારેન્દિને અમે સ્તવ્યે છીએ). વળી (માણસોના) બદનોને (પારેન્દિ) ચપળ કરે છે. (સીરૂપ ક૦ ૭ ફ૦ ૨)

નોઇત્ મોઇ વાસ્તા ક્ષમત્ અન્યો, અથા મોઈ સાંરતા વૉહૂ વાસ્ત્યા.

તમારા સિવાએ મને બચાવનાર (કોઇ) નથી, એટલા માટે મને ભલો ઉદ્યમ શીખાડો (કે જેથી સદર બલાઓ હું દુર કરૂં.)

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૧)

નોઇત્ ઍરૅજૅજ્યોઇ ફ્રજ્યાઇતિશ નોઇત્ ફ્રુયેન્તે દ્રૅગ્વસૂ પઈરી.

પ્રમાણિકપણાથી જીંદગી ગુજારવામાં હાણી (હોતી) નથી. મેહનતુ (માણસને) બુરા લોકોની નજદીક (જવાનું નિર્માણ) નથી.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૫.)

યાંમ દાઓ મઇન્યૂ આથ્રાચા અષાચા ચોઇશ રાનોઇબ્યા ક્ષ્નૂતૅમ
હ્યત ઉર્વતૅમ ચજ્દોનંઘહ્વદેબ્યો તત.

(ધર્મને ખાતર) લડનારાઓને તથા દીન ચાશીદારોને જે સંપૂર્ણ ખુશાલી તેં દીધી છે તે (ખુશાલી), હે મીનો (અહુરમજ્દ)! અમારી તેજી તથા અષોઇને અંગે, તુ અમને દે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૩.)

હ્યત અખ્યાઇ દદાઓ પથાંમ,
વાસ્તર્યાત વા આઇતે, યે વા નોઈત અંઘહુત વાસ્તર્યો.

જે માનવી ઉદ્યોગથી પોતાની જીંદગી ગાળે અથવા જે ઉદ્યોગી ન હોય, તેને માટે (ઘટતો) માર્ગ તેં મુકરર કીધો છે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૯)

અત હી અયાઓ ફ્રવરૅતા વાસ્ત્રીમ અખ્યાઇ ફ્ષુયન્તૅમ,
અહુરૅમ અષવનૅમ, વંઘહેઉશ ફ્રૅનગહીમ મનંઘહો;
નોઈત મજ્દા. અવાસ્તર્યો દવાંસચિના હુમૅરૅતોઇશ બક્તા.

એ બેમાંથી તેણે (અહુરમજ્દની સંપૂર્ણ મનશ્નીએ) આ જગતના ઉપકારને સારૂં આબાદી કરનાર ખેડુતને અષો સાહેબ, ભલી મનશ્નીનો વધારો કરનાર તરીકે પસંદ કીધો. હે અહુરમજ્દ! ઠગાઇ કરનાર, આળસુ માણસને દીનના સારા કાયદાનો ફાયદો (મળતો) નથી.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૦)

ને મજ્દા......ગ્રત્શચા હ્યત અસ્તવન્તૅમ દદાઓ ઉશ્તનૅમ
હ્યત શ્યઓથનાચા સેંગહાંસચા.

અમને (તેં) જડ જીવન તથા અક્કલ દીધી, (તે સાથે વળી) અમને કાર્ય કરવાની શક્તિ તથા ધર્મનાં ફરમાનો તેં દીધા.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૧.)

કે વાતાઇ દ્વાંનમઇબ્યસ્ચા યઓગેત આસૂ.

પવનને તથા વાદળાંને કોણે ઝડપ દીધી?

(ગાથા ઉશ્નવદ હા ૪૪, ફ૦ ૪.)

યાઓ મનોથ્રીશ ચ્રજ્દાંગહ્વન્તૅત અરૅથહ્યા.

જે (દહાડાના ત્રણ ભાગ) ધર્મગુરૂને (તેની) ફરજ (અથવા કાર્ય) વિષે યાદ આપનાર (છે). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૫.)

અત ફ્રવક્ષ્યા અંઘ્રહેઉશ અહ્યા વહિશ્તૅમ
અષાત હચા મઝ્દાઑ.........
પતરૅમ વંઘ્રહેઉશ વરૅઝયન્તો મનંઘ્રહો
અત હોઇ દુગેદા હુશ્યઑથના આર્મઇતિશ.

અષોઇને લીધે આ દુન્યામાં (જે) સર્વોત્તમ (તથા જે) મહેનતુ ભલાં મનનો પિતા, (તથા) જેની છોકરી નેક કાર્ય કરનારી આર્મૈતિ (છે), તે સર્વોત્તમ વિષે (હું) (તમને) પ્રગટ કહું છું.
(ગાથા ઉશતવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૪.)

અષા......આર્મતોઇશ ગએથાઑ ફ્રાદો થ્વક્ષંઘ્રહા.

(જેઓ) અષોઇને લીધે આર્મૈતિના મુલકોને પોતાની ચંચળાઇથી આબાદ કરે છે. (ગાથા ઉશતવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૨.)

યોઇ દુશ-ખ્રથ્વા અએષેમૅમ વરૅદૅન રામૅમચા,
ખાઇશ હિઝુબીશ, ફ્શુયસ અફ્શુયન્તો.

જેઓ બુરી અક્કલથી (તથા) પોતાની જીભથી ક્રોધની તથા અદેખાઇની વૃદ્ધિ કરે છે (તેવા માનવીઓ) ઉદ્યોગી માણસોમાં નકામાં (હોય છે.) (ગાથા સ્પેન્તોમદ હા ૪૯, ફ૦ ૪).

સઑત્ સાસ્નાઑ ફ્ષેંગ્હો સુયે તશ્તો.

(દુન્યાંને) લાભ કરવાને કાજે જન્મ પામેલો (તે) ચંચળ (માણસ), (ધર્મના) હુકમો સાંભળશે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૯.)

વાઑ......અયેની, મઝ્દા......વંઘ્રહેઉશ શ્યઑથનાઇશ મનંઘ્રહો.
નેક મનશ્નીનાં કાર્યોથી તને હે અહુરમજદ! (હું) ભેટું.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ હા ૫૦, ફ૦ ૯.)

મઝ્દા વહિશ્તૅમ તત ને નૃચીત વરૅષાતે.

હે અહુરમજદ! અમારે માટે જે કાંઇ સર્વથી શ્રેષ્ઠ (છે) તે હવે (અમને) કરવા દે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર હા ૫૧, ફ૦ ૧.)

વીસ્પાન્તા પૅરૅસાંસ, યથા અષાત હચા ગાંમ વીદત,
વાસ્તર્યો શ્યઑથનાઇશ ઍરૅશ્વો હાંસ હુખ્રતુશ નૅમંઘ્રહા;
યે દાથએઇબ્યો ઍરૅશ-રતૂમ ક્ષયાંસ અષિવાઑ ચિસ્તા.

ઉદ્યોગી (જે) પોતાનાં (સારાં) કાર્યોને લીધે નેક, (તથા) નમ્રતા સાથે સારૂં ડહાપણ ધરાવનાર માનવી, (તે) આ સર્વ વીષયો પુછનારો (છે), જેથી તે અષોઇની મારફતે દુન્યા આબાદ કરે. (વળી) જે શક્તિવાળો (તથા) નીતિમાન (હોવાથી) અષો સરદારને ન્યાયી કાએદા મુજબ માનની નજરથી જુવે છે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર હા ૫૧, ફ૦ ૫.)

થ્વા ખ્રથ્વા સ્પેંનિશ્તા આર્મતોઇશ હુદાન્વર્ષ્વા.

સંપૂર્ણ મનશ્નીની તારી સર્વથી વધુ કલ્યાણકારી અક્કલથી, સારાં ડહાપણની રૂયે કાર્ય કરતી રેહજે.

(ગાથા વહિશ્તોઈશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૩)

નોઇત્ જી ઇમ્ જાઓ ષાઓ યા દરેઘ અકરશ્ત સએત યા કરષ્ય કરષિવત.

કારણ કે જે (જમીન) ખેડુતથી ખેડી શકાયે તેવી (હોય) તે, (જો) ઘણું સુધી ખેડયા વિના પડી રેહતો તે જમીન ખુશાલ નથી.

(પર૦ ૩. ફ૦ ૨૮.)

યો ઇમાંમ્ જાંમ અઇવિ-વૅરૅજયેઇતિ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર હાવોય બાજ્વો દષિનચ દષિન બાજ્વો હાવયચ. આઅત્ અઓખ્ત ઇમ જાઓ નર યો માંમ્ અઇવિ-વૅરૅજયેઇહિ હાવોય બાજ્વો દષિનચ દષિન બાજ્વો હાવયચ.

(અહુરમજ્દ અષો જરથુશ્ત્રને કહેછે):-હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! (જયારે) કોઇ મનુષ્ય ડાબી દીશાથી તથા જમણી દીશાથી, જમણી બાજુથી તથા ડાબી બાજુથી આ જમીનને ખેડેછે, ત્યારે આ જમીન (તેને) કેહ છે. કે, "હે! માણસ! (તું) કે જે ડાબી દીશાથી, જમણી બાજુથી તથા ડાબી બાજુથી મને ખેડેછે તો,

(પર૦ ૩, ફ૦ ૨૯.)

બાધ઼ ઇથ઼ આક્રસાને દંઘ્રહુબ્યો બાધ ઇથ઼ અએનિ બૅરેથિ. વીસ્પાઓ ખરૅન્તીશ પર-બરાંન્ હાંમ-બૅરૅથ્વાંમ પરો યવહે.

"ખચીત અત્રે (તારા) દેશમાં હું વધારો કરીશ. (તથા) જરૂર અત્રે ફળ (ના આકાર)માં હું આવીશ (એટલે ફળ ઉત્પન્ન કરીશ); (તથા) સર્વ મેવા સાથનો તથા અનાજનો ખોરાક હું લઇ જઇશ."

(પર૦ ૩, ફ૦ ૨૭.)

બાધ ઇધ હિશ્તહે અન્યેહે દ્વરૅ સ્રયનો ખરૅન્તીશ પૅરૅસેમનએ-પુચ બાધ થ્વાંમ તરસ્રચ આર્અૅાથ્રહાનો સ્રસચિનતીશ ખરૅથાઓ બઇરયેઇન્તે. તે આબ્ય બઇરયેન્તે યએશાંમ દિમ ક્રાયો-વૉહુનાંમ.

જરૂર ખોરાક ભીખ માંગનારાઓમાં બીજાને બારણે ભટકતો તું ઉભો રેહશે, (તથા) લોકોના બારણા આગળ (જ્યારે તું) બેઠેલો (હશે ત્યારે) જરૂર તને બહાર ઉભો રાખીને, વાસી ખોરાક લાવી આપશે. (લોકો) પોતાની પુશ્કળ આશીર્વાદોમાંથી (ઉપર પ્રમાણેનો વાસી ખોરાક) તારે માટે લાવી આપશે. (પ૨૦ ૩, ફ૦ ૨૯.)

યત્ ઉર્ઘ્રેમ્ પઇતિ યવ્યાકરૅશિત.

સારી પેઠે અનાજની ખેતી (એ માજદયસ્નની દીનની વૃદ્ધી છે.) (પ૨૦ ૩, ફ૦ ૩૦.)

યો યવ્યાંમ કારયેઇતિ હો અષૅમ કારયેઇતિ. હો દએનાંમ માજ-દયસ્નીમ ફ્રવાજ વજઇતે. હો ઇમાંમ દએનાંમ માજદયસ્નીમ ફ્રપિન-અૉઇતિ સતૅમ પઇતિશતનાંમ હજંઘ્રૅમ પઇતિ-દરનાંમ બએવરૅ પઇતિ યસ્નઓ-કૅરૅઇતિનાંમ.

જે માનવી અનાજની ખેતી કરે છે, તે અષોઇ બેડે છે; તે માજ-દયસ્ની દીનને આબરૂઓમાંની ૧૦૦ (ઘણી આબરૂથી), જતનોમાંની હજાર (ઘણી જતનથી) (તથા) યજશ્નેના કાર્યોમાંના દશ હજાર (ઘણી યજશ્ને કરવાથી) આબાદ કરેછે. (પ૨૦ ૩, ફ૦ ૩૧.)

યત્ યવો દયાત્ આઅત્ દએવ ખીસૅન. યત્ સુધ્રુશ દયાત આઅત્ દએવ તુસૅન. યત્ પિશતરો દયાત આઅત્ દએવ ઉરૂથૅન. યત્ ગુન્દો દયાત આઅત્ દએવ પૅરૅથૅન. ઇધ મિથ્નાત દએવ અઇપિ-જઇન્તિ.

જ્યારે અનાજની રોપણી ચાલે છે, ત્યારે દેત્યો હાંફેછે. જ્યારે ઉગેલો અનાજ થાય છે, ત્યારે દૈત્યો ખાંસે છે; જયારે છડેલો (અથવા ખાંડેલો) અનાજ થાય છે, ત્યારે દૈત્યો રૂવે છે; (અને) જ્યારે આટો થાય છે, ત્યારે દૈત્યો નાશ પામે છે. (પ૨૦ ૩, ફ૦ ૩૨.)

ઇવ માંથ્રૅમ તધ મઇરૂયાત. નએચિશ અખરૅન્તાંમ ત્વ નોઇત્ ઉધ્રાંમ અપ્યાંમ, નોઇત ઉધ્રાંમ વાસ્તસ્યાંમ નોઇત ઉધ્રાંમ પુથ્રો-દશ્તીમ.

આ કહેતી (માણસોએ) યાદ રાખવી જોઇએ, (કે) ન ખાનારાઓ-માંનો કોઇ પણ માનવી સારી પેઠે નેકીનો કરનાર થવાને, સારી પેઠે

ઉદ્યોગનો કરનાર થવાને (તથા) સારી પેઠે બચ્ચાં (જણવા)ની ખાહેશવાળો થવાને, શક્તિવાન બની ન શકે. (પરઠ ૩, ફ૦ ૩૩.)

દાતરૅ ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ્. કો પુખ્ધૅમ્ ઇમાંમ્ જાંમ મજિશ્ત ક્ષનઑમ ક્ષનાવયેઇતિ. આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્-દાઑ. યત્ બા પઇતિ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર અંઘ્રહુઑ જૅમો નઇરે અષઑને વૅરૅજયાત્ અષય દધાઇતિ,[1]

જડ જગત્‌ના હે અષો સૃષ્ટા! કયો નર પાંચમી વેળાએ આ જમીનને ઘણાજ આનંદથી ખુશાલ કરે છે?

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે અહો સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! જે (જગા) ઉપર અષો માણસ તે માટે આ જમીનની ખેતી કરે અને ભલી અષોઇથી આપે, (પરઠ ૩, ફ૦ ૩૪)

હાઉચ અયાઑ નરાઑ વૉહૂમનો જાગૅરૅબુશતરો અંઘ્રહુત યો ગેઉશ્ ઉરૂથ્વરૅ હાંમ-પાક્રાઇતિ યથ હાઉ યો નોઇત્ ઇથ હો ઉપમૅરૅતો. હાઉ અસ્પૅરૅનો-મજો હાઉ અનુમયો-મજો હાઉ સ્તઑરો-મજો હાઉ વીરો-મજો.

તે બે માણસોમાંનો ખચીત તે (માણસ) (ગ્રહસ્થી) જાનવરોની વૃદ્ધિને સારી રીતે ભરપુર કરે છે; (વળી) તે માનવી જે (તેમ) નથી (કરતો), (તેનાં) કરતાં ભલી મનશ્નીનો સંગ્રહ કરવાને અધિક શક્તિવાન (હોય છે). તે (મનુષ્ય) યાદ રાખનારો (સારી સ્મૃતિવાળો) (થાય છે.) તે મનુષ્ય અસ્પેરેનની કીમતનો, માફકસર કદના પશુની કીંમતનો, ઢોરની કીમતનો (તથા) માણસની કીમતનો (થાય છે.)

(પરઠ ૪, ફ૦ ૪૮.)

અએષો જી નરો પઇત્યેઇન્તિ અસ્તો-વીધોતુશ પૅષનઇતિ. યસચ ઇષુશ-ખાથખ્તો પૅષનઇતિ. યસ્ચ જૅમકો પૅષનઇતિ કમરૅમ વરતે વંઘ્રહનૅમ. યસચ મષીમ દ્રવન્તૅમ સાસતારૅમ કમૅરૅધજ પૅષનઇતિ. યસચ અૅમઑઘૅમ અનઅપવનૅમ અંઘ્રદિહરૅસ્તાતૅમ પૅષનઇતિ.

કારણ તે માણસ હાડકાં ભાંજનાર દૈત્યની સામે થાય છે, (અને તેની સાથે) યુદ્ધ મચાવે છે; તથા સારી પેઠે ચીલ્લો ચઢાવેલા દૈત્યની સામે તે થાય છે; તથા શિયાળાનો દૈત્ય (જે) થોડાં કપડાં પેહરે છે તેની વિરૂદ્ધ તે થાએ છે; તથા તે માનવી દ્રવંદ, જુલમગાર માણસના

---

૧. આ અને એની પછીનો ફકરો સાથે વાંચો.

માથાંની સામે લઢે છે; તથા તે માનવી અપવિત્ર, ભુખે મરતા આશ્મોગ[1]ની સામે થાય છે. આ કાર્યોમાંના પ્રથમના (કાર્ય) કરવાં જોઇએ, નહી કે બીજાં. (પર૦ ૪, ફ૦ ૪૯.)

અવધ અએતધ અએતહે બ્યઑથ્નહે યથ વએર્થન્તિ યથ અએતહ્નિ અંઘ્રહુવો યત્ અસ્તવઇન્તિ. અયંઘ્રહુએનાઇશ્ કૅરેતાઇશ્ અજ્દૅબીશ્ પઇતિ અવ-કૅરેથ્યાત્ અઑષંઘ્રહુઇથ્યાઑસે-તન્વો મસ્યો વા અહ્માત્ચિત્.

અહિંયાં આ જડ દુન્યાંમાં તેઓ આ કાર્યથી માહીતગાર થાય તો, (તે) મરવા લાયક તનનાં હાડકાંને, લોઢાંની છરીથી કાપે અથવા એનાં કરતાં વધારે મ્હોટું[1] (કરે). (પર૦ ૪, ફ૦ ૫૦.)

અવધ અએતધ અએતહે બ્યઑથ્નહે યથ વએર્થન્તિ યથ અએતહ્નિ અંઘ્રહુવો યત્ અસ્તવઇન્તિ. અયંઘ્રહુએનાઇશ કૃષેબીશ્ અજ્દૅબીશ્ પઇતિ અવ-પસાત્. અઑષંઘ્રહુઇથ્યાઑસે-તન્વો મસ્યો વા અહ્માત્ચીત્.

અહીંઆં, આ જડ દુન્યાંમાં, તેઓ આ કાર્યથી જાણીતા થાય તો, (તે) મરવા લાયક તનના હાડકાંને લોઢાની બેડીથી બાંધે, અથવા એના કરતાં વધારે મહોટું (કરે). (પર૦ ૪, ફ૦ ૫૧.)

અવધ અએતધ અએતહે બ્યઑથ્નહે યથ વએર્થન્તિ યથ અએતહ્નિ અંઘ્રહુવો યત્ અસ્તવઇન્તિ. સતો વીરેંમ્ વએમૅમ્ અનુસો પઇધ્યાઇતિ. અઑષંઘ્રહુઇથ્યાઑસે-તન્વો મસ્યો વા અહ્માત્ચીત્.

અહિંઆં, આ જડ જગતમાં તેઓ આ કાર્યથી જાણીતા થાય તો, (તે) મરવા લાયક તનના (માણસને) નાખુશીથી (એટલે કે ફરજ જાણીને) સો માણસના જેટલાં ઉંડાણમાં નાંખે અથવા એના કરતાં વધારે મ્હોટું (કરે). (પર૦ ૪, ફ૦ ૫૨.)

અવધ અએતધ અએતહે બ્યઑથ્નહે યથ વએર્થન્તિ યથ અએતહ્નિ અંઘ્રહુવો યત્ અસ્તવઇન્તિ. અનુસો પારેમ્ મરેજૅમ્ અવ-હિશ્તાત્.

અહીયાં આ જડ દુન્યાંમાં તેઓ આ કાર્યથી જાણીતા થાય તો, નાખુશીથી (અથવા અવશ્ય સમજીને) (તે માણસ) મોટા પાપમાં ઉભો રહે. (પર૦ ૪, ફ૦ ૫૩.)

૧. દુરાચારી. ૨. વધુ શીક્ષા.

યો સએતે હુદ્દર્વાંમ્ તરસ્ચ ક્ષપનૅમ્ અયજૅમનો અસ્તાવયો અમરો ઍવૅરૅજયો અસિક્ષો અસાચયો જયાઇ ચિનવત્ ઉશ્તાનૅમ્. દ્રિજત્ હચ આથ્રવ સંઘ્નહુઇતે.

જે માનવી યજશ્ને કર્યા વિના, (ગાથા) ગાયા વિના, (અવસ્તાને) યાદ કર્યા વિના, કામ ધંધો કર્યા વિના, (પોતે) શિખ્યા તથા (બીજાંને) શિખવ્યા વિના, સારી રાત (બિછાના ઉપર) પડી રહે, (અને વળી) (સુવા પછી) (પોતાના) જીવને ફ્રત્તેહને માટે ઇચ્છતો (હોય), તે માનવી ઠગાઇથી પોતાને આથ્રવન કહેવડાવા માંગે છે. (પર૦ ૧૮, ફ૦ ૫.)

આઅત મ્રઑત અહુરો મજ્દાઑ; અઘ દએન દિસ્યાત્ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર યો થ્રિજરૅમએમ રતૂમ અઈવ્યાઑઘ્નહાંમ્ નોઇત અઇવ્યાસ્તિ નોઈત્ ગાથાઑ સ્રાવયેઇતિ નોઇત્ આપો વંઘ્વહીશ્ યજઇતિ.

ત્યારે હોરમજદે કહ્યું કે, હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! જે કોઇ દુષ્ટ ધર્મ શિખાડે (તથા) જે મનુષ્ય ત્રણ વસંત ઋતુ (એટલે ત્રણ વર્ષ) પર્યંત અભ્યાસ ઉપર ન બેશે, ગાથા ન ગાય (તથા) ભલાં પાણીને ન ઇજે (તે માનવી ખરેખર નાશકારક તથા મોતથી ભરેલો છે). (પર૦ ૧૮, ફ૦ ૯.)

યસચ મે અએતૅમ્ નરૅમ્ આંજો અવિ અવ-ગૅરૅપતૅમ રૅવાઙ્ પઇતિ ઉજ્બારયત. નોઇત્ વંઘ્વહો અહ્માત પ્કયૅાથ્રનૅમ વૅરૅજયેઇતિ યથ યત હે પાંરતો-ક્રથંઘ્નહૅમ્ કમૅરૅધૅમ કૅરૅનુયાત.

(જે કોઇ દુષ્ટ ધર્મ શીખાડે, જે માનવી ત્રણ વસંત રૂતુ સુધી અભ્યાસ ઉપર ન બેશે, ગાથા ન ગાય, તથા ભલાં પાણીને ન ઇજે) તે માણસ સંકટમાં સપડાયલો (હોય) તેને તેમાંથી બહાર કાઢીને જે માનવી, મોકળાસ (છુટકારા)માં લાવે છે, તે પોતાના માંથાને ચાંમડીની ઉંડાઇ સુધી કાપી નાખે, તેના કરતાં ઓછું ખરાબ કાર્ય નથી કરતો.[1] (પર૦ ૧૮, ફ૦ ૧૦.)

૧. બેદરકારીની અથવા બેવકુફાઇની સખાવતથી આળસને ઉત્તેજન આપવાથી, આવું ભયંકર પરીણામ આવે છે, જે અત્યંત દોષિત અને પાપીજ લેખાવું જોઈએ. દાન બે ધારી તલવાર છે, તે આ રીતે આપણા પવીત્ર અને ઊંડા ધર્મના શીક્ષણ ઉપરથીજ સ્પષ્ટ જણાય છે. જે માનવી પુણ્ય કરતાં ન આવડે અને તેથી આળસને ઉત્તેજન આપે, તે મોટી શીક્ષાને લાયક થાય છે. એની સાથે સરખાવો ભગવદ ગીતા ૧૭ મા અધ્યાયના ૨૦ મો ઈત્યાદી શ્લોકો.

મૅરૅઘા યો પરો-દર્શ નાંમ......યિમ્ મષ્યાક અત્રિ દુઝ્‌વ-ચંઘ્રહો કહ્‌ર્‌કતાસ નાંમ અઍાજદતિ. આઅત્ હો મૅરૅઘા વાચિમ્ બરઇતિ ઉપ ઉષાઉઁઘ્રહૅમ્ યાંમ સૂરામ.

ઉસૅહિશ્તત મષ્યાક સ્તઍાત અષૅમ્ યત્ વહિશ્તૅમ્ નીસ્ત દએવ. અએષ વો દ્વરઇતિ બૂષ્યાંસ્ત દરૅઘા-ગવ. હા વીસ્પૅમ્ અહૂમ્ અસ્તવન્તૅમ હકત્ રઍાચંઘ્રહાંમ્ ક્ષ્વાતો નિખ્ખ્અબ્દયઇતિ. ખ્ખ્ફ્સ દરૅઘા મષ્યાક નોઇત્ તે સચઇતે.

પરો-દર્શ નામનો મરઘો જેને હલકે વાંધેના લોકો કહર્કતાસ્‌ને નામે ઓળખે છે, તે મરઘો (કામ કરવાને) શુર આપનારી બામદાદને વખતે (નીચે પ્રમાણે) પોકાર કરે છેઃ-

"હે માણસો! (તમારા બીછાણાં ઉપરથી) તમે ઉઠો, સર્વથી શ્રેષ્ટ અષોઇની વખાણ કરો, (તથા) દૈત્યોને દુર કરી નાંખો; (નહિં તો) તે લાંબા હાથવાળો બુષ્યાંસ્ત (નામનો દૈત્ય) તમારી તરફ દોડી આવે છે.[1] તે બુષ્યાંસ્ત (દૈત્ય) (એવો છે કે) સઘલી જડ દુન્યાંમાંના લોકો જેવી બામદાદ (પડી) (અને) જાગૃત થયાં, તેવાં તેમને પાછાં સુવાડી દે છે. હે માણસો! લાંબી ઉંઘ તમને યોગ્ય નથી."

ખુલાસોઃ—(પરોદર્શ નામનો મરઘો દર પરોદયાં ફાટવાની મોટે સ્વરે પુકાર કરીને માણસોને કહે છે કે, "હે માણસો તમારા બિછાના ઉપરથી ઉઠો, સ્નાન કરીને, દાદાર અહુરમજદની ભક્તિ કરો, કે તેથી તમને તમારૂં કાર્ય કરવાને ઉમંગ આવે તથા દૈત્યો વેગળા થઇ જાય. જો એમ ન કરશો તો, આળસાઇનો દૈત્ય તમારી ઉપર ફાવીને તમને વધુ આળસુ બનાવશે.") (ફર૦ ૧૮, ફ૦ ૧૫-૧૬.)

મા થ્રયાંમ વહિશ્તનાંમ અઇવિશ્યો બુયત હુમતહેચ મનંઘ્રહો હુખ્તહેચ વચંઘ્રહો હ્વર્શ્તહેચ શ્કયૅાથ્નહે.

સઉથી શ્રેષ્ટ ત્રણ વસ્તુ છે (કે જે) ૧) સારો વિચારેલો વિચાર, ૨) સારૂં કહેલું વચન, (તથા) ૩) સારૂં કરેલું કાર્ય. (એનાથી) તમે (કદી પણ) દુર ના થતા. (ફર૦ ૧૮, ફ૦ ૧૭.)

આઅત્ મે પઍાઇર્યાઇ થ્રિષ્વાઇ ક્ષફ્ને આતર્શ અહુરહે મઝ્‌દાઍા ન્માનહે ન્માનો પઇતીમ્ યાસઇતિ.

---

૧. આળસ તમને ભોગ બનાવશે.

અવંઘ્નહે ન્માનહે ન્માનો–પઇતે ઉસ્હિશ્ત. અઇવિ વસ્ત્ર યાઓંઘ્નહ્યંઘ્નઉહ ફ્રા જસ્ત સ્નયંઘ્નઉહ આ અએસ્માં યાસંઘ્નઉહ અવિ માંમ બર પઇતિ માંમ રઓચય અએસ્મનાંમ યઓજ્દાતનાંમ ફ્રસ્નાતએઇબ્ય જસ્તએઇબ્ય. અવિ મે આજિશ દએવો–દાતો પરોઇત પઇરિથ્નેમ અંઘ્નહ્વાંમ અવ–હેરેનાંન્ સદયેઇતિ.

ત્યારે રાતના પ્રથમ ત્રીજા ભાગને માટે, (એટલે રાતના પહેલા પહોરમાં) અહુરમજદનો આતશ ઘરના ઘરધણીને (નીચે પ્રમાણે) બોલાવે છે:—

"અય ઘરના ઘરધણી! (મારી), મદદને માટે તું ઉઠ, (શરીર) ઉપર કપડાં પહેર, (તારા) બન્ને હાથો તું ધો, કાઠી તું શોધ (અને) મારી નજદીક લાવ. દેત્યના રીવાજ પ્રમાણે ચાલનાર આજીશ (નામનો) દેત્ય મારી જીંદગીના મૃત્યુને માટે આવી પહોંચે તેની આગળ, બન્ને ધુવેલા હાથથી પવિત્ર કરેલી કાઠીઓમાંની (કાઠીએ) મને પ્રકાશિત કર."

(પર૦ ૧૮, ફ૦ ૧૮-૧૯)

નિજબયેમિ થ્વાપહે ખધાતહે જરવાનહે અકરનહે વયઓશ ઉપરો–કઇર્યહે.

પોતાના ઠેરવેલા માર્ગ પ્રમાણે ચાલનાર આકાશની, સીમા વિનાના કાળની, (તથા) ઉપર કાર્ય કરનારા વાય યજદની હું સ્તુતી કરૂં છું.[1]

(પર૦ ૧૯, ફ૦ ૧૬.)

---

૧. આ વિષય સાથે 'પવિત્ર યુધ્ધ'ના પહેલાં પુસ્તકનાં પાન ૪૫૨ થી ૪૫૮ વાંચવાં ઠીક પડશે. ભગવદ ગીતામાં પણ આજ " કર્મ માર્ગ " ઉત્તમ રીતે શીખાડ્યો છે. ત્યારેજ અષો જરથુસ્ત્ર સાહેબનો ધર્મ કલીયુગને પણ સંપૂર્ણ રીતે અનુસરતો સાફ જણાઇ આવે છે. લગભગ ૨૩ કરોડ હિન્દુઓની માન્યતા પણ શ્રીકૃષ્ણના ગીતાના શીક્ષણને અનુસરે છે. બાઈબલમાં પણ ટુંકમાં જણાવ્યું છે કે "In the sweat of thy brow thou shalt eat thy bread.' તમસિ અને રજસિ ગુણોમાંથી છોડવવાને સર્વોત્તમ સાધન નિષ્કામ કર્મ અથવા ઉદ્યોગજ છે. પહેલાં પુસ્તકની પ્રસ્તાવના પાન ૨૫ થી ૩૫ માં આ વિષય ઉપર કાંઈક જાણવા જોગ વિવેચન કર્યું છે, અને ત્યાં ભગવદ ગીતાના શ્લોકો ટાંક્યા છે.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम् ।
तस्मादुत्तिष्ठ कौंतेय युद्धाय कृतनिश्चयः ॥
सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ ।
ततो युद्धाय युज्यस्व नैवं पापमवाप्स्यसि ॥

(ગીતા ૨ ૩૭-૩૮)

જો તું માર્યો જશે તો સ્વર્ગ પામીશ, અને જીત્યો તો પૃથ્વિ ભોગવિશ, તેથી હે કૌંતેય! યુદ્ધ કરવાનો નિશ્ચય કરીને ઉઠ. સુખ દુ:ખ, લાભ હાની, જય પરાજય, સર્વને સમાન ગણીને, પછી યુદ્ધમાં પ્રયાસ કર અને તને ફરી પાપ લાગશે નહિં.

न हि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् ।
कार्यते ह्यवशः कर्म सर्वः प्रकृतिजैर्गुणैः ॥

(ગીતા ૩-૫)

કેમકે ક્ષણમાત્ર પણ કર્મ કર્યા વિના રહિ શકતું નથી; કારણ કે પ્રકૃતિના જન્મેલા સર્વ ગુણોના જોરથી પરાણે પણ પ્રાણી કર્મ કરે છે.

नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः ।
शरीरयात्रापि च ते न प्रसिद्ध्येदकर्मणः
यज्ञार्थात्कर्मणोऽन्यत्र लोकोऽयं कर्मबंधनः ।
तदर्थं कर्म कौंतेय मुक्तसंगः समाचर ॥

(ગીતા ૩-૮, ૯)

તારે માટે ઠરાવેલું કર્મ તું કર, કારણ કે કર્મ વિના રહેલા કરતાં કર્મ શ્રેષ્ઠ છે; વળી જે માણસ કર્મ કર્યા વિનાનો રહે છે, તેની આ લોકની શરીર ધારણ કરીને જીવવાની યાત્રા પણ પૂરેપૂરી સિદ્ધ થતી નથી. આ લોક યજ્ઞરૂપી છે; માટે તેના સિવાય બીજાં કારણે કરેલાં કર્મો બંધન કારક છે. માટે હે કુંતીપુત્ર, ફળની ઇચ્છા છોડી દઇને ઇશ્વર નિમિત્ત (અર્પણ) કર્મ કર.

कर्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः ।
लोकसंग्रहमेवापि संपश्यन्कर्तुमर्हसि ॥

(ગીતા ૩-૨૦)

જનક આદી પુરૂષોએ કર્મની મારફતેજ સિદ્ધિ[1] મેળવી. માટે જગતના કલ્યાણાર્થે તારે પણ કર્મ કરવું ઘટે છે.

न मे पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लोकेषु किंचन ।
नानवाप्तमवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि ॥
यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः ।
मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥

(ગીતા ૩-૨૨, ૨૩)

હે પાર્થ! જોકે મને ત્રણ લોકમાં કાંઇ કર્તવ્ય નથી; તેમ કાંઇ ન મેળવું એવું મેળવવાનું નથી, તથાપિ હું કર્મ કર્યોજ જાઉં છું. આળસ તજી, થાકયા વિના જો એમ ન વર્તું તો હે પાર્થ! મનુષ્યો તરતજ મારૂં અનુકરણ કરવા માંડે.

श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥

(ગીતા ૩-૩૫)

પોતાની ફરજ ગમે એવી ગુણ વિનાની (હલકી) જણાતી હોય છતાં બીજાનું કર્તવ્ય ગમે એવું ઉત્તમ જણાતું હોય, તેના કરતાં શ્રેષ્ઠજ છે. પોતાની ફરજ (ધર્મ)માં મરવું શ્રેષ્ઠ છે. બીજાનો ધર્મ ભયભીત છે.

कांक्षन्तः कर्मणां सिद्धिं यजन्त इह देवताः ।
क्षिप्रं हि मानुषे लोके सिद्धिर्भवति कर्मजा ॥
न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले स्पृहा ।
इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बद्ध्यते ॥
एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः ।
कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं पूर्वैः पूर्वतरं कृतम् ॥

(ગીતા ૪-૧૨, ૧૪, ૧૫)

---

૧. સંપૂર્ણતા.

કર્મનિ સિધ્ધિ ઇચ્છનારાઓ દેવતાઓને ભજે છે; કારણ કે તે દેવતાઓની આરાધનાથી આ મનુષ્ય લોકમાં કર્મની સિધ્ધિ જલદીથી થાય છે. હું કર્મથી લેપાતો નથી, (કારણ કે) મને કર્મના ફળની ઇચ્છા નથી અને જે મને એવો ઓળખે છે તે પણ કર્મથી બંધાતો નથી. આમ સમજીને પૂર્વના મુમુક્ષુઓએ કર્મ કરેલાં છે, ને તેમની પૂર્વના મુમુક્ષુઓએ પણ યુગાંતરમાં તેમ કર્યું છે, માટે (ફળની આશા કર્યા વિના) તું કર્મ કર્યો જા.

त्यक्त्वा कर्मफलासंगं नित्यतृप्तो निराश्रयः ।
कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि नैव किंचित्करोति सः ॥

(ગીતા ૪-૨૦)

કર્મના ફળની વળગણ ન રાખી જે સતુંષ્ટ રહિને, કોઇનો આશ્રય ન માંગીને, વર્તન કરે છે, તે જો કે કર્મ કરે છે છતાં કાંઇ કરતો નથી.

ब्रह्मण्याधाय कर्माणि संगं त्यक्त्वा करोति यः ।
लिप्यंते न स पापेन पद्मपत्रमिवांभसा ॥

(ગીતા ૫-૧૦)

સર્વ કર્મો બ્રહ્મનો ખ્યાલ રાખીને, તેને સારૂં, વળગણ મુકીને કર્યાં હોય, તો તે માનવને જેમ પાણી કમળને ભીંજવતું નથી, તેમ પાપ અડતું નથી.

यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्धि पांडव ।
न ह्यसंन्यस्तसंकल्पो योगी भवति कश्चन ॥

(ગીતા ૬-૧ ૨)

હે પાંડવ! જેને સન્યાસ જણાવ્યો છે તેજ યોગ જાણ, કેમકે સંકલ્પનો સન્યાસ અને ત્યાગ કર્યા વિના કોઇ યોગી થઇ શકતોજ નથી.

ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि संन्यस्य मत्पराः ।
अनन्येनैव योगेन मां ध्यायंत उपासते ।

तेषामहं समुद्धर्त्ता मृत्युसंसारसागरात् ।
भवामि न चिरात्पार्थ मय्यावेशितचेतसाम् ॥

(ગીતા ૧૨-૬, ૭)

જેઓ સર્વે કર્મો મારે માટે કરીને તેમના ફળો ત્યજે છે, અને મારૂંજ ધ્યાન આખાં જીગરથી કરે છે અને મને પૂજે છે, તેમનો હે પાર્થ! મોતના સંસાર સાગરમાંથી જલદીથી ઉદ્ધાર કરનાર હું બનુંછું.

नियतस्य तु संन्यासः कर्मणो नोपपद्यते ।
मोहात्तस्य परित्यागस्तामसः परिकीर्तितः ॥

(ગીતા ૧૮-૭)

નીમેલા કર્મનો[1] સન્યાસ યોગ્ય નથી. મોહથી એવા કર્તવ્યનો પરિત્યાગ તામસિક ગણાય છે.

न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म कुशले नानुषज्जते ।
त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः ॥

(ગીતા ૧૮-૧૦)

ત્યાગી અષો બનીને, બુદ્ધિમાન અને સંશયથી નીરાળો(છે, અને તે) અસુખી કાર્યને વિક્કારતો નથી અને સુખી કાર્યમાં આસક્તિ રાખતો નથી.

स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।
स्वकर्मनिरतः सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ॥
श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
स्वभावनियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥
सहजं कर्म कौंतेय सदोषमपि न त्यजेत् ।
सर्वारम्भ हि दोषेण धूमेनाग्निरिवावृताः ॥

(ગીતા ૧૮-૪૫, ૪૬, ૪૭.)

પોત પોતાનાં કર્મોમાં મચેલો, પચેલો પુરૂષ (મોક્ષરૂપી) મહાન સિદ્ધિને પ્રાપ્ત કરે છે. પોતાના કર્મમાં મચેલો જે રિતે સિદ્ધિને પામે છે તે સાંભળ. જેનેથી પ્રાણીઓની ઉત્પત્તિ થઇ છે, તેણે આ સર્વ (જગત્)

---

૧. વર્ણાશ્રમ ધર્મનું જે પણ કર્મ મુકરર કર્યું હોય તે; એટલે બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રી, વૈશ્ય અને શુદ્રનો પોત પોતાનો અન્યો અન્ય ધર્મ.

આપ્યુ છે, તે (સર્વેશ્વર)ને પોતાના કર્મોથી ઉત્તમ પ્રકારે પુજીને સિદ્ધિને પામે છે. સારી રીતે પાળેલા પરધર્મ કરતાં પોતાનો ગુણવિનાનો ધર્મ ઉત્તમ છે. સ્વભાવે નક્કિ કરેલું કર્મ કરતો (પુરૂષ) દોષને પામતો નથી. જેમ અગ્નિ ધુમાડાથી વિંટાયલોજ રહે છે, તેમ સર્વ કર્મો દોષથી વીંટાયલાં હોય છે.

आज कहे हरि काल भजुं, काल कहे फीर काल,
आज कालके करंतही, अवसर जाती चाल.
सारा शुरा बहु मिले, घायल[1] मीले न कोय,
घायलकु घायल मिले, तब(राम)भक्ति द्रढहोय.

श्रम हिंते सब कछु बने, विन श्रम मिले न कांइ,
सिद्धि अंगुली घी जम्यो, कबु निकले नांहि.

મહેનત વિના કાંઇ બનતું કે મળતું નથી. આંગળી વાંકી કર્યા વિના (શ્રમ વિના) જામી ગએલું ઘી પણ, વાસણમાંથી નીકળતું નથી.

श्रम हिंते सब होत हय, जो मन राखे धीर,
श्रमंत खोदत कुप ज्युं, ढलमे प्रगटे नीर.

જો મન ધૈર્ય રાખી શ્રમ લે તો સર્વે કાર્ય થાય. ખોદ કામ કરવાની આખરે મીઠું પાણી નીચેથી મળે છે, એમ શ્રમથી ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

किये बिना करे बिना, देव[2]. कबु नहि देत,
खेत बिज वावे नहि, तो क्युं जामे खेत?
इलमसे उद्योग खीले, नेकीसे खीले नुर,
इलम बिन संसारमें, समज अंधेरो धुर.

---

૧. લડાઈમાં ઉતરીને ઘાયલ થયેલો શૂરો. ૨. ખુદા.

धन रहे न जोबन रहे, न रहे गाम न ठाम,
कबीर ! जगमे जश रहे, के करदे किसीको काम.
धिरे धिरे रे मना, धिरे सब कछु होय,
माली सिंचे केवरा, पर रुत आवे फल जोय.

Nothing useless is or low,
Each thing in its place is best;
And what seems but idle show
Strengthens and supports the rest.
For the structure that we raise,
Time is with materials filled;
Our to-days and yesterdays
Are the blocks with which we build.
In the elder days of art
Builders wrought with greatest care,
Each minute and unseen part:
For the gods see everywhere.
Let us do our work as well,
Both the unseen and the seen;
Make the house where God may dwell,
Beautiful, entire, and clean.
Build to-day, then, strong and sure,
With a firm and ample base;
And ascending and secure
Shall to-morrow find its place. (*H. W. Longfellow.*)
Work while life is given;
Faint not, although it is hard,
Work is the will of heaven,
And peace is the reward.
All work is holy.

We ask for heroic duties, but the duties that lie to our hand are heroic. The so-called heroic occurrences are, after all, often easier and therefore less heroic than commonplace trials, that daily test the stuff of which we are made. (*H. Blane.*)

Since time began,
To-day has been the friend of man;
But in his blindness and his sorrow,
He looks to yesterday and to-morrow.
You and to-day! A soul sublime,
And the great pregnant hour of time,
With God Himself to bind and twain!
Go forth, I say, attain! attain! (*E. W. Wilcox.*)
To duty firm, to conscience true,
However tried and pressed,
In God's clear sight high work to do,
If we but do our best.

Is there no reconciliation of some ancient quarrel, no payment of long outstanding debt, no courtesy, or love, or honour to be rendered to those to whom it has long been due? If there be any such deed, in God's name, in Christ's name, go and do it. (*A. S. Standley.*)

Service implies self-giving. There is service which is just self-satisfaction; pleasing to the taste for doing and meddling; and there is service which is exactly measured to its pay. True service implies giving, the surrender of time and taste, the subjection of self to others, the gift which is neither noticed nor returned. (*Canon Barnoth.*)

Religion is not a little fenced off enclosure, within

which all is sacred, and outside of which all is secular and profane. There is no such distinction to be drawn. Religion is life, character, conduct; it reaches up to God and down into the smallest details of daily duty; it covers everything. (*C. H. Wellbeloved.*)

A worker is always a dignified figure. He is the nearest approach to all that we may reverently conceive or guess of God. The divine source of creation must be an ever-working power. Work must needs bring us into unison with Him who has made us.

(*M. Corelli.*)

Be swift, dear heart, in loving,
For time is brief.
And thou mayst soon along life's highway
Keep step with grief.
Be swift, dear heart, in saying
The kindly word;
When ears are sealed thy passionate pleading,
Will not be heard.
Be swift, dear heart, in doing
The gracious deed,
Lest soon they whom thou holdest dearest,
Be past the need.
Be swift, dear heart, in giving
The rare sweet flower.
Nor wait to heap with blossoms the casket,
In some sad hour.
Dear heart, be swift in loving,
Time speedeth on;
And all thy chance of blessed service
Will soon be gone.

The wear and tear of rust is faster than the wear and tear of work.

Build as thou wilt, unspoiled by praise or blame.
Build as thou wilt, and as thy light is given;
Then, if at last the airy structure fall,
Dissolve and vanish, take thyself no shame
They fail and they alone who have not striven.
(*T. B. Aldrich.*)

Not enjoyment, and not sorrow,
Is our destined end or way;
But to act, that each to-morrow,
Find us farther than to-day. (*H. W. Longfellow.*)

Watch the sculptor and note how many of his strokes seem to mar the image on which he works, rendering the marble more unshapely than it seemed the moment befoıe, and yet in the end a glorious statue rises under his hand. So the blows of God bring us into glorious grace.

Do not regard as interruptions the calls of the household, the duties to parents, children, visitors, and the rest. It is part of the education of life to fulfil all these duties well, delightfully, brilliantly, joyously, and enthusiastically. These are not the interruptions to life, they are life itself. (*J. M. Wilson.*)

Be strong! we are not here to play, to dream, to drift.
We have hard work to do, and loads to lift.
Shun not the struggle, face it; it is God's gift.
(*W. Babcock.*)

The only way to regenerate the world is to do the duty which lies nearest to us, and not to hunt after grand and far-fetched ones for ourselves. (*C. Kingsley.*)

They are slaves who fear to speak
For the fallen and the weak;
They are slaves who will not choose
Hatred, bluffing and abuse,
Rather than in silence shrink
From the truths they needs must think;
They are slaves who dare not be
In the right with two or three. (*J. K. Lowell.*)

Be still, sad heart! and cease repining;
Behind the clouds is the sun still shining;
Thy fate is the common fate of all.
Into each life some rain must fall
Some days must be dark and dreary.

(*H. W. Longfellow.*)

Cheerily, cheerily, then, cheer up.
We have no wings, we cannot soar;
But we have feet to scale and limb
By slow degrees, by more and more
The cloudy summits of our time.
The heights by great men reached and kept
Were not attained by sudden flight,
But they, while their companions slept,
Were toiling upward in the night.

(*H. W. Longfellow.*)

Difficulties are the stones out of which all God's houses are built. (*F. Faber.*)

A man's work is not done upon earth, so long as God has anything for him to suffer; the greatest of

our victories is to be won in passive endurance, in humbleness, in reliance, and in trust; we are to learn to be still, and know that He is God. (*F. W. Robertson.*)

There is no calm like that when storm is done;
There is no pleasure keen as pain's release;
There is no joy that lies so deep as peace;
No peace so deep as that by struggle won.

(*H. Cone.*)

Simply to do what we ought is an altogether higher, diviner, more potent, more creative thing than to write the grandest poem, paint the most beautiful picture, carve the mightiest statue, build the most worshipping temple, dream out the most enchanting combination of melody and harmony. (*G. MacDonald.*)

Idleness has no advocate, but many friends.

Every right action and true thought sets the seal of its beauty on person and face. (*J. Ruskin.*)

Beautiful hands are those that do
Work that is earnest, brave, and true,
Moment by moment the long day through.
Beautiful feet are those that go
On kindly ministries to and fro,
Down lowliest ways, if God wills so.

(*E. P. Allerton.*)

Industry is a loadstone to draw all good things.

(*Burton.*)

Temperance and industry are the two real physicians of mankind. (*Rousseau.*)

Labour makes us insensible to sorrow. (*Cicero.*)

Labour is but refreshment from repose. (*Jas. Montgomery.*)

Freedom, hand in hand with labour, walketh strong and brave. (*Whittier.*)

Labour has a bitter root but a sweet taste. (*Proverb.*)

Hell itself must yield to industry. (*Ben Jonson.*)

Genius begins great works, labour alone finishes them. (*Joubert.*)

Earnest, active industry is a living hymn of praise, a never-failing source of happiness. (*Mme. de Wald.*)

The celebrated Galen said employment was nature's physician. It is indeed so important to happiness that indolence is justly considered the parent of misery. (*Colton.*)

Success treads on the heels of every right effort. (*Samuel Smiles.*)

Labour conquers all things. (*Homer.*)

Virtue's guard is labour, ease her sleep. (*Tasso.*)

Labour is the divine law of our existence; repose is desertion and suicide. (*Mazzini.*)

Hard workers are usually honest. Industry lifts them above temptation. (*Boice.*)

One monster there is in the world, the idle man. (*Thomas Carlyle.*)

If you want knowledge, you must toil for it; if food, you must toil for it; and if pleasure you must toil for it; toil is the law. (*Ruskin.*)

There is a perennial nobleness and even sacredness in work. (*Carlyle.*)

God gives every bird its food, but He does not throw it into the nest. (*J. G. Holland.*)

Labour is rest, from the sorrows that greet us;
Rest from all petty vexations that meet us,
Rest from sin-promptings that ever entreat us,
Rest from world-sirens that hire us to ill.
Work–and pure slumbers shall wait on thy pillow!
Work–thou shalt ride over Care's coming billow;
Lie not down wearied 'neath woe's weeping willow!
Work with stout heart and resolute will.

(*F. S. Osgood.*)

He who would search for pearls must dive below.

(*Dryden.*)

For Satan finds some mischief still, for idle hands to do. (*Watts.*)

Industry need not wish. (*Benjamin Franklin.*)

Plough deep while sluggards sleep. (*Franklin.*)

Genius is the father of a heavenly line, but the moral matter, that is industry. (*T. Parker.*)

In every rank, great or small,
'Tis industry supports us all. (*Gay.*)

The more we do, the more we can do; the more busy we are, the more leisure we have. (*Hazlitt.*)

A man who gives his children habits of industry, provides for them better than by giving them a fortune. (*Whatley.*)

Industry is a Christian obligation, imposed on

our race, to develop the noblest energies and insures the highest reward. (*E. L. Magoon.*)

Mankind are more indebted to industry than ingenuity; the gods set up their favors at a price, and industry is the purchaser. (*Addison.*)

Industry is the indispensable condition of possessing a sound mind in a sound body. (*Blair.*)

All true work is sacred. (*Carlyle.*)

Labour is the handmaid of religion. (*C. H. Parkhurst.*)

Wealth gotten by vanity shall be diminished; but he that gathereth by labour shall increase. (*Proverbs XII-11.*)

In all labour there is profit; but the talk of the lips tendeth only to penury. (*Prov. XIV-23.*)

In the sweat of thy face shalt thou eat bread, till thou return unto the ground; for out of it wast thou taken: for dust thou *art* and unto dust shalt thou return. (*Genesis III-19.*)

The labourer is worthy of his hire. (*Bible.*)

He that will not work, neither shall he eat. (*St. Paul.*)

Seest thou a man diligent in his business? He shall stand before kings. (*Bible.*)

નમ્રતા.

વનેન્તાંમ્ વંઘ્રહેન્તાંમ્ વઍાનુષાંમ્ દએનો સાચાંમ્. ઇધ અષઍા-નાંમ અપઍાનિનાંમચ અહ્રૂમચ દએનાંમચ બઍાધસચ ઉર્વાનૅમચ ફ્રવષીમચ યજમઇદે, યોઇ અષાઇ વઍાનરે.

(ધર્મના સર્વ નીયમોનો નમ્રતાથી) સત્કાર કરનાર, હવે પછી તેમને પ્રીતથી પાળનાર (તથા) જેઓ પ્રેમથી તે પાળી ચુકયા છે, તેમના (તથા) ધર્મ (શાસ્ત્ર) શીખનારા અષો (નરો) તથા અષો (નારીઓ), જેઓ અષોઇને કાજે લડીને જય પામ્યાં, (તેમના) પ્રાણુને, અંતઃકરણુને, બુદ્ધિને, રવાનને તથા ફરોહરોને આ સ્થળે અમે સ્તવ્યે છિયે. (ફ્રવરદીન યશ્ત, ક૦ ૧૫૫.)

વંઘ્રઉહીમચા આરૂમઇતીમ્ યજમઇદે.

ભલી નમ્રતાને હમો વખાણ્યે છીએ. (યજ૦ હા ૩૭ ક૦ ૫.)

તત્ સોઇધિશ તત્ વૅરથ્રૅમ્ દદેમઇદે ઊત નેમે હુચિથ્રૅમ્ અષિશ-હ્રાગૅત આરૂમઇતિશ-હ્રાગૅત.

આ લાભ તથા આ ફતેહ, સારાં મૂળની ભક્તિ, (દાદાર અહુરમજ્દને) અમે અર્પણ કર્યે છીએ; (જે બંદગી) અષોઇની પુઠે ચાલનારી તથા નમ્રતાનું અનુકરણ કરનારી છે. (યજ૦ હા ૫૮ ક૦ ૧.)

નૅમંઘ્રાઓ આવએત્યામઇદે ગએથાઍાસ્ચા તનવસ્ચ નિપાતય-એચા નિશંઘ્રહરેતયએચા હરેથ્રાઇચા અઇવ્યાખ્ત્રાઇચા નૅમંઘ્રો આ યથા નૅમે ક્ષ્માવતો.

બંદગીને ખાતર માલમીલકત તથા તન અમે અર્પણ કર્યે છીએ. (અમારા) રવાનના બચાવને માટે, પાસબાનીને માટે, રક્ષણને માટે તથા સંભાળને માટે અમારા માલમીકત તથા શરીર અર્પયે છીએ, જેથી તમને યોગ્ય માનથી હું નમું. (યજ. હા ૫૮, ક૦ ૩.)

અહ્યા યાસા નૅમંઘ્રહ્યા ઉસ્તાનજસ્તો રફ્રેધ્રહ્યા
મન્યેઉશ મજ્દાઍા પૅાઉરૂવીમ સ્પૅન્તહ્યો અષા વીસ્પેંગ શ્યૅાથના
વંઘ્રહેઉશ ખ્રતૂમ મનંઘ્રાહા યા ક્ષ્નેવીષા ગેઉશ્ચા ઉર્વાનૅમ.

નમ્રતાથી હાથ ઉચ ધરીને, સર્વથી આહી અદ્રષ્ય તથા આબાદી કરનાર અહુરમજદનાં સર્વ અષો કાર્યોને તથા ભલાં મનના ડહાપણને, આ આનંદમાં હું માંગું છું, કે જેથી દુન્યાના આત્માને હું ખુશી કરૂં (સંતોષ દઉં). (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮ ફ૦ ૧.)

ષ્યઓથનહ્યા અષાઇ યાચા ઉખ્ધ્રખ્યાચા સેરઑષૅમ્ ક્ષથ્રૅમચા.

(અષો જરથુશ્ત્ર) (પોતાનાં) કાર્યની સત્તા તથા દીનના મંત્ર માટેની તાબેદારી, અષોઇને માટે અર્પણ કરે છે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૧૪.)

તત્ મોઇ દાઑ આર્મઇતી
રાયો અષીશ્ વંઘ્રહેઉશ્ ગએમ્ મનંઘ્રહો.

નમ્રતાને લીધે, (અહુરમજદ!) (તું) મને સંપતિ, નેક આશીર્વાદ તથા ભલાં મનનું જીવન દે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧.)

અએઇબ્યો રત્રશ સેંગ્હઇતી આર્મઇતીશ
ક્ષ્વહ્યા ખ્રતેઉશ્.

નમ્રતા તેમને તારાં ડહાપણના ઠેરવેલા નીયમો શીખાડશે, (અથવા જાહેર કરશે.) (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૬.)

અત્ તૂ મોઇ દાઇશ્ અષૅમ, હ્યત મા જઑજઑમી,
આર્મઇતી હચીમનો ઇત આરૅમ.

તું મને અષોઇ દે, કારણ કે તે (હું) મારે માટે જરૂર માંગું છું, કે જેથી નમ્રતા (આર્મઇતી) પ્રમાણે બરાબર ચાલનારો (હું થાઉં). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૦.)

એંગ-હ્વરૅસાઇ ક્ષથ્રોઇ ખ્યાત આર્મઈતીશ્
અષીમ્ ષ્યૉથનાઇશ્ વૉહ્ દઇદીત્ મનંઘ્રહા.

સૂર્યનાં જેવી (તારી સઘળી ઝળકતી) બાદશાહીમાં (એટલે સકળ સૃષ્ટિમાં) (ઓ અહુરમજદ!) આર્મઇતી પોતાનો વાસો કરે, (તથા) ભલાં મનથી (માણસોનાં) કાર્યોનુસાર (તેમને) આશીર્વાદ દે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૬.)

અષૅમ ષ્યઑથનાઇશ્ દેબાંજઇતી આર્મઇતીશ.

શું આર્મૈતીથી (નમ્રતાથી) (તેનાં) કાર્યોને લીધે અષોઇને વધારે છે?
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૬.)

તત્ થ્વા પૅરૅસા ઍરૅશ-મોઇ વઑચા અહુરા
કે બૅરૅખ્ધાંમ્ તાશત્ ક્ષથ્રા મત્ આર્મઇતીમ્.

ઓ અહુરમજ્દ! તને હું પુછું છું તે (તું) મને ખરૂં કહજે, કોણે પસંદ પડતી આર્મૈતીને તેની ઉચ્ચ પદવી સાથે બનાવી?
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૭.)

તત્ થ્વા પૅરૅસા ઍરૅશ-મોઇ વઑચા અહુરા
કથા તેંગ્-આ વીજેમ્યાત્ આર્મઇતિશ
યઍઇબ્યો મજ્દા થ્વોઈ વખ્યેતે દએના,

ઓ અહુરમજ્દ! તને હું પુછું છું તે (તું) મને ખરૂં કેહજે, જેમને, ઓ અહુરમજ્દ! તારી દીન જાહેર કરવામાં આવશે તેમને આર્મઇતી (નમ્રતા) કેવી અસર કરે? (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૧.)

તેમ્ ને યસ્નાઇશ આર્મતોઇશ મીમઘજ઼ો.

નમ્રતાભરી આરાધનાથી તેની અમો ભક્તિ કરવાને ઇચ્છીએ છીએ.
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૧૦.)

ગૅરૅજ઼ોઇ તોઇ આ-ઇત્ અવએના અહુરા.

હે માલેક! તને હું નમ્રતાથી વિણવું છું કે, આ (મારી સ્થિતી) તરફ તું નજર કર. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૨.)

ફ્રૅરચઑશ્ત્રા અથ્રા-ત્ અરૅદ્રાઇશ ઇદી
યથ્રા આપા હચઇતે આર્મઇતીશ.

ઓ ફ્રશોસ્ત્ર! તે મદદગારો સાથે તે તરફ તું જા, કે જ્યાં નમ્રતા અષોઇની પૂઠે ચાલે છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૬.)

સ્પૅન્તા મઇન્યૂ વહિશ્તાચા મનંઘહા
હચા અષાત્ શ્યઑથનાચા વચંઘહાચા
અહ્માઇ દાંન્ હઉર્વાતા અમૅરૅતાતા
મજ઼દાઓ ક્ષથ્રા આર્મઇતી અહુરો.

અષોઇથી (ઉત્પન્ન થતા) સર્વથી પવિત્ર વિચાર, વાણી તથા કાર્યને

લીધે અહુરમજ્દ આપણુને સ્પેનામીનોની મારફતે આનંદ તથા અમરપણું, તથા સંપત્તિ અને નમ્રતા દે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૧.)

અહ્યા મન્યેઉશ્ ત્વેમ્ અહી તા સ્પૅન્તો
યે અહ્માઇ ગામ્ રાન્યો-સ્કૅરૅતીમ્ હેમ્-તષત્,
અત્ હોઇ વાસ્ત્રાઇ રામાદાઑ આર્મઇતીમ્
હ્યત્ હેમ્ વોહૂ મજ્દા હેમ્-ફ્રશતા મનંઘહા.

હે અહુરમજ્દ! આ મીનોનો તું સફળ કરનાર છે-(તું કે) જે આનંદ દેનાર, (તેણે) અમારા લાભાર્થે સલાહ માટે પુછાયલા બહમનની મારફતે, આ ખુશાલી ઉત્પન્ન કરનારી જગતને તથા નમ્રતા (ભક્તિ, આર્મઇતી)ને બનાવી. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૭, ફ૦ ૩.)

દઝ્ઝીતા અષાત્ રારૅષો,
નોઇત્ સ્પૅન્તાંમ્ દોરૅશત્ અહ્માઇ સ્તોઇ આર્મઇતીમ્.

તે દુઃખ દેનારો, ઠગારો, અષોઇથી (વેગળો રહીને) સાર્થક કરનાર નમ્રતાને, અમારે માટે કોઇ પણ દહાડે કબુલ રાખતો નથી (એટલે અમારી તરફ અસભ્ય બને છે.) (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૨.)

તઍચા મજ્દા થ્વહ્મી આદાંમ્ નિપાઑઘ્હે,
મનો વોહૂ ઉર્વનસ્ચા અષાઉનાંમ્,
નૅમસ્ચા યા આર્મઇતશ્ ઇઝાચા.

નેક મનશ્ની, અષોનાં રવાંનો તથા ભક્તિ જેને અંગે નમ્રતા તથા ચઢતિ કળા હોય છે, (તે) હે અહુરમજ્દ! તારા આશ્રયમાં હું સોંપું છું.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૧૦.)

યદા અષાદ્શ મઝ્યાઑ વસે ક્ષયા,
અત્ હુદાનાઉશ ઇષયસ ગૅરૅઝ્દા ખ્યેમ.

જ્યારે મારી નમ્રતાની ઇચ્છા ઉપર હું દ્રઢ છું, ત્યારે હું એવી અભિલાષા ધરાવુ છું કે એક નેક બુદ્ધિવાળા માણસની પેઠે (તને) તલપ કરતો તથા તાબેદારીથી વિનંતી કરનાર હું થાવું.
(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૯.)

તા વે મજ્દા પઑઉરુવીમ્ અહુરા અષાઇ યેચા,
તઇચ્યાચા આર્મઇતે.

અષોઇને કાજે તને, ઓ અહુરમજદ! તેમજ તને પણ, ઓ આર્મઇતી (નમ્રતા) સર્વથી પેહલી પાયરીનાં હું ગણું છું.

(ગાથા વોહુક્ષથ્ર. હા ૫૧, ફ૦ ૨)

તત વે-ને હુજઓષાઓંઘ્હો વીસ્પાઓંઘ્હો દઇદ્યાઇ સવો,
અષૅમ વૉહૂ મનંઘ્હા ઉખ્ધા યાઇશ આર્મઇતિશ,

તમે સર્વે એક મરજી ધરાવનારા (અમેષાસ્પંદો) (અમારી) અષોઇ, પવિત્ર દાનત તથા નમ્રતા—જેથી સંપૂર્ણ સુમતિ (પ્રાપ્ત થાય છે)—તેને લીધે અમને આનંદ દો.

(ગાથા વોહુક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૨૦.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

समः शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयोः ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु समः संगविवर्जितः ॥
तुल्यनिंदास्तुतिर्मौनी संतुष्टो येन केनचित् ।
अनिकेतः स्थिरमतिर्भक्तिमान्मे प्रियो नरः ॥

(ગીતા ૧૨-૧૮, ૧૯)

મીત્ર અને અરી તરફ એકજ રીતે જોનાર, માન અથવા અપમાનમાં ગરમી, સરદીમાં, સુખદુઃખમાં સમતોલ, વળગણોથી નીરાળો, નીંદા અને સ્તુતી એકસરખી લેખતો (નમ્ર), મૌન,[1] જે મળે (પડે) સંતોષી, ઘરબાર વિનાનો, સ્થિર મતિવાળો, ભક્તિમાન, મને અત્યંત તેથી વહાલો છે!

अमानित्वमदंभित्वमहिंसा क्षांतिरार्जवम् ।
आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रहः ॥

(ગીતા ૧૩—૮)

નમ્રતા, ડોળથી નીરાલાપણું, અહિંસા, ક્ષમા, સત્યતા, આચાર્ય (ગુરૂ)ની સેવા, અષોઇ, સ્થીરતા અને આત્મ નિગ્રહ (સ્વ કાબુ).

---

૧. મુંગે મોઢેનો.

मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्यो मित्रारिपक्षयोः ।
सर्वारंभपरित्यागी गुणातीतः स उच्यते ॥

(ગીતા ૧૪-૨૫)

(સુખદુઃખમાં, નીંદાસ્તુતીમાં), માન, અપમાનમાં, મીત્ર શત્રુમાં એક સરખો, સર્વે આરંભો ત્યજનાર, (સત્વ, રજ, તમ) ગુણો ઓળંગીને પેલી પાર ગએલો લેખાય છે.

निर्मानमोहा जितसंगदोषा अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः ।
द्वंद्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैर्गच्छंत्यमूढाः पदमव्ययं तत् ॥

(ગીતા ૧૫-૫)

ગર્વ અને મોહ રહિત, વળગણના દોષ ઉપર જીત પામેલા, આત્મામાં હમેશ જીવતા, ઇચ્છાઓ નિવારી નાખેલા, સુખદુઃખના દન્દથી[1] મુક્ત, જ્ઞાનીઓ સર્વોત્તમ, અમર્ગાનો માર્ગ કાપે છે.

तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता ।
भवंति संपदं दैविमभिजातस्य भारत ॥

(ગીતા ૧૬-૩)

(અભયપણું, અષોઇ, દાન, તપ, યજ્ઞ, અહિંસા, શાન્તિ, પ્યાર) જોરાવરપણું, ક્ષમાં, ધૈર્ય, અષોઇ, નમ્રતા- એ દૈવિક ગુણો સાથે જન્મેલાનાં લક્ષણો છે, હે ભારત!

अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम् ।
विमुच्य निर्ममः शान्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥
ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा न शोचति न कांक्षति ।
समः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभते पराम् ॥

(ગીતા ૧૮-૫૩, ૫૪)

અહંકાર, બળાત્કાર, ગર્વ, હવસ, ક્રોધ, લોભ છોડી દઇને, નીર્મળ અને શાન્ત બનનાર, હમેશગી માટે લાયક થાય છે. તે હમેશગીનો (બ્રહ્મ) બનીને, આત્મામાં શાન્ત બનીને, શોચ કરતો નથી, કે ઇચ્છા

1. દુઈ, duality.

ધરાવતો નથી. સર્વે પ્રાણીઓ તરફ સમત્વ જાળવીને, તે મારે (ઇશ્વર) પ્રત્યે સર્વોત્તમ ભક્તિ પ્રાપ્ત કરે છે।

उंचे कुल जनमें, रहा देही धर अस्थुल,
पार ब्रह्मिको ना चढे, बांस बिहोना फुल.

તારૂં શરીર હંમેશ ટકનારૂં નથી, ત્યારે શા માટે તું મોટાઇ લે છે કે ઉંચ કુલનો છે? વાંસ પણ ઉંચ તાડ જેવો વધી જાય છે, પણ તેથી તેને ફુલ હોતાં નથી.

बडो बडाइ न करे, बडा न बोले बोल,
हिरा मुखसे ना कहे. लाख हमारा मोल.

મોટા પોતાને મોઢે મોટાઇની વાતો કરતા નથી. હીરો કદી મોઢેથી બોલતો નથી, કે હું રૂપ્યા લાખની કીંમતનો છું.

मेरा मुंजमे कछु नही, जो कछु होय सो तेरा,
तेरा तुजको सोंपतें. क्या लगेगा मेरा.

મારૂં તો કાંઇજ નથી, જે છે તે ખુદાનું છે, તે તેને સ્વાધિન કરવામાં મારૂં શું બગડે છે?

तिम्मर गया राव देखते. कुबुद्धि गइ गुरु ज्ञान,
सुबुद्धि गइ कछु लोभसे. भक्ति गइ अभिमान.

સૂર્ય ઉગવે અંધારૂં દફે થાય છે, ગુરૂના જ્ઞાનથી કુબુદ્ધિ જાય છે, લોભ કરવે સુબુદ્ધિ નષ્ઠ થાય છે, અભીમાનથી ભક્તિનો નાશ થાય છે.

संस्कृतहि पंडित कहे. बहोत करे अभिमान.
भाषा जानके तर्क करे, सो नर मुढ अज्ञान.

વારે ઘડીએ મોટા સંસકૃત શબ્દો બોલીને પંડીતજી મોટાઇ બતાવે છે. પણ માત્ર ભાષા જાણીને ખ્યાલો ઉપજાવે તે માણસ મૂર્ખ અને અજ્ઞાની છે, એમ જાણજે.

चतुराइ चुले पडो, ज्ञानको जमरा खावो,
भाव भक्ति समजे नहिं, जानपनो जल जावो.

ચતુરાઇ જાય ચુલામાં, જ્ઞાન જમ ખાઇ જાય તો ઠીક; એવી ચતુરાઇ બળી જાય કે જે ભક્તિ અને ઇશ્વર સેવા સમજી ન શકે.

فوايد خاکساری

اي برادر چو عاقبت خاك است خاك شو پيش از انکه خاك شوی

હે ભાઇ! જ્યારે આખર માટીમાં મળવાનું છે. ત્યારે મોત પેહલાંજ નમ્ર બન!

ز خاك آفريدت خداوند پاك پس اي بنده افتادگی کن چو خاك

પવીત્ર કીરતારે તને માટીમાંથી સરજ્યો, માટે હે નર! તું માટીની માફક નમ્ર થઇ જા.

در بهاران کي شود سرسبز سنگ خاك شو تا گل برويد رنگ رنگ

વસંત રૂતુમાં પત્થરમાંથી લીલોત્રી કેમ ઉગે? માટી બન કે તારી અંદરથી રંગબેરંગી ફુલ ઉગે.

هرسبز بخت شاد شود در شکست خود درگوشم اين سخن لب خندان بسته گفت

હરેક ભાગ્યશાળી માનવી પોતાના પરાજયમાં ખુશાલ થાય છે, એમ મારા કાનમા હસતા હોઠોએ કહ્યું.

گيرد شکار دام زمين گير چون شود تسخير جز نياز درين روزگار نيست

જ્યારે જાળ જમીન ઉપર પડે છે, ત્યારે શીકાર પકડે છે. આ જમાનામાં વિનંતિ કરવા શીવાય હેયાં જીતિ શકાતાં નથી.

ز تند باد حوادث ز پا نمي افتد که دستگيری افتادگان عصاست مرا

ભારે પવનથી નાનું ઘાસ તુટી પડતું નથી. પડેલાઓને (નમ્રોને) હાથ દેવાનું મને લાકડીના ટેકા જેવું (મદદગાર) છે.

خاکستریم و بر رخ آتش نشسته ایم   ما خود شکسته‌ایم چه باشد شکست ما

આપણે નમ્ર છીએ અને બળતા કોયલાના મોઢાં ઉપર બેઠા છીએ. આપણે પોતે ભાગેલા છીએ, વધુ ભાગવાનું કયાં રહ્યું છે !

خواهی عزیز دهر شوی خاکسار باش   در دیدها ز سرمه شدن جاست سنگ را

જગતમાં પ્રિય થવું હોય તો નમ્ર બનો, પત્થરનુ પણ અંજન બનાવવાથી, તેને (નાના, મોટાની) આંખોમાં (ઉંચ) સ્થાન મળે છે.

ببین که میکند استاده بر نشسته سلام   فروتنی کن و از جمله عزیزان باش

નિહાળ, કે ઉભેલા, બેઠેલાને (મોટા માણસને) સલામ કરેછે. શરીર નમાવ અને પ્રિય જનોમાનો તુ એક થા (લોકપ્રિય બનશે.)

عبادتی بجهان به ز خاکساری نیست   به از وضوی عزیزان بود تیمم ما

જગતમાં નમ્રતાથી કોઇ ભક્તિ અધિક નથી. હાથ, મોઢું પાણીથી સાફ કરવા કરતાં, ધૂળથી સાફ કરવું વધારે કીમતિ છે.

انسان یکی هزار شود در فتادگی   هر دانهٔ که خاک نشین گشت خرمن است

નમ્રતાથી માનવી હજાર ઘણો મહાન થાય છે; જેમ એક દાણો જમીનની નીચે પડવાથીજ અનાજનો એક પાક ઉત્પન્ન કરી શકે છે.

افتادگی بر آورد از خاک دانه را   گردن کشی بخاک نشاند نشانه را

એક બીજને નમ્રતા ખેતરની અંદરથી (કણસલાં તરીકે) બહાર અને ઉપર લાવે છે. જયારે ઉગેલાં કણસલાંની મગરૂરી પાછું તેને જમીન ઉપર (કપાવીને) પટકી નાખે છે.

خاکساران از بلائی آسمانی ایمن اند   ماهی زیر زمین را کس نمیآرد بدام

નમ્ર જનો ગૃહોની આફતોથી રક્ષણ પામેલા છે; જેમ (પાણીની બહુ અંદરની) જમીનની નીચેની માછલીની ઉપર કોઇ જાળ પાંથરતું નથી.

خویش را با که بسنجیم غنی در سبکی   نیست جز سایهٔ خود سنگ ترازو ما را

હે અની ? પોતાને નમ્રતામાં કોની સાથે સરખાવ્યે ? અમારા પડછાયા જેટલુંજ હમારૂં વજન છે.

فروتنی است دلیل رسیدگان کمال که چون سوار بمنزل رسد پیاده شود

નમ્રતા એજ સંપૂર્ણતા પામવાનો પુરાવો છે; કારણકે જ્યારે સવાર મુકામ ઉપર જાય છે, ત્યારેજ નીચે ઉતરીને પગ ઉપર ઉભો રહે છે.

گر دل خود زنده خواهی خاکساری پیشه کن به زخاکستر لباسی نیست آتش پاره را

જો હૈયાંને જાગૃત રાખવું હોય તો નમ્ર બન. બળતા કોયલાને રાખનો માત્ર એક પડદો ઢાંકે છે (છતાં તેની કીમત ઘટતી નથી).

خاکساری پیشهٔ خود ساز چون آب روان

سرو را چون بندگان در پیش خود استاده کن

જેમ વેહતું પાણી નમ્ર થઇ નીચે વેહ છે, તેમ તું નમ્રતા દેખાડ; કારણકે તેજ પાણી સરોવરના ઝાડોને પોતાના ગુલામો બનાવી બન્ને બાજુએ ઉભાં કરે છે.

بني آدم سرشت از خاك دارد اگر نباشد آدمی نیست

ز خاك آفریدت خداوند پاك پس ای بنده افتادگي كن چو خاك

زمغرور دنيا ره دين مجوي خدا بینی از خویشتن بین مجوی

فروتن بود هوشمند گزین نهد شاخ پر میوه سر بر زمین

تواضع کند هوشمندی گزین نهد شاخ پور میوه سر بر زمین

تواضع زگردن فرازان نکوست گدا گر تواضع کند خوئی اوست

حافظ اگر وصل خواهی صلح کن با خاص و عام

با مسلمان الله الله با برهمن رام رام

من آن مورم که در پایم بمالند   نه زنبورم که از دستم بنالند
کجا خود شکر این نعمت گزارم   که زور مردم آزاری ندارم

سعدي

دل که پر از وصف حیا می شود   آینهٔ نور خدا می شود
دیدهٔ بي شرم پسندیده نیست   در نظر عقل خود آن دیده نیست

صبر

هر که او را تکیه بر صانع بود   در جهان با لقمهٔ قانع بود
ز صبرت نباید که دوری بود   یقین داده که مردي صبوری بود
مکن ناله از بینوائي بسی   چو بیني ز خود بینواتر کسی
خرد مند آن بود کو در همه کار   گهي با گل بسازد گاه با خار

روزی اگر غمی رسدت تنگدل مباش   رو شکر کن مباد که از بد بتر شود
ای دل صبور باش مخور غم که عاقبت   از شام صبح گردد و از شب سحر شود
ایدل صبور باش بر آفات روزگار   نیکو شود بصبر سر انجام کار تو

જગતમાં જે પણ સબુરી ઉપર ટેકો રાખે છે, તે એક કોળીયાથી[1] સંતોષ પામે છે. સબુરીથી છેટે ન જવું. સત્ય જાણ કે શૌર્ય અને મર્દી સબુરીમાં સમાઇ છે. દરીદ્રતા માટે રોઇશ મા. કારણકે તારા કરતાં પણ વધુ દરીદ્ર ઘણાકો છે.

જો કોઇ દિન તને દુઃખ મળે, તો સંતાપ કરીશ નહિં; જા પરમેશ્વરનો આભાર માન કે વધારે બુરૂં નથી થયું. હે હૈયાં! સબુરી ધર. દુઃખી ના થઇશ, કારણ કે સાંજની સહવાર થવાનીજ; રાત્રી જઇને દી ઉગવાનોજ.

---

૧. જમવાના એક બુકથી, by a morsel.

HUMILITY

Humility is the truest abstinence in the world. It is abstinence from self-love and self-conceit–the hardest and severest abstinence. (*Delany.*)

St. Augustine being asked "What is the first thing in religion" replied "Humility"; and what the second, "Humility"; and what the third, "Humility"!

True humility courts not the smile of the great and it fears not their frown. It leans not upon the mighty, because it leans upon the Lord.

Speak gently–'tis a little thing
Dropped in the heart's deep well.
The good, the joy that it may bring eternity
shall tell. (*D. Bates.*)

He that is down need fear no fall,
He that is low, no pride. (*Bunyan.*)

Humility is the foundation of all virtues.
(*Confucius.*)

Somebody has said that the king may make a nobleman but he cannot make a gentleman.

Inwardness, mildness and self-renouncement do make for man's happiness. (*M. Arnold.*)

Desire not God-beholding, from one self-beholding.
Humility exalts the head of thy sublimity.
(*Sadi's Bostan*)

All benefits are in one house and there is
No other key to it except humility.
(*Jami's Beharistan.*)

Humility is the embroidery of chiefs.

(*Sadi's Pandnama.*)

Learn meekness from the shell in ocean's bed
And pearls on one who wounds on thy head
bestows. (*Hafis.*)

We do not believe or we forget that the Holy Ghost came down not in the shape of a vulture but in the form of a dove. (*Emerson.*)

The human mind is so constructed that it resists rigor and yields to softness. (*St. Francis de Sales.*)

Soft is the music that would charm forever;
The flower of sweetest smell is shy and lovely.

(*Wordsworth.*)

Blessed are the meek for they shall inherit the earth. (*Bible.*)

Modest humility is beauty's crown. (*Scholler.*)

Content thyself to live obscurely good. (*Addison.*)

There is nothing so clear-sighted and sensible as a noble mind in a low estate. (*James Porter.*)

The fullest and best ears of corn hang lowest toward the ground. (*Bishop Reynolds.*)

The beloved of the Almighty are the rich, who have the humility of the poor, and the poor who have the magnanimity of the rich. • (*Saadi.*)

He that humbleth himself shall be exalted.

He that places himself neither higher nor lower than he ought to do exercises the truest humility.

(*Colton.*)

The higher mountains are barren, but the low

alleys are covered over with corn. (*Washington.*)

The voice of humility is God's music, and the silence of humility is God's rhetoric. (*Quarles.*)

The infinitely little have a pride infinitely great. (*Voltaire.*)

The proud man is forsaken of God. (*Plato.*)

Aspiring to be gods the angels fell.
Aspiring to be angels men rebel.
And who but wishes to invert the laws
Of order, sins against the eternal cause. (*Pope.*)

Deep is the sea and deep is hell but pride mineth deeper; it is coiled as a poisonous worm about the foundations of the soul. (*Tupper.*)

He resisteth the proud and giveth grace to the humble. (*Jam. IV. 6.*)

Set not your mind on high things, but condescend to things that are lowly. Be not wise in your own conceits. (*Romans XII-16.*)

He was oppressed and He was afflicted, yet He opened not his mouth.

He is brought as a lamb to the slaughter and as a sheep before her shearers is dumb, so He openeth not His mouth. (*Bible.*)

By humility and the fear of the Lord are riches, honor and life. (*Bible.*)

The servants of the merciful God are those who walk humbly on earth and when the ignorant speak to them they say, Peace. (*Koran XXV-64*)

That is the Home of the hereafter: We make it in

those who seek not to exalt themselves in earth or to do wrong; and the happy issue is for the pious.

(*Koran XXVIII. 83*)

પશ્ચાતાપ.

કૅર્ફૅહ મોઝદ્ ગુનાહ્ ગુજારેશ્નૅરા કુનમ.
પાપનાં નિવારણને કાજે પુણ્યના કાર્યોનો બદલો હું મેલવું.[1]

(કેર્ફેહ મોઝદ.)

પ ફ્રમાને તો બાવર......આસ્તુઆંન્ હૅામ પ હર કૅર્ફૅહ, અવાખ્શ અઝ વીસ્પ બઝૅહ. અવીઝૅહ દાર હૅામ ખુદ્દશ આસ્નીદૅહ્-કુનશ્નૅ, પર્‌હેજશ્ને ઓ પાક શશ જોરાને જાન, મનશ્નૅ ગવશ્નૅ કુનશ્નૅ, ઓ વીર ઓ હોશ ઓ ખૅરદ.

ઓ પાપની ક્ષમા કરનાર સાહેબ! તારી આજ્ઞા પ્રમાણે દરેક પુણ્યનું કાર્ય કરવાને હું દ્રઢ રહું છું, (તથા) સર્વ પાપનાં કામોથી પસ્તાવો કરીને હું પાછો ફરૂં છું. મારી પોતાની જાતી કરણીને પાક રાખું છું, (તથા) (મારા) જાનની છ શક્તિઓ (કે જે) વિચાર શક્તિ, બોલવાની શક્તિ, કાર્ય કરવાની શક્તિ, તથા તર્ક (અથવા વિવેક) શક્તિ, બુધ્ધી તથા અક્કલ (એમને) (દુષ્ટ વિકારોથી) દૂર કરીને (હું) પવિત્ર (રાખું છું.)

(નામ સેતાયશ્ને.)

યથા અહૂ વઈર્યો પંજ અઝ હમા ગુનાહ્ પતેત પશેમાનુમ, અઝ હર્વસ્તીન દુશ્મત દુઝુખ્ત દુઝવર્શ્ત મૅમ પ ગેતી મનીદ, પીશ શુમા વેહાંન. મનશ્ની ગવશ્ની કુનશ્ની. તની રવાની ગેતી મીનો આંની, ઓખે અવાક્ષ પશેમાન પ-સે ગવંશ્ની પ પતેત હોમ.

(પોતાના પાપને માટે પશ્ચાતાપ કરનાર મનુષ્ય બોલે છે કે):— ભલા! (દીનના દસ્તુરો) તમારી સમક્ષમાં યથા અહુ વઇર્યો પાંચ (ભણીને) સર્વ પાપોથી પતેત કરીને હું પશ્ચાતાપ કરૂં છું. સઘળા

---

૧. પાપના ક્ષયને માટે પુણ્ય કરવું અથવા દુઃખ ખમવું એ નીયમ છે.

દુષ્ટ વિચારો, સઘળી દુષ્ટ વાણી, (તથા) સર્વે દુષ્ટ કાર્યો જે (આ) દુનિયામાં હું મારાં મનમાં લાવ્યો હોવું તેનેથી, (તથા) વિચારને લગતા, શબ્દને લગતા, કાર્યને લગતા, (મારાં પોતાનાં) તનને લગતા, (મારાં) રવાંનને લગતા, આ જગતને લગતા, પેલી દુનિયાંને લગતા—એ બધા પ્રકારના પાપોથી ઓ અહુરમજ્દ! હું પશ્ચાતાપ કરીને દૂર રહું છું; (અને) ત્રણ શબ્દોથી (એટલે હુમત, હૂખ્ત, હવરશ્તથી) પતેત કરીને હું પશ્ચાતાપ કરૂં છું. (પતેત પશેમાની.)

યેજિચ હે અન્ય અઘ બ્યૉથ્ન ફ્રવર્ષ્ત પઇતિત હે ચિથ. આઅત યેજિ–શે અન્ય અઘ બ્યૉથ્ન નોઇત ફ્રવર્ષત, પઇતિતૅમ અહે નર્શ્ યવએચ યવએતાતએચ.

જો (કોઇ માણસ) બીજાં (વધારે) પાપી કાર્યોથી દૂર રહે, તો પસ્તાવો એ તેની શીક્ષા (છે); પણ જો બીજાં (વધારે) પાપી કાર્યોથી દૂર ન રેહે (એટલે તે કાર્યો કર્યોજ જાય), તો તે માણસ હંમેશને હંમેશ સુધી પાપી (બને છે.) (વંદીદાદ ૫ર૦ ૩, ૬૦ ૨૧.)

હામો–બ્યૉથ્ન તે પસ્ચએત બવઇન્તિ, અષહે પઇતિ પન્તાંમ, અષહે પઇતિ માંથ્રૅમ, અષહે પઇતિ ફ્રસસ્તીમ.

ત્યાર પછી તે કાર્યો અષોઇના રસ્તા પ્રમાણે (જોતાં), અષોઇના માંથ્ર પ્રમાણે (જોતાં), (તથા) અષોઇની શિખામણ પ્રમાણે (જોતાં) એક સરખાં થાય છે.

(ખોલાસો:— નાહક કોઇને થોડું અથવા ઘણું દુ:ખ દેવું (હિંસા કરવી) એ અષોઇની નજરે જોતાં પાપી કાર્ય ગણાય.)

(૫ર૦ ૪, ૬૦ ૪૩.)

ફ્રૅરસ્તુયે હુમતોઇબ્યસ્ચા હૂખ્તોઇબ્યસ્ચા હ્વરશ્તોઇબ્યસ્ચા, માંથ્વોઇબ્યસ્ચા વખેઘ્વોઇબ્યસ્ચા વર્ષ્તવોઇબ્યસ્ચા, અઇબિગઇર્યા દઇથે વીસ્પા હુમતાચ્ચા હૂખ્તાચ્ચા હ્વર્ષ્તાચ્ચા. પઇતિરિચ્યા દઇથે વીસ્પા દુશ્મતાચ્ચા દુજ્ઝૂખ્તાચ્ચા દુજ્વર્ષ્તાચ્ચા. ફ્રેરા વે રાહી, અમેષા સ્પેન્તા, યસ્નમચ્ચા વહ્મમચ્ચા, ફ્રેરા મનંઘ્રહા, ફ્રેરા વચંઘ્રહા, ફ્રેરા બ્યૉથના, ફ્રેરા અંઘહુયા, ફ્રેરા તન્વસ્ચીત ખ્ખ્યાઓ ઉશ્તનૅમ; સ્તઓમિ અષૅમ.

સર્વ ભલા વિચાર, વાણી અને વર્તનને મનશ્ની, ગવશ્ની, કુનશ્નીથી હું વખાણું છું. સઘળા સદ્ વિચાર, વચન અને વર્તનને હું

સ્વિકારૂં છું. સર્વ દુષ્ટ વિચાર, વચન અને વર્તનને હું ત્યાગું છું. હે અમેશાસ્પંદો! યજશ્ને (યજ્ઞ) તથા ન્યાયશ (સ્તૂતી, તથા) મારાં પોતાનાં શરીરના પ્રાણને, મનશ્ની, ગવશ્ની અને કુનશ્નીથી (અને) અંતઃકરણથી તમને હું અર્પણ કરૂં છું. અષોઇનું હું સ્તવન કરૂં છું.[1]

(પતેત પશેમાની.)

પતેત પશેમાનીમાં[2] અહુરમઝદની ખાહેશ પ્રમાણે વિચાર, વાણી, વર્તન ન કર્યું હોય, અથવા અહરેમનની ખાહેશ પ્રમાણે જે ન વિચારવું, ઉચરવું અને કરવું જોઇએ તે કર્યું હોય તે પાપ; હરેક પ્રકારનું પાપ જે પુરવાર થયું હોય, મોતની શિક્ષાને પાત્ર હોય, એકમાંથી બીજું ઉત્પન્ન થયું હોય, જેનો પશ્ચાતાપ કરવાનો બાકી રહી ગયો હોય. જે અહુરમઝદ અને માનવી તરફ, બેહુમન અને પ્રાણીઓ પ્રત્યે, અષવહિશ્ત અને હરેક આતશ (અગ્નિ) પ્રત્યે, ક્ષથ્રવૈર્ય અને હરેક ધાતુ પ્રત્યે, સ્પેન્તાર્મૈતિ અને હરેક પ્રકારની જમીન પ્રત્યે, હઉર્વતાત અને હરેક જાતનાં પાણી (પ્રવાહ) પ્રત્યે, અમેરેતાત અને હરેક તરેહનાં ઝાડપાન પ્રત્યે, અથવા જે પાપ અહુરમઝદની કોઇ પણ ઉત્પત્તિ જેવી કે તારા, ચંદ્ર, સૂર્ય, રાતા અને બળતા અગ્નિ, કુત્રા, પંખી, પાંચ પ્રકારનાં ઢોરો સાથે તથા પૃથ્વિ અને આકાશની મધ્યે જે પણ સૃષ્ટિ અહુરમઝદની છે, તેની સાથે કર્યું હોય, તે સર્વે માટે પશ્ચાતાપ કરી ફરીને ન કરવાને, ભક્ત કેહે છે કે હું નિશ્ચય કરૂં છું.

અહુરમઝદ, અમેષાસ્પંદો, (અને તેમના તાબાના તત્ત્વો અને ભૂતો), મેહેર, સરોષ, રશ્ને, આતશ, બરસમ, હોમ, ધર્મ, રવાન (જીવાત્મા), ધર્મગુરૂ, દસ્તુર, અથવા અપો માનવના સંબંધમાં જે પણ પાપ થયું હોય તેનો પશ્ચાતાપ કરૂં છું.

વળી કામ (હવસ), જનાકારી, ગુલામબારગી, ક્રોધ (કીનો), લોભ, (અસંતોષ), મોહ (બુરી દાનત), દુષ્ટ નજર, ખોટો ન્યાય આપવો, ખોટી સાક્ષી આપવી, સંશય, શોક, જક્કીપણું, પોતાની વડાઇ, મોત પામેલાંની નીંદા કરવી, આળસ (તમસ), ચુગલી; મુર્તિપૂજા, જાદુ, ચોરી (લુટ), (કોઇને અથવા સારી વસ્તુને) નુકસાન કરવું, દાન દેવાની સંપત્તિ છતાં તે ન દેવું, દુઃખ દેવું, હથ્યારથી (નાનો અથવા મોટો) ઘા કરવો; મા, બાપ,

---

૧. આ ટુકડો અવસ્તાની પતેત છે, જે પાઝંદ પતેત પશેમાનીમાં સમાવેલી છે.

૨. હ્યાં દર્શાવેલાં વધુ પાપો માટે જુવો પાઝંદ પતેત પશેમાની.

ભાઇ, બહેન, સ્ત્રી, ધણી, પુત્ર, સરદાર, સગાં, સ્નેહી, પાડોશી, ભાગ્યા, દેશબંધુ, અને નોકર સાથની કોઇપણ ગેરવર્તણુંક, મદ (ગર્વ, પોતાની વડાઇ), મત્સર (અદેખાઇ)–એ સર્વ માટે પશ્ચાતાપ કરૂં છું.[1]

સુકા અથવા ભીણા નસા (નજીસાટ)ને અડવું, ખાવું, અગ્ની અથવા પાણીમાં નાખવું. બાલ, નખ, દાંતકોરણી અલાહેદાં ન રાખવાં, રાતના હાથ, નીરંગથી પાક કર્યા વિના, વસ્તુઓને લગાડવાના પાપનો પશ્ચાતાપ કરૂં છું.

અવસ્તા ખરાં અંતઃકરણ (શ્રદ્ધા) વિના ભણવી, પાલક (દત્તક) તોડવો, સગાઇમાં અંતસ કરાવવી; ગાહમ્બાર, મુકતાતના દીવસો, હોમના દરૂન, યજદ અમેષાસ્પંદોને ભજવાની (અર્પણ કરવાની) વસ્તુઓ, ગુજરેલાંઓના રોજગાર (એ સર્વ દીયાઓ અથવા બાગીદાન) ન કરાવવાં; કુશ્તિ બાંધ્યા વિના ફરવું, નગ્ન શરીરે ફરવું, એક પગમાં જોડા વિના ફરવું, બાજ ધર્યા (અને માન પાળ્યા વિના) જમવું; બાજ ધરેલી તોડવી; (સગાંના) મૃત્યુ વેળાએ મોટેથી વીલાપ કરી રડવું, શોક કરવો; બીજાઓ માટે પતેત કરવાને માથે લીધું હોય તે ન ભજવી હોય, તે સર્વેનો પશ્ચાતાપ કરૂં છું.

પશ્ચાતાપ કરવાની નેમ એ છે કે, પુણ્ય માન થાય, આનંદ મળે અને દોઝખની ધાસ્તી અને ભય મટે, પાપ ધોવાઇ જાય, પુણ્ય સ્થીર અને કાયમ થાય અને રવાનને મોક્ષ મળે. જે પણ પાપનો પશ્ચાતાપ

---

1. સરખાવો Old and New Testamentનાં નીચલાં ફરમાનો તે કેવે દરજ્જે વધારે ઉચા છે, તે ઉપર મનન કરો. પતેત પશેમાનીની કદાચ શીકા નકલ ત્યાં તમે નીહાળશો.

(1) Thou shalt have no other gods before me. Thou shalt not make unto thee any graven image (2) Thou shalt not take the name of the Lord thy God in vain. (3) Remember the Sabbath day to keep it Holy. *(Exodus XX—1-17*

(4) Thou shalt do no murder, (5) Thou shalt not commit adultery, (6) Thou shalt not steal, (7) Thou shalt not bear false witness against thy neighbhour, (8) Thou shalt not covet. (9) Honor thy father and thy mother; and (10) Thou shalt love thy neighbour as thyself. *Leviticus XXVI-1* & 2. Thou shalt make no idols nor graven image, neither rear you up a standing image, neither shall ye set up any image of stone in your land to bow down unto it: For I *am* the Lord your God. Ye shall keep my sabbath and reverence my sanctuary: I *am* the Lord.

ન થયો હોય, તેનાં શીક્ષા મને મરણ કાળ પછી પ્રથમની ત્રણ રાતમાં ભલે મળે.

સકળ અષોઇ અને સત્યતાનો માર્ગ મેં મજબુતીથી ધર્યો છે; અસત્યતાનો દુષ્ટ માર્ગ હું ધીક્કારીને ત્યજું છું. ધનામીનો (અંગ્રેમીનો) હાર પામજો; અહુરમજદ નેકી અને પુણ્યની વૃદ્ધિગત કરનાર છે. અષોઇની હું સ્તુતી કરૂં છું. જો રવાન (જીવાત્મા)ને કાજે શરીરનો ભોગ આપવો પડે, તો હું તે ઇશ્વર અર્પણાર્થે હશે. કારણ કે સર્વે ભીત્તરનો અને બાહ્ય ખજાનો ઇશ્વર સાથનાં મારાં સગપણને લીધે હું ધરાવું છું; તો તેનેજ તે અર્પું!

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

विप्रयोगं प्रियैश्चव संयोगं च तथा प्रियैः ।
जरया चाभिभवनं व्याधिभिश्चोपपीडनम् ॥

(મનુસ્મૃતિ ૬-૬૨)

સ્ત્રી, પુરૂષ, વીગેરે પ્રિયજનોનો વિયોગ, શત્રુ ઇત્યાદી અપ્રિયોનો સમાગમ, વૃદ્ધાવસ્થાથી થતો પરાભવ, અને શારીરિક વ્યાધીઓથી શરીરને પીડા, એ સર્વ નિર્માણ કરેલાં, શાસ્ત્રમાં જણાવેલાં કર્મ ન કરવાથી અને નિષેધ કરેલા કર્મ કરવાથી થાય છે, એમ વિચાર કરવો.

अधर्मप्रभवं चैव दुःखयोगं शरीरिणाम् ।
धर्मार्थप्रभवं चैव सुखसंयोगमक्षयम् ॥

(મનુસ્મૃતિ ૬-૬૪)

અધર્માચરણ કરવાથી માનવીને દુઃખ ઉત્પન્ન થાય છે; ધર્માચરણ કરવે અમરમોક્ષ સુખનો લાભ થાય છે, એમ સમજવું.

अकामतः कृते पापे प्रायश्चित्तं विदुर्बुधाः ।
कामकारकृतेऽप्याहुरेके श्रुतिनिदर्शनात् ॥

(મનુસ્મૃતિ ૧૧-૪૫)

धर्मस्य ब्राह्मणो मूलमग्रं राजन्य उच्यते ।
तस्मात्समागमे तेषामेमो विख्याप्य शुद्धयति ॥

(મનુસ્મૃતિ ૧૧-૮૩)

અજાણતાં, ઇચ્છા વગર, પાપ કર્મ કર્યું હોય તો તેનું પ્રાયશ્ચિત છે, એમ વિદ્વાનો કહે છે. ત્યારે કેટલાક વિદ્વાનો શ્રુતિનું પ્રમાણ આપીને કહે છે કે, જાણી જોઇને કરેલાં પાપનું પણ પ્રાયશ્ચિત છે.

કારણ કે બ્રાહ્મણ ધર્મનું મૂળ અને ક્ષત્રીય ધર્મનો મૂખ્ય ભાગ કેહવાય છે. તે સારૂં તેઓના (દસ્તુરોના) સમાજ (સભા) સમક્ષમાં પાપ કાહ બતાવવાથી પાપી શુદ્ધ થાય છે.

यथा यथा नरोऽधर्मं स्वयं कृत्वाऽनुभाषते ।
तथा तथा त्वचेवाहिस्तेनाधर्मेण मुच्यते ॥

(મનુસ્મૃતિ ૧૧-૨૨૮)

પુરૂષ પોતે પાપ કર્મ કરીને જેમ વધારે લોકો જાણે તેમ તે પાપ કહિ દે, તો કાંચળીમાથી જેમ સર્પ છુટો થાય, તેમ તે પાપમાંથી મુક્ત થાય છે.

यथा यथा मनस्तस्य दुष्कृतं कर्म गर्हति ।
तथा तथा शरीरं तत्तेनाधर्मेण मुच्यते ॥
कृत्वा पापं हि संतप्य तस्मात्पापात्प्रमुच्यते ।
नैवं कुर्या पुनरिति निवृत्त्या पूयते तु सः ॥

(મનુસ્મૃતિ ૧૧-૨૨૯-૨૩૦)

પાપીનું મન જેમ જેમ પોતાના પાપની નિંદા કરે છે, તેમ તેમ તેનું અંતઃકરણ પાપથી મુક્ત થાય છે. પાપ કરીને જે તે માટે સંતાપ કરે છે, તે પાપથી મુક્ત બને છે. હવે ફરીથી પાપ ન કરૂં, એ રીતે નિવૃત્તિરૂપ સંકલ્પ કરવે, પવીત્ર થાય છે.

यस्मिन्कर्मण्यस्य कृते मनसः स्यादलाघवम् ।
तस्मिंस्तावत्तपः कुर्याद्यावत्तुष्टिकरं भवेत ॥

(મનુસ્મૃતિ ૧૧-૨૩૩)

પાપ કરનારાને જો પતેત (પ્રાયશ્ચિત) કરવાથી મનમાં સંતોષ ન થાય, તો તેણે મન પ્રસન્ન થાય ત્યાં સૂધી પ્રાયશ્ચિત (તપ) કર્યાંજ કરવું.

ख्यापनेनानुतापेन तपसाऽध्ययेन ।
पापकृन्मुच्यते पापात्तथा दानेन चापदि ॥

(મનુસ્મૃતિ ૧૧-૨૨૭)

કરેલું પાપ કહિ દેવાથી, પશ્ચાતાપ કરવાથી, તપ કરવાથી અને પાઠ કરવાથી, પાપી પાપમાંથી મુક્ત થાય છે. અને આપત્કાળમાં જો તેમ ન બની શકે, તો દાન દઇને શુદ્ધ થાય છે.

باز آ باز آ هر انچه هستی باز آ گر کافر و بت پرستي باز آ
این درگهٔ من درگهٔ نومیدی نیست صد بار گر توبه شکستی باز آ
چو البرز باشد ترا گر گناه نگردي تو مایوسِ لطفِ اله
گناهت بود گر فزون از حساب مرنجان روان را ز بیم عذاب

ગમે એવો હતો તો પણ પાછો વળ, પાછો ફર! જો તું નાસ્તિક અથવા પુતલાનો પૂંજનાર હોય છતાં પાછો ફરી જા! આ જે મારૂં દેવળ છે તે નીરાશાનું નથી. જો તેં ઠરાવ સો વેળાએ તોડયો હોય, છતાં ફરીને આવ! ગમે એટલાં, અલબુર્ઝ પહાડ જેટલાં ઉંચ, તારાં પાપ હશે, તોએ પ્રભુની દયાથી દુર જઇશ નહિં. જો ગણી ન શકાય એટલાં તારાં પાપ હોય, તોપણ શીક્ષા અને દંડના ડરથી તારા જીવને કલેશમાં નાખીશ મા.

ز دندان نیست غیر از لب گزیدن مطلب دیگر
ازان رو طفل را دندان پیش اوّل برون آید

દાંતોનો (પશ્ચાતાપથી) હોઠો કરડવા શીવાય બીજો ઉપયોગ નથી. માટેજ બાળકના આગળા દાંતો સર્વથી પ્રથમ ઉગી નીકળે છે.

با دل آلوده بی شرمیست اظهار صلاح

می کشم پیش از گنه خجلت ز استغفار خویش

પાપી હૈયાં છતાં બહારનો ભલાઇનો દેખાવ કરવો ઢોંગ છે. પાપ કરવા પહેલાંજ મેં તેના પશ્ચાતાપનો ડગલો પહેર્યો.

نخل قد ظهیر ز پیری خمیده نیست   واحسرتا که گشته ز بار گناه کج

હે ઝહીર! તારાં શરીરની સીધાઇ બુઢાપાથી વળી નથી. અફ્‌સોસ! કે તારાં પાપના બોજાથી તે કમાન બની ગયું છે.

روی سیه ز اشک ندامت شود سفید   باران بر ورد ز سیاهی سحاب را

પશ્ચાતાપનાં આંસુથી કાળો (પાપી) ચહેરો સફેદ બને છે; જેમ પાણી પડવાથી કાળાં વાદળાંનો કાળાસ દુર થાય છે.

سر پیش فگندن ز گنه داد نجاتم   صد طاعت نا کرده بیک سجدهٔ الله

પશ્ચાતાપથી સર આગળ નમાવવાથી મને છુટકારો મળ્યો, જો કે સો બંદગાઓ મેં ન કીધી હતી. કારણ કે તે એક (પશ્ચાતાપનું) નમન ખુદાએ પાકનેજ કર્યું (લેખાય).

مارا در آفتاب قیامت غنی چه باك   دوزخ پر است از عرق انفعال ما

હે ગની! આપણને કયામતના સૂર્યનો શો ખપ? દુઝખ આપણાં દુષ્કર્મના પરસેવાથી થલથલ ભરેલું છે.[1]

سرمایه نجات بود توبه درست   با کشتی شکسته بدریا چه می روی

અંતઃકરણપૂર્વક પશ્ચાતાપ છુટકારા (મોક્ષ)નો ખરો માર્ગ છે. ભાંગેલી હોડી લઇને મહાસાગરમાં કેમ ઝીપલાવો છો?

سر به پیش افگندن از شرم گنه خوش طاعتی است

بهر ما گر هست محرابی گریبانست و بس

---

૧. એટલે આપણે તો દુઝખમાં હોઈએ, ત્યારે કયામતનો સૂર્ય આપણને શા ખપનો અથવા કામનો?

પાપની લજ્જાથી સર ઝુકાવવું, એ આવકારદાયક ભક્તિ છે. જો કોઇ પણ ભક્તિ કરવાનું કેવળ હોય તો તે આપણા ગરીબાન (કોલર)માં છે (એટલે સર ઝુકાવવાની એ જગ્યામાં છે.)

باران بیفصل ندهد نفع کشت را   در وقت پیری اشک ندامت چه میکند

પાકને કમોસમનો વરસાદ લાભકારક નથી. બુઢાપામાં પશ્ચાતાપનાં આંસુ પાડવામાં કશો ફાયદો નથી.

مبرباخودبزیرخاک این مارسیه صائب   همین جا نامهٔ خودرا بشو تا چشم تر داری

હે સાયબ! આ કાળા નાગ (પાપ)ને ઘોર સુધી તું લઇ જઇશ મા; તારાં (પાપના) પુસ્તકને અહિંજ જ્યાં આંખ (પશ્ચાતાપનાં આંસુથી) ભીણી છે, ત્યાં ધોઇ નાખ.

عرق شرم گنه داشته ام چند سبو   چون بمیرم به همین آب بشویند مرا

મારાં પાપોની શરમનો પરસેવો ઘણાં વાસણોમાં ભરી રાખ્યો છે. જ્યારે હું મરણ પામીશ ત્યારે એજ પાણી (પરસેવા)માં મને ધોશે (વધુ સ્વચ્છ પાણી કોઇ કામમાં ન લેશે.)

در جوانی توبه کن تا از ندامت برخوری
نیست چون دندان لب خود را گزیدن مشکل

યુવા અવસ્થામાં પશ્ચાતાપ કર, કે જેથી ઠપકાથી બચે. પોતાના હોઠને દાંતથી કરડવાનું સહેલ છે.

بعصیان مگذران زنهار ایام جوانی را
مکن صرف زمین شور آب زندگانی را

પાપમાં જવાનીનો અવસર ગુમાવીશ મા; ખરાબાની જમીન ઉપર જીંદગીનું પાણી ઢોળી મા દેતો.

معصیت را خورد مشمر در دیار زندگی
عالمی را می توان آتش زدن از یک شرار

પાપોને જીવનમાં તું નીર્જીવ ગણીશ મા. આખી જગતને એક ચીંગારીથી બાળી શકાય છે.[1]

چون خطائي از تو سر زد در پشيماني گريز
از خطا نادم نگرديدن خطائی دیگر است

જ્યારે પાપ થયું ત્યારે તુરત પશ્ચાતાપ (પતેત) કર. પાપનો પશ્ચાતાપ ન કરવો, એ બીજું પાપ છે.

بر تو دوزخ شده از كثرت عصيان آتش
ورنه در چشم خليل است گلستان آتش

તારાં પુષ્કળ પાપોને લીધે દુઝખ તારે માટે (બાળનાર) અગ્નિ થયું; પણ ખલીલની[2] આંખે તો આતશ પણ બાગના જેવો સુંદર જણાય છે.

True repentance is to cease from sin (*St. Ambrose.*)

True repentance also involves reform.

(*Hosea Ballou.*)

Repentance is secured innocence. (*De Bonald.*)

Repentance is but another name for aspiration.

(*Beecher.*)

He who is sorry for having sinned is almost innocent. (*Seneca.*)

Our greatest glory consists not in never falling, but in rising every time we fall. (*Goldsmith.*)

Our hearts must not only be broken with sorrow, but be broken from sin, to constitute repentance.

(*Dewey.*)

---

૧. તેમ એક પાપ આખી જીંદગીને ધૂળમાં નાખે છે. ૨. ખલીલ પેગમ્બરને આતશમાં નાખ્યા છતાં, તેને કાંઇએ નુકસાન ન થયું.

If you would be good, first believe that you are bad. (*Epictetus.*)

Repentance must be something more than mere remorse for sins; it comprehends a change of nature befitting heaven. (*Lew Wallace.*)

Self-condemnation is God's absolution and pleading guilty at his bar. (*Bartol.*)

The strongest proof of repentance is the endeavour to atone. (*Miss Braddon.*)

That golden key that opes the palace of eternity. (*Milton.*)

Repentance without amendment is like continually pumping without mending the leak. (*Dilwyn.*)

God hath promised pardon to him that repenteth, but He hath not promised repentance to him that sinneth. (*St. Anselm.*)

Come, fair repentance, daughter of the skies!
Soft harbinger of soon returning virtue!
The weeping messenger of grace from heav'n.
(*Brown.*)

The effect of every burden laid down is to leave us relieved and when the soul has laid down that of its faults at the feet of God, it feels as though it had wings. (*Engenie De Guerin.*)

Repentance,
A salve, a comfort and a cordial;
He that hath her, the keys of heaven hath
This is the guide, this is the post, the path.
(*Drayton.*)

Repentance to be of any avail must work a change of heart and of conduct. (*T. L. Cuyler.*)

Repentance is the relinquishment of any practice from the conviction that it has offended God.

(*Dr. Johnson.*)

If thy brother trespass against thee, rebuke him, and if he repent forgive him. (*Bible.*)

They that be whole need not a physician, but they that are sick.

But go and learn what that meaneth, I will have mercy and not sacrifice, for I am not come to call the righteous, but sinners to repentance.

(*St. Mathew IX 12 and 13.*)

And that repentance and remission of sins should be preached in his (Christ's) name among all nations, beginning at Jerusalem. (*St. Luke XXIV-47.*)

I say unto you, that likewise joy shall be in heaven over one sinner that repenteth, more than over ninety and nine just persons, which need no repentance. (*St. Luke XV-7.*)

Now I rejoice not that ye were made sorry, but that ye sorrowed to repentance: for ye were made sorry after a godly manner, that ye might receive damage by us in nothing. For godly sorrow worketh repentance to salvation not to be repented of: but the sorrow of the world worketh death.

(*II Corinthians VII 9 and 10.*)

Accept the confession I make of my sin in its sinfulness, to the end that in future I may restrain myself therefrom. (*Cullavagga Khandaka 5, Ch. 20.*)

Taubah (તુબાહ) means literally turning back. A saint says of himself "I turned back 70 times and failed each time; but my seventy-first turning proved steady and failed no more."

Khwājā Zoonoon of Egypt observes that the Taubah of ordinary people consists in turning from sins; that of the Elect in turning from heedlessness.

Taubah consists in a firm and sincere resolution to abstain from sins, so as to assure God of one's unwillingness to commit them in future; and in compensating to one's best ability, those one has harmed in any way.

Taubah is the basis of all developments, as the ground is for the foundation of a building. The chief requisite is Iman (peace, faith or moral sense): Taubah and Iman appear together, and the latter illumines the heart in proportion to the former.

The real Taubah lies in turning from one's nature. (*Letter from a Sufi Teacher.*)

Repent, repent for thine hour is struck! said the priest to the dying poet. "Begone! begone!" said the poet, "I have yet to see whether my sins are great or His Mercy greater!"

God is only obliged to accept the repentance of those who have done evil ignorantly, and then turn speedily;—these will God turn to; surely God is knowing, gracious. But no repentance is accepted from those who do evil until when death presents itself to one of them, he says, Now verily I repent; nor from those who die in

ungodliness;—for these We have prepared a painful punishment. (*Koran IV 21–22.*)

Doubled to him will be the torment on the Judgment Day, and he will continue therein in disgrace; except him who repents, and believes and does good works—for them will God change evil into good; for God is forgiving, compassionate. And whoso *turns* and does good, verily he turns to God repentant. And they who bear not false witness and when they pass by a vain discourse, pass it by with dignity.

(*Koran XXV–69 to 72.*)

Thus says the Lord, Come back, come back, whatever thou art, come back; hast thou denied Me or worshipped another for Me, or broken My commandments, come back. This threshold of Mine is not the threshold of despair. If thou hast forgotten thyself, turn with true penitance and come back. (*Koran XXXIX—54.*)

દાન-સખાવત.[1]

વંઘ્રઉહ્રીશચ અધાઓ વંઘ્રઉહ્રીશ્ચ અષયો, હુપઉર્વાઓ વહ્રેહ્રીશ, અપરાઓ રાસૅન્તીશ્ દરૅઘો-વારૅથ્મનો. યથ નો મજિશ્તાઓસ્ચ વહિશ્તાઓસ્ચ સ્રએશ્તાઓસ્ચ અષયો ઍરૅન્વન્તે.

સારાં પુણ્યવંતાં કાર્યો તથા સારાં અષોઇનાં કાર્યો (જે) ઘણુંજ ચહતે દરજ્જેનાં (તથા) વધારે ભલાં (છે), (તથા) પાછળથી (એટલે પરિણામમાં) (આપણને) (મદદ) પહોંચાડનારા (તથા) લાંબા કાળ પર્યંત રક્ષણ દેનારાં (છે, તેઓને) હું વખાણું છું, જેથી સર્વથી મોટી તથા સર્વોત્તમ તથા સર્વેથી શ્રેષ્ટ અષોઇ અમને મળે. (હોશબામ.)

---

૧. 'પ્યાર-દયા' નામના પુસ્તક પહેલાંના છેવટના વિષયની આ શાખા છે.

ગવોઇ અદ્દાઇશ તાઇશ બ્યઍાથનાઇશ થ્રાઇશ વહિશ્તાઇશ, ફ્રએ-બ્યામહી રામાચા વાસ્ત્રેમચા દજ્હાઇ, સુરૂન્વતસ્ચા અસુરૂન્વતસ્ચા ક્ષયન્તસ્ચા અક્ષયન્તસ્ચા.

(અમે જે) ધર્મનું જ્ઞાન સંપાદન કરનારા તથા ન શીખનારા, શક્તિવાળા તથા શક્તિહિન (છીએ તેઓ), દાન તથા ઉત્તમ કાર્યોથી (અમારે માટે) આનંદ (તથા) (અમારાં) ગાય ઢોરને ઘાસચારો આપવાને માટે અમે ઇચ્છીએ છીએ. (મ્હોટી હમન યશ્ત, ક૦ ૧. ફ૦ ૪.)

અષહ્યા આઅત્ સઇરી, અષહ્યા વૅર્જૅને, કહ્માઇચીત હાતાંમ જીજિષાંમ્ વહિશ્તાંમ્ આદા ઉબોઇબ્યા અહુબ્યા.

અષોઇની સરદારીમાં (તથા) અષોઇની સત્તામાં (રહીને), હસ્તિ ભોગવનારાઓમાંનો કોઇ માનવી બન્ને દુનિયાંમાં સર્વોત્તમ જીવન ગાળવા ચાહતો (હોય, તો) (તેને) સખી થવું.

(મ્હોટી હમન યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૮.)

ઉતા ખ્શ્યામા મજ્દા અહુરા અષવનો ઍર્શ્યા, દશ્તૅમ રાઇતી.

અહો અહુરમજ્દ! વળી (અમે) અષો તથા ખાલેસ થઇએ, (તથા) દાનથી તને પસંદ પડેલા (અમે થઇએ.)

(મ્હોટી હમન યશ્ત, ક૦ ૬, ફ૦ ૪.)

વઇનીત અહ્મિ ન્માને રાઇતિશ અરાઇતીમ્.

આ ઘરમાં દાન કંજુસાઇને મારે.

(દોઆ તંદરોરતી અવસ્તામાં ફ૦ ૫.)

ચંદ્ સાલ, ચંદ્ રોજ, ચંદ્ માહ્, બેસ્યાર્ સાલ્ અર્જાનીદાર્, યજશ્નૅ વ નીઆએશ્નૅ વ રાદી વ જાર્ બરશ્નૅ.

કેટલાંક વર્ષો, કેટલાક દહાડાઓ, કેટલાક મહિનાઓ (તથા) ઘણાંક વર્ષો યજશ્ને તથા નીઆયશ[1] તથા દાન (કરવામાં), તથા (ક્રિયાની) ભેટ લઇ જવામાં લાયક (દ્રઢ, ચાલાક) રાખ. (દોઆ તંદરોસ્તી પાજંદમાં.)

આફ્રરહે હઍાસવંઘ્રહનહે, અષઍાનો ફ્રવષીમ્ યજમઇદે; પઇતિશ્તાતેએ હુષિદવહે દ્રવતો અરાતોદશ્ચ ગએથો-મૅરૅન્ચ્યાનહે.

---

૧. યજ્ઞ, યાગ.

મીત્રને ઠગનારી, બુરી (તથા) દુન્યામાં ખરાબી કરનારી કંજુસાઇની વિરૂદ્ધ થવાને માટે, હઓસ્રવંઘના છોકરા અષો આખ્રૂરનાં ફ્રોહરને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ. (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ० १३७.)

તૅમ હચાત્ અષિશ પૅાઉરૂશખ્રાથ્ર શાએતિ અષવ-ક્ષ્નવઇત્યાઇ મશ્યાઇ.

દાનથી અષો માણસને ખુશી કરનાર માનવીની પુઠે, પુર આનંદમય અશીશ્વંઘ ચાલે! (આસ્તાદ યશ્ત, ફ० ४.)

તા નો...ફ્રારાએતે.

(તે) (ગાથા) અમારે માટે સખાવતવાલા છે. (હા ५५, ફ० ३.)

હેચા ના ફ્રમાઓ નિશંહરત્ હે અઇવ્યાક્ષયત્ હદા અષાચા વાસ્રાચ ફ્રારાઇતિચા.

વળી તે (અષો) માણસ સંપત્તિને, દાનથી શાશ્વત બચાવશે તથા સંભાળશે. (હા ५८, ફ० ४.)

ફ્રારાઇતે વીદ્દુષે યજમઇદે યત અસતિ અંતરે ખાદએનાઇશ અષઓનીશ.

દાન તથા જ્ઞાન જે એક ધર્મના અષો (માણસો) વચ્ચે હોય છે, (તે) અમે વખાણ્યે છીએ. (વીસ. ક० २१, ફ० ३.)

યેહ્યા સવા ઇષાઓન્તી રાદંગ્રહો
યાઇ-ચ્ જ્વા આઓંગ્રહરૅચા બ્વનતિચા.

દાન, પુણ્ય કરનારા જેઓ હાલ હસ્તિમાં છે, જેઓ આગળ થઇ ગયા, તથા જેઓ હવે પછી થશે, (તેઓ) તેને (અહુરમજદ)થી જરૂર લાભ ઇચ્છે છે (એટલે ફાએદો મેળવવાની આકાંક્ષા ધરાવે છે.)

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ४५ ફ० ७.)

અદાઇશ અષા દ્રુજૅમ વેંઘ્રહઇતી.

અષો-સદગુણી (માણસ) (પોતાનાં) પરોપકારી કાર્યોથી (તથા) અષોઇથી દ્રુજ (ઠગાઇ, જુઠાઇ)ને મારશે.

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ४८ ફ० १.)

હા-ઝી-ને હુષોઇથૅમા, હા-ને ઉતયૂઇતીમ્ દાત્ તૅવીષીમ, વંઘ્રહેઉશ મનંઘ્રહો બૅરૅખ્ધે.

કારણ કે તે (ગાય–ઢોર) આપણી કીમતી મતા છે, (તથા) પવિત્ર ધાનતની ઇચ્છામાં તે આપણને બળ (તથા) જોર દે છે.

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮ ફ० ૬)

અતચા અહ્માઇ વરૅનાઇ મજ્દા નિદાતૅમ
અપૅમ સૂઇદ્યાઇ.

(દુન્યાનાં લોકોનું) કલ્યાણ કરવાને માટે આ દીનને સારૂં, અહો અહુરમજદ! અષોઇ મુકરર કીધેલી (છે). (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ० ૩.)

સ્રઑત્ સાસ્નાઑ ફ્શૅંગહ્યો સુયે તશ્તો.

(દુન્યાંને) લાભ કરવાને માટે જન્મ પામેલો (તે) મહેનતુ (માણુસ) (દીનનાં) હુકમો સાંભળશે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ० ૯.)

હ્વો તત્ ના મઝ્દયોઇ–માઑંથ્રહ્યા સ્પિતમા અહ્માઇ દજ્દે
દએનયા વએદૅમ્નો, યે અહ્મ ઇપસાંસ અહ્વી,
મજ્દાઑ દાતા શ્રઑત, ગયેહ્યા બ્યઑથનાઇશ્ વહ્યો.

(પેગમબર જરથુશ્ત્ર કહે છે) અહો સ્પીતમાન કુળનાં મેદ્યોમાહ! જે કોઇ દાનની મારફતે ભણેલો થઇને (દાનના જ્ઞાનમાં પારાંગત થઇને), તથા દુન્યાનાં લોકો ઉપર પોતાની પ્રીત બતાવીને, તથા પોતાના જીવનનાં કાર્યોથી વધારે પવિત્ર (થઇને), અહુરમજદના લાભને જાહેર કરે છે, તે માનવી પોતે અમને અર્પણ થયેલો ગણાય છે, અમારી પંક્તિનો તથા અમારાં કાર્યને મદદ કરનારો ગણાય છે.

(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર હા ૫૧ ફ० ૧૯.)

યએચ ઇથ નરો હામો–દએન જસાંન્ બ્રાથ્ર વા હખય વા, ષએતો–ચિનંઘહો વા નાઇરિ–ચિનંઘહો વા ખ્રતુ–ચિનંઘહો વા, યેજિ ષએતો–ચિનંઘહો જસાંન્ હાંમ્ ઇધ ષએતૅમ હાંમ–બારયૅન્. યેજિ નાઇરિ–ચિનંઘહો જસાંન્ ઉપ–વા નાઇરિકાંમ્ વાધયએત.

અત્રે માણસો હમદીનો સમાન અથવા ભાઇઓ સમાન, અથવા મીત્રો સમાન પૈસાની ખાહેશ રાખતા, અથવા બાઇડીની ઇચ્છા કરતા અથવા ડહાપણ શોધતા આવે; જો પૈસા માંગતા આવે તો અત્રે (તેમને) નાણાં આપવાં; અથવા જો બાઇડી ઢુંડતા આવે તો (તેમને) સ્ત્રી સાથે પરણાવી આપવું. અથવા જો અક્કલ શોધતા આવે, તો (તેમને) પવિત્ર માંથ્ર યાદ કરાવવા (એટલે શિખાડવા) જોઇએ. (૫ર. ૪ ફ० ૪૪.)

યસ્ય મે અએતે મૅરૅઘ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર મિથ્વન સ્ત્રિય નઇર્-યસ્ય નઇરે અષઑને અષય વંઘ્હુય પર-દથત્, ન્માનૅમ્ હો મઇન્ય-એત પર-દથો. સતો-સ્તૂનૅમ્ હજંગ્રો-ફ્રસ્ચિનબનૅમ બએવર્-મિશ્તૅમ બએવર્-વએધયનૅમ્.

હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! જે કોઇ આ મારાં (પરોદર્શ નામનાં) પક્ષીઓ જે નર તથા માદાનું જોડું, તેને ભલી અષોઇમાં માણસને આપે તો, તે મનુષ્ય જાણે સો થાંભલાવાળું, હજાર બારવટિઆવાળું, દશ હજાર બારીવાળું, (તથા) દશ હજાર જોવાના બુરૂજવાળું એક ઘર આપનાર જેવો ગણાય. (પર. ૧૮ ફ૦ ૨૮.)

યસ્ચ મે અએતહે મૅરૅઘહે યત પરો-દર્ષહે તનુ મજો ગેઉશ દથત્, નોઇત્ દિમ્ યવ અજૅમ યો અહુરો મજ્દાઑ બિતીમ વાચિમ્ પઇતિ-પૅરૅસૅ઼ો બ્વ ફ્ષ ફ્રયાઇ વહિશ્તૅમ્ આ અહૂમ્ આ.

(દાદાર અહુરમજદ અષો જરથુશ્ત્રને કહે છે કે) જે કોઇ આ મારા પરોદર્શ (નામના) પક્ષીના તનના જેટલો મોટો માંસનો (કટકો) (અષો માણસને) આપે છે, તેને હું અહુરમજદ સર્વથી શ્રેષ્ઠ હસ્તિના માર્ગમાં જતાં બીજો વચન કદી પુછતો નથી.[1] (પર. ૧૮, ફ૦ ૨૯.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

यत्करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
यत्तपस्यसि कौंतेय तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥ (ગીતા ૯-૨૭)

તું જે પણ કરે, ખાય, અર્પણ કરે, આપે, તપ કરે, તે હે કૌન્તેય! મને અર્પણ કર!

दातव्यमिति यद्दानं दीयतेऽनुपकारिणे ।
देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम् ॥
(ગીતા ૧૭-૨૦)

૧. આ કદાચ જરથુશ્ત્ર સાહેબના આગળના વખતનો ઈશારો હોય અથવા બહુ પાછળનો હોય, જ્યારે માંસનો ભોગ અપાતો હતો.

તેજ દાન સાત્વિક (અષો) ગણાય છે, જે એવા પુરૂષોને અપાય છે કે જે બદલો ન વાળે, અને દેશ અને કાળ તપાસીને પાત્ર (લાયક) નેજ આપવામાં આવે છે.

यज्ञे तपसि दाने च स्थितिः सदिति चोच्यते ।
कर्म चैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधियते ॥

(ગીતા ૧૭-૨૭)

યજ્ઞ, તપ અને દાનમાં સ્થિરતાને 'સત' તરીકે ઓળખાવ્યું છે; અને પરમાત્માને ખાતર કરેલું કાર્ય પણ 'સત' ગણાય છે.

यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् ।
यज्ञो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषिणाम् ॥

(ગીતા ૧૮-૫)

યજ્ઞ, દાન અને તપના કાર્યો ન ત્યજવાં પણ કરવાંજ જોઇએ. યજ્ઞ, દાન અને તપ ચાલાક માનવીને પવીત્ર કરે છે.

मांगन मरन समान हय, मत कोइ मांगो भिख,
मागनेसे मरना भला, एहि सद्गुरुकी शीख.
धन दिये धन ना घटे, नदि न संचे नीर,
अपनी आंखे देखीये, युं कहे दास कबीर.

સખાવત કરવે ધન ઘટતું નથી, જેમ કે નદીનું પાણી નદી પોતે સંગ્રહી રાખતી નથી (પણ ઝાડ, પાન, પશુ, પંખી, નર, નાર સર્વે તે વાપરે છે). તારી આંખે તું જોઇ લે, કે પાણી આપવે નદી ઘટતી નથી, તેમ દોલત બક્ષવે તે ખરેખર કમી થતી નથી.

सहेज दिया सो दुध बराबर, मांग लिया सो पानी,
खिंच लिया सो रक्त बराबर, एही कबीरा बानी.

થોડું પણ ખુશીથી કોઇએ આપેલું લેવું તે દુધ મિસાલ છે, પણ માંગીને લેવું તે (ગમે એવું ઉત્તમ હોય તોએ) પાણી બરાબરજ છે; જ્યારે જુલ્માટ કરીને લેવું તે લોહિ ચુસ્યા બરાબર છે, એવી કબીરજીની વાણી છે.

विषय त्याग वैराग हय, समता कहिये ज्ञान,
सुखदाइ सब जीवसों, एहि भक्ति प्रमान.

વૈરાગ્ય (ઇન્દ્રિના) વીષયોના ત્યાગને કહે છે. મનનું સમત્વપણું હોય તેને જ્ઞાન તરીકે ઓળખવું. સર્વે જીવોને સુખ આપનારનીજ ભક્તિ ખરી છે (અને તેજ ભક્તિ છે).

दाता दाता चल गये, रहे गये मख्खीचुस,
दान, मान समजे नहिं, लडनेमे मजबुर.[1]

कुंजर मुखसे कन गिरो, खुंटो न वाको अहार,
किडी कन ले चली, पोषण दे परीवार.

હાથીના મોઢામાંથી કકડાઓ પડે છે, તેથી તેનો ખોરાક ઘટતો નથી. કિડી તે કકડાને લઇને બાળબચ્ચાંનું પોષણ કરે છે. તેમ તારાં ખાતાં પીતાં પછી તું આપશે, તો તારૂં ઘટશે નહિં અને કોઇનું કલ્યાણ થશે.

जहां दया वहां धर्म, जहां लोभ वहां पाप,
जहां क्रोध वहां काल, जहां क्षमा वहां आप.[2]

धन रहे न जोबन रहे, न रहे गाम न ठाम,
कबीर! जगमे जश रहे, के करदे किसीको काम.[3]

लेनेको हर नाम हय, देनेको अन्न दान,
तीरनेको आधिनता,[4] बुडनेको अभिमान.

حقتعالیٰ بر در جنّت نوشت اینکه جایه اسخیا باشد بهشت
یکدرم کانرا بدست خود بدهند به بود زان کز پس او صد دهند

૧. તત્પર. ૨. દાદાર પોતે. ૩. પરમાર્થ કરે. ૪. સંસાર તરવા માટે ઇશ્વરને આધિન થવું; ડુબવા માટે ગર્વ પુરતો છે.

ای پسر در مردمي مشهور باش   از بخیلي و ز تکبر دور باش
وگر پرورانی درخت کرم   بر نیکنامي خوری لاجرم
ز نعمت نهادن بلندی مجوی   که نا خوش کند آب استاده بوی
زر از بهر خوردن بود ای پسر   برای نهادن چه سنگ و چه زر
جوانمرد و خوش خلق و بخشنده باش   چون حق بر تو باشد تو بر خلق باش
نیامد کس اندر جهان کو بماند   مگر آن کزو نام نیکی بماند
چون گدای که نیم نان دارد   بتمامي دهد ز خانهٔ خویش
بیشتر زان بود که شاه جهان   بدهد نیمي از خزانهٔ خویش
ره نیک مردان آزاده گیر   چون استادهٔ دست با فتاده گیر
که دریافتم حاتم نامجوی   هنرمند و خوش منظر و خوبروی
جوانمرد و صاحب خرد دیدمش   بمردانگی فوق خود دیدمش
مرا بار لطفش دوطا کرد پشت   بشمشیر احسان و فضلم بکشت
هست جوان مرد درم صد هزار   کار چو با جان فتد آنجاست کار
درخت کرم هر کجا بیخ کرد   گذشت از فلک شاخ و بالای او

CHARITY

In charity there is no excess. (*Bacon.*)

And from the prayer of want and plaint of woe,
O never, never turn away thine ear. (*Beattie.*)

In Faith and Hope the world will disagree,
But all mankind's concern is charity. (*Pope.*)

All who joy would win,
Must share it—Happiness was born a twin.

(*Byron.*)

Yet, taught by time my heart has learned to glow
For others' good and melt at others' woe.

(*Pope.*)

Feel for others—in your pocket. (*Spurgeon.*)

What we frankly give, for ever is our own.

(*Granville.*)

As the purse is emptied, the heart is filled.

(*Victor Hugo.*)

And learn the luxury of doing good. (*Goldsmith.*)

Did universal charity prevail, Earth would be a heaven and hell a fable. (*Colton.*)

The drying up a single tear has more
Of honest fame, than shedding tears of gore.

(*Byron.*)

Wherever the tree of beneficence takes root, it sends forth branches beyond the sky. (*Saadi.*)

That charity which longs to publish itself, ceases to be charity. (*Halton.*)

The highest exercise of charity is charity towards the uncharitable. (*Buckminster.*)

Give to him that asketh thee; and from him that would borrow of thee turn not thou away.

(*Shallathow.*)

With malice towards none, with charity for all, with firmness in the right—as God gives us to see the

right—let us strive on to finish the work we are in.

(*Abraham Lincoln.*)

Our possessions are wholly in our performances. He owns nothing, to whom the world owes nothing.

(*Simms.*)

We should give as we would receive, cheerfully, quietly and without hesitation; for there is no grace, in a benefit that sticks to the fingers. (*Seneca.*)

Cast thy bread upon the waters. Some have, unawares, entertained angels. (*Lamb.*)

Charity maketh God man, and man God; things temporal, eternal, mortal, immortal; it maketh an enemy a friend, a servant a son, vile things glorious, cold hearts fiery, and hard things liquid.

(*St. Bonaventure.*)

He who has never denied himself for the sake of giving, has but glanced at the joys of charity.

(*Mina Swetchine.*)

It is more blessed to give than to receive.

He that giveth to the poor, lendeth to the Lord.

(*Solomon.*)

The truest philanthropists are those who endeavour to prevent misery, dependence and destitution; and especially those who diligently help the poor to help themselves. (*Smiles.*)

To Mazda there is nothing more pleasing than charity. (*Desatir.*)

Knowledge puffeth up, but charity edifieth.

(*2 Corinthians VIII-11.*)

Charity shall cover a multitude of sins.

(*1 St. Peter IV—8.*)

But when thou doest alms, let not thy left hand know, what thy right hand doeth. (*Mathew VI–8.*)

Cast thy bread upon the waters; for thou shalt find it after many days. (*Bible.*)

And now abideth faith, hope, charity, these three; but the greatest of these is charity. (*Bible.*)

The great beauty of charity is privacy; there is a sweet price even in an anonymous penny.

Take heed that ye do not your alms before men, to be seen of them; otherwise ye have no reward of your Father which is in heaven. (*Bible.*)

If you love Me, keep My commandments.

(*John XIV–15.*)

If any man say I love God, and hateth his brother, he is a liar. (*1 John IV–20.*)

By this, men shall know you are My disciples, if you love one for another. (*John XIII–35*)

He that loveth not, abideth in death. (*1 John III–14.*)

If I have not charity, I am nothing. (*1 Cor. XIII–2.*)

The greater of these (virtues) is charity.

(*1 Cor. XIII–13*)

Eye hath not seen nor ear heard what God hath prepared for those that love Him. (*1 Cor. II–9.*)

Not every one that saith to me, Lord, Lord, shall enter into the kingdom of Heaven. (*Math. VII–21.*)

Prayer carries us half way to God, fasting brings us to the door of His palace, and almsgiving procures admission. (***Koran.***)

He who clothes the naked shall be clothed by God with the green robes of Paradise. (*Mahomed.*)

Who is it that will lend to God a good loan? He will surely double it to him, and for them is a mighty reward. (*Koran L VII—11*)

ભલાં કર્મો.

વંઘ્હેઉશ્ દજ઼્દા મનંઘ્હો શ્યઑથનનાંમ્ અંઘ્હેઉશ્ મજ઼્દાઇ.

બહમનની બક્ષેસ આ દુનિયાનાં અહુરમજ઼્દને માટેનાં કામો કરનારાઓની (છે). (અહુનવર)

હુમતનાંમ હૂખ્તનાંમ્ હ્વર્શ્તનાંમ્, યદચા અન્યદચા, વૅરૅજ઼યમ્ન-નાંમ્ચા વાવૅરૅજ઼નનાંમ્ચા, મહી અઇબિ-જરૅતારો નઐનઐસ્તારો, યથના વૅાહુનાંમ્ મહ્ડી.

જેમ (અમે) સારાં (માણસો)ની (વખાણ કરનારા તથા તે ઉપર વિચાર કરનારા) છીએ, (તેમ અમે) આ દુનિયાંને માટે તથા પેલી દુનિયાંને માટે નેક વિચાર, નેક વાણી (તથા) નેક કાર્ય કરનારાઓની, (તથા) (નેક કાર્ય) કરી ગએલાઓની વખાણ કરનારા (તથા તે વિષે) વિચાર કરનારા છીએ. (બાજ હાજતે જતી વખતની)

કૅરફૅહ્ મોજ઼્દ ગુનાહ્ ગુજારેશર્નૅરા કુનમ્.

પાપનાં નિવારણને માટે સવાબના કામોનો બદલો હું મેળવું.[1]

(કૅરફેહ મોજ઼્દ.)

વંઘ્ઉહીશ્ચ અધાઑ વંઘ્ઉહીશ્ચ અષયો, હુપઉર્વાઑ વહેહીશ્, અપરાઑ શસૅન્તીશ્ દરેઘો-વારૅથ્મનો. યથ નો મજ઼િશ્તાઑસ્ચ વહિશ્તાઑસ્ચ સ્રએશ્તાઑસ્ચ અષયો ઍરૅન્વન્તે.

---

1. Destroy the punishment due for sins by doing meritorious deeds and so on.

સારાં પુણ્યનાં કાર્યો તથા સારાં અષોઇનાં કાર્યો (જે) ઘણાજ ચઢતે દરજ્જેનાં (તથા) વધારે ભલાં (છે), (તથા) પાછળથી (પરિણામમાં) (આપણને) (મદદે) પહોંચનારા (તથા) લાંબા કાળ સુધી જતન કરનારાં (છે તેઓને) હું વખાણું છું, જેથી સર્વથી મોટી તથા સર્વથી ચઢતિ તથા સર્વથી શ્રેષ્ઠ અષોઇ અમને પ્રાપ્ત થાય. (હોરાબામ.)

હુઇથ્યા-વર્શ્તાંમ્ હાત્ વસ્ના ફ્રૅરૅતૅમૅમ.

અષોઇનાં કાર્ય કરનારાઓની જે ઇચ્છા (છે) (તે બીજી સઘળી ઇચ્છાઓથી) સર્વથી વધુ ચઢતી (છે). (અરદવીસુર નિયાયશ.)

વીસ્પચ હ્વર્શ્ત શ્યઑથ્ન યજમઇદે વર્શ્તચ વર્ષ્યમ્નચ.

તમામ સારા કરેલાં કાર્યો તથા જે કરવામાં આવ્યાં છે તથા હવે પછી કરવામાં આવશે, (તેઓને) અમે વખાણીએ છીએ.

(હાવન ગેહ ફ૦ ૧૦.)

હુઇથ્યાવરૅજૅમ્ અષવનૅમ અષહે રતૂમ યજમઇદે...હુઇથ્યાવરૅજૅમ્ અષવનૅમ્ અષઑનો સ્તીમ યજમઇદે.

અષોઇના સરદાર (જે) અષો (તથા) અષોઇનાં કાર્ય કરનાર (તેને) અમે વખાણીએ છીએ; અષો તથા અષોઇનાં કાર્ય કરનારને, (તથા) અષો (અહુરમજ્દ) ની સૃષ્ટિને અમે વખાણીએ છીએ.

(ઉજીરનગેહ ફ૦ ૭.)

તત્ અત્ વઇરીમઇદી, અહુરા મજ્દા અષા સ્રીરા, હાત્ ઈ મઇનિમદિચા, વઑચોઇમાચા, વૅરૅજિમાચા, યા હાતાંમ્ શ્યઑથ્નનાંમ્ વહિશ્તા ખ્યાત્ ઉબોઇબ્યા અહુબ્યા.

હે અષો (તથા) સોહામણા અહુરમજદ! બન્ને દુનિયા (ના સુખ) ને માટે જીવિત (માણસો)નાં કાર્યોમાંનાં જે સર્વથી શ્રેષ્ઠ (કાર્યો) હોય, તેમને અમે પસંદ કર્યે છીએ, (તેમની ઉપર) અમારૂં મન લગાડીએ છીએ, (તે પ્રમાણે) અમે બોલ્યે છીએ, (તથા) (તે પ્રમાણે) અમે કાર્ય કરીએ છીએ. (મ્હોટી હસેન યશ્ત ક૦ ૧, ફ૦ ૩.)

ગત્રોઇ અદાઇશ્ તાઇશ્ શ્યઑથ્નાઇશ્ યાઇશ્ વહિશ્તાઇશ્, ફ્રએશ્યમહી રમાચા વાસ્ત્રેમ્ચા દજ્દાઇ, સુરૂન્વતસ્ચા અસુરૂન્વતસ્ચા, ક્ષયન્તસ્ચા અક્ષયન્તસ્ચા.

(અમે જે) દીનનું જ્ઞાન લેનારા તથા ન લેનારા, શક્તિવાળા તથા શક્તિહિન (છીએ તેઓ), દાન તથા ઉત્તમ કાર્યોની મારફતે, (અમારે માટે) સુખ (તથા) અમારાં ગાયઢોરને ઘાસ ચારો આપવાને માટે અમે ઇચ્છીએ છીએ. (મોટી હપ્તન યશ્ત કં૦ ૧, ફ૦ ૪.)

યાઓ અમવઇતીશ્ તુધ્નિષાઘો હુદાઇથિશ્, વૅરૅજિ-ચઅમનો સ્રઑઇથીશ્ દરૅઘો-રાંરોમનો; યાઓ બૅરૅજઇતીશ્ બૅરૅજયાસ્તાઓ, યાઓ હુચઑનાઓ પૅરૅથુ-યઑનાઓ, રવો-ફ્રઑથ્મનો દસથવઇતીશ્ ફ્રસ્રૂતાઓ ઉપ-દારયૅન અસ્મનૅમ.

જે (ફરોહરો) હીંમતવાળાં, નિરાંત બેસનારા, સારી નજરવાળાં, જોવાની તીક્ષણ શક્તિવાળાં, સાંભળવાની તીક્ષણ શક્તિવાળાં, ઘણી ખુશાલી આપનારાં, ઉચ્ચ પદવીનાં, કમર તંગ બાંધેલી, સારૂં મુકામ રાખનારાં, બહોળું મુકામ રાખનારાં, છુટથી આગળ ચાલનારાં, સુખાકારી આપનારાં (તથા) કીર્તિવંત (છે), (તેઓ આસ્માનને ટેકાવી રાખવામાં મદદ કરે છે). (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૨૯.)

યાઓ અપાંમ મઝ્દધાતનાંમ સ્રીરાઓ પથો દએસયેઇન્તિ, યાઓ પર અહ્માત હિશ્તૅન્ત ફ્રધાતાઓ અક્રતત-ફ્રષીશ, હમય ગાત્વો દરૅઘૅમચિત પઇરિ જરૂવાનૅમ.

જે (ફરોહરો) અહુરમજદનાં સરજેલાં પાણીઓને સારા માર્ગો બતલાવે છે; જે (પાણીઓ) (ફરોહરોએ માર્ગો બતલાવ્યા) તેની આગમજ લાંબા કાળ સુધી એકજ જગાએ થમ (તથા) ઝરામાંથી નીકળી બહાર વધ્યા વિના રહ્યાં હતાં.[1] (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૫૩.)

યાઓ ઉર્વરનાંમ ખ્શ્વીસ્નાંમ સ્રીરાઓ ઉરૂથ્મીશ દએસયેઇન્તિ.

જે (ફરોહરો) પોતાની મેળે ફળ આપનારાં ઝાડોના સુંદર વધારાને ટેકો આપે છે. (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૫૫.)

આઅત તાઓ નૂરાંમ ફ્રવક્ષયેઇન્તિ, મઝ્દધાતૅમ પઇતિ પન્તાંમ, બધો-બખ્તૅમ પઇતિ યઑનૅમ, ફ્રાથ્વરૅશ્તૅમ પઇતિ જરૂવાનૅમ, જઓષાઇ અહુરહે મઝ્દાઓ, જઓષાઇ અમેષનાંમ સ્પૅન્તનાંમ.

પણ હમણાં તે (ઝાડો)(દાદાર) અહુરમજદની ખુશીને માટે (તથા) અમેષાસ્પંદોની ખુશીને માટે, અહુરમજદના પેદા કીધેલા

---

૧. પ્રલયકાળ પછી સૃષ્ટિ ઉત્પત્તિ થાય છે, ત્યારે આગલા કાળમાં મહાન પદે પહોંચી ચુકેલાં ફરોહરો સૃષ્ટિ ચાલુ કરવામાં કેવી મદદ દે છે, તેનો આ ઈશારો છે.

રસ્તામાં, ખુદાના બનાવેલા માર્ગમાં (તથા) નિર્મિત વખતે વધે છે.
(ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૫૬.)

યાઓ સ્ત્રાંમ માઓંઘ્રહો હૂરો અનઘ્રનાંમ રઓચંઘ્રહાંમ પથો દએસયેન્ અષઓનીશ .

જેમણે (ફરોહરોએ) તારા, ચંદ્રમા, સૂર્ય (તથા) (આકાશની) અનંત પ્રકાશોના ખરા માર્ગો મોકળા કર્યાં. (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૫૭.)

યેહે જાંથએચ વક્ષએચ, ઉર્વાસેન્ આપો ઉર્વરાઓસ્ચ; યેહે જાંથએચ વક્ષએચ, ઉક્ષિન્ આપો ઉર્વરાઓસ્ચ; યેહે જાંથએચ વક્ષએચ, ઉશ્તતાતેમ્ નિમ્રવન્ત વીસ્પાઓ સ્પેન્તો-દાતાઓ દામાંન્ .

જે (અષો જરથુશ્ત્રના) જન્મમાં તથા વધવામાં પાણી તથા ઝાડપાન ખુશી થયાં; જેના જન્મમાં તથા વધવામાં પાણી તથા વનસ્પતી વધવા લાગ્યાં; જેના જન્મમાં તથા વધવામાં સપેનામીનોની સરજેલી સઘળી સૃષ્ટિ શાબાશી (સ્વસ્તિ)નો પુકાર કરવા લાગી.
(ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૯૩.)

નોઇત્ માંમ વીસ્પે યજતાઓંઘ્રહો અનુસેન્તેમ્ ક્રઓરેચિન્ત; આઅત્ માંમ્ અએવો જરથુશ્ત્રો અનુસેન્તેમ્ અપયેઇતિ

સર્વે યજદો મારી મરજી વિરૂદ્ધ મને તોડી ન શકયા, પણ જરથુશ્ત્ર એકલો મારી મરજીની વિરૂદ્ધ પહોંચી શકયો (મારી ઉપર ફાવીને મારો પરાજય કીધો.) (અશીશવંઘ યશ્ત. ફ૦ ૧૯.)

હ્વર્શ્તહે અહ્મિ, દુઝ્વર્શ્તહે નોઇત્ અહ્મિ.

નેક કાર્યને હું (મળતો છું); દુષ્ટ કાર્યને હું (મલતો) નથી.
(યજશને, હા. ૧૦ ફ૦ ૧૬)

ખ્નન્વઇતીશ અષહે વેરેજો યજમઇદે. યાહુ ઇરિસ્તનાંમ્ ઉર્વાનો ષાયેન્તિ યાઓ અષઓનાંમ્ ફ્રવષયો.

અષોઇના પ્રકાશિત કાર્યોને અમે વખાણયે છીએ, જેમાં ગુજરેલાંના રવાનો (તથા) અષોના જે ફરોહરો (તેઓ) આનંદ પામે છે.
(હા ૧૬, ફ૦ ૭.)

વોહૂ વહિશ્તેમ અસ્તિ અથ હકએષેમ્ કારયેઇતિ.

વોહૂ વહિશ્તેમ અસ્તિ (એ કલામ બોલતાં) (ભણનાર) (ગોયા)

દીનના કાયદાને અમલમાં લાવે છે. (હા ૨૦ ફ૦ ૧.)

યો નઈરે નૅમંઘ્રહૅન્તે નોઈત્ નૅમો પઇતિ–બરઇતિ તાયુશ નૅમંઘ્રહો બવઇતિ હુજંઘ્રહ નૅમો–બરહે. અએષાંમચિત્ ઇથ્ર વા અસ્નિ ઇથ્ર વા ખ્ષફ્ને મએથનહે બાઇ પઇરિ–ગેઉરવયેઇતે.

જે કોઇ કે જેની તરફ ફરજ બજાવવાની (હોય, તેવા) માનવીને (પોતાની તરફની) ફરજ ન લઇ જાય (તો), (તે ધણી) ફરજ ધરાવનારની (ફરજને) છીનવી લીધાથી, ફરજનો ચોર થાય છે; જો કે તેઓમાંનો (કોઇપણ) ગમે એવો નિર્જીવ (હોય). રાત અને દહાડો (તેણે) પોતાની ફરજ (બજાવવાને) વળગી રહેવું જોઇએ. (પર. ૪, ફ૦ ૧)

યએચ ઇધ નરો હામો–દએન જસાંન્ બ્રાથ્ર વા હખય વા પએતો–ચિનંઘ્રહો વા નાઇરિ–ચિનંઘ્રહો વા ખ્રતુ–ચિનંઘ્રહો વા. યેજિ પએતો–ચિનંઘ્રહો જસાંન્ હાંમ ઇધ પએતૅમ હાંમ–બાર્યૅન્, યેજિ નાઇરિ–ચિનંઘ્રહો જસાંન્ ઉપ વા નાઇરિકાંમ વાધ્રયએત.

જો અહ્યાં માણસો એક હમદીન તરીકે, અથવા ભાઇ તરીકે, અથવા મિત્ર તરીકે પૈસાની ઇચ્છા રાખતા અથવા સ્ત્રીની ઇચ્છા રાખતા અથવા અક્કલ શોધવા આવે; જો પૈસા માંગતા આવે તો અત્રે (તેમને) પૈસા આપવા; અથવા જો સ્ત્રી શોધતા આવે તો (તેમને) બાઇડી સાથ પરણાવી આપે; અથવા જો અક્કલ શોધતા આવે તો (તેમને) પવિત્ર માંથ્ર યાદ કરાવવા (શિખાડવા જોઇએ.) (પર ૪, ફ૦ ૪૪)

ભલાં કાર્ય.

जैसी कथनी में कथी, तैसी कथे न कोय,
करनीसें साहेब मीले, कथनी जुठी होय.

જે હું કહું છું, તે બીજો કોઇ સમજાવી શકશે નહિં; તે એજ કે ભલી કરણીથીજ ઇશ્વર પ્રાપ્ત થાય છે; માત્ર મોહાની બકવાથી કાંઇ વળતું નથી.

साच बराबर तप नहिं, जुठ बराबर पाप,
जाके हृदय साच हय, ताके हृदय आप.

સત્યના જેવું એકકે તપ નથી, અને જુઠાઇ જેવું કોઇ પાપ નથી.
જેનાં હૈયામાં સત્ય છે, તેમાં ઇશ્વર આપ પોતે વસો છો.

થીર ઠરીને, હા, હારે-થીર ઠરીને કોઇ આ ઠામરે નથી રેહવાનું-
કરી લ્યો કંઇ રૂડું કામ, રહેશે કહેવાનું—થીર ઠરીને.

સારા સારા વીર ગયા, ને ભુપ ગયો તજી મોજરે;
જોરાવર જયકારી જગતમાં, ફરતી તેની ફોજ !—રે નથી.

કંઇ ગુણવંતા ગયા રાજવંશી, સરસ ગયા સરદારરે,
રાજા રાણા કોઇ રહ્યા નહીં, હતા અમલ કરનાર !—રે નથી.

GOODNESS.

And learn the luxury of doing good. (*Goldsmith.*)
Do good by stealth and blush to find it fame.
(*Pope.*)

Virtue is bold and goodness never fearful.
(*Shakespeare*)

He is good that does good to others. (*La Bruyere.*)
Good deeds ring clear through heaven, like a bell.
(*Richter.*)

Goodness is the only investment that never fails.
(*Thoreau.*)

He who believes in goodness has the essence of all faith. (*J. F. Clarke.*)

Every day should be distinguished by at least one particular act of love. (*Lavator.*)

The good are better made by ill,
As odors crushed are sweeter still. (*S. Rogers.*)

You are not very good if you are not better than your best friends imagine you to be. (*Lavater.*)

What is beautiful is good, and who is good will soon also be beautiful. (*Sappho.*)

Who does best his circumstance allows,
Does well, acts nobly, angels could do no more.
(*Young.*)

Hard was their lodging, homely was their food,
For all their luxury was doing good. (*Garth.*)

He who loves goodness, harbors angels, reveres reverence and lives with God. (*Emerson.*)

Nothing that man ever invents will absolve him from the universal necessity of being good, as God is good; righteous as God is righteous and holy as God is holy. (*Charles Kingsley.*)

A good deed is never lost ; he who sows courtesy reaps friendship, and he who plants kindness, gathers love. (*Basil.*)

God whose gifts in gracious flood,
Unto all who seek are sent,
Only asks you to be good
And is content. (*Victor Hugo.*)

To love the public, to study universal good and to promote the interest of the whole world, as far as lies within our power, is the height of goodness, and makes that temper which we call divine. (*Shaftesbury.*)

Some good we all can do and if we do all that is in our power, however little that power may be, we have performed our part and may be as near perfec-

tion[1] as those whose influence extends over kingdoms, and whose good actions are felt and applauded by thousands. (*Bowdier.*)

Goodness answers to the theological virtue of charity and admits no excess but error. The desire of power in excess caused angels to fall ; the desire of knowledge in excess caused man to fall. But in charity there is no excess ; neither angel nor man cometh in danger by it. (*Bacon*)

We can cherish that goodness which is the sweetness of childhood, the joy of youth, the strength of maturity, the honour of old age, and the bliss of saints. (*Henry Giles.*)

He has learnt much and has not lived in vain, who has practically discovered that most strict and necessary connection that does and ever will exist, between vice and misery, and virtue and happiness. (*Colton.*)

Give me the ready hand rather than the ready tongue. (*Garibaldi.*)

Great things are not accomplished by idle dreams, but by years of patient study. (*Aughey.*)

Heaven ne'er helps the man who will not help himself. (*Sophocles.*)

Noble deeds that are concealed are most esteemed. (*Pascal.*)

Who doth right deeds
Is twice-born, and who doeth evil deeds, vile.
(*Edwin Arnold.*)

1. Haurvatat or Khordad.

Little deeds of kindness, little words of love,
Make our earth an Eden, like the heaven above. (*Julia A. Carney.*)

One improper word or act will neutralize the effect of many good ones; and one base deed after years of noble service, will cover them all with shame. (*Aughey.*)

Let us have faith that right makes might and in that faith let us dare to do our duty, as we understand it. (*Lincoln.*)

So I like life and I like righteousness; if I cannot keep the two together, I will let life go and choose righteousness. (*Mencius.*)

Action so to speak, is the genius of nature. (*Blair.*)

It is well to think well, it is divine to act well. (*Horace Mann.*)

Never do an act of which you doubt the justice or propriety. (*Latin.*)

Only the actions of the just
Smell sweet and blossom in the dust. (*James Shirley.*)

Of every noble action, the intent
Is to give worth, reward,—vice, punishment. (*Beaumont & Fletcher.*)

Our acts make or mar—we are the children of our own deeds. (*Victor Hugo.*)

Active natures are rarely melancholy. Activity and melancholy are incompatible. (*Bovee.*)

Our acts our angels are, for good or ill,

Our fatal shadows, that walk by us still.

(*John Fletcher.*)

Think that day lost, whose descending sun,
Views from thy hand, no noble action done.

(*Jacob Bobart.*)

Theirs not to make reply
Theirs not to reason why
Theirs but to do and die. (*Tennyson*)
Let us then be up and doing
With a heart for any fate;
Still achieving still pursuing,
Learn to labour and to wait. (*Longfellow.*)

To do an evil action is base; to do a good action, without incurring danger, is common enough; but it is the part of a good man to do great and noble deeds though he risks everything. (*Plutarch.*)

Trust no Future, however pleasant!
Let the dead Past bury its dead!
Act, act in the living Present!
Heart within and God o'erhead! (*Longfellow.*)

A bad man is like an earthen vessel—easy to break and hard to mend. A good man is like a golden vessel—hard to break and easy to mend. (*Hitopadesha.*)

Wealth is successful when the possessor of wealth enjoys it himself and gives it away in charity. The knowledge of the Shastras is successful, when it results in humility and good conduct.

(*Mahabharata, Udyoga Parva V–112.*)

Overcome evil by good. (*Udanvarga XX–V–18.*)

It is not as a means of procuring my own happi-

ness that I give in charity, but I love charity that I may do good to the world.[1] (*Jatakmala, Story 4.*)

The virtuous (when injured) grieve not so much for their own pain, as for the loss of happiness incurred by their injurers. (*Jatakmala, Story 26.*)

What is goodness? First and foremost the agreement of the will with the conscience.

(*Sutra of Forty-two sections, sec. 13.*)

Let thy priests, O Lord God, be clothed with salvation and let thy saints rejoice in goodness.

(*II Chronicles VI—41.*)

The Lord is a God of knowledge and by Him actions are weighed. (*I Samuel II—3.*)

And let us consider one another to provoke unto love and to good works. (*Heb. IX—24.*)

Having your conversation honest among the Gentiles: that whereas they speak against you as evil-doers, they may by *your* good works, which they shall behold, glorify God in the day of visitation.

(*1 Peter II-12.*)

That person who does an atom of good, will see it and find its reward; and that person who does an atom of evil, will see it and find its reward. (*Al Quran.*)

---

1 Compare Ashem Vohu.

ઉપદેશ.

દંઘ્રહા-ઉર્વઍસૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે; હુમાઇમ્ પઇરિજથ્નૅમ્ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ્ યજમઇદે.

અષોઇના મૂખીઓ મુલુકથી આવેલા અષો (માણસ)ને અમે વખાણીએ છીએ; અષોના વડા સારાં ડહાપણવાળા બહાર[1] ફરનારા અષો (માણસ)ને અમે વખાણીએ છીએ. (અઇવિસ્રૂથ્રૅમ ગેહ ફ૦ ૮.)

યથા આત્ ઉતા ના વા નાઇરી વા વએદા હઇથીમ્, અથા હુત્ વૅાહૂ તત્ એએઆહૂ, વૅરૅજયોતૂચા, ઈતિ્ અહ્માઇ ક્રચા વાતોયોત્ દંત્ અએઇબ્યો યોઇ ઈતિ અથા વૅરૅજયાંન્, યથા ઈત્ અસ્તી.

અહુરહ્યા જી અત્ વે મજ્દાઑ યસ્નૅમચા વહ્મૅમચા વહિશ્તૅમ્ અમૅહ્મઇદી ગૅઉશ્ચા વાસ્ત્રૅમ. તત્ અત્ વે વૅરૅજયામહી, ક્રચા વાતે-યામહી યા તે ઇસામઇદે.

વળી (કોઇ) પુરૂષ અથવા સ્ત્રી કોઇ સારા વીષયો (પોતે) ખરેખર જાણતા હોય, તો તે જાહેર કરવું, (તે પ્રમાણે) પોતે અનુકરણ કરવું, (તથા) બીજાઓ જેઓ ઘટતી રીતે તે પ્રમાણે ચાલે, તેમને તે શીખાડવું.

(હે નર તથા નારી!) તમારે માટે અહુરમજ્દની યજશ્ને તથા આરાધના તથા ગાયઢોરની સંભાળ (અમે) સર્વથી ઉત્તમ ગણીએ છીએ; અમારી કુરાદ મુજબ એ (પ્રમાણે) જરૂર અમે (પોતે) વર્તન કર્યે તથા (બીજાઓને) શીખાડયે. (મોટી હપ્તન યશ્ત, ક૦ ૧ ફ૦ ૬–૭.)

અથઉરૂનાંમચા પઇતિ-અજાંથ્રૅમ યજમઇદે, યોઇ યેયાં દૂરાત્ અષો-ઇષો દખ્યુનાંમ્.

આથ્રવનોનાં પાછા આવી પહોંચવાને અમે વંદયે છીએ, જેઓ દેશોની પવિત્રાઇની (વૃદ્ધિની) ઇચ્છા રાખતા દૂર સુધી જાય છે. (મોટી હપ્તન યશ્ત, ક૦ ૮, ફ૦ ૬.)

---

૧. ઉપદેશ માટે પરદેશમાં ફરનારા.

દજ઼્દિ મે વંઘ્રઉહિ સૅવિશ્તે દ્રવાસ્પે તત્ આયપ્તૅમ્, યથ અજ઼ૅમ્ હાચયૅને વંઘ્રઉહીમ્ આજ઼ાતાંમ્ હુતઑસાંમ્, અનુમતેએ દએનયાઑ, અનૂખ્તેએ દએનયાઑ, અનવર્શ્તેએ દએનયાઑ, યા મે દઍનાંમ્ માજ઼્દયસ્નીમ્, જ઼રસ્ચ દાત્, અપએચ અઑતાત્ યા મે વરૅજ્ઞાનાઇ, વંઘ્રઉહીમ્ દાત્ ફ્રસસ્તીમ્.

હે ભલી (તથા) સર્વથી અધિક લાભકારી દ્રવાસ્પ! (તું) મને આ વર દે, તે એ કે સદ્ગુણી (તથા) કુલીન હુતોશને દીનના મત પ્રમાણે, દીનના વચન પ્રમાણે, (તથા) દીનના કાર્યો પ્રમાણે, હું ચલાઉં. (તથા) જે (હુતોસ) મારી માજ઼્દયસ્ની દીન ઉપર (પોતાનું) હૈયું લગાડે, (તથા) (પોતાની) ખાહેશ જાહેર કરે, વળી જે (મારાં પેગમ્બરીનાં) કાર્યને માટે મને સારી શીખામણ આપે. (ગોશ યશ્ત, ક૦ ૨૬.)

હઑમો તૅમચિત્ યિમ્ કૅરૅસાનીમ્ અપ-ક્ષથ્રૅમ્ નિષાધયત્, યો રઑસ્ત ક્ષથ્રો-કામ્ય યો દવત નોઇત્ મે અપાંમ્ આથ્રવ અઇવિશ્તિશ્ વૅરૅધ્યે દંઘ્રહુવ ચરાત્; હો વીસ્પૅ વરૅધનાંમ્ વનાત્, ની વીસ્પૅ વરૅધનાંમ્ જનાત્.

કેરેસાની જે રાજ્યસત્તાની મુરાદને લીધે ઘણો ગરવિષ્ઠ થયો હતો, તેને હોમે બાદશાહી ઉપરથી દુર કરીને નીચે બેસાડયો. જે (કેરેસાની) (પોતે ભૂપતિ હતો ત્યારે) (મગરૂરીથી) બોલતો હતો કે:–હવે પછી મારા દેશમાં (કોઇ) આથ્રવન ગુરૂ (જરથોશ્તિ ધર્મનો) ફેલાવો કરવાને ન ફરે, (કારણ કે) તે (મારી) સર્વ વૃદ્ધિનો[1] નાશ કરશે, (તથા) (મારી) તમામ વૃદ્ધીની પાયમાલી કરશે. (…ગ્રી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૨૪)

અએતે-જી વાચો વહિશ્ત અહુરો મજ઼દાઑ ફ્રાગ્રઑાત્ જ઼રથુશ્ત્રાઇ; અએતે-જી જ઼રથુશ્ત્ર ઉસ્તૅમે ઉર્વએસે ગયેહે ફ્રાગ્રઇધિ.

ખરેજ આ ઉત્તમ વચનો અહુરમજદે અષો જરથુશ્ત્રને જાહેર કર્યાં. હે જરથુશ્ત્ર! જરૂર તે (વચનો) (તારાં) જીવનના અંત પર્યંત (દુન્યામાં) તું પ્રગટ કરજે. (હા ૭૧, ફ૦ ૧૪.)

યવત્ ઇસાઇ તવાચા અવત્ ખ્સાઇ અએષેૢઅષહ્યા.

જ્યાં સુધી હું શક્તિ ધરાવું છું તથા બળ રાખુંછું ત્યાં સુધી,

1. દુષ્ટતાનો.

અષોઇની (તીવ્ર) ઇચ્છામાં (રહેવાને) (બીજાઓને) હું શીખાડું.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ફ૦ ૪.)

ત્વેમ મઝ્દા અહુરા ફ્રો-મા શીષા થ્વહ્માત્ વઓંચંઘ્હે.
મન્યેઉશ્ હચા થ્વા એએઆઓઁઘ્હા યાઇશ્ આ અંઘ્હુશ્ પૉઉર્યો બવત્.

(લોકોમાં) જાહેર કરવાને માટે, હે અહુરમજદ! તારા અદ્રષ્ય (મીનોઇ તખ્ત) ઉપરથી, તારે મોઢેથી તું (પોતે) મને શિખાડ કે, (આ) સૃષ્ટિ પ્રથમ (કેમ) પેદા થઇ? (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૮, ફ૦ ૧૧.)

હ્વો ને મઝ્દા વશ્તી અષાઇચા, ચર્કેર્થ્રા સ્રાવયંઘ્હે હ્યત્ હોઇ હુદ્મેમ્ દ્યાઇ વખ્ધ્રહ્યા.

જે પોતે (જરથુશ્ત્ર) અહુરમજદની મારફતે અષોઇ (નો ફેલાવો કરવા)ને માટે (તથા) દુન્યાંની ખરી ફરજો જાહેર કરવાને ઇચ્છે છે, એટલા માટે તેને બોલવાની વાકચાતુરી હું આપવા માંગું છું (અથવા મારે આપવી જોઇએ.) (ગાથા અહુનવદ, હા ૨૯, ફ૦ ૮)

તા વે ઉર્વાતા મરૅન્તો અગુશ્તા વચાઓં સેંગ્હામહી.

હે ઉત્સુકો (ખાહેશમંદો)! આ શિખામણો (જે) કદી ન સાંભળેલા મંત્રો, (તે) તમને અમે પ્રગટ કર્યે છીએ.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧.)

ને મઝ્દા વીદ્વનોઇ વઓંચા હિજ્વા થ્વહ્યા આઓઁઘ્હો યા જ્વન્તો વીસ્પૅંગ વાઉર્યા.

અમને (એટલે મને તથા મારા શીષ્યોને) જાણવાને માટે, હે અહુરમજદ! તારા મોઢાની જીભથી તું કહે, જેથી સઘળાને હું ધર્મ ઉપર વિશ્વાસ રાખનાર બનાવું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૩.)

વીદ્વાઓં વીદુષે મ્રઓત્.

વીદ્વાન માણુસ વિદ્વાન માણસને (તે) કહે (શીખાડે).
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૭.)

જ્દી-ને મઝ્દા અહુરા વંઘ્હેઉશ્ ફ્રદ્સ્તા મનંઘ્હો.

અહુરમજદ! (તારાં) ભલાં મનની નીશાનીઓ અમને જાહેર કર.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૭.)

મા-ચિશ્ અત વે દ્રેગ્વતો માંથ્રાંસ્ચા ગૂશ્તા સાસ્નાઑસ્ચા.

તમારામાના કોઇએ દુષ્ટ માણસના માંથ્ર તથા (તેની) શીખો ન સાંભળવી. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૮.)

થ્વહ્મિ વી મજ્દા ક્ષથ્રોઇ અષાઇચા સેંગ્હો વીદાંમ.

તારી વિશ્વપતિમાં અષોઇ (ફેલાવો પામે તે)ને (માટે તારી મોકલેલી) દીનના હુકમો હું શીખવું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૬.)

દુશ્-સસ્તિશ્ સ્રવાઑ મોરેન્દત્.

ખોટા ધર્મના સમજાવનાર ધર્મનાં વચનોને ઉળટાવી નાંખે છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૯.)

યોઇ વહિશ્તાત અષાઉનો મજ્દા રારેષ્યાંન્ મનંઘ્હો.

જેઓ અષો (માણસો)ને સર્વથી પવિત્ર વિચારથી પાછા રાખે છે, (એટલે તેઓનાં દીલમાં દીનના ફરમાનો વીષે શંકા (વસવસો) ઉત્પન્ન કરીને બુરા વિચારો પેદા કરે છે.) (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧૧.)

હુમેમ તત્ વહિશ્તાચીત્ યે ઉષુરૂયે સ્યસ્ચીત દહ્મહ્યા...
હ્યત અએનંઘ્હે દ્રેગ્વતો અઍઆન્ ઇષ્યેંગ્ અંઘહુયા.

ઘણી હુશ્યારીથી (આપેલી) ધાર્મિક (માણસ)ની ધર્મ સંબંધી કેળવણી (અથવા શિખામણ) બધી રીતે સર્વથી શ્રેષ્ટ (છે). કારણ કે પાપી માણસને શીક્ષા ખમવાની છે, અને ધર્મ પ્રસારવાની ખાહેશ રાખનારને તેનો યોગ્ય બદલો મળશે! (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧૬.)

અત્ યે અકેમ્ દ્રેગ્વાઇતે વચંઘ્હા વા અત્ વા મનંઘ્હા
જસ્તોઇબ્યા વા વરેષઇતી, વંઘ્હાઉ વા ચોઇથઇતે અસ્તીમ;
તોઇ વારાઇ રાદેન્તી અહુરહ્યા જઑષે મજ્દાઑ.

જે કોઇ પોતાની વાણીથી, વિચારથી અથવા બે હાથોથી (જાતી મેહનતથી) દુષ્ટ માણસને બુરૂં કરે છે, અથવા કોઇ માનવીને તેનાં સારાંને માટે શીખ દે છે, તે અહુરમજદની પ્રીતમાં પોતાનાં ધર્મ સંબંધી શ્રદ્ધાને માટે ભેટ આપે છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૨.)

આ-માંમ આઇદૂમ્ વહિશ્તા આ-ખ્અેથ્યાચા મજ્દા દરેષત્ચા
અષા વૉહૂ મનંઘ્હા યા સ્રુયે પરે મ્રગાઉનો.

તું પોતે, હે અહુરમજદ! મારી આગળ આવ; તથા ધર્મ ઉપર વિશ્વાસ રાખનારા માણસોની નજદીક અષોઇ તથા નેક મનશ્નીને લીધે હું જે જણાએલો છું (તેને) જે કાંઇ સર્વથી ઉત્તમ (છે) તે મને તું શીખાડ.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૭.)

રફેંધ્રાઇ વૅાઉરૂ–ચષાને દોઇષી–મોઇ યા–વે અબિફ્રા
તા ક્ષથ્રહ્યા અહુરા યા વંઘ્રહેઉશ્ અષિશ મનંઘ્રહો;
ફ્રો સ્પેન્તા આર્મઇતે અષા દએનાઓ ફ્રદક્ષયા.

હે અહુરમજદ! (ભલા) આનંદને માટે (તથા) પુરતી રીતે ધર્મજ્ઞાન સંપાદન કરવાને સારૂં, શહેરેવરની તથા બહમનની જે આર્શીર્વાદ પામેલી બક્ષેસો, તે અમુક રીતે (તુ) મને દે! ઓ સ્પેન્ત આર્મઇતિ! અષોઇને લીધે (તુ મને) ધર્મના કાયદાઓ શિખાડ.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૩, ફ૦ ૧૩.)

કત તોઇ રાજરૅ, કત વષી, કત વા સ્તૂતો, કત વા યસ્નહ્યા,
સ્રુઇધ્યાઇ મજ્દા ફ્રા વઑચા યા વીદાયાત અષીશ્ રાષ્નાંમ.
સીષા–નાઓ અષા પથો વંઘ્રહેઉશ્ ખ્વએતેંગ્ મનંઘ્રહો.

હે અહુરમજદ! તારા નીયમો શું (છે)? (તારી) સ્તુતી વીષે અથવા (તારી) આરાધના સંબંધી (તું) શું ઇચ્છે છે? (એ બધું) તું (મને) સ્પષ્ટ પ્રકારે કેહ તે હું સાંભળું, જેથી (તારા) હુકમોના આશીર્વાદો (મને) પ્રાપ્ત થાય. અષોઇથી (હે અહુરમજદ!) (તુ) અમને વોહુમનોના પોતાના (ગુપ્ત અને શ્રેષ્ઠ) માર્ગો શીખાડ.
(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૧૨.)

યે નાઓ ઍરૅજ્રૂશ્ સવંઘ્રહો પથો સીષોઇત
અહ્યા અંઘ્રહેઉશ્ અસ્તવતો મનંઘ્રહસ્ચા,
હઇથ્યેંગ્ આ–સ્તીશ્ યેંગ આ ષએતી અહુરો.

જે મનુષ્ય આ જડ (તથા) (પેલી) અદ્રષ્ય (મીનોઇ) હસ્તિના લાભોના પવિત્ર માર્ગો બતલાવી શકે–કે જે ચાલુ હસ્તિ તરફ અહુરમજદ રહે છે (તેના માર્ગો બતલાવી શકે).
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૩.)

અએઇબ્યો રતૂશ્ સેંગ્હઇતી આર્મઇતિશ્.

આર્મઇતિ (સંપૂર્ણ નમ્રતા) (તેઓ)ને તારાં ડહાપણના ઠેરવેલા કાએદાઓ શિખાડશે (અથવા જાહેર કરશે).

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૬.)

કથા અયારે દક્ષારા ફ્રૅરસ્યાઇ દીષા
અઇબી થ્વાહ્ ગએથાહ્ તનુષિચા.

(ધર્મ સંબંધી) પરપુછ (પ્રશ્નોત્તર) કરવાને માટે તારા સંસ્થાનોમાં (હે અહુરમજદ!) (માણસોનાં) હૈયાંમાં (જોઇતો) પ્રકાશ તથા તેને લગતી નીશાનીઓ (હું) કેમ દેખાડીશ. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૭.)

સાદ્રા મોઇ સાંસ્ મશ્યએષ્ જરજ્દાઇતિશ,
તત્ વૅર્ંજયેઇદ્દયાઇ હ્યત્ મોઇ મ્રઑતા વહિશ્તૅમ્.

પણ મને જે તેં શીખાડયું (હે અહુરમજદ!) તે, માણસોમાં પ્રસરવું કઠીણ (છે), તો પણ હું કરીશ, કારણ કે (તેં જે) મને કહ્યું તે (હે અહુરમજદ!) સર્વોત્તમ (છે). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૧.)

ઉર્જૅર્દયાઇ પરા હ્યત્ મોઇ આ-જિમત્
સૅરઑષો અષી માંજા-રયા હચિમ્નો,
યા વે અષીશ્ રાનોઇબ્યો સવોઇ વીદાયાત્.

સરોષ (જે) અષોઇનું અનુકરણ કરનારો, (તે) મોટા ફખફખાથી મારી નજદીક (તારો પેગામ કેહવાને) આવે તેની આહી (તારી પેગમબરીનાં કાર્યને માટે) હું તૈયાર થાવું છું, જેથી ધર્મને માટે લડનારાઓને (તેઓની મેહનતના) બદલામાં તારા આશીર્વાદો મળે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૨.)

ઉર્જૅર્ઈદ્દયાઇ અજૅમ્ સૅર્દનાઑ સેંઘ્રહ્યા,
મત્ તાઇશ્ વીસ્પાઇશ્ યોઇ તોઇ માંથ્રાઑ મરૅન્તી.

શિખામણના સરદારોને, તે સાથે (બીજા) સઘળાઓ જેઓ તારા માંથ્ર યાદ કરે છે તેમને, (તારી મોકલેલી દીન ફેલાવવાના મારાં કાર્યમાં) હું ઉત્તેજન દઉં. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૪.)

તત્ થ્વા પૅર્સા ઑરૅશ-મોઇ વઑચા અહુરા;
તાંમ્ દએનાંમ્ યા હાતાંમ્ વહિશ્તા,
યા-મોઇ ગએથાઑ અષા ફ્રાદોઇત્ હચેમ્ના,

આર્મતોઇશ્ ઉખ્ધાઇશ્ બ્યઑથના ઍરેશ્ દઇદ્દયત્.

આ ધર્મ કે જે હાલના સઘળા પ્રચલિત (ધર્મો)માં સર્વોત્તમ (છે), (તથા) જે (ધર્મ) પુઠે ચાલવાને લીધે, મારી મીલકતને આબાદ કરી શકાય છે (તે ધર્મ વિષે), હે અહુરમજદ! તને હું પુછું છું તે (તું) મને ખરૂં કેહજે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૦.)

કથા તેંગ્-આ વીજેમ્યાત્ આર્મઈતિશ્,
યએઇબ્યો મજ્દા ધ્વોઇ વચેતે દએના;
અજૅમ્ તોઈ આઇશ્ પૉઉરૂયો ફ્રવોઇવીદે.

જેમને, હે અહુરમજદ! તારો ધર્મ જાહેર કરવામાં આવશે, તેમને આર્મઇતિ (સંપૂર્ણ નમ્રતા) કેવી રીતે અસર કરે? તેઓથી (ધર્મનો ઉપદેશ સાંભળનારાઓથી) હું તને સર્વથી શ્રેષ્ઠ રીતે જણાએલો છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૧.)

યે સપિતામૅમ જરથુશ્ત્રૅમ રાદંઘહા
મરૅતએષ્ ક્નાઉશ્ હ્વો-ના ફ્રૅસ્રૂઇદયાઈ ઍરૅધ્વો
અત્ હોઈ મજ્દાઑ અહૂમ્ દદાત્ અહુરો
અહ્માઇ ગએથાઑ વૉહૂ ફ્રાદત્ મનંઘહા.

માણસોમાંથી જે કોઇ સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રને સુખથી ખુશી કરશે, તે માણસ પોતે (ધર્મના હુકમો) જાહેર કરવાને અધિકારી (છે). તે (માણસ)ને અહુરમજદ સ્વર્ગ દેશે, (તથા) નેક મનશ્નીને લીધે તેનાં બચ્ચાં છોકરાં, અને પશુ ઢોરો આબાદ કરશે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૩.)

જરથુશ્ત્રા કસ્તે અષવા ઉર્વથો
મજોઈ મગાઇ, કે વા ફ્રૅસ્રૂઇદ્દયાઇ વશ્તી
અત્ હ્વો કવા વીશ્તાસ્પો યાહી.

અહો જરથુશ્ત્ર! (આ). મોટા સાહસને કાજે કોણ તારો ખરો મીત્ર (છે)? અથવા (ધર્મના કાયદાઓ) પ્રગટ કરવાને કોણ આકાંક્ષા રાખે છે? (જરથુશ્ત્ર ઉત્તર દે છે) જરૂર બહાદુર કએ વીશ્તાસ્પ પોતે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૪.)

ફ્રૅરપઑશ્ત્રા અથ્રા-ત્ અરૅદ્રાઇશ્ ઇદી
હ્વો-ગ્વા તાઇશ્ યેંગ્ ઉસ્તાહી ઉશ્તા-સ્તોઇ.

હે હુશુબ ખાનદાનના ફરશોસ્તર! જેઓને દુન્યાંના લાભને માટે આપણે બે જણે પસંદ કીધા છે, તેમની સાથે તે તરફ તું જા.
(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૬.)

વીદ્દયાત્ સઓષ્યાંસ્ યથા હોઇ અષિશ્ અંઘ્રહત્.

એ બીના (તારી) દીનનો માર્ગ બતલાવનાર જાણે જેથી તેને લાભ મળે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૯.)

સ્રાવયએમા તાંમ્ દએનાંમ્ યા ક્ષ્માવતો અહુરા.

તારી આ (મોકળેલી) દીનને, હે અહુરમજદ! અમે પ્રસિદ્ધ કરવાને શક્તિવાન થઇએ. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૬.)

અત્ ઝી તોઇ વક્ષ્યા મજ્દા, વીદુષે ઝી-ના અ્રયાત્,
હ્યત્ અકોયા દ્રેગવાઇતે, ઉશ્તા યે અષેમ્ દાદ્રે;
હ્વો ઝી માંથ્રા ષ્યાતો યે વીદુષે અ્રવઇતી.

હે અહુરમજદ! તારાં (માંથ્ર) (લોકોમાં) જરૂર હું જાહેર કરીશ; કારણ કે (દીનદાર) માણસે સમજુ માનવોને જણાવવું જોઇએ કે, અંતમા બુરાને માટે શિક્ષા (છે), તથા જે કોઇ અષોઇને ટેકો આપે છે (તેને માટે) સુખાકારી (છે). (વળી) જે કોઇ ડાહ્યા વિવેકી માણસને માંથ્રની ખુબીઓ સમજાવે છે, તે પોતે ખચીત આનંદી (હોય છે).
(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૮.)

હ્વો તત્ ના મઇદ્યો-માઓંઘ્રહા સ્પિતમા અહ્માઇ દજ્દે
દએનયા વએદ્ંનો, યે અહૂમ્ ઇષસાંસ્ અહ્મી,
મજ્દાઓ દાતા અ્રઓત્, ગયેહ્યા ષ્યોથનાઇશ વહ્યો.

(અષો જરથુશ્ત્ર કહે છે) હે સ્પીતમાન ખાનદાનના મેદયોમાહ! જે કોઇ ધર્મજ્ઞાનથી માહિતગાર થઇને તથા દુન્યાના લોકો ઉપર પોતાની પ્રીત દેખાડીને, તથા પોતાના જીવનના કાર્યોથી અધિક નેકીવાળો (થઇને), અહુરમજદના કાએદાને જાહેર કરે છે, તે નર પોતે અમને અર્પણ થયેલો ગણાય છે.[1] (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૯)

કવચા વીશ્તાસ્પો જરથુશ્ત્રિશ્ સ્પિતામો ફ્રેષઓશ્ત્રસ્ચા,

---

૧. અત્રે ધર્મગુરૂ અને ઉપદેશક થવાની યોગ્યતા સ્પષ્ટ દેખાડી છે. જ્ઞાન, પ્રેમ અને અષોઇથી, ધર્મોપદેશ કરવાનો અધિકાર મળે છે.

દાઑંઘ્રહો ઍર્જાશ્ પથો યાંમ્ દએનાંમ્ અહુરો સઑષ્યન્તો દદાત્.

સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રના ધર્મ માન્ય કરનાર કએ ગુશસ્તાસ્પ તથા ધર્મજ્ઞાની ફરશોસ્તર, તે દરેકને અષોઇના માર્ગો (એટલે) સયોશ્યન્તનો ધર્મ જે અહુરમજદે બનાવ્યો, તે તેઓ શિખાડશે (અથવા શીખવે તો સારૂં). (ગાથા વહિશ્તોઈશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૨.)

પઑઉરૂમચ નએમે અસ્ને અપર્ૅમચ, પઑઉરૂમચ નએમે ક્ષફ્‌ને અપર્ૅમચ, ઉખ્શને ખ્રથ્વે વીદ્વાનહે અષાત્. અષિચ નૅમંઘ્રહાન ઉક્ષ્ને ખ્રથ્વે યઑનૅમ્ આસ્તે. મઇધ્યાઇ અસ્નાંમચ ક્ષફ્‌નાંમચ અવંઘ્રહુબ્દએત પઇતિ અસ્ને પઇતિ ક્ષફ્‌ને વીસ્પેમ્ આ અધ્વાત્ યત્ તાઑ સ્રવાઑ દ્રૅનજયાંન્ યાઑ પઑઉર્વ અએથ્રપતયો દ્રૅનજયાંન્.

અષોઇથી તથા નમ્રતાથી અક્કલની વૃદ્ધિને માટે (તે માંથ્રને) અષોઇથી મજબુત પકડવાને માટે, દીવસના પ્રથમ અને છેવટના પહોરમાં તથા રાત્રીના પ્રથમ અને છેવટના પહોરમાં (માંથ્ર શિખવાની ઇચ્છા રાખનાર માનવી) ખંત રાખીને બેશે; (તથા) દીવસના તથા રાત્રીના મધ્ય (ભાગમાં) આરામ લે. જ્યાં સુધી (માંથ્રના) તે મંત્રો (તે નર) ભણી રહે (ત્યાં સુધી ઉપર જણાવેલે વખતે તે ભણવા બેશે); જે (મંત્રો) આગળના કાળમાં હેરબદો[1] (પણ) શીખતા હતા. (૫ર૦ ૪, ફ૦ ૪૫.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

ઉપદેશ.

तमुवाच हृषीकेशः प्रहसन्निव भारत ।
सेनयोरुभयोर्मध्ये विषीदंतमिदं वचः ॥

(ગીતા ૨-૧૦.)

ત્યારે હૃષીકેશે (શ્રીકૃષ્ણે) જાણે હસતાં, હે ભારત! આ શબ્દો તે (અર્જુનને) જે બે સૈન્યોની મધ્યમાં નીરાશી ઉભો હતો તેને કહ્યા.

---

૧. જરથોશ્તિ પુરોહિતો.

ये मे मतमिदं नित्यमनुतिष्ठन्ति मानवाः ।
श्रद्धावंतोऽनसूयंतो मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः ॥

(ગીતા ૩-૩૧.)

જેઓ આ મારા શીક્ષણ પ્રમાણે વર્તે છે, અને તેમા શ્રદ્ધા રાખી, તેની ખોડ કાઢતા નથી, તેઓ પણ કર્મ બંધનમાંથી છુટી જાય છે!

स एवायं मया तेऽद्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽसि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥

(ગીતા ૪-૩.)

એજ જુનો 'યોગ' માર્ગ મેં તને આજ કહ્યો છે, કારણ કે તું મારો ભક્ત અને મિત્ર છે. એજ સર્વથી ગુપ્ત શીક્ષણ છે.

य इदं परमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधास्यति ।
भक्तिं मयि परां कृत्वां मामेवैष्यत्यसशयं ॥

(ગીતા ૧૮-૬૮,)

જે મે કહેલું આ ગુપ્ત જ્ઞાન મારા ભકતોને કહિ સંભળાવશે, તેણે મારી સર્વોત્તમ ભક્તિ બતાવેલી ગણાશે, અને તે નીઃસંશય મને પ્રાપ્ત કરશે.

न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः ।
भविता न च मे तस्मादन्यः प्रियतरो भुवि ॥

(ગીતા ૧૮-૬૯.)

વળી તેના કરતાં વધુ વહાલી મારી સેવા જગતના મનુષ્યોમાં કોઇ કરતું નથી, અને તેના કરતાં જગતમાં મને કોઇ વધુ પ્રિય નથી.

अर्जुन उवाच ।

नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा त्वत्प्रसादान्मयाच्युत ।
स्थितोऽस्मि गतसन्देहः करिष्ये वचनं तव ॥

(ગીતા ૧૮-૭૩.)

અર્જુન બોલ્યો, (તારા ઉપદેશથી) મારો મોહ નષ્ટ થયો. મને તારી કૃપાથી યાદ (જ્ઞાન) પાછિ આવી. હે અચલ! તેથી હું મક્કમ બન્યો છું, મારા સંદેહો દુટયા છે. તારા હુકમ (હવે) પ્રમાણે હું વર્તિશ.

कथा किरतन करनकी, जाके नीशदीन रीती,
कहे कबीर वा दाससों, निश्चय कीजे प्रीती.

જેઓ અહોરાત્ર યઝદાનની કથા અને સંતોષી સ્તુતી કરે છે, તેવા દાસ (ભક્ત) સાથે પ્રીતી રાખજે.[1]

सो दिन गया अकाजमें, संगत भहि ना संत,
प्रेम बिना पशु जिवना, भाव बिना भटकत.

જે દીવસ માત્ર દુન્યવી વિષયોમાં ગયો, તે ફોકટ ગયો, કારણ સંતોનો સમાગમ ન થયો. ભક્તિ વગરની હાલત પશુના જેવી છે, જેઓ અહિંતહિં વિના નેમે ભટકતાં ફરે છે.

सद्गुरु ऐसा किजीए, तत् दिखावे सार,
पार उतारे पलकमे, दर्पन दे दातार.

ગુરૂ એવો કરજે કે તુરત યઝદાન બતાવે અને પલકમાં સંસારની પેલે પાર ઉતારી દે—જાણે તેણે દાતાર બનીને આરસી આપી તેમાં તને તાબડતોબ કરીમે કારસાઝ દેખાઇ ગયો.

पुग सद्गुरु सेवतां, अंतर प्रगटे आप,
मनसा वाचा कर्मणा, मिटे जनम के ताप.

ખરા સદગુરૂની સંગત કરી સેવા કરતાં અંતરમાં યઝદાન પ્રગટે છે, અને વિચાર, વાણી અને કર્મોથી ઉપજાવેલાં જન્મોના પાપો ટળી જાય છે.

सद्गुरु समान को नहिं, सप्त द्विप, नव खंड,
तिन लोक ना पाइए, और एकबिस ब्रह्मांड.

तीर्थमें फळ एक हय, संत मिले फळ चार,
सद्गुरु मिले अनेक फल, कहे कबीर वीचार.

---

૧. યશ્તોમાં જરથોશ્તિ સંતોની વાતો લખી છે, તે કેટલી કાર્યસાધક અને જરૂરની છે, તે આ ઉપરથી પુરવાર થાય છે. તેને કથા કહિને વખોઠી કાઢવાને બદલે, માનથી હ્રુદયમાં હરદમ સ્મરણ કરવી જોઈએ.

સાત દ્વિપ અને નવ ખંડો ઢુંડો, પાતાળ, પૃથ્વિ અને સ્વર્ગ ઢુંડો અને ૨૧ બ્રહ્માંડમા શોધો, તોએ સદગુરૂ જેવો મદદગાર કોઇજ નથી. હું કબીર માનું છું કે જાત્રાએ જવાના પુણ્ય કરતાં સંતને મળવાનું પુણ્ય ચોવડું થાય છે અને જો સદગુરૂ મળે તો પુણ્ય અને લાભ બેશુમાર ઘણા વધારે થાય.

प्रेम बिना धीरज नहिं, बिरहे बिना वैराग,
सद्गुरु बिना मिटे नहिं, मन मनसाका दाग.

સ્વાર્થ રહિત પ્રેમ વિના માનવીનું મન ભક્તિમાં ધીરજ પકડતું નથી. ભક્તિ વિના વૈરાગ્ય ખરો પ્રગટતો નથી; અને સદગુરૂ મેળવ્યા વિના મનના વિકારો અને જુસ્સાઓ દુર થતા નથી.

Can earth afford
Such genuine state, pre-eminence so free,
As when array'd in Christ's authority,
He from the pulpit lifts his awful hand;
Conquers, implores and labours all he can,
For re-subjecting to Divine Command
The stubborn spirit of rebellious man.

(*Wordsworth.*)

I would have every minister of the Gospel address his audience with the zeal of a friend, with the generous energy of a father and with the exuberant affection of a mother. (*Fenelon.*)

"When I was young I thought it was the *thunder* that killed the people: but when I grew wiser I discovered that it was the lightning. So I determined in future to thunder less and lighten more," said a preacher who from a boisterous, adopted a mild and dispassionate mode of address. (*Thornton.*)

Better the grammarian should reprehend, than the people not comprehend. Pithy plainness is the beauty of preaching.

Most of the common people like glitter and show in dress, building, pictures, furniture; so they do in preaching. Fine, dazzling, glittering, out-of-the-way words showing together in a rapid utterance and a bombastical manner, is sure to be popular with a great proportion of the masses of the people. (*John Bate.*)

Simplicity of style as opposed to the artificial and rhetoric is essential to earnestness, for who can believe that man to be intent on saving souls, who seems to have laboured in the study only to make his sermon as fine, as glittering imagery and high-sounding diction could render it. (*J. A. James.*)

The world looks at ministers out of the pulpit, to know what they mean when in it. (*Cecil.*)

He who the sword of heaven will bear, should be as holy as severe. (*Shakespeare.*)

The lillies say: Behold how we
Preach without words, of purity. (*C. H. Rossetti.*)

Let him who could move and convince others, be first moved and convinced himself. (*T. L. Cuyler.*)

We must judge religious movements not by the men who make them, but by the men they make.

(*Joseph Cook.*)

The way to speak with power or to write words that pierce mankind, is to speak and write honestly.

(*E. L. Magoon.*)

To endeavour to move by the same discourse hearers who differ in age, sex, position and education is to attempt to open all locks with the same key.

(*J. Petit Senn.*)

Tell men that God is love, that right is right, and wrong, wrong; let them cease to admire philanthropy and begin to love men; cease to pant for heaven and begin to love God; then the spirit of liberty begins.

(*F. W. Robertson.*)

At church with meek and unaffected grace,
His looks adorn'd the venerable place;
Truth from his lips prevailed with double sway,
And fools who came to scoff remain'd to pray.

(*Goldsmith.*)

I love the serious preacher who speaks for my sake and not for his own, who seeks my salvation and not his own vainglory. (*Massillon.*)

It was not mere breath that this preacher uttered; they were words of life, because a life of good deeds and holy love was melted into them. Pearls pure and rich had been dissolved into precious draught.

(*Nathaniel Hawthorne.*)

Precepts are like seeds, they are little things which do much good. (*Seneca.*)

આશીષો.[1]

યથ અજૅમ હુવાક્રિતો મસ ક્ષથ્ર નિવાનાનિ.

હું (જે) પુરતી રીતે આશીર્વાદ પામેલો (અથવા મીત પામેલો) (તે) મ્હોટાં રાજ્યો જીતું. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૧૩૦.)

આસુ-અસ્પીમ્ દધાઇતિ મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતિશ, યોઇ મિથ્રૅમ્ નોઇત્ અઇવિ-દ્રુજિન્તિ; રજિશ્તૅમ્ પન્તાંમ દધાઇતિ આતર્શ્ મઝ્દાઓ અહુરહે. યોઇ મિથ્રૅમ્ નોઇત્ અઇવિ-દ્રુજિન્તિ; અષઓનાંમ વંઘ્વુહીશ સૂરાઓ સ્પેન્તાઓ ફ્રવષયો દધાઇતિ આસ્નાંમ ફ્રઝઇન્તીમ્, યોઇ મિથ્રૅમ્ નોઇત્ અઇવિ-દ્રુજિન્તિ.

જેઓ વચન નથી તોડતા (તેમને) બહોળાં ક્ષેત્રવાળો મેહેર યજદ તેજ ઘોડા દે છે; જેઓ વચન નથી તોડતા (તેમને) અહુરમજદનો આતશ સર્વથી અષો રસ્તો દે છે (માર્ગ બતલાવે છે); જેઓ કોલ નથી તોડતા (તેમને) અષો (લોકો)નાં ભલાં, શુરાં (તથા) (દુન્યાની) આબાદી કરનારાં ફરોહરો જાતી અક્કલનાં સંતાનો દે છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૩.)

યિમ યજૅન્તે રથએશ્તારો, બરૅષએષુ પઇતિ અસ્પનાંમ, જાવરૅ જઇદ્યન્નો હિતએઇબ્યો, દ્રવતાતૅમ તનુબ્યો, પૉઉરૂ-સ્પક્ષ્તીમ ત્બિષ્યન્તાંમ, પઇતિ-જઇતીમ દુશમઇન્યવનાંમ હથ્રા-નિવાઇતીમ હમૅરૅથનાંમ અઉર્વથનાંમ ત્બિષ્યન્તાંમ.

જે (મેહેર યજદને) પેહલવાનો ઘોડાની પીઠ ઉપર (સવાર થઇને) પોતાના ઘોડાઓને માટે જોર, તનને માટે તનદુરસ્તી, બુરા (અથવા અદેખા)ઓને પુરતી રીતે જેર કરવાની તાકાત, વેરીઓની સામે મારવાનું જોર, અદેખા (તથા) સાથે લડનારા વેરીઓને નીચે તોડી પાડવાનું જોર—(એ સર્વે) માંગતા રહે છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૧.)

અપ નો હચ આંજંહત. અપ હચ આંજહહિબ્યો, મિથ્ર બરેઠશ્ અનાદ્રુખ્તો. ત્મ અન મિથ્રો-દ્રુજાંમ મષ્યાનાંમ અવિ ખએ-

1. પુસ્તક પહેલામાં આવેલા 'આબાદી ઇચ્છિના' વિષય સાથે આ વિષયને સંબંધ છે.

પઇથ્યાઓસ્-તન્વો થ્વ્યાંમ્ અવ-બરહિ. અપ અએષાંમ્ બાઝ્વાઓ અઓજો તૃમ્ ગ્રન્તો ક્ષયસ્રો બરહિ, અપ પાધયાઓ જાવરે, અપ ચષ્મનાઓ સૂકેમ્, અપ ગઓષયાઓ સ્રઓમ.

હે ન ઠગાએલા મેહેર યજદ! (તારે) અમને પીડાથી (તથા) પીડાઓથી દૂર લઇ જવું જોઇએ. વળી તું કોલ તોડનારાં માણસોનાં તન ઉપર ધાસ્તી લાવે છે (એટલે તેમનાં દિલમાં ધાસ્તી ઉત્પન્ન કરે છે). તું (જે) ગુસ્સે થયેલો (તથા) હકુમત કરનારો (તે), તેમની બે બાજુનું બળ, (તેમના) બે પગનું જોર, (તેમની) બે આંખની તેજી (તથા) (તેમના) બે કાનની સાંભળવાની શક્તિ લઇ લે છે.

(મેહેર યશ્ત, ક૦ ૨૩.)

તૃમ્ સ્રઓગેનાઓ સ્રઓરથાઓ નિશતરેતો-સ્પયાઓ નિધાતો-બરેજિશ્તાઓ ન્માનાઓ મસિતાઓ દધાહિ; તૃમ્ સ્રઓગેનેમ્ સ્રઓરથેમ્ નિશતરેતો-સ્પએમ નિધાતો-બરેજિશ્તેમ્ ન્માનેમ્ દધાહિ બેરેજિમિતેમ, યસ-ધ્વા અઓખ્ત-નાસ્ર યસ્ન, રથવ્ય વચ યજઇતે બરોજઓથ્રો અષવ.

ક્રિયાની ભેટ લઇ જનાર જે અષો (માણસ), તને મખ્યાત નામની યજશ્નને વડે (તથા) યોગ્ય અવસ્તાના મંત્રોથી, (હે મેહેર યજદ!) ઇજે છે, તે નરને વખણાએલી (અથવા ખુબસુરત) સ્ત્રીવાળાં, મખ્યાત ગાડી સાથનાં, મજબૂત પાયાવાળાં, ઉચ બાંધણીના (તથા) ઉચ ઉભરણીનાં છાપરાં સાથના ઘરો તું દે છે. (વળી) તારે માટે ક્રિયાની ભેટ લઇ જનાર અષો માણસને ખુબસુરત સ્ત્રીવાળું, મખ્યાત ગાડી સાથનું, મજબૂત પાયાવાળુ, ઉંચ બાંધણીનું તથા ઉંચ ઉભરણીનાં છાંપરા સાથનું ઘેર તું દે છે. (મેહેર યશ્ત, ક૦ ૩૦.)

યો અરેદ્નાંમ્ અરેદ્રો,......યો ક્ષ્તિ-દાઓ, યો આજુઇતિ-દાઓ, યો વાંથ્વો-દાઓ, યો ક્ષથ્રો-દાઓ, યો પુથ્રો-દાઓ, યો ગયો-દાઓ યો હવંઘ્હો-દાઓ, યો અષવસ્તો-દાઓ.

જે (મેહેર યજદ) બક્ષશ કરનારાઓમાં બક્ષેશ કરનારો........ **જે વધારો બક્ષનારો, જે આબાદી દેનારો, જે ગાય ઢોરની વૃદ્ધિ દેનારો, જે બાદશાહી દેનારો, જે છોકરા દેનારો, જે જીંદગી દેનારો,**

જે સુખાકારી દેનારો (તથા) જે પવિત્રાઇ દેનારો (છે).

(મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૬૫.)

બુયાત્ અહ્મિ ન્માને ગેઉશ્ચ વાંથ્વ ઉપ વીરનાંમ્ચ, બુયાત્ આસુશ્ચ અસ્પો દૅરેંજ્રસ્ચ વાશ્રો, બુયાત્ ના સ્તાહ્યો વ્યાખનો, યો નો બાધ ફ્રાયજાઇતે, ગઓંમત જશ્ત વસ્ત્રવત અષ-નાસ નૅમંઘ્રહ.

(ફરોહરો આરાધનારને દુવા દે છે કે) આ ઘરમાં ગાય ઢોરની તથા માણસોની વૃદ્ધિ થજો! ઝડપી ચાલના ઘોડા તથા મજબૂત ગાડી હોજો! જે (માનવી) ખોરાક સાથના (અને) વસ્ત્ર સાથના હાથે (તથા) અષોઇ તરફ પહોંચાડનારી બંદગીથી અમને જરૂર આરાધે, (તે) માનવી બળવાન (તથા) જનસમાજનો સરદાર થજો!

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૫૨.)

દ્રવહેચ પઇતિ અઓજંઘ્રહો, ખરૅનસ્ચ પઇતિ મજદધાતહે, તનુ-યાઓસ્ચ પઇતિ દ્રવતાતો, આસ્નયાઓસ્ચ પઇતિ વંઘ્રહુયાઓ, ફ્રજન્તોઇશ દંઘ્રરયાઓ વ્યાખનયાઓ ક્ષોઇથ્નયાઓ, સ્પિતિ-દોઇથ્રયાઓ આંઝા-બૂજો હુવીરયાઓ, હુજન્તેઉશ પઇતિ અપરયાઓ વ્યરેથ્યયાઓ વહિશ્તહે અંઘ્રહેઉશ.

મજબૂત જોર (મેળવવા)ને માટે, અહુરમજદનું પેદા કરેલું ખોરેહ (મેળવવા)ને માટે, તનની મજબૂતી (મેળવવા)ને માટે, જાતી અક્કલવાળું, ખુબીવાળું, ડહાપણવાળું, જનસમાજમાં સરદારી ભોગવનારૂં, ઝળકતું, ચકચક થતી આંખવાળું (તેજ બુદ્ધિવાળું), સંકટમાંથી છુટકારો દેનારૂં તથા પેહલવાનના જેવું બળવંત સંતાન (મેળવવા)ને માટે, (તથા) અધર્મીપણાંથી દૂર રેહનાર સુજ્ઞ માનવીનું (દીનદાર તથા સાદી બુદ્ધિવાળા માનવી માટે નીમેલું) સ્વર્ગ (મેળવવા)ને માટે (અમે મહાન પુરૂષોનાં ફરોહરોને યાદ કર્યે છીએ). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૩૪.)

ક્ષથ્રહેચ પઇતિ બાનુમતો દરેંઘયાઓસ્ચ પઇતિ, દરેંઘો-જીતોઇશ, વીસ્પનાંમ્ચ પઇતિ અયપ્તનાંમ, વીસ્પનાંમ્ચ પઇતિ બએષજનાંમ, પઇતિશ્તાતેએ યાથ્વાંમ પઇરિકનાંમ્ચ, સાથ્રાંમ કઓયાંમ કરફ્નાંમ્ચ, પઇતિશ્તાતેએ સાસ્ત્રો-કરશ્તહે ત્બએષંઘ્રહો.

પ્રકાશિત (અથવા દબદબાવાળી) રાજ્યસત્તા (મેળવવા)ને માટે લાંબામાં લાંબુ આયુષ્ય (મેળવવા)ને માટે, સઘળી આશીષો (મેળવવા)

ને માટે, (તથા) જાદુગરો, પરીઓ, જુલમગારો, કીકો તથા કરપોની સામે થવાને માટે, (તથા) જુલમગારથી ઉત્પન્ન થયેલી ખરાબીની સામે થવાને માટે (અમે મહાન પુરૂષોને યાદ કર્યે છીએ).

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૩૫.)

યત્ હે દથત્ રજિશ્ત ચિશ્ત મજ઼્દધાત અષઑનિ, પાધવે જાવરે, ગઑષઇવે સ્રઑમ, બાજુવે અઑજો, તન્વો વીસ્પયાઑ દ્રવતાતેમ્, તન્વો વીસ્પયાઑ વજદ્વરે, અઑામચ સૂકેમ્ યિમ્ બરઇતિ કરો મસ્યો ઉપાપો, યો રંઘ્રહુયાઑ દૂરએ-પારયાઑ જફ્રયાઑ હજંઘ્રો-વીરયાઑ વરસો-સ્તવંઘ્રહેમ્ આપો ઉર્વએસેમ્ મારયેઇતિ.

અહુરમજ઼્દની પેદા કીધેલી સર્વથી સત્યવાદી અષો ચિસ્ત, તેને (અષો જરથુશ્ત્રને) બે પગને માટે જોર, બે કાનને માટે સાંભળવાની તીક્ષ્ણ શક્તિ, બે બાજુને માટે જોર, તમામ તનની તંદરોસ્તી, તનનું સંપૂર્ણ સુખ, તથા જોવાની તે શક્તિ કે જે પાણીમાં રહેનારી કર (નામની) માછલી, રાખે છે તે આપે. (દીન યશ્ત, ફ૦ ૭.)

યાંમ્ યજત હ્વેવોવિ અષઑનિ વીશુષ, વોહુ બંઘ્રહેમ્ ઇસેમ્ન અપવર્નેમ્ જરથુશ્ત્રેમ્, અનુમતેએ દએનયાઇ, અનુખ્તેએ દએનયાઇ, અન્વર્શ્તેએ દએનયાઇ.

જેણીને (દીન યજદની સહકારી ચિસ્તને) ભણેલી (અથવા પંડીતા) (તથા) અષો હ્વેવોવીએ (પોતાને માટે) સારૂં ધર્મજ્ઞાન ઇચ્છતી આરાધી, (તે એ કે) (તેણી) અષો જરથુશ્ત્રના દીનના વિચાર પ્રમાણે, દીનના વચન પ્રમાણે (તથા) દીનના કાર્ય પ્રમાણે (ચાલે).

(દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫.)

વીસ્પો-વાંથ્વો વીસ્પો-વેરેથ્રો વીસ્પો-ખ્રથ્વો વીસ્પો-ખ્વરેનો. અએવો-પાધેમ્ નિદઇથિતે અષિશ વંઘ્રઉહિ યા બેરેજ઼ઇતિ અન્તરે અરેધેમ્ નમાનહે સ્રીરહે ક્ષથ્રો-કેરેતહે.

(જે માનવીનાં) શોભેતાં, દેશપતિને લાયકના મુકામના અંદરના ભાગમાં, ઉચ્ચ પદવીની અશીશવંઘ માત્ર એક પગ મુકે છે, (તે માનવી) ગાય ઢોરનાં ટોળાંવાળો, તમામ જયવાળો, તમામ અક્કલવાળો (તથા) તમામ ઓજસ (ખોરહ)વાળો (થાએ છે). (આસ્તાદ યશ્ત, ફ૦ ૪.)

હજંઘ્રૅમ અસ્પાઑ બવઇતિ, હજંઘ્રૅમ વાંથ્વાઑ બવઇતિ, ઉત આસ્નાંમચિત ફ્રજઇન્તીમ. હામો યઑજઇતિ તિશ્ત્રીમ સ્તારૅમ, હામો વાતો દરૂખ્શિ મઝ્દધાતો, હામો અઈર્યનૅમ ખરૅનો.

(જે માણસ ઉપર અશીશવંઘ પ્રસન્ન થાય છે તેને) હજાર ઘોડા, હજાર ગાય ઢોરનાં ટોળાં (તથા) જાતી અક્કલનાં સંતાન પ્રાપ્ત થાય છે. (વળી) તેશ્તર તારો, અહુરમજદનો પેદા કીધેલો સખત પવન (તથા) ઇરાની ઓજસ (ખોરેહ) એક સમાન રીતે (તે માનવી સાથે) મળતા થાય છે. (આસ્તાદ યશ્ત. ક૦ ૫.)

આઅત વો કસચિત મશ્યાનાંમ, ઉઇતિ મ્રઑત અહુરો મઝ્દાઑ, આઇ અષાઉમ જરથુશ્ત્ર, ખરૅનો અખરૅતૅમ દસઍત, અથઉરૂનો હે રાતનાંમ, રઑક્શ્નિ-ક્નૂતૅમ ઇપાઑઘ્રહુઍત, અથઉરૂનો હે રાતનાંમ પૅઉરૂ-ક્નૂતૅમ ઇપાઑઘ્રહુઍત, અથઉરૂનો હે રાતનાંમ.

ત્યાર પછી અહુરમજદે (અષો જરથુશ્ત્રને) એ પ્રમાણે કહ્યું કે તમ માણસોમાંનો કોઇ પણ, હે અષો જરથુશ્ત્ર! (તે) અખુટ ઓજસ (ખોરેહ)ને મેળવવાને કોશેષ કરશે તો, તે આથ્રવનની આશીષો (મેળવશે); તે નર આથ્રવનની આશીષો (મેળવે), (એટલે) ધર્મજ્ઞાનનો પ્રકાશ (મેળવે); તે નર આથ્રવનની આશીષો (મેળવે), (એટલે) પુરતું ધર્મજ્ઞાન (પ્રાપ્ત કરે). (જમ્યાદ યશ્ત, ક૦ ૫૩.)

વે અષીશ રાનોઇબ્યો સવોઇ વીદાયાત.

દીનને કાજે લડનારાઓને (તેમની શ્રમના) બદલામાં તારી આશીર્વાદ સંપાદન થાય. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩. ક૦ ૧૨.)

યસ્તા દઍવેંગ અપરો મશ્યાંસચા
તરે-માંસ્તા યોઇ ઇમ તરે-મન્યન્તા,
અન્યેંગ અહ્માત યે હોઇ અરૅમ મન્યાતા
સઑશ્યન્તો દેંગ પતોઇશ સ્પૅન્તા દઍના,
ઉર્વથો બરાતા પતા વા મઝ્દા અહુરા.

દૈત્યો (તથા) નીચ માણસો જેઓ પ્રાણીઓ અને માનવીઓને ધિક્કારે છે (અથવા હલકાં ગણે છે) તેઓને જે કોઇ ધિક્કારે; (તથા) જે કોઇ તે (અહુરમજદ)ને (તથા) જ્ઞાની સોશ્યન્તોને, (તે) સાહેબની

પવિત્ર (અથવા દુન્યાંને કલ્યાણકારી) દીનની મારફતે માનની નજરે જુવે, તે (નર)નો દોસ્ત, સહાયક અથવા પિતા અહુરમજદ (છે). તેવા (માણસ)થી (દેત્યો તથા સાધારણ માણસો) તદન જુદાજ (ઉલટી રૂઢીના) (હોય છે.) (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૫, ફ૦ ૧૧.)

ફ્રશ્અૅાશ્ત્રા અથ્રા-તૂ અરૅદ્રાઇશ્ કંદી
હ્વો-ગ્વા તાઇશ્ યેંગ્ ઉસ્વહી ઉશ્તા-સ્તોઇ;
યથ્રા આપા હચઇતે આર્મઇતિશ ,
યથ્રા વંઘ્હેઉશ્ મનંઘ્હો ઇશ્તા ક્ષથ્રૅમ .
યથ્રા મજદાઓ વરૅદેમાંમ્ પઐઇતી અહુરો.

હે હવુખ કુળના-ફ્રશોશ્તર! તે ધર્મોપદેશકો જેઓને દુન્યાંના લાભને માટે આપણે બે જણે પસંદ કીધા છે, તેમની સાથે તે તરફ તું જા-જે તરફ નમ્રતા અષોઇની પુઠે ચાલે છે, જે તરફ ભલી મન-શ્નીની પસંદ પડતી સત્તા (હોય છે), (તથા) જે તરફ અહુરમજદ પોતાનાં ધામમાં રહે છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૬.)

કત્ તોઇ અપા જઅયેન્તે અવંઘ્હો
જરથુશ્ત્રાઇ, કત્ તોઇ વૉહૂ મનંઘ્હા.

(જરથુશ્ત્ર અહુરમજદને કહે છે) તારા નમ્રને માટે (હે અહુર-મજદ!) (તેની) અષોઇને લીધે, (તારી) મહેરબાનીનો કેટલો (ભાગ) (તું આપવાનો છે)? (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૧૨.)

કત્ મોઇ ઉર્વા ઇસે ચહ્યા અવંઘ્હો;
કે-મોઇ પસેઉશ્ કે મે ના થ્રાતા વીસ્તો,
અન્યો અપાત્ ષ્વત્ચા મજ્દા અહુરા.
અજ્દા જૂતા વહિશ્તાઅત્ચા મનંઘ્હો.

શું મારાં રવાંને કોઇની પણ મદદની ઇચ્છા રાખી છે? હે આરાધના પામેલા અહુરમજદ! તું (મને) કહે.કે, તારા શીવાય (તથા) અષોઇ તથા સર્વથી નેક મનશ્ની શીવાય, મારાં પશુનો રક્ષક કોણ (છે)? (તથા) કયો માનવી મારે માટે (બચાવનાર લેખે) જણાયલો (છે)?

(ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૫૦, ફ૦ ૧.)

યએચા હ્રોઇ દએન્ સરૅકન્ચા દઐનયાઓ વંઘ્હુયાઓ ઉખ્ધા વ્યઅૅાથનાચા.

જેઓ તેને (પ્રથમ) દુઃખ દેતા હતા, (તેઓ તેના) ભલા ધર્મનાં વચનો તથા કાર્યો જાણવાની ઇચ્છા રાખવા લાગ્યા.

(ગાથા વહિશ્તોઇશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૧.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

BLESSINGS

Fall silently like dew on roses. (*Dryden.*)

How blessings brighten as they take their flight! (*Young.*)

For blessings ever wait on virtuous deeds,
And though late, a sure reward succeeds. (*Congreve.*)

Reflect upon your present blessings, of which every man has many, not on your past misfortunes, of which all men have some. (*Dickens.*)

To heal divisions, to relieve the oppress'd,
In virtues rich; in blessing others, bless'd. (*Homer.*)

Prosperity is the blessing of the Old Testament; Adversity is the blessing of the New. (*Bacon.*)

Of many imagined blessings it may be doubted whether he that wants or possesses them had more reason to be satisfied with his lot. (*Dr. Johnson.*)

Not to understand a treasure's worth,
Till time has stolen away the slightest good,

Is cause of half the poverty we feel,
And makes the world the wilderness it is.

(*Cowper.*)

It is too generally true that all that is required to make men unmindful of what they owe to God for any blessing is that they should receive that blessing often enough and regularly enough. (*Bishop Whatley.*)

Blessings we enjoy daily; and for most of them, because they be so common, most men forget to pay their praises[1], but let not us, because it is a sacrifice as pleasing to Him, that made the sun and us, and still protects us and gives us flowers and showers and meat and content. (*Izaak Walton.*)

Nothing raises the price of a blessing like its removal, whereas it was its continuance, which should have taught us its value. There are three requisites to the proper enjoyment of earthly blessings—a thankful reflection on the goodness of the Giver, a deep sense of our unworthiness, a recollection of the uncertainty of long possessing them. The first would make us grateful, the second humble, and the third moderate. (*Hannah More.*)

Reverence and humility, contentment and gratitude, the hearing of the Dharma at due seasons,—this is the highest blessing. (*Kullavagga–264.*)

Blessed is the man unto whom the Lord imputeth not iniquity and in whose spirit there is no guile.

(*Psalms XXXII–2.*)

---

1. Here is the justification of the daily five courses of prayers prescribed for Zoroastrians.

Blessed is that man that maketh the Lord his trust and respecteth not the proud, nor such as turn aside to lies. (*Psalms XL—4.*)

Blessed is the man whom thou chasteneth, O Lord, and teachest him out of the law. (*Psalms 94—12.*)

For blessed are they that keep My ways, hear instructions, be wise and refuse them not.

The blessing of the Lord, it maketh rich, and He addeth no sorrow with it. (*Proverbs VIII—32-33.*)

Blessed is the man that endureth temptation: for when he is tried, he shall receive the crown of life, which the Lord hath promised them that love Him.

(*James I—12.*)

પ્રશ્નોથી સમાધાની મેળવવી.

અથા અથા ચોઇત અહુરો મઝ્દાઓ જરથુશ્ત્રॅમ અથા ક્ષયએતા, વીસ્પએપ્ર ફ્રૅશ્નએપ્ર વીસ્પએપ્ર હન્જમનએપ્ર, યાઇશ અપૅરૅસએતૅમ મઝ્દાઓસ્ચા જરથુશ્ત્રસ્ચા. અથા અથા ચોઇત જરથુશ્ત્રો દએવાઇશ સરૅમ વ્યાબ્રવીતા, વીસ્પએપ્ર ફ્રૅશ્નએપ્ર, વીસ્પએપ્ર હન્જમનએપ્ર, યાઇશ અપૅરૅસએતૅમ મઝ્દાઓસ્ચા જરથુશ્ત્રસ્ચા, અથા અઝૅમચીત યો મઝ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રીશ દએવાઇશ સરૅમ વીબ્રુયે યથા અનાઇશ વ્યાબ્રવીતા યે અષવા જરથુશ્ત્રો.

જે સઘળા સવાલ જવાબોમાં (તથા) તમામ મુલાકાતોમાં અહુરમજદે તથા અષો જરથુશ્ત્રે એક બીજા સાથે વાતચીત કરી હતી, તે વખતે અહુરમજદે, અષો જરથુશ્ત્રને દેવ્યોની સરદારી તજી દેવાને તાકીદથી ફરમાવ્યું, (તે ઉપરથી) જે પ્રમાણે (તે) અષો જરથુશ્ત્રે દેવ્યોની

સરદારીને ખરેજ તુચ્છકારી કાઢી હતી, તેજ પ્રમાણે હું જે માજદ-યસ્ની જરથુશ્તિ (તે), દેવ્યોની સરદારીને તુચ્છકારી કાઢું છું.[1]

(દીનનો કલ્મો અવસ્તામાં, ફ૦ ૬.)

ઉત હે કૃષ્ન પઇતિ-ઞ્રવાનૈ નવચ નવઇ તીમચપ્રૃજદનાંમ દ્ભ-અષો-પરુશતનાંમ, યત માંમ પેરેસત અખ્તયો દુજદાઓ તેમંગ્રહિઓ.

વળી (તે) ખરાબ જ્ઞાનવાળો અખ્ત (નામનો જાદુગર) અદેખાઇથી પુછેલા પ્રશ્નો જે મને પુછે, તેનો હું પાછો ઉત્તર દઉં.

(આવાં યશ્ત, ફ૦ ૮૨)

નિવએધયેમિ હંકારયેમિ આહુરોઇશ ફ્રશ્નહે.

અહુરમજદી (દીનને લગતા) સવાલો કરનારને હું આમંત્રણ કરૂં છું (તથા) સભામાં આદરમાન આપું છું. (વીસ. ક૦ ૧, ફ૦ ૯.)

આહૂરીમ ફ્રશ્નેમ અષવનેમ અષહે રતૂમ યજમઇદે.

અષોઇના વડા પવિત્ર હોરમજદી (દીનને લગતા) સવાલો કરનારને અમે વખાણિયે છીએ. (હાવન ગેહ ફ૦ ૫, હા ૭૧, ફ૦ ૧૨.)

તા થ્વા પેરેસા અહુરા યા જી આઇતી જેનગહતિચા,
યાઓ ઇષુદો દદેન્તે દાથ્રનાંમ હચા અષાઉનો,
યાઓસ્ચા મજદા......અંગ્રહુેન હેનકેરેતા હાત.

જે કાંઇ હમણા બને છે તથા હવે પછી બનશે તે વીષે હે અહુરમજદ! તને હું પુછું છું. (વળી) અષો (માણસ)ને જે બદલો આપવામાં આવે છે, (તથા) પાપી (માણસો)ને માટે જે બદલો નિર્માણ છે (તે), તથા જેવી રીતે તે (કરણી પ્રમાણે બન્નેના ફળ) છેવટે હોય છે, તે સંબંધી હે અહુરમજદ! તને હું પુછું છું.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૪.)

પેરેસા અવત યથા હ્વો યે હુદાનુશ દેમનહ્યા ક્ષથ્રેમ
ક્ષોઇથ્રહ્યા વા દખ્યેઉશ વા અષા ફ્રદથાઇ અસ્પેરેજતા;
થ્વાવાંસ મજદા અહુરા યદા હ્વો અંઘ્રહત યા શ્યઓથનસ્ચા.

જે સુજ્ઞ માણસે અષોઇથી ઘરની, શેહરની અથવા દેશની

[1] દેવ્યોને ભજીશ નહિં, માન આપીશ નહિં, સંતોષવા દોરવાઈશ નહિં, તેમની મારફતે કાંઈ પણ મેળવવાને ઈચ્છીશ નહિં, તેમને શત્રુ લેખે દુરજ રાખીશ.

સત્તાને વધારવાને કાજે કોશેષ કીધી હોય, તે પોતે કેવો (ગણાય) એ વીષે (હે અહુરમજદ!) (તને) પુછું છું તે પોતે, હે અહુરમજદ! તારી સંફનો કયારે થાય?[1] તથા (તેનાં) કાર્યો કેવાં હોવાં જોઇએ (તે વીષે) (તને) હું પુછું છું. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૬.)

કતારૅમ્ અષવા વા દ્રૅગ્વાઓ વા વૅરૅનવઇતે મજયો;
વીદ્વાઓ વીદુષે મ્રઓતૂ, મા એવીદ્વાઓ અઇપી-દૅબાવયત્.

બેમાંનું કયું વધારે ચઢતે દરજ્જેનું, અષો માણસ જે પસંદ કરે છે (અથવા દીન ઉપર શ્રદ્ધા રાખે છે) તે, કે દુષ્ઠ માણસ (અવિશ્વાસ) પસંદ કરે છે તે? વિદ્વાન માણસ વિદ્વાન માણસને તે કહે (શીખાડે). (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૧, ફ૦ ૧૭.)

કુથ્રા તોઇ અરૅદ્રા મજ્દા, યોઇ વંઘ્હેઉશ્ વએદૅના મનંઘ્હો
સેંગહૂશ્ રએખેનાઓ અસ્પૅનચીત્ સાદ્રાચીત્......
......તૅમ્ અન્યૅમ્ યૂષ્મત્ વએદા અષા. અથા-નાઓ થ્રાજ્દૂમ્.

હે અહુરમજદ! તારી ભક્તિ કરનારા કયાં (છે) કે જેઓ નેક મનશ્નીને હૈયે ધરીને, ધર્મના હુકમોને દોલત તરીકે (ગણીને), સુખ તેમજ દુ:ખમાં પુર્ણ હુશ્યારીથી બજાવે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૭.)

કત્ તોઇ રાજૅરૅ, કત્ વષી, કત્ વા સ્તૂતો, કત્ વા યસ્નહ્યા,
સ્રુઇધાઇ મજ્દા ફ્રાવઓચા યા વીદાયાત્ અષીશ્ રાષ્નાંમ્.

અહો અહુરમજદ! તારા નીયમો શું (છે)? (તારી) સ્તુતિ સંબંધી અથવા (તારી) આરાધના વીષે (તું) શું ઇચ્છે છે, (એ બધું) તું (મને) સ્પષ્ટ રીતે કહે કે હું સાંભળું, જેથી (તારા) હુકમોના આશીર્વાદ (મને) પ્રાપ્ત થાય. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૧૨.)

હ્યત્ મા વૉહૂ પઇરી-જસત્ મનંઘ્હા
પૅર્સતચા મા; ચિશ્ અહી કહ્યા અહી.

જ્યારે (તારો સંદેશો લાવનાર સરોષ યજદ) મારી પાસે આવ્યો અને મને પુછયું (કે) તું કોણ છે? (તથા) કોણુનો (મળત્યો) તું છે? (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૭.)

---

૧. રાજ્યદ્વારી, સંસારી, આર્થિક, ઇત્યાદી લોક સેવાના મહાન સદ્દગુણની, અત્રે પ્રસંશા થઇ છે.

પૅરસાચા નાઑ યા તોઇ એશ્મા પર્શતા, પર્શતૅમ્ જી થ્વા યથના તત્ એમવતાંમ્.

અમારા (ધર્મ વિષે) સવાલો (હું) તને પુછું છું, કારણ કે તારી મારફતે પુછેલો હરેક સવાલ[1] અમને હિંમત આપનારો (છે).

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૦.)

તત્ થ્વા પૅરૅસા ઍરૅશ્-મોઇ વઑચા અહુરા;
કસ્ના જાંથા પતા અષહ્યા પૉઉરૂયો;
કસ્ના ખેંગ્ સ્તરૅમ્ચા દાત્ અદ્વાનૅમ;
કે યા માઑ ઉક્યેઇતી નૅરૅફ્સઇતી થ્વત્;
તાચીત્ મઝ્દા વસૅમી અન્યાચા વીદુયે.

હે અહુરમજદ! તને હું પુછું છું તે (તું) મને ખરૂં કહેજે. પ્રથમ અષોઇનો સરજનાર (તથા) પીતા કોણ (હતો)? કોણે સૂર્યનો તથા તારાઓનો માર્ગ મુકરર કીધો? તારા સિવાય (બીજો) કોણ (છે) જેનાથી ચંદ્રમા વધે છે (તથા) ઘટે છે? (ઊત્તર, કોઇજ નહી).

હે અહુરમજદ! આ તેમજ બીજા (વીષયો) જાણવાને હું ઇચ્છા રાખું છું. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૩.)

તત્ થ્વા પૅરૅસા ઍરૅશ્-મોઇ વઑચા અહુરા;
કે બૅરૅખ્ધાંમ્ તાશત્ ક્ષથ્રા મત્ આર્મઇતીમ;
કે ઉઝ્યૅમૅમ્ ચોરૅત્ વ્યાનયા પુથ્રૅમ્ પિથ્રે;
અઝૅમ તાઇશ થ્વા ફ્રક્ષ્ને અવામી મઝ્દા
સ્પૅન્તા મઇન્યૂ વીસ્પનાંમ્ દાતારૅમ.

હે અહુરમજદ! તને હું પુછું છું તે (તુ) મને ખરૂં કહેજે. કોણે પસંદ પડતી આર્મઇતિને (તેની) ઉચ પદવીની બનાવી? કોણે (પોતાની) દીર્ઘદ્રષ્ટિ (અથવા ડહાપણ)થી બાપને દીકરો પ્યારો કીધો? એનેથી જાણીતો થવાને તમામ (ઉત્પત્તિ)ના હે સરજનાર (તથા) આબાદી કરનાર અનદીઠ અહુરમજદ! (હું) તારેથી ઇચ્છું છું.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૭.)

---

૧. સવાલ હિંમત આપનારો છે, તેનું કારણ કે તેનો સત્ય ઉત્તર મળે છે, જે માર્ગદર્શક છે.

તત થ્વા પૅરૅસા ઍરૅશ-મોઇ વઑચા અહુરા;
કે વૅરૅથ્રૅમ-જા થ્વા પોઇ સેંગહા યોઇ હૅન્તી.

હે અહુરમજદ! તને હું પુછું છું, તે (તું) મને ખરૂં કહેજે. તારા (અવસ્તાના) મન્ત્રો કે જે (ભણ્યાથી વિપત્તિની વેળાએ) રક્ષણ દેનારા છે, (તે) વચનો (ની આશીષ)થી કયો માનવી વેરીને મારનાર (છે)?[1]

(ગાથા ઉશતવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૬.)

કુથ્રા આરોઇશ આફ્રૅસૅરતુશ, કુથ્રા મૅરૅજદિકા અક્તત;
કુથ્રા યસો ઋયેન અૅષૅમ, કુ સ્પૅન્તા આર્મઇતિશ;
કુથ્રા મનો વહિશ્તૅમ, કુથ્રા થ્વા ક્ષથ્રા મજદાઑ.

(સવાલ—) ભલાઇની સરદારી કયાં (છે)? (એટલે ભલાઇ કીધાથી તેનો બદલો કયાં મળે છે?)

(જવાબ—પેલી દુન્યામાં ખચીત).

(સવાલ—) ક્ષમા કઇ દીશાએ હોય? (એટલે કયાં કાર્યો કીધાથી પાપની માફી મળે?)

(જવાબ—પરદુ:ખભંજન તથા પરોપકારી કાર્યો કીધાથી).

(સવાલ—) કઇ દીશાએ અષોઇ (તથા) કયાં કલ્યાણકારી નમ્રતા આવવું કરે છે?

(જવાબ—જુઠાઇ તથા ગર્વને ધિક્કારનાર માનવી ભણી).

(સવાલ—) સર્વથી શ્રેષ્ઠ મનશ્ની શેમાં (છે)?

(જવાબ—કોઇનું એ બુરૂં ન ઇચ્છવામાં).

(સવાલ—) તારી હકુમત (અથવા સત્તા), હે અહુરમજદ! કઇ દીશામાં (છે)?

(જવાબ—સકળ સૃષ્ટિ ઉપર). (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૪.)

કે ઉર્વથો સ્પિતમાઇ જરથુશ્ત્રાઇ ના મજદા,
કે વા અષા આફ્રશ્તા,......
કે વા વંઘહેઉશ મનંઘહો અચિસ્તા મગાઇ ઍરૅશ્વો.

કયો માનવી, હે અહુરમજદ! સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રનો ખરો મીત્ર

1. અવસ્તા માથ્રો રક્ષણ દે છે અને વેરીને પરાગંદે કરે છે.

(છે)? અથવા કોણે અષોઇથી (ધર્મ વિષે) સવાલો પુછયા હતા? કોણની મારફતે પવિત્ર નમ્રતા (મેળવી શકાય)? અથવા નેક મનશ્નીનો કયો ખાલેસ (માણસ) (તે) માહાભારત કાર્યને માટે જણાયલો (છે)?

(ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૧.)

હિમ્મત-વીરપણું.

અધ્ઓયો અસ્તિ મિથ્રો યો બએવરે-સ્પસનો સૂરો વીસ્પો-વીધ્વાઓ અધ્ઓયસ્નો.

(મેહર યજદ) ન ઠગાય એવો, દશ હજાર જોવાની (આંખો) શક્તિ રાખનારો, શુરો, સર્વ જાણનારો (તથા) ઠગાયા વિનાનો છે.

(મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૮૨.)

બએવરોઇશ અસ્તિ મિથ્રો યો દ્એનયાઓ માઝ્દયસ્નોઇશ, અવ હુચઇતે અમહ્ અયાંન્ અથ અંઘ્રહ્ઉઇતિ વેરેથ્રઘ્નહે.

(મિત્રતા) દશ હજાર ઘણી હોય છે, (કારણ કે) તે (માજદયસ્ની દીન) હીંમત તથા ફત્તેહનું (બળ) પોતાની સાથે લાવે છે.

(મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૧૭.)

અઓજિશ્તનાંમ્ અસ્તિ અઓજિશ્તેમ, તંચિશ્તનાંમ્ અસ્તિ તંચિશ્તેમ.

(તે) સર્વથી અધિક બળવાનમાં બળવંત છે, સર્વથી વધુ ટકાઉમાં ઘણોજ ટકાઉ છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૪૧.)

જબયમહિ ફ્રીનામહી રશ્નૂમ્ યિમ અમવન્તેમ્.

હિમ્મતવાન રશ્ને યજદને અમે યાદ કર્યે છીએ (તથા) વખાણ્યે છીએ. (રશ્ને યશ્ત, ફ૦ ૫.)

અમહેચ પઇતિ હુતાશ્તહે...હથ્રવતહેચ પઇતિ હમેરેથનાંમ્.

સારી બનાવેલી હીંમત (મેળવવા)ને માટે, દુશ્મનોને ઝટ તોડી

પાડવાનું જોર (મેળવવા)ને માટે, (અમે મહાન પુરૂષોનાં ફરોહરોને યાદ કર્યે છીએ). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૩૩.)

દ્રવહે પઇતિ અઑજંઘ્રહે...પઇતિ...ફ્રજંતોઇશ...હ્વીસ્યાઑ.

મજબૂત બળ (મેળવવા)ને માટે, તથા બાહુ બળવાળા (પહેલવાન)ના જેવું જોરાવર સંતાન મેળવવાને માટે (અમે મહાન પુરૂષોનાં ફરોહરોને યાદ કર્યે છીએ). (ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૩૪.)

તૅમ્ યજત નઇર્‌-મનાઑ કૅર્‌સાસ્પો, ઉપ ગુવૅમ્ અપઘ્ઝારૅમ્ રંઘ્રહયાઑ મજદધાતયાઑ, જરનએને પઇતિ ગાત્વો, જરનએને પઇતિ ફ્રસ્પાઇતિ, જરનએને પઇતિ ઉપસ્તૅર્‌ને. ફ્રસ્તૅર્‌તાત્ પઇતિ બર્‌સ્મન, પૅર્‌નબ્યો પઇતિ ઘ્ઝારયતબ્યો.

અઑમ્ જઇધ્યત્ અવત્ આયપ્તૅમ, દજ્દિ મે, વયુશ્ યો ઉપરો-કઇર્યો, યત્ કએન નિજસાનિ અર્જૅમ્ બ્રાથ્રો ઉર્વાક્ષય, યત્ જનાનિ હિતાસ્પૅમ્ રઇથે પઇતિ વઝઇધ્યાઇ; ઉઇતિ અસ્તિ ગફ્યો આહૂઇરિશ, ઉઇતિ અએવો ગફ્યો-પઇતિશ, ઉઇતિ ગન્દરેવો ઉપાપો.

તેને (વાય યજદને) બહાદુર કેરેશાસ્પે અહુરમજદની સરજેલી રંઘ (નદી)ની ગુધ (નામની) શાખા આગળ, સોનેરી બેઠક ઉપર, સોનેરી ગાલીચા ઉપર (તથા) સોનેરી છત્ર તળે (બેશીને), પાંથરેલી બરસમથી (તથા) પુષ્કળ (અને) તાંજા દહોવાડેલાં (દુધની ભેટો)થી આરાધ્યો.

(ત્યારે) તેને (વાય યજદ)થી માંગ્યું કે, હે બળવંત વાય યજદ! આ મુરાદ મને તું દે, તે એ કે મારા ભાઇ ઉર્વાક્ષનો કીનો (લેવામાં) હું જય મેળવું; તે એવી રીતે કે (તેને મારી નાખનાર) હિસ્તાસ્પને હું મારૂં (અને) (મારી) લડાઇની ગાડી સાથે ઘસડીને લઇ જાઉં. એજ પ્રમાણે દર્યામાં વસનારો ગન્દરેવ (નામનો રાક્ષસ), (જે) વળી ઉડાં ગારનો ધણી (તથા જે) વળી એકલોજ ઉડાં ગારનો માલીક છે, (તેને પણ મારવામાં) હું ફતેહ પામું. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૨૭-૨૮.)

વયો અસ્પએષુ વીરએષુ વીસ્પએષુ વીમન-કર, વીસ્પએષુ વીદ-એવો-કર, નિતૅમએબ્વ ગાતુબ્વ હજંઘ્રરો-તૅમહ્વચ હાંમ્ ઇસૅમ્નૅમ્ પઇધ્યાઇતિ.

વાય યજદ સઘળા ઘોડાઓમાં (તથા) માણસોમાં ધાસ્તી ઉત્પન્ન કરનારો (છે); (વળી) સઘળાઓ સાથે દૈત્યના કાયદાથી ઉલટી રીતે કાર્ય કરનારો (છે). સર્વથી નીચિ જગ્યાઓમાં હજાર ઘણા અંધારાં મથકોમાં (ઉંડામાં ઉંડા ગારમાં) (તે) હિમ્મતથી જાય છે.

(રામ યશ્ત, ફ૦ ૫૩.)

વયો અઉર્વં યજમઇદે; વયો તખ્મ યજમઇદે; વએમ અઉર્વનાંમ અઉર્વોતૅમૅમ યજમઇદે; વએમ તખ્મનાંમ તખ્મોતૅમૅમ યજમઇદે.

હે બહાદુર વાય યજદ! (તને) અમે યાદ કર્યે છીએ! હે જોરાવર વાય યજદ! (તને) અમે યાદ કર્યે છીએ.

વાય યજદ (જે) બહાદુરોમાં સર્વથી વધુ બહાદુર, (તે)ને અમે યાદ કર્યે છીએ; વાય યજદ (જે) જોરાવરોમાં સર્વથી અધિક જોરાવર, (તે)ને અમે યાદ કર્યે છીએ. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૫૭.)

યાંમ યજત આથ્રવ દૂરએક્કાતો મરૅન્નૅમ ઇસૅન્નો દએનયાઇ, અમૅમ ઇસૅન્નો તનુયે.

જેણીને (દીન યજદના સહકાર ચિસ્તને) દૂર (નાં દેશો) સુધી પ્રિય થઇ પડેલા ધર્મગુરૂએ (જરથુશ્ત) દીન (ફેલાવા)ને માટે (જોઇતી) મારી સ્મરણ શક્તિ માંગતા (તથા) પોતાનાં બદનને માટે હિમ્મત માંગતાં આરાધી. (દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૭.)

યાંમ યજત સાસ્ત દંઘ્રહેઉશ દંઘ્રહુપઇતિશ આશ્તિ ઇસૅન્નો દંઘ્રહવે, અમૅમ ઇસૅન્નો તનુયે.

જેણીને (દીન યજદના સહકાર ચિસ્તને) દેશના દેશપતિ રાજકર્તાએ પોતાનાં દેશને માટે સલાહ ઇચ્છતાં[1] (તથા) પોતાનાં તનને માટે હિમ્મત માંગતા આરાધી. (દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૯.)

અષીમ વંઘ્રુહીમ યજમઇદે......અમવઇતીમ......પૅરૅથ્વીરાંમ સૂરાંમ.

હિમ્મત આપનારી, પહેલવાનનાં જેવું સંપુર્ણ જોર દેનાર (તથા) શુરવીર અશીશવંઘ (યઝદ)ને અમે યાદ કર્યે છીએ.

(અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૧.)

---

૧. દેશના બિકટ સવાલોનો નિર્ણય કરવા માટે, તેણીની સલાહ માંગી.

દુઘધરૅમ્ અહુરહે મજ્દાઓ, ખંગ્રહરૅમ્ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ; યા વીસ્પનાંમ સઑશ્યન્તાંમ ક્રપ ખ્રથ્વ ક્રથંજયેઇતિ.

(જે અશીશવંઘ) અહુરમજદની દીકરી (તથા) અમષાસ્પંદોની બેહન, (તે)ને (અમે યાદ કર્યે છીએ). જે (સદગુણી માણસને) સઘળા સઓશ્યન્તોની[1] તેજ અક્કલથી મજબુત કરે છે.

(અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૨.)

બૅરૅજન્તૅમ્ અહુરૅમ્ ક્ષથ્રીંમ ક્ષએતૅમ અપાંમ્ નપાતૅમ અઉર્વત્-અસ્પૅમ યજમઇદે, અપવતૅમ જવતો-સુમ.

તેજ ઘોડાની ચાલનો અપાંમ નપાત (જે) હકુમત કરનાર, પ્રકાશિત, શૂરો, તથા આરાધનાનો લાભ દેનાર ઊચ પાએરીનો સાહેબ, (તેને) અમે વખાણ્યે છીએ. (જમયાદ યશ્ત, ક૦ ૫૨.)

હસ્તૅમાં અષહે અમાં રથએશ્તાઓ રતૂશ આસ્રુયે.

અષોઇમાં ઘણાજ ચાલાક તથા હીમતવાન રથએશ્તાર (સરદાર)ને હું યાદ કરૂ છું. (યજ૦ હા ૧૩, ક૦ ૨.)

તા નો અમ.

તે (ગાથા) અમારે માટે હીંમત છે. (યજ૦ હા ૫૫, ક૦ ૩.)

નઇરીમ્ સંઘ્રહૅમ યજમદે.

હીમત આપનારી શીખામણને અમે યાદ કર્યે છીએ.

(વીસ. ક૦ ૭. ક૦ ૧)

અમવતો અમાઇ અમવતો વૅરેથ્રઘ્નાઇ અમવઇશ્યાઓ ઉગ્રઇશ્યાઓ અમવઇશ્યાઓ અષોઇશ અમવઇશ્યાઓ ચિશ્તોઇશ અમવઇશ્યાઓ પઉર્વતાતો અમવઇશ્યાઓ ઉપરતાતો.

હીમતવાળાની હીમત માટે, હીમતવાળાની જયને માટે, હીમત આપનાર સત્યતાને માટે, હીમત આપનાર અષોઇને માટે, હીમત આપનાર જ્ઞાનને માટે, હીમત આપનાર શ્રેષ્ઠતાને માટે, હીમત આપનાર સરસાઇને માટે, (હોમ તથા ક્રીયાની ભેટ તૈયાર કરવામાં આવે છે.)[2]

(વીસ. ક૦ ૯, ક૦ ૪.)

---

૧. સદ્ગુરૂઓ. ૨. હિંમતનું મૂળ કેટલું ઉંડું છે, તે અત્રે સ્પષ્ટ દેખાડ્યું છે.

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

मात्रास्पर्शास्तु कौंतेय शीतोष्णसुखदुःखदाः ।
आगमापायिनोऽनित्यास्तांस्तितिक्षस्व भारत ॥
यं हि न व्यथयंत्येते पुरुषं पुरुषर्षभ ।
समदुःखसुखं धीरं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥

(ગીતા ૨-૧૪, ૧૫.)

હે કુન્તિપુત્ર, પ્રકૃત્તિના જે સ્પર્શોથી ઠંડી, ગરમી, સુખ, દુઃખ ઉપજે છે તે અનિત્ય છે, આવે છે અને જાય છે. માટે હે ભારત! તેમને હિમ્મતથી સહિ લે. હે માનવીઓના સરદાર! જેને એ (દ્વન્દ્વ) પીડા કરતાં નથી, જે સુખ અને દુઃખમાં સમત્વ જાળવે છે, તે ધીરો પુરૂષ અમૃત્વ માટે લાયક થયો છે.

अथ चेत्त्वमिमं धर्म्यं संग्रामं न करिष्यसि ।
ततः स्वधर्मं कीर्तिं च हित्वा पापमवाप्स्यसि ॥

(ગીતા ૨-૩૩.)

પણ જો તું આ ધાર્મિક યુદ્ધ નહિં મચાવશે, તો તારી ફરજ ચુકીને અને કીર્તિને ફેંકી દઇને, તું પાપ પ્રાપ્ત કરશે.

प्रशांतात्मा विगतभिर्ब्रह्मचारिव्रते स्थितः ।
मनः संयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत मत्परः ॥

(ગીતા ૬-૧૪)

આત્મા શાન્ત, નીડર, બ્રહ્મચારી વ્રતમાં મક્કમ, મન કાબુમાં, મારી ઉપર મન રોકીને, યુક્ત[1] બનીને, મને પહોંચવાને તેને અભીલાષા રાખવી જોઇએ.

पवनः पवतामस्मि रामः शस्त्रभृतामहम् ।
झषाणां मकरश्चास्मि स्रोतसामस्मि जाह्नवी ॥

(ગીતા ૧૦-૩૧.)

૧. એકતાન.

પવિત્ર કરનારાઓમાં હું પવન (વાય) છું, લડવૈયાઓ (શૂરાઓ)માં હું રામ[1] છું; માછલીઓમાં હું મગરમચ્છ છું; નદીઓમાં હું ગંગા છું.

अभयं सत्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्यवस्थितिः ।
दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ॥
भवंति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत ॥

(ગીતા ૧૬-૧, ૩)

નીડરપણું, પવીત્રાઇ, જ્ઞાનના યોગમાં દ્રઢતા, દાન, સંયમ,[2] યજ્ઞ, શાસ્ત્રાભ્યાસ, તપ અને સરળતા, એ હે ભારત! જેઓ દૈવીક ગુણો લઇને જન્મે છે, તેઓ દેખાડે છે.

दुःखमित्येव यत्कर्म कायक्लेशभयात्त्यजेत् ।
स कृत्वा राजसं त्यागं नैव त्यागफलं लभेत् ॥

(ગીતા ૧૮-૮)

જે કર્મ 'દુઃખ ભર્યું છે', તેથી શરીરને કલેશ થશે, એવા ભયથી ત્યજે તેણે 'રાજસી' ત્યાગ કર્યો કહેવાય, અને તેને ત્યાગનું ફળ પ્રાપ્ત નથી થતું.

शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म स्वभावजम् ॥

(ગીતા ૧૮-૪૩)

બળ, તેજ, ધૃતિ, હાથની ચાલાકી, યુદ્ધમાંથી ન નહાસવું, દાન, હુકુમત એ ક્ષત્રીની ફરજો છે, જે તેના સ્વભાવથીજ ઉત્પન્ન થઇ છે.

---

૧. અવસ્તામાં 'રામ યઝદ'નો હમકાર 'વાય યઝદ'ને લેખ્યો છે. ઉપલા રામ યશ્તના ફકરાઓ સાથે અજબ જેટલું મળતાપણું આ ગીતાનો ફકરો દેખાડે છે. જાણે એકજ મૂળમાંથી બન્ને લેખકોએ લીધું હોય, એમ ભાસે છે. ૨. સ્વકાબુ.

सुली उपर घर करे, विष करे अहार,
तीनको काल क्या करे, आठ पहोर हुस्यार.

સુલી ઉપર રહે અને ઝેહેર જ ખાતો રહે, તેને કાળ શું કરે, જે આઠ પહોર હુશ્યાર રહે છે.

जब तक आस शरीरकी, निर्भय भया न जाय,
काया माया मन तजे, चौपट रहा बजाय.

જ્યાં સુધી શરીરની આશાઓ રહે છે, ત્યાં સુધી નિર્ભય બની નથી શકાતું. જે પણ કાયા, માયા અને મન ત્યજે, તે માણસના સર્વે માર્ગો મોકળા થાય છે.

सुराका तो दळ नहिं, चंदनका बन नाहि,
सब समुद्र मोति नहिं, युं हरिजन जगमांहि.

ખરા શુરવીરોનું કાંઇ લશ્કર હોતું નથી, સુખડના ઝાડોનાં કાંઇ વનો બનતાં નથી, સર્વે સમૂદ્રમાંથી મોતિ મળતાં નથી, તેવા કવચિત હરીજન મળે છે.

Self-control is only courage under another name.
A decent boldness ever meets with friends,
Succeeds, and e'en a stranger recommends.
(*Pope.*)

Any coward can fight a battle when he's sure of winning; but give me the man who has the pluck to fight when he's sure of losing. (*George Eliot.*)

A true heart rarely fails to win,
A will can make a way—
The darkest night will yield at last
Unto the perfect day.

With respect to danger fortitude has been called

intrepidity; with respect to the dangers of war, *valor* (or courage); with respect to pain of body or distress of mind, *patience*; with respect to labour, *activity*; with respect to injury, *forbearance*; with respect to our condition in general, *magnanimity*. (*C. Buck.*)

The best hearts are ever the bravest. (*Sterne.*)
To bear is to conquer our fate. (*Campbell.*)
Courage is adversity's lamp. (*Vauvenargues.*)
Courage leads to heaven; fear to death. (*Seneca.*)

Much danger makes great hearts most resolute. (*Marston.*)

A man of courage is *also* full of faith. (*Cicero.*)
Courage is a spirit superior to every weapon.

God is the brave man's hope and not the coward's excuse. (*Plutarch.*)

There is no courage but in innocence; no constancy but in an honest cause. (*Southern.*)

He has not learnt the lesson of life who does not every day surmount a fear. (*Emerson.*)

Without courage there cannot be truth and without truth there can be no other virtue. (*Sir Walter Scott.*)

Conscience in the soul is the root of all true courage. If a man would be brave, let him learn to obey his conscience. (*J. F. Clarke.*)

There is no impossibility to him who stands prepared to conquer every hazard; the fearful are the failing. (*Mrs. S. J. Hale.*)

Fear to do base, unworthy things is valor ; if they be done to us, to suffer them is valor too.

(*Ben Johnson.*)

Truth wants no champion, who is not as ready to be struck as to strike for her. (*I. G. Holland.*)

Boldness and power are such inseparable companions, that they appear to be born together.

(*Archbishop Venn.*)

None but the brave deserves the fair. (*Dryden.*)

Life is mostly froth and bubble,
Two things stand like stone;
Kindness in another's trouble,
Courage in your own. (*A. L. Gordon.*)

Be strong and quit yourselves like men.

(*1 Samuel IV—9.*)

The wicked flee when no man pursueth; but the righteous are bold as a lion. (*Prov. XXVIII–1.*)

But even after that we had suffered before, and were shamefully treated, as you know at Philippi, we were bold in our God, to speak unto you the Gospel of God with much contention. (*1 Thes. II–2.*)

And when they had prayed, the place was shaken where they were assembled together; and they were all filled with the Holy Ghost and they spake the word of God with boldness. (*Acts IV–31.*)

And now Lord behold their threatenings: and grant unto Thy servants that with all boldness they may speak Thy word. (*Acts IV–29.*)

Wait on the Lord: be of good courage, and He

shall strengthen thine heart: Wait, I say, on the Lord.

(*Psalms XXVIII–14.*)

Far out of sight of land we were
The crew were all as dead of fright;
Yet still unruffled was my mind;
In courage, I've perfection reached.

(*Vasanta Birth, S.B.E. vol XIII p. 253.*)

He for whom there is neither this nor that fear, him, the fearless and unshackled, I call indeed a Brahmana. (*Sumedha Birth, Ibid XXVI–385.*)

Verily your patron is God, and His apostle, and those who believe, and are steadfast in prayer, and give alms, and who bow in worship, And whoso takes God and His apostle, and those who believe, for friends,—they truly are the people of God, and those are the victorious. (*Koran V–60 61.*)

Think not then that God will fail His promise to His apostles. (*Koran XIV–48.*)

Our word has gone forth that Our servants the apostles shall surely be helped, and Our armies should gain the victory for them.

(*Koran XXXVII–171-172.*)

વિજય–ફત્તેહ

સીઑસે અમેશાસ્પંદ્ દાદાર્ અહુરમજ઼્દ્ પીરોજ઼ગર્ પાક્.

તેત્રીશ અમેષાસ્પંદો તથા અહુરમજ્દ ફત્તેહમંદ (અને) પવિત્ર છે.
(નીરંગે ગઓમીજ઼.)

સરોશ્...જીન્ અવજ઼ાર્, તખ્મહે.

સરોષ ફત્તેહમંદ હથ્યાર રાખનાર, બળવાન. (સરોષ બાજ.)

સ્રઑષ્ઁમ...વૅરેથ્રાજનૅમ.

સરોષ વિજયી. (સરોષ બાજ.)

અહ્માઇ તન્વો વૅરેથ્રૅમ.

તેને તનનો જય. (સરોષ બાજ.)

અથ ઇમાં વચો દ્રૅનજયોઇશ્, યોઇ અંઘ્રહૅન્ વાર્ઍથ્રઘ્ન્યોતૅમચ.

એ પ્રમાણે આ મન્ત્રો જે સર્વથી વધુ વિજયી. (હોશબામ.)

આફ્રીનામિ...અષીમ.....તઉર્વયેઇન્તીમ વીસ્પાઑ ત્બએષાઑ, દએવનાંમ્ મશ્યાનાંમ્ચ.

અષીષવંઘને હું વખાણું છું, જે દૈત્યો અને માનવીઓ આ ઘરને તથા આ ઘરના ઘરધણીને દુઃખ દેનારા છે, (તેમ)ની સઘળી દુષ્ટતાને તોડનાર. (હોશબામ.)

હમિસ્તેએ વીસ્પયાઑ દ્રવતો સ્તોઇશ્.

દ્રવંદની સકળ સૃષ્ટિની વિરૂદ્ધ થવાને માટે (અમને તે અષોઇ પ્રાપ્ત થાય). (હોશબામ.)

વસસ્ચ તૂ અહુર મજ઼્દ ઉશ્તાચ, ક્ષએષ્ હુવનાંમ દામનાંમ. વસો આપો, વસો ઉર્વરાઑ, વસો વીસ્પ વૉહૂ અષ-ચિથ્ર;...વસો-ક્ષથ્રો ખ્યાત્ અષવ; અવસો ક્ષથ્રો ખ્યાત્ દ્રવાઑ ગતો હમિસ્તો.

હે અહુરમજદ! તું તારી પોતાની સૃષ્ટિ ઉપર તારી મરજી પ્રમાણે તથા સુખથી રાજ્ય કર; મરજી પ્રમાણે પાણી, ઝાડપાન તથા અષોઇના

બીજની સર્વ આશીષો ઉપર (તું સત્તા ભોગવ). અષો માનવી પોતાની મરજી પ્રમાણે રાજ્ય કરતો થાય; પાપી (માનવી) દુઃખમાં પડેલો (થાય)!

(હોશબામ.)

યો યજઇતે હ્વરૅ યત્ અમેષ્ઍમ રએઁમ્ અઉર્વત્-અસ્પૅમ્, પઇતિ-શતાતેએ તૅમંઘ્ર્હાંમ્, પઇતિશતાતેએ તૅમસ્ચિથ્રનાંમ્ દએવનાંમ્, પઇતિશતાતેએ તાયુનાંમ્ચ હજસ્નાંમ્ચ, પઇતિશતાતેએ યાતુનાંમ્ચ પઇરિકનાંમ્ચ, પઇતિશતાતેએ ઇથ્યેજંઘ્ર્હો મર્ષઑનહે, યજઇતે અહુરૅમ મજ્દાંમ્ યજઇતે અમેષ્ૅ સ્પૅન્તે, યજઇતે હ્વઑમ્ ઉર્વાનૅમ્.

અંધકાર (તમસ)ની વિરૂદ્ધ થવાને (હરાવવાને),[1] અંધકારના બીજના હેત્યોની સામે થવા કાજે, ચોરો તથા લુટારાઓની વિરૂદ્ધ જવાને, જાદુગરો, તથા પરીઓની સામે થવા સારૂં, જે માનવી અમર, પ્રકાશિત, તેજ ઘોડાવાળા સૂર્યને ભજે છે, તે અહુરમજ્દને, અમેષા-સ્પંદોને (અને) પોતાના રવાનંને ઇજે છે! (ખુરશેદ ન્યાયશ, ફ૦ ૧૪.)

યજાઇ વજ્રૅમ્ હુનિવિખ્તૅમ્, કમૅરધે પઇતિ દએવનામ્, મિથ્રહે વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતોઇશ્.

હેત્યોના ડોકાંની સામે (મારવા માટે), બહોળાં ક્ષેત્રવાળા મહેર યજદની સારી પેઠે ભારી (ભારી વજનદાર) બનાવેલી ગદા (ગુરજ)ને હું વખાણું છું. (ખુરશેદ ન્યાયશ, ફ૦ ૧૫)

ગોરૂજે ખોરૅહ્ અવજાયાદ્ ખોર્શેદ્ અમર્ગ રયૉમંદ્ અઉર્વંદ્-અસ્પ, બેરસાદ અમાવંદ્ પીરોજગર્ અમાવંદી પીરોજ્ગરી.

અમર, ઝળકાટવાળા (તથા) તેજ ઘોડાવાળા ખોરશેદ યજદનું તેજ (અને) પ્રતાપ વધો! (તે) હિમતવાન (તથા) વિજયી (ખોરશેદ યજદ) (મારી) બહાદુરી (તથા) જયને માટે (મદદે) પહોંચો!

(ખુરશેદ નિયાયશ.)

---

૧. પ્રકૃત્તિ ત્રિગુણી છે અને સત્વ, રજસ અને તમસથી માયાવિક સૃષ્ટિ પ્રગટે છે, તેમનો ભેદ, ભગવદ ગીતાના ગુણત્રય વિભાગ યોગ નામના ૧૪ માં અધ્યાયમાં આપ્યો છે.

त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरेभिः सर्वमिदं जगत् ।
मोहितं नाभिजानाति मामेभ्यः परमव्ययम् ॥

તે ત્રણગુણી, દૈવીમાયા જે તરી જવાને બહુ કઠણ છે, તે જેઓ મને (ઇશ્વરને) પ્રાપ્ત કરે છે, તેઓ ઓળંગી જાય છે.

(મિથ્રો) આય નો જમ્યાત્ વૅરેથ્રઘ્નાઇ.

(મિથ્રો) મહેર યજદ અમારી વિજયને માટે (અમારી પાસે) આવે!

(મેહર ન્યાયશ ફ૦ ૧૪.)

તૅમ્ અમવન્તૅમ્ યજતૅમ્ સૂરૅમ્ દામોહુ સેવિશ્તૅમ્ મિથ્રૅમ્ યજાઇ જઓથ્રાબ્યો.

તે બહાદુર, શૂરવીર મહેર યજદ (જે સર્વ) સૃષ્ટિમાં સર્વથી અધિક કલ્યાણકારી (તેને) ક્રિયાની ભેટોથી હું ભજું. (મહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૫.)

સેતાએશ્ને...બહેરાંમ્ યજદ્ પીરોજ઼્ગર્ દુશ્મન્-જદાર્, અમહે હુતાશ્તહે બેરસાદ્.

સ્તુતી (કરૂં છું), વિજયી તથા વેરીને મારનાર બહેરામ યઝદની.

(દુઆ નામ સેતાયશ્ને)

(યજત પોઉરૂ-ખરેનંઘહ) દસ્ત અમૅમ્ વૅરેથ્રઘ્નૅમચ,...દસ્ત નરાંમ્ પૉઉરૂતાતૅમ, સ્તાહ્યનાંમ્ વ્યાખનનાંમ, વનનાંમ્ અવનેમ્નનાંમ્ હથ્ર-વનતાંમ હમૅરેથે, હથ્રવનતાંમ્ દુશ-મૅન્યુશ, સ્તૅરપતાંમ ચિથ્ર-અવંઘ્નહાંમ્.

(હે સંપૂર્ણ ઓજસવાળા[1] યઝદો! મને) દ્યો હિમત તથા જય, ગાય ઢોરની વૃદ્ધિ, બળવંત, સભામાં બેશનાર (દીપાવનાર), (દુષ્ટોને) હરનાર, માર ન ખાય એવા હરીફોને ઝટ મારનાર, શત્રુઓને ચટ હરાવનાર, નિત્ય આનંદ દેનાર, પ્રગટ રીતે સહાયક માનવીઓનું ટોળું.[2]

(માહ બોખ્તાર ન્યાયશ, ફ૦ ૧૦)

આતર્શ સ્પૅન્ત રથએશ્તાર.

આતશ (અગ્નિ જે) વૃદ્ધિ કરનાર અને લડવૈયો. (આતશ ન્યાયશ.)

(દાયાઓ મે આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજદાઓ...ફ્રજન્તીમ) ક્ષ્વૅ-રાજાંમ, વ્યાખનાંમ, હાંમ-રઓધાંમ, હુવાપાંમ, આંઝો-બૂજિમ હુવીરાંમ, યા મે ફ્રાધયાત્ ન્માનૅમ્ચ વીસૅમ્ચ, જન્તૂમ્ચ, દખ્યૂમચ, દંઘુ-સસ્તીમ્ચ.

(હે મને અહુરમજદના પુત્ર હે આતશ! બાળક જે) મુલકની ઉપર દંડધર હોય, સભામાં બેસનાર, ઉધરતું, સારી ટેકવાળું, સંકટ-

૧. ખુરેહવાળા ૨. સગાં, સ્નેહિ, પુત્રો, મીત્રો, અનુયાયિઓ.

માંથી છોડવનાર, પહેલવાનનાં જેવું બળવાન, જે મારા ઘર, કુલ, કસબા, દેહ તથા દેશના ધર્મની વૃદ્ધિ કરે અને લડવૈયો.

અત્ મઝ્દા દએબિશ્યન્તે જસ્તાઇશ્તાઇશ દૅરૅશતા અએનંઘ્રહૅમ.

(આતશ) સંપૂર્ણ બળથી, દ્વેષી અને કીનાખોર માનવીને મજબુત પકડનારો (દંડ દેનારો છે).

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૪, ફ૦ ૪, આતશ ન્યાયશ.)

અઇર્યમનૅમ્ ઇષીમ અષવનૅમ્ અષહે રતૂમ યજમઇદે, અમવન્તૅમ્, વૅરૅથ્રાજનૅમ, વિત્બએષંઘ્રહૅમ, વીસ્પ ત્બએષાઓ તઉર્વયન્તૅમ્ વીસ્પ ત્બએષાઓ તિતરૅન્તૅમ્.

અઇર્યમન (બંદગી) નું અમે સ્તવન કર્યે છિએ, (જે) હીમત દેનારી, જયકારી, દ્વેષને પરહરનારી, તમામ દુષ્ટતાને છેદનાર, સઘળી દુષ્ટતાને ટાળનાર (છે). (હાવન ગેહ, ફ૦ ૬.)

અર્ષુખ્ઘૅમચ વાચૅમ્ યજમઇદે; વચ અર્ષુખ્ધ યજમઇદે; વારૅથ્રઘ્નીશ દએવો-ઘ્નીત યજમઇદે.

સત્ય ઉચરેલા વચનને, સત્ય બોલેલા વચનોને, દૈત્યને ભાંગનાર વિજયી (મંત્રો)ને અમે વંદયે છિએ. (રપિથ્વન ગેહ, ફ૦ ૬.)

અષાઉનાંમ્ વંઘ્રઉહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે; ઘેનાઓસ્ચ વીરો વાંથ્વાઓ યજમઇદે.

અષોનાં ભલાં, શરા, વૃદ્ધિ કરનાર ફરોહરોને અમે યાદ કર્યે છિએ; પેહલવાનોનાં ટોળાંવાળી સ્ત્રીઓની અમે સ્તુતી કર્યે છિએ. (અઇવિસ્રૂથ્રેમ ગેહ, ફ૦ ૧૦)

કત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે અમવસ્તેમૅમ, કત્ વૅરૅથ્રવસ્તૅમૅમ, કત્ ખ્રૅનંઘ્રઉહસ્તૅમૅમ્, કત્ યાસ્કૅરૅસ્તૅમૅમ. કત્ વારૅથ્રઘ્ન્યોતૅમૅમ, કત્ બએષજ્યોતૅમૅમ, કત્ ત્બએષો–તઉર્વયાંસ્તૅમૅમ્ દએવનાંમ્ મશ્યાનાંમ્ચ; ...આઅત્ ઓઓાત્ અહુરો મજ્દાઓ અષ્નાકૅમ નાંમ, સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, યત્ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્. તત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે અમવસ્તૅમૅમ, તત્ વૅરૅથ્રવસ્તૅમૅમ, તત્ ખ્રૅનંઘ્રઉહસ્તૅમૅમ, તત્ યાસ્કૅરૅસ્તૅમૅમ, તત્ વારૅથ્રઘ્ન્યોતૅમૅમ, તત્ બએષજ્યોતૅમૅમ, તત્ ત્બએષો–તઉર્વયાંસ્તૅમૅમ્ દએવનાંમ્ મશ્યાનાંમ્ચ.

માથ્ર સ્પેન્તનો કયો (ભાગ) સર્વથી વધુ હિંમત દેનાર, સર્વથી વધુ વિજયી, સર્વથી વધુ ખુરેહવાળો, સર્વથી વધુ અસરકારક, સર્વથી વધુ ફત્તેહથી મારનાર, સર્વથી વધુ તંદુરસ્તી દેનાર, (તથા) દૈત્યો તથા (દુષ્ટ) માનવીઓની ખરાબીઓને સર્વથી વધુ તોડનાર છે? ત્યારે અહુરમજદે, ઉત્તર વાળ્યો કે, હે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર! અમ અમેષાસ્પંદોના નામો-(એજ) માથ્ર સ્પેન્તનો તે (વિભાગ છે જે) સર્વથી વધુ હિંમત દેનાર, સર્વથી વધુ વિજયી, સર્વથી વધુ ખુરેહવાળો, સર્વથી વધુ અસરકારક, સર્વથી વધુ ફત્તેહથી મારનાર, સર્વથી વધુ તંદુરસ્તી દેનાર (તથા) દૈત્યો તથા (દુષ્ટ) માનવીઓની ખરાબીઓને સર્વથી વધુ તોડનાર છે.[1] (અહુરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૧-૨-૩-૪.)

આઅત્ અર્ઓખ્ત જરથુશ્ત્રો ફ્રાઇત્ મે તત્ નાંમ ફ્રમ્રૂઇધિ, અષાઉમ્ અહુર મજ્દ, યત્ તે અસ્તિ મજિશ્તૅમચ, વહિશ્તૅમચ, સ્ર્એશ્તૅમચ, યાસ્કૅરૅસ્તૅમૅમચ, વારૅથ્રઘ્નયોતૅમૅમચ, બ્એષજયોતૅમૅમચ, ત્બએષો-તઉર્વયાંસ્તૅમૅમચ, દએવનાંમ્ મષ્યાનાંમચ. યથ અજૅમ તઉર્વયેનિ, વીસ્પે દએવ મષ્યાંસચ, યથ અજૅમ્ તઉર્વયેનિ, વીસ્પે યાતવો પઇરિકાઓસચ, યત્ માંમ્ નએ ચિશ્ તઉર્વયાત્, નોઇત્ દએવો નએધ મષ્યો, નોઇત્ યાતવો, નએધ પઇરિકાઓ. આઅત્ મ્રઓત્ અહુરો મજ્દાઓ, ફ્રક્ષ્ત્ય નાંમ અહ્મિ, અષાઉમ્ જરથુશ્ત્ર; બિત્યો વાંથ્વ્યો; થ્રિત્યો અવિતન્યો; તૂઇર્ય અષ વહિશ્ત; પુખ્ધ વીસ્પ વૉહૂ મજ્દધાત અષ-ચિથ્ર; ક્ષ્ત્વો યત્ અહ્મિ ખ્રતુશ; હપ્તથો ખ્રતુમાઓ; અશ્તૅમો યત્ અહ્મિ

---

૧. નામ સ્મરણનો મહિમા અત્રે પૂર જોશ અને વિસ્તારથી જરથુશ્ત્ર સાહેબને શીખાડયો છે. કળીયુગમાં તરી જવાનું મહાન સાધન હિંદુ શાસ્ત્ર પ્રમાણે ભક્તિ અને નામ સ્મરણજ લેખાયાં છે. જુવો વિષ્ણું સહસ્ત્ર નામની પોથી અને "Pearls of the Faith, or Islam's Rosary, the 99 Beautiful Names of Allah," by Sir Edwin Arnold. Mayest fear this glorious name, the Lord thy God. (De. 28·58) That taketh His Name in vain. (Exodus 20·7.) To bless in His Name. (De 10·8.) Give thanks unto the Lord call upon His Name. (1 Ch. 16·8; Ps. 105; Is. 12·4.) Let us exalt His Name. (Ps. 34·3; 66·2.). His Name shall endure for ever. (Ps. 72·17.) Sing unto Lord, bless His Name. (Ps. 96·2; 100·4.) Sing His Name, for His Name is excellent. (Ps. 148·13) Through His Name remission of sins. (Ac. 10·43.). વળી જુવો પુસ્તક પેહલું પાન ૨ ની નોધ ૩ જી.

ચિસ્તિશ; નાઉમો ચિસ્તિવાઑ. દસૅમો યત્ અહ્મિ સ્પાનો; અએવન્દસો સ્પનંઘ્નઉહ્યઑ, દ્વદસો અહુરો; થ્રિદસો સૅવિશ્તો; ચથ્રુદસો ઇમત્ વીદ્વએશ્તવો; પન્ચદસ અવર્નૅમ્ન; ક્ષ્વશ્-દસ હ્યાત મર્ૅનિશ, હપ્તદસ વીસ્પ હિષસ્, અશ્તદસ બએષજ્ય; નવદસ યત્ અહ્મિ દાતો; વીસાં-સ્તૅમો અહ્મિ યત્ અહ્મિ મઝ્દાઑ નાંમ.

ત્યારે જરથુશ્ત્રે કહ્યું કે, અષો અહુરમજદ! તારૂં તે નામ જે સર્વથી મહાન, સર્વથી સરસ, સર્વથી શ્રેષ્ઠ, સર્વથી અધિક અસરવાળું, સર્વથી વધુ ફત્તેહથી મારનાર, સર્વથી વધુ તંદુરસ્તી આપનાર, દૈત્યો તથા માનવીની દુષ્ટતાને સર્વથી વધુ તોડનાર છે, તે નામ (તું) મને જરૂર કહે, જેથી હું સર્વ દૈત્યો તથા (દુષ્ટ) માનવીઓને દબાવું; જે(ને)થી હું સઘળા જાદુગરો તથા પરીઓને દબાવું, કે મને કોઇપણ મનુષ્ય દુઃખ ન દે, ન દૈત્ય, કે ન માનવ, ન જાદુગરો, કે ન પરીઓ. ત્યારે અહુરમજદે ઊત્તર દીધો કે (મારૂં) પ્રથમ નામ હે અષો જરથુશ્ત્ર! (એ છે કે) હું હસ્તી ધરાવું છું;[1] બીજું (નામ) ટોળાં (પ્રાણીઓ)નો રક્ષક;[2] ત્રીજું સર્વવ્યાપક; ચોથું સર્વથી શ્રેષ્ઠ અષોઇ; પાંચમું મજદની સરજેલી અષોઇના બીજની સઘળી આશીર્વાદો; છઠું એ કે બુદ્ધિ છું; સાતમું બુદ્ધિમાન; આઠમું એ કે ડહાપણ છું; નવમું ડહાપણવાળો; દશમું એ કે વૃદ્ધિ; અગ્યારમું વૃદ્ધિ કરનાર; બારમું અહુર (પ્રાણ દેનાર); તેરમું સર્વથી અધિક કલ્યાણકારી; ચૌદમું શત્રુ રહિત; પંદરમું અજીત; સોળમું માનવીઓનો હિસાબ રાખનાર; સત્તરમું સર્વ નીહાળનાર सर्वतोमुखः; અઢારમું તંદુરસ્તી (આરોગ્યતા) દેનાર; ઓગણીશમું એ કે સૃષ્ટા છું; વીસમું જે હું છું તે મહાજ્ઞાની નામવાળો છું.

(અહુરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૫-૬-૭-૮.)

યેજિ વષિ જરથુશ્ત્ર, અવાઑ ત્બએષાઑ તઉર્વયો, દએવનાંમ્ મશ્યાનાંમ્ચ,...અથ ઇમાઑ નામૅનીશ્ ડ્રૅનજ્યો, ફ્રશ્રવ, વીસ્પાઇશ્ અયાંન્ચ ક્ષફ્નસ્ચ.

હે જરથુશ્ત્ર! જો તું ઇચ્છે કે આ દુષ્ટતા જે દૈત્યોની (દુરાચારી) મનુષ્યોની......(એ સર્વ) તોડનાર (તુ બને) તો, આ (ઉપલા ફક-

1. I am that I am. (Ex. 3·14.) 2. The Lord of hosts is His Name. (Ps. 47·4; 48·2; 51·15; 54·5; Je. 10·16; 31·35; 32·18; 50·34; 51·19.) Lord the God of hosts is His Name. (Am. 4·13.)

રામાં વર્ણવેલાં ૨૦) નામો મનમાં સ્મરણ કરનારો (થઇને), દર દિન તથા રાત્રીએ તું ઉંચ સ્વરે (બોલ)! (અહુરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૧૦-૧૧.)

અઇર્યમનૅમ...વારૅથ્રઘ્નીમ માંથ્રનાંમ, વારૅથ્રઘ્ન્યોતૅમૅમ માંથ્રનાંમ.

અઇર્યમન (નામની બંદગી) માથ્રવાણીઓમાં જય દેનારી (તથા) માથ્રમાની સર્વથી અધિક ફત્તેહ આપનારી (છે). (અરદીબહેશ્ત યશ્ત, ફ૦ ૫.)

યસ્ચ મે અએતએષાંમ યત બિજનગ્રો-ચિથ્રનાંમ યો જનત્ અએષાંમ્ દએવનાંમ્, હજંઘ્રાઇ હજંઘ્રો પઇરિ, બએવરાઈ બએવનો પઇતિ. પઉર્વ-નએમાત્ પતત્ દૃયઑશ્ દએવનાંમ્ દ્રઆજિશ્તો અંઘ્રો મઇન્યુશ્ પૉઉરૂ-મહ્રકૉ.

(જે અષ વહિશ્ત) મારે માટે તે બે પગવાળા (દુષ્ટ માણસો)ના બીજમાંના (તથા) તે દૈત્યોમાંના હજાર ઘણા હજાર (તથા) દશ હજાર ઘણા દશ હજારને મારે છે. ઠગાઇના દૈત્યોમાંનો સર્વથી જુઠો (જે) પુર મરકીવાળો અંગ્રેમઇન્યુશ (તે) (અષ વહિશ્તની) આગળથી નાઠો.

(અરદીબેહશ્ત યશ્ત, ફ૦ ૧૩.)

વીસ્પાઑ સ્રઑષહે અષ્યેહે તખ્મહે તનુ-માંથ્રહે તખ્મહે હાંમ-વરૅતિવતો બાજુશ્-અઑજંઘ્રહો, રથએશ્તાઑ કમરૅધો-જનો દએવ-નાંમ; વનતો વનઇંતીશ્ વનઇંતિવતો, અષઑનો વનતો વનઇંતીશ્ વનઇન્તીમચ ઉપરતાતૅમ યજમઇદે; યાંમચ સ્રઑષહે અષ્યેહે, યાંમચ અરૂશ્નોઇશ્ યજતહે.

મજબુત, માંથ્રના તનવાળા, બળવંત, રક્ષક, જોરાવર બાજુવાળા, લડવૈયા (તથા) દૈત્યોનાં માથાં ઉપર મારનારા અષો સરોષ યજદની સર્વ (ફત્તેહો)ને (અમે વખાણીએ છીએ;) ફટકો મારનારા (તથા) જયથી મારનાર અષો સરોષ યજદની ફત્તેહોને (અમે વખાણીએ છીએ;) સર્વથી મોટી જય જે અષો સરોષ (યજદ)ની તથા જે આસ્તાદ યજદની, (તેને) અમે વખાણીએ છીએ. (સરોશ યશ્ત હાદોખ્ત ફ૦ ૧૯.)

યો વીસ્પએઇબ્યો હચ અરૅજએઇબ્યોં વવન્વાઑ પઇતિ-જસઇતિ વ્યાખ્મ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ્.

જે (સરોષ યજદ), દૈત્યો સાથની સર્વ લડાઇઓમાં, જયથી અમેષાસ્પદોની સભા તરફ (સભામાં) જાય છે.

(સરોશ યશ્ત રાતની વડી, ફ૦ ૧૨.)

યેંઘ્રહે અહુનો વઇર્યો, સ્નઇથિશ્ વીસત વૅરેથ્રજાઑ, યસ્નસ્ચ હપ્તંઘ્રહાઇતિશ્, ફ્ષૂષસ્ચ માંથ્રો યો વાર્ઍથ્રગ્નિશ્, વીસ્પાઍસ્ચ યસ્નો-કૅરૅતયો.

જેનું (સરોષનું) વિજયી હથીઆર (થઇ રેહવાને), અહુનવરે તથા હપ્તન યશ્તે તથા જયકારી ફ્ષુષ માંથ્રવાણીએ તથા યજશ્નેના સર્વ કરદાઓએ સ્વિકાર્યું હતું. (સરોશ યશ્ત રાતની વડી, ફ૦ ૨૨.)

વૅરૅથ્ર અહ્મિ વૅરૅથ્રવસ્તૅમો.

(બેહરાંમ યજદ કહે છે કે) ફત્તેહમાં હું ઘણોજ ફત્તેહમંદ છું. (બેહેરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૩.)

કતરસચિત્ યતારો પૉઉર્વો ક્રાયજાઇતે, અમો હુતશ્તો હુરઑધો, વૅરૅથ્રઘ્નો અહુરધાતો, અતારો વૅરૅથ્ર હચઇતે.

બે (લશકર)માંથી જે પ્રથમ (બેહરાંમ યજદને) ઇજે છે[1] તેની તરફ, સુંદર બનાવેલો (તથા) સુંદર અમ (બહાદુરી દેનાર ફરેશ્તો) (તથા) અહુરમજદનો સરજેલો બેહરાંમ (યજદ), ફત્તેહ સાથે પાછળ ચાલે છે. (બેહેરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૪૪.)

જરથુશ્ત્ર, અએતૅમ્ માંથ્રૅમ્ મા ફ્રદએસયોઇશ્, અન્યત્ પિથ્રે વા પુથ્રાઇ, બ્રાથ્રે વા હધો-જાતાઇ, આથ્રવનાઇ વા થ્રાયઑને. અએતએચ તે વાચો યોઇ ઉગ્ર આસ્,...વૅરૅથ્રઘ્ને આસ્.

(અહુરમજદ કહે છે) હે જરથુશ્ત્ર! આ માંથ્ર છોકરાવાળા બાપ, અથવા એક ભાઇ જેની સાથે બીજો જન્મેલો હોય, અથવા ત્રણ પંથ-વાળા[2] આથ્રવન, (એ ત્રણ) સિવાય (બીજા કોઇને) તું શીખાડીશ મા.[3]

(હે જરથુશ્ત્ર!) તે વચનો જે ફત્તેહને માટે એજમતી છે, તે તારે માટે (છે). (બેહેરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૪૬.)

---

૧. સરખાવો અર્જુન અને દુર્યોધનનું શ્રી કૃષ્ણ આગળ જઈને વર માંગવું. અર્જુને શ્રી કૃષ્ણ એકલા માંગ્યા અને દુર્યોધને અસંખ્ય સૈન્ય માંગ્યું, તે લીધું તોપણ હાર્યો.

૨. હુમત, હુખ્ત, હ્વરશ્તવાળા.

૩. સરખાવો ભગવદ ગીતાના ૧૮ મા અધ્યાયનો ૬૭ મો શ્લોક.

इदं ते नातपस्काय नाभक्ताय कदाचन ।
न चाशुश्रूषवे वाच्यं न च मां योऽभ्यसूयति ॥

આ મારી વાણી અતપસ્વીને, અભક્તને, નાફરમાનને અથવા મને નિંદનારને કદી કહીશ મા.

ગવે વૅરૅથ્રૅમ્.

ગાય ઢોરને માટે ફ-તેહ (હોજો)! (બેહેરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૬૧.)

તૂમ્ જૅમરૂ-ગૂજો આકૅરૅનવો વીસ્પે દએવ જરથુશ્ત્ર, યોઇ પર અહ્માત્ વીરો-રઑધ અપતયૅન્, પઇતિ આય જૅમા......યો અશ્-વૅરૅથ્રજાંસ્તૅમો અબ્બવત્ મઇનિવાઑ દામાંન્.

હે જરથુશ્ત્ર! તેં કે જે બન્ને મીનોની સૃષ્ટિમાં સર્વથી અધિક વિજયી, (તેણે) સઘળા દૈત્યો જેઓ હમણા સુધી આ ભૂમી ઉપર માણુસના રૂપમાં દોડતા હતા, (તેમને) જમીનમાં ઢંકાએલા કર્યા.

(મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૧૫.)

દમૅમ્ થ્વાંમ્ પુખ્ધૅમ્ યાનૅમ્ હઑમ જઇધ્યેમિ દૂરઑષ, યથ વૅરૅથ્રજાઑ વનત્-પિષનો, ફ્રક્તાને જૅમા પઇતિ ત્બએષો-તઉર્વાઑ ફ્રુજૅમ્ વનો.

હે દર્દને પાછળ નાખનાર હોમ! તારી પાસેથી પાંચમું વરદાન (હું) માંગું છું, (તે એ કે) આ જમીન ઉપર વેરીને મારનાર, લડાઇમાં જીતનાર, દ્વેષને તોડનાર (તથા) જુઠાને મારનાર સમાન હું ફરૂં.

(મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૨૦.)

ના યો દિમ્ સ્તઑઇતિ વૅરૅથ્રજાંસ્તરો બવઇતિ.

જે નર તેને (હોમને) વખાણે છે, (તે) વધારે ફ-તેહમંદ બને છે.

(મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૬.)

હઓમ......વાૅરૅથ્રઘ્નિશ્.

હે હોમ! (તું) જયકારી (છે). (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧૮.)

હા હે બાઝ્વ ગેઉર્વયત્, મોષુ તત્ આસ્ નોઇત્ દરૅઘૅમ્ યત્ ફ્રાયતયત્ થ્વક્ષૅશ્નો, અવિ જાંમ્ અહુરધાતાંમ્, અવિ ન્માનૅમ યિમ ખ્એપઇથીમ, દ્રૂમ્ અવન્તૅમ્ અઇરિશ્તૅમ્, હમથ યથ પરચિત્.

તેણીએ તે (વિફ્રનવાજ઼)ની બે બાજુ પકડી; ઝટ (એટલે ઘણો વાર ન થયો એટલામાં) (વિફ્રનવાજ) અહુરમજ઼દની સરજેલી જમીન તરફ, (તથા) પોતાના રેહઠાણ તરફ, બરાબર, આગળ પ્રમાણે તંદરોસ્ત તેમજ જખ્મી થયા વિના, ઝડપથી આવી પુગ્યો. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૬૫)

થ્વાંમ્ આથ્રવનો મૅરૅમ્નો આથ્રવનો થ્રાયઑનો...જઇધ્યાઑન્તે, વૅરૅથ્રઘ્નૅમચ અહુરધાતૅમ વનઇન્તીમચ ઉપરતાતૅમ્.

(વળી અવસ્તાના મન્ત્રો) ભણુનારા અથોર્નાનો, (તથા) ત્રણ પંથ-વાળા અથોર્નાનો તારી પાસેથી......અહુરમજદની સરજેલી જય (તથા) ફ-તેહમંદ સરસાઇ માંગશે. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૮૬.)

અએષાંમ્ ગૂનઑઇતિ વૅરૅથ્રઘ્નૅમ, યોઇ દિમ્ દથ્ર વીદુશ્ અષ જઑથ્રાઓયો ફ્રાયજૅન્તે.

જેઓ મનમાં સમજીને ભલી અષોઇથી ક્રિયાની ભેટો સાથે, તેને ભજે છે, તેમની ફ-તેહને તે વધારે છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૬.)

યો વાષ મઇન્યુ-હાંમ્-તાશ્ત બૅરૅજિ-ચખ્ર ફ્રવજઇતે, હચ કર્ષ્વરૅ યત્ અરૅજહિ ઉપ કર્ષ્વરૅ યત ખ્નિરથૅમ બામિમ્, રથ્વ્ય-ચખ્ર હુચિશ્નો, ખરૅનંઘ્નહચ મજદધાત વૅરૅથ્રઘ્નચ અહુરધાત.

જે (મેહર યજદ) ઉચ પૈડાંવાળી, લાયક પૈડાંવાળી (તથા) મીનોએ (અથવા સ્વર્ગમાં) બનાવેલી ગાડીમાં (બેશીને,) અરેજહિ (નામના) વિભાગ (કેશ્વર)થી તે ચળકતા ખનીરથ (નામના) વિભાગ (કેશ્વર) સુધી, અહુરમજદનાં પેદા કરેલાં ખોરેહ (તથા) અહુરમજદની સરજલી ફ-તેહ સાથે જાય છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૬૭.)

યો અસ્ વૅરૅથ્રજાંસ્તૅમો યજતનાંમ્, ફ્રક્તઇતે પઇતિ આય જૅમો મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતિશ.

જે (બધા) યજદોમાં સર્વથી વધુ વેરીને મારનાર (એવો) જે બોહળાં ક્ષેત્રવાળો, મેહેર યજદ, (તે) આ પૃથ્વી ઉપર પણ સત્તા ધરાવે છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૯૮.)

અવ હચઇતે અમહે અયાંન્ અથ અંઘ્નહાઇતિ વૅરૅથ્રઘ્નહે.

તે (માજદયસ્ની દીન) હિમ્મત (તથા) જયનું (બળ) પોતાની સાથે લાવે છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૧૭.)

યાઑ જઑયાઑ વરૅથ્રઘ્નયએષુ.

જેઓ (ફરોહરો) ફ-તેહમંદીમાં (એટલે ફ-તેહ મેળવવાના વીષ-યોમાં) આરાધનાને યોગ્ય (છે). (ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૨૩.)

ઉઇતિ અસ્તિ ગફૂયો આહૂઇરિશ, ઉઇતિ અએવો ગફૂયો-પઇતિશ, ઉઇતિ ગન્દરૅવો ઉપાપો.

એજ પ્રમાણે દર્યામાં વસનારો ગન્દરેવ (નામનો રાક્ષસ), (જે) વળી ઉંડા ગારનો ધણી (તથા) જે વળી એકલોજ ઉંડા ગારનો પતિ છે, (તેને પણ મારવામાં) હું ફ-તેહ પામું (એવું કેરશાસ્પે વાએ યજદ પાસેથી માંગ્યું.) (રામ યશ્ત, ફ૦ ૨૮.)

વનો-વીસ્પાઓ નાંમ અહ્મિ, અષાઉમ્ જરથુશ્ત્ર, અત્ત વનો-વીસ્પાઓ નાંમ અહ્મિ, યત્ વ દાંમ્ વનામિ, યસ્ચ દથત્ સ્પૅન્તો મઇન્યુશ યસ્ચ દથત્ અંગ્રો-મઇન્યુશ.

અહો અષો જરથુશ્ત્ર સર્વે ઉપર ફત્તેહ મેળવનાર નામવાળો છું. (હું) બધાંઓની ઉપર ફત્તેહ મેળવનાર નામવાળો એટલા માટે છું, કારણ કે બે (જાતની) સૃષ્ટિ, કે જે સ્પેનામીનોએ બનાવી તથા જે અંગ્રેમીનોએ બનાવી, તે ઉપર હું જય મેળવું છું.

(રામ યશ્ત, ફ૦ ૪૪.)

તુમ્ માંમ્ ચકન...વૅરૅથ્રજાંસ્તચ.

દુષ્ટતા ઉપર (મેળવેલી) ફ-તેહને લીધે તેં મને પ્યારી ગણી.

(હાદોખ્ત નુસ્ક પર. ૨ ફ૦ ૧૨.)

યો ચિશ્ચ અહ્મિ ન્માને, યો અંઘ્રહે વીસિ, યો અહ્મિ જન્તવો, યો અંઘ્રહે દંઘ્રહ્વો, અએનંઘ્રહાઓ અસ્તિ મય્યો, ગૅઉર્વય હે પાધવે જાવરે, પઇરિ-ષે ઉષિ વૅરૅનુઇધિ, સ્કૅન્દૅમ્ ષે મનો કૅરૅનૂઇધિ. મા જૂબર્-થએઇબ્ય ફ્રતુયાઓ, મા ગવએઇબ્ય અઇવિ-તૂતુયાઓ, મા જાંમ્ વએનોઇત અષિબ્ય, મા ગાંમ્ વએનોઇત અષિબ્ય, યો અએનંઘ્રહઇતિ નો મનો, યો અએનંઘ્રહઇતિ નો કૅહૃર્પૅમ.

અને જે કોઇ કીનાખોર માણુસ આ ઘરમાં, જે કોઇ આ મોહલ્લામાં, જે (કોઇ) આ કસ્બામાં, (તથા) જે (કોઇ) આ દેશમાં હોય, તેના બે પગમાંથી (તું) જોર લઇ લે, તેની હુશ્યારીને આસપાસ તું ઢાંકી દે, (તથા) તેની વિચાર શક્તિને (તું) તુટેલી કર. જે (મનુષ્ય) અમારાં મનને નુકસાન કરે છે (તેના) બે પગને (હે હોમ!) તું શક્તિ આપીશ મા, (તેના) બે હાથને બળ દેતો ના, (તે માણુસ) પોતાની

બે આંખોથી જમીનને જોઇ ન શકે, (તે માણસ) (પોતાની) બે આંખથી સૃષ્ટીને જોઇ ન શકે.[1] (મ્હોટી હોમ યશ્ત, કo ૧, ફo ૨૮–૨૯.)

પઇતિ અજોઇશ્ જઇરિતહે સિમહે વીષો-વએપહે, કેહ્રપેમ્ નાષેમ્નાઇ અષઑને, હુઑમ જાઇરે વદરે જઇધિ. પઇતિ ગધહે વીવરેજદવતો ખ્રવીષ્યતો જજરાનો, કેહ્રપેમ્ નાષેમ્નાઇ અષઑને, હુઑમ જાઇરે, વદરે જઇધિ. પઇતિ મષ્યેહે દ્રવતો સાસ્તર્શ અઇવિ-વોઇજદયન્તહે કમેરધેમ્, કેહ્રપેમ નાષેમ્નાઇ અષઑને, હુઑમ જાઇરે, વદરે જઇધિ. પઇતિ અષેમઑઘહે અનષઑનો અહ્મ-મેરેન્ચો, અંઘહ્વાઑ દએનયાઑ માસ-વચ દથાનહે, નોઇત્ ષ્યઑથ્નાઇશ અપયન્તહે, કેહ્રપેમ નાષેમ્નાઇ અષઑને, હુઑમ જાઇરે વદરે જઇધિ. પઇતિ જહિકયાઇ યાતુમઇત્યાઇ, મઑઘનો-કઇશ્યાઇ ઉપસ્તા-બઇશ્યાઇ, યેંઘ્હે ફ્રફ્રવઇતિ મનો, યથ અવ્રેમ વાતો-ષૂતેમ, કેહ્રપેમ નાષેમ્નાઇ અષઑને, હુઑમ જાઇરે વદરે જઇધિ. યત હે કેહ્રપેમ નાષેમ્નાઇ અષઑને, હુઑમ જાઇરે વદરે જઇધિ.

અષો (માણસ)નાં શરીરની જતન કરવાને માટે લીલા, ડરામણા (તથા) ઝેહેર ઉત્પન્ન કરનારા સાંપની સામે, હે લીલાં હોમ! (તું) હથ્યાર માર. અષો (માણસ)નાં શરીરને બચાવવાને માટે ઉલટી રીતે કાર્ય કરનાર, ઘાતકી (તથા) ઇજા પોંહચાડનાર લુટારાની સામે હે લીલાં હોમ! (તું) હથ્યાર માર. અષો (માણસ)નાં શરીરને બચાવવાને માટે દ્રવંદ (દુષ્ટ), જુલમગાર, (તથા) નુકસાન કરનાર માણસનાં માંથાની સામે, હે લીલા હોમ! (તું) હથયાર માર. અષો (માણસ)નાં શરીરને જાળવવાને માટે અપવિત્ર, જગતને ખરાબ કરનાર, આ (અહુરમજદી જરથુશ્ત્રિ) દીનનાં મંન્ત્રો મનમાં યાદ રાખનાર, (પણ તે પ્રમાણે) અનુકરણ ન કરનાર,[2] (એવાં લક્ષણવાળા) આશમોગની સામે, અહો લીલાં હોમ! (તું) હથ્યાર માર. અષો (માણસ)નાં શરીરને જાળવવાને માટે, જાદુ કરનારે, ભોગો ભોગવનારી, (તથા) લંપટી દુષ્ટ સ્રી, જેનું મન પવનથી દોડતાં વાદળાંની માફક ભટકયા કરે છે (તેની)

---

૧. દુષ્ટ માણસને આ શ્રાપ છે. ૨. Practise what you preach and repeat. મગ્ર જાણનાર પણ અમલમાં ન મુકનાર 'આશમોગ' ગણાય છે. માત્ર જાણવાથી દળદર ફીટતું નથી, એ આથી સિદ્ધ થાય છે. ધર્મ અમલમાં મેલવો જોઈએ, તોજ તેનો પ્રતાપ અને તેનો આનંદ દેખાય છે અને મળે છે.

સામે, હે લીલા હોમ! (તું) હથ્યાર માર. અષો (માણસ)નાં શરીરના રક્ષણાર્થે હે લીલાં હોમ! (તું) તેણીને હથ્યાર માર.

(મોટી હોમ યશ્ત, કં૦ ૧, ફ૦ ૩૦-૩૧-૩૨.)

આઅત્ મે અહે દુશ્ સંઘ્રહે પરાચ વએપય મનો, આઅત્ અહે ની મનો મનો, યો મે દુશ્-સંઘ્રહો હિશ્તઇતે.

ત્યારે મારી તે નીંદા કરનારની વિચાર શક્તિનો તું નાશ કર; (તથા) જે (માનવ) મારો નીંદક સમાન ઉભો રેહ છે, તેની વિચાર શક્તિને (તું) હેઠળ દાબી દે. (મોટી હોમ યશ્ત, કં૦ ૨, ફ૦ ૧૨.)

કુ શેકનમ, ઓ વાએનુમ, ઓ નેજાર્ કુનમ્ કાલ્બુદે શુમા દીવાંન્, ઓ દરૂજાંન્ ઓ જાદુઆંન્, ઓ પરીઆંન્, પ હોમ્ વ બર્સમ, વ દીને રાસ્ત વ દોરોસ્ત્ વેહ્, કે દાદાર્ હોરમજ્દ ઓએ મન્ ચાશીદ્.

હોમ તથા બરસમ વડે તથા સત્ય અને સંપૂર્ણ (અને) ભલી દીન કે જે અહુરમજદે (અષો જરથુશ્ત્રની મારફતે) મને શીખાડી તે (દીન) થી, તમે દેત્યો તથા દરૂજો તથા જાદુગરો તથા પરીઓનાં શરીરને હું ભાંજું તથા મારૂં તથા પરાજય કરૂં. (હોમ યશ્ત, નીરંગ.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

ફત્તેહ-વિજય.

इहैव तैर्जितः सर्गो येषां साम्ये स्थितं मनः ।

निर्दोषं हि समं ब्रह्म तस्माद्ब्रह्मणि ते स्थिताः ॥

જેમનું મન સમત્વમાં સ્થિર છે, તેમણે સૃષ્ટિ જીતી છે. બ્રહ્મ દોષ રહિત છે અને સમ છે, માટે તેઓ બ્રહ્મમાં રહે છે.

(ગીતા ૫-૧૯.)

बन्धुरात्मात्मनस्तस्य येनात्मैवात्मना जितः ।

अनात्मनस्तु शत्रुत्वे वर्तेतात्मैव शत्रुवत् ॥

जितात्मनः प्रशान्तस्य परमात्मा समाहितः ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः ॥
ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेन्द्रियः ।
युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्टाश्मकांचनः ॥

(ગીતા ૬-૬ થી ૮.)

જેણે પોતાનું મન જીત્યું તેનો આત્મા તેનો બંધુ છે; અને જ્યારે તે જીતાયું નથી, ત્યારે પોતેજ અનાત્મ અને શત્રુ પેરે વર્તે છે. જેણે પોતાને જીત્યો તે શાન્ત, પરમાત્મા અને ટાઢ, તાપ, માન અપમાનમાં સ્થિર રહે છે. જે જ્ઞાન અને વિજ્ઞાનમાં તૃપ્ત થયેલો, વિકાર રહિત અને જીતેન્દ્રિય, તે યુક્ત થયેલો યોગી છે, જેની દ્રષ્ટિએ માટી, પત્થર અને સુવર્ણ સમાન છે.

प्रशान्तात्माविगतभीर्ब्रह्मचारिव्रते स्थितः ।
मनः संयम्य मच्चितो युक्त आसीत मत्परः ॥

(ગીતા ૬-૧૪.)

શાન્ત બનીને નિડર અને બ્રહ્મચર્ય વ્રતમાં રહિને, મન હાબમાં રાખીને, મારામાં પુરોવીને, યુક્ત બનીને મારે શરણે રહે.

कबीर कबीर क्या करो, खोजो आप शरीर,
जो ये पांचो वश करो, तो आप दास कबीर.

કબીરનું નામ મોટું શા માટે ગણો છો. તમે પોતે શરીરમાં શોધ કરો અને પાંચ ઇન્દ્રિયો વશ કરો, તો તમે પણ કબીર ભક્ત જેટલા ચમત્કારિક હરીજન બનશો.

काया मोड कमान कर, पांच तत कर तान,
मारो तो मन मरघला, नहि तो मिथ्या जान.

જ્યારે કાયાની તુ કમાન કરીશ અને પાંચ ઇન્દ્રિયોને તુ તાંત બનાવીને તેની ઉપર ચઢાવીશ, ત્યારે મારવા લાયક જે મનનું પંખી

છે, તેને તું માર (વશ કર); નહિં તો સારો જન્મ મિથ્થા ગયેલો સમજ.

सूरका तो दळ नहिं, चंदनका बन नाहि,
सब समूद्र मोति नहि, युं हरिजन जग माहि.

શૂરવીરો તો લશ્કરમાં એકાદજ હોય, ચંદનના ઝાડો કાંઇ જંગલી વન માફક અસંખ્ય મળતાં નથી. આખા સમૂદ્રના પાણીના ટીપાં સઘળાંજ મોતિમાં ફેરવાયલાં જણાતાં નથી. તેજ પ્રમાણે આખી જગતમાં કદાચજ એક સાચો હરિજન દેખાય છે.

कबीर साचा सुरवा, कबु न पहेरे लोह,
जुजनके बंध खोलके, छांडे तनका मोह.

ખરો (જીતનાર) શૂરો કબીર છે, જે લોઢાનું કવચ (બખ્તર) પહેરતો નથી, પણ તેથી ઉલટું પોતાના અંગરખાને પણ ખોલી નાખીને, શરીરની દરકાર વિના લડાઇમાં ઝુપલાવે છે.

Victory belongs to the most persevering.

(*Napoleon I.*)

And either victory or else a grave. (*Shakespeare.*)

A victory won over self is the only victory acceptable to God. (*Chas. N. Douglas.*)

Victories that are cheap are cheap. Those only are worth having which come as the result of hard fighting. (*Beecher.*)

A more glorious victory cannot be gained over another man than this, that when the injury began on his part, the kindness should begin on ours. (*Tillotson.*)

Thine, O Lord, is the greatness and the power and the glory and the victory and the majesty; for all that

is in the heaven and in the earth is Thine, Thine is the kingdom, O Lord and Thou art exalted as head above all. *(1 Chronicle XXIX—11.)*

So when this corruptible shall have put on incorruption, and this mortal shall have put on immortality then shall be brought to pass the saying that is written, Death is swallowed up in victory! O death, where is thy sting? O grave where is thy victory? But thanks be to God, which giveth us the victory through our Lord Jesus Christ. *(1 Corinthians XV—54, 55 & 57.)*

For this is the love of God, that we keep His commandments and His commandments are not grievous For whatsoever is born of God overcometh the world: and this is the victory that overcometh the world, even our faith. *(1 John V—3 & 4.)*

He who, having been angered, gives way to anger no more, has achieved a mighty victory.

(Udanvarga Ch.V—17.)

Let them not hold that conquest by the sword is worthy the name of conquest; let them see in it only confusion and violence. Let them reckon as true conquests none save the triumphs of religion.

(Rock inscription of Asoka, Edic 13.)

Victory breeds hatred. *(Dhammapada V—207.)*

તનદુરસ્તિ.[1]

અશ્માઇ તન્વો દ્રુવતાતૅમ, અશ્માઇ તન્વો વઝદ્રવરૅ.

(જે માનવી તારી અહુરમજદની યાદ કરે) તેને હે (અહુરમજદ!) (તું) તનની મજબુતી તથા તનનું સુખ (તું આપ). (અશ્માઈ રએસ્ચ.)

હજંઘ્રૅમ બએષજનાંમ બએવરે બએષજનાંમ.

તનદુરસ્તીમાંની હજાર (ઘણી) તનદુરસ્તી, (તથા) તનદુરસ્તીમાંની દશ હજાર (ઘણી) (તંદુરસ્તી) (ભણનારને હોજો). (હજંઘરેમ.)

આર્ફ્રીનામિ......અષીમ...બરૅન્તીમ વીસ્પ્ઑ બએષજાઑ.

અશીશવંઘ (નામના ફરેશ્તા)ને હું વખાણું છું, (જે) (અશીશવંઘ) સર્વ તંદુરસ્તીના ઉપાયો રાખનાર (છે). (હોશબામ.)

તિશ્ત્રીમ દ્રવા-ચશ્મનૅમ યઝમઇદે.

તનદુરસ્ત આંખવાળા તેશ્તર (યજદ)ને અમે યાદ કર્યે છીએ. (ખોરશેદ નિયાયશ, ક૦ ૮.)

આય નો જમ્યાત બએષજાઇ......મિથ્રો યો વૉઉરૂ-ગઑયઑઇતિશ.

જે બોહળાં ક્ષેત્રવાળો મેહેર (યજદ) (છે), (તે) અમારી તનદુરસ્તીને માટે આવે! (મેહેર નિયાયશ, ક૦ ૧૪.)

યજાઇ માઑંઘ્રહૅમ...બઘૅમ બએષજૅમ.

માહ (યજદ) (જે) તનદુરસ્તી આપનાર દૈવિક શક્તિ (છે), (તેને) હું વખાણું છું. (માહ નિયાયશ, ક૦ ૭.)

દસ્ત અમૅમ વૅરૅથ્રધ્નૅમચ...યજત પૉઉરૂ-ખરૅનંઘ્રહ, યજત પૉઉરૂ-બએષજ.

હે પુર ખોરેહવાળા યજદો તથા પુર તનદુરસ્તી આપનારા યજદો! તમે (મને) હિમ્મત તથા ફત્તેહ દો. (માહ નિયાયશ, ક૦ ૧૦.)

---

૧. આરોગ્યતા, health.

ઉશ્ત-બૅરૅતીમચ......આફ્રીનામિ, તવ આતર્શ પુથ્ર અહુરહે મજ્દાઑ......ઉશ્ત બુયાત્ અહ્માઇ નઈરે; યસે-થ્વા બાધ ફ્રાયજાઇતે.

અહુરમજદના પુત્ર આતશની તનદુરસ્તી આપનારી ભેટને હું વખાણું છું. (હે આતશ!) જે તને નિત્ય ઇજે તે માણસને સુખાકારી હોજો. (આતશ નિયાયશ, ફ૦ ૧.)

પૅરસત્ જરથુશ્ત્રો અહુરૅમ્ મજ્દાંમ......કત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે......બએષજયોતૅમૅમ્......આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઑ અહ્માકૅમ નાંમ, સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, યત્ અમૅષનાંમ્ સ્પૅન્તનાંમ...તત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે બએષજયોતૅમૅમ્.

જરથુશ્ત્રે અહુરમજદને પુછ્યું કે...માથ્ર સ્પેન્તનો કયો ભાગ સર્વથી વધારે તનદુરસ્તી આપનાર છે....ત્યારે અહુરમજદે જવાબ આપ્યો, હે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર! અમે અમેષાસ્પંદોનાં નામો (છે), તે માંથ્ર સ્પેન્તનો સર્વથી વધારે તનદુરસ્તી આપનાર ભાગ છે. (અહુરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૧-૪.)

આઅત્ મ્રઑત અહુરો મજ્દાઑ......અશ્તદસ બએષજ્ય.

ત્યારે અહુરમજદે જવાબ આપ્યો કે......(મારૂં) અઢારમું (નામ) તનદુરસ્તી આપનાર (છે.) (અહુરમજદ યશ્ત, ફ૦ ૭-૮.)

હુઑમૅમ્ દૂરઓષૅમ્ યજમઇદે.

દર્દને પાછળ રાખનાર હોમને અમે વખાણીએ છીએ.

(મોટી હપ્તન યશ્ત, ફ૦ ૮. ૫.)

અઇર્‌યમનૅમ્ માંથ્રનાંમ્...બએષજૅમ્ માંથ્રનાંમ્ બએષજયોતૅમૅમ્ માંથ્રનાંમ્.

માંથ્રવાણીઓમાંથી અઇર્યમન (નામની બંદગી), માંથ્રવાણીઓમાં તનદુરસ્તી આપનારી તથા માંથ્રવાણીઓમાં સર્વથી અધિક તનદુરસ્તી આપનારી (છે). (અરદીબેહશ્ત યશ્ત, ફ૦ ૫.)

તિશ્ત્રીમ્ સ્તારૅમ્ રએવન્તૅમ્ ખરૅનંઘ્ઉહન્તૅમ્ યજમઇદે.........બએષજીમ્.

તનદુરસ્તી આપનાર, ચળકાટવાળા તથા ખોરેહવાળા તેશ્તર તારાનુ અમે સ્મરણ કર્યે છીએ. (તીર યશ્ત, ફ૦ ૨.)

વઝ્રદ્રિશ ઉક્ષ્યેઇતિ, વીસ્પાઑસૅ-તાઑ દામાંન્ બએષજ્યતિચ સૅવિશ્તો, યેજિ અએમ બવઇતિ યશ્તો, ક્ષ્નૂતો ફ્રિથો પઇતિ-જન્તો.

જ્યારે તે (તેશતર તીર યજદ) આરાધના પામેલા, ખુશી થએલા, પ્રેમ તથા માન પામેળો હોચ છે, (ત્યારે) (તે) બળવાન (તથા) ઘણોજ લાભ કરનાર (તેશ્તર) આ સકળ સૃષ્ટિને આબાદ કરે છે તથા સજીવન કરે છે. (તીર યશ્ત, ક૦ ૪૩.)

યત્ ઝી સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, અઇર્યાઑ દંઘ્હાઑ તિશ્ત્ર્યેહે રએવતો ખરૅનંઘ્ઉહતો અઓવિ-સચ્યાર્ંશ દાઇતીમ્ યસ્નૅમચ વહ્મૅમચ... નોઇત ઇથ્ર અઇર્યાઑ દંઘ્હાવો ફ્રાંશ હ્યાત હએન,...નોઇત પામ.

હે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર! જો ઇરાની દેશો ચળકાટવાળા (તથા) ખોરેહવાળા તેશ્તરની લાએક યજશ્ને તથા આરાધના જરૂર કરે, તો એ તરફ, ઇરાની દેશો તરફ, ન સેના કે ન દર્દ ધસારો કરી શકે. (તીર યશ્ત, ક૦ ૫૬.)

દ્રવાસ્પાંમ્ સૂરાંમ મઝ્દધાતાંમ્ અષઑનીમ્ યજમઇદે......... બએષજયાંમ.

તનદુરસ્તી આપનાર અહુરમજદના સરજેલા શૂરા તથા અષો દ્રવાસ્પને અમે યાદ કુર્યે છીએ. (ગોશ યશ્ત, ક૦ ૭.)

સ્રઓષૅમ અષીમ્... યજમઇદે યિમ્ યજત હઑમો ફ્રાષ્મિશ, બએષજયો.

અષો સરોષ (યજદ)ને અમે આરાધીએ છીએ, જે (સરોષ યજદ)ને આબાદી કરનાર (તથા) તંદુરસ્તી આપનાર હોમ (યજદે) આરાધ્યો હતો. (સરોશ યશ્ત વડી, ક૦ ૧૯.)

અધ નો તૂમ સ્રઓષ અષ્ય હુરઑધ, જાવરૅ દયાઑ હિતએઇબ્યો, દ્રવતાતૅમ્ તનુબ્યો.

હે ખુબસુરત અષો સરોષ (યજદ!) અત્રે તું અમારા ઘોડાઓને વાસ્તે જોર તથા તનને માટે મજબુતી આપ. (સરોશ યશ્ત વડી ક૦ ૨૬.)

અહ્માઇ પઑઇર્યો આજસત્ વર્જૅમ્રો વૅરૅથ્રઘ્નો અહુરધાતો, વાતહે કેહ્ર્પં દરૅષાઇશ સ્રીરહે મઝ્દધાતહે, વૅાહુ ખરૅનો મઝ્દધાતૅમ, અશ્વ ખરૅનો મઝ્દધાતૅમ, બએષજૅમ ઉત અમૅમચ.

(જે નર બેહરાંમ યજદને ઇજીને તેની મદદ માગે) તેને માટે પેહલી વેળાએ (તે) અહુરમજદનો સરજેલો, બેહરામ (યજદ), (જે) અહુરમમજદનું પેદા કીધેલું ભલું નુર, અહુરમજદનું સરજેલું ખોરેહ, તનદુરસ્તીના ઉપાય, (તેની સાથે) વળી હિમત રાખેછે (તે), અહુરમજદના પેદા કરેલા સખત પવનના રૂપમાં ઉડીને જાય છે. (બહેરાંમ યશ્ત, ક૦ ૨.)

બએષજ અહ્નિ બએષજ્યોતॅમો.

(બહેરાંમ યજદ કહે છે કે) તનદુરસ્તીના ઉપાયમાં હું સર્વથી વધુ તનદુરસ્તી આપનાર છું. (બહેરાંમ યશ્ત, ક૦ ૬.)

તॅમ યજત યો અષવ જરથુશ્ત્રો, વॅરॅથ્રઘ્નહે પઇતિ મનહિ, વॅરॅથ્રઘ્નહે પઇતિ વચહિ, વॅરॅથ્રઘ્નહે પઇતિ શ્યઓથ્ને, વॅરॅથ્રઘ્નહે પઇતિ ફ્રવાક, વॅરॅથ્રઘ્નહે પઇતિ પાઇતિવાક. અહ્માઇ દથત્ વॅરॅથ્રઘ્નો અહુરધાતો, ઑરॅજાઇશ્ ખાઓ, બાજ્વાઓ અઓજો, તન્વા વીસ્પયાઓ દ્રવતાતॅમ, તન્વો વીસ્પયાઓ વજ્દ્વરॅ, અઓમચ સુકॅમ યિમ્ બરઇતિ કરો મસ્યો ઉપાપો.

બેહરાંમ (યજદ)ના વિચારમાં, બેહરાંમ (યજદ)ના વચનમાં, બેહરાંમ (યજદ)ના કાર્યમાં, બેહરાંમ (યજદ)ની સલાહમાં (તથા) બેહરાંમ (યજદ)ના જવાબમાં તેને અષો જરથુશ્ત્રે યાદ કીધો. અહુરમજદના સરજેલા બેહરાંમ (યજદે) સત્યતાનું મૂળ, બન્ને બાજુનું બળ, સઘળાં તનની તનદુરસ્તી, તમામ તનનું સુખ, તથા તે જોવાની શક્તિ કે જે પાણીમાં રેહનારી કર (નામની) માછલી રાખે છે (તે), (સર્વ) તે (અષો જરથુશ્ત્ર)ને આપ્યું. (બહેરાંમ યશ્ત, ક૦ ૨૮–૨૯.)

પॅરॅસત્ જરથુશ્ત્રો અહુરॅમ્ મજ્દાંમ, અહુર મજ્દ... યત્ બવાનિ અઇવિ–સસ્તો અઇવિ–શ્મરॅતો, પૉઉરૂ–નરાંમ્ ત્બિષયતાંમ, ચિશ અંઘ્રહે અસ્તિ બએષજॅ. આઅત્ મ્રઓત્ અહુરો મજ્દાઓ, મॅરॅઘહે પॅષોપરॅનહે વારॅનજનહે પરॅનॅમ્ અયસએષ, સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર. અત પરॅન તનૂમ્ અઇવિ–સિફ્રાઇશ, અત પરॅન હુમॅરॅથॅમ્ પઇતિ–સંઘ્નહએષ.

અષો જરથુશ્ત્રે અહુરમજદને પુછ્યું કે, હે અહુરમજદ! જ્યારે દુઃખ દેનારા પુષ્કળ માણસોમાં (હું) ધ્રુજા પામેલો (તથા) મંત્ર મારેલો થાઉં (ત્યારે) તેને માટે ઉપાય શું છે? (ત્યારે) અહુરમજદે કહ્યું કે હે સ્પીત-

માન જરથુશ્ત્ર, પાંખ ફફડાવતાં પેષો-પરેન (નામનાં) પક્ષીનાં પીછાં તારે શોધવાં જોઇએ, (તથા) તે પીછાંથી (તારે) શરીરને ઘસવું જોઇએ, (તથા) તે પીછાંથી (તારા) દુશ્મનને કદુઆ દઇને હાંકી કાઢવો જોઇએ. (બહેરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૩૪-૩૫.)

જરથુશ્ત્ર, અએતેંમ માંથ્રેંમ મા ફ્રદએસયોઇશ, અન્યત્ પિથ્રે વા પુથ્રાઇ, બ્રાથ્રે વા હધો-જાતાઇ, આથ્રવનાઇ વા થ્રાયઑને......યોઇ ...બએષજય આસ્.

હે જરથુશ્ત્ર! આ માંથ્ર જે તનદુરસ્તી આપનાર છે, તે છોકરાવાળા બાપ, અથવા એક ભાઇ જેની સાથે બીજો જન્મેલો હોય, અથવા ત્રણ પંથવાળા આથ્રવન (એ ત્રણ) શીવાય બીજા કોઇને તું શીખાડીશ મા. (બેહરાંમ યશ્ત, ફ૦ ૪૬.)

યેજિ-પે મઇર્યો ગેઉિવંયાત્, જહિક વા, અષાવો વા અસ્રાવયત્-ગાથો, અહુમેંરેક્ષ, પઇત્યારેંનો ઇમાંમ દએનાંમ યાંમ આહૂઇરીમ જરથુશ્ત્રીમ, પર બએષજ હચઇતે વેંરેથ્રઘ્ને અ રથ્રાતો.

જો તે (ઇજેલી વસ્તુ) તે પાપી માણસ, અથવા દુષ્ટ સ્ત્રી, અથવા તો અષોઇને તોડનાર, ગાથા ગાઇને ન ભણનાર, દુનિયાંને ખરાબ કરનાર, (અથવા) આ દીન જે અહુરમજદી જરથુશ્ત્રિ તેની સામે થનાર, દીનનો વેરી હાથમાં પકડે તો, અહુરમજદનો સરજેલો બેહરાંમ યજદ તનદુરસ્તીના ઉપાય છીનવી લે છે. (બેહરાંમ યશ્ત, ફ૦ પર.)

હઑમેંમ...પાતારેંમ તનુયે બઇરે.

હોમ (જે) તનને બચાવનાર (તેને) હું મારી પાસે રાખું!

(બેહરામ યશ્ત, ફ૦ ૫૭.)

આઅત્ મે અએમ્ પઇતિ-અઑખ્ત હઑમો અષવ દૂરઑષો, અઝેંમ્ અહ્મિ જરથુશ્ત્ર હઑમો અષવ દૂરઑષો; આ-માંમ્ યાસંઘ્નઉિહ સ્પિતમ, ફ્રા માંમ્ હુન્વંઘ્નઉિહ ખરેંતેએ; અવિ માંમ્ સ્તઑમઇને સ્તૂઇધિ, યથ મા અપરચિત્ સઑષ્યન્તો સ્તવાંન્.

ત્યારે તે અષો તથા દર્દને પાછળ નાખનારા હોમે મને પાછો જવાબ આપ્યો કે, હે જરથુશ્ત્ર! હું અષો (તથા) દર્દને પાછલ નાખ-નાર હોમ છું. મને શોધ (મારી તલબમાં રેહ), તથા હે જરથુશ્ત્ર!

પીવાને માટે મને નીચવ, (તથા) જેમ બીજા (દુનિયાને) લાભ કરનારાઓએ મને વખાણ્યો હોય, (તેમ) કીર્તિનાં ગાયનોથી મારૂં તું સ્તવન કર. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૨.)

આઅત્ મે અએમ પઇતિ-અઑખ્ત હઑમો અષવ દૂરઑષો, વીવંઘ્હાઓ માંમ પઑઇર્યો મષ્યો અસ્તવઇથ્યાઇ હુનૂત ગએથયાઇ; હો અહ્માઇ અષિશ્ ઍર્નાવિ, તત્ અહ્માઇ જસત્ આયપ્ટૅમ; યત્ હે પુથ્રો ઉસ્-જયત, યો યિમો ક્ષએતો હ્વાંથ્વો, ખ્વર્ઍનંઘ્ઉહસ્તૅમો જાતનાંમ્, હ્વર્-દર્સો મષ્યાનાંમ. યત્ કૅર્નઑત્ અંઘ્હે ક્ષથ્રાધ અમર્ષિન્ત પસુ વીર, અંઘ્હુઑષેમ્ને આપ ઉર્વઇરે; ખઇર્યાંન્ ખ્વર્થૅમ અજયમ્નેમ. યિમહે ક્ષથ્રે અઉર્વહે, નોઇત્ અઑતૅમ આઑંઘ્હ, નોઇત્ ગર્મૅમ્; નોઇત્ જઉર્વ આઑંઘ્હ, નોઇત્ મૅર્થ્યુશ્, નોઇત્ અરસ્કો દએવો-દાતો. પન્ચ દસ ફ્રચર્ઍઇથે પિત પુથ્રસ્ચ રઑધ્એષ્વ કતરસ્ચિત્, યવત ક્ષયોઇત્ હ્વાંથ્વો યિમો વીવંઘ્ઉહતો પુથ્રો.

ત્યારે તે અષો (તથા) દર્દને પાછળ નાખનાર હોમે મને જવાબ આપ્યો કે વીવઘાંમ પહેલો માણુસ (હતો) (જેણે) (આ) જડ જગતમાં મને (ક્રિયાનાં કાર્યમાં અર્પણ કરવાને માટે) નીચવ્યો; તેને આ આશીષ પ્રાપ્ત થઇ, તેને આ લાભ સંપાદન થયો, તે એ કે તેને માટે એક છોકરો શ્રેષ્ટતાથી જન્મ પામ્યો, જે જન્મ પામેલાઓમાં સર્વથી અધિક ઓજસ (ખોરેહ)વાળો, (તથા) માણુસોમાં સૂર્યની તરફ જોનારો (તથા) રૈયતની સારી પેઠે સંભાળ કરનાર, જમશેદ પાદશાહ (હતો), જેણે આ (દુનિયામાં) પોતાની રાજ્ય સત્તાથી પશુ તથા માણુસને અમર કીધાં, પાણી તથા ઝાડપાનને ન સુકાતાં (તાજાં) કીધાં; (લોકો) તાજો ખોરાક ખાતાં હતાં. પશ્ચાત જમશેદના રાજ્યાધિકારમાં (અતિશય) ઠંડી ન હોતી, (અતિશય) ગરમી ન હોતી, બુઢાપો ન હોતો, મોત ન હોતું, દૈત્યની રૂઢીની અદેખાઇ ન હોતી. જેટલા કાળ સુધી, વીવંઘામના છોકરા, રૈયતની સારી રીતે જતન કરનાર, જમશેદે રાજ્ય ચલાવ્યું, (તેટલો કાળ) બાપ તથા દીકરો બન્ને પંદર વર્ષના દેખાવમાં ચાલતા હતા. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૪-૫.)

ની તે જાઇરે મર્ષ્ય્ અ્રયે, ની અમૅમ, ની વૅર્થ્રઘ્નૅમ, ની દસ્વર્ૅ, ની બએષજૅમ, ની ફ્રદથૅમ, ની વર્ૅદથૅમ, ની અઑજો વીસ્પો-તનૂમ,

ની અસ્તીમ્ વીસ્પો-પએસંઘ્રહુઁમ ; ની તન, યથ ગએથાહ્વ વસો-ક્ષથો ફ્રચરાને, ત્બએષો-તઉર્વાઓ દ્રુજૅમ-વનો.

હે લીલા (હોમ)! તારૂં રુહાપણુ, (તારી) બહાદુરી, વિજય, તન-દુરસ્તી, તનદુરસ્તીના ઉપાય, આબાદી, વૃદ્ધિ, સઘળાં શરીરનું જોર (તથા) તમામ ચળકાટભરેલી મોટાઇ–એ (સર્વ) હું માગું છું, કે જેથી મુલ-કોમાં સ્વતંત્ર દેશપતિ, ખરાબીને તોડનાર, તથા દ્રુજને મારનારની પેઠે હું ફરૂં. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧. ફ૦ ૧૭.)

ઇમૅમ્ થ્વાંમ્ બીતીમ્ યાનૅમ્ હઓમ જઇધ્યૅમિ દૂરઓષ, દ્રવતા-તૅમ્ અંઘ્રહુઆસે તન્વો.

હે દર્દને પાછળ નાખનાર હોમ! તારી પાસેથી બીજી બક્ષીસ હું આ માગું છું, (તે એ કે) આ તનની તનદુરસ્તી.

(મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧ ફ૦ ૧૯.)

હઓમ...અમાઇચ થ્વા વૅરૅથ્રધ્નાઇચ, માવોય ઉપ-મ્રૂયે તનુયે ખ્રિમાઇચ યત્ પૉઉરૂ-અઑક્ષ્નહે.

હે હોમ ! હિમત તથા ફ-તેહને માટે (તથા) મારાં તનને પુરતી આનંદમય સુખાકારી (મળે તે)ને માટે, (હું) તારૂં સ્મરણ કરૂં છું.

(મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૨૭.)

નસ્યેઇતિ હુથ્ર ફ્રાકૅરૅસ્ત અહ્માત્ હચ ન્માનાત્ આહિતિશ, યથ્ર બાધ ઉપાજઇતિ, યથ્ર બાધ ઉપ-સ્તઑઇતિ હઓમહે બએષજ્યેહે ચિથ્રૅમ દસ્વરૅ બએષજૅમ અહે વીસૅ ઉત મએથનૅમ.

જે જે સ્થળે તનદુરસ્તી આપનાર હોમને (કોઇ) જરૂર લઇ જાય છે (તથા) જે જે સ્થળે (કોઇ) જરૂર (તેને) વખાણે છે, તે ઘરમાંથી (દૈત્યોથી) ઉત્પન્ન થયેલી (સઘળી) ગલીચી ઝટ નષ્ટ થઇ જાય છે, તેનાં કુલ તેમજ (તેનાં) મુકામમાં જાહેર રીતે સુખ (તથા) તનદુરસ્તી (આવે છે.) (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૭.)

ફ્રષ ફ્રયન્તુ તે મધો, વૅરૅજયંઘ્રઉહુઆઁઘ્રહો જસૅન્તુ.

(હે હોમ!) તારા તનદુરસ્તીના ઉપાયો આગળ વધે (તથા) અસ-રકારક રીતે (અમને) પહોંચે! (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧૪.)

ફ્રષ ફ્રયન્તુ તે મધો, રઑક્ષ્ન ફ્રયન્તુ તે મધો, રેન્જ્યો વજઇતે મધો.

(હે હોમ!) તારાં રોગને દૂર કરનારાં સાધનો આગલ વધો! તારાં રોગને દૂર કરનારાં સાધનો તેજીથી ફેલાવો પામે! તારાં રોગને દૂર કરનારાં સાધનો સહેલાઇથી મળી આવે. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧૯.)

યજાઇ વનન્તૅમ......બએષજીમ.

તનદુરસ્તી આપનારા વનન્ત તારાને હું વખાણું છું. (વનન્ત યશ્ત.)

યથ અહ્મ્ય અમેષાઓં સ્પૅન્ત સ્રઑષાત્ અષ્યાત્ પઇતિષાંન્... ઉશ્ત-ઍર્તીમચ

જેથી આ (સ્થળ)માં અમેષાસ્પંદો, અષો સરોષ (યજદ)ની મારફતે આરોગ્યતા આપનારી ભેટ ઇચ્છે. (દોઆ તંદોરસ્તી, અવસ્તામાં, ફ૦ ૬.)

તંન-દરોસ્તી દેર જીવશની આવાયદ્.

લાંબા વખત સુધી જીવવાને માટે આરોગ્યતાની જરૂર છે.

અયસ્કૅમ અમહ્રૂકૅમ બવાહિ યથ કવ હુસ્રવ.

કેખશરૂ (ભૂપતિ)ના જેવો (તું) દર્દ રહિત (તથા) મરકી વિનાનો થજે! (આફ્રીને પેગમ્બર જરથોશ્ત, ફ૦ ૭.)

તાંમ્ યજત તખ્મો તુસો રથએશતારો, બરૅષએષુ પઇતિ અસ્પનાંમ્, જાવરૅ જઇધ્યન્તો હિતએઇબ્યો, દ્રુવતાતૅમ્ તનુબ્યો, પૅઉરૂ-સ્પક્ષ્તીમ્ ત્બિષ્યન્તાંમ્, પઇતિ-જઇતીમ્ દુશમઇન્યુનાંમ્, હથ્રા-નિવાઇતીમ્ હમૅરૅથનાંમ્, અઉર્વથનાંમ્ ત્બિષ્યન્તાંમ્.

ઘોડાની પીઠ ઉપર (લડાઇનાં મેદાનમાં દુશ્મનની સામે લડતી વેળાએ) ઘોડાઓને માટે જોર, તનને મજબૂટી, અદેખાઓનું પુરતી રીતે તાબે કરવું, દુશ્મનોની સામે મારવું, અદેખા (તથા) સાથે લડનારા વેરીઓને નીચે તોડી પાડવાનું જોર-(એ સઘળું) માંગતાં તેણી (અરદ્વીસૂર)ને બજ્યા તુસ યોદ્ધાએ આરાધી. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૫૩.)

અવિ ઇમત્ કર્ષ્વરૅ યત્ ખ્નિરથૅમ્ બામીમ્ ગવષયનૅમ્ ગવષિ-તીમચ બએષજ્યાંમ્, મિથ્રો સૂરો આદિધાઇતિ.

શૂરો મેહર યજદ (સઘળા) ભૂમીના વિભાગો (કેશ્વરો) તરફ, ચળકાટવાળું અને તંદરોસ્તીવાળું (સુખવાસી), આ (આપણું) ખનિ-

રથ (નામનું) ફેશ્વર, (જે) ગાયઢોરનું મૂખ્ય મથક (તથા) ગાયઢોરનું રેહવાનું મુકામ (તેની) તરફ નજર કરે છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૫.)

યિમ્ યજત હુઓમો ફ્રાષ્મિશ્, બએષજયો...અનાહિતૅમ્.

(મેહર યજ્દ) જે પવિત્ર (તે) ને આબાદી કરનાર, તંનદુરસ્તી આપનાર હોમ યજદે (ક્રિયાની ભેટથી) ભજયો. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૮૮.)

કહ્માઇ રએશ્ચ ખરૅનસ્ચ, કહ્માઈ તન્વો દ્રવતાતૅમ્ અજૅમ્ બક્ષાનિ ક્ષયસ્નો.

હું (જે) હકુમત કરનાર (તે) કોણુને પ્રકાશ ઓજસ (ખોરેહ) (તથા) (તનની) મજબૂટી (તંદુરસ્તી) દઉં? (મેહર યશ્ત ફ૦ ૧૦૮.)

કત્ અસ્તિ માંથ્રહે સ્પૅન્તહે.....કત્ થમનંઘ્રહુન્તૅમ્...યઓક્તિ-વન્તૅમ્, તરધાતૅમ્ અન્યાઇશ્ દામાંન્.

આબાદી કરનાર (અથવા પવિત્ર) માંથ્રવાણીનો કયો (ભાગ) તનદુરસ્તી આપનાર, કૌવત ધરાવનાર (તથા) બીજી સૃષ્ટિનાં કરતાં વધારે ચઢતો પેદા કીધેલો છે? (રશ્ને યશ્ત ફ૦ ૧.)

યાઓ......દાથ્રીશ બન્તાઇ દ્રવતાતૅમ્.

જે (ફરોહરો) આજારી માણસને આરોગ્યતા દેનારાં (છે). (ફરવદીંન યશ્ત ફ૦ ૨૪.)

અષાઉનાંમ્ વંઘ્રહીશ સૂરાઓ સ્પૅન્તાઓ ફ્રવષયો યજમઇદે. યાઓ...બએષજયોતરાઓ.

અષોનાં ભલાં શૂરાં (તથા) કલ્યાણકારી ફરોહરોને અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ, જે અધિક તનદુરસ્તી આપનારાં (છે). (ફરવદીન યશ્ત, ફ૦ ૬૪.)

વીસ્પનાંમ્ચ પઇતિ બએષજનાંમ્.

તમામ તનદુરસ્તીના ઉપાયો (મેળવવા)ને માટે (અમે મહાન પુરૂષોને યાદ કર્યે છીએ). (ફરવદીન યશ્ત. ફ૦ ૧૩૫.)

મે નાંમ્ જૂઅયએષ...યિમ્ સાસ્ત દઇંઘ્રહેઉશ હમો-ક્ષથ્રો પતૅન્તૅમ્ ......પઇતિષૅન્તૅમ્ બએષજયેહે.

જ્યારે (કોઇ) દેશનો સ્વતંત્ર જુલમગાર (દેશપતિ) (તારી ઉપર)

ધસારો કરતો (તારી) તનદુરસ્તીની ઇર્ષા કરતો (આવે), (તે અવસરે) મારાં નામો તારે યાદ કરવાં જોઇએ. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૫૦.)

યત્ હે દથત રજિશ્ત ચિસ્ત મઝ્દધાત અષઑનિ, પાધવે જાવરૅ, ગઑષઇવે સ્રઑમ, બાજુવે અઑજો, તન્વો વીસ્પયાઑ દ્રૂવતાતૅમ, તન્વો વીસ્પયાઑ વઝ્દ્વરૅ, અઑમચ સૂકૅમ્ યિમ્ બરઇતિ કરો મસ્યો ઉપાપો.

તે એ કે અહુરમજ્દની પેદા કીધેલી સર્વથી સત્યવાદી અષો ચીસ્ત, તેને (અષો જરથુશ્ત્રને) બે પગને માટે જોર, બે કાનને માટે સાંભળવાની તીક્ષ્ણ શક્તિ, બે બાજુને માટે કૌવત, તનની તમામ આરોગ્યતા, તમામ તનનું સુખ, તથા જોવાની તે શક્તિ કે જે પાણીમાં રેહનારી કર (નામની) માછલી રાખે છે, તે આપે.

(દીન યશ્ત, ફ૦ ૭.)

તાંમ્ યજત હઑમો ફ્રાષ્મિશ્, બએષઝ્યો, સ્રીરો, ક્ષથ્રયો, ઝઇરિ-દોઇથ્રો, બરૅઝિશ્તે પઇતિ બરૅઝહિ હરઇથ્યો પઇતિ બરૅઝયાઑ.

તેણીને (અશીશવંઘને) આબાદી કરનાર, તનદુરસ્તી આપનાર, સોહામણા, સત્તા ધરાવનાર (તથા) સોનેરી આંખવાળા હોમ યજ્દે અલબુર્જ પહાડની સર્વથી ઉંચ ટાંચ ઉપર આરાધયો.

(અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૩૭.)

બએષજિશ્ વચ અષુંખ્ધ વારૅથ્રઘ્નિશ્ યઝમઇદે.

તનદુરસ્તી આપનારા, સત્ય ઉચરેલા (તથા) ફ-તેહમંદ (અવસ્તાના) મંન્ત્રોને અમે વખાણીએ છીએ. (આસ્તાદ યશ્ત, ફ૦ ૮.)

ઉગ્રૅમ્ કવએમ્ ખ્વરૅનો મઝ્દધાતૅમ યજમઇદે;...થમનંઘ્રઉહન્તૅમ્.

તનદુરસ્તી દેનાર અહુરમજ્દનાં પેદા કીધેલાં કયાંની ખોરેહને અમે વખાણીએ છીએ. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૯.)

ક્ષથ્રહેચ પઇતિ બાનુમતો, દરૅઘયાઑસચ પઇતિ દરૅઘો-જિતોઇશ્, વીસ્પનાંમચ પઇતિ આયપ્તનાંમ્, વીસ્પનાંમચ પઇતિ બએષજનાંમ્.

પ્રકાશિત બાદશાહી, લાંબામાં લાંબી જીંદગી, તમામ વરદાનો તથા તમામ તનદુરસ્તીના ઉપાયો (આપવા) સારૂં, (તે કૈવિક ઓજસ (ખોરેહ) કએખુસરૂ શાહ સાથે જોડાયું હતું. (જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૭૬.)

યજમઇદે થ્વાંમ્ મએથનહે પઇતિ અષાઉમ્ અહુર મજ્દ દ્વફ્ષ-ઑષ્ દ્વો-વીરહે દ્વો-અષચિથ્રહે. યહ્મિ જી કાચીત્ તનુનાંમ દ્રાજિ-શ્તૅમ્ હા મે મએથને મિથ્નાત્ અત્ હમ અત્ જયેને.

પશુને તનદુરસ્તી આપનાર, માણસને તનદુરસ્તી આપનાર (તથા) અષોઇના બીજની (વસ્તુઓ)ને તનદુરસ્તી આપનાર, ધરતીના સાહેબ, હે અષો અહુરમજ્દ! તને અમે યાદ કર્યે છીએ; આ (ધરતી) ઉપરની વસ્તુઓમાંની જે પણ કોઇ વસ્તુ (ઘણો લાંબો કાળ) ટકાઉ (હોય) તે ઉનાળામાં તેમજ શ્યાળામાં જરૂર મારા મુકામમાં રહેજો.

(યજશ્ને હા ૧૬, ફ૦ ૧૦.)

તા ને...બએષજ.

તે (ગાથા) અમારે માટે તનદુરસ્તી છે. (હા ૫૫, ફ૦ ૩.)

દસ્વરૅચ બએષજૅમ્ચ યજમઇદે પઇતિશ્તાતેએ...અર્ખ્તિનાંમ્ચ અસ્તર્ૅમનાંમ્ચ.

બિમારી તથા મરકીની સામે થવાને માટે આનંદને તથા આરોગ્યતાને અમે વખાણ્યે છીએ. (હા ૭૧, ફ૦ ૧૭.)

બએષજયોઇશ્ માંથ્રો સ્પૅન્તો યો અશ્-ખર્ૅનાઑ.

અએ પુર ખુરેહવાળા માંથ્ર સ્પેન્ત! તારે મને તનદુરસ્તી આપવી જોઇએ. (વ'દીદાદ ૫ર૦ ૨૨, ફ૦ ૨.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

તનદુરૂસ્તિ.

नात्यश्नतस्तु योगोस्ति न चैकान्तमनश्नतः ।
न चास्ति स्वप्नशीलस्य जाग्रतो नैव चार्जुन ॥
युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु ।
युक्तस्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा ॥

(ગીતા ૬–૧૬, ૧૭.)

જે ઘણું ખાય અથવા બહુ ઓછું ખાય, જે ઘણું ઉંઘાય અથવા બહુ કમ ઉંઘાય તેને માટે, હે અરજુન! યોગ નથી. યોગ તે માનવીનું દુઃખ નષ્ટ કરે છે કે જે ખાવા, રમવા, કાર્ય કરવા, સુવા અને જાગવામાં નીયમીત (અને મધ્યમ) હોય છે,

आयुःसत्वबलारोग्यसुखप्रीतिविवर्धनाः ।
रस्याः स्निग्धाः स्थिरा हृद्या आहाराः सात्विकप्रियाः ॥

(ગીતા ૧૭-૮)

સાત્વિક (અષો) લોકને જે ખોરાક, તાકાત, શક્તિ, તનદુરસ્તિ, સુખ અને ખુશાલી વધારનાર, મીઠો, સંગીન અને ખાવાને ગમે એવો હોય તે પસંદ પડે છે.

पेट समाता अन्न ले, तनहि समाता चीर,
अधिकहि संग्रह ना करे, जीसका नाम फकीर.

પેટ પુરતું અન્ન લે, શરીર ઢંકાય એટલાં વસ્ત્રનીજ કાળજી કરે, વધુ (પશુ, પંખી માફક) સંગ્રહ ન કરે, તેજ ખરો ફકીર (સાધુ).

To gather riches, do not hazard health,
For truth to say, health is the wealth of wealth. (*Sir Richard Baker.*)

Good or bad health makes our philosophy. (*Chanlien.*)

Give me health and a day and I make the pomp of emperors ridiculous. (*Emerson.*)

Health outweighs all other blessings so much, that one may really say, that a healthy beggar is happier than an ailing king. (*Schoponhauer.*)

A golden crown could not cure the headache, nor a velvet slipper give ease to the gout, nor a purple robe drive away burning fever! (*Colton.*)

Money is the most envied but the least enjoyed blessing; health is the most enjoyed but the least envied. (*Colton.*)

Labor sharpens the appetite and temperance prevents him indulging to excess. (*Sir W. Temple.*)

Live not to eat, but eat to live. (*Old maxim.*)

Feed sparingly and defy the physician.

The best physicians are Dr. Diet, Dr. Quiet and Dr. Merryman. (*Chavasse.*)

Love labour; if you do not want it for food, you may for physic. (*Dr. W. W. Hall.*)

Hope and tranquillity open the channels of the body, so that the life forces go bounding through it in such a way that disease can rarely get a foothold. (*R. W. Trine.*)

Joy and temperance and repose
Slam the door on the doctor's nose. (*Longfellow.*)

Associate with healthy people. Health is contagious as well as disease. (*Dr. W. W. Hall.*)

If you would be healthy, be good ; if you would be good, be wise ; if you would be wise, be devout and reverent, for the fear (love) of God is the beginning of wisdom. (*Prof. Blackie.*)

The richer a man makes his food the poorer he makes his appetite. Feed your body as you would your slave, not your master. (*Spanish Proverb.*)

Few die of hunger and thousands die of surfeit. (*Spanish Proverb.*)

Avoid excess, for gluttony is hateful, injure health, may lead to death and surely bars the road to holy merit and celestial bliss. (*Manor.*)

Tell me what you eat and I will tell you what you are. (*Brilliant Sayarin.*)

The ingredients of health and long life are
Great temperance, and open air,
Easy labor, little care. (*Sir P. Sydney.*)

Nor love, nor honor, wealth, nor power,
Can give the heart a cheerful hour
When health is lost. Be timely wise;
With health all taste of pleasure flies. (*Gay.*)

Reason's whole pleasure, all the joys of sense,
Lie in three words, health, peace and competence.
But health consists with temperance alone;
And peace, O Virtue! peace is all thy own.
(*Pope.*)

There is that speaketh like the piercings of a sword: but the tongue of the wise *is* health.
(*Proverbs XII–18.*)

Beloved I wish above all things that thou mayst prosper and be in health, even as thy soul prospereth. (*III John—2.*)

સંતોષ.

-:◇:-

તુષ્ના મહાતિશ્રૂ વહિશ્તા.
સંતોષી વિચાર સર્વોત્તમ છે. (ગાથા હા ૪૩-૧૫.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

सर्पाः पिबन्ति पवनं न च दुर्बलास्ते
शुष्कैस्तृणैर्वनगजा बलिनो भवन्ति ।
कन्दैः फलैर्मुनिवराः क्षपयन्ति कालं
सन्तोष एव पुरुषस्य परं निधानम् ।
सन्तोषामृततृप्तानां यत्सुखं शान्तचेतसाम्
कुतस्तद्धन लुब्धानामितश्चेतश्च धावताम् ।

(ભૃતહરિ.)

સર્પો પવન પીએ છે છતાં દુર્બળ થયા નથી; હાથી માત્ર સુકું ઘાસ ખાય છે અને બળવાન બને છે; મુનીવરો માત્ર કંદમૂળ અને ફળોનો અહાર કરીને કાળ નિર્ગમન કરે છે; માટે સંતોષજ માનવીનું પરંધન અને આશ્રય છે. જે સુખ, સંતોષના અમૃતના પાનથી શાન્ત-ચિત્તનું મળે છે, તે ધનના અપાર લોભીઓ, ભમતાં ચિત્તથી કેમ મેળવી શકે ?

गउधन गजधन गोपीधन, ओर रत्न धन खान,
जहां आवे संतोष धन तो, सब धन धुल समान.

ગાય, હાથી, સ્ત્રીઓ અને ઝવેરાતના માલીકો ધનવાન ગણાય છે, પણ જેવું સંતોષનું ધન કોઇને પ્રાપ્ત થયું, તેવું એ સર્વે ધન ધુલ સમાન નિર્થક થઇ જાય છે.

साहेब मेरे मुहको, लुखी रोटी दे,
भाजी मांगत में डरुं, के लुखी छिनले.

એ ઇશ! મારા મોઢાં માટે સુકી રોટી દે. તેની સાથે ભાજી ખાવાની પણ તારી સોડેથી માંગતો નથી, કે કદાચ સુકી રોટલી પણ જતી રહે.

कबूक मंदीर मालियां, कबूक जंगल बास,
सबी ठोर सोहामना, जो हरी होय पास.

જે ઇશ્વરની સમીપ રેહ છે, તે સંતોષથી સર્વે ઠામો સોહામણા લેખે છે, પછી તે મંદિર કે રાજ મહેલ કે જંગલ હોય.

मारिये आशा आपनी, जीने डस्या संसार,
ताका ओखड (सं)तोष हय, कहे कबीर बिचार.

વિચારવંત કબીર જણાવે છે કે આપણી આશા જેને આખા સંસારને ઝેહરનો ડંખ માર્યો છે, તેનું ઓષડ સંતોષ છે, તે હાથ કરો.

चाह गइ चिंता गइ, मनवा बे परवाह,
जीनको कछु न चाहिये, सो शाहनपति शाह.

જેને ભોગ ભોગવવાની તૃષ્ના ગઇ, તેના મનની ચિંતા ટળે છે. જેને કાંઇ ઇચ્છા ન હોય, તે શાહેનશાહો કરતાં પણ વડો છે.

قناعت

بداد جهان آفرین باش شاد   که هرچه او کند سر بسر هست داد
مرانچه ببخشیده پروردگار   بود بس فزونی نیاید بکار
بدانسانکه بخشیده از بهر من   ببخشید از بهر بسیار تن
شود مردِ خرسند اندر جهان   بیک پوشش بسر و یکپاره نان
نهد بر تن ناتوان کوه رنج   بامیدِ افزایش بوم و گنج

قناعت کن ای نفس بر اندکي   که سلطان و درویش بینی یکی
چرا پیش خسرو بخاهش روی   چو یکسو نهادی طمع خسروی
دیدهٔ اهل طمع بنعمت دنیا   پر نشود همچنان که چاه شبنم
قناعت بهر حال اولیٰ ترست   قناعت کند هر که نیک اخترست
ز نور قناعت بر افروز جان   اگر خاهی از نیک بختی نشان
گنج صبر اختیار لقمان است   هر کرا صبر نیست حکمت نیست

سعدی

The desire of increase occupies you till ye come to the graves. Nay in the end ye shall know. Nay if you only knew it with certainty ! He shall surely see Hell! (*Koran 102–1 to 6.*)

CONTENTMENT.

The noblest mind, the best contentment has.
(*Spencer.*)

Contentment is natural wealth; luxury, artificial poverty. (*Socrates.*)

Contentment is better than divination or visions.
(*Landor.*)

A contented heart is an even sea, in the midst of all storms.

Contentment gives a crown, where fortune hath denied it. (*Ford.*)

O contentment, make me rich, for without thee there is no wealth. (*Sadi.*)

That is true plenty, not to have, but not to want riches. (*St. Chrysostom.*)

It is right to be contented with what we have, but never with what we are. (*Sir James Mackintosh.*)

The rarest feeling that ever lights human face is the contentment of a living soul. (*H. W. Beecher.*)

A man who finds no satisfaction in himself, seeks for it in vain elsewhere. (*Rochefoucauld.*)

A mind content both crown and kingdom is. (*Robert Greene.*)

Contentment travels rarely with fortune, but follows virtue even in misfortune. (*Marie Leszczinske.*)

To be content with what we possess is the greatest and most secure of riches. (*Cicero.*)

Contentment, rosy, dimpled maid,
Thou brightest daughter of the sky.
(*Lady Manners.*)

True contentment depends not upon what we have; a tub was large enough for Diogenes, but a world was too little for Alexander. (*C. C. Colton.*)

What is the highest secret of victory and peace? To will what God wills and strike a league with destiny. (*W. R. Alger.*)

I earn that I eat, get that I wear; owe no man hate, envy no man's happiness; glad of other men's good, content with my harm. (*Shakespeare.*)

Few things are needed to make a wise man happy;

nothing can make a fool content; that is why most men are miserable. (*La Rochefoucauld.*)

My God, give me neither poverty nor riches, but whatsoever it may be Thy will to give, give me with it a heart which knows humbly to acquiesce in what is Thy will. (*Christian Scrivener.*)

If two angels were sent down from heaven, one to conduct an empire and the other to sweep a street—they would feel no inclination to change employments. (*John Newton.*)

Happy is the heart to whom God has given enough strength and courage to suffer for Him, to find happiness in simplicity and the happiness of others. (*Lavater.*)

I swear 'tis better to be lowly born,
And range with humble livers in content,
Than to be perk'd up in a glistering grief
And wear a golden sorrow. (*Shakespeare.*)

We shall be made truly wise, if we be made content; content, too, not only with what we can understand, but content with what we do not understand—the habit of mind which theologians call and rightly, faith in God. (*Charles Kingsley.*)

The richest man is he who does not want that which is wanting to him ; the poorest is the miser, who wants that which he has. (*Paul Chatfield.*)

Every one is well or ill at ease, according as he finds himself. Not he whom the world believes, but he who believes himself to be so, is content; and in him alone belief gives itself being and reality. (*Montaigne.*)

Contentment produces, in some measure, all those effects which the alchemist usually ascribes to what he calls the philosopher's stone; and if it does not bring riches, it does the same thing by banishing the desire for them. (*Addison.*)

He that troubles not himself with anxious thoughts for more than is necessary, lives little less than the life of angels. (*Cave.*)

No pleasure or pain to hope or fear; command these passions and you are freer than the Parthian kings. (*Jeremy Taylor.*)

I have learned in whatever state I am, therewith to be content. (*Bible.*)

But godliness with contentment is great gain.
(*1 Tim. VI—6.*)

Not that I speak in respect of want: for I have learned in whatsoever state I am, therewith to be content. I know both how to abuse and I know how to abound: everywhere and in all things I am instructed both to be full and to be hungry, both to abound and to suffer need. (*Philippians IV–11 and 12.*)

Let your conversation be without covetousness and be content with such things as ye have, for He hath said, I will never leave thee nor forsake thee. So that we may boldly say, The Lord is my helper and I will not fear what man shall do unto me.

(*Hebrews XIII—5 and 6.*)

Behold we count them happy which endure.
(*James I–12.*)

Of all possessions, contentedness is the best by far.

(*Nagerjun's Friendly Epistle, V–34.*)

Let us then live happily, though we call nothing our own.[1]

(*Dhammapada V–200.*)

લગ્નની શ્રેષ્ટતા.

દાતરૅ ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનામ્ અષાઉમ્. ફ્વ બિતીમ્ અંઘ્ર્હાઓ જૅમા ષાઇશ્તૅમ્ આઅત્ ઓઁાત્ અહુરો મજ્દાઓ. યત્ બા પઇતિ ના અષવ ન્માનૅમ્ ઉઝ્દસ્ત આથ્રવત્ ગઓમવત્ નાઇરિવત્ પુથ્ર-વત્ હુવાંથ્વવત્.

હાઉમંદ મુલકોના હે અશો પેદા કરનાર! આ જમીનની બીજી કઇ (જગ્યા) ઘણીજ ખુશાલ (છે)! ત્યારે અહુરમજ્દે જવાબ આપ્યો કે જે (જગ્યા)ની ઉપર ખચીત અશો માણસ ઘર બાંધે; (તે ઘર કેવું હોવું જોઇએ તે નીચે જણાવે છે):—

આતશવાળું, ગાયને લગતી ચીજોવાળું (જેમકે દુધ, માખન ઇત્યાદી), બાઇડીવાળું, બચ્ચાં છોકરાંવાળું (તથા) સારા ચાકર નફરવાળું.

ખુલાસો:—(જે જગ્યા ઉપર અશો માણસ ઘેર બાંધીને રહે તથા તે ઘરમાં બાયડી, છોકરાં, ગાય ઢોર તથા રાંધવાના ચુલા હોય, તે જમીન ઘણીજ ખુશાલ છે). (વંદીદાદ ૫ર૦ ૩, ફ૦ ૨.)

આઅત્ પસચએત અહે ન્માનહે ફ્રપિથ્વો ગાઉશ્ ફ્રપિથ્વો અષૅમ ફ્રપિથ્વો વાસ્ત્રૅમ્ ફ્રપિથ્વો સ્પા ફ્રપિથ્વો નાઇરિક ફ્રપિથ્વો અપૅરૅ-નાયૂકો ફ્રપિથ્વો આતર્શ ફ્રપિથ્વો વીસ્પાંમ્-હુજ્યાઇતિશ્.

---

1. Communism this is, of an order far higher than the one that seeks to deprive those with capital of all they own. Violence begets violence, and hatred, hatred.' Hatred ceaseth not by hatred, but by love.

ત્યાર પછી તે ઘરમાં પુષ્કળ ગાય-ઢોર, પુષ્કળ આટો (ખોરાક), પુષ્કળ ઘાસચારો, પુષ્કળ કુતરા, પુષ્કળ બાઇડીઓ, ઘણાં છોકરાં, પુષ્કળ આતશ, (તથા) પુષ્કળ જીંદગીની અગત્યની ચીજો (અથવા સઘળી જાતનું સુખ) (હોય). (વંદીદાદ ૫ર૦ ૩, ફ૦ ૩.)

નોઇત્ જી ઇમ્ જાઓ યાઓ યા દરેઘ અકર્શત સએત યા કર્ષય કર્ષિવત. અએઇબિશ્ તત્ વંઘહેઉશ્ અઇવિખ્ષોઇથ્ન ઇધ ચરાઇતિ હુરઓધ, યા દરેઘ અપુથ્ર અએઇતિ અઇબિશ્ તત્ વંઘહેઉશ્ અરષાનો.

જે (જમીન) ખેડુતથી ખેડી શકાએ તેવી (હોય) તે, (જો) ઘણા કાળ પર્યંત ખેડયા વગર પડી રહે તો તે જમીન ખુશાળ નથી; જેમકે જુવાન માણસની સુંદર (તથા) સારા દેખાવની બાયડી, ઘણું સુધી છોકરાં વગર (એટલે કે છોકરૂં જણ્યા વગર) પડી રહે તેમ; તેમજ ભલો પુરૂષ વધારે વાર બાયડી વગર રહ્યો હોય (અને તે નાખુશ હોય છે, તેમ જમીન બી છે). (વંદીદાદ ૫ર૦ ૩, ફ૦ ર૪.)

અધએચ ઉઇતિ નાઇરિવઇતે જી-તે અહ્માત્ પૉઉરૂમ ફ્રમ્રઓમિ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર. યથ મગવો ફ્રવાખ્ષોઇત્ વીસાને અહ્માત્ યથ ઍવીસાઇ. પુથ્રાને અહ્માત્ યથ અપુથ્રાઇ. ષએત્વતો અહ્માત્ યથ અષએતાઇ.

(અહુરમજદ કહે છે) હે સઉથી પવિત્ર જરથોસ્ત! અહીંયા (આ દુન્યામાં) એ પ્રમાણે મગવની જીંદગી કરતાં બાયડીવાલાને હું ખચીત વધારે પસંદ કરૂં છું; કુટુંબ વગરના કરતાં કુટુંબવાળાને (હું વધારે પસંદ કરૂં છું); ફરજંદ વગરનાના કરતાં ફરજંદવાળાને (હું વધારે પસંદ કરૂં છું); રીદ્ધિસિદ્ધિ વિનાના કરતાં રીદ્ધિસિદ્ધિવાળાને (હું વધારે પસંદ કરૂં છું). (વંદીદાદ ૫ર૦ ૪, ફ૦ ૪૭.)

અન્ય ધર્મોમાં સદ્ગુણોની સ્તુતી.

अद्वेष्टा सर्वभूतानां मैत्रः करुण एव च ।
निर्ममो निरहंकारः समदुःखसुखः क्षमी ॥
संतुष्टः सततं योगी यतात्मा दृढनिश्चयः ।
मय्यर्पितमनोबुद्धिर्यो मे भक्तः स मे प्रियः ॥
यस्मान्नोद्विजते लोको लोकान्नोद्विजते च यः ।
हर्षामर्षभयोद्वेगैर्मुक्तो यः स च मे प्रियः ॥
अनपेक्षः शुचिर्दक्ष उदासीनो गतव्यथः ।
सर्वारंभपरित्यागी यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥
यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न कांक्षति ।
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्यः स मे प्रियः ॥
समः शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयोः ।
शीतोष्णसुखदुःखेषु समः संगविवर्जितः ॥
तुल्यनिंदास्तुतिर्मौनी संतुष्टो येन केनचित् ।
अनिकेतः स्थिरमतिर्भक्तिमान्मे प्रियो नरः ॥

(ગીતા ૧૨-૧૩ થી ૧૯.)

સર્વ ભુતો તરફ દ્વેષ રહિત, મીત્ર અને દયાળુ, મમતા રહિત, અહંકાર રહિત, દુઃખ સુખમાં સમાન ચિત્તવાળો, તેમજ ક્ષમાવાન, સંતોષી, યોગી, જીતેંદ્રિય, દ્રઢ નિશ્ચયી અને મારે વિષે જેણે મન, બુદ્ધિ અર્પણ કર્યાં છે.-એવો જે મારો ભક્તછે, તે મને પ્રિય છે. જેનાથી લોકને કષ્ટ થતું નથી, અને જે લોકથી ખેદ પામતો નથી, વળી જે હર્ષ, ક્રોધ, ભય અને ખેદથી મુક્ત છે, તે મને પ્રિય છે. ઇચ્છા રહિત, પવીત્ર, ચતુર, તટસ્થ, વેદના રહિત અને સર્વ કર્મનો આરંભ જેણે ત્યાગ કર્યો છે,-એવો જે મારો ભક્ત છે, તે મને પ્રિય છે. જે હરખાતો નથી કે દ્વેષ કરતો નથી, શોક કરતો નથી, કે તૃષ્ણા રાખતો નથી, જે

શુભ અને અશુભ સર્વ ક્રિયાનો ત્યાગ કરનારો છે તથા જે ભક્તિમાન છે, તે મને પ્રિય છે. શત્રુ અને મીત્રમાં, તેમજ માન અને અપમાનમાં જે સમાન વૃત્તિવાળો છે; શીતળતા અને ગરમીમાં, સુખ અને દુઃખમાં જે સમચિત્ત છે, તથા જે સંસાર રહિત છે; જેને નિંદા અને સ્તુતી સમાન છે; જેણે મૌન[1] ધારણ કર્યું છે, જે કાંઇ મળે તેનેથી સંતોષ પામનાર જે છે, જે ઘરબાર વગરનો છે, સ્થિર બુદ્ધિવાળો તથા ભક્તિમાન છે, તે પુરૂષ મને વહાલો છે.

प्रकाशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पांडव ।
न द्वेष्टि संप्रवृत्तानि न निवृत्तानि कांक्षति ॥
उदासीनवदासीनो गुणैर्यो न विचाल्यते ।
गुणा वर्तंत इत्येव योऽवतिष्ठति नेंगते ॥
समदुःखसुखः स्वस्थः समलोष्टाश्मकांचनः ।
तुल्यप्रियाप्रियो धीरस्तुल्यनिंदात्मसंस्तुतिः ॥
मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्यो मित्रारिपक्षयोः ।
सर्वारंभपरित्यागी गुणातीतः स उच्यते ॥
मां च योऽव्यभिचारेण भक्तियोगेन सेवते ।
स गुणान्समतीत्यैतान् ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥

(ગીતા ૧૪-૨૨ થી ૨૬)

હે પાંડવ ! (એક પુરૂષ જ્યારે) પ્રકાશ (સત્વ), અને પ્રવૃત્તિ (રજસ્) તથા મોહ (તમસ્) સારી રીતે કાર્ય કરતાં હોય, ત્યારે તેમનો દ્વેષ કરતો નથી; તેમજ તેઓ નિવૃત્ત થયેલા હોય, તે વેળાએ તેમની ઇચ્છા કરતો નથી; જે તટસ્થ રહે છે, ગુણોથી જરા પણ ચલાયમાન થતો નથી; ગુણોજ (પરસ્પર) વર્તન કરે છે, એવા નિશ્ચયથી જે રહે છે, (અને) કાંઇ પણ વ્યાપાર (વ્યહવાર) કરતો નથી; સુખ દુઃખ જેને સમાન છે, જે નિશ્ચિંત છે, માટી, પત્થર અને સોનું જેને સરખાં છે; પ્રિય અને અપ્રિયમાં જે તુલ્ય વૃત્તિવાળો છે; જે ધીરો છે અને પોતાનાં નિંદા અને વખાણ બન્નેને જે તુલ્ય ગણનારો છે; માન અને

૧. ચુપકીદી.

અપમાન પણ જેને સમાન છે; મિત્ર પક્ષમાં અને શત્રુ પક્ષમાં જે સમાન છે; જેણે સર્વ કર્મોનો પૂર્ણ ત્યાગ કર્યો છે, તે ગુણાતીત (ગુણોથી પાર ગયેલો) તરીકે ઓળખાય છે. જે મને અનન્ય ભક્તિ યોગથી ભજે છે, તે આ ગુણોની પાર ઉતરીને બ્રહ્મ ભાવને પામે છે.

निर्मानमोहा जितसंगदोषा अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः ।
द्वंद्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैर्गच्छंत्यमूढाः पदमव्ययं तत् ॥

(ગીતા ૧૫-૫.)

માન અને મોહ જેમના નિવૃત્ત થયા છે, સંગના દોષો જેમણે જીત્યા છે, અધ્યાત્મજ્ઞાનમાં નિત્ય છે, જેમનો કામ[1] સંપૂર્ણ રીતે નિવૃત્ત થયો છે, એવા સુખદુઃખ નામના દ્વંદ્વથી[2] છુટકારો પામેલા, મોહ, અજ્ઞાનથી રહિત, તે અખંડ (અવિકારી) ધામને પામે છે.

अभयं सत्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्यवस्थितिः ।
दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ॥
अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्यागः शांतिरपैशुनम् ।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलम् ॥
तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता ।
भवंति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत ॥

(ગીતા ૧૬-૧, ૨, ૩.)

અભય, અંતઃકરણની શુદ્ધિ, જ્ઞાન અને યોગ એ બેઉને વીષે સ્થિરતા, દાન, દમ, યજ્ઞ, અવશ્ય ભણવાનું નિત્ય ભણવું, તપ, સરળતા, અહિંસા, સત્ય, ક્રોધરહિતપણું, ત્યાગ, શાંતિ, ચાડી ન ખાવી, પ્રાણીઓની દયા, ઇંદ્રિયોનું દમન, નમ્રતા, લજ્જા, ચપળતારહિતપણું, હે ભારત! (અને) તેજ, ક્ષમા, ધૈર્ય, પવિત્રતા, અદ્રોહ,[3] આપવડાઇ-રહિતતા, એ દૈવી સંપત્તિમાં જન્મેલાને પ્રાપ્ત થાય છે.

मुक्तसंगोऽनहंवादी धृत्युत्साहसमन्वितः ।
सिद्ध्यसिद्ध्योर्निर्विकारः कर्ता सात्त्विक उच्यते ॥

(ગીતા ૧૮-૨૬.)

૧. ઇચ્છા. ૨. દુઇ, duality. ૩. દગારહિતપણું.

સંગરહિત, અહંકારરહિત, ધીરો, ઉત્સુક, જય અને પરાજયમાં વિકારરહિત, એવો કર્ત્તા, સાત્ત્વિક કર્ત્તા તરીકે લેખાય છે.

अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम् ।
विमुच्य निर्ममः शांन्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥
ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा न शोचति न कांक्षति ।
समः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभते पराम् ॥

(ગીતા ૧૮-૫૩, ૫૪.)

અહંકાર, બળ, ગર્વ, કામ, ક્રોધ, ભીક્ષાને છોડીને, મમતા-રહિત અને શાંત (એવો ભક્ત) બ્રહ્મ ભાવને પામવા સામર્થવાન છે. બ્રહ્મને પામેલો તે (યોગી) આનંદી હોવાથી, શોક કરતો નથી, કે કશાની ઇચ્છા કરતો નથી, સર્વ ભૂતોમાં સમદૃષ્ટિવાળો, તે મારી ઉત્તમ ભક્તિને પામે છે.

मच्चित्तः सर्वदुर्गाणि मत्प्रसादात्तरिष्यसि ।
अथ चेत्त्वमहंकारान्न श्रोष्यसि विनंक्ष्यसि ॥

(ગીતા ૧૮-૫૮.)

મારે વિષે ચિત્ત રાખનાર તું, મારી કૃપાથી સર્વ દુર્ગો (કામ ક્રોધાદી કિલ્લા)ને ઓળંગી જઇશ. જો કદાપિ તું અહંકારથી આ ઉપદેશ સાંભળીશ નહિં તો વિનાશ પામીશ.

સદ્‌ગુણો.

सत्यं शौचं दया क्षांतिस्त्यागः संतोष आर्जवम् ।
शमो दमस्तपः साम्यं तितिक्षोपरतिः श्रुतम् ॥
ज्ञानं विरक्तिरैश्वर्यं शौर्यं तेजो बलं स्मृतिः ।
स्वातंत्र्यं कोशलं कान्तिर्धैर्यं मार्दवमेवच ॥
प्रागल्भ्यं प्रश्रयः शीलं सह ऊर्जो बलं भगः ।
गांगीर्यं स्थैर्यमास्तिक्यं कीर्तिमानोऽनहंकृतिः ॥

(ભાગવત પુરાણ ૧-૧૬, ૨૬, ૨૮.)

સત્ય, પવિત્રતા, દયા, શાંતિ, ત્યાગ, સંતોષ, સરળતા, શમ, ઇન્દ્રિય દમન, તપ, સમતા, તિતિક્ષા, ઉપરતિ, શાસ્ત્ર શ્રવણ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, ઐશ્વર્ય, શૌર્ય, તેજ, બળ, સ્મરણ શક્તિ, સ્વતંત્રતા, કુશળતા, કાન્તિ (સૌંદર્ય), ધૈર્ય, કોમળતા, ચતુરાઇ, વિનય, વિવેક, મહત્તા, શક્તિ, સંપત્તિ, ગંભીરતા, સ્થિરતા, આસ્તિકતા, કીર્તિ, માન, પૂજ્યતા અને નિરભિમાનપણું–એ સર્વ પરમાત્મામાં રહેલા ઉત્તમ ગુણો છે.

શાસ્ત્રો બહુ સમય અલ્પ.

अनंतशास्त्रं बहुलाश्च विद्या ह्यल्पश्च कालो बहु विघ्नता च ।
यत्सारभूतं तदुपासनीयं हंसो यथा क्षीरमिवाम्बुमध्यात् ॥
अणुभ्यश्च महद्भ्यश्च शास्त्रेभ्यः कुशलो नरः ।
सर्वतः सारमादद्यात्पुष्पेभ्य इव षट्पदः ॥

(ભાગવત પુરાણ ૧૧-૮, ૧૦.)

શાસ્ત્રો ઘણાં છે, વિદ્યાઓ ભિન્ન ભિન્ન છે, સમય થોડો છે. અને વિઘ્નો અતિશય છે; માટે હંસ જેમ દુધ (સાથે મેળવેલાં) પાણીમાંથી દુધને ખેંચી કાઢે છે, તેમ મનુષ્યે જે સારભૂત હોય તે સ્વિકારવું. બુદ્ધિમાન પુરૂષે ભમરો જેમ પુષ્પોમાંથી સાર રૂપી મીઠાશ ગ્રહણ કરે છે, તેમ નાની વસ્તુમાંથી, મોટીમાંથી કે શાસ્ત્રમાંથી પણ, સર્વમાંથી સાર ગ્રહણ કરવો.

જુદા જુદા ધર્મોના મતો (જુવો પાન ૪૮૫).

જરથોશતી.	હિન્દુ (મનુ).	પતનજલી.	યહુદી.	બૌદ્ધ.	ખ્રીસ્તી.	ઈસ્લામી.
૧. હુમત વિરૂદ્ધ દુશ્મત.	ધ્હાપણ-વિરૂદ્ધ મોત પછીની જીંદગી માટે અવિશ્વાસ ધીધા સત્ય શીતળ સ્વભાવ વિરૂદ્ધ-બીજાઓને ઈજા કરવાના ખ્યાલો. શૌચ (અપોઇ) ક્ષમા સહનશક્તિ (જુઓ મનુસ્મૃતિ)	૧ પ્રત્યહાર (બહારની ઇંદ્રીઓમાંથી મન ખેંચી લેવું) ૨ ધારણા (મનને એકજ ચીજ ઉપર ચોંટાડવું.) ૩ ધ્યાન (તે ચીજ ઉપર સ્થીર હોશ ચોંટાડવી.) ૪ સમાધી (જે દૈવિક શક્તિ ઉપર મનન કરે તેનું ભાન રાખી પોતાનું ભાન ભુલવું.)	૧ ઈશ્વરને માન્ય રાખ. ૨ ઈશ્વર સીવાય બીજા ખુદાને માનતો નહિં. ૩ મા બાપને માન આપવું.	૧ ભલો વિચાર. ૨ ભલી યાદદાસ્ત. ૩ ભલું મનન. ૪ ખરૂં ઈમાન.	૧ આખાં જીગર, રૂહ (આત્મા) અને મનથી ખુદાને ચાહ. ૨ પોતાને જેટલો ચાહે છે તેટલો તારા પાડોશીને ચાહ.	૧ ઈશ્વરની બંદગી કરવી.
૨. હુખ્ત વિરૂદ્ધ દુઝુખ્ત.	મીઠીવાણી વિરૂદ્ધ— ૧. જુઠું ૨. નીન્દા ૩. ગાળો દેવું. એ ૪. વ્યર્થ ટાહેલાંપો અથવા તકરારો.	યમ એટલે ૧ અહિંસા ૨ સત્ય ૩ પતિવ્રત અને પત્નિવ્રત ૪ અલોભ	૪ ઇશ્વરનું નામ ફોકટમાં વાપરવુંજ નહિં.	૫ ભલી વાચા.		

3. કુદરત વિરુદ્ધ કુદરત.	દમ અને ઇંદ્રિઓ ઉપર કાબુ-વીરુદ્ધ-	નીયમ	૫ રવીવાર પાળવો.	૬ ભલો પ્રયત્ન.		૨ દાન કરવું
			૬ ખુન ન કરવું.	૭ પોષણનું પવીત્ર સાધન.		૩ હજ કરવી
	૧ કામ વીષય. ૨ ચોરી. ૩ ખુન.	૧ શૌચ, ૨ સંતોષ, ૩ નરમાસ, ૪ શાસ્ત્રાભ્યાસ, ૫ ઈશ્વર તરફ ખેંચાણ.	૭ વ્યભીચાર ન કરવો.	૮ ભલી વર્તણુંક.		૪ અપવાસ પાળવો.
			૮ ચોરી ન કરવી.			
			૯ ખોટી સાક્ષી ન આપવી.			
			૧૦ લોભ ન કરવો			

નૈતિકશાસ્ત્ર અને ધર્મ.

જરથોશ્તિ ધર્મનો પાયો અષોઇ છે. અષોઇની એક શાખા, જે માનવીને મોટે ભાગે આ જગતમાં કાર્યસાધક થઇ પડે છે, તેને નૈતિક શાસ્ત્ર (morality) લેખે ગણી છે. અષોઇ માત્ર આ જગત સાથેજ સંબંધ ધરાવતી નથી, પણ દ્રષ્ય અને અદ્રષ્ય, ગેતી અને મીનોઇ એ બન્ને સૃષ્ટિઓ સાથે નીકટ સંબંધ રાખે છે. સઘળા મોટા ધર્મોનું નૈતિક શીક્ષણ મોટે ભાગે મળતું આવે છે, જો કે જરથોશ્તિ ધર્મ અષોઇ ઉપર, હિંદુ ધર્મ ભક્તિ ઉપર, ખ્રિસ્તી ધર્મ પ્રેમ અને દુઃખ સહન ઉપર, યહુદી ધર્મ અને ઇસ્લામી ધર્મ એક ખુદાની માન્યતા ઉપર, અને બૌધ ધર્મ અને જૈન ધર્મ ઇચ્છાઓના ત્યાગ અથવા સંપૂર્ણ વૈરાગ્ય અને અહિંસા ઉપર સર્વથી વધુ ભાર મુકે છે. દેશ, કાળ અને સ્થિતી જોઇને અન્યોન્ય મહાન ધર્મગુરૂઓ અને જગદ્‌ગુરૂઓએ ભિન્ન, ભિન્ન શીક્ષણો આપ્યાં છે. ભ્રાતૃભાવને વૃદ્ધિગત કરવા કાજે એ સર્વેનો સત્કારથી અભ્યાસ કરવો જોઇએ. એ દરેકમાંથી મળતો દિવ્ય પ્રકાશ સંગ્રહ કરવો જોઇએ. જગતના સઘળા મહાત્માઓ સાથે સહકાર કરવો જોઇએ, એવું 'અષો ફરોહરો'ની આરાધના શીખાડનાર જરથોશ્તિ ધર્મનું ઉચ અને અચુક મત છે. 'ગયોમર્દ' પ્રથમ પૂરૂષથી તે 'સોશ્યોશ' જે અંતનો મહાન પુરૂષ જન્મનાર છે, તે બેની મધ્યમાં જન્મેલા, હાલ જીવંત અથવા જન્મનાર સર્વે 'અષો નર અને નારી તરફ પૂજ્ય ભાવ જરથોશ્તિ ધર્મમાં ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફરોક્ષીની ક્રિયા અને અનેક ભણતરો મારફતે, બહુ ઉત્સાહથી શીખાડયો અને ફરમાવ્યો છે. તે શીક્ષણ અભરાઇ ઉપર નથી મેળવાનું; પણ વહેવારૂ બનાવવાનું પહેલું પગલું દરેક ધર્મના મહા પુરૂષ અથવા સ્થાપક પ્રત્યે ભક્તિભાવ છે. જ્યાંસુધી એક જરથોશ્તિ એવો ભાવ ન બતાવે ત્યાં સુધી હજારો વેળાએ ફ્રવર્દીન યશ્ત ભણે અથવા હજારો ફરોક્ષીની ક્રિયા કરાવે અથવા આફ્રીનગાન ભણાવે, છતાં તેનેથી તે પૂરતો સુધરતો નથી. ધર્મ શાસ્ત્રના શીક્ષણો માત્ર વાંચી અથવા બોલી જવા માટે નથી જાહેર થયાં; પણ તેની ભેગાં ખાસ તેમના અનુકરણ કાજે પ્રચલિત કરવામાં આવ્યાં છે. ત્યારે પેગમ્બરો, અવતારો, તીર્થંકરો, બુદ્ધો, ઇત્યાદીનું સ્મરણ સત્કારથી કરવું જોઇએ એટલુંજ નહિં, પણ દરેક ધર્મના દરેક નર, નાર જે 'અષો'

હોય, તેની તરફ માન અને પ્રેમ ધરાવવા વિના જરથોશ્તિ તરીકત પાળેલી ન ગણાય. એ માન પ્રાપ્ત કરવા માટે મહાન પુરૂષોએ જે ધર્મો સ્થાપ્યા છે, તેમના મૂળ તત્ત્વોનો આગળાં પાન ૪૮૨ અને ૪૮૩ ઉપર કોઠો આપ્યો છે, જેની ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાશે, કે તે સર્વે આપણા મહાન ધર્મના શીક્ષા-પાઠની ત્રગડી હુમત, હૂખ્ત, હ્વર્શ્ત સાથે મોટે ભાગે સમાનતા ધરાવે છે.

માટે ધર્મને નામે ઝઘડો અને લડાઇ ન કરતાં, જગતની પ્રજાઓએ એકમેક પ્રત્યે સહનશીળતા, મીત્રતા, ભ્રાતૃભાવ અને પ્રેમ વધારવાને પ્રયત્ન કરવાને અંતઃકરણપૂર્વક અને સંપૂર્ણ કારણ છે, એવું સમજીને જગતના કલ્યાણાર્થે, જગતના રેહવાશી બનીને, સારી જગતને માતૃભૂમી ગણીને, સંકોચિત માનવ સ્વભાવ અને અંહકાર છોડીને, મહાસાગરના જેવું વીશાળ પેટ અને હૈયું બનાવવાને, નિરંતર પૂરૂષાર્થ કરવો જોઇએ. અન્યના ધર્મનો તિરસ્કાર કરવો એ અજ્ઞાનતાના અંધકારનુંજ પરીણામ છે. આપણા મા, બાપ અને ભાઇ, બહેન તરફ પ્રેમ બતાવવા કાજે બીજાનાં તેજ સગાંઓ પ્રત્યે ધિક્કાર બતાવવાની જરૂર નથી; તેમજ આપણા પોત-પોતાના ધર્મ તરફનો પ્રેમ બતાવવા સારૂં અન્યના .ધર્મ પ્રત્યે તિર-સ્કારની આવશ્યકતા નથી. તેથી ઉલટું જે માનવી બહુ પ્રેમી અને ધર્મિષ્ટ હશે, તે પોતાનાં સગાં ઉપર તેમજ જગતનાં પ્રાણીઓ ઉપર પ્રીત રાખશે અને અન્ય ધર્મના અનુયાયી પ્રત્યે વહાલ રાખશે જ. જ્યારે સ્વભાવમાં પ્રેમ ઉતરી જાય છે,[1] ત્યારેજ તે ખરો પ્રેમ ગણાય છે; તે પેહલાં પ્રેમનો અભ્યાસ અથવા પાઠ માત્ર લેખાય છે. જ્યારે સ્વભાવમાં પ્રેમ અને દયા ભેળાઇ ગયાં, ત્યારે દેશ, કાળ, ચામડીના રંગ, ધર્મની ભિન્નતાના ભેદો સર્વે સાફ મટી જાય છે અને માનવી દૈવિક અથવા ફરીશ્તાઇ બનીને, સકળ સૃષ્ટિના ભૂતો પ્રત્યે, અંતર રાખ્યા વિના, પ્રેમ દેખાડે છે. પ્રેમ વિના ભક્તિ ન હોય, ભક્તિ વિના ધર્મ ન હોય, ધર્મ વિના મોક્ષ અને સદ્ગતિ ન હોય. માટે જ ઇસુ ખ્રિસ્તે શીખાડયું છે કે Love thy neighbour as thyself, એટલે તારી પાસે જે પણ હોય, જે પણ પાડોશી, કોઇ પણ પળે,—કોઇપણ જાતીનો, જ્ઞાતીનો, રંગનો, વયનો હોય તેના પ્રત્યે જેટલો પ્રેમ પોતા માટે ધરાવે છે, તેટલોજ ધરાવજે.

---

૧. Love becomes second nature.

પોથી પઢપઢ જગ મુવા, પંડિત ભયા ન કોય;
અઢાઇ અક્ષર પ્રેમ કે, પઢે સો પંડિત હોય.

સત્યના શોધક પ્રિયજનો! ઉઘાડી આંખે અને તીક્ષણ બુદ્ધિથી, શાસ્ત્ર રૂપી સર્વ ધર્મોનો અભ્યાસ કરીને, માનવી લેખે તમારો પોતાનો જન્મ સિદ્ધ વારસો, જે જગતના સર્વે ધર્મો, સર્વે શાસ્ત્રો, સર્વે પદાર્થ જ્ઞાન, વિજ્ઞાન શાસ્ત્રો, અને સઘળું જ્ઞાન છે, તે પ્રસન્ન અને હસ્તે મુખડે વાપરો અને ભોગવો અને જાણી, જોઇને, ફેંકી દેવાની ઉદ્ધતાઇ કરશો મા. માત્ર ભુલશો મા કે સ્વધર્મને માટે વફાદારી રાખવી!

ISLAM'S MORAL INJUNCTIONS.

Maaz-bin Jabal mentions that the Prophet said that God adorned Islam with noble morals and virtuous deeds: such as, to live together amicably, to do good works, to be soft hearted, to distribute alms to feed others, to return salutations, to visit the sick Muslim, to accompany the coffin of a Muslim regardless of his being good or bad, to be charitable to one's neighbour, be he a Muslim or an infidel, to accept an invitation, to be forgiving, to be a peace-maker among others, to be kind, benevolent and humble, to salute at first sight, to suppress anger, to connive at people's faults, to eschew things prohibited by Islam, *i. e.,* levity, vanity, malice, back-biting, falsehood, narrow-mindedness, parsimony, oppression, fraud, cheating, tale-bearing, causing mischief, severing ties of relationship, immorality, pride, conceit, stubbornness, boasting, foulness of tongue, hearing foul speech, jealousy, foreboding of evil naughtiness, going to extremes and tyranny.

"There was no virtue" says Anas, "the practice of which was not enjoined by the prophet nor any vice which he did not forbid. This is seconded by this verse 'Verily God enjoineth justice and doing of good and the giving of gifts to kindred; and He forbiddeth wickedness and wrong impression?"

And Maaz-bin-Jabal states that the prophet made this will to him, "I tell to thee by way of my will, fear God, speak the truth, fulfil thy promises, give back the trust, never pilfer from anybody, mind thy neighbour, pity the orphan, talk well and softly, answer a salutation, practise virtue, shun greed, stick to the faith, obtain the understanding of the Quran, have a regard for thy end and be fearful of the Last Day, keep thy arms down, and I forbid thee to abuse a physician, to falsify a truthful person, to be subject to a sinful fellow, and to disobey a just pastor, to spread dissension on the earth ; and I will exhort thee to have the awe of God near every stone, tree and sod of earth, of every sin repent afresh, for a hidden and an open sin repent secretly and openly respectively."

" Come, I will tell you what your Lord has forbidden you, that ye 'join not anything with Him, and that ye be good to your parents, and draw not nigh to lewdness, neither openly nor in secret, and kill not a being which God has forbidden unless for justice.'"

"Give weight and measure with justice."

"When ye speak be just, although in the case of

a relative. That is what He ordains you that ye may mind. Verily this is my right way ; then follow it."

"Those who are unjust follow their own lusts in their ignorance."

"Have nought to do with adultery, for it is a foul thing and an evil way."

"Speak unto the believers that they restrain their eyes and observe continence. Thus will they be more pure. God is well aware of what they do."

"Walk not proudly on the earth, for thou canst not clean the earth, neither canst thou equal the mountains in stature. All this is evil and abominable in the sight of the Lord."

" Be patient with those who call upon the Lord at morn and even, seeking His face : and let not thine eyes be turned away from them in quest of the pomp of this life ; neither obey him whose heart we have caused to neglect the remembrance of us and who followeth his lusts and leaveth the truth behind him."

" Come I will rehearse what our Lord hath made binding upon you : that ye assign not aught to him as partner ; that ye be good to your parents, and that ye slay not your children, because of poverty ; for them and for you we will provide ; that ye come not near to pollution, outward or inward, and that ye slay not one whom God hath forbidden you, unless for a just cause. This hath He enjoined on you, to the intent that ye may understand."

"O believers! surely wine and games of chance,

and statues and the divining arrows are an abomination of Satan's work!

"Avoid them that ye may prosper. Satan seeketh to sow hatred and strife among you, by wine and games of chance, and to turn you aside from the remembrance of God and prayer; will ye not therefore abstain from them? Obey God, and obey the Apostle, and be upon your guard."

INJUNCTIONS OF THE OLD AND NEW TESTAMENT.

The Lord will bring to light the hidden things of darkness, and will make manifest the counsels of the hearts. (*1 Cor. IV–5.*)

Thine is the day, and Thine is the night. (*Ps. LXXIII—16.*)

Every idle word that men shall speak, they shall render an account for it. (*Matt. XII–36.*)

They were judged, every one according to their works. (*Apoc. XX–13.*)

If thou wilt enter into life, keep the commandments. (*Matt XIX–17.*)

He that heareth you (priests) heareth Me. (*Luke X–16.*)

To them that love God, all things work together unto God. (*Rom. VIII–28.*)

The law of the Lord is unspotted. (*Ps. XVIII–8.*)

He that doth the will of My Father, he shall enter into the kingdom of Heaven. (*Matt. VII–21.*)

Not everyone that saith to me Lord, Lord, shall enter into the kingdom of Heaven. (*Matt. VII–21.*)

Faith begets Hope: Charity springs from both. Other virtues come from Charity, the *queen* of virtues[1].

Three Theological Virtues:

1. Faith:

1. Parsi thy name is charity.

He that cometh to God must believe that He is. (*Heb. XI–6.*)

Teach all nations....in the Name, etc. (*Matt. XXVIII–19.*)

He that believeth not, shall be condemned. (*Mark XVI–6.*)

Without faith it is impossible to please God. (*Heb. XI–6.*)

This is the victory which overcometh the world, our faith. (*1 John V–4.*)

Faith without works is dead. (*Jas. II–26.*)

God is faithful. (*I Cor. I–9.*)

2. Hope:

I am....thy reward exceeding great. (*Genesis XV–1.*)

Without me you can do nothing. (*John XV–5.*)

We are saved by hope. (*Romans VIII–24.*)

Abraham "who against hope, believed in hope." (*Romans IV–18.*)

If thou wilt enter into life, keep the commandments. (*Matt. XIX–7.*)

He will render to every man according to his works. (*Matt XVI–27.*)

His tender mercies are above all His works. (*Ps. CXLIV–9.*)

It is God[1] who worketh in you. (*Phil. II–13.*)

By the grace of God I am what I am. (*1 Cor. XV–10.*)

---

૧. હિંદુશાસ્ત્ર પ્રમાણે 'પરમ પુરૂષ.'

The Lord is not willing that any should perish.
(*2 Pet. III–9.*)

If your sins be as scarlet, they shall be made white as snow. (*Isa. I–18.*)

3. Charity:

Grace does not destroy nature, but perfects it.
(*St. Thomas Aquinas.*)

Thou shalt love the Lord thy God with thy whole heart. (*Matt. XXII–37.*)

This is the greatest and first commandment, Thou shalt love thy neighbour as thyself. (*Matt. XXII–38,39.*)

Charity never falleth away. (*1 Cor. XXIII–8.*)

A new commandment I give unto you that you love one another. (*John XIII–34.*)

As long as you did it to one of these (poor), you did it to Me. (*Matt. XXV–40.*)

As long as you did it not to one of these, neither did you do it to Me. (*Matt. XXV–45.*)

Take heed that you do not your justice before men to be seen of them. (*Matt. VI–1.*)

So let your light shine before men, that they may see your good works, and glorify your Father.
(*Matt. VI–16.*)

He who causeth a sinner to be converted shall save his soul. (*Jas. V–20.*)

Father, forgive them. (*Luke. XXIII–34.*)

Till seventy times seven times. (*Matt. XVIII–22.*)

Forgive and you shall be forgiven. (*Luke. VI–37.*)

Four Cardinal Virtues:

1. Prudence:

Blessed is the man that findeth wisdom and is not imprudent. (*Proverbs III–13.*)

Show, O Lord, Thy ways to me, and teach me Thy paths. (*Psalms XXIV–4.*)

Seek counsel always of a wise man. (*Tob. IV–19.*)

My son, do thou nothing without counsel. (*Eccles. XXXII–24.*)

2. Justice:

Keep ye judgment and do justice. (*Isa. 56–1.*)

Seek ye the Kingdom of God and His justice. (*Matt. VI–33.*)

Render to Cæsar the things that are Cæsar's. (*Matt. XXVII–21.*)

There is not a more wicked thing than to love money. (*Eccles. X–10.*)

3. Fortitude:

The Lord God is my strength. (*Heb. III–19.*)

Call upon Me in the day of trouble. (*Psalms LXIX–15.*)

Forwarned is forearmed.

4. Temperance (Abstinence, Sobriety, Chastity):

Refrain yourselves from carnal desires. (*Pet. II–11.*)

Seven Gifts of the Holy Ghost[1]:

1. Wisdom. 2. Understanding. 3. Counsel. 4.

1. Vohu Man.

Fortitude. 5. Knowledge. 6. Piety. 7. The fear of the Lord. (*Isa.* XI–2, 3.)

1. Wisdom:

Get wisdom because it is better than gold. (*Proverbs* XVI–16.)

Fear of the Lord[1] is the beginning of wisdom. (*Proverbs* I–7.)

The Lord giveth wisdom. (*Proverbs* II–6.)

I called upon God, and the spirit of wisdom came upon me. (*Wis.* VII–7.)

If any of you want wisdom, let him ask of God. (*Jus.* I–5.)

2. Understanding:

He shall understand a parable and the interpretation. (*Proverbs* I–6.)

3. Counsel:

Counsel in the heart of a man is like deep water; but a wise man will draw it out. (*Proverbs* XX–5.)

All things are lawful to me, but all things are not expedient. (*I Cor.* VI—12.)

4. Fortitude :

Labour as a good soldier of Christ.

5. Knowledge:

Knowledge[2] is a fountain of life to him that possesseth it. (*Proverbs* XVI—22.)

6. Piety:

Godliness[3] is profitable to all things. (*I Tim.* IV—8.)

---

૧. Fear to displease the Lord or fear of His displeasure.

૨. જ્ઞાન પ્રકાશ.   ૩. અપોઈ.

7. **Fear of the Lord:**

The fear of the Lord, that is wisdom.

(*Job* XXVIII—28.)

Twelve Fruits of the Holy Ghost:—

1. Charity:

If I have not charity, I am become as a sounding brass. (*1 Cor.* XIII—1.)

2. Joy:

Pleasure and cheerfulness in doing good.

3. Peace:

The peace of God which surpasseth all understanding. (*Phil.* IV—7.)

How good and pleasant it is for the brethren to dwell together in unity. (*Psalms* 132—1.)

4. Patience, as of Job in his afflictions.

5. Benignity—sweetness of temper and disposition.

6. Goodness—willingness to serve and oblige, avoiding pain or injury to others (अहिंसा), being all things to all men.

7. Longevity—calmness in prolonged trial, unwearied perseverance in well-doing, indifference to ingratitude or ill-success.

8. Mildness—Gentleness and forbearance.

A mild answer breaketh wrath. (*Proverbs* XV—1.)

9. Faith:

A faithful man shall be much praised.

(*Proverbs* XXVIII—20.)

This refers to truthfulness and veracity, not the abovementioned theological virtue.

10. Modesty:

The attire of the body, and the laughter of the teeth and the gait of the man, show what he is.

(*Eccles.* XIX–*27.*)

11. Continency: Chastity militant and repression of anger and impatience.

12. Chastity: Transparent purity of soul.

I knew I could not otherwise be continent except God gave it. (*Wis. VIII–21.*)

Every tree that doth not yield good fruit shall be cut down. (*Matt. III–10.*)

Eight Beatitudes:

1. Blessed are the poor in spirit for theirs is the kingdom of Heaven. 2. Blessed are the meek for they shall possess the land. 3. Blessed are they that mourn: for they shall be comforted. 4. Blessed are they that hunger and thirst after justice: for they shall have their fill. 5. Blessed are the merciful: for they shall obtain mercy. 6. Blessed are the clean of heart: for they shall see God. 7. Blessed are the peace-makers: for they shall be called the children of God. 8. Blessed are they that suffer persecution for justice's sake: for theirs is the kingdom of Heaven. (*Matt. V–3 to 10.*)

He became poor for your sakes. (*2 Cor. VIII–9.*)

Woe to you that are rich, for you have your consolation. (*Luke VI–24.*)

Do thy works in meekness, and thou shalt be believed. (*Eccles. III–19.*)

Revenge is mine, and I will repay. (*Deut.* XXXII–35.)

Learn of Me, because I am meek and humble of heart. (*Matt.* XI–29.)

They that sow in tears shall reap in joy. (*Psalms* 125–5.)

Woe to you that now laugh, for you shall mourn and weep. (*Luke* VI–25.)

The sorrow of the world worketh death. (2 *Cor.* VII–10.)

Your sorrow shall be turned into joy. (*John* XVI–20.)

God shall wipe away all tears from their eyes: nor mourning . . . . nor sorrow shall be any more. (*Apoc.* XXI–4.)

As the heart panteth after the fountain of water, so my soul panteth after Thee, O God. (*Psalms* XLI–1.)

Woe to you that are filled, for you shall hunger. (*Luke* VI–35.)

That they may eat and drink at My table in My kingdom. (*Luke* XXII–30.)

Be ye merciful, as your Father also is merciful. (*Luke* VI–36.)

Judgment without mercy to him that hath not done mercy. (*Jas.* II–13.)

It is a more blessed thing to give rather than to receive. (*Acts* XX–35.)

O how beautiful is the chaste generation with glory. (*Wis.* IV–1.)

Man seeth those things that appear, but the Lord beholdeth the heart. (1 *Kings* XVI–7.)

Like to whited sepulchres. (*Matt. XXIII–27.*)

Have peace among you. (*Mark IX-49.*)

All that will live godly in Christ Jesus shall suffer persecution. (*2 Tim. III–12.*)

Embrace discipline......lest you perish from the just way. (*Psalms II–12.*)

I abound with joy in all your tribulation. (*2 Cor. VII–4.*)

નીતિ.

Say thou Come; I will rehearse to you what your Lord has forbidden you—that ye join not anything with Him; and that ye be good to your parents; and that ye kill not your children [1], because of poverty;—for them and for you will We provide; and that ye draw not nigh to unchastity, neither openly nor in secret; and that ye kill not a being which God has forbidden, unless by right. This He enjoins you, that ye may get wisdom. And approach not the wealth of the orphan except to improve it, until he come of age; and use a full measure and a just balance.—We improve upon a soul only according to its ability.[2]—And when ye speak, observe justice, although in the case of a relative; and the Covenant of God, fufil ye. That is what He ordains you, that ye may be reminded. And this is my right way; then

1. As Arabs before conversion into Islam used to do. 2. This is the keynote to the Koran, which was meant mostly for savage Arabs. This explains why the grand universal 10 commandments of the Bible, here are faintly copied and restricted, so that such Arabs might comprehend them clearly.

follow it, and follow not other ways that ye may sever from His way. This He enjoins you that ye may fear to do wrong. (*Koran VI–152 to 154.*)

One hour's meditation on the work of the Creator is better than seventy years of prayer. To listen to the instructions of science and learning for one hour is more meritorious than attending the funerals of a thousand martyrs— more meritorious than standing up in prayer for a thousand nights. (*Koran Surah II–272 etc.*)

He is not of us, who eats to his full and leaves his neighbour hungry. A man who worships God a great deal, but is abusive to his neighbour, God cares not about his worship. A man who worships little and gives but little in alms, but tries to do good to his neighbours, is one of God's best creatures.

(*Koran IV–40.*)

I went to the Prophet and asked " O, Prophet of God, What does Islam really consist in ? " And he said " It consists in purity of speech and hospitality." I then asked " And what is faith ? " And he said "Patience and beneficence [1]". (*Koran 91–33.*)

Turn aside evil with what is best; We best know what they say. And say then, Lord, pardon, and have mercy: for Thou are the best of the merciful[2].

(*Koran XXIII–98, 118.*)

Verily the Moslems, men and women, and the believers, men and women, and the devout, men and

1. Parsis by the blessing of Lord Zarathushtra's teachings are exemplars of beneficence in this world. 2. Return good for evil. We are reminded of Lord Jesus's words on crucifixion being sought to be practised on him, " Lord, forgive them for they know not what they do."

women, and the true, men and women, and the persevering, men and women, and the humble, men and women, and the charitable, men and women, and the fasting, men and women, and those who preserve their modesty, men and women, and who remember God frequently, of men and women,—for them has God prepared pardon and a great reward. (*Koran XXXIII–35.*)

And who avoid heinous and filthy crimes, and when they are angry do forgive, ... surely against these there is no way. (*Koran XLII—35 and 39.*)

To free the captive, or to feed on the day of famine the orphan of thy kin, or the poor that lies in the dust, and finally to be of those who believe and enjoin steadfastness on each other and enjoin compassion on each other,—these are the people of the right hand. (*Koran XC—13 to 17.*)

And give to him who is of kin his due, and to the poor and the homeless; But waste not wastefully, for the wasteful are the brothers of the devil[1], and the devil was ungrateful to his Lord. But if thou turn away from them to seek the mercy of thy Lord, for which thou hopest, at least speak to them in kindly sort. And walk not proudly on the earth for thou canst not cleanse the earth, neither shalt thou reach to the mountains in height ; All this is evil; abominable to thy Lord. (*Koran XVII–28, 29, 30, 39, 40.*)

Enjoin prayer on thy family and persevere therein. We ask not of thee to find provision: We will

---

૧. જરથુશ્તિ ધર્મ તરીકત પ્રમાણે ગુજરેલાં શબ ઉપર નવું કપડું ઢાંકવાની પણ સાફ મનાઈ છે.

provide for thee and a happy issue shall attend on piety. (*Koran XIX–132.*)

Now are the believers happy, who humble themselves in prayer, and who eschew vain words, and are doers of charity, and who preserve their modesty, and who tend well their trusts and their covenants, and in prayers are steadfast: These are the heirs who will inherit Paradise and continue therein for ever.

(*Koran XXIII–1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11.*)

ભાગ ચોથો.

જરથોશતિ દીન પ્રમાણે અનષોઇના વિષયો.

અસ્વચ્છતા—અનષોઇ.[1]

શેકસ્તેહ શેકસ્તેહ શેતાંન્, અહેરેમન ગજસ્તેહ કારો કેર્દાર્, નરસદ્દ ગજસ્તેહ કારો કેર્દાર્.

શેતાન પરાજય પામેલો થાય (તથા) હડસેલાય! અહરેમન (પોતે) (તથા તેનાં) કાર્ય અને રીતિ દુષ્ટ (છે); (તે) ફીટકાર ભર્યાં કાર્ય અને રીતિ (મને) ન પહોંચે! (નીરંગે ગઓમીજ.)

પાત નો ત્વિશ્બ્યનતત્ પઇરિ, મજ્દાઓસ્ચ આર્મઇતિશ્ચ સ્પેન્ત-સ્ચ, નસે દએવી દ્રુક્ષ્, નસે દએવૉ-ચિથ્રે, નસે દએવૉ-ફ્રકર્શ્તે, નસે દએવો-ફ્રદાઇતે, અપ દ્રુક્ષ્ નસે, અપ દ્રુક્ષ્ દ્વાર, અપ દ્રુક્ષ્ વીનસે, અપાખેધ્રે અપ-નસ્યેહે, મા મૅરૅન્ચઇનીશ્ ગએથાઓ અસ્તવઇતીશ્ અષહે.

અહો અહુરમજદ તથા સ્પેન્તાર્મૈતિ! અદેખાથી અમને તમે બચાવો. અહો દેવી દ્રુજ! (અત્રેથી) તું દુર થા; અહો દૈત્યના બીજના! (અત્રેથી) તું દુર થા; હે દૈત્યની વાવેલી (ખરાબી)! (અત્રેથી) તું દુર થા; હે દૈત્યની રૂઢી પ્રમાણે ચાલનારી (કોઇપણ વસ્તુ)! (અત્રેથી) વેગળી થા; હે દ્રુજ! (અત્રેથી) (તું) દુર થા; અહો દ્રુજ! (અત્રેથી તું) દૂર દોડી જા; અહો દ્રુજ! (અહીંથી) (તું) વધારે દૂર થા (અથવા નાશ પામેલી થા), (તથા) ઉત્તર તરફ તું લોપ થઇ જા (કે તેથી) અષોઇના જડ મુલકો માર ખાવાને લાયક ન (થાય.) (વંદીદાદ.)

આહેરેમન્, દેવાંન્ દરૂજાંન્, જાદુઆંન્, દરવંદાંન્, કીકાંન્, કરફાંન્, સાસ્તારાંન્, ગુનેહગારાંન્, આશમોગાંન્ દરવંદાંન્, દુશ્મનાં,

---

1. વધુ માટે જુવો આગળો 'પશ્ચાતાપ'નો વિષય પાન ૩૬૭.

ફ્રીઆંન્, જદ્ શીકસ્તેહ્ બાદ્ દુશ-પાદશાહાંન્ અવ.દશાંન્ બાદ્; દુશ્મનાં સતોહ્ બાદ્; દુશ્મનાં અવાદશાંન્ બાદ્.

અહરેમન, દૈત્યો, દ્રુજો, જાદુગરો, દ્રવંદો, કીકો, કરપો, જુલમગારો, પાપીઓ, આશ્મોગો, દ્રવંદો, વેરીઓ, પરીઓ, (એ સર્વે) મારેલાં (અને) તુટેલાં (હોજો)! દુષ્ટ ભુપતિઓ દૂર તથા નષ્ટ હોજો! શત્રુઓ હારેલા હોજો! દુશ્મનો દૂર અને નષ્ટ હોજો! (અહુરમજ્દ ખોદાય.)

ફ્રવરાને મજ્દયસ્નો જરથુશ્ત્રીશ, વી દએવો, અહુર-તકએષો.

અહુરમજદની ભક્તિ કરનાર, અષો જરથુશ્ત્રે જાહેર કીધેલી દીન પ્રમાણે વર્તનાર, દૈત્ય(ના કાયદા)થી દૂર રહેનાર, અને અહુરમજદના નીયમાનુસાર ચાલનાર લેખે હું સ્વિકાર કરૂં છું. (સરોશ બાજ.)

નૅમસે-તે હોશબામી, અએનત્ દિમ વીસ્પનાંમ્ મજિસ્તૅમ્ દજ્-દ્યાઇ, અકૂમચ, રતૂમચ યિમ્ અહૂરૅમ્ મજ્દાંમ્, સ્નથાઇ અંઘ્રહે મઇન્યેઉશ્ દ્રવતો. સ્નથાઇ અએશ્મહે ખ્રવીદ્રઑશ્, સ્નથાઇ માજદઇન્ય-નાંમ્ દએવનાંમ્, સ્નથાઇ વીસ્પનાંમ્ દએવનાંમ્ વરેન્યનાંમચ દ્રવતાંમ્.

શેકસ્તેહ્ ઘનામેન્યો, બર્ અહ્રેમન્ લેઆંનત્ સદ્ હજાર્ બાર્.

હે પરોઢયાં! તને નમન (હોજો)! દુષ્ટ અહરેમનની (સામે) હથ્યાર ઉંચકવાને માટે, ભયંકર હથ્યારવાળા એશમ (દૈત્ય)ની (સામે) હથ્યાર ધરવાને માટે, માજનદરાનના દૈત્યોની (સામે) હથ્યાર ઉઠાવવાને માટે, (તથા) સઘળા દૈત્યોની (સામે) તથા ગીલાન (દેશ)ના દ્રવંદોની (સામે) હથ્યાર ઉગામવાને માટે, બધાઓના કરતાં સર્વથી ચઢતો તે અહુ (ધણી) તથા રતુ (સરદાર) કે જે અહુરમજદ, તેને અર્પણ કરવાને માટે આ (સર્વે છે).

ઘનામીનો તુટેલો થજો! અહરેમન ઉપર લાખ ઘણો ધીટકાર (હોજો)! (હોશબામ.)

અવસો-ક્ષથ્રો ખ્યાત્ દ્રવાઓ ગતો હમિસ્તો, નિઝર્બેરતો હચ સ્પૅન્તહે મઇન્યેઉશ્ દામબ્યો, વરતો અવસો-ક્ષથ્રો.

દ્રવંદ (પાપી માણસ) દુ:ખમાં પડેલો, સ્પેનામીનોની સૃષ્ટિમાંથી બહાર હાંકી કઢાયલો, (પોતાની યુક્તિઓમાં) નિષ્ફળ થયેલો (તથા) પોતાની મરજી પ્રમાણે હકુમત ન ચલાવનારો (બને)! (હોશબામ.)

મા નો આપો દુશ્મનંઘ્નહે, મા નો આપો દુજ્વચંઘ્નહે, મા નો આપો દુશ-ત્યઓથનાઇ, મા દુજ્દએનાઇ, મા હુષિ-ત્બિષે, મા મોઘુ ત્બિષે, મા વરેંજાનો-ત્બિષે, મા નાફ્યો-ત્બિષે. માધ નો અહ્મિ ફ્રાધાઇતિ આપો વંઘ્નઉહીશ વહિશ્તાઓ મજ્દધાતાઓ અષઓનીશ, યો નો અઇરીરિચિનાંમ ઇરીરિક્ષાઇતિ ગએથનાંમ. માધ નો અહ્મિ ફ્રાધાઇતિ આપો વંઘ્નઉહીશ વહિશ્તાઓ મજ્દધાતાઓ અષઓનીશ, યો નો અઇરીરિચિનાંમ ઇરીરિક્ષાઇતિ તનુનાંમ. યો તાયુશ, યો હજંઘ્નહ, યો ગધો, યો અષવજ, યો યાતુમાઓ, યો નસુસ્પાઓ, યો સ્પેરેજ્વાઓ, યો અરાઇતિવાઓ, યો અષેમઓઘો અન-અષવ, યો મઙ્યો દ્વાઓ સાસ્ત; તેંમ અવિ ત્બએષાઓ પઇત્યન્તુ, ઇથ્યેજાઓ ઇષ યો ઇ દધ, ઇથ્યેજાઓ યન્તુ યો દી દધ.

અમારાં (એ ખુબીવાળાં) પાણી ખરાબ વિચારવાળાને માટે ના (હોતાં)! અમારાં (એ ખુબીવાળાં) પાણી દુષ્ટ વચન બોલનારને માટે ના (હોતાં)! (અમારાં) (એ ખુબીવાળાં) પાણી દુષ્ટ કાર્ય કરનારને માટે ના (હોતાં)! દુષ્ટ દીનવાળાને માટે ના (હોતાં), મીત્રને દુ:ખ દેનારને માટે ના (હોતાં)! મોબેદ (બ્રાહ્મણ)ને દુ:ખ દેનારને માટે ના (હોતાં)! ધંધાદારી માણસને દુ:ખ દેનારને માટે ના (હોતાં)! સગાં, સ્નેહિઓને દુ:ખ દેનારને માટે ના (હોતાં)! અહુરમજદનાં સરજેલાં અમારાં (તે) ખુબીવાળાં સર્વથી શ્રેષ્ઠ નિર્મળ પાણી, તે (માણસ)માં લાભ કરનારાં ન (થાય), કે જે અમારી પૂર્ણ સંપત્તિને ખાલી કરવાને ઇચ્છે છે. અહુરમજદનાં પેદા કરેલાં અમારાં (તે) ખુબીવાળાં, સર્વથી શ્રેષ્ઠ, નિર્મળ પાણી તે (માણસ)માં લાભકારી ન (થાય), કે જે અમારાં આરોગ્યતાવાળાં તનને ખાલી કરવાને ઇચ્છે છે. (તથા) જે ચોર, લુટારો, ખુની, અષોને મારનાર, જાદુગર, મુડદાંને દાટનાર, છંદી, કંજુસ (અથવા લોભી), અપવિત્ર આશ્મોગ, (તથા) દુષ્ટ જુલમગાર માણસ-(એ સર્વ) (અર્દ્વિસૂરના ખુબીવાળાં પાણીનો ફાયદો ન મેળવે). (ઉપરોક્ત) તે (માણસ)ની ઉપર ખરાબીઓ આવી પહોંચે! નાશકારક ઇચ્છા અત્રે (તેની ઉપર) આવે! (તથા) નાશ ત્યાં (તેની ઉપર) આવી પડે!

(આવાં અરદવીસૂર નિયાયશ, ફ૦ ૭-૮.)

દંન અંદ આબોં પાયે ગુનાહ નાંમ, ચુન હુનદરખ્ત, મેદીઓમારત, અંદરજફર્માન, બોએદીઓજદ, કાએદીઓજદ, ઓર્ગરેફ્ત

ગુનાહ્, અવાગ્રૅશ્ત ગુનાહ્, અરૅદુશ ગુનાહ્, ખૅારહે ગુનાહ્, બાજાએ ગુનાહ્. યાતુ ગુનાહ્, તન્વલ્ગાન્ ગુનાહ્, મર્ગ્ર્જાંન ગુનાહ્, અવ-સોશ ગેરાંન્ ગુનાહ્, જેહેમર્જ઼ ગુનાહ્, દશ્તાનમર્જ઼ ગુનાહ્, કુન્મર્જ઼ ગુનાહ્, અવારૂન્ મર્જ઼શ્ની, શોએથ ગુનાહ્ સેશ્ની, ગુનાહે રવાંની, ગુનાહ્ હમીમાલાંન્, ગુનાહીઓ પુલ્શહોદ્, વક્ષે વક્ષાંન, વક્ષે ગુનાહ્, ગુનાહ્ અજ઼ ગુનાહ્, અગ્રૅ આખો ગુનાહ્, કુ મર્દુમ્ ઓ બુન્ શાયદ્ બુદન્, ગજસ્તેહ઼ ઘનામીનો દર્વંદ્ ૫ પેતીઆરે દામાને અહુરમજ઼દ ફ્રાજ઼્ કરનીદ્.

વધારે ખરાબ મૂળના પાપો આ છે. (તેઓનાં) નામ (નીચે જણાવેલાં છે):—

જેમકે કોઇને ગેરઇનસાફથી નુકસાન કરવું તથા તેને સારાં કાર્યમાં હરકત કરવી, કોઇને ખરાબ શીખ આપવી તથા જાુઠું બોલવાને કહેવું (ઉશ્કેરવું), તથા ખોટો માર્ગ દેખાડવો, કોઇ માનવી મરતી વેળાએ અથવા મુસાફરી જતી વખતે પોતાનાં સંતાનને અથવા બીજાઓને સલાહ (હુકમ) કરી જાય અને તે પ્રમાણે ન ચાલવું, પણ તેથી ઉલટી રીતે વર્તન કરવું; માણસો તથા જાનવરોને ચોરીને વેચવાં, તથા સારાં કપડાં તથા સારી સ્વાદિષ્ટ ખાવાની વસ્તુને જાણી બુજીને ખરાબ કરવી, શક્તિમાન હોવા છતાં ગરીબ લાચારોનું પોષણ ન કરવું, પણ સામું તેમને દુઃખ દેવું, તથા પોતાના હાથ હેઠળના જાનવરોને ભુખાં રાખવાં અને તેમને ઇજા કરવી;[1] કોઇને મારવાને માટે હાથમાં હથ્યાર પકડવાનું પાપ, કોઇને જખમ કરવાની નેમથી હાથમાં હથ્યાર પકડીને તે હથ્યાર સામા ધણીના માથા ઉપર ઊગામવાનું પાપ, ત્રણ દહાડા પછી રૂજ આવે એવો જખમ કોઇ માણસને કરવાનું પાપ, ચાર દહાડા પછી રૂજ આવે એવો જખમ કોઇ માણસને કરવાનું પાપ, હાથ ઉપર જખમ કરવાનું પાપ, પગ ઉપર જખમ કરવાનું પાપ, પગે લંગડો થાય અને કાર્ય કરવાથી અટકે એવી રીતે કોઇના પગને ઇજા કરવાનું પાપ, મોતની શિક્ષાને લાયકનું પાપ, કોઇની હદ ઉપરાંત મશ્કરી કરવાનું પાપ, વેશ્યા સાથે જનાકારી કરવાનું પાપ, દસ્તાનવાળી ઓરત[2] સાથે સંબંધ કરવાનું પાપ, ગુલામબારગી[3]

---

૧. પાળેલાં પ્રાણીઓ પ્રત્યે પ્રેમનું આ ઉત્તમ શીક્ષણ છે. ૨. ઋતુકાળવાળી સ્ત્રી. ૩. Sodomy.

કરવાનું પાપ, સ્ત્રી સાથે કાયદા વિરૂદ્ધ સંગત કરવાનું પાપ, પોતાને હાથે પોતાની મની બગાડવાનું પાપ, પર ધર્મની સ્ત્રી સાથે સોહબત કરવાનું પાપ, પરદારની સાથે નજદીકી કરવાનું તથા પારકા માણસનો માલ ચોરવાનું પાપ, જરથોશ્તિ ધર્મની જરૂરીઆતની ફરજો ન બજાવ્યાથી મરી ગયા કેડે ચીનવત પુલ પસાર કરવો મુશ્કેલ પડે એવાં પાપી કાર્યો, વધતું અને વધતું પાપ, એક પાપથી ઉત્પન્ન થતું બીજું પાપ, (તથા) બીજાં વધારે દુષ્ટ પાપ, જે માણસોથી શરૂઆત (જન્મ)થી થઇ શકે છે, (તથા જે પાપ) તિરસ્કારને પાત્ર (તથા) દુષ્ટ અહરેમને દાદાર અહુરમજદની સૃષ્ટિ વિરૂદ્ધ (એટલે તે પેદાએશને ખરાબ કરવાને માટે) પેદા કર્યાં. (પતેત પશેમાની, ક૦ ૩.)

અવરૂમનશ્ની, તરૂમનશ્ની, આજુરી, પંદી, ખશ્મઘની, અર્શ્ઘની, વદ્દ્ચશ્મી, સૂરૂચશ્મી, વદ્દનગીરશ્ની ખોર્દફ્નગીરશ્ની, નગીરાઇ, પંદી, ખુદશાહી, અસગેહની, સપોજગારી, વરૂની, ગુમાની, આશ્મોગ, જારૂગવાહી, દરોગદાવરી, ઓજદીસ્ત પરસ્તી, કોશાદ દવારશ્ની, બરહેન દવારશ્ની, અએમુક દવારશ્ની, દરાંએઆંજોએશ્ની, દરાંએઆંખોરશ્ની, દુજદી, ગદહી, જહી, જાદુઇ, જાદુપરસ્તી, રેસ્પી, રેસ્પી બારૂગી, ગવહે પએતી, ગવહે વનીદી, શીનમોઇ.

અભિમાન, ગર્વ, મુવેલાંની નીંદા કરવી, લોભ, લાલચ, હદ ઉપરાંત ક્રોધ કરવો, કોઇની અદેખાઇ કરવી, કોઇની ઉપર ખોટી નજર કરવી, શરમ વિનાની નજરે જોવું, ખરાબ દાનતથી કોઇની ઉપર નજર કરવી, હલકી નજર કરવી, પોતાને પુજવું, પોતાની હાલતથી અસંતોષી રહેવું, પોતાનીજ મરજી પ્રમાણે ચાલવું,[1] આળસ, ચુગલી, કીનો, શંકા, પવિત્રાઇ તોડવી, ખોટી સાક્ષી દેવી, ખોટો ઇન્સાફ કરવો, મુર્તિ પુજવી, સદરા ઉપર કુશ્તિ બાંધ્યા વિના અહીંતહીં ફરવું, નાગાં તને ફરવું, એક પગે જોડો અને એક પગે ઉંઘાડો રાખીને ફરવું, જમતી વેળાએ બાજ ધરયા પછી[2] તે બાજ તોડવી—એટલે મોઢેથી બોલવું, બાજ ધર્યા વિના ખાણું ખાવું, ચોરી, લુટફાટ, છીનાળું, જાદુ અથવા દૈત્યોનાં ધંત્રમંત્ર, જાદુને પુજવું, જનાકારી, રંડીબાજી, ગુલામબારગી કરવી, ગુલામબારગી કરાવવી, મુવેલાંની પુઠે મોટે અવાજે ઘણુંજ રૂદન કરવું તથા હદ ઉપરાંત શોક કરવો. (પતેત પશેમાની, ક૦ ૧૦.)

---

૧. Self-willed conduct. ૨. ભણતર કરીને મૌન રેહવાનો હુકમ પાળવો.

યેજિ વષિ જરથુશ્ત્ર અવાઓ ત્બએષાઓ તઉર્વયો, દએવનાંમ મશ્યાનાંમ્ચ, યાથ્વાંમ પઇરિકનાંમ્ચ, સાથ્રાંમ કઓયાંમ કરફ્નાંમ્ચ, મઇર્યનાંમ્ચ બિજંગ્રનાંમ, અશ્મઓઘનાંમ્ચ બિજંગ્રનાંમ, વેહ્ર્કનાંમ્ચ, ચથ્વરે-જંગ્રનાંમ. હએનયાઓસ્ચ પેરેથુ-અઇનિકયાઓ, પેરેથુ-દ્રફ્ષયાઓ, એરેધ્વો-દ્રફ્ષાઓ, ઉજ્ગેરેપ્તો-દ્રફ્ષયાઓ, ખ્રૂરેમ દ્રફ્શેમ બરેન્તયાઓ, અથ ઇમાઓ નામેનીશ દ્રેનજયો, ક્રશ્વ, વીસ્પાઇશ અયાંન્ચ ક્ષફ્નસ્ચ.

હે જરથુશ્ત્ર! જો તું ઇચ્છે કે આ ખરાબીઓ (કે જે) દેત્યોની, (ખરાબ) માણસોની, જાદુગરોની, પરીઓની, જુલમગારોની. કીકોની, કરપોની, બે પગના સાંપોની (સાંપના લક્ષણના માણસોની), બે પગવાળા આશ્મોગોની, ચાર પગવાળાં વરૂઓની, (તથા) પુષ્કળ પલટણવાળાં, પહોળા વાવટાવાળાં, ઉંચ વાવટાવાળાં, ઉંચ ધરેલા વાવટાવાળાં (તથા) ઘાતકી વાવટો લઇને જનારાં સૈન્યોની—(એ સર્વની ખરાબીઓને) તોડનારો (બને), તો આ (ઉપરના ફકરામાં જણાવેલાં) નામો મનમાં યાદ કરનારો (થઇને), દરેક દિવસ તથા રાતે તું મોટે સ્વરે ભણ.

(હોરમજદ યશ્ત. ફ૦ ૧૦-૧૧.)

યાતુ જી જરથુશ્ત્ર વનત્ દએવો મશ્યો. કો ન્માનહે બાંશ સ્પેન્તમ જરથુશ્ત્ર, વીસ્પ દ્રુક્ષ જનાઇતિ, વીસ્પ દ્રુક્ષ નાષાઇતિ, યથ હઓન-ઓઇતિ અએષાંમ વચાંમ. અઓઇ તે અઓઇ તન્વો દ્વાઇતિ, અઓઇ તે અથઉરૂનેમ જનાઇતિ, અથઉરૂનેમ યથ રથએશ્તારેમ, વાસ્પનો અસુરતેએ નાષાતનાંમ અઓજંઘહ. યો હીમ દરતે ન્નારનેમ, યોઇ હુખ્ત અમેષાઓ સ્પેન્તા હુક્ષથ્રા હુધાઓંઘહો હમરેથન.મોચત.

અહો જરથુશ્ત્ર! જાદુગર તથા દૈત્યોના લક્ષણના માણસો જરૂર મારેલાં-તુટેલાં થાય તો ઠીક! હે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર! તે કયો માનવ (છે), કે જે જયારે આ (અવસ્તાનાં) મન્ત્રો ભણે છે ત્યારે, તેનાં ઘરમાંથી દરેક દ્રુજ જરૂર માર ખાધેલો થાય છે, (તથા) દરેક દ્રુજ નાશ પામેલો થાય છે? દ્રજ તારાં તનની ઉપર હુમલો કરે છે, તથા તારા આથ્રવનને મારે છે—આથ્રવનને (તથા) રથેશ્તારને.[1] જે માનવી સારી રાજ્ય સત્તાવાળા તથા સારા ડહાપણવાળા અમેષાસ્પંદોને (પોતાનાં)

૧. માનવીની બઓથ્રંગ અને ઉર્વનની શક્તિ તેમજ હિમત અને બળને લોપ કરે છે.

દુશ્મનોની (સામે) રક્ષણ તરીકે રાખે છે, તે માનવ (પોતાનાં) જોરથી દુજોની સામે થવાને માટે (સામર્થવાન થાય છે).

(મોટી હપ્તન યશ્ત, ફ૦ ૧૧-૧૨.)

યસ્ચ મે અએતએષાંમ યત્ અજ્ઞિ-ચિથ્રનાંમ, યો જનત્ અએષાંમ દએવનાંમ, હજંઘ્રાઇ હજંઘ્રો પઇરિ, બએવરાઇ બએવનો પઇતિ. યસ્ક જઇન્તિ; મહ્રક જઇન્તિ; દએવ જઇન્તિ; પઇત્યાર જઇન્તિ; અષૅમઑઘો અનશ્વ જઇન્તિ; મશ્યો-સાસ્ત જઇન્તિ. અજ્ઞિ-ચિથ્ર જઇન્તિ; વેહ્રકો-ચિથ્ર જઇન્તિ; બિજન્ત્રો-ચિથ્ર જઇન્તિ; તરો-મત જઇન્તિ; પઇરે-મત જઇન્તિ; તફ્નુ જઇન્તિ; સ્પઝ્ગ જઇન્તિ; અનાક્ત જઇન્તિ; દુઝદાઇથ્ર જઇન્તિ. દ્રઑઘો-વાક્ષ-દ્રઑઝિશ્ત જઇન્તિ; જહિ યાતુમઇતિ જઇન્તિ; જહિ કખ્રૅધઇને જઇન્તિ; વાતો-પૉઉર્વો અપાખ્તર જઇન્તિ; વાતો-પૉઉર્વો-અપાખ્તર અપનસ્યત.

જે (અષ વહિશ્ત) મારે માટે તે સાંપના બીજનાઓમાંના (તથા) તે દૈત્યોમાંના હજાર ઘણા હજાર, (તથા) દશ હજાર ઘણા દશ હજાર મારે છે. (તે અષ વહિશ્ત) દર્દને મારે છે, (કવખતના) મોતને મારે છે, દૈત્યોને મારે છે, વિરૂદ્ધ થનારાને મારે છે, અપવિત્ર આશ્મોગને મારે છે, તથા માનવિઓને ઇજા કરનારાઓને મારે છે. સાંપના બીજવાળાઓને મારે છે, વરૂના બીજવાળાઓને મારે છે, બે પગવાળા (ખરાબ માણસો)ના બીજવાળાઓને મારે છે, આજ્ઞાનો અનાદર કરનારાઓને મારે છે, ગર્વિષ્ટ માણસોને મારે છે, ગરમ મીજાજવાળાઓને મારે છે, ચુગળીખોરોને મારે છે, શત્રુવત રાખનારાઓને મારે છે, (તથા) બુરી નજરવાળાઓને મારે છે. (અષ વહિશ્ત) જુઠા વચન બોલનારા ઘણાજ જુઠાને મારે છે, જાદુવાળી દુષ્ટ સ્ત્રીને મારે છે, દુષ્ટ ખુરહેવાળી[1] (અથવા ઘાતકી) દુષ્ટ ઓરતને મારે છે, સીધા ઉત્તર તરફથી ફુંકાતા પવનને મારે છે, (તથા) સીધા ઉત્તર તરફથી ફુંકાતા પવનને નષ્ટ કરે છે.

(અરદીબેહસ્ત યશ્ત, ફ૦ ૧૦-૧૧-૧૨.)

અહેરેમન્ મરોચીનીદારી. અહેરેમન્ નાપાક, અહેરેમન્ ખાક્ શવદ્, અહેરેમન્ દૂર શવદ્, અહેરેમન્ દફે શવદ્, અહેરેમન્ શેકસ્તેહ્ શવદ્, અહેરેમન્ હલાક્ શવદ્.

---

૧. ઓજસવાળી, evil aura.

અહરેમન નાશ કરનાર (છે). અહરેમન અપવિત્ર (છે), અહરેમન નાશ પામે, અહરેમન દૂર થાય, અહરેમન નષ્ટ થાય, અહરેમન તુટેલો થાય, અહરેમન મરણુ પામે! (અરદીબેહેશ્ત યશ્તની નીરંગ.)

યિમહે ક્ષથ્રે અઉર્વહે, નોઇત અઓતેમ આઓંઘ્રહ, નોઇત્ ગરેમેમ, નોઇત્ જઉર્વ આઓંઘ્રહ, નોઇત્ મેરેથ્યુશ્, નોઇત્ અરસ્કો દએવો-દાતો.

નામાંકિત જમશેદના રાજ્ય અમલમાં (અતિશય) ઠંડી ન હોતી, (અતિશય) ગરમી ન હોતી, બુઢાપો ન હોતો, મોત ન હોતું, દેત્યોની રૂઢીની અદેખાઇ ન હોતી. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૫.)

વી-નો ત્બએષવતાંમ્ ત્બએષેમીશ્, વી મનો બર ગરમન્તાંમ. યો ચિશ્ચ અહ્મિ ન્માને, યો અંઘ્રહે વીસી, યો અહ્મિ જન્તવો, યો અંઘ્રહે દંઘ્રહવો અઅનંઘ્રહાઓ અસ્તિ મઝ્યો ગેઉર્વય હે પાધવે જાવરે, પઇરિ-ષે ઉષિ વેરેનુઇધિ, સ્કેન્દેમ ષે મનો કેરેનૂઇધિ. મા જફ્ર-રેથએઇબ્ય ક્રતુયાઓ, મા ગવએઇબ્ય અઇવિ-તૃતુયાઓ, મા જાંમ્ વએનોઇત અષિબ્ય, માં ગાંમ્ વએનોઇત્ અષિબ્ય, યો અએનંઘ્રહઇતિ નો મનો, યો અએનંઘ્રહઇતિ નો કેહ્રપેમ.

(હે હોમ!) દુષ્ટ (માણસો)ની ખરાબીઓથી અમને તું દૂર લઇ જા. ઝેહરી (માણસો)ની (ખરાબીઓથી) (મારા) વિચારને તું દૂર લઇ જા. અને જે કોઇ કીનાખોર માણસ આ ઘરમાં, જે (કોઇ) આ મોહલ્લામાં, જે (કોઇ) આ કસ્બામાં (તથા) જે (કોઇ) આ દેશમાં હોય, તેના બે પગમાંથી (તું) જોર લઇ લે, તેની હુશ્યારીને આસપાસ તું ઢાંકી નાખ, (તથા) તેની વિચાર શક્તિને (તું) તુટેલી કર. જે માનવી અમારાં મનને નુકસાન કરે છે, (તેના) બે પગને, (હે હોમ!) તું શક્તિ દઇશ મા. (તેના) બે હાથોને બળ દઇશ મા. (તે માણસ) (પોતાની) બે આંખથી જમીનને ન જોઇ શકે; (તે માણસ) (પોતાની) બે આંખોથી સૃષ્ટિને જોઇ ન શકે. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૧, ફ૦ ૨૮-૨૯.)

ક્ષ્વીધ્ર આજાૂત યજમઇદ તચત્-આપ ઉક્ષ્યત્-ઉર્વર. આજોઇશ્ દએવો-દાતહે હમોઇસ્ત્ર અવંઘ્રહાઓ મૂશ અવંઘ્રહાઓ પઇરિકયાઓ પઇતિશ્તાતયએચ પઇતિસ્ચપૂતયએચ પઇતિતરેતયએચ પઇત્યઓગેત્ ત્બએષહ્યાઇચ, અર્ષમઓઘહેચ અનષ્ઓનો સાસ્ત્રહેચ પોઉરૂ-મહ્રકહે.

હૈત્યના માર્ગે ચાલનારા આઝી (હૈત્ય)ના હરીફ તરીકે (થવાને) તથા આ મુશ, આ પરીની સામે થવાને માટે, તથા (તેમનો) નાશ કરવા કાજે, તેમજ અપવિત્ર આશમોગની તથા પુર મરકીવાળા જુલ-મગારની ધસારો કરી આવનારી ખરાબીને દૂર કરવા માટે, દુધ અને પોષણને, વહેતાં પાણીને અને ઉગતાં ઝાડને અમે વખાણીએ છીએ.
(યજશ્ને હા ૧૬, ફ૦ ૮.)

હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ અન્ગ્રહે મન્યએઉશ મત્‌–દામનો દુજ્ઞ્દામનો પૅઉરૂ–મહ્રકહે હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ કખ્ઝૅર્ઘ-નાંમચ કખ્ઝૅર્દધિનાંમચ હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ કખ્ઝૅર્ઘહૅચ કખ્ઝૅર્દધ્યાઑસ્ચ.

હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ કયધનાંમચ કયેઇધિનાંમચ. હુમિ-સ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ કયધહેચ કયેઇધ્યાઑસ્ચ હુમિસ્તયએચ. નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ તાયુનાંમચ હજસ્નાંમચ હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બર્તય-એચ જન્દાંમચ યાતુમતાંમચ હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ મિથો-જયાંમચ મિથો–દુજાંમચ.

હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ અષવઘનાંમચ અષવ-ત્બએષાંમચ હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ અર્ષમઑઘહેચ અનષઑનો સાસ્રહેચ પઑઉરૂ–મહ્રકહે. હુમિસ્તયએચ નિજ્ઞ્બૅર્તયએચ કહે કહ્રાચિત્ દ્રવતાંમ્ અરથ્થ્યો–મનંઘ્રહાંમ્ અરથ્થ્યો–વચંઘ્રહાંમ્ અરથ્થ્યો–શ્કયોથ્નનાંમ્ સ્પિતમ જરથુશત્ર.

(પોતાના તાબાની) સૃષ્ટિ સાથના, દુષ્ટ સૃષ્ટિના તથા પૂર મરકીવાળા અંગ્રેમઇન્યુશની સામે થવાને તથા (તેને) બહાર કાઢી નાંખવાને, દુષ્ટ ખોરેહવાળા (માણસો)ની તથા ખરાબ ખોરેહવાળી (બાઇડીઓ)નો વિરોધ કરવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાંખવાને, તથા દુષ્ટ ખોરેહવાળા (માણસ)ની અને ખરાબ ખોરહવાળી (બાઇડી)ની વિરૂદ્ધ થવાને, (તેને) બહાર કાઢી નાંખવાને માટે (અમે યથા, અષેમ તથા યેંઘહે હાતાંમને પુરતી રીતે પ્રગટ કર્યે છીએ).

દુષ્ટ (માણસો)ની તથા દુષ્ટ (બાઇડીઓ)ની સાંમે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાંખવાને માટે, દુષ્ટ (માણસ)ની તથા દુષ્ટ (બાઇડી)ની સાંમે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાંખવાને, ચોરોની

તથા લુટારાઓની સાંમે થવાને તથા તેઓને બહાર કાઢી નાંખવાને, ભયંકર(માણુસો)ની તથા જાદુગરોની સાંમે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાંખવાને, મિથ્રને નુકસાન કરનારાઓની તથા મિથ્રને ઠગનારાઓની સાંમે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાંખવાને માટે (અમે યથા, અષેમ અને યેંઘહે હાતાંમને પુરતી રીતે પ્રગટ કર્યે છીએ).

અષોને મારનારાઓની તથા અષોને દુઃખ દેનારાઓની વિરૂદ્ધ થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાંખવાને, અપવિત્ર આશમોગની તથા પુર મરકીવાળા જુલમગારોની સામે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાંખવાને, હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! દુષ્ટ નાલાયક વિચાર કરનારા, અપવિત્ર વચન બોલનારા અને નાલાયક કામ કરનારાઓમાંના કોઇ પણ પુરૂષની તથા કોઇ પણ સ્ત્રીની સાંમે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાંખવાને માટે (અમે યથા, અષેમ અને યેંઘહે હાંતાંમને પુરતી રીતે પ્રગટ કર્યે છીએ). (હા ૬૧ ફ૦ ૨-૩-૪.)

વીસ્પાચ સ્તઑત યેસન્ય યજમઇદે,.........યોઇ હૅન્તિ દુશમતૅમ્ જઘ્નિશ્ત, યોઇ-હૅન્તિ દુઝૂખ્તૅમ્ જઘ્નિશ્ત, યોઇ હૅન્તિ દુઝ્વરશ્તૅમ્ જઘ્નિશ્ત, યોઇ હૅન્તિ અઇવિ-કરૅત દુશમતહે, યોઇ હૅન્તિ અઇવિ-કરૅત દુઝૂખ્તહે, યોઇ હૅન્તિ અઇવિ-કરૅત દુઝ્વરશ્તહે.

આખી સ્તઓત યસનને વખાણીએ છીએ; અહુરમજ્દના કહેલા સર્વ મન્ત્રોને અમે વખાણીએ છીએ, જે (મંત્રો) દુષ્ટ વિચારને નષ્ટ કરનાર છે, જે (મંત્રો) દુષ્ટ વચનને નષ્ટ કરનાર છે, જે (મન્ત્રો) દુષ્ટ કાર્યોને નષ્ઠ કરનાર છે, જે (મન્ત્રો) દુષ્ટ વિચારનો સમૂળગો નાશ કરનારા છે, જે (મંત્રો) દુષ્ટ વાણીનો સમૂળગો નાશ કરનાર છે, જે (મંત્રો) દુષ્ટ કાર્યનો સમૂળગો નાશ કરનારા છે.[1] (હા ૭૧, ફ૦ ૭.)

હ્વો જી દ્રેગવાઓ યે દ્રેગ્વાઇતે વહિશ્તો.

(જે) (માણુસ) દુષ્ટને માટે શ્રેષ્ટ (હોય), (તે) પોતે જરૂર દુષ્ટ (હોવો જોઇયે). (હા ૭૧, ફ૦ ૧૩.)

વરૅજૅમચ હુઑમંઘ્રહૅમચ યજમઇદે, હુઑમનંઘ્રહૅમચ વરૅજૅમ્ચ યજમઇદે, પઇતિશ્તાતેએ તૅમનંઘ્રહાંમ્ પઇતિશ્તાતેએ ક્ષયસ્ચ અમય,-વયાઑસ્ચ.

---

૧. મન્ત્રોનો પ્રભાવ અત્રે સ્પષ્ટ દેખાડયો છે. મન, વાચા અને કાયાને વશ કરવા માટે, તે અમૂલ્ય ઇલાજ છે.

અંધકારની સામે થવાને તથા અશક્તિ તથા દરિદ્રતાની સામે થવાને, (સારાં) કાર્યને તથા સારી મનશ્નીને અમે વખાણયે છીએ.[1] (હા ૭૧, ફ૦ ૧૭.)

અત્ર પધો અવ જસ્તે અવ ઉપિ દારયદ્વૅમ મજ્દયસ્ન જરથુશ્ત્રયો, દાઇત્યનાંમ્ રથ્વ્યનાંમ્ હુવર્શ્તનાંમ્ શ્કયોથ્નનાંમ્ વર્જાઇ પઇરિઅધાઇત્યનાંમ્ અરથ્વ્યનાંમ્ દુજવર્શ્તનાંમ્ શ્ક્યોથનનાંમ્ વર્જાઇ.

હે જરથુશ્તિ માજદયસ્નાનો! લાયક વેળાસર (અને) નેક કાર્યો કરવાને (તથા) અયોગ્ય, કવખતના અને દુષ્ટ કાર્યો ન કરવાને માટે (તમારા) હાથ, પગ, તથા હુશ્યારી દ્રઢ રાખો.[2] (વીસ. ક૦ ૧૫, ફ૦ ૧.)

બદી.

મા અથ્ર ફ્રકવો મા અપકવો, મા અપાવયો મા હુર્વિશ્ મા દ્વિવિશ્ મા દઈવેશ્, મા કસ્વીશ્ મા વીજ્બારિશ્ મા વીમીતો-દન્તાનો; મા પએસો યો વીતેર્તો-તનુશ્ માધ ચિમ્ અન્યાંમ્ દક્ષ્તનાંમ્ યોઇ હેંનતિ અંઘ્રહે મઇન્યેઉશ્ દક્ષ્તનાંમ્ મષ્યાઇસ્ચ પઇતિ નિધાર્તમ્.

તે (ગુફા, ગુહા)માં ગર્વ ના (હોતો), આળસ (અથવા પીઠ પાછળ નીંદા) ના (હોતી), જુલમ ના (હોતો), દરિદ્રતા ના (હોતી), ઠગાઇ ના (હોતી), કનિષ્ટપણું ના (હોતું), અપ્રમાણીકપણું ના (હોતું), આડા દાંત એટલે ખરાબ વચન નાં (હોતા), (હદથી) પાર થઇ ગયેલા તનવાળું જે કદ[3] (એટલે મધ્યમ કદ ન હોય તે,) ના (હોતું); (ઉપર કહેલાં અંગ્રેમઇન્યુશના જે લક્ષણો છે, તેમાંનો કોઇ બીજો (એટલે બાકી રહેલો) સ્વભાવ, જે મોત[4] સાથે સંબંધ રાખનાર હોય, તે આ જગ્યાએ ના (હોજો). (વંદીદાદ, ૫ર. ૨ ફ૦ ૨૯.)

૧. તમસ, અશક્તિ અને દરિદ્રતા, એ દુષ્ટ કાર્યો અને દુષ્ટ વિચાર અને વાણીથી ઉત્પન્ન થયેલાં હોઇને, તેમનો ઈલાજ અત્રે ઉત્તમ કરણી, અને સદ્‌વિચાર જણાવ્યા છે. આ તો અચલ નીયમજ છે. ૨. અત્રે દ્રઢવૃત્તને માટે ઉત્સાહ રાખવાનો આદેશ છે. અને આઠ પહોર હુશ્યાર રેહવાની તાકીદ છે. 3 The golden mean is best taught by Zoroastrianism, even in the matter of size. ૪. માનવી મૃત્યુવશ થાય છે, મોતની સજા પામે છે, મોતને માટે જન્મ લે છે, એટલે જડ શરીર પ્રાપ્ત કરે છે. તે રજસિક અને તમસિ સ્વભાવમાંથી મુક્તિ અથવા મોક્ષ પામે, એવી અત્રે પ્રાર્થના છે.

જ્વો આર્પેમ્ જદન્તિ જવો: આતરેમ ક્રાવયેઇતિ જવો ગાંમ્ વરતાંમ્ અજઇતે જવો નરેમ અષવનેંમ ક્રજાબઑધંઘ્રહુમ્ સ્નથેમ વીકેરેત્-ઉશ્તાનેંમ જઇન્તિ નોઇત્ અવથ મરેતો.

(તે નાપાક માનવી) જીવતાં જીવત પાણીને ખરાબ કરે છે; જીવતાં જીવત આતશને બુજવી નાખે છે; જીવતાં જીવત ગાય ઢોરને ચોરી લઇ જાય છે; જીવતાં જીવત અષો માણસને, બેશુદ્ધ થઇ જાય (તથા) જાન જતો રહે એવો ફટકો મારે છે; (પણ જ્યારે તે) મરી ગયેલો (હોય છે ત્યારે તે) એ પ્રમાણે (કરવાને સામર્થવાન) નથી.

સ્પષ્ટિકરણ:-(તે અપવિત્ર, સર્પના લક્ષણનો માણસ મુવા પછી સ્પેનામીનોની કોઇ પણ સૃષ્ટિને ખરાબ કરી શકતો નથી.)

(વંદીદાદ, ૫ર. ૫, ફ૦ ૩૭.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

येषां न विद्या न तपो न दानं ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः ।
ते मर्त्यलोके भुवि भारभूता मनुष्यरूपेण मृगाश्चरन्ति ॥

(ભર્તૃહરિ)

જેમણી ન વિદ્યા, ન તપ, ન દાન, ન જ્ઞાન, ન શીયળતા, ન સદગુણ, ન ધર્મ તેઓ મૃત્યલોકમાં ભુમીભાર કરીને, મૃગો એટલે જાનવરો છે, જે મનુષ્યરૂપ લઇને ફરે છે.

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदाऽऽत्मानं सृजाम्यहम् ॥

(ગીતા ૪–૭.)

હે ભારત! જ્યારે ધર્મ બગડે છે અને અધર્મ વધી જાય છે, ત્યારે હું પોતે જન્મ લુંછું (કે જેથી ભલાંઓને બચાવું અને ભુંડાઓનો નાશ કરૂં).

लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणकल्मषाः ।
छिन्नद्वैधा यतात्मानः सर्वभूतहिते रताः ॥ (ગીતા ૫–૨૫.)

જે રીષીઓએ પાપ કાપી નાખ્યાં છે, દ્વન્દ્વ (દુઇ)માંથી છુટી ગયા છે, પોતા ઉપર કબજો મેળવ્યો છે, સકળ સૃષ્ટિના પ્રાણીઓનું કલ્યાણ કરનારા છે, તેઓ બ્રહ્મ (હમેશગી)ને શાન્તિની પહોંચે છે.

न मां दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः ।

माययापहृतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः ॥

(ગીતા ૭-૧૫.)

દુષ્ટ કર્મ આચરનાર, મૂઢ અને સર્વથી અધમ પુરૂષો, જેમનું જ્ઞાન માયાથી નષ્ટ પામ્યું છે, અને જેઓએ રાક્ષસી સ્વભાવ પ્રાપ્ત કર્યો છે, તેઓ કદી મને (ઇશ્વરને) પહોંચતા નથી.

ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्था मध्ये तिष्ठन्ति राजसाः ।

जघन्यगुणवृत्तिस्था अधो गच्छंति तामसाः ॥

(ગીતા ૧૪-૧૮.)

સાત્વિક (અષો) પૂરૂષો ઊંચે ચઢે છે; રાજસિક (રાગવાળા) લોક મધ્યમાં રહે છે, જ્યારે તમસિક (અજ્ઞાની–સુસ્ત) લોક નીચે પડે છે, કારણ કે તેઓ સર્વથી બુરા દુર્ગુણોમાં વિંટાયલા છે.[1]

अनेकचित्तविभ्रान्ता मोहजालसमावृताः ।

प्रसक्ताः कामभोगेषु पतन्ति नरकेऽशुचौ ॥ (ગીતા ૧૬-૧૬.)

૧. સાત્વિક. રજસિક અને તામસિ ગુણોનું ઉત્તમ વર્ણન ભગવદ ગીતાના આ ૧૬મા અધ્યાયમાં મળે છે, તેનું અત્યંત શ્રમથી અધ્યયન કરવું જોઈએ, કારણ કે સાત્વિક બનવા કાજે, સાત્વિકપણું ઓળખવા અને ગ્રહણ કરવાને અહરનીશ પ્રયત્ન થવો જોઇએ. વળી રાજસિક અને તામસિક દુર્ગુણો પિછાણ્યા વિના તેમને ત્યજવાને પ્રયાસ કરવાનું કેમ બને? ગ્રાહ્ય અને ત્યાજ્ય ગુણો અને દુર્ગુણો સ્પષ્ટ રીતે પ્રથમ સમજવા જોઈએ, પછી ક્ષણે, ક્ષણે દૈવિક યુદ્ધ મચાવવું જોઇએ અને નીરંતર એજ પ્રયાસમાં જીવન ગાળવું કે જેથી ચિત્ત શુદ્ધિ મેળવાય. જ્યારે પ્રત્યેક દુર્ગુણનો ત્યાગ થાય અને પ્રત્યેક સાત્વિક ગુણ હૈયાંથી, ભિત્તરથી, ખુશીથી, સ્વાભાવિક રીતે, આખાં જીવનમાં જ્યારે જરૂર હોય ત્યારે, પળે પળ પ્રદર્શિત થાય, ત્યારેજ "હૈયું કેળવાયલું"* લેખવું, ત્યારેજ દુન્યાની કાળાશ મટી જાણવી, રજસ અને તમસ ટળ્યો લેખવો અને સાત્વિક શુદ્ધિ ગ્રહણ થયેલી માનવી,–જે નર, નારને દૈવિક થવાને અધિકારિ બનાવે છે. માટે અહંકાર (જે સકળ દુષ્ટતાનું મૂળ છે તે)ને સંપૂર્ણ રીતે જીત્યા વિના, આબેદી, સંતપણું અથવા સોષ્યન્તોની ગતી મેળવવાની કોઈ કાળમાં આશાજ ન રાખવી.

* True culture, right education, training for divinity.

(જેમનું) ચીત્ત અનેક ભ્રાન્તિઓમાં પડેલું, મોહમાં ફસેલા, પોતાની (પાપી) ઇચ્છાઓ ભોગવવા પડેલા, અપવીત્ર નરકમાં નીચે પડે છે.

तानहं द्विषतः क्रूरान्संसारेषु नराधमान् ।
क्षिपाम्यजस्रमशुभानासुरीष्वेव योनिषु ॥

(ગીતા ૧૬-૧૯.)

એ દ્વેષીઓ, ક્રુર, સંસારના નીચ પુરૂષોને, હું હમેશ રાક્ષસી યોનીમાં ફરીને મોકલું છું (જન્મ આપું છું).

यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते कामकारतः ।
न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न परां गतिम् ॥

(ગીતા ૧૬-૨૩)

જે શાસ્ત્ર વિધી ત્યજીને કામ (ઇચ્છા)થી દોરવાય છે, તે સિદ્ધિ (સંપૂર્ણતા), સુખ અથવા સર્વોત્તમ ગતિ કદી મેળવતો નથી.

अयुक्तः प्राकृतः स्तब्धः शठो नैष्कृतिकोऽलसः ।
विषादी दीर्घसूत्री च कर्ता तामस उच्यते ॥

(ગીતા ૧૮-૨૮.)

વઢકણો, હલકો, જીદ્દી, લુચ્ચો, કપટી, આલસુ, નીરાશી, અને વીલંબ કરનારો કર્તા તામસિ (અંધકાર ભર્યો) કહેવાય છે.

અસત્ય.

यज्ञोऽनृतेनहि क्षरति तपः क्षरति विस्मयात् ।
आयुर्विप्रापवादेन दानं च परिकीर्त्तनात् ॥

(મનુસ્મૃતિ ૪-૨૩૭.)

અસત્ય વદવાથી યજ્ઞ નિષ્ફળ થાય છે, ગર્વથી તપ નિષ્ફળ બને છે, બ્રાહ્મણની નિંદા કરવાથી આયુષ્યનો નાશ થાય છે, આપેલાં દાનની વાત કેહવાથી, તે નીષ્ફળ જાય છે.

वाच्यर्था नियताः सर्वे वाङ्मूला वाग्विनिःसृताः ।
तां तु यः स्तेनयेद्वाचं स सर्वस्तेयकृन्नरः ॥

(મનુસ્મૃતિ ૪-૨૫૬.)

સર્વ અર્થો વાણીમાં રહેલા છે, તેઓનું મૂળ પણ વાણી છે, અને તે વાણીમાથી નીકળ્યા છે. આવી વાણીને જે પુરૂષ ઠગે છે, એટલે અસત્ય બોલે છે, તે પુરૂષ સર્વ વસ્તુની ચોરી કરનાર છે.

દુર્ગુણો.

मृगयोऽक्षो दिवास्वप्नः परिवादः स्त्रियो मदः ।
तौर्यत्रिकं वृथाट्या च कामजो दशको गणः ॥

(મનુસ્મૃતિ ૭-૪૭.)

શીકાર, જુગાર, દિવસે નિદ્રા, પરનિંદા, સ્ત્રીસંગ, મદિરા પાનથી થયેલો અહંકાર, નાચ, ગીત ગાવાં, વાજીંત્ર વગાડવાં તથા વૃથા ભટકવું, આ દશ કામથી ઉત્પન્ન થનારાં વ્યસનો છે.

एहरनकी चोरी करे, करे सुइको दान,
उंचा चढ कर देखते, कैतिक दुर विमान?

એરણ જેવું ભારે લોખંડ ચોરે અને સુઇ જેટલી કમતરીન સખાવત કરે અને પછી ઊંચી જગ્યાએ ચઢીને આંખ તાણે, કે મારે માટે બહેશ્તમાં જવાને વિમાન કેટલેક દુરથી આવે છે?

नहावो धोयो क्या भयो, मनको मेल न जाय,
मिन सदा जलमें रहे, धोवे कलंध न जाय.

શરીર ધોવાથી શું થાય, મનનો મેલ કેમ ધોવાય? માછલી ગમે એટલી પાણીમાંજ બચકોરાય છે, છતાં તેમાનો વાસ કયાં જાય છે?

साहेब के दरबारमे, साचेको सिरपाव,
जुठा तमाचा खायगा, क्या रंक क्या राव.

जब तुं आयो जगतमे, लोक हसे तुं रोय,
एसी करनी ना करो, के पिछे हसे कोय.

જ્યારે તું જન્મયો ત્યારે લોક ખુશાલ બન્યાં અને તું રોતો અવતર્યો; પણ કરણી એવી ન રાખતો કે તારાં મરણ કેડે તારી કરણી માટે લોક હસી કરે.

साच बराबर तप नहिं, जुंठ बराबर पाप,
जाके हृदय साच हय, ताके हृदय आप.

સત્ય સર્વથી બળવાન તપ છે, જુઠાણું સર્વથી બુરૂં પાપ છે; જેના જીગરમાં સત્યતા છે, તેમાં ખુદા પોતે છે.

माला तिलक बनायके, धरम बिचारा नाहि,
माला बिचारी क्या करे, मेल रहा मनमाहि.

काष्ट काटके माला किनी, मांहे पिरोया सूत,
माला बिचारी क्या करे, जो फेरन हार कपूत?

લાકડું કાપીને માલાના મનકા બનાવી સૂતમાં તે પરોયા! પણ માળા ફેરવનાર બુરો, તો બાપડી માળાનો શો કસુર?

माला मूजसे लर पडी, काहे फीरावे मोहे,
जो दील फेरें अपना, तो राम मीलावुं तोहे.

માલા મારી સાથે વઢી પડી કે મને શા માટે ફેરવે છે? ફીરાવ તારૂં જીગર અને હું તને રામ સાથે મેળવી આપીશ.

मन मेला तन उजला, बगला कपटी अंग,
ताते तो कउवा भला, तन मन एकही रंग.

મન મેલું, પણ શરીર સાફ, જેમ કપટી બગલાનું પણ સફેદ હોય છે; તેનાં કરતાં કાગડો ભલો, જેનું મન જેટલું કાળું છે, તેટલુંજ તન પણ છે.

माथा मुंछ मुंडायके, काया धाटम घोट,
मनको काहे न मुंडीयो, जामे सबहि खोट.

માથું, મુંછ મુડાવીને શરીર કદ્રુપું કેમ કરે છે? મનને મુંડી નાખ, (કાબુમાં રાખ) કારણ કે તેમાંજ સર્વે પાપ સમાયલું છે.

सात स्मूद्रकी एक लहेर, ओर मनकी लहेर अनेक,
कोइ एक हरिजन उबरा, डुबी नांव अनेक.

સાત સમુદ્રની ભરતી એક, પણ મનની તો અનેક ભરતીઓ અને મોજાઓ છે. માટે મનમાંથી કોઇ હરીજનનીજ હોડી બચી જઇને પેલે પાર ઊતરી છે; બાકી મોટા ભાગના મછવાઓ તો ડુબી ગયા છે.

कागद केरी नावडी, ओर पानी केरा गंग,
कहे कबीर कैसे तीरुं, पांच कुसंगी संग.

પાણી ગંગા જેટલું વિશાળ છે અને હોડી તો ફક્ત કાગજની છે, અને વળી પાંચ ઇન્દ્રિઓ સાથી તરીકે છે, ત્યારે હે કબીર! પેલે પાર તરી કેમ જવાશે?

આંધળો વણે અને વાછરડો ચાવે, એની પેઠે અજ્ઞાનની ક્રિયા નિષ્ફળ જાય છે. હું કર્તા, હું કરૂં છું, હું કેવું કરૂં છું, આદિ જે વિભાવ છે, તેજ મિથ્યાત્વ અહંકારથી કરી સંસારમાં અનંત દુઃખ પ્રાપ્ત થાય છે; ચારે ગતિમાં રઝળે. કોઇનું દીધું દેવાતું નથી, કોઇનું લીધું લેવાતું નથી; જીવ ફોકટ કલ્પના કરી રઝળે છે. જે પ્રકારે કર્મ ઉપાર્જન કર્યાં હોય, તે પ્રમાણે લાભ, અલાભ, આયુષ, શાતા, અશાતા મળે છે. પોતાથી કાંઇ અપાતું લેવાતું નથી. અહંકાર કરી "મેં આને સુખ આપ્યું, મેં દુઃખ આપ્યું, મેં અન્ન આપ્યું," એવી મિથ્યા ભાવના કરે છે અને તેને લઇને કર્મ ઉપાર્જન કરે છે. કર્મ ઉપાર્જન એ શું, તે ગુરૂ ગમથીજ સમજી શકાય છે. જગતમાં આનો આ પિતા; આનો આ પુત્ર કેહવાય છે; પણ કોઇ, કોઇનું નથી. પૂર્વના કર્મના ઉદયે સઘળું બન્યું છે. અહંકારે કરી જે આવી મિથ્યા બુદ્ધિ કરે છે, તે ભૂલ્યા છે. ચાર ગતિમાં રઝળે છે અને દુઃખ ભોગવે છે. તૃષ્ણા ઓછી

કરવી, કારણ કે તે એકાંત દુઃખદાયી છે; જેમ ભાગ્ય હશે, તેમ બનશે; માટે તૃષ્ણા અવશ્ય ઓછી કરવી. બાહ્ય પ્રસંગો જેમ બને તેમ ઓછા કરવા. ખારી ભૂમીમા વૃષ્ટિ નકામી છે, તેમ જેને કદાગ્રહ છે, તેને બોધ આપવાનો પ્રયત્ન નકામો છે.[1] (બોધ વચન, ઝવેરભાઈ ગરબડભાઈ.)

મગરૂરી.

આ તન રંગ પતંગ સરીખો, જાતાં વાર ન લાગેજી,
અસંખ્ય ગયા ધન સંપતિ મેલી, તારી નજરે આગેજી.
અંગે તેલ ફુલેલ લગાવે, માથે છોગાં ઘાલેજી,
જોબન ધનનું જોર જણાવે, છાતી કાઢી ચાલેજી.
જેમ ઊંદરડે દારૂ પીધો, મસ્તાનો થઇ ડોલેજી,
મગરૂરીમાં અંગ મરોડે, જેમ તેમ મુખથી બોલેજી.
મનમાં જાણે મુજ સરીખો, રસિયો નહિ કોઇ રાગીજી,
બહારે તાકી રહી બિલાડી, લેતાં વાર ન લાગીજી.
આજ કાલમાં હું તું કરતાં, જમડા પકડી જાશેજી,
બ્રહ્માનંદ કહે, ચેત અજ્ઞાની! અંત ફજેતી થાશેજી.

نفس اماره ترا دشمن بود   در ره دین حقت رهزن بود
مرد باید تا نهد بر نفس پا   بگذرد و از شهوت و حرص و هوا
دست همت را برافرازد بلند   نفس را چون صید آرد در کمند
هرکه او از کید نفس خویش رست   عاقبت بر کرسی مقصد نشست
کمالست در نفس انسان سخن   تو خود را بگفتار ناقص مکن

માનવીના પ્રાણમાં વાણી સર્વોત્તમ છે. પણ તું બોલીને (બકવાથી) પોતાને હલકો ના કર.

زدانندہ کم گفتن اکنون نکوست   جهان پر ز نادان بسیار گوست

---

૧. Throw not pearls before swine.

હવે જ્ઞાનીઓએ ટુક બોલવું ભલું છે. અજ્ઞાનીઓને લીધે જગત બહુ બોલી બની છે.

نه پرسیده هر کو سخن یاد کرد همه گفته خویش برباد کرد

પુછ્યા વિના જે બોલ્યો, તેણે પોતાની સઘળી વાણી વ્યર્થ કાહી.

کرا در خرد رای باشد بلند نگوید سخنهای ناسودمند

જેને પણ જ્ઞાન માટે ઊચ મત હોય, તે કદી નીરૂપયોગી વાણી કાઢતો નથી.

زبان سرها بغارت می دهد آخر درین وادی

که آوازجرس افسون بید اریست رهزن را

આ ખીણ (જગત)માં જીભ ડોકાંને હગો દે છે. ઘંટનો અવાજ (પણ) રાહદારીને દુઃખ સમાન થાય છે, કારણ કે તેથી લુટારો પણ જાગૃત થવા પામે છે.

کم از کژدم نباشد اختلاط تلخ گفتار ان

گزیدن چون زبان عادت نماید نیش میگردد

વીચ્છુના ડંખ કરતાં કટુ વચન બોલનારના વેણો ઓછાં (દુઃખ-દાઇ) નથી. જીભને જ્યારે કરડવાનો મહાવરો પડી જાય છે, ત્યારે તે ડંખ બને છે.

گوش خود را کاسهٔ دریوزهٔ تحسین کند

هر تهی مغزیکه باشد عاشق گفتار خویش

જે ખાલી ભેજું પોતાના શબ્દો ઊપર પ્રેમઘેલું બન્યું, તે પોતા-નાજ કાનને પોતાની બડાઇના મુકામનો દરવાજો બનાવે છે.

می توان گشت بگفتار جهانگیر ولی

نیست ممکن که دهان گیر توان گردید ن

જગત જીતવાની વાત (બડાઇ) કરવાનું બની શકે છે, પણ જીભ ઉપર હાબ મેળવવો અશક્ય છે!

رشتهٔ عمر بمقراض دو لب قطع شود

بیشتر خلق جهان برسر گفتار شدند

જીંદગીની દોરી હોટોની કાતરથી કપાઇ ગઇ. જગતના માનવીઓના મોટા ભાગની જીંદગી (વ્યર્થ) બોલતાં, બોલતાં પૂરી થઇ ગઇ.

نادان شود ز تیرگی جهل هرزه نال   قفل دهان سگ شب ناروا شود

અજ્ઞાનના અંધકારને લીધે મૂઢ માનવી બકવા કરે છે. રાત્રીએ રખેવાલી માટે રાખેલાં કુત્રાંનું મોઢું બાંધેલુ વ્યર્થ છે (કારણ કે તે છતાં તે ભસશે).

گفتار جاهلان ز شنیدن بود فزون

خرجش ز دخل بیش بود هرکه غافل است

અજ્ઞાનીઓની બકવા સાંભળશો તો વધતીજ જશે. એ બીના ન જાણનારની આવક કરતાં જાવક વધુ છે.

عمر را بسیاری گفتار کوته میکند

چون سبك مغزان مده از کف عنان زندگی

બહુ બોલવાથી જીંદગી ટુંકી થાય છે. હલકાં મનવાળાઓની સમાન હાથમાંથી જીંદગીની લગામ છોડીશ મા.

بسیار زخم هست که خاکست مرهمش

نتوان برشته دوخت دهان دریده را

ઘણાક જખમો છે જેનો મલમ માત્ર ધૂળ છે; પણ ખુલ્લાં મોઢાંને સોય દોરાથી સીવી શકાતું નથી (અને તેના જખમોનો ઉપાય નથી).

هر کرا تیغ زبان نیست بفرمان صائب
عاقبت کشتهٔ شمشیر زبان میگردد

હે સાયબ! જેના હાથમાં જીભની તરવાર નથી, તે આખરે જીભની તરવારનોજ ભોગ થાય છે.

در پریشان اختلاطي صرف کردن نقد عمر
در زمین شوره تخم خود پریشان کردنست

ખોટી વાતચિતમાં જીંદગીની મુડી ગુમાવવી, એ ખરાબાના ખેતરમાં પોતાનું બી વાવવા જેવું વ્યર્થ કાર્ય છે.

در سخن گفتن خطائ جاهلان پیدا شود
تیر کج چون از کمان بیرون رود رسوا شود

વાત કરવામાં અજ્ઞાનીઓની ચુક જાહેર થાય છે. જ્યારે વાંકું બાણુ કમાનમાંથી બહાર જાય છે, ત્યારે આડું ફાટે છે.

شد از زبان شمع مرا روشن این سخن
چون شمع مي خورد سرخود هر که سر کشید

મીનબતીની જીભથી આ શબ્દો મેં સાંભળ્યા "જેણે ગર્વથી માથું મીનબતીના દીપકની માફક ઉઠાવ્યું, તે પોતાનું માથું પોતેજ કરડી ખાય છે."

مکن تکبّر و فخر ای جوان که عالم پیر
بسی ز نخوت شدّاد و عاد دارد یاد

હે જુવાન્યા! ગર્વ અને બડાઇ કરીશ મા, કારણ કે જુની જગત શદાદ અને આદનો ગર્વ યાદ રાખે છે.

از غرور خود منه پا برسر افسردگان
اخگر سوزنده زیر تودهٔ خاکستر است

અહંકારથી હેઠળ પડેલાંઓ ઉપર પગ ના મુક! જે કોયલો (ભભકામાં) બળી રહ્યો, તે છેવટે ભસ્મના ઢગળાની નીચે પડે છે.

وابسته غرور جهان کشت ابلهی است

عاقل کسي که نیست مقید به هیچ مشتی

જે ગર્વથી બંધાયો તે અજ્ઞાની અને મૂઢ છે. જ્ઞાની તે છે, જે કોઇ ચીજથી બંધાયલો નથી.

ز خود بینی ابلیس مردود شد　　　کف خاك استاده مسجود شد

પોતાને માટે અભિમાન હોવાથી શયતાન ફીરદોસમાંથી રદ થયો (બહાર કઢાયો); માટી એક સ્થળે ઉભી રહિ, તેથી દેવાલય બની!

غرور میکند آخر برای نان محتاج　　　شنیدهٔ که هما شد باستخوان محتاج

મગરૂરી છેવટે માનવીને રોટીના દુકડા માટે ગરજવાન બનાવે છે. તમે સાંભળ્યું નથી કે હુમા[૧]ને એક હાડકાંની ગરજ પડી!

همین نه گردن شیطان ز کبر دارد طوق

بهر که بنکري این طوق در گلو دارد

માત્ર શયતાનનાજ ગળાની આસપાસ ગર્વ (અહંકાર)થી બેડી પડી નથી. જેનું પણ જોશો, તેનું ગળું એ જ (બેડીમાં ફસેલું) જણાશે.

مکن گردن فرازی تا نسازد دهر پامالت

که نی آخر بجرم سر کشیها بوریا گردد

ગર્વિષ્ટ બનાશ મા કે તને કાળ નષ્ટ ન કરે; કારણ કે એક બરૂ ઉંચ થવાથી તેની (જમીન ઉપર નાખીજ રાખવાની) શેત્રંજી બને છે.

کسي کو شد بنام نیك مشهور　　　پس از مرگ بزرگان زنده دانند

ولی آنرا که بد فعل است و بد نام　　　اگر چه زنده باشد مرده خوانند

---

૧ Phœnix.

سعدیا مرد نکو نام نمیرد هرگز   مرده آنست که نامش بنکوئی نبرند
نگویم که از عالم جدا باش   بهر کاری که باشی با خدا باش

SATAN.

Satan as a master is bad; his work much worse and his wages most of all. (*Fuller.*)

Here we may reign secure and in my choice
To reign is worth ambition, though in hell;
Better to reign in hell than serve in heaven.

(*Milton.*)

But he (Christ) turned and said unto Peter, Get thee behind me, Satan, thou art an offence unto me; for thou savourest not the things that be of God, but those that be of men. (*Matt. XVI-23.*)

The sower soweth the word, and these are they by the wayside, where the word is sown; but when they have heard, Satan cometh immediately and taketh away the word that was sown in their hearts.

(*Mark IV—14 and 15.*)

And then shall that wicked be revealed, when the Lord shall consume with the spirit of His mouth, and shall destroy with the brightness of His coming: Even him, whose coming is after the working of Satan with all power and signs and lying wonders, And with all deceivableness of unrighteousness in them that perish: because they received not the love of truth, that they might be saved. (*II Thess. II—8 to 10.*)

SIN.

Sin is essentially a departure from God.
Pain is the outcome of sin. (*Buddha.*)
But the trail of the serpent is over them all. (*Juvenal.*)

Pride and conceit[1] were the original sin of men. (*La Sage.*)

God hath yoked to guilt her pale tormentor, misery. (*Bryant.*)

Vice is attended with temporary felicity, piety eternal joy. (*Bayard.*)

Other men's sins are before our eyes, our own are hid behind our back. (*Seneca.*)

I could not live in peace, if I put the shadow of a wilful sin between myself and God. (*George Eliot.*)

There is no harder work in the world than sin. (*South.*)

Men scanning the surface count the wicked happy; they see not the frightful dreams that crowd a bad man's pillow. (*Tupper.*)

If we did not first take great pains to corrupt our nature, our nature would never corrupt us. (*Clarendon.*)

Sin is the resurrection and rebellion of the heart against God; it turns from Him and turns against Him, it takes up arms against God. (*Richard Allaine.*)

Sin is dark and loves the dark, still hides from itself in gloom and in the darkest hell is itself in the darkest hell and the severest woe. (*Pollock.*)

1. Ahamkara, egoism in the Hindu Scriptures.

Sin first is pleasing, then it grows easy, then delightful, then frequent, then habitual, then confirmed, then the man is impertinent, then he is obstinate, then he is resolved never to repent and then he is ruined. (*Leighton.*)

Many afflictions will not cloud and obstruct the peace of mind so much as one sin: therefore if you would walk cheerfully, be most careful to walk holily. (*Archbishop Leighton.*)

Use sin as it will use you; spare it not, for it will not spare you; it is your murderer, and the murderer of the whole world. Use it therefore as a murderer should be used; kill it, before it kills you; and though it brings you to the grave, as it did your head, it shall not be able to keep you there. You love not death; love not the cause of death. (*Baxter.*)

For never, never, wicked man was wise. (*Pope.*)

The happiness of the wicked passes away like a torrent. (*Racine.*)

The disposition to do a bad deed is the most terrible punishment of the deed it does. (*C. Mildway.*)

It is a statistical fact that the wicked work harder to reach hell than the righteous do to enter heaven. (*H. W. Shaw.*)

If the wicked flourish and thou suffer, be not discouraged: ; they are fatted for destruction, thou art dieted for health. (*Fuller.*)

Scrupulously avoiding all wicked actions, reverently performing all virtuous ones, purifying the

intention from all selfish desire, is the doctrine of all the Buddhas.

(*Gathas of Tian Tai School of Budddhism: Beal's Catena.*)

When you have a mind to sin, seek for a place where God cannot see you. (*Luqman.*)

Say to him whose guilt has pricked him like a thorn,
"Thou art lost, poor soul, or thou must pluck out the thorn." (*Hariri.*)

Many a net the devil spreads, weaving snare on snare,
We, like foolish birds, are caught captive unaware;
From one net no sooner free, straightway in another
We are tangled, fresh defeats aspirations smother;
Till upon the ground we lie lifeless as a stone,
We, who might have gained the sky, we, who might have flown.
What with gin and trap and snare, pitfall and device,
How shall we poor sinners reach Thy fair paradise? (*Jalaludin Rumi.*)

He that loveth iniquity beckoneth to misfortune.

(*Jitsu-go-kinyo.*)

Those who have sin at heart but are sweet of speech, are like a pitcher smeared with nectar, but full of poison. (*Lalita Vistara, Ch. 12.*)

The end of the pleasures of sense is as lightning flash: what profit then, in doing iniquity?

(*Fosho-hing-tsan-King V-1645*)

Sin hath broke the world's sweet peace, unstrung,
The harmonious chords to which the angels sung. (*Dana.*)

Sin is the fruitful parent of distempers and ill lives occasion good physicians. (*South.*)

Evil course can yield pleasure no longer than while thought and reflection can be kept off.

(*Richardson.*)

Man-like is it to fall into sin,
Fiend-like is it to dwell therein,
Christ-like is it for sin to grieve,
God-like is it all sin to leave. (*F. Logan.*)

No man is compelled to evil; his consent only makes it his.

It is no sin to be tempted, but to be overcome.

(*W. Penn.*)

Sin is like a bee, honey in mouth and a sting in its tail. (*Hosea Ballou.*)

Sin has many tools.

Who swims in sin shall sink in sorrow. (*Proverb.*)

They that plough iniquity and sow wickedness, reap the same. (*Bible.*)

Righteousness exalteth a nation: but sin is a reproach to any people. (*Proverbs XIV-34.*)

Woe unto them that draw iniquity with chords of vanity and sin, as it were with a cart rope.

Wherefore as by one man (Adam) sin entered into the world and death by sin; and so death passed upon all men, for that all have sinned.[1] (*Romans V-12.*)

Knowing that Christ being raised from the dead[2] dieth no more; death hath no more dominion over him. For in that he died, he died unto sin[3] once; but in that he liveth, he liveth unto God. (*Romans VI-9 and 10.*)

Let not sin therefore reign in your mental body, that ye should obey it in the lusts thereof—For sin shall not have dominion over you[3]: for ye are not under the law, but under grace.[4]

What then? shall we sin, because we are not under the law, but under grace? God forbid. Know ye not, that to whom ye yield yourselves servants to obey, his servants ye are to whom ye obey; whether of sin unto death or of obedience unto righteousness? But God be thanked that ye were the servants of sin, but ye have obeyed from the heart that form of doctrine, which was delivered you. Being then made free from sin, ye became servants of righteousness.

(*Romans VI—12, 14 to 18.*)

Know ye, that your sin shall overtake you.

(*Num. XXXII—23.*)

The wages of sin is death. (*Rom. VI—23.*)

Flee from sins as from the face of a serpent.

(*Eccles. XXI—2.*)

1. Does this not signify reincarnation caused by sin? 2. After salvation through sinlessness. 3. Disciples. 4. Because of guidance.

Let us cleanse ourselves from all defilements of the flesh and of the spirit. (*2 Cor. VII–1.*)

Unless a man be born again of water and the Holy Ghost, he cannot enter into the kingdom of God. (*John III–5.*)

Sin entered into this world, and by sin death.[1] (*Rom. V–12.*)

He that condemneth small things, shall fall by little and little. (*Eccles. XIX–1.*)

He that loveth danger shall perish in it. (*Eccles. III–27.*)

Our wrestling is against the spirits of wickedness. (*Eph. VI–12.*)

A roaring lion, seeking whom he may devour. (*1 Pet. V–8.*)

Count it all joy when you fall into divers temptations. (*Jas. I–2.*)

Pray that ye enter not into temptation. (*Matt. XXVI–41.*)

Idleness hath taught much evil. (*Eccles. XXXIII–29.*)

Whom the Lord loveth He chastiseth. (*Heb. XII–6.*)

Justice exalteth a nation, but sin maketh nations miserable. (*Prov. XIV–34.*)

If any man violate the Temple of God, him shall God destroy. (*1 Cor. III–17.*)

If ye do well, to your own behoof will ye do it, and if you do evil, against yourselves will ye do it. (*Koran.*)

---

1. The Hindu doctrine of death and birth affirms that as long as there is sin in man there must be reincarnation for him.

Thou thinkest, O good friend,
'I am alone', but there resides within thee
A Being who inspects thy every act,
Knows all thy goodness and thy wickedness.
(*Manu.*)

LYING.

It is not right or manly to lie even about Satan. (*J. A. Garfield.*)

None but cowards lie. (*Murphy.*)

Be sure no lie can reach old age. (*Sophocles.*)

A lie is the abandonment and as it were the annihilation, of the dignity of man. (*Kant.*)

Liars are the cause of all the sins and crimes in the world. (*Epictetus.*)

Although the devil be the father of lies, he seems, like the other great inventors, to have lost much of his reputation by the continual improvements that have been made upon him. (*Swift.*)

The worst lies are those whose blade is false, but whose handle is true. (*H. W. Beecher.*)

A lie has a very short wick in a very small lamp. The oil of reputation is very soon sucked up and gone. (*H. W. Beecher.*)

Lying is a disgraceful vice and one that Plutarch paints in most disgraceful colors, when he says that it is "affording testimony that one first despises God and then fears men". (*Montaigne.*)

Blessed are they that do His commandments, that they have a right to the tree of life, and may enter

through the gates into the city. For without *are* dogs sorcerers, and whore-mongers and murderers, and idolators and whosoever loveth and maketh a lie.

(*Revelation XXII—14 and 15.*)

A false witness shall not be unpunished and he that speaketh lie shall perish. (*Proverbs XIX—9.*)

Lying lips are abomination to the Lord; but they that deal truly are His delight. (*Proverbs XII—22.*)

Therefore take not your oaths among yourselves deceitfully, lest your foot slip after that it is firmly fixed, and ye taste evil, for that ye have turned aside from the way of God, and great be your punishment.

(*Koran XVI—96.*)

Shall I tell you upon whom the devils descend? They descend upon every lying, wicked person. They impart what they have heard, but most of them are liars. (*Koran XXVI—221 to 223.*)

SEVEN CAPITAL SINS OF THE MIND AND BODY:

1. Pride. 2. Covetousness. 3. Lust. 4. Anger. 5. Gluttony. 6. Envy. 7. Sloth.

Contrary virtues:

1. Humility. 2. Liberality. 3. Chastity. 4. Meekness. 5. Temperance 6. Brotherly Love. 7. Diligence.

1. PRIDE:

From pride, all perdition took its beginning.

(*Tob. IV—14.*)

Pride goeth before destruction. (*Proverbs XVI–18.*)

Contrary—HUMILITY.

Where humility is, there also is wisdom. (*Proverbs XI–2.*)

There are many virgins in hell, but no humble souls. (*Our Lord in S. Mary de Passi.*)

2. COVETOUSNESS:

The desire of money is the root of all evils. (*1 Tim. VI–10.*)

Contrary—LIBERALITY:

It is a more blessed thing to give rather than to receive. (*Acts XX–35.*)

3. LUST:

Let it not so much as be named among you. (*Eph. V–3.*)

Contrary—CHASTITY:

O! how beautiful is the chaste generation with glory. (*Wis. IV–1.*)

4. ANGER:

Let all bitterness and anger be put away from you. (*Eph. IV–31.*)

Contrary—MEEKNESS:

Learn of Me, because I am meek. (*Matt. XI–29.*)

5. GLUTTONY:

Whether you eat or drink, do all to the glory of God. (*1 Cor. X–31.*)

Whose god is their belly. (*Phil. III–19.*)

Contrary—TEMPERANCE:

Be not drunk with wine, wherein is luxury.

(*Eph. V-18.*)

6. ENVY:

Envy not the man who prospereth in his way.

(*Psalms XXXVI-7.*)

Contrary—LOVE:

Love one another. (*1 Thess. IV-9.*)

Behold how good and pleasant it is for brethren to dwell together in unity. (*Psalms CXXXII-1.*)

7. SLOTH:

Idleness hath taught much evil.

(*Eccles. XXXIII-29.*)

Contrary—DILIGENCE:

Go to the ant, O sluggard, and consider her ways.

(*Proverbs VI-6.*)

The *Six Sins against the Holy Ghost* are: 1. Presumption. 2. Despair. 3. Resisting the known truth. 4. Envy of another's spiritual good. 5. Obstinacy in sin. 6. Final impenitence.

Evangelical Counsels: Poverty, Chastity, Obedience.

ધિક્કાર.

યેંઘ્નહે ચથ્વારો વશ્તાર સ્પએત, વીસ્પે હમ-ગઑનાઁઘ્નહો, હમ-નાફએને બૅરૅઝન્ત, તઉર્વયન્ત વીસ્પનાંમ્ ત્બએષવતાંમ ત્બએષાઑ, દએવનાંમ મશ્યાનાંમચ, યાથ્વાંમ પઇરિકનાંમચ, સાથ્રાંમ કઑયાંમ કરફ્નાંમચ.

જે (અરદ્વિસુર)ના ચાર ઘોડા[1] સફેદ, સઘળા એકજ રંગના, એક વંશવેલાના, ઉંચ કદના, (તથા) તમામ દ્વેષ રાખનારાઓની, દૈત્યોની, માણુસોની, જાદુગરોની, પરીઓની, જુલમગારોની, કીકોની તથા કરપોની ખરાબીઓને તોડનારા છે. (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૧૩.)

મા મે અએતયાઑ ઝઑથ્રયાઑ ફ્રંઘ્નઉહરૅન્તુ હરૅતો, મતફ્તો, મકુશ્તો, મસચિશ્, મકસ્વીશ્, મજ્ઞી, મદહ્મો અસ્રાવયત્-ગાથો, મપએસો યો વીતરૅતો-તનુશ્.

ન (બીજાઓને) દુઃખ દેનારે, ન ક્રોધીએ, ન ઠગનારે, ન હીચકારાએ, ન નીચ માણુસે, ન સ્ત્રીએ, ન ગાથા ગાયા વિના ભણુનારે, ન અધર્મી માણુસે, ન કહોડીયાએ-જે (કહોડ) પંથરાએલા તનવાળો (છે),-(એ બધાઓમાંના ન કોઇએ પણ) મારી આ ક્રિયાથી ઇજેલી ભેટ ખાવી.[2] (આવાં યશ્ત, ફ૦ ૯૨.)

હમિસ્તયએચ નિજ્ઞૅરૅતયએચ કયધનાંમચ કયેઇધિનાંમચ; હમિસ્તયએચ નિજ્ઞૅરૅતયએચ કયધહેચ કયેઇધ્યાઑસ્ચ; હમિસ્તયએચ નિજ્ઞૅરૅતયએચ તાયુનાંમચ હઝસ્નાંમચ; હમિસ્તયએચ નિજ્ઞૅરૅતયએચ જન્દાંમચ યાતુમતાંમચ; હમિસ્તયએચ નિજ્ઞૅરૅતયએચ મિથ્રો-જ્યાંમચ મિથ્રો-દ્રુજાંમચ.

હમિસ્તયએચ નિજ્ઞૅરૅતયએચ અષવઘનાંમચ અષવ-ત્બએષાંમચ; હમિસ્તયએચ નિજ્ઞૅરૅતયએચ અષૅમઑઘહેચ અનષઑનો સાસત્રહેચ પૅાઉરૂ-મહ્રકહે; હમિસ્તયએચ નિજ્ઞૅરૅતયએચ કહે કહ્યાચિત્ દ્રૂવતાંમ અરથ્ઠ્યો-મનંઘ્નહાંમ અરથ્ઠ્યો-વચંઘ્નહાંમ અરથ્ઠ્યો-શ્યઑથ્નનાંમ્ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર.

---

૧. અત્રે 'ઘોડા' અત્યંત અર્થ સૂચક છે. 'અસ્પ' શબ્દ અવસ્તામાં માર્મિક છે.

૨. પ્રસાદ તરીકે ખાવાનો તેમને અધિકાર નથી.

દુષ્ટ (માણુસો)ની તથા દુષ્ટ (બાઇડીઓ)ની સામે થવાને (તથા) (તેમને) બહાર કાઢી નાખવાને, દુષ્ટ (માણુસ)ની તથા દુષ્ટ (બાઇ-ડી)ની સામે થવાને (તથા) (તેમને) બહાર કાઢી નાખવાને, ચોરોની તથા લુટારાઓને સામે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાખવાને; ભયંકર (માણુસો)ની તથા જાદુગરોની સામે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાખવાને, મિથ્રને નુકસાન કરનારાઓની તથા મિથ્રને ઠગનારાઓની સામે થવાને (તથા) તેમને બહાર કાઢી નાખવાને માટે (અમે યથા, અહૂનવૈર્ય તથા યેંધ્રહે હાતાંમ્‌ને પુર્ણ રીતે પ્રગટ કર્યે છીએ).[1]

અષોને મારનારાઓની તથા અષોને દુઃખ દેનારાઓની વિરૂદ્ધ થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાખવાને, અપવિત્ર આશ્મોગની તથા પુર મરકીવાળા જુલમગારની સામે થવાને તથા (તેમને) બહાર કાઢી નાખવાને, (તથા) હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! દુષ્ટ નાલાયક વિચાર કરનારા, નાલાયક વચન બોલનારા (અને) નાલાયક કાર્ય કરનારાઓમાંના કોઇ પણ મરદની તથા કોઇ પણ ઓરતની સામે થવાને તથા (તેમને) બહાર નાખવાને માટે, (અમે યથા, અહૂનવૈર્ય તથા યેંધ્રહે હાતાંમ્‌ને પૂર્ણ રીતે પ્રગટ કર્યે છીએ.)[1]

(યજશ્ને હા ૬૧, ફ૦ ૩-૪.)

યોઇ વંધ્રહુથ્ર ક્રમન્યેન્તે વીતર્-આંજહ્યેહુચ પઇતિ વીતર્-ત્બએ-ષહ્યેહુચ પઇરિ હુએનયાઓસ્ચ વોઇધ્નાબ્યો અઉર્વથએઇબ્યસ્ચ પરો ત્બિષ્યન્ત્બ્યો.

જેઓ (મનુષ્ય જાતને) દરિદ્રતાથી દૂર રાખવાને, તથા લશ્કરની પીડાઓથી તથા દ્વેષ રાખનારા વેરીથી દૂર કરવાને, ભલાઇથી વિચાર કરે છે, (તેમને પણ હે અર્દ્વિસુરના પાણીઓ! તમે સુખ, આરોગ્યતા, ફત્તેહ ઇત્યાદી આપો). (યજશ્ને હા ૬૮, ફ૦ ૧૩).

પઇતિ-રૅમૅમ પઇતિ-સ્યોદ્દૂમ.

મારામારી (અથવા દ્વેષભાવ)ને કાપી નાખો.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૪૮, ફ૦ ૭.)

યો નરૅશ્ સ્નથૅમ ઉસૅહિસ્તઇતિ અએતત્‌ હે આગૅરૅપ્તૅમ, યત્‌ ક્ષુસ્રાઇતિ અએતત્‌ હે અવોઇરિશ્તૅમ યત્‌ દિમ અએનો-મનંધ્રહ

1. આ ત્રણ મહામંત્રોનો આવો પ્રભાવ માન સાથે યાદ રાખવા યોગ્ય છે.

પઇતિ–અષ્નઑઇતિ અએતત્ હે અરૅદુશ્ પુખ્ધએચિત્ ના અરૅદુષાંમ્ તનૂમ પિરથેઇતે.

(જો) કોઇ માણસ (હાથમાં) મારવાનું હથ્યાર (લઇને), (કોઇ બીજાને મારવાને માટે) ઉભો થાય છે તો, તેણે 'આગૅરૅસ' પાપ કર્યું ગણાય છે. જો (તે મારવાનું હથ્યાર લઇને) આગળ ચાલે છે તો, 'અવઓઇરિશ્ત' પાપ કર્યું ગણાય છે; જો કીનાવાળાં મનથી સાંમે ધસારો કરે છે તો, 'અરેદુશ' પાપ કર્યું ગણાય છે 'અરેદુશ' પાપોમાંનું પાંચમી વખત (તે પાપ) કીધાથી તે માણસ 'તનાફૂર' થાય છે

(વંદીદાદ ૫૨ ૪. ક૦ ૧૭)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

HATE

The hatred we bear our enemies injures their happiness less than our own. (*J. Petit Senn.*)

Hatred ceaseth not by hatred at any time; hatred ceaseth by love; this is an old rule. (*Buddha.*)

I will tell you what to hate. Hate hypocrisy, hate cant, hate indolence, oppression, injustice, hate Pharisaism, hate them as Christ hated them—with a deep, loving, God-like, hatred. (*F. W. Robertson.*)

Hate, is of all things, the mightiest divider, nay is division itself. (*Milton.*)

None but the contemptible, are apprehensive of contempt. (*Rochefoucauld.*)

Nothing so contemptible as habitual contempt. (*E. L. Magoon.*)

Contempt of others is the truest symptom of a base and bad heart. (*Fielding.*)

Contempt naturally implies a man's esteeming of himself greater than the person whom he contemns; he therefore that slights, that contemns an affront is properly superior to it; and he conquers his resentment of it. Socrates being kicked by an ass, did not think it a revenge proper for Socrates to kick the ass again.

(*South.*)

Evil shall slay the wicked: and they that hate the righteous shall be desolate. (*Psalms XXXIV—21.*)

But I say unto you, Love your enemies, bless them that curse you, do good to them that hate you, and pray for them which despitefully use you and persecute you, that ye may be the children of your Father which is in Heaven: for He maketh the sun rise on the evil and on the good, and sendeth rain on the just and on the unjust. (*Matt. V—44-45.*)

There is no fire like passion, there is no shark like hatred, there is no snare like folly, there is no torrent like greed. (*Dhammapada XV—197.*)

A man is not learned because he talks much; he who is patient, free from hatred and fear, he is called learned. (*Ibid. XIX—258.*)

O Bhikshus, empty this boat! If emptied, it will go quickly; having cut off passion and hatred thou wilt go to Nirvana. (*Ibid. XXV-364.*)

Let him avoid unbelief censure of scriptures, and slighting of the Devas, hatred, obstinacy, pride, anger and harshness. (*Manusmriti IV-153.*)

Him I call a Brahmana from whom anger and hatred, pride and envy have dropped like a mustard

seed from the point of a needle. (*Dhammapada XXVI–40?.*)

Anger and hate destroy the true law and they destroy dignity and beauty of body; as when one dies, one loses one's name for beauty, so the fire of anger itself burns up the heart.

(*Fo-sho-Hing-Tsan-king, Sacred Books of the East, XIX–265.*)

ઠગાઈ.

યો નોઇત્ કહ્માઇ અઇવિ-દ્રુખ્તો, નોઇત્ ન્માનાઇ ન્માનો-પતેએ, નોઇત્ વીસો વીસ્પતેએ, નોઇત્ જન્તેઉશ જન્તુ-પતેએ, નોઇત્ દઇંઘ્હેઉશ દઇંઘ્હુ-પતેએ.

યેજિ વા હિમ્ અઇવિ-દ્રુજઇતિ ન્માનહે વા ન્માનો-પઇતિશ, વીસો વા વીસ્પઇતિશ, જન્તેઉશ વા જન્તુ-પઇતિશ, દઇંઘ્હેઉશ વા દઇંઘ્હુપઇતિશ ફ્રપ ઉપ-સ્ચિન્દયેઇતિ, મિથ્રો અન્તો ઉપ-ત્બિશ્તો, ઉત ન્માનૅમ્, ઉત વીસૅમ્, ઉત જન્તૂમ, ઉત દખ્યૂમ, ઉત ન્માનનાંમ્ ન્માનો-પઇતીશ, ઉત વીસાંમ્ વીસપઇતીશ ઉત જન્તુનાંમ જન્તુ-પઇતીશ, ઉત દખ્યુનાંમ દઇંઘ્હુ-પઇતીશ, ઉત દખ્યુનાંમ ફ્રતૅમધાતો.

જે (મેહર યજદ) કોઇથી ઠગાયલો નથી; ન ઘરના ધણીથી, ન દેશના ધણીથી.

(પણ) જો ઘરનો ધણી, મોહલ્લાનો ધણી, કસ્બાનો ધણી અથવા દેશનો ધણી તેને ઠગે છે તો (તે) ગુસ્સે થયેલો (તથા) દુ:ખી થયેલો મેહર યજદ (તે) ઘરને, મોહલ્લાને, કસ્બાને, દેશને તેમજ (તે) ઘરોના ધણીઓને, મોહલ્લાના ધણીઓને, કસ્બાના ધણીઓને, દેશોના ધણીઓને તથા દેશોના આગેવાનોને પાયમાલ કરી નાંખે છે.

(મહેર યશ્ત, ક૦ ૧૭-૧૮.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

You shall not lie, neither shall any man deceive. (*Lev. XIX–11.*)

Lying lips are an abomination to the Lord. (*Prov. XII–22.*)

The mouth that belieth killeth the soul. (*Wis. I–11.*)

Lie not one to another. (*Col. III–9.*)

A lie is a foul blot in a man.[1] (*Eccles. XX–26.*)

બુરી સત્તા.

યહ્માત્ હચ ફ્રતૅરૅસઇતિ અંઘ્રો મઇન્યુશ પૉઉરૂ–મહ્રૂકો; યહ્માત્ હચ ફ્રતૅરૅસઇતિ અએષ્મો દુઝ્દાઓ પૅષો–તનુશ્, યહ્માત્ હચ ફ્રતૅરૅસઇતિ બૂષ્યાંસ્ત દરૅઘો–ગવ; યહ્માત્ હચ ફ્રતૅરૅસૅન્તિ વીસ્પે મઇન્યવ દએવ, યએચ વરૅન્ય દ્રૂવન્તો.

જેનાથી પુર મરકીવાળો અંગ્રેમીનો ડરે છે, જેનાથી ખરાબ જાણનારો (તથા) દુરાચારી એશમ દૈત્ય ડરે છે, જેનાથી લાંબા હાથવાળો બુષ્યાંસ્ત (આળસનો દૈત્ય) ડરે છે, જેનાથી સઘળા માંનો દૈત્યો (તથા) ગીલાન (શેહર)ના દ્રવંદો ડરે છે. (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૯૭.)

કહ્માઇ યસ્કૅમચ મહ્રૂકૅમચ, કહ્માઇ અઇનિશ્તીમ્ દુચિથ્રૅમ્ અઝૅમ્ બક્ષાનિ ક્ષયસ્નો. કહ્માઇ આસ્નાંમ્ચિત્ ફ્રઝઇન્તીમ્ હથ્ર–જત નિજનાની.

(મેહર યજદ કહે છે):–હું (જે) રાજ્ય કરનારો (તે) કોણુને દઈ અને મરકી, (તથા) કોણુને દરિદ્રતા (અને) સંકટ દઉં ? કોણુનાં જાતી અક્કલનાં બાળકોને ઝટ ઠાર કરી નાંખું ? (મેહેર યશ્ત, ફ૦ ૧૧૦.)

અવથ અઝૅમ્ચિત્ રિપતમ નૅમંઘ્રહ અપર–દાત આજસાનિ ઉપર–દાત, તરસ્ચ અંઘ્રહે મઇન્યેઉશ દ્રૂવતો જઓઆપાંન્.

1. વળી જુવો આ પુસ્તકનું પાન ૫૩૧.

તે પ્રમાણે, હે સ્પીતમાન (જરથુશ્ત્ર)! આ દુન્યાને માટે મુકરર કીધેલી (તથા) પેલી દુન્યાને સારૂં મુકરર કીધેલી ભક્તિથી, બુરા અંગ્રેમીનોની મરજી વિરૂદ્ધ હું જાઉં (એટલે તેની મરજી ઉપરાંત થઇને તથા તેથી સમૂળગો ઉલટા ચાલીને, હું સ્પેનામીનોની ખુશાલીનાં કાર્ય કરૂં).

(મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૧૮.)

અવિ બાધ ક્રતૅર્સઇતિ અંઘ્રો મઇન્યુશ્ પૅાઉરૂ-મહ્‌ર્‌કો, અવિ બાધ ક્રતૅર્સઇતિ અએષ્મો દુજ્દાઍા પૅષો-તનુશ; અવિ બાધ ક્રતૅર્સઇતિ બૂષ્યાંસ્ત દરૅઘો-ગવ; અવિ બાધ ક્રતૅર્સૅન્તિ વીસ્પે મઇન્યવ દએવ, યએચ વરૅન્ય દ્રવન્તો.

(મેહર યજદની) સમક્ષમાં પુર મરકીવાળો અંગ્રેમીનો જરૂર બીહે છે; (તેની) સમક્ષમાં ખરાબ જાણનારો (તથા) દુરાચારી એશમ દેત્ય ખચીત બીહે છે; (તેની) સમક્ષમાં લાંબા હાથવાળો બૂષ્યાંસ્ત (આળસનો દેત્ય) જરૂર બીહે છે; (તેની) સમક્ષમાં સઘળા મીનો દૈત્યો (તથા) ગીલાન (શેહર)ના દ્રવંદો જરૂર બીહે છે.

(મેહેર યશ્ત, ક૦ ૧૩૪.)

યત્ચિત્ માંમ્ તુર પજ્દયન્ત, આસુ-અસ્પ નઍાતરચ, અત્ચિત્ અર્જૅમ્ તનૂમ્ અગુજે અધઇરિ મએષહે ગરો યત્ વરૅનોઇશ્ સતો-કરહે.

વળી જ્યારે તુરાનીઓ (તથા) તેજ ઘોડા રાખનાર નોદરના કુલવાળા (મને મેળવવાને માટે) પુઠે લાગ્યા, ત્યારે મેં (મારાં) તનને સોઘણું બળ ધરાવનારાં મેઢાંના ગળાં હેઠળ સંતાડયું.

(અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૫૬.)

ઇમત્ મે સ્તાવિશ્તૅમ્ ષ્યઓથ્નૅમ્ મષ્ય વૅર્‌જિન્તિ સાસ્ત, યત્ કઇન્યો ઉજ્વાધયેઇન્તિ.

આ સર્વથી બુરૂં કાર્ય (જે) માણસો (તથા) રાજ્યકર્ત્તા કરે છે (તે છે); તે એ કે, (તેઓ) કન્યાઓને પરણાવતા નથી.

(અશીશવંઘ યશ્ત, ક૦ ૫૯.)

ભૂંડાઓ અને ભૂંડી શક્તિઓ.

અત્ યૂશ્, દએવા, વીસ્પાઔંઘ્રહો અકાત્ મનંઘ્રહો ચ્રતા ચિથ્રૅમ;
યસ્ચા વાઑ મશ્ યજઇતે દ્રુજસ્ચા પઇરિમતોઇશ્ચા;
શ્યઑમાંમ્ અઇપી દઈબિતાના યાઇશ્ અસ્રૂઝ્મ બૂમ્યાઑ હ્પ્તથે.

પણ તમે સર્વે હે દૈત્યો! અકોમન (બુરા વિચારના દૈત્ય)ના બીજના છો. જે કોઇ તમને ઘણો આરાધે છે (તે પોતે) ઠગારો તથા માર્ગથી પતીત (હોય છે). ઠગાઇઓ જેને લીધે પૃથ્વીના સાત દ્વિપ (કેશ્વર)માં તમો મશ્હૂર છો, (તે) (તમારામાં) વધુ અને વધુ (છે).

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૩.)

યાત્ યૂશ્ચા ફ્રમીમથા, યા મશ્યા અચિશ્તા દન્તો,
વક્ષૅન્તે દએવો-જુશ્તા, વંઘ્રહેઉશ્ સીઝ્દઘ્ના મનંઘ્રહો;
મઝ્દાઓ અહુરહ્યા ખ્રતેઉશ્ નસ્યન્તો અષાઅત્ચા.

કારણ કે તમે મનને હેરાન કરો છો, જેથી માણસો સર્વથી બુરૂં કરનારા (તથા) નેક મનશ્નીનો અસ્વિકાર કરનારા (થાય છે), તથા દૈત્યના દોસ્ત તરીકે શબ્દો ઉચરે છે; (વળી તેઓ) અષ (તથા) અહુરમજ્દની (આપેલી) અક્કલથી વેગળા બનેલા (એટલે જુઠા તથા હુશીયારિહિણ થાય છે).

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૪.)

તા દૅબૅનઑતા મષીમ્ હુજ્યાતોઇશ્ અમૅરૅતાતસ્ચા,
હ્યત્ વાઑ અકા મનંઘ્રહા યેંગ્ દએવેંગ્ અકસ્યા મઇન્યુશ
અકા શ્યઑથનૅમ વચંઘ્રહા યા ફ્રચિનસ્ દ્રૅગ્વન્તૅમ ક્ષયો.

(હે દૈત્યો!) જીંદગીનાં સુખ તથા અમરપણા વીષે માણસોને તમે ભૂલથાપ આપો છો. કારણ કે અકોમન નામના દુષ્ટ આત્માએ (દરૂજે) અંગ્રેમેન્યુશના બુરા વિચાર, દુષ્ટ વાણી તથા બુરાં કાર્યની મારફતે, હકુમત કરનાર તરીકે, તમ દૈત્યોને ઓળખાવ્યા છે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૫)

અએષાંમ્ અએનંઘ્રહાંમ્ નએચીત્ વીદ્વાઑ અઑજોઇ હાદ્રોયા
યા જોયા સેંગ્હઇતે યાઇશ્ સ્રાવી ખ્અએના અયંઘ્રહા
યએષાંમ્ તૂ અહુરા ઇરિખ્તૅમ્ મઝ્દા વએદિશ્તો અહી.

આ પાપી માણસો (પોતાની બુરી) શિખામણોથી જે સખત શીક્ષા પોતાની ઉપર લાવે છે, તે વીષે તેઓ કાંઇ જાણતા નથી; અને તે શિક્ષા ચોખી ધાતુની મારફતે છે, એવું જણાવ્યું છે (પીગળાવેલી ધાતુ તેઓનાં શરીર ઉપર રેડીને તેઓની દુષ્ટતા દૂર કરવામાં આવશે એવું જણાવેલું છે). પણ તેમના પાપ વીષે તું સર્વથી વધુ જાણીતો છે (એટલે પાપીઓ પોતાની બુરી શિખામણથી માણસોને માર્ગથી પતીત કરે છે તે વીષે, અહો અહુરમજદ! તું સારી પેઠે માહિતગાર છે).

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૭.)

અએષાંમ્ અએનંઘહાંમ્ વીવંઘહુષો સ્રાવી યિમસ્ચીત્
યે મશ્યેંગ્ ચિક્ષ્નુષો અહ્માકેંગ્ ગાઉશ બગા ખારેમ્નો
અએષાંમચીત્ આ અહ્મી થ્વહ્મી મઝ્દા વીચિથોઇ અઇપી.

આ પાપી માણસોમાંનો (એક), વીંઘાંમનો (છોકરો) જમશેદ (બાદશાહ) જણાયલો છે, જેણે મનમાં મગ્ન થઇને (અભિમાનિ) શબ્દોના જોરથી, આપણ માણસોનું દિલ દુઃખાડયું હતું. એવા (પાપી માણસો)ની (શિક્ષાના) તારા (વાજબી) ચુકાદામાં, હે અહુરમજદ! હું મળતો છું.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૮.)

દુશ્-સસ્તિશ્ સ્રવાઓ મોરેન્દત્ હ્વો જ્યાતેઉશ્ સેંગ્હનાઇશ્ ખ્રતૂમ્.

ખોટો ધર્મ સમજાવનાર ધર્મના મન્ત્રો ઉલટાવી નાંખે છે; તથા તે (પોતાની) (બુરી) શિખામણોથી માણસની અક્કલને માર્ગથી પતીત કરે છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૯.)

યસ્ચા દાથેંગ દ્રેગવતો દદાત્.

જે શખ્સ દુષ્ટ માણસોને બક્ષેશ દે છે (બુરાઓને મદદ આપીને તેઓનું જોર વધારે છે). (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧૦.)

યોઇ દ્રેગ્વતો મઝિબીશ્ ચિકોઇતરેશ્.

જેઓ બુરાઓને મોટા ગણે છે. (ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧૧.)

યા રાઆંન્હયેન સ્રવંઘહા વહિશ્તાત્ શ્યઓથનાત્ મરેતાનો,
અએઇબ્યો મઝ્દાઓ અકા મ્રઓત્, યોઇ ગેઉશ......
......ગેરેહ્મા અષાત્ વરતા કરપા ક્ષથ્રેમચા ઇષનાંમ્ દ્રુજેમ.

જેઓ (બુરી) શીખથી માણસોને સર્વથી શ્રેષ્ઠ કાર્ય (કરવા)થી અટકાવે છે, (તથા) જેઓ પ્રાણીઓની જીંદગીનો ઠઠા મશ્કેરીમાં (કોઇપણ કારણે) નાશ કરે છે, (તથા) જેઓ અષોઈ ત્યજીને લુચ્ચાઇથી મેળવેલા પૈસાને પસંદ કરે છે, (તથા જેઓ) કરપન (એટલે જરથોસ્તી ધર્મ હુકમોનો અસ્વિકાર કરે છે) તથા દરૂજ (એટલે જુઠા માણસ)ની સત્તાને ચાહનારા (હોય છે)—તેમને અહુરમજ્દ દુષ્ટ ગણે છે.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧૨.)

યા ક્ષથ્રા ગૅરેહ્મો હીષસત્ અચિશ્તહ્યા દૅમાને મનંઘ્રહે,
અંઘ્રહેઉશ્ મરૅખ્તારો અહ્યા, યએચા મઝ્દા જીગૅરેઝત કામે,
થ્વહ્યા માંથ્રાનો દૂતેમ્ યે-ઇશ્ પાત્ દરૅસાત્ અષહ્યા.

જે કોઇ સર્વથી દુષ્ટ વિચારના તાબામાં (રહીને) પોતાની સત્તાથી હરામના પૈસા (મેળવવાને) ઇચ્છે છે, તથા જેઓ આ દુન્યાં(ની આબાદી)ની ખરાબી કરનારને (છે), તથા જેઓ, હે અહુરમજ્દ! (પોતાની) ઇચ્છામાં (હોવા છતાં) અસંતોષી રહે છે, (તથા જેઓ) તારા ધર્મના મન્ત્રોનો પેગામ પહોંચાડનારને અષોઇની નજર આગળથી પાછા હઠાવે છે—એ (સર્વે)ને (અહુરમજ્દ દુષ્ટ ગણે છે).

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧૩.)

અનાઇશ્ આ વી-નેનાસા યા કરપોતાઑસ્ચા કૅવીતાઑસ્ચા
અવાઇશ્ અઇબી યેંગ્ દદન્તી નોઇત્ જ્યાતેઉશ્ ક્ષયસ્ખેંગ્ વસો.

(અહુરમજ્દ કહે છે):–કરપો (જરથોસ્તી દીન) કબુલ ન (કરનારાઓ)ને, તથા કવીઓ (તે દીનના ફરમાનોની ઉપર ધ્યાન ન આપનારાઓ)ને, તેમજ વળી પોતાની મરજી મુજબ જીંદગીનું બળ ધરાવનારા જેઓ (મદદ) નથી આપતા, તેમને હું (ઉંચ હસ્તીમાંથી) નાશ કરીશ.

(ગાથા અહુનવદ, હા ૩૨, ફ૦ ૧૫.)

અત્ તોઇ વીસ્પેંગ્ અંગ્રેંગ્ અષાઉનો આદરે.

કારણ કે તેઓ (પાપી માણસો) સઘળા અષો (માનવીઓ)ને નઠારા ગણતા આવ્યા છે. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૩, ફ૦ ૧૫.)

તત્ થ્વા પૅરેસા અૅરેશ-મોઇ વઑચા અહુરા;
કથા દ્રુજૅમ્ નીશ્ અહ્મત્ આ નીશ્-નાષામા,

તેંગ્–આ અવા યોઇ અસુશ્તોઇશ પૅર્નાઑંઘ્રહો,
નોઇત્ અષહ્યા આદીવ્યેઇન્તી હચેમ્ના,
નોઇત્ ફ્રસ્યા વંઘ્રહુઉશ્ ચાખ્નરે મનંઘ્રહો.

હે અહુરમજદ! તને હું પુછું છું, તે (તું) મને ખરૂં કહેજે. જુઠાઇ (અથવા ઠગાઇ)ને (તથા) જેઓ દીનના હુકમો ઉપર મુદ્દલ ધ્યાંન ન આપનારા (છે) તેમને, (તથા) જેઓ અષોઇની પુઠે ચાલનારા (થવાને) રાજી નથી, (તથા) જેઓ નીતિના વધારામાં ખુશી થતાં નથી તેમને, કેવી રીતે અમારી આગળથી અમે હઠાવી કાઢયે ?

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૩.)

અત્ તેંગ્ દ્રૅગ્વાઑ યેંગ્ અષહ્યા વજ્દ્રૅંગ્ પાત્,
ગાઑ–ફ્રોર્ૅતોઇશ્ પોઇથ્રહ્યા વા દખ્યેઉશ્ વા,
દુજ્જોબાઑ હાંસ ખાઇશ ષ્યઑથનાઇશ અહેમુસ્તો.
યસ્તૅમ્ ક્ષથ્રાત્ મજદા મોઇથત્ જ્યાતેઉશ્ વા,
હ્વો તેંગ ફ્રો–ગાઑ પથ્મેંગ્ હુચિસ્તોઇશ ચરાત્.

ખરાબ બળવાળો (તથા) પોતાનાં દુરાચારી જીવનને પાયમાલ કરનાર પાપી માનવી, અષોઇના મદદગારોને તથા શહેરનાં તેમજ દેશનાં ગાય ઢોરોને ફરવા હરવાથી અડચણ કરે છે. અહુરમજદ! જે કોઇ (દુષ્ટ માણસ)ને તેની સત્તાથી (અથવા આયુષ્યથી) ગગડાવી નાંખે છે, તે માનવી તેમને–ગાય ઢોરોને તથા સારાં ડહાપણના માર્ગોને મોકળા કરે છે.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૪.)

યે વા ક્ષયાંસ્ અદાંસ્ દ્રીતા અયન્તૅમ્
ઉર્વાતોઇશ્ વા હુજેન્તુશ્ મિથ્રોઇબ્યો વા
રશ્ના જવાંસ્ યે અષવા દ્રૅગ્વન્તૅમ્
વીચિરો હાંસ્ તત્ ફ્રો ખએતવે મ્રુયાત્
ઉજ્જૂઇથ્યોઇ ઈમ્ મજદા ખ્રૂન્યાત્ અહુરા.

શક્તિવાળાઓએ બુરા માણસોને કદી પણ મદદ ન કરવી અથવા તેમના પ્રત્યે કોઇ પણ પ્રકારની દયા ન દેખાડવી. અષો નેક માણસોને પોતાના સબંધી તરીકે ગણવા. જે કોઇ દુષ્ટ માણસને મદદ કરે છે, તેને બુરો સમજવો તથા જે કોઇ નેક સદગુણી પુરૂષને મદદ કરે છે, તેને નેક જાણવો.

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૫.)

અત્ યસ્તૅમ નોઇત્ ના ઇસેમ્નો આયાત્,
દ્રુજો હુવો દામાંન્ હુઇથ્યા ગાત્;
હુવો જી દ્રૅગ્વાઑ યે દ્રૅગ્વાઇતે વહિશ્તો.

જે માણસ તાકાતવાળો હોવા છતાં (તે દુષ્ટ માણસને શિક્ષા કરવાને) તેની નજદીક જતો નથી, તે પોતે ખરેખર દુજની સૃષ્ટિ તરફ ગણાય, કારણ કે જે કોઇ દુષ્ટ (માણસ)ને માટે ઘણો સારો તે પોતે દુષ્ટ (છે). (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૬.)

કેમ-ના મજ્દા મવઇતે પાયૂમ્ દદાત્,
હ્યત્ મા દ્રૅગ્વાઑ દીદરૅષતા અએનંઘ્હે.

જ્યારે કોઇ દુષ્ટ માણસ કીનો લેવાને (અથવા દુ:ખ દેવાને) મારી ઉપર ડોળા કકડાવે (ત્યારે), અહો અહુરમજદ! મને તથા મારા લગતાઓને માટે કયો માનવી બચાવ આપશે?

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૭.)

યે વા મોઇ યાઑ ગએથાઑ દજ્દે અએનંઘ્હે,
નોઇત્ અહ્યા મા આથ્રિશ્ શ્યઑથનાઇશ્ ફ્રોસ્યાત્.

જે કોઇ મારી માલમીલકતને હાંની પહોંચાડવા માંગે છે, તેના ક્રોધનો અગ્નિ (આતશ) (તેનાં ખરાબ) કાર્યોને લીધે મને નુકસાન કરશે નહીં. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૮.)

ક્ષથ્રાઇશ્ યૂજૅન્ કરપનો કાવયસ્ચા
અકાઇશ્ શ્યઑથનાઇશ્ અહૂમ્ મૅરૅનગૅઇદ્યાઇ મષીમ્,
યેંગ્ ખ્વે ઉર્વા ખ્વએચા ખ્રઑદત્ દએના,
હ્યત્ અઇબી-ગૅમૅન્ યથ્રા ચિન્વતો પૅરૅતુશ્,
યવોઇ વીસ્પાઇ દ્રૂજો દૅમાનાઇ અસ્તયો.

કરપો તથા કવીઓ (પોતાની) સત્તાથી દુષ્ટ કાર્યોથી માણસની જીંદગીનું સત્યાનાશ વાળવાને મનસુબો કરે છે, જેમને (એ પ્રમાણે કરવાને માટે) તેમનાં પોતાનાં રવાનો તથા તેમનાં પોતાનાં અંત:કરણોએ સખત કીધાં (અથવા ઉશ્કેર્યાં). જે તરફ ચીન્વત પુલ (છે) (ત્યાં) તેઓ (કરપો તથા કવીઓ) જાય છે, (પણ) હમેશ સુધી દરૂજનાં મુકામમાં (દોજખમાં) તેમની રેહવાની જગ્યા (છે).

(ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૬, ફ૦ ૧૧.)

અત્ યે મા–ના મર્‌ક્ષઇતે અન્યાથા અહ્માત્ મજ્‌દા,
હ્‌વો હામોઇશ્ દ્રૂજો હ્‌નુશ, તા દુજ્‌દાઓ યોઇ હ્‌ન્તી.

જે માણસ અહો અહુરમજદ! આ (અષોઇના માર્ગ)થી ઉલટી રીતે (જઇને) મને નુકસાન કરવા માગે છે, તે પોતે દરૂજની સૃષ્ટિનું અચ્ચું (છે). (વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૦.)

નોઇત્ તા–ઈમ્ ક્ષ્નાઉશ્ વએપ્યો કૅવીનો પૅરૅતો જ્‌મો......
હ્યત્ હોઇ ઇમ ચરતસ્ચા અઑહૅરૅશ્ચા જોઇષૅન્ વાઝા.

ગોલામ બારગીનું કાર્ય કરનાર અથવા અધર્મી એ બે ખચીત (આ) સ્થૂળ પુલ ઉપર (આ જડ જગતમાં) મને રાજી રાખતા નથી, (એટલે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્ર એ જનોથી તદ્દન નારાજ છે.) (એ બે જન) (પોતાનાં) અપવિત્ર જોરથી તેને (તે અષો પેગમબરને) ખચીત કષ્ટ દે છે (અથવા નાતાબેદાર થાય છે.) (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૨.)

તા દ્રૅગ્‌વતો મરૅદઇતી દએના ઍરૅજાઉશ્ હ્‌ઇથીમ્
યેહ્યા ઉર્વા ખ્રઑદઇતી ચિન્વતો પૅરૅતાઑ આકાઑ
ખાઇશ શ્યઑથનાઇશ્ હિજ્‌વસ્ચા અષહ્યા નાંસ્વાઑ પથો.

અષો (માણસ)નો દીનનો કાયદો, (છેવટે) દુષ્ટ (માણસ)ના (કાયદાને) ખરેખર કચડી નાંખે છે. જેનું (દુષ્ટ માણસનું) રવાન જાણીતા ચિન્વત પુલ ઉપર અષોઇના માર્ગ ભણી (બહેશતનાં માર્ગમાં) પહોંચવાને ઇચ્છે છે, (પણ તેનાથી જઇ શકાતું નથી); (તેથી) (તે રવાંન) પોતાનાં કરતુકને લીધે તથા જીભ (એટલે અપશબ્દો)ને લીધે ઘણું કચવાય છે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૩.)

નોઇત્ ઉર્વાથા દાતોઇબ્યસ્ચા કરપનો વાસ્ત્રાત્ અરૅમ,
ગવોઇ આરોઇશ્ આ સેન્દા ખાઇશ શ્યઑથનાઇશ્ચા સેંગ્‌હાઇશ્ચા;
યે–ઇશ્ સેંગ્‌હો અપૅમૅમ્ દ્રૂજો દૅમાને આ દાત્.

કરપોથી બક્ષેશ સાથની દોસ્તી અથવા કોઇએ ખુબીવાળું કાર્ય બની શકતું નથી. તેઓ પોતાના કાર્યમાં અથવા શિખામણમાં ગાય ઢોરની સંભાળ રાખવાને શિખાડતા નથી. તેમની એવી રીતિને લીધે છેવટે તેઓ દ્રુજનાં ધામમાં જશે. (ગાથા વોહુ-ક્ષથ્ર, હા ૫૧, ફ૦ ૧૪.)

ઇથા–ઇ હ્‌ઇથ્યા નરો અથા જેનયો

દૂજો હુચા રાથૅમો યેમે સ્પખુથા ક્રાઇદીમ ,
દૂજો આયેસે હોઇથા તન્વો પરા, વયૂ-બૅરૅદૂબ્યો દુશ-ખરૅથૅમ નાંસત ખાથૅમ
દૅગ્વોદૅબ્યો દેજીત-અરૅતએઇબ્યો અનાઇશ આ મનહીમ અહૂમ મૅરૅનગૅદુયે.

પણ હે નર તથા નારીઓ! દરૂજ (એટલે જુઠાઇ)ના માર્ગને (તથા તેની) વૃદ્ધિને જાહેર રીતે બંધ કરજો. દરૂજની આરાધનાથી તમારા તનનો સંબંધ છોડવજો. ખરાબ ખોરેહવાળું સુખ (એટલે નામોશી સાથની મોટાઇ) માણસોને માટે નાશકારક (છે). અષોઇની હાની કરનારા બુરા માણસોથી, (હે નર તથા નારીઓ!) (તમો) (તમારી) મીનોઇ જીંદગીને (એટલે મીનોઇ જેહાંનની હેયાતીને) બગાડો છો. (ગાથા વહિશ્તોઈશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૬.)

અતચા વે મીજદૅમ અંઘ્રહત અહ્યા મગહ્યા.
યવત આઝુશ જરજદિશ્તો બૂનોઇ હખ્તયાઓ
પરચા મ્રઓચાંસ અઓરાચા યથ્રા મઇન્યુશ દૅગ્વતો અનાંસત પરા.

(હે નર તથા નારીઓ!) તમારા ભિત્તરનો લોભ (અથવા દુષ્ટ લાલસા), (જેણે) (દીલનાં) તળિયામાં જડ ઘાલ્યો (છે, તે) જ્યારે તદન બહાર નીકળી જશે, (તથા) જ્યારે (તમારામાંથી) પાપી વિચાર સાવ નષ્ટ થઇ જશે, ત્યારે તે મોટાં કાર્યનો બદલો તમને મળશે.
(ગાથા વહિશ્તોઈશ્ત, હા ૫૩, ફ૦ ૭.)

અએષમ[1]

અવિ બાઘ્ર ક્રતૅરૅસઇતિ અએષ્મો દુઝદાઓ પૅષો-તનુશ.

(મેહર યજદની) હજુરમાં ખરાબ જાણનારો તથા બદકાર અએષમ દેવ્ય ખચીત ડરે છે. (મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૩૪.)

ફ્રધાક્તોઇશ. ખુન્બ્યેહે અષઓનો ફ્રવષીમ યજમઇદે, પઇતિશ્તા-

---

૧. ક્રોધ.

તેએ અએષ્મહે ખ્રૂવી-દ્રઍશ, અએષ્મો-વર્ધનાંમ્ચ દ્રુવતાંમ્, પઇતિશતાતેએ અએષ્મો કરૂશતહે તબ્અએષંઘ્નહો.

ઘાતકી હથ્યારવાળા અએષમ; દૈત્યની તથા ગુસ્સાને વધારનારા બુરા માણસોની સામે થવાને માટે, (તથા) ગુસ્સાથી (અથવા અએષમ દૈત્યથી) ઉત્પન્ન થએલી ખરાબીની વિરૂદ્ધ થવાને માટે, ખુબ્ચના છોકરા અષો ફ્રવાક્ષિનાં ફરોહરને અમે માન સાથ યાદ કર્યે છીએ.

(ફરવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૩૮.)

તઉર્વયેઇતિ અએષ્મૅમ ખ્રૂવી-દ્રૂમ્.

(તે ઇરાની ખોરેહ) ઘાતકી હથ્યારવાળા અએષમ દૈત્યને તોડે છે.

(આસ્તાદ યશ્ત, ફ૦ ૨.)

અએષુ પરો ફ્રાનામાઇતે, અએષ્મો ખ્રૂવી-દ્રુશ્ દુશ્ખ્વર્નાઓ.

તેમની આગળ (સોશ્યોસના તે મીત્રોની સમક્ષ) ભયંકર હથ્યાર-વાળો તથા ખરાબ ખોરેહવાળો અએષમ (દૈત્ય) નમે છે.

(જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૯૫.)

વીસ્પે જી અન્યે મધાઓંઘ્નહો અએષ્મ હચઇન્તે ખ્રૂવી-દ્રવો. આઅત્ હો યો હઓમહે મધો અષ હચઇતે ઉર્વાસ્મન.

બીજા તમામ શરાબો ઘાતકી હથ્યારવાળા અએષમ (દૈત્ય)ને ઉશ્કેરે છે, પણ હોમનો જે રસ (છે) તે ખુશાલી ઉત્પન્ન કરનાર પવિત્રાઇ લાવે છે. (યજશ્ને હા ૧૦, ફ૦ ૮.)

પસ્ચ હૂ-ફ્રાપ્મો-દાઇતીમ્ યો અએષ્મૅમ્ સ્તૅર્થ્વત સ્નઇથિષ વીખ્રૂમન્તૅમ્ ખ્રૅમ્ જઇન્તિ.

જે (સરોષ યજદ) પરોઢયાંના ઝળકળાના સમયથી, બહોળાં હથ્યારથી, અએષમ (દૈત્ય)ને સખત જખમ મારે છે.

(સરોશ યશ્ત વડી, યજશ્ને હા ૫૭, ફ૦ ૧૦.)

ની અએષ્મો ની-દયાતાંમ્ પઇતી રેમૅમ પઇતી સ્યોદૂમ્
યોઇ આ વંઘ્નહેઉશ્ મનંઘ્નહો દીદ્રઘ્ઝોદુયે
અષા વ્યાંમ્.

(તમો) જેઓ નેક વિચારના માર્ગને અષોઇ મારફતે મજબુત પકડવાને ઇચ્છો છો, (તેઓ) ગુસ્સાના દૈત્યને દાબેલો રાખો, (તથા) મારામારીને કાપી નાખો. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ફ૦ ૭.)

યોઇ દુશ-ખ્રથ્વા અએષૅમૅમ્ વર્દ્હેન્ રામૅમચા
ખાઇશ હિજ્બીશ, ફ્શુયસૂ અફ્શુયન્તો.

જેઓ બુરી અક્કલથી તથા પોતાની જીભથી ગુસ્સાને તથા અદેખાઇને વધારે છે, (તેઓ) ઉદ્યોગી માણસોમાં નકામા હોય છે.

(ગાથા સ્પે.તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૪)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

અએષ્મ.

दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः सुखेषु विगतस्पृहः ।
वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ॥

(ગીતા ૨-૫૬.)

દુઃખમાં મન જંજાળથી મુક્ત રહે, સુખમાં મન બંધાયલું નહિં, જેનું મન રાગ, ભય અને ક્રોધથી નીરાળું, તે સ્થીર મનનો મુની કહેવાય.

ध्यायतो विषयान्पुंसः संगस्तेषूपजायते ।
संगात्संजायते कामः कामात्क्रोधोऽभिजायते ॥
क्रोधाद्भवति संमोहः संमोहात्स्मृतिविभ्रमः ।
स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति ॥

(ગીતા ૨-૬૨, ૬૩.)

જેમ માનવી ઇન્દ્રિયોના વિષયો ઉપર ધ્યાન વધુ કરે છે, તેમ તેની સાથે વળગણુ થાય છે, વળગણુથી કામ (ઇચ્છા અને હવસ) ઉત્પન્ન થાય છે, ઇચ્છાથી ક્રોધ ઉપજે છે, ક્રોધમાંથી મોહ, મોહમાંથી યાદદાસ્ત (સ્મૃતિ)નો ગુંચવાડો, એ ગુંચવાડામાંથી બુદ્ધિનો નાશ, બુદ્ધિના નાશથી માનવી નષ્ટ થાય છે.

काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भवः ।
महाशनो महापाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिणम् ॥

(ગીતા ૩-૩૭.)

એ (જબરીથી પાપ કરાવનાર) ઇચ્છા અને ક્રોધ છે, જે રજો (હિલચાલ)ના ગુણમાં ખરપા થાય છે, જે સર્વેને બાળી નાખે છે, સર્વેને પાપી બનાવે છે, તે આ પૃથ્વિ ઉપર આપણા શત્રુઓ છે એમ જાણ.

वीतरागभयक्रोधा मन्मया मामुपाश्रिताः ।
बहवो ज्ञानतपसा पूता मद्भावमागताः ॥

(ગીતા ૪-૧૦.)

રાગ, ભય અને ક્રોધથી મુક્ત, મારામાં મન રોકીને મારો આશ્રય લઇને, જ્ઞાન અને તપસથી પવીત્ર બનેલા, ઘણાક઼ો મારી અંદર પ્રવેશ કરી ગયા છે.

शक्नोतीहैव यः सोढुं प्राक् शरीरविमोक्षणात् ।
कामक्रोधोद्भवं वेगं स युक्तः स सुखी नरः ॥

(ગીતા ૫-૨૩.)

જે પણ આ જગતમાં મરવા પહેલાં, જે વેગ અને બળ ઇચ્છા અને ક્રોધથી ઉત્પન્ન થાય છે, તે સહન કરે છે, તે સુખી નર.

कामक्रोधवियुक्तानां यतीनां यतचेतसाम् ।
अभितो ब्रह्मनिर्वाणं वर्तते विदितात्मनाम् ॥
यतेन्द्रियमनोबुद्धिर्मुनिर्मोक्षपरायणः ।
विगतेच्छाभयक्रोधो यः सदा मुक्त एव सः ॥

(ગીતા ૫-૨૬, ૨૮.)

જેઓ પોતાને ઓળખે છે, ઇચ્છા અને ક્રોધથી નીરાળા છે, જેઓએ પોતા ઉપર કાબુ મેળવીને જેમના વિચારો તેમને આધિન છે, તેમની નજદીકજ બ્રહ્મની શાન્તિ છે. જેની ઇન્દ્રિયો, મન અને બુદ્ધિ હમેશ કાબુમાં હોય છે, જે મુક્તિ માટેજ યત્ન કરતો હોય, તે મુની સદા માટે ઇચ્છા, ભય અને ક્રોધ ફેંકી દઇને, મોક્ષપદ પામ્યો છે.

दंभो दर्पोऽभिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च ।
अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ संपदमासुरीम् ॥

(ગીતા ૧૬-૪.)

ઢોંગ, ગર્વ, અભિમાન, ક્રોધ, કઠણુતા અને અજ્ઞાન તે માણસના છે, હે પાર્થ! જે આસુરી[1] ગુણો સાથ જન્મયો છે.

अहङ्कारं बलं दर्पं कामं क्रोधं च संश्रिताः ।
मामात्मपरदेहेषु प्रद्विषन्तोऽभ्यसूयकाः ॥

(ગીતા ૧૬-૧૮.)

અહંકાર, બળાત્કાર, શેખી, હવસ અને ક્રોધને વશ થયેલા, તે કપટી લોક બીજાઓ અને પોતાના શરીરમાં મને (ઇશ્વરને) ધિક્કારે છે.

त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः ।
कामः क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत् ॥
एतैर्विमुक्तः कौन्तेय तमोद्वारैस्त्रिभिर्नरः ।
आचरत्यात्मनः श्रेयस्ततो याति परां गतिम् ॥

(ગીતા ૧૬-૨૧, ૨૨.)

નરકના ત્રણ દ્વાર છે, કામ, ક્રોધ અને લોભ, માટે એ ત્રણે ત્યજવાં. તે ત્રણ તમ (અંધકાર)ના દ્વારથી મુક્ત થઇને, ઉત્તમ વર્તન કરીને, સર્વોત્તમ ગતીએ માનવી પહોંચે છે.

अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ।
स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥

(ગીતા ૧૭-૧૫.)

જે વાણીથી કોઇને દુ:ખ ન થાય, જે સત્ય, પ્રિયકર અને હિતકર છે, (તેને) અને નીયમિત શાસ્ત્રાભ્યાસને[2] 'વાણીની તપ' કહિ છે.

अहंकारं बलं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम् ।
विमुच्य निर्ममः शान्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥

(ગીતા ૧૮-૫૩.)

અહંકાર, બળ, ઢોંગ, કામ, ક્રોધ અને લોભ ત્યજીને, મમતા છોડીને, શાન્ત બનનાર, બ્રહ્મ થવાને યોગ્યતા મેળવે છે.

---

૧. રાક્ષસી. ૨. ખાસ કરીને દરેકના પોતાના ધર્મ શાસ્ત્રનો અભ્યાસ.

ANGER.

Men in rage strike those that wish them best.
(*Shakespeare.*)

Keep cool and you command everybody. (*St. Just.*)

Anger begins with folly and ends with repentance.
(*Pythagoras.*)

He is a fool who cannot be angry; but he is a wise man who will not. (*Seneca.*)

To be angry is to revenge the *fault of others* upon ourselves. (*Pope.*)

Anger is not only the prevailing sin of argument but its greatest stumbling block. (*Gladstone.*)

A fit of anger is as fatal to dignity, as a dose of arsenic is to life. (*G. J. Holland.*)

Anger turns the mind out of doors and bolts the entrance. (*Plutarch.*)

In the same degree in which a man's mind is nearer to freedom from all passion, in the same degree also is it nearer to strength. (*Marcus Antonius.*)

A man's venom (of anger) poisons himself more than his victim. (*Charles Baxter.*)

To be angry about trifles is mean and childish; to rage and be furious is brutish; and to maintain perpetual wrath is akin to the practice and temper of devils. (*Dr. Watts.*)

Of all bad things by which mankind are cursed
Their own bad tempers surely are the worst.
(*R. Cumberland.*)

He who conquers his wrath overcomes his greatest enemy. (*Publius Sirius*)

Delay is the best remedy for anger. (*Seneca.*)

A passionate man rides a horse that runs away with him. (*J. Taylor.*)

Rage and frenzy will pull down more in half an hour than prudence, deliberation and foresight can build up in a 100 years. (*Burke.*)

Wrath is a flame from Satan that proceeds
And in the end it to repentance leads.

(*Anwari Suheili.*)

A man said to Prophet Mahomed " Give me advice ". The Prophet replied " Be not angry ".

(*Mishcat-ul-masabih.*)

The highest government is governing anger.

(*Arabic Proverb.*)

Clemency can never exert itself more laudably than when there is the most cause for resentment.

(*Pliny.*)

Meekness makes any condition tolerable and easy to be endured .

He that meekly bears any suffering takes off the edge of it, that it cannot wound him; whereas he that frets and rages at it, whets it and makes it much sharper than it would be.

Anger is a short madness. (*Horace.*)

He that would be angry and sin not, must not be angry with anything but sin. (*Secker.*)

People hardly do anything in anger, of which

they do not repent. (*Richardson.*)

Anger is like a ruin, which in falling upon its victim, breaks itself to pieces. (*Seneca.*)

It is he who is in the wrong, who first gets angry. (*W. Penn.*)

The proud man hath no God ; the envious man hath no neighbour; the angry man hath not himself. (*Bishop Hall.*)

Anger is the most important passion that accompanies the mind of man. (*Clarendon.*)

There is not in nature,
A thing that makes a man so deform'd, so beastly,
As doth intemperate anger. (*Webster.*)

Anger blows out the lamp of the mind. (*R. Ingersoll.*)

Anger is implanted in us as a sort of string to make us gnash with our teeth against the devil, to make us vehement against him, not to set us in array against each other. (*Savage.*)

He that is slow to anger is better than the mighty; and he that ruleth his spirit, than he that taketh a city. (*Bible.*)

Be not as a lion in thy house nor frantic among thy servants. Envy and wrath shorten the life. (*Eccles. IV—30 and XXX—24.*)

An angry man opens his mouth and shuts his eyes.

A wrathful man stirreth up strife but he that is slow to anger appeaseth strife. (*Bible Proverbs.*)

Cease from anger and forsake wrath; fret not thyself in any wise to do evil. (*Bible Psalm 37-8.*)

A soft answer turneth away wrath; but grievous words stir up anger. (*Bible Proverbs.*)

Be not hasty in thy spirit to be angry : for anger resteth in the bosom of fools. (*Eccles. VII—9.*)

Let all bitterness and wrath, and anger and clamour, and evil speaking, be put away from you with all malice and be ye kind to one another, tender-hearted, forgiving one another even as God for Christ's sake hath forgiven you. (*Eph. IV-31-32.*)

But I say unto you, That whosoever is angry with his brother without a cause shall be in danger of the judgment ; and whosoever shall say to his brother Raca, shall be in danger of the Council; but whosoever shall say, Thou fool, shall be in danger of hell-fire. (*Matt. V—22.*)

Let not the sun go down upon your anger. (*Eph. IV-26.*)

Let every man be slow to anger.[૧] (*Jas. I-19.*)

Be mild towards all men. (*2 Tim. II-24.*)

Learn of me, because I am meek and humble. (*Matt. XI-29.*)

Speak the truth, don't yield to anger, give if thou art asked for even a little ; by these three steps thou wilt go near the gods. (*Dhammapada XVII—224.*)

He who holds back rising anger like a rolling

---

૧. કલીયુગમાં કામ અને ક્રોધ સર્વથી વધુ પ્રબળ વિકારો છે.

chariot, him I call a real driver; other people are but holding the reins. *(Ibid. XVII—222.)*

Let a man overcome anger by love, let him overcome evil by good, let him overcome the greedy by liberality, the liar by truth. *(Dhammapada XVII—222.)*

Destroy anger, there will be rest and joy; destroy anger there will be contentment. Anger is the root of bitterness. Anger destroys every virtuous principle.

(Gathas of Tian Tai School of Buddhism.)

નાશ.

યેધિ જી હ્વરૅ નોઇત્ ઉજાુક્યેઇતિ, અત્ર દએવ વીસ્પાએ મૅરૅન્-ચિન્તિ, યાઓ હૅન્તિ, હ્પ્તો-કર્ષ્વોહ્વ, નવ ચિશ્ મઇન્યવ યજત, અંઘ્રહ્વ અસ્તવઇતિ પઇતિ-દ્રાંમ, નોઇત્ પઇતિશ્તાંમ્ વીધેન્તિ.

કારણ કે જો સૂર્ય ન ઉગે તે, અત્રે સાત વિભાગ (કેશ્વર)માં જે તમામ (વસ્તુઓ તથા) પ્રાણીઓ છે, (તેમને) દૈત્યો મારી નાખે (અથવા નાશ કરે.) (અને પછી) (આ) જડ દુનિયામાં કોઇ પણ મીનો યજદ બચાવ (અથવા) સ્થિરતા મેળવી ન શકે. (ખોરશેદ નિયાયશ, ફ૦ ૧૩.)

યસ્ક અપ-દ્રુરત, મહ્રૂક અપ-દ્રુરત, દએવ અપ દ્રુરત, પઇત્યાર અપ-દ્રુરત, અર્ષમઓધો અનષવ અપ-દ્રુરત, મશ્યો-સાસ્ત અપ-દ્રુરત. અજ્રિ-ચિથ્ર અપ-દ્રુરત, વેહ્રૂકો-ચિથ્ર અપ-દ્રુરત, બ્રિજન્ઘ્રો-ચિથ્ર અપ-દ્રુરત; તરો-મત અપ-દ્રુરત, પઇરિમત અપ-દ્રુરત, તફ્નુ અપ-દ્રુરત, સ્પજગ અપ દ્રુરત, અનાક્ષ્ત અપ-દ્રુરત, દુજ્દોઇથ્ર અપ-દ્રુરત. દ્રઓધો-વાક્ષ-દ્રઓજિશ્ત અપ-દ્રુરત, જહિ યાતુમઇતિ અપ-દ્રુરત, જહિ કખરૅથ્વઇને અપ-દ્રુરત, વાતો-પૉઉર્વો-અપાખ્તર અપ દ્રુરત, વાતો પૉઉર્વો-અપાખ્તર અપ-નસ્યત.

(ભણનાર કહે છે):—હે દદ્રો! તમે નાબુદ થઇ જાઓ, હે (કવખતના) મોત! તમે નાબુદ થઇ જાઓ, હે દૈત્યો! તમે નાબુદ

થાઓ, હે સામે થનારા! તમે નાબુદ થાઓ, હે નાપાક આશ્મોગ! તમે નાબુદ થાઓ, હે માણસો ઉપર જુલમ કરનાર! તમે નાબુદ થાઓ, હે સાંપના બીજના! તમે નાબુદ થાઓ, હે વરૂના બીજના! તમે નાબુદ થાઓ, હે બે પગવાળા (ખરાબ માણસ)ના બીજના! તમે નાબુદ થાઓ, હે નાતાબેદાર તમે નાબુદ થાઓ, હે મગરૂર માણસો! તમે નષ્ટ થાઓ, હે ગરમ મીજાજવાળા! તમે નાબુદ થાઓ, હે ચુગલીખોરો! (અથવા નિંદા કરનારા!) તમે નાબુદ થાઓ, હે શત્રુવત કરનારા! તમે નાબુદ થાઓ, હે દુષ્ટ નજરવાળા! તમે નાબુદ થાઓ, હે જુઠા શબ્દો બોલનારા ઘણાજ જુઠા! તમે નષ્ટ થાઓ, હે જાદુવાળી દુષ્ટ સ્ત્રીઓ! તમે નાબુદ થાઓ, હે ખરાબ ખોરેહવાળી (અથવા ઘાતકી) દુષ્ટ સ્ત્રીઓ! તમે નાબુદ થાઓ, હે સીધા ઉત્તર તરફથી ફુંકતા પવન! તું નષ્ટ થા, હે સીધા ઉત્તર તરફથી ફુંકતા પવન! તું દુર થઇ જા.

(અરદીબહેશ્ત યશ્ત, ક૦ ૭-૮-૯.)

યિમહે વીવંઘ્હુનહે અષઑનો ફ્રવષીમ યજમઇદે સૂરહે પૅાઉરૂ-વાંથ્વહે, પઇતિશ્તાતેએ અઇનિશ્તોઇશ દએવો-ફ્રકરૂશ્તયાઑ, હુએચંઘ્-હુસ્ચ અવાસ્ત્રહે, ઇથ્યેજંઘ્હુસ્ચ મર્ષઑનહે.

દેત્યથી ઉત્પન્ન થયેલી દરિદ્રતાની, ખેતીનો નાશ કરનારી પાણીની (તથા) મોતકારક નાશની વિરૂદ્ધ થવાને માટે, વીંઘામના (છોકરા) બહાદુર (તથા) પુષ્કળ ચાકર નફરવાળા અષો જમશેદ (નૃપતિ)નાં ફરોહરને, અમે માન સાથે યાદ કર્યે છીએ.

(ફ્રવર્દીન યશ્ત, ક૦ ૧૩૦.)

અદેખાઇ.

પાત નો ત્બિષ્યન્તત્ પઇરિ, મજ્દાઑસ્ચ આરૂમઇતિશ્ચ સ્પૅન્તસ્ચ.

હે અહુરમજદ તથા સ્પેન્તામૈર્તિ! અદેખાથી અમને તમે બચાવો.

(કેમ્ના મજ્દા.)

મા મે અએતયાઑ જ્યૅાઇયાઑ ફ્રંઘ્રઉહરૅન્તુ હર્તો, મતફ્તો, મદુશ્તો, મસચિશ, મકસ્વીશ.

ન (બીજાઓને) દુ:ખ દેનારે, ન ગરમ મીજાજવાળાએ, ન ઠગાઇ કરનારે, ન હીચકારાએ, ન નીચ માણસે મારી આ ક્રિયાથી ઇજેલી ભેટની ચાશની[1] કરવી. (આવાં ચશ્ત, ફ૦ ૯૨.)

નોઇત્ અવાઓ જઑથ્રાઓ પઇતિ-વીસે યાઓ માવોય ફ્રંઘ્રઉિ-હરેન્તિ અન્દ્વાઑસ્ચ, કરેનાઑસ્ચ, દ્વાઑસ્ચ, મૂરાઑસ્ચ, અરા-ઑસ્ચ, રંઘ્રહ્વાઑસ્ચ, અવ દક્ષ્ત દક્ષ્તવન્ત, યા નોઇત પૉઉિરૂ-જિર ક્રદક્ષ્ત વીસ્પનાંમ્ અનુ માંથ્રૅમ. મા મે અએતયાઑસ્ચિત્ જઑથ્ર-યાઓ ફ્રંઘ્રઉિહરૅન્તુ ફ્રકવો, મા અપકવો, મા દ્વાઓ વીમીતો-દન્તાનો.

મારે માટે આ ક્રિયાથી ઇજેલી ભેટો જે આંધળા, બહેરા, બૂરા, ઘાતકી, કંજુસ, લંપટી (તથા) તમામ (માંથ્ર)માંના (કોઇ પણ) માંથ્રને અનુસરતી પુરતી હુશ્યારીવાળી ખાસિયત તથા ગુણ ન રાખનારા, (એમનામાંના કોઇ પણ માનસ) ખાશે, તો હું તે કબુલ રાખતી નથી.

(વળી) ન આગળથી ખુંધવાળાએ, ન પાછળથી ખુંધવાળાએ, ન આડા તીડા દાંતવાળા બુરા માણસે, મારી આ ક્રિયાથી ઇજેલી ભેટની ચાશની કરવી.[2] (આવાં ચશ્ત, ફ૦ ૯૩).

યિમહે ક્ષથ્રે અઉિર્વંહે......આઑઘ્રહ,...નોઇત્ અરસ્કો યો દએવો-દાતો.

ખ્યાતિ પામેલા જમશેદના રાજ્ય અમલમાં......દૈત્યની રૂઢીની અદેખાઇ નહોતી. (રામ યશ્ત, ફ૦ ૧૯.)

યિમ્ સાસ્ત દઇંઘ્રહેઉશ્ હમો-ક્ષથ્રો પતૅન્તૅમ વા...પઇતિષૅન્તૅમ.

જ્યારે (કોઇ) દેશનો સ્વતંત્ર જુલમગાર (પાદશાહ) (તારી ઉપર) ધસારો કરતો આવે અથવા (તારી) આબાદીની અદેખાઈ કરતો આવે, (ત્યારે વાએ યજદના નામો યાદ કરવાં). (રામ યશ્ત, ફ૦ ૫૦.)

યોઇ દુશ્-ખ્રથ્વા અએષૅમ્ વરૅદૅન્ રાૅમયા, ખાદશ્ હિજુબીશ, ફ્રૂયસ્ અફ્રૂયન્તો.

જેઓ બુરી અક્કલથી (તથા) પોતાની જીભથી ગુસ્સાને તથા

૧. પ્રસાદ ખાવો. ૨. હિંદુ ધર્મશાસ્ત્રો પ્રમાણે પૂર્વ જન્મના પાપની શીક્ષા લેખે કદ્રુપ મળે છે. વળી જરથોશ્તિ તરીકત પ્રમાણે શરીરનો કોઈ પણ અવયવ ઓછો હોય, તેવો અથોર્નાન 'મોબેદી' કરી શકતો નથી.

અદેખાઇને વધારે છે,—(તેવા માનવીઓ) ઉદ્યોગી માણસોમાં નકામા (હોય છે). (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૯, ફ૦ ૪.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

JEALOUSY

Jealousy is the apprehension of superiority. (*Shenstone.*)

As rust corrupts iron, so envy corrupts man.

An envious man waxeth lean with the fatness of his neighbour. (*Socrates.*)

The truest mark of being born with great qualities is being born without envy. (*La Rochefoucauld.*)

Stones and sticks are thrown only at fruit-bearing trees. (*Saadi.*)

Where we envy another, we make his virtue our vice. (*Baileau.*)

Emulation looks out for merits, that she may exalt herself by a victory; envy spies out blemishes, that she may lower another by defeat. (*Colton.*)

Envy is the deformed and distorted off-spring of egotism. (*Hazlitt.*)

Envy is of all others the most ungratifying and disconsolate passion. There is power for ambition, pleasure for luxury, and pelf even for covetousness, but envy gets no reward but vexation. (*J. Collier.*)

Jealousy is cruel as the grave; the coals thereof are coals of fire, which hath a most vehement flame. (*Bible.*)

Envy—the rottenness of the bones. (*Proverbs.*)

For jealousy is the rage of a man: therefore he will not spare in the day of vengeance. (*Proverbs VI–34.*)

લોભ.[1]

અર્ઑાત્ અહુરો મજદાઑ સ્પિતમાઇ જરથુશ્ત્રાઇ, અજૅમ દધાંમ્ અઇરયનૅમ ખરૅનો ગઑામવઇતીમ્ પૉઉરૂવાંથ્વૅમ્ પૉઉરૂ-દશ્તીમ્ પૉઉરૂ-ખરૅનંઘ્હૅમ હુશ-હાંમ-ઑરૅતૅમ્ ખ્રથ્વૅમ્ . હુશ-હાંમ્-ઑરૅતૅમ્ ષએતૅમ્, આજીમ્ હમએસ્તારૅમ, દુશમઇન્યૂમ્ હમએસ્તારૅમ.

(દાદાર) અહુરમજદે સ્પીતમાન જરથુશ્ત્રને કહ્યું કે, લોભના હરીફ તરીકે (તથા) દુશ્મનના હરીફ તરીકે, મેં ઇરાની ખોરેહને ગાય ઢોરથી ભરપુર, માણસોથી ભરપુર, દોલત (અથવા મુરાદ)થી ભરપુર, ખોરેહથી ભરપુર, અક્કલથી સંપૂર્ણ રીતે ભરપુર (તથા) સંપત્તિ (અથવા ફરાર્ખી)થી પુરતી રીતે ભરપુર પેદા કર્યું.[1]

(આસ્તાદ યશ્ત, ક૦ ૧.)

અત્ચા વે મીજ્દૅમ અંઘ્હત્ અહ્યા મગહ્યા,
યવત્ આજુશ્ જરજદિશ્તો બૂનોઇ હખ્તયાઑ
પરચા મ્રઑચાંસ્ અઑરાચા યથ્રા મઇન્યુશ દ્રૅગ્વતો અનાંસત્ પરા
ઇવીજયથા મગૅમ તૅમ્ અત વે વયોઇ અંઘ્હઇતી અપેમૅમ વચો.

(હે નર તથા નારીઓ!) તમારા ખાતેનનો લોભ (અથવા ખરાબ હવસ), (જેણે દિલનાં) તળીયામાં જડ ઘાલેલો (છે, તે) જ્યારે તદ્દન બહાર નિકળી જશે, (તથા) જ્યારે તમારામાંથી પાપી વિચાર તદ્દન નાબૂદ થઇ જશે, ત્યારે તે મોટાં કાર્યનો બદલો તમને મળશે, (માટે) (એ)! સાહસ કર્મને માટે તમે કમર બાંધો, (નહીં તો) અફસોસ! અફસોસ! (એ પ્રમાણે) આખરે તમારૂં બોલવું થશે.

(ગાથા વહીશ્તોઈશ્ત, હા ૫૩, ક૦ ૭.)

---

૧. અન્ય ધર્મોની ભગવદ ગીતાની સરખામણી કાજે જુવો ઉપલું પાન ૫૫૧, ૫૫૨.

૨. અત્રે ઇરાની અથવા આર્યન ખુરેહના લક્ષણોનો ટુંક ભેદ ખોલ્યો છે

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

AVARICE

Avarice is always poor. (*Dr. Johnson.*)

If you wish to remove avarice, you must remove its mother luxury. (*Cicero.*)

Poverty is in want of much, but avarice of everything. (*P. Syrus.*)

Some o'erenamor'd of their bags run mad,
Groan under gold, yet weep for want of bread.
(*Young.*)

Why Mammon sits before a million hearths,
Where God is bolted out from every house.
(*Bailey.*)

O cursed lust of gold, when for thy sake
The fool throws up his interest in both worlds,
First starved in this, then damn'd in that to come.
(*Blair.*)

Some men are called sagacious merely on account of their avarice. (*Shenstone.*)

Avarice is the most opposite of all characters to that of God Almighty, whose alone it is to give and not receive. (*Shenstone.*)

The lust of avarice has so totally seized upon mankind that it seems rather to possess them, than they possess their wealth. (*Pliny.*)

Many have been ruined by their fortunes; many have escaped ruin by the want of fortune. To obtain

fortune the great have become little and the little great. (*Zimmerman.*)

Because men believe not in Providence, therefore they do so greedily scrape and hoard. They do not believe in any reward for charity, therefore they will part with nothing. (*Barrow.*)

Avarice in old age is foolish, for what can be more absurd than to increase our provisions for the road, the nearer we approach to our journey's end. (*Cicero.*)

Study rather to fill your mind, than your coffers; knowing that gold and silver were originally mingled dirt, until avarice or ambition parted them. (*Seneca.*)

Avarice begets more vices than Priam did children, and like Priam survives them all. He starves his keeper, to surfeit those who wish him dead, and makes him submit to more mortifications to lose heaven, than the martyr undergoes to gain it. (*Colton.*)

A man sometimes covers up the entire disc of eternity with a dollar, and quenches transcendent glories, with a little shining dust. (*Chapin.*)

He that is greedy of gain troubleth his own house, but he that hateth gifts shall live.

The love of money is the root of all evil.

(*1 Timothy, VI–10.*)

A bishop then must be blameless, the husband of one wife, vigilant, sober, of good behaviour, given to hospitality, apt to teach; not given to wine, no striker, not greedy of filthy lucre; but patient, not covetous.[1]

(*I Timothy III–2 and 3.*)

1. Here are some of the root qualifications of a priest, which should be carefully noted.

Who being past feeling have given themselves over to lasciviousness, to work all uncleanliness with greediness. (*Ephesians IV–19.*)

Lift not up thine eyes to riches which thou canst not have. (*Prov. XXIII–5.*)

There is a sore evil which I have seen....riches kept for the owners thereof to their hurt. But these riches perish by evil travail. (*Eccles. V–13–14.*)

For the iniquity of his covetousness I was angry. (*Isa. LVII–17.*)

Blessed is the man that endureth temptation. (*Jas. 1–12.*)

નિંદા.

આઅત્ મે અહે દુશ્-સંઘ્રહહે પરાચ વએપય મનો; આઅત્ અહુ ની મનો મનો, યો મે દુશ્-સંઘ્રહો હિશ્તઇતે.

ત્યારે તે મારી નિંદા કરનારની વિચાર શક્તિને તું નષ્ટ કર; (તથા) જે મારી નિંદા કરનાર સામે ઉભો થાય છે તેની વીચાર શક્તિને (તું) દાબી દે. (મ્હોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧૨.)

યે મા દ્રૅગ્વાઍા થ્વા સવા પઇતી-ઍરૅતે,
ચ્યંઘ્રહત્ હ્વો નોઇત્ અયેમ્ અંગ્રો મન્યેતે.

જે દુષ્ટ માણસ (હે અહુરમજદ!) મને (તથા) તારી આશીષોને નિંદે છે, તે પોતે શા માટે અંગ્રેમેન્યુશને લગતો ગણાતો નથી. (ગાથા ઉશ્તવદ, હા ૪૪, ફ૦ ૧૨.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

عیب پاکان زود بر مردم هویدا می شود

درمیان شیر خالص موی رسوا می شود

ભક્તજનોના દોષો જનસમાજમાં ઝટ જણાઇ જાય છે. સાફ ચાદરમાં એક બાળ પણ દોષ મીસાલ દેખાઇ આવે છે.

غافل اند این خلق از خود ای پسر   لاجرم گویند عیب یکدگر

હે બેટા! આ જગતના લોક પોતાને ઓળખતાં નથી, તેથી એકમેકની નિંદા કરે છે.

یك نصیحت کنمت بشنو و صد گنج ببر

از در عیش بیا و بره عیب مپوی

હું તને એક સલાહ આપું છું તે સાંભળ અને સો ખજાના લઇ જા. આરામના દરવાજાની બહાર નીકળ, અને દોષો (જોવા)ના માર્ગ ઉપર જઇશ મા.

عیب درویش و توانگر بکم و بیش مکن

کار بد مصلحت آنست که مطلق نکنیم

ભક્ત અને ધનાઢ્યના દોષોની લાંબી, ટુંકી વાત કરીશ મા. તે કાર્ય સલાહકારક નથી. કદી તે આપણે ન કરીશું.

هر که عیب دگران پیش تو آورد و شمرد

بیگمان عیب تو پیش دگران خواهد برد

જે પણ બીજાઓના દોષો તારી આગળ લાવીને ગણાવે છે; તે તારા દોષો પણ બીજાઓની આગળ લઇ જશે.

پاک کن از غیبت مردم دهان خویش را

اي كه از مسواك هردم میکنی دندان سفید

લોકનિંદાથી તારૂં મૂખ મુક્ત કર, હે માનવી! જે દાંતણથી હર પળે દાંતો ઘસીને સફેદ કરે છે.[1]

چون هنر درعهد ماعیب است عیب عیب جوئي هم هنر بيني بود

જે સમયમાં હુશ્યારીને પણ દોષ લેખવામાં આવે છે, ત્યારે દોષ કાઢવાનું પણ હુશ્યારી તરીકે ગણાવું જોઇએ.

نیست امروز ز قدر بینش و دید چشم عیب است بایدش پوشید

હાલ અક્કલ અને દુરંદેશીની કીમત નથી થતી. માત્ર દોષ જોવાનેજ આંખો વપરાય છે. તેથી તે બંધજ રાખવી જોઇએ.

به عیب خود نیفتد دیده هرگز عیب جویان را

بچشم بی بصیرت عیب فرزندست پنداری

પોતાનો દોષ નીંદાખોરોને કદી જણાતો નથી. બુદ્ધિહિન બનીને દોષો શોધવા એ બાળબુદ્ધિનું કાર્ય છે.

فغان که نیست بجز عیب یکدگر جستن نصیب مردم عالم ز آشنائی

હાય! જગતના માનવીઓનું નસીબ! ઓળખાણવાળાઓના દોષો જોવા શીવાય બીજું કશું નથી.

طفلیست راه خانه خود کرده است گم * هر ناقصیکه درصدد عیب جستن است

જે દોષોનો શીકાર કરનાર (શોધક) નાલાયક માનવી હોય, તે બાળક છે, જેણે પોતાના ઘરનો રસ્તો ગુમાવી દીધો છે.

سیاه رو شود آنکس که عیب بین گردد

چو خامه برسخن هیچ کس مدارا نگشت

---

૧. દાંતણથી દાંત અને નિંદારહિતપણાથી મૂખ સાફ રાખ.

દોષ દેખનાર કાળાં મોઢાંનો બનશે. કલમની માફક કોઇના પણ દોષો ઉપર તારી આંગળી ના મુક.

زحرف نیک و بدِ خلق هرکه شد خاموش

خلاص میکند از حرف نیک و بدِ خود را

બીજાઓની તારી મારી કરવાને બદલે જે ચુપ રહ્યો, તેણે પોતાના દોષોની નિંદા થતી અટકાવી.

اهل دل را به‌بدی یاد مکن بعد از مرگ

خواب و بیداری این طایفه یکسان باشد

હૈયાંને પીછાણનારાઓની તેમના મરણ કેડે નિંદા કરીશ મા. એ જાતના લોકનું મરણ, જીવન એકજ છે (માટે મરેલાંઓથી પણ ડરીને ચાલજે).

تا توان گل در گریبان ریختن از ذکر خیر

خاك پیراهن مشو آسودگان خاك را

બને ત્યાં સુધી કોઇનું ભલું બોલીને તેના ગરીબાનમાં[1] ફુલ (નો પમરાટ) નાખ. જેઓ ધૂળમાં સુતા છે, તેઓના પહેરનની ધૂળ (બદગોઇ કરનાર) થઇશ મા.

عیب مردان فاش کردن بدترین عیبهاست

عیب گو اوّل کند بی پرده عیب خویش را

લોકના દોષો ઉઘાડા પાડવા એ સર્વથી મોટા દોષ છે. નિંદા કરનાર પોતાના દોષનો પડદો પહેલાં ઉઘાડી દેછે.

---

1. In the collar.

SCANDAL

At every word a reputation dies. (*Pope.*)

If hours did not hang heavy, what would become of scandal? (*Bancroft.*)

There is a lust in man, no charm can tame, of loudly publishing our neighbour's shame. (*Juvenal.*)

Ye prime adepts in scandal's school, who toil by precept and detract by rule. (*Sheridan.*)

A cruel story runs on wheels, and every hand oils the wheels, as they run. (*Ouida.*)

Scandal is the sport of its authors, the dread of fools and the contempt of the wise. (*W. B. Clulow.*)

Scandal is what one-half the world takes pleasure in inventing and the other half in believing. (*Chatfield.*)

The tale-bearer and the tale-hearer should be both hanged up, back to back, one by the tongue and the other by the ear. (*South.*)

No one loves to tell of scandal except to him who loves to hear it. (*St. Jerome.*)

Scandal breeds hatred: hatred begets division : division makes faction and faction brings ruin. (*Quarles.*)

Socrates informed of scandal behind him, replied, "Let him beat me too, when I am absent." (*La Fontaine.*)

It is a certain sign of an ill-heart to be inclined to defamation. (*Steele.*)

There are a set of malicious, prating, imprudent gossips, both male and female, who murder characters to kill time, and will rob a young fellow of his good name, before he has years to know the value of it.

(*Sheridan.*)

Let all bitterness and wrath and anger and clamor and evil-speaking be put away from you, with all malice. (*Bible.*)

My soul is among lions and I lie even among them that are set on fire, even the sons of men, whose teeth are spears and arrows and their tongue a sharp sword. (*Psalms 57–4.*)

Lord, who shall abide in Thy tabernacle? who shall dwell in Thy holy hill? He that walketh uprightly and worketh righteousness and speaketh the truth in his heart. He that back-biteth not with his tongue nor doth evil to his neighbour nor taketh up a reproach against his neighbour. (*Psalms XV–1 to 3.*)

The north wind driveth away rain: so doth an angry countenance a back-biting tongue.

(*Proverbs XXV–23.*)

For I fear, lest when I come I shall not find yon such as I would, and that I shall be found unto you such as ye would not: lest there be debates, envyings wraths, strifes, back-bitings, whisperings, swellings, tumults. (*II Corinthians XII–20.*)

Thou shalt not caluminiate thy neighbour.

(*Lev. XIX–13.*)

The poison of aspsis under their lips. (*Ps. XIII–3.*)

Their tongue is a piercing arrow, it hath spoken deceit. (*Jer. IX–8.*)

The detractor is the abomination of men. (*Prov. XXIV–9.*)

Hast thou heard a word against thy neighbour? Let it die within thee. (*Eccles. XIX–10.*)

The tale-bearer shall be hated by all. (*Eccles. XXI–31.*)

If a serpent bite in silence, he is nothing better that back-biteth secretly. (*Eccles X–11.*)

Hedge in thy ears with thorns, hear not a wicked tongue. (*Eccles. XXVIII–28.*)

He who smites will be smitten, he who shows rancor will find rancor ; so likewise from reviling comes reviling, and to him who is angered come anger. (*Udanvarga XIV–3.*)

Woe to every slanderer, back-biter. (*Koran 104–1.*)

The best of God's creatures are those, who when they meet you, remind of God, and the worst of His creatures are those who carry tales about to do mischief and separate friends, and seek out the defects of people. It is unworthy of a Moslem to injure people's reputations, or to curse any one, or to abuse anyone, or to talk vainly. The best atonement you can make for back-biting is immediately to ask pardon of him you have injured and of God and to determine not to do it again. (*Koran 104,-1, etc.*)

છાકટપણું.

કદા અજેન્ મૂથ્રૅમ અહ્યા મગહ્યા,
યા અંગ્રયા કરપનો ઉરૂપયેઇન્તી,
યાચા ખ્રતૂ દુર્શ-ક્ષથ્રા દખ્યુનાંમ્.

આ છાકટપણાની ખરાબીને કયારે દૂર કરશે? જે બહાને લીધે કરપનો (તથા) દેશોના બુરા રાજકર્તાઓ પોતાની કમબુદ્ધીથી (દુન્યામાં) ખરાબી કરે છે. (ગાથા સ્પેન્તોમદ, હા ૪૮, ક૦ ૧૦.)

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

INTOXICATION.

Wine has drowned more than the sea. (*Publius Sirius.*)

Wine maketh the hand quivering, the eye watery, the night unquiet, lewd dreams, a stinking breath in the morning, and an utter forgetfulness of all things. (*Pliny.*)

Wine makes a poor man rich in imagination, a rich man poor in reality. (*E. Passons Day.*)

Wine often turns the good-natured man into an idiot, and the choleric into an assassin. (*Addison.*)

Drinking of wine brings poverty, shame, quarrels, leads to caluminous talk, unchastity, murder and the loss of freedom, of honor, of understanding. (*Tosafot.*)

All the crimes on earth do not destroy so much of the human race, nor alienate so much property, as drunkenness. (*Lord Bacon.*)

Wine-drinking is the mother of all mischief, the root of crimes, the spring of vices, the whirlwind of the brain, the overthrow of the senses, the tempest of the tongue, the ruin of the body, the shame of life, the stain of honesty, and the plague and corruption of the soul. (*St. Augustine.*)

Wine is a mocker, strong drink is raging and whosoever is deceived thereby, is not wise. (*Prov. 20—1.*)

Woe unto them that are mighty to drink wine and men of strength to mingle strong drink. (*Isa. 5—22.*)

Their wine is the poison of dragons, and the cruel venom of asps. (*Deut. XXXII–33.*)

Who hath woe? who hath sorrow? who hath contentions? who hath babbling? who hath wounds without cause? who hath redness of eyes? They that tarry long at the wine; they that go to seek mixed wine. Look not thou upon the wine when it is red, when it giveth his color in the cup, when it moveth itself aright. At the last it biteth like a serpent, and stingeth like an adder. (*Proverbs XXIII–29 to 32.*)

But they also have erred through wine and strong drink are out of the way; the priest and the prophet have erred through strong drink, they are swallowed up of wine, they are out of the way through strong drink; they err in vision, they stumble in judgement. (*Isaiah XXVIII–7.*)

Yea, also because he transgresseth by wine, he is

a proud man, neither keepeth at home, who enlargeth his desire as hell and is as death, and cannot be satisfied. (*Habakkuk II–5.*)

May I never, even in a dream, be guilty of theft, adultery, drunkenness, life-slaughter, and untruthfulness. (*Attangalu–Vansa.*)

વ્યભિચાર.

જેહેમર્જ઼ ગુનાહ, દશ્તાન્‌મર્જ઼ ગુનાહ, કુનમર્જ઼ ગુનાહ, અવારૂન્‌ મર્જ઼શ્ની શોએથ્ર ગુનાહ સેશ્ની ગુનાહે રવાની...પ પતેત્‌ હોમ અજ઼્ ગુનાહ.

વેશ્યા સાથે સંબંધ કરવાનું પાપ, રૂતુકાળ(દસ્તાન)વાળી સ્ત્રી સાથે સંબંધ કરવાનું પાપ, ગુલામબારગી, સ્ત્રી સાથે અયોગ્ય સંબંધ, પોતાને હાથે વીર્યપાત(મની બગાડવા)નું પાપ, પરજાતની સ્ત્રી સાથે સંગત કરવાનું પાપ, પર સ્ત્રીની સાથે સંબધ કરવાનું પાપ કર્યું હોય...તેનો પસ્તાવો કરૂં છું. (પતેત પશેમાની ક૦ ૩.)

જહિ કખ઼રેધઇને અપ-દ્રૂરત,...જઇન્તિ,...જનાત્‌-ત્બએષયાત્‌.

(અષ વહિશ્ત નામની ભક્તિ) દુષ્ટ ખુરેહ(ઓજસ)વાળી દુરાચારી સ્ત્રીને હાંકી કાઢશે,...મારશે,...હરાવશે.

(અરદીબહેશ્ત યશ્ત, ફ૦ ૯, ૧૨, ૧૬.)

મા હે મઇર્યો ગેઉર્વયોઇત્‌, મા જહિક, મા અષાવો અસ્રાવયત્‌-ગાથો, અહુમૅરૅક્ષ્‌, પઇત્યારૅનો ઇમાંમ્‌ દએનાંમ્‌ યાંમ્‌ આહૂઇરીમ જ઼રથુશ્ત્રીમ. યેજ઼િ-ષે મઇર્યો ગેઉર્વયાત્‌ જહિક વા, અષાવો વા અસ્રાવયત્‌-ગાથો. અહુમૅરૅક્ષ્‌, પઇત્યારૅનો ઇમાંમ્‌ દએનાંમ્‌ યાંમ્‌ આહૂઇરીમ જ઼રથુશ્ત્રીમ, પર બએષજ઼ હુચઇતે તિશ્ર્યો રએવાઓ ખ઼રૅનંઘ્રઉહાઓ.[1] હુમથ અદ્દર્યાબ્યો દંઘ્રહુબ્યો વોઇગ્નાઓ જસાઓન્તિ; હુમથ અઇર્યાબ્યો

---

1. અથવા વેરેથ્રઘ્નો અહુરધાતો (જુઓ બહેરામ યશ્ત ૫૧ થી ૫૩ ફકરાઓ.)

દંઘ્રહુભ્યો હુએન ક્રપતાઑન્તિ; હુમથ અઇર્યભ્યો દંઘ્રહુભ્યો જન્યાઑન્તે, પન્ચધ્રાઇ સતધ્રાઇશ્ચ, સતધ્રાઇ હજંઘ્રરધ્રાઇશ્ચ, હજંઘ્રરધ્રાઇ બએવરૅધ્રાઇશ્ચ, બએવરૅધ્રાઇ અહાંખ્રૂશ્તધ્રાઇશ્ચ.

તે (યજ્ઞમાં અર્પેલી) ઇજાએલી વસ્તુને પાપીએ હાથમાં ન પકડવી, (કે) ન દુષ્ટ સ્રીએ, (કે) અષોઇનો ભંગ કરનારે, ગાઇને ગાથા ન ભણનારે, જગતને બગાડનારે, (કે ન) આ દએન જે અહુરમજદી જરથુશ્ત્ર તેના વીરોધીએ. છતાં જો તે પ્રત્યેક પકડે તો તીશ્તર તીર યજદ આરોગ્યતા (દેવા)ના ઉપાયો છિનવી લેછે. વળી નિત્ય આર્યન દેશો ઉપર સંકટો પડે, તેમની ઉપર (વેરીઓના) સૈન્યો[1] પ્રસારો કરે અને પચાસથી, સોથી, હજારથી, અગણિત ઘણો માર આવી પડે.

(તીર યશ્ત, ફ૦ ૫૯-૬૧.)

પઑઇર્યાંમ ગૅરૅજાંમ ગૅરૅજએત અષિશ વંઘ્રઉહિ યા બૅરૅજઇતિ, હુચ અપુથ્રો-જન્યાઑ જહિકયાઑ. મા હે અવિ પાધૅમ અવ-હિશ્ત, મા ગાતૂમ નિપઇધ્યંઘ્રઉહ. કુથ હીશ અજૅમ કૅરૅનવાનિ, અસ્મનૅમ અવિ ક્રષુસાનિ, જાંમ અવિ નિ-ઉર્વિસ્યાનિ. બિત્યાંમ ગૅરૅજાંમ ગૅરૅજએત અષિશ વંઘ્રઉહિ યા બૅરૅજઇતિ, હુચ અવંઘ્રહાઇ જહિકયાઇ, યા અઑામ પુથ્રૅમ બરઇતિ, અન્યહ્માઇ અર્ષાનાઇ વર્શ્તૅમ, પઇથે ઉપબરઇતિ. કુથ હીશ અજૅમ કૅરૅનવાનિ, અસ્મનૅમ અવિ ક્રષુસાનિ, જાંમ અવિ નિ-ઉર્વિસ્યાનિ. થ્રિત્યાંમ ગૅરૅજાંમ ગૅરૅજએત અષિશ વંઘ્રઉહિ યા બૅરૅજઇતિ. ઇમત મે સ્તાવિશ્તૅમ બ્યઑથ્નૅમ મષ્ય વૅરૅજિન્તિ સાસ્ત, યત કઇન્યો ઉજવાધયેઇન્તિ દરૅધૅમ અપ્રવો નિજામયેઇન્તિ. કુથ હીશ અજૅમ કૅરૅનવાનિ, અસ્મનૅમ અવિ ક્રષુસાનિ, જાંમ અવિ નિ-ઉર્વિસ્યાનિ. આઅત મ્રઑાત અહુરો મજદાઑ, અષિ સ્રીરે દામિધાઇતે, મા અવિ અસ્મનૅમ ક્રષુસ, મા અવિ જાંમ નિ-ઉર્વિસે, ઇથ મે તૂમ હાંમ-ચરંઘ્રઉહ, અન્તરૅ અરૅધૅમ ન્માનહે સ્રીરહે ક્ષથ્રો-કૅરૅતહે.

પ્રથમ અફસોસનો પુકાર ઉચ પદવીની અષીશવંઘ કરે છે, (તે) હમેશ તોડી પાડનાર દુષ્ટ સ્રી વીષે (છે). તેણીનાં પગલાં ઉપર તું ઉભો રહિશ મા, (તથા તેણીની) જગ્યાએ તું બેસીશ મા. એવી (સ્રીઓ)ને (હું) શું (શીક્ષા) કરૂં? (હું) આકાશ તરફ જાવું કે પૃથ્વિમાં

1. લશ્કરો.

હંકાઇ બેશું? બીજો દલગીરીનો અવાજ ઉચ પદવીવાળી અષીશવંઘ કરે છે (તે) તે દુરાચારી સ્ત્રી જે પરાયા પુરૂષનાં બીજનું બાળક પેદા કરે છે (અને) પોતાના વરને આપે છે (માટે છે). એવી સ્ત્રીને હું શું (દંડ) દઉં? આકાશ તરફ હું ચાલી જાવું કે ધર્તિની ભિત્તરમાં ભરાવું? ત્રીજો દુઃખનો પુકાર શ્રેષ્ટ પદવીની અશીશવંઘ મારે છે (તે) સર્વથી દુષ્ટ કર્મ માણસો તથા રાજ્યકર્ત્તાઓ કરે છે (તેને માટે છે), તે એ કે કન્યાઓને પરણાવતા નથી,[1] (અને) લાંબા કાળ પર્યંત ધણી વિના (રાખી તેમને) રદ કરી દેછે. એવા(ઓ)ને હું શું શીક્ષા કરૂં? આસ્માન ભણી જાવું કે પૃથિવ તળે સંતાવું? ત્યારે અહુરમજદે ઉત્તર દીધો કે હે સુશોભિત, શ્યાણી સરજેલી અશીશવંઘ! આકાશ ભણી તું ના જઇશ, ભુમી તળે ના છુપાઇશ. પણ મારા સુંદર, રાજ્યમહેલ જેવાં ધામની ભિત્તરમાં તું પ્રવેશ કર! (અશીશવંઘ યશ્ત, ફ૦ ૫૭–૬૦).

આઅત્ ગ્રઓત્ અહુરો મજદાઓ, જહિ બા અષાઉમ્ જરથુશત્ર યો ક્ષુદ્રાઓ હાંમ–રએથ્વયેઇતિ દહ્મનાંમ્ અદહ્મનાંમ્ચ દએવયસ્નનાંમ્ અદએવયસ્નનાંમ્ચ તનુ–પૅરૅથનાંમ્ અતનુ–પૅરૅથનાંમ્ચ.

ત્યારે અહુરમજદે કહ્યું કે હે જરથુશ્ત્ર! ભલાંઓમાંનો જે કોઇ બુરાંઓમાંના (કોઇની સાથે), માજદયસ્નમાંનો (જે કોઇ) મુર્તિપુજકો-માંના (કોઇની સાથે) અથવા નિર્દોષોમાંનો (જે કોઇ) પાપીઓમાંના (કોઇની સાથે) બીજને મિશ્ર કરે છે, તે ખચીત વ્યભિચાર (છે); (અને તેવા મરદ અથવા તેવી ઓરત પોતાના દુરાચારથી મને દલગીર કરે છે).

(વંદી૦ ૫૨. ૧૮, ફ૦ ૬૨.)

પૅરૅસત્ જરથુશ્ત્રો અહુરૅમ્ મજ્દાંમ્ અહુર મજ્દ મઇન્યો સ્પૅનિશ્ત દાતરૅ ગએથનાંમ્ અસ્તવઇતિનાંમ્ અષાઉમ્. યો નાઇરિકાંમ્

૧. આની સાથે હિન્દુ ન્યાતિ રીવાજ સરખાવો જેને અંગે નાની બાળકીઓ ઉમ્મરે પહોંચે તેની આગળ લગ્ન કરે છે, અને બાળ માતાઓ અને બાળ વિધવાઓનું પ્રમાણ ભયંકર રીતે વધારે છે. પણ અર્વાચિન કાળનો (modern) પારસી રિવાજ એનેથી ઉંધો જઈને વળી નવોજ ઢંગ દેખાડે છે, તે એ કે ૩૦, ૪૦ અને ૫૦ વર્ષ પર્યંત સ્ત્રી, પુરૂષ પરણતાં નથી, જેપણ ચકાસેલો મામલો દેખાડે છે અને કોમની ભવિષ્યની હૈયાતિ માટે ભારે ચિંતા ઉત્પન્ન કરે છે. એ બીજી જાતનું અટેરૂં! એને 'સુધારા'નું નામ આપીને કંઈક પારસીઓ મનમાં વડાઈ લેછે. પાશ્ચાત્ય દેશોની ઘણી અનિચ્છિત નકલોમાંની આ એક છે.

ચિથ્રવઇતીમ્ દક્ષ્તવઇતીમ્ વૉહુનવઇતીમ્ અઍાધો-વીધ્વાઍા ચિકિથ્વાઍા અઍાધંઘ્રહઇતીમ્ વીથ્રુષીમ્ અવિચિચિથ્રુષીમ્ ક્ષુદ્રાઍા અવિ ફ્રંઘ્રહરૅજઇતિ.

જરથુશ્ત્રે અહુરમજ્દને પુછ્યું કે જડ મુલકોના હે સર્વથી અધિક વૃદ્ધી કરનાર મીનો અહુરમજ્દ! (જો) કોઇ માનવી (પોતાની) બુદ્ધિથી જાણીને તથા ચિત્તથી જાણીને, કોઇ ઓરત જે (પોતાની) બુદ્ધિના જ્ઞાનથી (તથા) સમજથી (જાણે કે હું) દસ્તાનની નિશાનવાળી, દસ્તાનવાળી (તથા) દસ્તાનના લોહીવાળી (છું), તેવી ઓરતમાં તે માનવી પોતાની મની નાખે તો ?[1] (વંદી૦ પર. ૧૮. ફ૦ ૬૭).

અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ.

काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भवः ।
महाशनो महापाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिणम् ॥

(ગીતા ૩-૩૭.)

એ કામ અને ક્રોધ રજોગુણથી ઉત્પન્ન થાય છે. તે સર્વને ગળી જાય છે અને સર્વથી વધુ પાપી છે. તેમને વૈરી ગણજો.

शक्नोतीहैव यः सोढुं प्राक् शरीरविमोक्षणात् ।
कामक्रोधोद्भवं वेगं स युक्तः स सुखी नरः ॥

(ગીતા ૫-૨૩.)

આ જગત ઉપર મરણ પહેલાં, જે પણ ઇચ્છાઓ (અને હવસ, વ્યભિચાર) અને ક્રોધનો વેગ ખમી (દબાવી) શકે છે, તે યુક્ત (યોગી) છે અને તે સુખી છે.

त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः ।
कामः क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत् ॥ (ગીતા ૧૬-૨૧.)

નરકના ત્રણ પ્રકારના દ્વારો છે, જે આત્માનો નાશ કરે છે-વ્યભિચાર (કામ), ક્રોધ અને લોભ; માટે માનવીએ એ ત્રણે ત્યજવાં જોઇએ.

---

૧. તેને માટે પ્રાયશ્ચિત શું છે? તે પાપ કેમ દૂર થાય તેનો લંબાણ ઉત્તર એજ પરગર્દના ફકરાઓ ૬૯ થી ૭૪ માં આપ્યો છે, તે જુવો.

નવ નીકળે પાણી વિલોવતાં, લેશ માખણનો વળી;
ખૂડતાં આચક ભર્યો પ્રાણો, તર્યા વાત ન સાંભળી.
તેમ નારી રમતાં પરતણી, સંતોષ ન વળે એક ઘડી;
ચિત ચટપટી ઉચાટ લાગે, નેણે ના'વે નિંદડી.
જેવો ચટકો રે રંગ પતંગનો, તેવો લટકો પરસ્ત્રી સંગનો.

LUST

Light and lust are deadly enemies. (*Shakespeare.*)

Nature is content with little, grace with less, but lust with nothing. (*M. Henry*)

Any enemy to whom you show kindness becomes your friend, excepting lust, the indulgence of which increases its enmity. (*Saadi.*)

Lust is an enemy to the purse, a foe to the person, a canker to the mind, a corrosive to the conscience, a weakness of the wit, a besotter of the senses, and finally a mortal bane to all the body. (*Pliny.*)

And they tempted God in their heart by asking meat for their lust. (*Psalms 78–18.*)

This I say, Walk in the Spirit and ye shall not fulfil the lust of flesh. For the flesh lusteth against the Spirit and the Spirit against the flesh; and these are contrary the one to the other: so that ye cannot do the things that ye would. But if you be led of the Spirit, ye are not under the law. (*Gal. V–16–18.*)

Whereby are given unto us exceeding great and precious promises: that by these ye be partakers of

the divine nature, having escaped the corruption that is in the world through lust. (*II Peter I–4.*)

But chiefly them that walk after the flesh in the lust of uncleanliness and despise government. Presumptuous are they, self-willed; they are not afraid to speak evil of dignities.[1] (*II Peter II–10.*)

A slave may be enfranchised by his owner's word.,
Lust's victim, though free-born, dies bound by strongest chord. (*Jalaludin Rumi.*)

Our passions are a portion of hell-fire: Every part tends to revert to the whole of which it is a part. Beware therefore. (*Jalaludin Rumi.*)

There are five robbers[2] in thy own house,
Each of which in separate places chain up.
(*Mirza Khan.*)

ADULTERY.

It is difficult to preserve in the midst of banquets. (*S. Jerome.*)

Ambition is the sin of the angels, avarice the sin of men, impurity the sin of the beast. (*S. Bernard.*)

If any man violate the temple of God, him shall God destroy. (*I Cor. III–17.*)

Neither fornicators nor adulterers shall possess the kingdom of God. (*I Cor. VI–9.*)

Know ye this that no fornicator or unclean person hath inheritance in the kingdom of Christ and of God. (*Eph. V–5.*)

1. Angels. 2. The five senses.

He that committeth fornication sinneth against his own body. (*1 Cor. VI–18.*)

Whosoever shall look on a woman to lust after her, hath already committed adultery in his heart.[1] (*Matt. V–28.*)

Their children dance and play, ...and in a moment they go down to hell. (*Job. XXI—11 to 13.*)

The sensual man perceiveth not these things that are of the Spirit. (*1 Cor. II–14.*)

I fed them to the full, and they committed adultery. (*Jer. V–7.*)

બુરા દૈત્યો.

પઇતિ–પૅરૅને ઇનદ્રૅમ્ પઇતિ–પૅરૅને સઉરૂમ્ પઇતિ–પૅરૅને નાઓંઘ્નહૈથીમ્ દએઉમ્ હુચ ન્માન હુચ વીસ હુચ જન્તુ હુચ દંઘ્નહુ.

અશો (અહુરમજદ)ના દરેક મનુષ્યમાં (ઇંદ્ર, સઉર્વ, નઓંઘ્નહઇથ્ય, તઉરૂ, જઇરિચ દૈત્યને દૂર કરવાને માટે) હું ઇંદ્ર દૈત્યની સામે થાઉં છું, હું સર્વ દૈત્યની સામે થાઉં છું તથા હું નઓંઘ્નહઇથ્ય દૈત્યની સામે થાઉં છું. (વંદી૦ પર. ૧૦, ક૦ ૯.)

પૅરૅને અએષ્મૅમ પૅરૅને નસૂમ પૅરૅને હાંમ–રએથ્વૅમ પૅરૅને પઇતિ–રએથ્વૅમ પૅરૅને ખ્રૂ પૅરૅને ખ્રવીગ્નૂ પૅરૅને બૂઇધિ પૅરૅને બૂઇધિજ પૅરૅને કુન્દ પૅરૅને કુન્દિજ પૅરૅને બૂષ્યાંસ્ત યા જઇરિન પૅરૅને બૂષ્યાંસ્ત યા દરૅઘો–ગવ પૅરૅને મૂઇધિ પૅરૅને કપસ્તીશ પૅરૅને પઇરિકાંમ યા આઇતિ આતરૅમ આપૅમ જાંમ ગાંમ ઉર્વરાઓ પૅરૅને આહિતીમ યા આઇતિ આતરૅમ આપૅમ જાંમ ગાંમ ઉર્વરાઓ.

---

1. વોહુમન છોડયું.

હું એષમ (દેવ્ય)ની સામે થાઉં છું, હું નસાની સામે થાઉં છું, હું હમરીતની સામે થાઉં છું, હું પતરીતની સામે થાઉં છું, હું બ્રૂ (દૈત્ય)ની સામે થાઉં છું, હું બ્રૂવીદનૂ (દૈત્ય)ની સામે થાઉં છું, હું બુઇધિ (દૈત્ય)ની સામે થાઉં છું, હું કુન્દીજ (દૈત્ય)ની સામે થાઉં છું; હું પીળા (અથવા મંદ બુદ્ધિના) આલસના (દૈત્ય)ની વિરૂદ્ધ થાઉં છું, હું લાંબા હાથવાળા આળસના (દૈત્ય)ની સામે થાઉં છું, હું મૂઇધિ (દૈત્ય)ની સામે થાઉં છું, હું કપસ્તિ (અથવા કીનાના દૈત્ય)ની સામે થાઉં છું, હું પરીની સામે થાઉં છું, કે જે આતશ, પાણી, જમીન, ગાય ઢોર (તથા) ઝાડપાન નજદીક જાય છે; હું નજીસાઇના દૈત્યની સામે થાઉં છું, કે જે આતશ, પાણી, જમીન, ગાયઢોર (તથા) વનસ્પતીની નજદીક જાય છે. (વંદી૦ ૫ર. ૧૧, ફ૦ ૯.)

આઅત્ મ્રઑત્ અહુરો મજ્દાઓ, દએઉમ્ યિમ્ જઇરિમ્યંઘ્રઉરૅમ્ નાંમ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર યિમ્ મષ્યાક અવિ દુજ્વચંઘ્રહો જઇરિમ્યાકૅમ્ નાંમ અઓજઇતિ. અએતત્ તત્ દાંમ અંગ્રો–મઇન્યવ અએતંઘ્રહાંમ દાંમનાંમ યોઇ હૅન્તિ અંઘ્રરહે મઇન્યેઉશ દાંમ દાતૅમ્ વીસ્પૅમ પઇતિ ઉષાઑઘ્રહૅમ્ આ હુ–વક્ષત્ હજંઘ્રરજ સ્પૅન્તો–મઇન્યૂઉશ પઇતિ–જસઇતિ.

ત્યારે અહુરમજ્દે કહ્યું કે હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! જઇરિમ્યંઘ્રઉર નામનો દૈત્ય જેને હલકે વાંધેના લોકો જઇરિમ્યાકના નામથી ઓળખે છે (તે), આ પેદાયશો કે જે અંગ્રેમઇન્યુશની પેદા કીધેલી સૃષ્ટિ છે, તેઓમાંની અંગ્રેમઇન્યુશને લગતી તે પેદાયશ તમામ સહવારના ઝઝકલાંના કાળથી તે સુર્ય ઉગે ત્યાં સુધી, સ્પેનામીનોને હજાર ઘણા મારનાર તરીકે તેની સામે જાય છે. (વંદી૦ ૫ર. ૧૩, ફ૦ ૬.)

પઇતિ માંમ્ રઑચય અએસ્મનાંમ્ યઑઝ્દાતનાંમ્ ક્રસ્નાતએઇબ્ય જસ્તએઇબ્ય અવ મે આજિશ દએવો–દાતો પરોઇત્ પઇરિથ્નૅમ્ અંઘ્રહ્વાંમ્ અવ–દરેનાંત્ સદયેઇતિ.

(આતશ ખેડુતને કહે છે કે) દૈત્યની રૂઢી પ્રમાણે ચાલનાર આજિશ (નામનો દૈત્ય) મારી જીંદગીના મોતને માટે આવી પહોંચે તેની આગળ બન્ને ધોયલા હાથથી પાક કીધેલી કાઠીઓમાંની (કાઠી) (મુકીને) મને પ્રકાશિત કર. (વંદી૦ ૫ર. ૧૮, ફ૦ ૨૧).

વીજરૅષો દએવો નાંમ સ્પિતમ જરથુશ્ત્ર, ઉર્વાનૅમ બસ્તૅમ વાધ-ચેઈતિ દ્રુવતાંમ દએવયસ્નનાંમ મૅરૅજાુજીતીમ મષ્યાનાંમ.

હે સર્વથી પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! વીજરેષ નામનો દૈત્ય દરવંદોના (તથા) દૈત્યને ઇજનારા માણુસોનાં પાપી જીંદગીવાળાં રવાનને બાંધીને લઇ જાય છે.[1] (વંદી૦ પ. ૧૯, ફ૦ ૨૯.)

સ્રઍાષો અષ્યો દએઉમ કુન્દૅમ બંગૅમ વીબંગૅમ અવ-જન્યાત. દ્રુજસ્કનાંમ હાંમ-પતઇતિ દ્રુવતાંમ દએવયસ્નનાંમ મૅરૅજાુજીતીમ મષ્યાનાંમ નજદિશ્તાત દંઘ્રહાવો યઑાજદાથ્રયાત.

કુંદ, બંગ (તથા) વીબંગ (નામના) દૈત્યો(ની ઉપર) (તથા) દરૂજોમાંના, દરવંદોમાંના (તથા) દૈત્યોને ઇજનારા માણુસોમાંના પાપી જીંદગીવાળાની ઉપર પડીને, અષો સરોષ (યજદ) (તેમને) મારે તો સારૂં! (જે દરૂજો) પાકીજગી આપનારા દેશોથી ઘણાજ નજદીક (છે).[2] (વંદી૦ પર. ૧૯, ફ૦ ૪૧.)

ક્રદવત વીદવત ક્રમન્યત વીમન્યત અંઘ્રો મઇન્યુશ પૅાઉરૂ-મહ્રકો દએવનાંમ દએવો ઇન્દ્રો દએવો સઉરૂ દએવો નાઑાઘ્રહઇથીમ દએવો તઉર્વી જઇરિચ અએષ્મૅમ ખ્રવી-દ્રૂમ અકતષૅમ દએઉમ જ્યાંમ દએવો-દાતૅમ ઇથ્યેજો મરૅષઑાનૅમ જઉર્વ દુજાદાંમ ફૅદ્રો કૅરૅનઑાઇતિ. બૂઇતિ દએવો દ્રિવિશ દએવો દઇવિશ દએવો કસ્વિશ દએવો પઇતિષો દએવો દએવનાંમ દએવોતૅમો.

દૈત્યોનો દૈત્ય પુર મરકીવાળો અંગ્રેમઇન્યુશ આ દીશામાં ગુસ્સે થઇને બોલ્યો, પેલી દીશામાં ગુસ્સે થઇને બોલ્યો, આ દીશામાં વિચારવા લાગ્યો, પેલી દીશામાં વિચારવા લાગ્યો (એટલે ગભરાટમાં પડયો); ઇંદ્ર દૈત્ય, સાઉરૂ દૈત્ય, નાઓંઘ્રહઇથ્ય દૈત્ય, તઉર્વી દૈત્ય, જઇરિચ દૈત્ય, ભયંકર હથ્યારવાળો એષમ (દૈત્ય), અકતષ દૈત્ય-(કે જે) દૈત્યના રીવાજની ટાઢ (તથા) માણુઘાતક નાશ ઉત્પન્ન કરે છે (અને વળી) બુઢાપાથી માણુસોને ખરાબ કરે છે (તે)-(તથા) બુઇતિ દૈત્ય, દ્રિવિ દૈત્ય, દઇવિ દૈત્ય, કસ્વિ દૈત્ય, પઇતિશ દૈત્ય, તથા દૈત્યોના દૈત્ય (એ બધા ગભરાટમાં પડયા.) (વંદી૦ પર. ૧૯, ફ૦ ૪૩).

---

૧. સરખાવો હિંદુ શાસ્ત્રના યમદુતો. ૨. સ્વચ્છતા. પુણ્યભૂમી.

આ ગ્રંથનાં પેહલાં પુસ્તક વીષે જુદા જુદા અભ્યાસીઓના મતો.

———:૦:———

ડૉ૦ માણેકજી નસરવાનજી ધાલા લખે છે કે :—

" અવસ્તાવાણીમાંથી વિણી કાઢેલાં જવાહીરો અન્ય ધર્મશાસ્ત્રોના શિક્ષણો સાથે સરખામણી કરી રચેલું તમારૂં આ પુસ્તક, આપણી કોમના ક્રમયાબ સાહિત્યમાં કીમતી ફાળો આપશે."

' જામે જમશેદ.' (પુસ્તક પરીક્ષક શેઠ શાપુરજી કાવસજી હોડીવાલા).

× × અવસ્તામાંથી એ સઘળા ફકરાઓ શોધી કહાડવાનો અને તે પછી તેનો અભ્યાસ કરવાનો વખત કાંઇ સઘળાઓ ફાજલ પાડી શકતા નથી. તેવાઓ સારૂં આ " અવસ્તાના જવાહીરો " જેવું પુસ્તક એક ready reference book તરીકે રાખવું સલાહકારક છે.

× × બીજા ધરમોની સરખામણી કરવા છતાં, જરથોસ્તી ધરમનાં બુલંદ શીક્ષણો માટે ઉમદા વીચારો મી૦ દાદાચાનજી ઠેકઠેકાણે ભભકદાર ભાષામાં રજુ કર્યાં છે, તે બરાબર છે.

× × મી૦ દાદાચાનજીએ આ પુસ્તકમાં અવસ્તાના ચુંટી કહાડેલા ફકરાઓ આપીને તેની સાથે બીજા ધરમોની સરખામણી કરી છે, તે કશું વાંધાભર્યું નથી.

પારસીઓમાં ધર્મઅભ્યાસની ઘણી કોતાહી છે. જશન કમિટી તરફથી થોડાક વરસ થયાં પારસી નીશાળોમાં ધરમ કેળવણી આપવાનું અને બીજી રીતે જરથોસ્તી ધરમ " જ્ઞાનનો ફેલાવો કરવાનું " કામ બજાવવામાં આવે છે, તે સ્તુતીપાત્ર છે. પણ તે છતાં જરથોસ્તી કોમ ધર્મઅભ્યાસમાં ઘણીજ પછાત છે. ધુણવાનાં ધતીંગ અને જુદદીન સાધુઓ તથા ફકીરોની પુજા કરતા પારસીઓ બાબેની ચરચા દરમ્યાન ઘણીકવાર કહેવામાં આવે છે, કે જરથોસ્તી ધરમમાં ઘણો ઉત્તમ ખજાનો સમાયલો છે, જેનો લાભ જરથોસ્તીઓ લેતા નથી અને પારકા ધરમો પાછળ ફોકટના પછાડા મારે છે. પણ જરથોસ્તીઓ લાભ લેતા નથી, તેના સબબ એ કે તેઓ ધર્મઅભ્યાસમાં પછાત છે, અને અવસ્તા જાણતા નથી. અવસ્તાના તરજુમાના પોથાઓ લઇને તેઓ બેસે છે. અને તેમાંથી અવસ્તાના કીમતી શીક્ષણ આપનારા ફકરાઓ તેઓ તારવી કહાડ-

વાની મહેનત લે એ બનવાજોગ નથી. તે જોતાં અવસ્તામાં સમાયલાં કીમતી શીક્ષણનો લાભ લેવા ઇચ્છનારાઓ માટે મી૰ દાદાચાનજીનું આ પુસ્તક ઉપયોગી થઇ પડવું જોઇએ. સાડીપાંચસો સફાના આ પુસ્તકમાં જરથોસ્તી ધર્મ અને ફીલસુફીના તમામ અવસ્તામાંથી ચુંટી કહાડેલા ફકરાઓનો ભેગો સંગ્રહ આપ્યો છે. સઘળાં જરથોસ્તી ધર્મનો અભ્યાસ કરવા ઇચ્છનારાઓને એ ઉપયોગી થઇ પડશે.

"**સાંજ–વર્તમાન**" માટે રીવ્યુ લેનાર, મી૰ રૂ. બ. પેમાસ્તર, બી. એ., એલ. એલ. બી. લખે છે કે—

શેઠ પેસ્તનજી મારકરે કેળવણીની અનેક સંસ્થાઓ મોટે ખરચે ઇરાનમાં ઉભી કરી છે, અને તેવણે સાહીત્ય ફંડની સ્થાપના પોતાની માનીતી ઇરાન લીગને હસ્તક કરી છે અને તે માટે તેવણે જરથોસ્તી દીનની બુલંદી માટે ચઢીયાતાપણું દેખાડનારી કેતાબો બાહેર પાડવા માંડી છે, તેમજ ઇરાનની કદીમ તવારીખ, સાહીત્ય, ફીલસુફી અને સુધારા દર્શાવનારૂં સાહીત્ય બાહેર પાડવા માંડયું છે અને તેનો ફેલાવો ઇરાન ઉપરાંત હીંદુસ્તાનમાં પણ કરવાનો અતી પરમાર્થી હેતુ રાખ્યો છે. એજ હેતુને અનુસરતું હાલ બહાર પડેલું પુસ્તક છે, જેની પાછળ તેના વીદ્વાન કર્ત્તા મી૰ ફરેદુન દાદાચાનજીએ જબરો શ્રમ અને મહેનત લીધી છે, તે તુરત જણાઇ આવે છે.

× × અતીશય ખેદની વાત છે કે આવું એક પુસ્તક કે જે મધ્યે જરથોસ્તી ધાર્મીક વીચારોને મળતા બીજા ખ્યાલો આજે વીશેષ કરીને હીંદુ ધર્મના શાસ્ત્રો તથા બીજાં લખાણોમાંથી મળે છે, તેને એકઠા કરી બજાવેલી ધાર્મીક સાહીત્યની આ અગત્યની સેવાની થોડી પણ પ્રસંશા કરવાની, કેટલાક બેખબર ચર્ચાકારોએ શકતી બતાવી નથી. જ્યાંથી પણ રોશની મળે તે આ આગળ વધેલા જમાનામાં આવકારદાયક લેખવી જોઇએ છે. તે જમાનો હવે કયારનો ગુઝર પામ્યો છે, કે જ્યારે પારકા ધર્મવાલાઓ તરફ સુગ અને ઝનુન બતાવવામાં આવતું હતું. ધર્માંધથીજ મોટાં મોટાં રાજ્યો તુટી પડયાં છે, જેનો એક છેદલો દાખલો પોરચુગીઝોના હીંદના વતનીઓને વટલાવવાનાં, ઝનુનનાં બુરાં પરીણામમાં ખુલ્લી રીતે માલમ પડયો છે.

× × અવસ્તા અને વેદીક ધર્મોની સરખામણીઓ થવે, ધર્મો ઉપર વધુ અજવાળું પાડી શકાશે, એવી જે આ વિદ્વાન કર્ત્તાએ આશા બતાવી છે, તે

ફળીભુત થવા વીના રહેનાર નથી, પણ તે માટે આવાં પુસ્તકોને ઉત્તેજન અને સહાયતાની વીશેષ જરૂર છે.

x x મી૦ ફરેદુન પોતે અવસ્તા તેમજ સંસ્કૃત ભાષાઓના અભ્યાસી હોવાથી આ પુસ્તકને છાજતી શુદ્ધ ભાષામાં લખવાનો તેમણે પ્રયત્ન કીધો છે.

આ પુસ્તકમાં ભિન્નભિન્ન ધામીર્ક વીષયોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે, તેનો ખ્યાલ આપવો અત્રે બની શકે તેમ નથી. કર્ત્તા કહે છે કે ધર્મોના અનુવાદીઓએ એકમેકના ધર્મનો ભેગો અને અંતઃકરણપુર્વક અભ્યાસ કરીને સમાનતા અને અઇકયતા કરવી અને વીરૂદ્ધતા કેમ ઉપજી તે સમજાવવું ઘટે છે. તેમણે સ્પેનતામઇન્યુને લગતા જરથોશ્તી વીચારોની સરખામણી ગીતાના ફકરાઓ ટાંકી કરી બતાવી છે.

આ પુસ્તક વર્ષોના ઉંડા અભ્યાસ અને ભારે મહેનતનું પરીણામ છે. તેને હરેક દીશાએથી ઉત્તેજનની જરૂર છે. માત્ર પારસીઓનેજ નહીં પણ બીજા જુદા ધર્મ પાળનારાઓને તેમાં ઘણું જાણવાજોગ છે. આર્ય ધર્મોના ફરમાનોની સરખામણી કરવામાં તે ઘણું કીંમતી સાધન થઇ પડવું જોઇએ છે.

'કયસરે હિંદ' માટે રીવ્યુ લેનાર, નુકતેચીન

શેઠ સોહરાબ જે. બલસારા, એમ. એ.

ઉપલાં નામનું પુસ્તક આપણા એક જાણીતા ધર્મ–અભ્યાસી મી૦ ફરેદુન કેરશાસ્પ દાદાચાનજી સોલીસીટરે ઘણો શ્રમ લઇ તૈયાર કીધું છે. ધર્મ અને નીતીના જે ઉંચા સીદ્ધાંતો આપણા અશો ધર્મમાં જગેજગ સમાયલા છે, તેમને તારવીને જુદાં જુદાં મથાળાં હેઠળ ગોઠવવા, એ મહેનતનું કામ એમણે અચ્છી રીતે પાર ઉતાર્યું છે; અને તેમ કરી ધર્મ–અભ્યાસીઓ કે ધર્મ–બોધ દેનારાઓ માટે અભ્યાસ અને મદદનું એક અગત્યનું સાધન એમણે તૈયાર કરી આપ્યું છે.

x x બન્ને ભાગોમાં જુદા જુદા વીષયો સંબંધીના અવસ્તા કે પાઝંદ ફકરાઓ આપી, તેમના ગુજરાતી તરજુમાં એવા દરેક ફકરા હેઠળ આપવામાં આવ્યા છે. તે તર્જુમાં આપણા મરહુમ માનવંત અભ્યાસી એર્વદ સાહેબ કાવસજી એદલજી કાંગાએ કરેલા તર્જુમા અનુસારજ આપવામાં આવ્યા છે, અને તે સંજોગ જોતાં બરાબર છે.

× × એ પુસ્તકની પ્રસ્તાવનામાં એમણે કેટલાએક વીચારો આપ્યા છે. તેમાં એક એ છે કે છેલ્લો એક જમાનો થયો આપણે ધર્મ-અભ્યાસમાં કાપ્યો છે, અને સામાન્ય ધર્મ-જ્ઞાનમાં કેટલોક સુધારો વધારો થયો છે. પણ ધર્મનું અશો જીવન આપણી કોમમાં જોઇએ એવું બરપા થયું નથી, અને તેમ થવાનું એવાં જીવન માટે જોઇતાં સાધનની ગેરહાજરી એવણ માને છે, અને તે માટે એક મઠ જેવા કોઇ પવીત્ર સ્થાનની જરૂરીયાત એવણ ધારે છે. દુન્યામાં વીંટલાઇને બને એટલા અશોઇના નીયમો પાળતા રહેવું, એજ સામાન્ય કોમ માટે તો સારૂં છે. તોપણ કેટલાક આત્માઓની પ્રકૃતી એવી હોય છે કે મી૦ દાદાચાનજીએ સુચવેલાં જેવાં કોઇ સાધનની આપણી કોમમાં ગેરહાજરી હોવાને લીધે, આત્માઓ બીજા ધર્મો કે સંબંધો તરફ ખેંચાઇ જાય છે, તે એક જાણીતી બીના છે.

મી૦ દાદાચાનજીએ અન્ય ધર્મોના વીચારો પોતાની દરેક બાબદની પુરવણીમાં આપ્યા છે. એટલું છતાં ખુદ પોતાનાં અશો ધર્મ કે અશો રાહબર માટે પોતાનું ભારી માન જરા રતી પણ એવણ ઓછું થવા દેતા નથી, તે એમની પ્રસ્તાવના વાંચનાર કોઇ પણ જોઇ શકશે. પોતાના અષો ધર્મમાં જે કાંઇ છે તે બરાબર સમજી પીછાણીને, પછી બીજા ધર્મોમાં જે કાંઇ ખુબીવંતુ હોય, તે તરફ માનથી જોવું, એમાં કશું ખોટું નથી, એ કોઇ પણ વીચારવંત પુરૂષ ના પાડી શકશે નહી. પણ સામાન્ય રીતે આપણી કોમના કેટલાક સાહેબો અન્ય ધર્મોના અભ્યાસ ઉપર જેટલું લક્ષ આપે છે, તેટલાં લક્ષ અને ખંત પોતાના ધર્મના અભ્યાસને માટે રોકતા નથી, એવી ફરિયાદ કંઇ આધાર વગરની નથી. એવા સાહેબોને માટે મી૦ દાદાચાનજીનાં આ પુસ્તક જેવાં સાધનો હોય, તો તેઓ આપણા અશો ધર્મના અભ્યાસ તરફ વધુ ખેંચાય, એ બનવાજોગ છે.

મી૦ દાદાચાનજીનું એ પુસ્તક ધર્મઅભ્યાસીઓ માટે જેટલું કામનું થઇ પડે એમ છે, તેટલુંજ તે સામાન્ય વર્ગ માટે પણ ઉપયોગી જણાશે.

[કામા અથોરનાન ઇન્સ્ટીટયુટના વિદ્વાન પ્રીન્સીપાલ અને જાણીતા ધર્મ-અભ્યાસી મી૦ સોહરાબ જ. બલસારાએ લખેલો મી૦ ફરેદુન દાદાચાનજીનાં પુસ્તકનો ઉપલો "રીવ્યુ" અમે ખુશી સાથે પ્રગટ કીધો છે, કારણ કે એ પુસ્તક વીષે ઉભી થયેલી કેટલીક ગેરસમજુતી, એમના લખાણથી દુર થાય છે. મી૦ દાદાચાનજીનાં પુસ્તક વીષે એવી ખોટી સમજ કોઇક ઠેકાણેથી

ફેલાવવામાં આવી છે કે, તે જરથોસ્તી ધર્મ કરતાં પરધર્મોને વધુ અગત્યતા આપે છે, અને બુધ્ધીસ્ત તથા થીયોસોફીસ્ટ શીક્ષણોનો ફેલાવો કરે છે. આ ખ્યાલ કેટલો ખોટો છે, તે મી૦ બલસારા જેવા અપક્ષપાતિ અભ્યાસીએ ઓચરેલાં મત ઉપરથી માલમ પડે છે. મી૦ દાદાચાનજીનું પુસ્તક જરથોસ્તી મજહબના ઉંચા શીક્ષણોને બીજા ધર્મોના શીક્ષણો સાથે મુકાબલામાં રજુ કરી, જરથોસ્તી ધર્મ ઉપર નવી રોશની ફેંકનારૂં હોવાથી, જેમ ધર્મ-અભ્યાસીઓ તેમ સાધારણ વાંચક વર્ગ માટે એક સરખું ઉપયોગી થઇ પડે તેવું છે. અને ભારી અભ્યાસ તથા શ્રમથી રચેલાં એવાં એક કીંમતી પુસ્તકને કોમ તરફથી સંગીત ટેકો મળેલો જોઇ, અમો ખરેજ ખુશી થઇશું.

અધીપતી, "કયસરે હિંદ."]

'હિંદી આશીક' માટે પુસ્તક પરિક્ષક,

શેઠ ખોદાબક્ષ એદલજી પુનેગર, બી. એ.

"અવસ્તાના જવાહીરો તથા અન્ય ધર્મોની સરખામણીઓ" એ નામનું ૫૦૪ સફાનું એક પુસ્તક આપણા શેહેરના ઉમંગી સોલીસીટર ભાઇ ફરેદુન કેરસાસ્પજી દાદાચાનજી બી. એ., એલ એલ. બી. એ બાહેર પાડયું છે... કર્તા જણાવે છે કે એ પુસ્તક તેવણે ૧૬ વર્ષની વાત ઉપર શરૂ કર્યું હતું, એટલે આટલી લાંબી મુદત વેર એ કાર્ય પાછળ ખંત અને જેહમત લેવા માટે આપણે કર્તાને મુબારકબાદી આપીશું. એ પુસ્તકને કર્તાએ બે ભાગમાં વેંહચી નાખ્યું છે. પહેલા ભાગમાં "માજદયસ્ની જરથોશ્તિ આબીદો અને સંતો" વિષે અને બીજા ભાગમાં "જરથોશ્તિ દીનના રૂહાની (આધ્યાત્મિક) વિષયો" બાબે વિવેચન કર્યું છે....એ દરેક બાબત હાથ ધરતાં અવેસ્તા લખાણોમાંથી તેને લગતા ફકરાઓ એકઠા કરી તરજુમા સાથ તે સમજાવવામાં આવ્યા છે. એ ઉપરાંત જ્યાં બની શકયું છે ત્યાં હિંદુ, ખ્રીસ્તી મહોમેદન ધર્મના તથા બીજા લખનારાઓનાં લખાણો મુકાબલામાં આપ્યાં છે. એ સઘળું ધિરજ અને ખંતનું પરિણામ છે અને એક સોલીસીટર તરીકેના જંજાલભર્યાં કામ સાથ પોતાની કોમની સેવા બજાવવા થકી ભાઇ ફરેદુન દાદાચાનજીએ જે જેહમત અને ખંત સાથ અભ્યાસ ચાલુ રાખ્યો છે તેની ખુશી સાથ આપણે નોંધ લઇશું.

એ કિસમનું પુસ્તક સાધારણ વાંચનારને જરથોસ્તી ધાર્મિક મતો વિષે સારૂં જ્ઞાન આપી શકે, બીજા હાથ ઉપર, એ ધાર્મિક વિચારો દર્શાવતા અવેસ્તા પુસ્તકોના લખાણોનો સંગ્રહ વિધાર્થી આલમને પણ ઉપયોગી થઇ પડે એમ છે.

સામટી રીતે લેતાં, આ પુસ્તક એક ઉપયોગી ધાર્મિક વાંચણ પુરૂં પાડે છે, અને જરથોસ્તિ કુંટુબોમાં તેનો ફેલાવો થયલો જોવાને આપણે ખુશી થઇશું.

પ્રસ્તાવનામાં દર્શાવેલા કેટલાક વિચારો સાથ આપણે એકમત થઇ શકીશું નહિ. આ પુસ્તક એક કેળવાયલા ગૃહસ્થની કેળવાયલી કલમથી લખાયું છે અને તે છતાં કેળવણીની દિશામાં કર્તાએ ધર્મ પુસ્તકોના કરવામાં આવતાં તરજુમાના સંબંધમાં દર્શાવેલા વિચાર અયોગ્ય થઇ પડે છે. ખરૂં છે કે અવેસ્તા જેવી એક પ્રાચિન ભાષા, અને ખશુશ કરીને ગાથા જેવા એક અતિ મહત્વતા ધરાવતાં લખાણની ભાષાના તરજુમાની બાબતમાં એકમતી અભિપ્રાય ઉપર આપણા વિદ્યાર્થીઓ આવી શકતા નથી, અને તે કુદરતી છે; પણ એ લખાણોની ભાષા-શાસ્ત્રની રૂએ બની શકતી ખરી સમજ ઉપજાવવા માટે દરેક અદના કોશેશ દરેક વિદ્યાર્થીએ કરવી જોઇએ છે. તે દિશામાં વિદ્યાર્થીને દરેક ઉત્તેજણ આપ-વાની એકે એક જરથોસ્તીએ પોતાના ધર્મ તરફની પોતાની ફર્જ વિચારવી જોઇએ છે. ધાર્મિક લખાણોની ખરી સમજ ઉપજાવવાને માટે જરૂરી છે કે હાલના હસ્તી ધરાવતાં તરજુમાઓમાં જ્યાં જ્યાં ભાષાશાસ્ત્રની નજરે ખામી જણાતી હોય તે દૂર થવી જોઇએ છે, કે જેથી ધર્મ પુસ્તકોનો ખરો મર્મ જાહેરમાં આવી શકે. એટલા માટે જ્યારે એક કેળવાયલા કર્તા એવું જાહેર કરે કે "હવે પોથીઓ પઢવાનો અવસર ગયો છે," ત્યારે તેવા વિચારથી છુટા પડવાની આપણી ફર્જ થઇ પડે છે. એજ કર્તા વળી એમ પણ જણાવે છે કે "પોથીઓ સમજને અમલ કરવાને વધુ વિલંબ થવો ન ઘટે," ત્યારે કુદરતી રીતે આપણે કહી શકયે કે "પોથીઓ સમજવા" માટે "ખરા તરજુમા" વિના ચાલી શકેજ નહિ. એટલા માટે કર્તાનું આપણે ધ્યાન ખેંચીશું કે બીજી સગવડની ગેરહાજરીમાં, મરહુમ એર્વદ કાંગાજીના તરજુમાનો આધાર કર્ત્તાએ પોતાના પુસ્તકમાં લીધો છે તે ચલાવી લઇ શકાય એમ છે, પણ કેટલેક ઠેકાણે તે વાજબી ઠરાવી શકાય નહિ. બીજા હાથ ઉપર, આપણે કર્ત્તાના વિચાર સાથ એક મલતા થઇશું, કે ધાર્મિક ફરં-માનો બોલ્યા કરવાં એ એક બાબત છે, જ્યારે તે ફરમાનો ઉપર અમલ કરવો, એ એક જુદી જ અને વધુ અગત્યની બાબત છે. આપણ જરથોસ્તીઓ "હુમત," "હુખ્ત" અને "હવર્શ્ત" ના ધાર્મિક ફરમાનો બાબે મગરૂરી ધરાવ્યે, પણ માથું ઢાંકવા, શરીર ઢંકાય અને મનુષ્ય મર્યાદા સચવાય એવા મહલાજા-ભર્યા કપડાં પહેરવા જેવી નજીવી બાબતમાં પણ તે ફરમાનો ઉપર અમલ ન કર્યે તો તે મગરૂરી મિથ્યા થઇ પડે છે અને જરથોસ્તીપણાં ઉપરનો આપણો દાવો તેટલી હદે નબળો પડે છે.

સામટી રીતે લેતાં, આ પુસ્તક ઉપયોગી ધાર્મિક વાંચન પૂરું પાડે છે.

Ervad Edalji F. Madon says as follows:—

× × This beautiful volume will always serve me as a ready reference book in the study of our religious subjects.

× × The comparisons of other religions given at the end of each subject enhance the value of the book and help the student to understand better some of the difficult passages of the Avesta.

The Bulletin of the Iran League for October 1928, edited by the well-known scholar Mr. G. K. Nariman says:—

× × Among the Parsis who have very deeply studied the old Aryan texts, we have often mentioned Mr. Faredun K. Dadachanji. He is a B.A., LL.B., Solicitor. His tenacity of faith is one of the curious phenomena in these days of ethical and creedal revolutions. He has composed a work of the above title in Gujarati.

× × The work treats not merely of the Avesta but of the old Aryan religion from which the ancestors of both the Hindus and the Parsis derive their faiths.

× × Naturally the preponderance of comparative material inclines to the Brahmanic and Buddhistic texts and we miss the entire patristic literature of the Christian, though modern Christian divines have not been neglected. The Persian texts are given in the Arabic script.

× × The philosophical work has been published under the patronage of the Marker Literature Fund, and will be used, at least by the Gujarati reading public religiously

inclined, as a *vade mecum* of the religio-philosophic wisdom of Oriental Aryans. The depth of the researches of the Parsi author brings to mind the work of Aga Poure-Dawood. In the comprehensive sphere of its survey, this book has had hardly a predecessor.

Mr. Krishnalal M. Jhaveri, the Gujarati scholar and Chief Judge of the Small Causes Court, says as follows:—

'It has given me a great pleasure to go through your book Avastana Jawahir. I congratulate you on the valuable services you have done to the Gujarati literature by publishing the result of your deep study and wide reading and great labour in Gujarati. To those who are interested in the ethical and spiritual teachings of various religions and the great communities of the world, this sort of comparative study is sure to be helpful. In addition it reveals the truth of the statement—which cannot too often be repeated—that all the great religions and ethical systems of the world, are when closely studied mere allied to, than differing from one another. Any one perusing your book is sure to find something or other to interest him in its 504 pages.'

The Indian Daily Mail says as follows:—

Out of all the religions of the world, Zoroastrianism is still an enigma to followers of other faiths, partly because the Parsi community following that religion is numerically small, and partly because its teachings are not made available either in English or vernaculars of India. It is true that texts of the religious literature of Parsis are translated but the doctrines of their noble religion are not expounded,

in modern intelligible form, as those of Buddhism and Hinduism. Want of authentic exposition of the fundamental tenets of Zoroastrianism by genuine Parsi Scholars has been long felt by students of comparative religion and philosophy, especially in the Bombay Presidency, where the Parsi community has made its home. It may be noted that Parsis have adopted Gujarati as their mother-tongue, and it is very necessary that their religious teachings ought to be made available to Gujarati Hindus and Gujarati Jains in Gujarati language.

The work is written by Mr. Faredun Kershasp Dadachânji, a genuine scholar of comparative religions. The fundamental conceptions of Avestic religion are developed in the first part with original texts, Gujarati translations, and commentary. The second part contains a summary of corresponding thoughts of other religions. The introduction contains an exposition of Symbology of Zoroastrianism indicating how a human being can develop from the brute to a perfect spiritual being, by following the tenets of religion, with due devotion. The Gujarati diction is pure and attractive and a Gujarati Hindu scholar cannot carp at it as Parsi Gujarati. The author has drawn out many similar passages from the Bhagwad Gita, a standard work on Hinduism of all sects and cults. In our opinion the Avestic texts both in language and thought are closely allied to Vedic texts and a careful Vedic student can put the Avestic texts in Vedic-Sanskrit forms. The names of gods, angels, etc., and their attributes are similar in many respects in Vedic and Avestic literature, and the ritualism of Parsi fire-worship and Agnihotra of Hindus is based on common beliefs of the Indo-Iranian race...

We commend the book to all Gujarati Hindus and Jains who are interested in the study of comparative religions and philosophy, and hope that the companion volume called "Gems of Pahalvi Literature" now under compilation will be out with the least delay possible, for sustained interest in the study of Zoroastrianism.

પુસ્તક પેહલાનું શુદ્ધિ પત્ર.*

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
પ્રસ્તાવનાનું ૩૩ નોટ	૪	सिद्ध्यासिध्द्ध्योः	सिद्ध्यसिद्ध्योः
૧૫	૧૪	'જે અમેષાસ્પંદોના નામો.'	'જે અમે અમેષાસ્પંદોના નામો.'
૧૫	૧૬	**ઇથા આત્**	**આત્ ઇથા.**
૪૪	૧૫	**અહિ જરથુશ્ત્ર**	જુવો અસલ ફકરો
૪૭ નોટ	૨	अनन	अनेन
૬૦	૧	**યજદ**	**મજદ**
૬૨	૨૮	**અય દએનય ફ્રઑરેન્ત્ ......ફ્રા વૉહુ મનો**	સરોશ યશ્ત વડી ક૦ ૧૦ નો અસલ ફકરો જુવો
૬૩	૨	**ઇરીરથર્ં**	**ઇરારિથર્ં**
૬૩	૩	**દુશ–સંઘ્રહે**	**દુશ્–સંઘ્રહે**
૬૩	૪	**દુશ્ સંઘ્રહો**	**દુશ્–સંઘ્રહો**
૬૭	૧૯	**અય દએનય ફ્રઑરેન્ત ...ફ્રા અર્ષમ્ વહિશ્તૅમ્**	સરોશ યશ્ત વડી ક૦ ૧૦ નો અસલ ફકરો જુવો
૮૦	૧૧	**તુમ...યજેમનો,**	હાદોખ્ત નુસ્ક ૫ર. ૨, ફ૦ ૧૩ નો અસલ ફકરો જુવો
૯૦	૫	**ઉપ તએરૅમ હુરઇ- થ્યાઑ બરૅજો,**	૨શ્ને યશ્ત ફ૦ ૨૫ નો અસલ ફકરો જુવો
૧૦૦	૨૮	યસ્ન ૫૦ ફ૦ ૪	(કાઢી નાખો)
૧૦૦	૩૧–૩૨	યસ્ન ૪૬ ફ૦ ૫	(કાઢી નાખો)
૧૨૬	૧૭	ઘોડાને ગળનારો	ઘોડાને ગળનારો, માનવીને ગળનારો,
૧૨૯	૪	......	ઉમેરો યસ્ન ૪૪, ફ૦ ૨૦ 'કરપ' અને 'ઉસિક્ષ'.
૧૨૯	૭	......	ઉમેરો યસ્ન ૪૯, ફ૦ ૧૨ 'એન્દ્'

*** આ પુસ્તકના લગભગ ૧૦,૦૦૦ ઉતારાઓમાં કેટલીક નજરચુક થઇ છે તે અત્રે અભ્યાસીઓને સારૂં દર્શાવી છે. સાધારણ વાંચનારને આ શુદ્ધિ પત્ર કદાચ ઝાઝું જાણવા જોગ ન લાગશે.**

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૩૭	૪		શરૂઆતમાં ઉમેરો 'હે અહુરમજ્દ! તારી ભલી બાદશાહિને અમે હમેશ ને હમેશ પર્યંત પહોંચીએ!'
૧૩૮	૧૫	......	છેવટે ઉમેરો 'જસાનિ તે અવંઘ્રહેચ રફ્નંઘ્રહેચ, અર્જમ યો અહુરો મજ્દાઓ.'
૧૪૬ નોધ	૪	स्वकमणा	स्वकर्मणा
૧૫૧	૨૬	મારે પ્રત્યે	મારા પ્રત્યે
૧૫૮ નોધ	૧	સીદ્ધઓ	સિદ્ધિઓ
૧૬૧	૧૩	*Koran, VI, 99*	*Koran, VI, 98*
૧૬૧	૧૯	*Koran Surah 21, 15*	*Koran L, 16*
૧૮૩	૨૩	ચ્યોથનાઇશ અપા	ચ્યોથ્નાઇશ અપા હુચાઓન્તે
૧૮૮	૧૫	આછૂ-ક્રાધનાંમ્	આધૂ-ક્રાધનાંમ્
૨૧૯	૧૪	યે......અષીમ્	યે......દાયાત્......અષીમ્
૨૩૧	૩	*Koran XXXII, 722*	*Koran*
૨૩૧	૬	*Koran XI, 78*	*Koran*
૨૪૦	૧૨	ખરાબીનો પ્રચાર ફેલાવે છે.	ખરાબીનો પ્રચાર કરે છે.
૨૪૨ નોધ	૪	... ...	(ઉમેરો) 'તે આવાંને ફીબલો બનાવીને'
૨૫૦	૧૮	ફ્રવષયો યજમઇદે	(ફ્રવર્દીન યશ્ત ફ૦ ૮૫ અસલ આખો જુવો)
૨૫૯	૯	અને વાણી	અને વાણી તથા પવિત્ર કાર્ય ગ્રહણ કરીને [તે (એક અષેમ્ વોહૂ) જરૂર સઘળા ખનિરથ કેશ્વર (જગત) સમાન છે]
૨૫૯	૨૭-૨૮	એક અષેમ્ વોહૂ ભણે	[એક અષેમ્ વોહુ ભણે...... જેટલી છે)]
૨૭૫	૪	જરામાં	ઝરામાં
૨૯૨	૭	યાદ કયે	યાદ કર્યે
૨૯૪	૧૧	મારી સારી યશ	મારા સારા યશ
૨૯૫	૨૫	જસ્તાઇશ...અહુરાઇ આ	જસ્તાઇશ ફ્રીનેમ્રા અહુરાઇ આ

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૩૦૨	૯	... ...	છેવટે ઉમેરો 'ત્યારે (તે દીન) તેઓ શીખવે (તો ઠીક)'
૩૦૩	૧૮	તિમનાંમ્ હુઉરૂવ	તિશ્રનાંમ્ હુઉર્વ
૩૧૫	૧૮	*Koran VII, 204*	*Koran VI, 203*
૩૧૫	૨૩	*Koran Chap 24*	*Koran XXIV, 41*
૩૨૩	૧૬	જમ્યાત્ ઇથ્ર	જમ્યાન્ ઇથ્ર (આ ફકરો યસ્ન ૬૦, ૪ માં પણ આવેલો છે.)
૩૫૩	૨૪	અમૅષાઑ સ્પૅન્ત	અમૅષાઑ સ્પૅન્ત યેંઘ્રહાઓ કેહ્પીં હુરઓધયાઓ.
૩૫૪	૧૫	....	છેવટે ઉમેરો 'જે ઉંઘ્યા વિના, જાગૃતપણે, અહુરમજદની પેદાયશોની રક્ષા કરે છે.'
૩૫૫	૧૬	ગાંમ્ચ અષૅમચ	પઑઈર્યાઇ હુંઘ્રહનુષે, ગાંમ્ચ અષૅમચ
૩૬૮	૧૨–૧૩	ભલાં મનને અંગે તું આવ.	ભલાં મનને અંગે તું આવ અને લાંબી આયુષ્ય દે.
૩૮૧ નોટ	૨	हिरचापलम्	हीरचापलम
૩૮૯	૯	'યુધ્ધ'	'યુદ્ધ'
૪૪૨	૧૬–૧૭	તા થ્વા પૅરૅસા અહુરા...	યજશ્ને હા ૩૧, ફ૦ ૧૪ અસલ આખો જુવો.
૪૫૩	૧૯	व्यथिष्ठा	व्यतिष्ठा
૪૫૮	૪	*Koran II 186*	*Koran*
૪૭૪	૨૬	વીસ્પાઑ–સ્તોઇ હુજિતયો...	'વીસ્પાઑ–સ્તોઇ હુજીતયો...... . થ્વહ્મિ......જઑષે
૪૯૯	૯	*Koran XVI–79*	*Koran XVI–80*

પુસ્તક બીજાનું શુદ્ધિ પત્ર.

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ.
૬	૯	**અપાનો...**	હા. ૩૩ ફ૦ ૫ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૭	૫	મારૂં પાલન કર	અમારૂં પાલન કર
૭	૮	અહો અહુરમજ્દ !	તારી સત્તાથી, અહો અહુરમજ્દ !
૮	૧૧	**વૅર્ર્જીનાઑ દયાત**	**વૅર્ર્જી નાઑ દ્યાત**
૧૨	૧૪	**દઇદૂયાઇ**	એ શબ્દ કહાડી નાખો
૨૪	૧૦	ભોયકાય	ભોકાય
૨૭	૨	**ઉયમન્**	**ઉયમન**
૨૭	૧૧	ગૃહણ	ગ્રહણ
૨૮	૧૬	યસ્ન હા ૩૧, ફ૦ ૮.	યસ્ન હા ૩૧, ફ૦ ૯.
૨૯	૧૭–૧૯	**આસ્કેતીમ......**	યસ્ન હા ૪૪. ફ૦ ૧૭ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૩૫	૧–૩	**આઅત......**	આવાં યશ્ત ફ૦ ૪૨ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૪૯	૯	પ્રસાવી	પ્રસારી.
૫૧	૧૫–૨૨	**દજ્દી......**	ગોશ યશ્ત, ફ૦ ૧૪ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૫૮	૧૩–૨૨	**યતચિત......**	મેહર યશ્ત, ફ૦ ૧૦૪ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૫૯	૪–૧૬	**ઉર્વર્થાંમચિત......**	રસ્ને યશ્ત, ફ૦ ૫–૬ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૭૨	૨૧–૨૪	**યથન......**	ફ્રવર્દીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫૨ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૭૩	૧૩–૧૭	**અથ્રુઉરૂનો......**	જમ્યાદ યશ્ત, ફ૦ ૫૩ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૭૫	૨	સુયમન	સુયમન
૮૦	૧	વા ફ્રૅરસ્રૂઇદયાઇ	કે વા ફ્રૅરસ્રૂઇદયાઇ
૮૦	૪–૭	ફ્રૅરષઑશ્ત્રા......	હા ૪૬ ફ૦ ૧૬ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૮૨	૧૧–૧૯	યેજિચ્ય......	વંદીદાદ પર. ૯, ફ૦ ૪૦ નો અસલ અવસ્તા જુવો.
૯૦	૭	foundation	foundation
૧૦૨	૧૫–૨૦	વીસ્પનાંમચ......	સ્તુમનો કરદો ફ૦ ૨ નો અસલ અવસ્તા જુવો.
૧૦૩	૨૭–૩૦	અર્જેમ બોઇત......	આવાં યશ્ત, ફ૦ ૮૯ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૧૦૮	૧૨–૧૫	તાચ વૉહૂ...	ફ્રવદીન યશ્ત, ફ૦ ૧૫૩ નો અસલ અવસ્તાનો તરજુમો જુવો.
૧૦૯	૧	સ્તઆઇતિ	સ્તઑઇતિ
૧૧૩	૧	ફ્રરારાઇતિચા	ફ્રારાઇતિચા
૧૧૪	૨૬–૩૦	ઉશ્તતાતૅમચ......	વીસ૦ ક૦ ૧૮ ફ૦ ૧–૨ નો અસલ અવસ્તા જુવો.
૧૪૬	૧૫	debused	debased
૧૪૭	૪	*Koran II.—172*	*Koran II.—177.*
૧૪૭	૯	*Koran VII—25*	*Koran VII-26.*
૧૫૧	૧૮	અઘ્રૂહુઑ	અંઘ્રૂહુઑ
૧૫૧	૧૯	દએજ્યાંન્	દએજયાંન્
૧૫૩	૨૭	ક્ષવશ–ગાઇમ્	ખ્ષ્વશ–ગાઇમ્
૧૫૮	૮	તાંથ્રેષુ	તાંથ્રએષુ
૧૫૮	૧૭	યઑાજદયાંન	ન્યઑાજદયાંન્
૧૬૦	૨૩	ક્ષફ્નૂપન	ક્ષફ્ન
૧૬૧	૨૭	ફ્રસનન ફ્રસનયોઇત	ફ્રસ્નન ફ્રસ્નયોઇત
૧૬૭	૧૯	આષાઉનાંમ્	અષાઉનાંમ્
૧૬૮	૯	સ્વિકારનારાઓમાંના અષો	સ્વિકારનારાઓમાંના અને નબાનઝ-દિશ્તોમાંના અષો

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૭૦	૧–૨	અઉર્‌વન્તૅમ્......	યજ્ન૦ હા ૧૦, ફ૦ ૧૦ નો અવસ્તાનો અસલ તરજુમો જુવો.
૧૭૧	૭	ફ્રક્ષ્ને	ફ્રક્ષ્નિ
૧૮૫	૨૫–૨૮	અથા અથા ચોઇત્......	યજ્ન૦ હા ૧૨, ફ૦ ૫–૬ નો અસલ અવસ્તા જુવો.
૧૮૭	૧૩–૧૮	ક્ષથ્રમ્યા......	યજ્ન૦ હા ૨૮, ફ૦ ૩ નો અસલ અવસ્તા જુવો.
૧૮૮	૨૬–૨૭	થ્વોઇ......	યજ્ન૦ હા ૩૨, ફ૦ ૨ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૧૮૯	૧	હુચા પઇતિ	પઇતિ
૧૮૯	૧૨–૨૦	યહ્મી સ્પેન્તા	યજ્ન૦ હા ૪૩, ફ૦ ૬ નો અવસ્તાનો અસલ તરજુમો જુવો.
૧૯૫	૧૮	*Koran XXXIX—102*	*Koran.*
૧૯૮	૧૦–૧૩	થ્વા યાસામહિ......	મેહર યશ્ત ફ૦ ૩૩ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૧૯૮	૧૪–૨૫	ખ્રૂમાઓ પઇતયો	ખ્રૂમાઓ પિતયો.
૨૦૨	૩	સ્તે	સતે
૨૦૫	૯	ઑાપૅમ્	આપૅમ્
૨૧૩	૧૫	યંઘ્રહે	કંઘ્રહે
૨૧૩	૧૬	સુંદર બનાવેલું રહેવાનું	સુંદર બનાવેલું, મોટું રેહવાનું
૨૧૯	૭–૧૨	વયુશ્ અઉર્‌વો......	રામ યશ્ત ફ૦ ૫૪ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૨૩૬	૩૦	*Koran Surah 80, 73 and 74.*	*Koran.*
૨૩૮	૨૦–૨૧	મે અએતયાઓ......	આવાં યશ્ત, ફ૦ ૯૨ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૨૪૨	૨૨	*Koran Surah XV—111*	*Koran*
૨૪૨	૨૫	*Koran Surah, 83—25*	*Koran, 83—(34 & 36)*
૨૪૩	૪	*Koran Surah, 4—27*	*Koran, IV—121 to 123*
૨૮૦	૧૨	ખીચિચા	ખીતિચા

પાનું	લાઈન	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૨૮૮	૨૧–૨૫	કા-તોઇ......	યજ૦ હા ૪૮, ફ૦ ૮ નો અસલ તરજુમો જુવો.
૨૮૯	૯–૧૬	અતચા અહ્યાઇ	યજ૦ હા ૪૯, ફ૦ ૩ નો અસલ તરજુમો જુવો.
૨૯૬	૭–૮	થ્રયાંમ્ નએધ-ચિશ્ ચથ્વા-રો ખતો જવન્તે.	આ શબ્દો પડતા મેલો.
૨૯૯	૧૮	*Koran II—272.*	*Koran*
૩૦૯	૯	અનપ્યખ્ધે	અનપ્યૂખ્ધે
૩૨૬	૭–૧૧	અઉર્વન્તૅમ્.....	મોટી હોમ યશ્ત, ક૦ ૨, ફ૦ ૧૦ નો અસલ અવસ્તા જુવો.
૩૭૧	૧૦	... ...	ઉમેરો અત્રે યજ૦ હા ૩૩, ફ૦ ૪ (જે ગાથાની પતેત છે.)
૩૮૨	૧૦–૧૩	હુચા ના......	યજ૦ હા ૫૮, ફ૦ ૪ નો અસલ તરજુમો જુવો.
૩૮૪	નોધ ૧	......	ઉમેરો વંદી૦ પર. ૧૮, ફ૦ ૨૯ નો વધારે સારો અર્થ આ છે: 'જે માનવી પરોદર્શ પક્ષિને માંસનો કડકો આપે છે, ઇત્યાદી'
૩૯૫	૧૦–૧૯	યએચ ઇંઘ નરો......	વંદી૦ પર. ૪, ફ૦ ૪૪ નો અસલ અવસ્તા જુવો.
૪૧૯	૫–૧૪	યત્ હે......	દીન યશ્ત, ફ૦ ૭ નો અસલ તરજુમો જુવો.
૪૨૬	૫–૯	કતાર્ૅમ્......	યજ૦ હા ૩૧, ફ૦ ૧૭ નો અસલ તરજુમો જુવો.
૪૨૬	૧૧–૧૬	કુથ્રા તેઇ......	યજ૦ હા ૩૪, ફ૦ ૭ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.
૪૬૯	૧૧	ભૃતહરિ	ભર્તૃહરિ
૪૭૯	૧૫	मूतेष्वलोलुप्त्वं	मूतेष्वलोलुप्त्वं
૪૮૦	૨૩	कोशलं	कौशलं
૪૮૦	૨૫	गांगीर्य	गांभीर्य

પાનું	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૫૧૧	૨૮	**તૅમનંઘ્રહાંમ**	**તૅમંઘ્રહાંમ**
૫૩૯	૧૭	ન ઘરના ધણીથી	ન ઘરના ધણીથી, ન મોહલ્લાના ધણીથી, ન કસબાના ધણીથી,
૫૪૩	૨૭–૨૯	**યા રાઍાંઘ્રહયૅન**	યજ૦ હા ૩૨, ફ૦ ૧૨ નો અસલ અવસ્તા જુવો.
૫૭૦	૨૭	*Koran 104,—1 etc.*	*Koran.*
૫૭૧	૨	**અહ્યા મગહ્યા**	**અધ્યા મદહ્યા**
૫૭૩	૮–૧૦	**જેહેમર્જ**......	પતેત પશેમાની ક૦ ૩ નો અસલ પાજંદ જુવો.
૫૭૩	૧૬–૧૮	**જહિ કખ્રરેધઇને**......	અરદીબહેસ્ત યસ્ત, ફ૦ ૧૨, ૧૬ નો અસલ અવસ્તા અને તરજુમો જુવો.